

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1924
ΠΑΝ

ΕΜΜ. Γ. ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΜΕΘΟΔΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΠΡΘΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ Κ.Δ.Π.

ΕΚΔΟΣΙΣ Γ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΚΟΡΝΑΡΟΥ
28—Ἐν δδῷ Σταδίου—28

1924

Συντάσσων τὸ ἀνὰ χεῖρας «Μεθιδικὸν Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης» δὲν εἶχον σκοπὸν ν^ο αὐξήσω ἀπλῶς κατὰ ἐν τὸν ὑπάρχοντα ἀριθμὸν τῶν Συντακτικῶν τῆς γλώσσης ταύτης. Κυρίως ἀπέβλεψα, χρησιμοποιῶν πολυετῆ καὶ πολύπονον ἔργασίαν, εἰς τὸ νὰ παράσχω εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν γυμνασίων μας καὶ τοὺς διδάσκοντας αὐτοὺς καθηγητὰς βιβλίον τοῦ εἴδους τούτου μὲ σαφὲς μὲν καὶ ἀπλοῦν τὸ περιεχόμενον, ἀλλὰ καὶ σύμφωνον ἄμα πρὸς τὰ σύγχρονα διδάγματα τῆς γλωσσικῆς ἐπιστῆμης. «Ως φαίνεται δὲ ἐν τῇ προσπαθείᾳ μου ταύτῃ ἐν γένει ἐπέτευχον καὶ τὸ βιβλίον ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Σ. Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου εἰσηγουμένου πρώτου τοῦ κ. Γρατσιάτου, ὅστις ἐν τῷ γενικῷ μέρει τῆς εἰσηγητικῆς αὐτοῦ ἐκθέσεως γράφει τὰ ἔξῆς: «ὅ συγγραφεὺς καὶ ἐν τῇ διατυπώσει τῶν κανόνων καὶ ἐν τῇ διαρθρώσει τῆς ὕλης καὶ ἐν τῇ χρήσει τῶν παραδειγμάτων ἐπιτυγχάνει κάλλιστα, κατώρθωσε δὲ νὰ χρησιμοποιήσῃ πᾶν ὅ, τι ἀσφαλὲς καὶ βέβαιον δίδαγμα ἡδυνήθη νὰ συνεισφέρῃ ἡ νεωτέρα ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ νὰ διατυπώσῃ αὐτὸ διαφῶς καὶ εὐλήπτως».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 6ῃ Ἀπριλίου 1922.

Ε. Γ. Π.

ΜΕΘΟΔΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α' — ΓΕΝΙΚΑΙ ΕΝΝΟΙΑΙ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ. ΛΟΓΟΣ.
ΠΡΟΤΑΣΙΣ. ΕΙΔΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

§ 1. Τὰ διανοήματα ἡμῶν κανονικῶς ἐκδηλοῦμεν διὰ τοῦ λόγου προφορικῶς ή γραπτῶς.

Είναι δὲ λόγος τις ἄλλοτε μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον η̄ ἡττον μαχρός, οἷον η̄ περιγραφὴ ἑνὸς γεγονότος η̄ ἑνὸς πράγματος, ὅμιλα ἐπ' ἐκκλησίας κτλ., ἄλλοτε δὲ συντομώτατος, οἷον η̄ ἔκφρασις μιᾶς ἀπλῆς σκέψεως· π. χ. ὁ καιρὸς είναι ώραῖος.

§ 2. Δόγος δὲ λόγως σύντομος, περιέχων ἐν ἀπλοῖς διανόημα, καλεῖται πρότασις· π. χ. ὁ Παῦλος είναι ἐπιμελής. ἀνοίξε τὴν θύραν.

§ 3. Άλι προτάσεις κατὰ διαφόρους τρόπους ἐξεταζόμεναι διακρίνονται εἰς διάφορα εἴδη.

§ 4. Διὰ τοῦ λόγου η̄ ἔκφραζόμενεν κρίσιν περὶ τινος η̄ ἐκδηλοῦμεν ἐπιθυμίαν τινὰ η̄ ζητοῦμεν νὰ πληροφορηθῶμεν περὶ τινος.

I. α') Πρότασις, διὰ τῆς ὁποίας ἔκφραζει τις κρίσιν περὶ τινος, καλεῖται πρότασις κρίσεως—η̄ γη̄ είναι στρογγύλη.

β') Πρότασις, διὰ τῆς ὁποίας ἔκφραζει τις ἐπιθυμίαν τινά, καλεῖται πρότασις ἐπιθυμίας—ἀνοίξε τὴν θύραν. Δέ καθίσω.

γ') Πρότασις, διὰ τῆς ὁποίας ζητεῖ τις νὰ πληροφορηθῇ περὶ τινος, καλεῖται πρότασις ἐρωτηματική η̄ ἀπλῶς ἐρώτησις—είγαι επιμελής ὁ Πέτρος; ποιος ήλθε; νὰ καθίσω;

§ 5. Διὰ τοῦ λόγου δηλούμεν ὅτι ἀποδεχόμεθα ή θέλομέν τι
ή ὅτι δὲν ἀποδεχόμεθα η̄ ἀποκρούμεν τι.

II. α') Πρότασις, διὰ τῆς ὁποίας δηλοῖ τις ὅτι ἀποδέχεται
ή θέλει τι, καλεῖται πρότασις καταφατική—ό Γεώργιος εἶναι
εὐγενής. γράψατε.

β') Πρότασις, διὰ τῆς ὁποίας δηλοῖ τις ὅτι δὲν ἀποδέχεται
ή ἀποκρούει τι, καλεῖται πρότασις ἀρνητική—ό Γεώργιος δὲν
εἶναι εὐγενής. μὴ γράψετε.

§ 6. Δύο η̄ περισσότερα διανοήματα, εὑρισκόμενα εἰς σχέ-
σιν τινὰ πρὸς ἄλληλα, ἔχοράζονται διὰ δύο η̄ περισσοτέρων ἀλ-
λεπαλλήλων προτάσεων—ό Παῦλος ἐμελέτησεν, ἐπῆγεν εἰς τὸν
περίπατον καὶ ἔπαιξε μὲ τοὺς φίλους του. η̄ κάθισε ἐδῶ η̄ πή-
γαινε ἔξω, οἱ Κίμων οὔτε μελετᾷ οὔτε γράφει, οἱ Πέτρος ἀφ' οὐ
ἐμελέτησεν, ἐκάλεσε τοὺς φίλους του, διὰ νὰ παλέξουν. οἱ Δῆμος
ἄν καὶ η̄το ἀδιάθετος, ἐπῆγεν εἰς τὴν ἑργασίαν του, διότι ἐφο-
βεῖτο, μήπως παρεξηγηθῇ, ὅτι εἶναι ὀκνηρός. οἱ Κώστας η̄ξεύρει,
πόσα η̄σαν τὰ βιβλία, τὰ δυοῖα ἔλαθεν οἱ Ἰωάννης.

§ 7. Προτάσεις ἀλλεπαλλήλοι, περιέχουσαι νοήματα σχετικὰ
πρὸς ἄλληλα καὶ ἀποτελοῦσαι συνεχῆ λόγον, συνδέονται πρὸς
ἄλλήλας κατὰ δύο τρόπους:

α') Ἐξωτερικῶς, η̄τοι ἐμφανίζονται πᾶσαι ώς αὐτοτελεῖς
καὶ δμοταγεῖς πρὸς ἄλλήλας, καὶ η̄ παρατάσσονται ἀπλῶς η̄ μία
κατόπιν τῆς ἄλλης, η̄ συνδέονται διὰ συνδέσμων συμπλεκτικῶν,
διατευκτικῶν η̄ ἀντιθετικῶν η̄ τοιαύτη σύνδεσις τῶν προτάσεων
λέγεται σύνδεσις ἐξωτερική η̄ κατὰ παράταξιν—λάθε τὸ βι-
βλίον, δός το εἰς τὸν Θωμᾶν. ἔτρεξε πολὺ καὶ ἐκουράσθη. κάθισε
η̄συχα η̄ φύγε.

β') Ἐσωτερικῶς, η̄τοι ἐμφανίζονται οὐχὶ ώς δμοταγεῖς, ἀλλ'
η̄ ἐτέρα αὐτῶν ώς προσδιορισμὸς τῆς ἐτέρας· τότε δ' αἱ προτά-
σεις συνδέονται διὰ συνδέσμων χρονικῶν, αἰτιολογικῶν, τελικῶν,
συμπερασματικῶν, ὑποθετικῶν η̄ διά τινος ἀναφορικῆς η̄ ἐρωτη-
ματικῆς λέξεως η̄ τοιαύτη σύνδεσις τῶν προτάσεων λέγεται
σύνδεσις ἐσωτερική η̄ καθ' ὑπόταξιν—λάθε τὸ βιβλίον, διὰ νὰ
τὸ δώσῃς εἰς τὸν Θωμᾶν. ἐπειδὴ ἔτρεξε πολύ, ἐκουράσθη. ἐὰν
δὲν καθίσῃς η̄συχα, φύγε.

§ 8. III. α') Πρότασις ἔχορομένη μόνη καθ' ἔκυτήν η̄ ἐν

συνδέσει πρὸς ἄλλην κατὰ παράταξιν καλεῖται κυρία ἡ ἀνεξάρτητος πρότασις—ό Παῦλος ἐμελέτησε, κάθισε ἐδῶ καὶ πρόσεχε εἰς τὸ μάθημα.

β') Πρότασις ἐκφερομένη ἐν συνδέσει πρὸς ἄλλην καθ' ὑπάταξιν καὶ προσδιορίζουσα αὐτὴν λογικῶς καλεῖται δευτερεύουσα ἡ ἐξηρτημένη ἡ υποτελής πρότασις—πρόσεχε, διὰ νὰ μάθης.

Σημ. 1. Κατὰ παράταξιν συνδέονται προτάσεις οὐ μόνον κύριαι, ἀλλὰ καὶ δευτερεύουσαι—λέγει, διτε εἶδε τὸν Γεώργιον καὶ συνεννοήθη μὲ αὐτὸν. ἀφ' οὗ ἐμελέτησε καὶ ἔγραψεν, ἐξῆλθε.

Σημ. 2. Σύστημα προτάσεων, αἱ διοῖται ὁμοῦ ἀποτελοῦν πλήρεις τι νόημα καὶ εἰς τὸν γραπτὸν λόγον κατακλείονται διὰ τελείας στιγμῆς ἡ ἐρωτηματικοῦ σημείου, καλεῖται περίοδος. Ἡ περίοδος δύναται νὰ διαιρήται εἰς κᾶλα, ἢτοι μέρη χωριζόμενα δι' ἄγω στιγμῆς ἡ ἐρωτηματικοῦ σημείου. Ἡ περίοδος δύναται ν' ἀποτελήται καὶ ἀπὸ μίαν μόνην πρότασιν κατακλειόμενην διὰ τελείας στιγμῆς.

§ 9. "Οταν τις ὅμιλη, ἡ ἐκφέρει ἰδικάς του κρίσεις ἡ ἐπιθυμίας ἡ ἐρωτήσεις, ἡ ἀποδίδει τὰς κρίσεις ἡ ἐπιθυμίας ἡ ἐρωτήσεις ἄλλου τινός, τροποποιῶν καταλλήλως τὴν ἐκφρασιν ἔχεινου.

α') "Ο λόγος, κατὰ τὸν διοῖτον ἐκφέρει τις κρίσεις ἡ ἐπιθυμίας ἡ ἐρωτήσεις ἰδικάς του, καλεῖται λόγος εὐθύς—ἀγαπῶ τοὺς φίλους μου. διγιαίνετε. ἔλαθες ἐπιστολήν, Παῦλε;

β') "Ο λόγος, κατὰ τὸν διοῖτον ἀποδίδει τις κρίσεις ἡ ἐπιθυμίας ἡ ἐρωτήσεις ἄλλου τινός, καλεῖται πλάγιος λόγος—ό Βάσος λέγει, διτε ἀγαπῷ τοὺς φίλους του. εὑχεται νὰ διγιαίνωμεν. ὁ Ἀνδρέας ἥρωτησε τὸν Παῦλον, ἀν ἔλαθεν ἐπιστολήν.

B' — ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

ΑΠΛΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ.

§ 10. Εἰς πᾶσαν πρότασιν, περιέχουσαν ἐν ἀπλοῦ διανόημα, διακρίνομεν δύο τινά· πρῶτον ἔχεινο, περὶ τοῦ διοίου γίνεται ὁ λόγος, ἢτοι τὸ υποκείμενον, καὶ δεύτερον ἔχεινο, τὸ διοῖον λέγεται περὶ τοῦ διοκείμενου, ἢτοι τὸ κατηγόρημα—ό μαθητῆς προσέχει. ὁ Γεώργιος εἶναι λατρός. ὁ πίνακις εἶναι καθαρός.

Τὸ διοκείμενον καὶ τὸ κατηγόρημα ὁμοῦ λέγονται κύριαι δροι τῆς προτάσεως.

§ 11. Τὸ κατηγόρημα ἡ εἶναι μονολεκτικόν, ἀποτελούμενον ἐξ ἑνὸς δήματος τύπου (π. χ. προσέχει), ἡ εἶναι περιφραστικόν, ἀποτελούμενον ἐκ τινος τύπου του δήματος εἶναι καὶ ὅν· ματός τινος οὐσιαστικοῦ ἡ ἐπιθέσι (π. χ. Ἰατρός, καθαρός).

IV. α') Πρότασις μὲ κατηγόρημα μονολεκτικὸν καλεῖται συνεπτυγμένη πρότασις.

β') Πρότασις μὲ κατηγόρημα περιφραστικὸν καλεῖται ἀνεπτυγμένη πρότασις.

Τὸ μονολεκτικὸν κατηγόρημα λέγεται κατηγορηματικὸν δῆμα ἡ ἀπλῶς δῆμα. Εἰς δὲ τὴν ἀνεπτυγμένην πρότασιν τὸ ὄνομα, τὸ ὄποιον ἀποδίδεται εἰς τὸ ὑποκείμενον, καλεῖται κατηγορούμενον (π. χ. Ἰατρός, καθαρός), δὲ μεσολαβῶν τύπος του δήματος εἶναι, διτις συνδέει τὸ κατηγορούμενον μὲ τὸ ὑποκείμενον, καλεῖται συνδετικὸν (ρῆμα).

§ 12. Πρότασίς τις δύναται νὰ ἔχῃ ἐν ἡ περισσότερα ὑποκείμενα, ἡ ἐν ἡ περισσότερα δήματα ἡ κατηγορούμενα, ἡ συγχρόνως πολλὰ ὑποκείμενα καὶ πολλὰ δήματα ἡ κατηγορούμενα — δὲ Πέτρος καὶ δὲ Πασλος εἶναι μαθηταί. δὲ Γεώργιος παιζει καὶ τραγουδεῖ. δὲ Ἀλέξανδρος εἶναι φιλόπονος, προσεκτικὸς καὶ καθάρειος. δὲ Δημήτριος καὶ δὲ δελφός του εἶναι ἐπιμελεῖς, προσεκτικοὶ καὶ φιλότιμοι.

V. α') Πρότασις μὲ ἐν μόνον ὑποκείμενον καὶ μὲ ἐν μόνον δήμα ἡ κατηγορούμενον λέγεται ἀπλῆ πρότασις.

β') Πρότασις μὲ περισσότερα του ἐνὸς ὑποκείμενα ἡ δήματα ἡ συγχρόνως μὲ περισσότερα ὑποκείμενα καὶ δήματα καὶ κατηγορούμενα καλεῖται σύνθετος πρότασις.

§ 13. Συνήθως οἱ κύριοι δροι τῆς προτάσεως ἔχουν συμπληρώματα τῆς ἐννοίας των, ἦτοι προσδιορισμοὺς — δὲ Ἀλέξανδρος δὲ βασιλεὺς ἢ το ἀνδρεῖος. δὲ ἐπιμελῆς μαθητὴς προσέχει. οἱ Ἑλληνες ἐνίκησαν τους βαρβάρους.

Οἱ προσδιορισμοὶ καλοῦνται καὶ δευτερεύοντες δροι τῆς προτάσεως.

VI. Πρότασις, ἡ ὁποίᾳ ἔχει καὶ δευτερεύοντας δρους, ἦτοι προσδιορισμούς, καλεῖται ἐπηυξημένη πρότασις.

Σημ. Καὶ προσδιορισμός τις τῆς προτάσεως δύναται νὰ ἔχῃ

ἄλλον ἢ ἄλλους προσδιορισμούς—ό “Αλέξανδρος ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἡτοῦ υἱὸς τοῦ βασιλέως Φιλίππου.

§ 14. Τὸ μέρος τῆς γραμματικῆς, τὸ ὅποιον διδάσκει πῶς γίνεται ἡ σύνταξις, ἡτοι ἡ δρθή πλοκὴ τῶν λέξεων πρὸς σχηματισμὸν λόγου, καλεῖται συντακτικόν.

Σημ. ‘Η σύνταξις τῆς ἀρχαίας ‘Ελληνικῆς γλώσσης εἰς τινα μὲν διαφέρει, ἀλλ’ εἰς πολλὰ εἰναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν σύνταξιν τῆς νέας γλώσσης.

Κατωτέρω πραγματευόμεθα περὶ τῆς συντάξεως τῆς ἀρχαίας γλώσσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

ΑΠΛΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΤΟΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ. ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

α') Τὸ ὑποκείμενον.

§ 15. ‘Ως ὑποκείμενον (§ 10) τίθεται κυρίως ὅνομα οὐσιαστικὸν ἢ ἀγτωνυμία προσωπική—ό Κύρος ἐπολιόρκει Μίλητον. ἐγώ σε ἀσμενος ἔόρακα.

‘Αλλὰ καὶ πᾶν μέρος τοῦ λόγου λαμβανόμενον ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ὀλόκληρος πρότασις καὶ πᾶσα λέξις ἢ φράσις μὲ τὸ ἀρθρον τὸ πρὸ αὐτῆς δύναται νὰ τεθῇ ὡς ὑποκείμενον—ό σοφός ἐστιν εὐδαιμων. οἱ γικῶντες στεφανοῦνται. ἐν ἔτι λείπεται. διγιαίνειν ἀριστόν ἐστι. τῆς ἡμέρας ὁψὲ ἥν. τέρας ἐστίν, εἴ τις ηὗτύχηκε διὰ βίου. τὸ γνῶθι σαυτὸν πανταχοῦ ἐστι χρήσιμον.

§ 16. Τὸ ὑποκείμενον κανονικῶς τίθεται εἰς ὄντα μαστικὴν πτῶσιν (§ 15). ἀλλ’ ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ σεριπόν ἐπὶ χρόνου ἢ ποσοῦ, τὸ ὑποκείμενον ἐκφέρεται μὲ μίαν τῶν προθέσεων εἰς, πρός, περὶ (ἀμφὶ), ὑπὲρ καὶ μὲ πτῶσιν αἰτιατικὴν—ἥκον εἰς ἄνδρας πεντακοσίους. πρὸς ἐσπέραν ἐγίγνετο. ἀπέθανον περὶ τοὺς διακοσίους. ἐλήφθησαν ὑπὲρ τοὺς χιλίους.

β') Τὸ κατηγορούμενον.

§ 17. ‘Ως κατηγορούμενον (§ 11) κυρίως μὲν τίθεται ὅνομα ἐπίθετον ἢ οὐσιαστικόν, κανονικῶς ἀνευ ἀρθρου—Κλέαρχος ἢν

ψυγάξ. Τις σαφέρνης ἦν σατράπης. Ἀλλὰ καὶ ἄλλο μέρος λόγου καὶ δλόχληρος πρότασις δύναται νὰ λαμβάνεται ώς ἐπίθετον ἢ ώς οὐσιαστικὸν καὶ νὰ τίθεται ώς κατηγορούμενον—τὸ λαχωνίζειν ἔστι φιλοσοφεῖν. σὺ εἰ φιλοσόφῳ ἔστικώς. τὸ μεμνήσθαι περὶ τούτων μάτην ἔστι. ὁ Φίλιππός ἔστιν ἢ ἂν εἴποι τις.

§ 18. Καὶ τὸ κατηγορούμενον πρὸς δήλωσιν τοῦ περίπου ἐπὶ χρόνου ἢ ποσοῦ ἐκφέρεται μὲ μίαν τῶν προθέσεων εἰς, πρός, περὶ (ἢ ἀμφί), ὑπὲρ καὶ μὲ αἰτιατικὴν πτώσιν—οἱ δπλῖται ἥσαν ἀμφὶ τούς πεντακοσίους. πελτασταὶ ἐγένοντο εἰς ἕξακοσίους. οἱ νεκροὶ ἥσαν ὑπὲρ τούς ἔκατον.

γ') Τὸ συνδετικόν.

§ 19. Ἐκτὸς τοῦ εἶναι ώς συνδετικὰ ρήματα (§ 11 β')

α') Τὸ υπάρχω, τυγχάνω, πέφυκα (=εἰμαι ἐκ φύσεως, εἰμαι πλασμένος) καὶ ἔφυν ἔχοντα σημασίαν συγγενῆ πρὸς τὸ εἶναι—τὸ χωρίον καρτερὸν ὑπῆρχε. τυγχάνει ἐπιστήμων τῶν καλῶν. ἀπλοῦς δὲ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ.

β') Τὸ γίγνομαι καὶ τὰ ἔχοντα συγγενῆ πρὸς αὐτὸ σημασίαν ρήματα καθίσταμαι, ἀποβαίνω, ἐκβαίνω—Κλεάρχῳ Κορος ἔνος ἐγένετο. Ἡρακλῆς κατέστη τῆς Ἑλλάδος εὐεργέτης. σωφοῖς διμιλῶν καύτὸς ἐκβήσει σοφός.

Σημ. Τὰ ρήματα ταῦτα τίθενται καὶ ώς κατηγορηματικὰ (§ 11β')—ἐνταῦθα ἦν παράδεισος (=ὑπῆρχε). ἐγένετο σεισμός. κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης.

γ') Τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα τὴν σημασίαν τοῦ ἐκλέγεσθαι, οἷον τὸ αἰροῦμαι, χειροτονοῦμαι, λαγχάνω (=ἐκλέγομαι διὰ κλήρου), ἀποδείκνυμαι (=διερίζομαι)—Εενοφῶν ἥρέθη στρατηγός. Δημοσθένης ἔλαχε τειχοποιός. Κῦρος ἀπεδείχθη στρατηγός.

δ') Τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα τὴν σημασίαν τοῦ νομίζεσθαι ἢ λέγεσθαι, ἢτοι τὸ νομίζομαι, δοκῶ, ὑπολαμβάνομαι, φαίνονται, ιρίνομαι καὶ τὸ λέγομαι, καλοῦμαι, δνομάζομαι, ἀκούω (=καλοῦμαι)—πάντες οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ καλοὶ φαίνονται. τοιούτος ὑπολαμβάνομαι, κόλακες καὶ θεοῖς ἔχθροι ἀκούουσι.

§ 20. Ὡς εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν μερικὰ ρήματα κινήσεως σημαντικὰ (οἷον τὸ ἔρχομαι, φθάνω, περιπατῶ, ἀκολουθῶ) χρησιμεύουν ἐνίστε ώς συνδετικά καὶ συντάσσονται ἐνίστε μὲν κατηγορούμενον (π. κ. ἔρχεται πεζός, ἔφθασα πρῶτος, ἀκολουθεῖ τελευταῖς), οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀρχαὶν γλῶσσαν ὅχι μόνον κινήσεως σημαντικά, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ρήματα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ώς συνδετικά καὶ νὰ συνδέσωσι μετὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορούμενον σηματίνον τρόπον, χρόνον, τόπον, τάξιν ἢ ἀκολουθίαν—Ἐπύαξα ἀφίκετο προτέρα Κύρου, οἱ στρατηγοὶ ἐξῆσαν πρῶτοι, οἱ Ἐλληνες κατέβαινον ἀπὸ τοῦ ἄκρου σκοταῖος, οἱ στρατιῶται σκηνοῦσιν ὑπαίθριοι. Ἐγώ σε, ὦ Φαλίνε, ἀσμενος ἔσρακκ, οὐδεὶς ἔκών ἀμαρτάνει (τὸ τοιοῦτον κατηγορούμενον λέγεται ἐπιρρηματικόν).

Σημ. Ὡς συνδετικὰ τίθενται ἐνίστε καὶ τὰ ρήματα αὐξάνομαι, αἴρομαι, τρέφομαι καὶ ἄλλα συγγενῆ κατὰ τὴν σημασίαν πρὸς αὐτὰ—Φίλιππος ηδεήθη μέγας (=ηδεήθη καὶ κατέστη μέγας). Ἰρετο τὸ ὕψος τοῦ τελέους μέγα (=ὑψοῦτο τὸ τελέος καὶ τὸ ὕψος του καθίστατο μέγα). Τὸ τοιοῦτον κατηγορούμενον, ἐπειδὴ κυρίως παριστᾶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεως τοῦ ρήματος καὶ κατὰ πρόληψιν ἀποδίδεται εἰς τὸ ὑποκείμενον, καλεῖται προσληπτικὸν κατηγορούμενον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΣ.

Α') Ρῆμα καὶ ὑποκείμενον.

α'. Ἀπλῆς προτάσεως.

§ 21. Τὸ (συνδετικὸν ἢ κατηγορηματικὸν) ρῆμα ἀπλῆς προτάσεως κανονικῶς συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς κατὰ πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν (§ 11 καὶ 12)—Ἐγώ εἰμι Ἐλλην. Κλέαρχος ἦρχε. οἱ στρατιῶται εἶποντο. διετεῖς ἀποκρίνασθε. δύο ἄνδρες τέθνατον.

Σημ. Ὑποκείμενον διεῖκος ἀριθμοῦ συντάσσεται ἐνίστε καὶ μὲ ρῆμα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ—ἀριστῶντι τῷ Ξενοφῶντι προσέτρεχον δύο νεανίσκω.

§ 22. Παρὰ τὸν ἀνωτέρω γενικὸν κανόνα

α') ὅπως ἐνίστε εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν, σύτῳ πολλάκις εἰς τὴν ἀρχαίαν, ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἐνικοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλ' εἶναι ὅνομα περιληπτικόν, συντάσσεται μὲν ῥῆμα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ—ὅ στρατὸς ἀπέβαινον. τὸ πλῆθος κραυγῇ πολλῇ ἐπίασιν, ἡ πόλις τὸν Περικλέα ἐν δρυῇ εἶχον (πθ. μᾶς ἤρθαν ὅλο τὸ συμμενολόγιο. ὁ ιδόμενος τὸ χουν τούμπανο)—ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται σύνταξις κατὰ τὸ νοούμενον ἢ κατὰ σύγεσιν.

β') ὅταν τὸ ὑποκείμενον εἶναι μὲν πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, ἀλλ' εἶναι γένους οὐδετέρου, τότε κανονικῶς συντάσσεται μὲν ῥῆμα ἐνικοῦ ἀριθμοῦ—ἐνταῦθα ἦν βασιλεια. ὑποζύγια ἐνέμετο, τὰ ίερὰ οὐκ ἔγινετο—ἡ σύνταξις αὕτη καλεῖται Ἀττική, διότι εὑρίσκεται πρὸ πάντων εἰς τοὺς Ἀττικούς συγγραφεῖς⁽¹⁾.

β') Συνθέτου προτάσεως.

§ 23. Ὅταν ἡ πρότασις εἶναι σύνθετος ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον (§ 12 β'), ἥτοι ὅταν τὰ ὑποκείμενα αὐτῆς εἶναι δύο ἢ περισσότερα, τότε,

α') ἐάν τὰ ὑποκείμενα εἶναι τοῦ αὐτοῦ προσώπου (συνήθως τρίτου), τὸ ῥῆμα τίθεται ἢ κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἢ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πλησιεστέρου πρὸς τὸ ῥῆμα ἢ τοῦ σπουδαιοτέρου ὑποκείμενου (διότι τοῦτο ἐπικρατεῖ εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ δμιούσητος)—ήκον Προκλῆς καὶ Χειρίσοφος. ἐπεμφέ με Ἀριατὸς καὶ Ἀρτάζος. Φαλίνος φέρεται καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ἀθλά τε καὶ μισθοὶ καὶ δώρα γίγνεται. βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον.

Σημ. Δύο ὑποκείμενα ἐνικοῦ δύνανται γὰρ συνταχθοῦν καὶ μὲν ῥῆμα δυϊκοῦ ἀριθμοῦ—Μίνως καὶ Λυκοσύργος νόμους ἔθέτην (πθ. § 21).

(1) Ἐνίστε εὑρίσκεται καὶ ἡ κανονικὴ σύνταξις ἐπὶ τῶν οὐδετέρων, καὶ μάλιστα ὅταν τὸ ὑποκείμενον προσδιορίζεται διὸ ἀριθμητικοῦ ἐπιθέτου ἢ σημαίνη πρόσωπα—τὰ ἀρματα ἐφέροντο κενά. φανερὰ ἥσαν ἵχνη πολλά. ἐγένοντο ἐκ τῶν ἀνδραπόδων ἔκατὸν τάλαντα. τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων Βρασίδαν ἔξεπεμψαν (=οἱ ἀρχοντες τῶν Λ.).

β') ἐὰν τὰ ὑποκείμενα εἰναι διαφόρων προσώπων, τὸ ρῆμα συγήθως μὲν τίθεται κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον πρόσωπον, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὸ πρόσωπον τοῦ πλησιεστέρου πρὸς τὸ ρῆμα ὑποκειμένου—οὐκ ἐσμεν ποιηταὶ ἐγώ τε καὶ σύ. ἐγώ τε καὶ ὁ Πολύευκτος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν, οἴδα σαφῶς ἐγώ καὶ σύ. σύ τε Ἐλλην εἰ καὶ ἡμεῖς.

Σημ. Τὸ πρῶτον πρόσωπον εἰναι ἐπικρατέστερον τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου.

β') Κατηγορούμενον καὶ ὑποκείμενον.

α') Ἀπλῆς προτάσεως.

§ 24. Τὸ κατηγορούμενον ἀπλῆς προτάσεως

α') ἐὰν μὲν εἰναι ἐπίθετον, διὰ τοῦ δοποίου ἀποδίδεται εἰς τὸ ὑποκείμενον ἀπλῶς ἴδιότης τις, συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν —Κύρος ἦν φιλόθηρος. αἱ τάφροι ἦσαν πλήρεις βδαταῖς.

β') ἐὰν δὲ εἰναι οὐσιαστικόν, συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενον ἀναγκαῖως μὲν κατὰ πτῶσιν, τυχαῖως δὲ κατὰ γένος καὶ κατ' ἀριθμὸν—οἱ Δελφοὶ ἦν πόλις. ὁ Ὄλυμπός ἐστιν ὅρος. τὰ ὅιλα ἦσαν στιλεγγίδες. τὰ πρόσδικά ἐστι πλοῦστος Κλέαρχος ἦν στρατηγός.

§ 25. Ὁπως εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν πολλάκις κατηγορούμενον εἰναι τὸ οὐδέτερον ἐπιθέτου τινὸς (λ. χ. καλόγ, κακόν, ὄχληρὸν κτλ.) μὲ τὴν ἔχουσαν γενικὴν ἔννοιαν λέξιν πρᾶγμα ἢ κάτε τι (ἢ φιλαργυρία εἰναι κακὸν πρᾶγμα, αἱ συγκατακομίσεις εἰναι κάτι τι ὄχληρόν), οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν

α') πολλάκις κατηγορούμενον εἰναι τὸ οὐδέτερον ἐπιθέτου μὲ τὴν λέξιν πρᾶγμα ἢ κτῆμα ἢ μὲ τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν τι—χαρίεν πρᾶγμά ἐστιν ἢ φιλοσοφία, κάλλιστόν ἐστι κτῆμα παιδεία βροτοτις. ἢ ἐγκράτεια καλόν τε κάγαθὸν χρῆμα ἀνδρὶ ἐστι. ἀπας λόγος, ἀν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν.

β') συνηθέστατα κατηγορούμενον εἰναι ἡ ὄνομαστικὴ τοῦ ἔνικοῦ τοῦ οὐδέτερου ἐπιθέτου ἢ ἀντωνυμίας, τὸ δοποῖον λαμβάνεται ώς οὐσιαστικὸν καὶ δηλοῖ γενικὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν

δποίαν ὑπάγεται καὶ ἡ ἔννοια τοῦ ὑποκειμένου (ἀδιάφορον τὸν γένους καὶ ἀριθμοῦ εἶναι τὸ ὑποκείμενον)—πονηρὸν δὲ συχνάτης. γυνὴ ἀσθενέστερον ἀνδρός. αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν. πατρός τε καὶ μητρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς. τέ ἐστι ἡ ρητορική; οὐδέν ἐσμεν.

§ 26. Τὸ κατηγορούμενον, ἐὰν εἴναι οὐσιαστικόν, ἐκφέρεται καὶ κατὰ γενικήν πτῶσιν (*γενικὴ κατηγορηματική*), ἡ δποία δῆλοι

α') τὸ δλον, τοῦ δποίου μέρος ἀποτελεῖ τὸ ὑποκείμενον—*Ἴπποκράτης* δδε ἐστὶ τῶν ἐπιχωρίων. Σόλων τῶν ἐπτὰ σοφῶν ἐκλήθη (=εἰς τῶν . . .).

β') *κτῆσιν*—τῶν νικώντων τὸ ἄρχειν ἐστὶ (πθ. τοῦ Πέτρου εἴναι τὸ βιβλίον) (!).

γ') *ὕλην*, ἐκ τῆς δποίας εἴναι τὸ ὑποκείμενον—ἡ κρηπὶς ἢ γλίθου ξεστοῦ (=ἀπὸ γλίθους).

δ') *ἰδιότητα*—εἰμὶ τριάκοντα ἐτῶν. τοῦ Μαρσύου τὸ εὔρος ἐστιν εἶκοσι καὶ πέντε ποδῶν.

ε') *ἄξιαν*—ἡ οἰκλα αὐτῇ ἐστὶν εἶκοσι μνῶν (πθ. τὸ ὕφασμα αὐτὸ εἴναι τῶν εἶκοσι δραχμῶν).

β') *Συνθέτου προτάσεως.*

§ 27. "Οταν ἡ πρότασις εἴναι σύνθετος ὡς πρὸς τὸ ὑποκείμενον (§ 12 β'), εἴναι δυνατὸν τὰ ὑποκείμενα αὐτῇς νὰ δηλοῦν πάντα ἔμψυχα ὅντα ἡ πάντα ἄψυχα ὅντα ἡ τινὰ μὲν ἔμψυχα, τινὰ δὲ ἄψυχα.

Ἐις τὰς τοιαύτας συνθέτους προτάσεις τὸ κατηγορούμενον, ἐὰν εἴναι ἐπίθετον,

α') δταν τὰ ὑποκείμενα δηλοῦν πάντα ἔμψυχα ὅντα, τίθεται εἰς πληθυντικὸν καὶ κατὰ τὸ γένος τῶν ὑποκειμένων, ἐὰν ταῦτα εἴναι ὄμοιογενῆ, κατὰ τὸ ἐπικρατέστερον δὲ γένος, ἐὰν τὰ ὑποκειμενα εἴναι ἑτερογενῆ—*Ἴππαρχος* καὶ Θεσσαλὸς ἦσαν ἀδελφοί.

(1) Πολλάκις ἡ τοιαύτη καταγορηματικὴ γενικὴ ἀποδίδεται εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν μὲν ἔμπρόθετον προσδιορισμὸν ἢ προστιθεμένης τῆς λέξεως *κτῆμα, ἔργον, ἵδιον* κ.τ.τ.—Ξενοφῶν πόλεως μεγίστης ἦν (=κατήγετο ἐκ . . .). Αἴσωπος Ιάδμονος ἐγένετο (=ὑπῆρξε δοῦλος τοῦ . . .), οἰκονόμου ἀγαθοῦ ἐσιν εῦ οἰκεῖν τὸν ἔαυτοῦ οἰκον (=ἔργον ἢ ἵδιον οἰκονόμου . .).

συνεληγλυθότες ήσαν καὶ ἄνδρες καὶ γυναικες καὶ κτήνη πολλά.

Σημ. Ἐπὶ δύο ὑποκειμένων τὸ κατηγορούμενον τίθεται καὶ εἰς δυὲ κὸν — ἐγὼ καὶ ὁ σὸς πατὴρ ἔταιρω τε καὶ φίλω γῆμεν.

β') δταν τὰ ὑποκείμενα δηλοῦν πάντα ἀψυχα ὅντα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται συνήθως εἰς πληθυντικὸν οὐδετέρου γένους, οἷου δήποτε γένους καὶ ἀν εἶναι τὰ ὑποκείμενα — αἰδώς καὶ φόβος ἔμφυτα ἀνθρώποις εἰσίν. λίθοι τε καὶ πλινθοὶ καὶ κέραμος ἀτάκτως ἔρριμένα οὐδὲν χρήσιμά ἔστιν (ἀλλὰ καὶ : αἱεὶ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοι τε μάχαι τε π. § 23, α').

γ') δταν ἐκ τῶν ὑποκειμένων ἀλλα μὲν δηλοῦν ἔμφυχα ὅντα, ἀλλα δὲ ἀψυχα, τὸ κατηγορούμενον τίθεται συνήθως εἰς πληθυντικὸν κατὰ τὸ (ἐπικρατέστερον) γένος τῶν ἔμφυχων ή κατ' οὐδέτερον γένος — η τύχη καὶ ὁ Φίλιππος ήσαν τῶν ἔργων κύριοι, αὐτοὶ τε οἱ ἀνθρώποι καὶ η γῆ αὐτῶν ἐπώνυμοι τοῦ καταστρεψαμένου καλέονται. η καλλίστη πολιτεία καὶ ὁ κάλλιστος ἀνήρ λοιπὰ ἀν εἶη γῆμιν διελθεῖν.

Σημ. Τὸ μὲν ἀρσενικὸν γένος εἶναι ἐπικρατέστερον τοῦ θηλυκοῦ καὶ τοῦ οὐδετέρου, τὸ δὲ θηλυκὸν τοῦ οὐδετέρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

ΕΔΔΙΠΗΣ ΠΡΟΤΑΣΙΣ.

§ 28. Καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν συνηθέστατα συμβαίνει νὰ μὴ ἐκφράζεται ὅρος τις η καὶ δύο συγχρόνως ὅροι τῆς προτάσεως (§ 10—11), δταν εὐκόλως ἐννοῶνται οὗτοι η ἐκ τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως η ἐκ τῶν συμφραζομένων (ἥτοι ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου) η δι' ἀλλου τινὸς λεκτικοῦ μέσου, ἐπως τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν π. χ. ὁ Παῦλος! (ἐνν. ἔρχεται η εἶναι αὐτός). ὁ Πέτρος ἀνεγάρησε—πότε; (ἐνν. ἀνεγάρησεν ὁ Πέτρος).

Ἡ πρότασις, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐλλείπει εἰς η καὶ περισσότερος ὅροι, καλεῖται ἐλλιπής πρότασις.

Α' — Πρότασις ἐλλιπής ως πρὸς τὸ ὑποκείμενον.

§ 29. α') Ἐπὶ ρήματος α' η β' προσώπου τότε μόνον τίθεται ὑποκείμενον, δταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἔμφασις η νὰ γίνῃ ἀντιδιαστολή, διότι τοῦτο σαφῶς δηλοῦται διὰ τῆς καταλήξεως τοῦ

ρήματος—έγώ, ω Φαλίνε, θαυμάζω. Εμεῖς μὲν ἀποκρίνασθε, έγώ δὲ αὐτίκα ἡξω.

β') Τὸ διποκείμενον τοῦ γ' προσώπου κανονικῶς μὲν τίθεται, διότι πολλὰ δύνανται νὰ εἰναι τὰ διποκείμενα ἐνὸς ρήματος γ' προσώπου, παραλείπεται δέ, σταν εὐκόλως ἐννοηταὶ,

1) ἐκ τῶν συμφραζομένων—βασιλεὺς νικᾶν ἥγετται, ἐπεὶ Κύρον ἀπέκτονε (ἐνν. ὁ βασιλεὺς).

2) ἐκ τῆς συνήθους χρήσεως η ἐκ τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως—ἐσάλπιγξεν η ἐσήμηγεν (ἐνν. ὁ σαλπιγκτής). ἐκχίρυξεν (ἐνν. ὁ κήρυξ). τοὺς νόμους ἀναγνώσεται (ἐνν. ὁ γραμματεὺς ἐν τῷ δικαστηρίῳ) (πθ. γνῦ : ἐσῆμανεν—ἐνν. ὁ κώδων η ὁ ἐπιστάτης τοῦ σχολείου, *κτινπᾶ* δέκα—ἐνν. τὸ ὠρολόγιον).

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνήκουν καὶ τὰ ρήματα ἀστράπτει, βροντᾶ, θει (=βρέχει), νίφει (=χιονίζει), σελει (=χάνει σεισμόν), χειμᾶξει κ. τ. τ. τὰ ὅποια κανονικῶς μὲν ἐκφέρονται ἀνευ ὑποκειμένου, ἐντοτε δὲ ἔχουν ὡς διποκείμενον τὴν λέξιν *θεδες* η Ζεὺς—ἔσεισεν ὁ θεός. θει ὁ Ζεύς.

3) ἐπὶ τοῦ λέγουσιν η φασὶν καὶ ἐπὶ ἄλλων ρημάτων γ' πληθυντικοῦ προσώπου, σταν τὸ διποκείμενον αὐτῶν εἰναι ὅλως γενικὸν καὶ ἀόριστον—τὰς Ἀθήνας φασὶ θεοσεβεστάτας εἰναι (ἐνν. οἱ ἀνθρώποι, ἐν γένει). τῷ ποταμῷ γέφυρας οὐκ ἔπειστ, διαβαίνουσι δ' ἐπὶ σχεδιῶν.

Β' — Πρότασις ἐλλειπὴς ώς πρὸς τὸ κατηγορούμενον.

§ 30. Τὸ κατηγορούμενον δύναται νὰ παραλειφθῇ μόνον, σταν εὐκόλως ἐννοηταὶ ἐκ τῶν συμφραζομένων—έγὼ μὲν ἐπιμελῆς εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εί (ἐνν. ἐπιμελῆς). ο μὲν δειλὸς τῆς πατρίδος, ο δὲ φιλόδοξος τῆς πατρώφας οὐσίας προδότης ἐστί.

Γ' — Πρότασις ἐλλειπὴς ώς πρὸς τὸ ρῆμα.

§ 31. Τὸ ρῆμα, τό τε κατηγορηματικὸν καὶ τὸ συνδετικόν, παραλείπεται, σταν ἐννοηταὶ εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων η ἐκ τῆς συνήθους χρήσεως η ἐκ τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως—ἐπράξαμεν ἡμεῖς κάκετνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει, σύ τε "Ελλην εἰ καὶ ἡμεῖς. ἐς κόρακας

(ἐνν. ίθι ἡ ἔρρε—πθ. στὸ καλό, στὴν εὐχὴ τοῦ Χριστοῦ), οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηναίᾳ (ἐνν. ἀνέθεσαν). δεῦρο, ὁ Σώκρατες (ἐνν. ἐλθέ—πθ. ἐδῶ, Πέτρε).

Σημ. Οὕτω καὶ εἰς τὰς παραιμίας —γλαῦκας Ἀθήναζε (ἐνν. κομίζει). ἡ ὅς τὴν Ἀθηνᾶν (ἐνν. διδάσκει). ἔξ ὄνυχος τὸν λέοντα (ἐνν. γιγνώσκει τις). (πβ. τοῦ πρώτου τὰ πατήματα γεφύρι τοῦ δευτέρου —ἐνν. γίνονται. τοῦ κακοῦ καιροῦ τὰ νέφη ἄλλα πάνω καὶ ἄλλα κάτω —ἐνν. πηγαίνουν).

§ 32. Τὸ συνδετικὸν ρῆμα εἶγαι εἰς τὴν ὁριστικὴν τοῦ ἐνεστῶτος καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸ γ' ἐνικὸν (ἔστι) παραλείπεται συνήθως

α') ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν ἀνάγκη, χρεών, καιρός, ὥρα, ἀκμή, θέμις, δύναμις, τῶν οὐδετέρων ἐπιθέτων δάδιον, χαλεπόν, δυνατόν, οἴόν τε, φανερόν, δῆλον, θαυμαστὸν δσον, ἀμήχανον δσον κ. τ. τ. τῶν μετοχῶν δέον, πρέπον, εἰκός καὶ τῶν εἰς-τέον ρήματικῶν —ἀνάγκη βιωτεύεσθαι. περιαίνειν ἥδη ὥρα. οὐ θέμις· ψεύδεσθαι. φύσιν πονηρὰν μεταβαλεῖν οὐ δάδιον. δένδρον παλαιὸν μεταφυτεύειν δύσκολον. βαρβάρων Ἑλληνας ἀρχειν εἰκός. τοὺς φίλους εὐεργετητέον (πθ. ἀνάγκη νὰ ἐλθῃς. καιρὸς νὰ φύγωμεν. δύσκολον νὰ γλυτώσωμεν κλπ.).

β') εἰς γνωμικὰ —πᾶν μέτρον ἀριστον. ὁ μέγας ὄλβος οὐ μόνιμος. αἱ δεύτεραι φροντίδες σμφράτεραι (πβ. κάθε ἀρχὴ καὶ δύσκολη. ἀσκεπτος ὁ νοῦς διπλὸς ὁ κόπος).

Δ' — Πρότασις ἐλλειπής ως πρὸς δύο ὅρους.

§ 33. Καὶ δύο συγχρόνως ὄροι τῆς προτάσεως δύνανται νὰ παραλείπωνται, διατὰν ἐνοιῶνται εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων —οὐδεὶς θεῶν φιλοσοφεῖ οὐδὲ ἐπιθυμεῖ σοφὸς γενέσθαι. ἔστι γάρ (ἐνν. πᾶς θεὸς σοφός). κάτοπτρον εἶδους χαλκός ἔστιν, οἶνος δὲ νοῦ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

'Ιδιαιτεραὶ τινες παρατηρήσεις περὶ τοῦ προσώπου, τοῦ γένους καὶ τοῦ ἀριθμοῦ.

§ 34. Ἐνίστε καὶ εἰς τὴν ἀρχαὶν γλῶσσαν τίθεται τὸ β' πρόσωπον ρήματος ἀντὶ νὰ τεθῇ τὸ γ' μὲν ποκείμενον τὴν ἀριστον ἀντωνυμίαν τις —ἀριθμός, ἐὰν προσθῇς ἡ ἀφέλης τι, ξερος εὐθὺς

γίγνεται (=ἐὰν προσθῇ τις). τὴν πόλιν ἀν ἡγήσω πολέμου ἐργαστήριον είναι (πβ. ἀν ἔχης τύχη διάβατε καὶ ῥιζικὸ περπάτει).

§ 35. Πρὸς δῆλωσιν προσώπων ἐν γένει, ἀσχέτως πρὸς τὸ φυσικὸν αὐτῶν γένος, λαμβάνεται τὸ ἀρσενικὸν γένος—διαφέρει μάθων μὴ μαθόντος. ἐν Δῆλῳ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο (=δ' Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἀρτεμις) (πβ. ὁ χορτάτος τὸν νηστικὸ δὲν τὸν πιστεύει. ἔρχονται οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας=δ' βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα).

§ 36. Ἐντοτε τίθεται δὲ πληθυντικὸς ἀριθμὸς α' προσώπου ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ, ὅταν δὲ λέγων θέλῃ νὰ ἐκφρασθῇ μετά τινος μετριοφροσύνης καὶ νὰ διποδηλώσῃ ὅτι καὶ ἄλλοι μετέχουν τῶν σκέψεών του, τῶν πράξεών του κ. τ. τ.—ἔννοιά ποθ' ἡμῖν. ἐγένετο... πολλοὺς δὲ ἐδοκοῦμεν καταμεμαθηκέναι... . . . ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἐνενοοῦμεν κλπ. (Ἑν. Κ. Π. 1, 1, 1 ἀντὶ ἔμοι, ἐδόκουν, ἐνενόσουν). (¹)

§ 37. Πολλάκις τίθεται δὲ πληθυντικὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων ἀντὶ τοῦ ἑνικοῦ,

α') ὅταν πρόκειται περὶ πραγμάτων, τὰ δποτα παρουσιάζουν κατὶ τι σύνθετον, ὡς ῥῖνες, πύλαι, θύραι, τόξα, ἄρματα, μέγαρα, γάμοι, ταφαί, Ὁλύμπια, Ἱσθμία κ.τ.τ. (πβ. οἱ γάμοι τοῦ Διαδόχου τῆς Ἀγγλίας. οἱ ἀρραβώνες τοῦ Παύλου κ.τ.τ.).

β') ἐπὶ ἀφηρημένων οὐσιαστικῶν, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθοῦν διάφοροί βαθμοί ἢ διάφορα εἰδη ἐμφανίσεων τῆς ὑπ' αὐτῶν σημαντινομένης καταστάσεως, πράξεως κ.τ.τ.—οὐ δύναται ψύχη καὶ θάλπη φέρειν. οὗτος ἀπογάπατος τῶν θανάτων.

(¹) Ὁ λεγόμενος πληθυντικὸς τῆς εὐγενείας ἐπὶ β' προσώπου (π.χ. τί θέλετε, κύριε; σεῖς, τί ἀγαπᾶτε, κυρία;), δὲ δποτοῖς κανονικῶς εἶναι εὔχρηστος παρ' ἡμῖν, ὅταν ἀπευθυνώμεθα πρὸς δπωσδήποτε ἄγνωστα ἢ σεβαστὰ πρόσωπα, εἶναι δὲν ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους· δποτε δὲ (ἴδικα παρὰ ποιηταὶς) ὑπάρχει πληθυντικὸς β' προσώπου, ἐν τῷ προσφωνεῖται ἐν πρόσωπον, συμβαίνει δὲ λέγων νὰ ἀπευθύνεται μὲν κυρίως πρὸς πολλὰ πρόσωπα, νὰ ὀνομάζῃ δὲ μόνον Ἑν, τὸ σπουδαιότερον ἢ πλησιέστερον—ἴτε ὑμεῖς, δὲ Ἡριπτίδα Ξ. Ἔλλ. 4, 1, 11. νῆα Ιθύνετε, φαίδιμ' Ὁδυσσεῦ.

§ 38. Πολλάκις λαμβάνεται δέ ένικός ἀριθμός ὄνομάτων μετὰ περιληπτικῆς σημασίας—δέ Συρακόσιος πολέμιος τῷ Ἀθηναῖῳ (=οἱ Σ... τοις Ἀ...). τὸν πολέμιον δεινότερον ἔξομεν (=τοὺς πολεμίους). Οὕτω καὶ ἀσπὶς μυρία (=ὅπλιται μύριοι), διακοσία ἵππος (=διακόσιοι ἵππεῖς) (πλ. δέ Βούλγαρος εἶναι ἔχθρὸς τοῦ Ἑλληνος. στὰ ἄγρια στὰ σκοτεινὰ δὲ οὐλέφτης ξεσπαθώνει).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΕΠΗΥΞΗΜΕ ΝΗ ΠΡΟΤΑΣΙΣ—ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΩΝ

§ 39. Οἱ δευτερεύοντες δροὶ τῆς προτάσεως, ἢτοι οἱ προσδιορισμοὶ (§ 13), χρησιμεύουσιν εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας τῶν κυρίων δρων τῆς προτάσεως ἢ ἀλλων δευτερευόντων δρων αὐτῆς.

§ 40. Οἱ προσδιορισμοὶ εἶναι δύο εἰδῶν, ἢτοι

α') *Όνοματικοὶ προσδιορισμοὶ*, ἢτοι προσδιορισμοὶ δι' ὀνόματος οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου, τὸ δόπιον συμπληροῦ τὴν ἔννοιαν ἀλλου οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου ἢ τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως ἢ ἐπιρρήματος—ό Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος. ταῦτα εἰπον οἱ βασιλέως κήρυκες. οἱ στρατιώται πάντες προσεκύνησαν τὸν θεόν. τίμα τὸν πατέρα σου. δέ κόθορνος ἀρμόττει τοῖς ποσὶν ἀμφοτέροις. ποῦ γῆς ἔσιν; τῆς ἡμέρας ὅψε τὴν.

Σημ. Εἰς τοὺς ὀνοματικοὺς προσδιορισμοὺς συγκαταλέγονται καὶ οἱ προσδιορισμοὶ δι' ἀπαρεμφάτου καὶ διὰ μετοχῆς, διότι τὸ μὲν ἀπαρέμφατον εἶναι κυρίως ῥηματικὸν οὐσιαστικόν, ἢ δὲ μετοχὴ ῥηματικὸν ἐπιθετον—ἐπιθυμεῖ πλεῦσαι (=ἐπιθυμεῖ πλοῦ). ἀνέτειλεν δέ λάμπων γῆλος (=οἱ λαμπρός).

β') *Ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ*, ἢτοι προσδιορισμοὶ δι' ἐπιρρημάτων, τὰ δόπια συμπληροῦν τὴν ἔννοιαν κυρίως μὲν τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ καὶ οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων καὶ ἀλλων ἐπιρρημάτων—ἡ ναῦς γῆει τήμερον. ἄγαν λαλεῖς. οὐκ ἐδέξαντο οἱ βάρδαροι τοὺς Ἑλληνας τῇ τότε ἀκροβολίσει. παντάπασιν ἀχρηστοῖς ησαν οἱ σφενδονῆται. πάνυ καλῶς ἔπραξας.

Σημ. Εἰς τοὺς ἐπιρρηματικοὺς προσδιορισμοὺς συγκαταλέγονται καὶ οἱ ἐμπρόθετοι προσδιορισμοὶ καὶ οἱ ἐκφερόμενοι ἀπλῶς διὰ πλαγίας πτώσεως ἵσοδυναμούσης μὲν ἐπίρρημα γῇ Εμῷ. Γ. Παντελάκη—*Μεθοδικὸν Συντακτικόν.* Ἐκδ. Γ' 1924. 2

ἐμπρόθετον ἔκφρασιν (ώς ἐπιφρηματικοὶ προσδιορισμοὶ) — μένων ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν Μεγάροις (πθ. μένω οἴκοι, Μεγαροί). νυκτὸς ἀπῆλθον (πθ. νύκτωρ ἀπέδρα). τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐμάχοντο (πθ. κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἐμάχοντο).

§ 41. Οἱ ὄνοματικοὶ προσδιορισμοὶ, ὅταν μὲν συμφωνοῦν πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον κατὰ πτῶσιν, λέγονται δμοιόπτωτοι — ἐνταῦθα ἀποθηγῆσκει ἀνὴρ ἀγαθός. ταύτην τὴν ἡμέραν ἔκει ἔμειναν ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὅντες. "Οταν δὲ δὲν συμφωνοῦν κατὰ πτῶσιν, λέγονται ἑτερόπτωτοι — τοῦ κύκλου ἡ περίοδος ἣν δύο παρασάγγαι. Ἀριστέας πολλοῦ ἀξιος τῇ στρατιᾷ ἐγένετο.

Σημ. 'Εκτὸς τῶν δι' ὄνομάτων ἡ δι' ἐπιφρημάτων προσδιορισμῶν εἰναι καὶ οἱ δι' δλοκλήρου προτάσεως προσδιορισμοὶ. Δύναται δὲ μία (δευτερεύουσα) πρότασις νὰ προσδιορίζῃ ἀλληγον πρότασιν ὀλόχληρον ἡ ἔνα μόνον δρον αὐτῆς, κύριον ἡ δευτερεύοντα — βασιλεύς, ἐπει. ἥκουσε Τισσαφέρηνος τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο. οἱ Χάλυθες μαχαίριον είχον, φ ἔσφαττον τοὺς αἰγμαλώτους.

Α' — ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΟΜΟΙΟΠΤΩΤΟΙ.

α') Δε' οὔσιαστεκοῦ (παράθεσες, ἐπεξήγησες).

§ 42. Τὸ οὔσιαστικὸν τίθεται ως ὄμοιόπτωτος προσδιορισμὸς ἀλλοῦ οὔσιαστικοῦ ἡ ἐν γένει λέξεως, ἥτις λαμβάνεται ως οὔσιαστικόν.

α') διὰ νὰ προσθέσῃ ἐν γνώρισμα αὐτοῦ καὶ ἕρισῃ ἀκριβέστερον τὸ προσδιοριζόμενον — Ἀναξίθιος ὁ ναύαρχος. Ὁ Ολυμπος τὸ δρος (πθ. Γρηγόριος δ Πατριάρχης. Καποδίστριας δ Κυβερνήτης τῆς Ἐλλάδος).

‘Ο τοιοῦτος προσδιορισμὸς δι' οὔσιαστικοῦ καλεῖται παράθεσις καὶ δύναται ν' ἀναλυθῇ εἰς ἀναφορικὴν πρότασιν — Ἀναξίθιος, δις ἦν ναύαρχος (ὁ Καποδίστριας, δστις ὑπῆρξε κυβερνήτης τῆς Ἐλλάδος).

Σημ. Τὸ αὐτὸ ονομα δύναται νὰ ἔχῃ περισσοτέρους τοῦ ἐνὸς παραθετικοὺς προσδιορισμούς — Ἰγάρως ὁ Ψαμμητίχου, Λίθις,

Διεύων βασιλεύς. ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἄποικον.

β') διὰ νὰ διασαφήσῃ τὴν ἔννοιαν τοῦ προσδιοριζομένου, ὅταν αὕτη είναι γενικὴ καὶ ἀόριστος—ἡ πόλις οἱ Ταρσοί. τὸ δρος ἡ Πάρνης. οἱ στρατηγοὶ παρεκλήθησαν εἰσω, Πρόξενος, Μένων, Ἀγίας (πθ. ἐσεῖς βουνά. . . τοὺς κλέφτες τὶ τοὺς κάμετε, τοὺς Κολοκοτρωναίους).

Ο τοιοῦτος προσδιορισμὸς δι' οὐσιαστικοῦ καλεῖται ἐπεξήγησις καὶ δύναται κατὰ τὴν ἑρμηνείαν νὰ προτάσσεται αὐτοῦ ἡ λέξις δηλαδή.

§ 43. Ἡ παράθεσις καὶ ἡ ἐπεξήγησις συμφωνεῖ πρὸς τὸ προσδιοριζόμενον ἀναγκαίως μὲν κατὰ πτῶσιν, τυχαίως δὲ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν (§ 24, β')—περὶ χρημάτων λαλεῖς, ἀδειάλου πράγματος. ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα (πθ. σημαίνει καὶ ἡ Ἀγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστῆροι. τὸν Διᾶκο νὰ χαλάσετε, τὸν φοβερὸ τὸν κλέφτη).

Σημ. 1. Ὄταν τὰ προσδιοριζόμενα είναι δύο, ἡ παράθεσις συνήθως μὲν τίθεται εἰς πληθυντικὸν. ἀριθμόν, ἐνίστε δὲ εἰς δυϊκόν—Πρόξενος καὶ Σωκράτης, οἱ στρατηγοί. Χάρων τε καὶ Θιδραχος, ἀμφω πολεμάρχω (πθ. § 27, α' σημ. 2).

Σημ. 2. Ἐπίθετα ίσοδυναμοῦντα μὲ γενικὴν οὐσιαστικοῦ (ἀπρόθετον ἡ ἐμπρόθετον) καὶ αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι, ώς ίσοδυναμοῦσαι μὲ γενικὴν προσωπικῆς ἀντωνυμίας, δύνανται νὰ ἔχουν παραθετικὸν ἡ ἐπεξήγηματικὸν προσδιορισμὸν κατὰ γενικὴν πτῶσιν—Γοργεῖη κεφαλή, δεινοῖο πελώρου (=τῆς Γοργοῦς ἡ κεφαλή, τοῦ φοβεροῦ τέρατος). Ἀθηναῖος εἰ, πόλεως μεγίστης (=ἐξ Ἀθηνῶν εἰσατ, πόλεως...). ὑμεῖς τὰλὰ δυστήνου κακὰ λασθε (=έμοιος τοῦ δυστήνου). ἡ ὑμετέρα τῶν σοφιστῶν τέχνη ἐπιδέδωκε (=ὑμῶν τῶν σοφιστῶν). Ἐνταῦθα ἀνήκουν αἱ συντάξεις ἡμέτερος αὐτῶν, ὑμέτερος αὐτῶν, σφέτερος αὐτῶν (=ἡμῶν αὐτῶν κ.λ.π.).

Σημ. 3. Τὸ ὄνομα, τὸ ὅποιον χρησιμεύει ώς ἐπεξήγησις, ἐνίστε τίθεται μετὰ τοῦ λέγω, συνήθως μὲν κατὰ πτῶσιν αἰτιατικήν, σπανιώτερον δὲ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ προσδιοριζομένου—μνηστήρο ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῷον λέγω (=τὸν Ἀ. ἔννοω). προσέκρουστ' ἀνθρώπῳ πονηρῷ, Ἀνδροτίωνα λέγω. ἐν ἄπασιν

έξητασμένος φαίνεται, λέγω φράτερσι, συγγενέσι, δημόταις.

§ 44. Ἡ παράθεσις πολλάκις ἀναφέρεται εἰς ὄλοκληρουν πρότασιν καὶ ἐκφράζει κρίσιν περὶ τοῦ περιεχομένου αὐτῆς—ὅταχιστος τῶν λόγων, τέθηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα (=ἡ ταχίστη ἀπάντησις, τὴν ὅποιαν ἔχω γὰρ δώσω, ἔχει ἀποθάνει...).

Ἡ τοιαύτη παράθεσις κανονικῶς προτάσσεται τῆς προτάσεως, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρεται, διὸ τοῦτο δὲ καλεῖται **προεξαγγελτική παράθεσις**.

§ 45. Ὡς προεξαγγελτική παράθεσις τίθεται συνήθως τὸ οὐδέτερον ἐπιθέτου ἡ μετοχῆς ἐνάρθρου ὡς οὐσιαστικὸν λαμβανόμενον (§ 25, β') ἢ ἀλλη τις ἐκφρασις ἀντιστοιχοῦσα πρὸς οὐδέτερον ἐπιθέτον, οἷον τὸ (πάντων) μέριστον, τὸ (πάντων) δεινότατον, τὸ ἔσχατον, τούναντίον, ταῦτὸ τοῦτο, οὐδέτερον, ἀμφοτερον, δυοῖν θάτερον, τὸ λεγόμενον, τὸ τῆς παροιμίας (=τὸ παροιμιῶδες), τὸ τοῦ Ὁμήρου (=τὸ Ὁμήρειον) κ.τ.τ.—τὸ μέγιστον, σὺ μὲν τοὺς Ἑλληνας εὕνους ἔξεις, ἐκεῖνοι δὲ δυσμενεστάτους. Παρμενίδης μοι φαίνεται τὸ τοῦ Ὁμήρου, αἰδοῖος τε δεινός τε, ἀλλ' ἡ τὸ λεγόμενον κατόπιν ἔօρτῆς γίκεμεν;

§ 46. Ὡς ἐπεξήγησις οὐσιαστικοῦ, πρὸ πάντων δὲ τοῦ οὐδέτερου διεικεῖται ἡ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, τίθεται πολλάκις ἀπαρέμφατον μετ' ἄρθρου ἡ ἀγεύ ἄρθρου (π.δ. § 40, α' σημ.) ἢ δλη πρότασις, ἵδια εἰδική—εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. οὐ τοῦτο γε ἔρω, ὡς ὑμεῖς κατασχύνετε τοὺς προγόνους. τοῦτο δεῖ λέγειν, πῶς ἀν ὡς ἀσφαλέστατα πορευούμεθα.

Σημ. Καὶ τὰ ἐπιρρήματα οὔτω καὶ ὅδε ἐπεξηγοῦνται δι' ἀνάρθρου ἀπαρεμφάτου ἡ διὰ μετοχῆς τροπικῆς—ἔγῳ διμᾶς, διπαίδεες, σύτως ἐπαίδευον, τοὺς γεραιτέρους προτιμᾶν. σχεδόν τι οὔτω διεκείμεθα, ποτὲ μὲν γελῶντες, ποτὲ δὲ δακρύοντες. Ἡ δὲ ἀντωνυμία τοιοῦτος ἐπεξηγεῖται δι' ἐπιθέτου ἡ μετοχῆς—τὸ τῆς πόλεως ἥθος ἵδιοι τις ἀν τοιοῦτον ὅν, ἀψευδέες καὶ χρηστόν. οὐ διφύλως ἄλλον τοιοῦτον εὑρήσετε, ἀτεχνῶς προσκείμενον τῇ πόλει.

β') Δε' ἐπιθέτου.

I. Ἐπιθετικὰ καὶ ὡς ἐπιθετικὰ προσδιορισμοί.

§ 47. Τὸ ἐπιθέτον τίθεται ὡς ἔμοιόπτωτος προσδιορισμὸς

οὐσιαστικοῦ, οὗτως ὥστε ν' ἀποτελῇ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν—σοφὸς ἀνήρ. ὁ δίκαιος Ἀριστεῖδης.

‘Ο τοιοῦτος δὲ’ ἐπιθέτου προσδιορισμὸς λέγεται (καθαρὸς) ἐπιθετικὸς προσδιορισμός. (¹)

Σημ. 1. Ἐπειδὴ ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς μετὰ τοῦ προσδιορίζομένου οὐσιαστικοῦ ἀποτελοῦν μίαν ἔννοιαν, διὰ τοῦτο εἶναι δυνατὸν τὰ δύο ταῦτα δῆμος νὰ λά�ουν καὶ ἄλλον ἐπιθετικὸν προσδιορισμόν, ἀναφερόμενον πλέον ὅχι εἰς μόνον τὸ προσδιορίζόμενον οὐσιαστικόν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν ἑξ ἀμφοτέρων ἀποτελουμένην κοινὴν ἔννοιαν—ἐνταῦθα ἡν πόλις ἐρήμη μεγάλη (τρόπον τινὰ=ἐρημόπολις μεγάλη).

Σημ. 2. Ὅταν ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ λαμβάνωνται κεχωρισμένοι, τότε συνδέονται διὰ τοῦ καὶ ἡ διὰ τοῦ τὲ—καὶ—καλὸς κάγαθὸς ἀνήρ. ὁ καλός τε καὶ σοφὸς Ἰππίας. Κύρος ἐξελαύνει εἰ; Κελαινάς, πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. Κανονικὴ εἶναι ἡ διὰ τοῦ τὲ—καὶ σύνδεσις ἐπὶ τοῦ ἐπιθέτου πολύς—διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν πραγμάτων σεσαμένοι πάρεσμεν.

§ 48. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς συμφωνεῖ μὲ τὸ προσδιορίζόμενον οὐσιαστικὸν κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν, ὅπως καὶ τὸ κατηγορούμενον, ὅταν εἶναι ἐπιθετον (§ 24, α')—φίλος ἀνήρ. φίλοι ἀνδρες. τιμῷμεν τοὺς ἀγαθούς ἀνδρας. τὰ καλὰ ὅπλα.

Σημ. Ἄντι τῶν καταλλήλων πτώσεων τῶν ἐπιθέτων πλεῖστων, ἔλασσων καὶ μείων τίθενται πολλάκις τὰ ἀντίστοιχα ἐπιρρήματα πλέον (ἢ πλεῖν), ἔλασσον καὶ μεῖον, ὅταν ἀκολουθῇ ἀριθμητικὸν μὲ τὸ ἢ πρὸ αὐτοῦ ἢ ἀνεύ τοῦ ἢ—μυριάδες πλέον ἢ δώδεκα (Ἄντι πλείονες). οὐσίαν πλέον ἢ πέντε ταλάντων κατέλι-

(¹) Ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς καὶ κατηγορούμενον διαφέρουν κατὰ τοῦτο ὃ μὲν ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς ἐκρράζει ἵδιότητα τοῦ οὐσιαστικοῦ παρουσιαζομένην ὡς γνωστὴν ἥδη καὶ δι' αὐτοῦ διακρίνεται οὐσιαστικόν τι ἀπ' ἄλλου οὐσιαστικοῦ—ἵδιον ὃ δέξνεται πέλεκυς (πρὸς διάκρισιν ἀπὸ ἄλλου πελέκεως ἀμβλέος)—τὸ δὲ κατηγορούμενον ἐκφράζει ἵδιότητα ἀποδιδομένην εἰς τὸ οὐσιαστικὸν καὶ δι' αὐτοῦ διακρίνεται ἵδιότης οὐσιαστικοῦ ἀπ' ἄλλης ἵδιότητος τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ—ὅ πέλεκυς δέξνεται ἐστι (καὶ οὐχὶ ἀμβλύς).

πεν. οἱ ἐπιεῖς ἀποντείνουσι τῶν ἀνδρῶν οὐ μετὸν πεντακοσίους (πθ. ἐξώδευσε περισσότερον ἀπὸ χιλίας δραχμάς).

§ 49. Ἐκτὸς τῶν ἐπιθέτων καὶ ἄλλαι λέξεις ἢ λεκτικαὶ ἐκφράσεις λαμβάνουν θέσιν ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ εἰς τὸν λόγον (ῶς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοί). Οὕτω

α') ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τίθενται πολλάκις μετοχαὶ, ἀντωνυμίαι (ἐπιθετικαὶ) καὶ ἀριθμητικὰ (ἐπιθετα)—δὲ ἐπιμελούμενος μαθητής. στρατιῶται τινες. χιλίοις ὀπλίται (πθ. γυμνασμένος στρατιώτης. τέτοια παλληκάρια).

β') ὡς ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ τῶν ὀνομάτων ἀνθρωπος, ἀνήρ, γυνὴ τίθενται πολλάκις προσηγορικὰ οὐσιαστικὰ σημαντοντα καὶ λικίαν, ἐπιτήδευμα, τάξιν, ἔθνικότητα κ.τ.τ.—ἀνήρ νεανίας. γραῦς γυνή. ἀνήρ ῥήτωρ. Μακεδών ἀνήρ. πολίται ἀνθρώποι (πθ. γέρος ἀνθρωπος. γρηγά γυναῖκα. παιδὶ παλληκάρι).

γ') ὡς ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ θέσιν ἔχουν καὶ τὰ γεωγραφικὰ κύρια ὀνόματα, ὅταν μετὰ τοῦ ἀρθρου προτάσσωνται τῶν γεωγραφικῶν ὅρων ὅρος, ποταμός, λίμνη κ.τ.τ. καὶ εἰναι τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ πρὸς τούτους—τὸ Πήλιον ὅρος. δὲ Πηνειός ποταμός. ἢ Ἀχερούσια λίμνη (πθ. § 42).

δ') ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τίθεται καὶ γενικὴ πτῶσις ἢ ἐπίρρημα ἢ ἐμπρόθετος πτῶσις προτασσομένου αὐτῶν τοῦ ἀρθρου—δὲ τοῦ βασιλέως θρόνος (=δὲ βασιλείος). τὸ Κύρου στράτευμα (=τὸ Κύρειον). αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι (=αἱ περυσιναὶ). ἢ κατὰ νόμου τιμωρία (=ἡ νόμιμος) (πθ. δὲ ἔξω Ἑλληνισμός. δὲ περὶ τῶν δλῶν ἀγώνων).

§ 50. Τὸ προσδιοριζόμενον δπὸ ἐπιθέτου οὐσιαστικὸν συχνάκις παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως ἐννοήται· ὡς ἐκ τῆς συνήθους χρήσεως, δὲ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς λαμβάνει τότε χαρακτήρα οὐσιαστικοῦ—δὲ μὲν δειλὸς τῆς πατρόβος, δὲ φιλόδοξος τῆς πατρώας οὐσίας ἐστὶ προδότης (ἐνν. ἀνθρωπος, ἀνήρ) (πθ. δὲ πλούσιος ἔχει τὰ φλουριά, ἔχει δὲ φτωχὸς τὰ γλέντια. δὲ τρελλὸς εἶδε τὸν μεθυσμένον καὶ ἔψυγε).

Τοιούτοιο ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ, λαθόντες χαρακτήρα οὐσιαστικοῦ, συνήθεις εἰναι

α') οἱ θνητοί, οἱ λέγοντες (=οἱ ῥήτορες), οἱ δλίγοι (=οἱ δλιγαρχικοί), οἱ πολλοί (=οἱ δημοκρατικοί, ὁ λαός), δὲ πεζὸς

(ένν. στρατός), δὲ ἀκρατος (οἶνος πᾶ. τὸ ῥετσινάτο, τὸ μαῦρο, ἐνν. κρασί), οἱ περὶ τυνα (π. χ. οἱ περὶ τὸν Κύρον), τὸ ἄρθρον μὲ γενικὴν κυρίου ὀνόματος π. χ. ὁ Σωφρόνισκου, ὁ Περικλέους.

β') ἡ δεξιά, ἡ ἀριστερὰ (χεῖρ), ἡ πατρίς, ἡ ἔνη, ἡ οἰκουμένη, ἡ πολεμία, ἡ οἰκεῖα, ἡ Δακωνική (γῆ, χώρα), ἡ αὔριον, ἡ ἐπιοῦσα, ἡ προτεραιά, ἡ υστεραιά (ἡμέρα), ἡ ἔητορική, ἡ μουσική, ἡ γραφική (τέχνη), ἡ εὐθεῖα, ἡ πλατεῖα, ἡ ταχίστη (ὅδος), ἡ πεπρωμένη, ἡ είμαρμένη (μοῖρα), ἡ τριηρης, ἡ πεντηκόντορος (ναῦς), ἡ πολιά (Θρῆξ), ἐρήμην (δίκην).

γ') τὰ τῆς πόλεως, τὰ οἴκοι, τὰ οἰκεῖα, τὰ παρ' ἐμοὶ, τὰ τῶν πολεμίων κ.τ.τ. (πράγματα), τὰ ίερὰ (=τὸ θῦμα ἢ ἡ θυσία), τὸ πεζὸν ἢ τὸ πεζικόν, τὸ ἵππικόν, τὸ πελταστικὸν κ.τ.τ. (στράτευμα), τὸ ναυτικὸν (=ό στόλος, ἐν φ τὰ ναυτικὰ =ἡ ναυτικὴ τέχνη), τὸ Ἑλληνικόν, τὸ βαρβαρικὸν (=οἱ Ἑλληνες ἢ ὁ Ἑλληνισμός, οἱ βάρβαροι), τὸ κοινὸν (=ἡ κοινότης, ἐν φ τὰ κοινὰ=τὰ δημόσια).

Σημ. Ἐντεῦθεν προσήλθεν, ὅστε τὸ οὐδέτερον ἐπιθέτων (καὶ μετοχῶν) μετὰ τοῦ ἄρθρου κατήντησεν ἵσοδύναμον μὲ οὐσιαστικὸν ἀφηρημένον ἢ μὲ συγκεκριμένον ἔχον περιληπτικὴν σημασίαν, ὡς τὸ ἀγαθὸν (=ἡ ἀρετή), τὸ κακὸν (=ἡ κακία), τὸ δίκαιον (=ἡ δικαιοσύνη), τὸ συγγενὲς (=ἡ συγγένεια), τὸ γενναῖον, τὸ εὐηθὺς, τὸ παρόν, τὸ παρελθόν, τὸ ληστρικόν, τὸ ὑπήκοον (=οἱ λησταί, οἱ ὑπήκοοι).

2. Κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοί.

§ 51. Πολλάκις ὁ δημοιόπτωτος ὀνοματικὸς προσδιορισμός, ὁ ἐκφερόμενος δι' ἐπιθέτου ἢ δι' ἄλλης λέξεως ἐπιθετικῶς λαμβανομένης, δὲν ἀποτελεῖ μὲ τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικὸν μίαν ἔννοιαν, ἀλλὰ χρησιμεύει ἀπλῶς, ἵνα ἀποδώσῃ εἰς αὐτὸ μίαν ἰδιότητα (πᾶ. § 47)—βασιλεὺς σὺν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται. πορευτέον ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς μακροτάτους. ἐκάλεσέ τις Κλέαρχον, ὅπως ἴδοι τὰ ίερὰ ἐξηγημένα.

§ 52. Ὁ δι' ἐπιθέτου ἢ ἄλλης ἐπιθετικῆς λέξεως δημοιόπτωτος προσδιορισμός, διὰ τοῦ διοίου ἀποδίδεται ἀπλῶς ἰδιότης τις εἰς τὸ προσδιοριζόμενον οὐσιαστικόν, καλεῖται κατηγορηματικὸς προσδιορισμός καὶ καγονικῶς ἐκφέρεται ἄγευ ἄρθρου.

§ 53. Ἀξιαὶ δικαιέρας σημειώσεως ἐπίθετα, τὰ ὅποια λαμβάνονται ώς κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοὶ, εἰναι τὰ ἔξης·

α') τὰ ἐπίθετα ἄκρος, μέσος καὶ ἔσχατος, ὅταν διακρίνεται ἐν μέρος τοῦ προσδιοριζόμενου οὐσιαστικοῦ ἀπὸ τοῦ ὅλου ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων μερῶν αὐτοῦ—οἱ κύνεις ἄκρα τῇ οὐρᾷ σείουσι (=μὲ τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς καὶ ὅχι μὲ δληγ τὴν οὐράν). ἢ πρόσκλησις ἐγένετο ἐν τῇ ἀγορᾷ μέση (=εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς καὶ ὅχι εἰς τὸ ἄκρον αὐτῆς). Εὐρύλοχος ἔσχατον εἰχε τὸ εὐώνυμον (=τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ εὐώνυμου καὶ ὅχι ὅλον τὸ εὐώνυμον ἢ ἄλλο τι μέρος αὐτοῦ) (¹).

Σημ. Ο μέσος=ό ἐν τῷ μέσῳ εὐρισκόμενος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους εὐρισκομένους πέριξ ἢ ἐκατέρωθεν)—όρῶν ὁ Κλέαρχος τὸ μέσον στῖφος οὐκ ἥθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ.

β') τὰ ἐπίθετα πᾶς ἢ ἄπας, ὅλος (=όλόκληρος) καὶ μόνος—συνείπετο καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἄπαν. πᾶσαν διτὸν τὴν ἀλήθειαν ἔρω. ἐκέλευσεν ἐπιχωρίσαι δληγ τὴν φάλαγγα. μόνος οὐκ ἔψυγον (=μόνον ἐγώ).

Σημ. Τὸ πᾶς ἀνευ ἄρθρου εἰς τὸν ἑνικόν, ὅταν προσδιορίζῃ οὐσιαστικὸν ἀναρθρον, σημαίνει ἔκαστος—πᾶς ἀνήρ ἔαυτῷ πονεῖ. σὺν σοὶ πᾶσα μὲν ὁδὸς εὔπορος, πᾶς δὲ ποταμὸς διαβατός.

Τὸ πᾶς καὶ τὸ ὅλος μετ' ἄρθρου (ἥτοι ώς ἐπίθετικοὶ προσδιορισμοὶ), προεδιερίζοντα οὐσιαστικὸν ἀνευ ἄρθρου, σημαίνουν τὸ σύνολον, ἐν συνόλῳ—ἐν τούτῳ ἢ πᾶσα εὐδαιμονία ἔστι (=τὸ σύνολον τῆς εὐδαιμονίας). τὸ ὅλον στράτευμα. Ο μόνος, ἢ μόνη, τὸ μόνον ἐπὶ τέκνων=ό, ἢ μονογενής, τὸ μονογενές—τὸν μόνον μοι καὶ φίλον πατέα ἀφείλετο τὴν ψυχήν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Αἱ πτώσεις τοῦ ὀνόματος εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν.

§ 54. Ἀρχικῶς ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα εἰχε περισσοτέρας τῶν πέντε πτώσεων, τὰς ὅποιας διδασκόμεθα εἰς τὴν Γραμματικήν,

(¹) Λέγεται καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, ἄλλα σπανιώτερον, τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου, τὸ ἄκρον τῆς φάλαγγος κ.τ.τ. τὰ ὅποια εἶναι κανονικὰ εἰς ἥμᾶς σήμερον.

ἥτοι παρὰ τὴν (καθαρὰν) γενικήν είχε καὶ τὴν ἀφαιρετικὴν καὶ παρὰ τὴν (καθαρὰν) δοτικὴν είχε καὶ τὴν τοπικὴν καὶ τὴν δργανικήν. Σύν τῷ χρόνῳ δὲ συνεχωνεύθησαν οἱ τύποι καὶ αἱ λειτουργίαι τῆς μὲν ἀφαιρετικῆς μὲ τὰς τῆς γενικῆς, τῆς δὲ τοπικῆς καὶ τῆς δργανικῆς μὲ τὰς τῆς δοτικῆς. (¹)

§ 55. Ἐκ τῶν δικτῶν πτώσεων, τὰς ὁποῖας είχεν ἀρχικῶς ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα,

I) ἡ ὄνομαστικὴ χρησιμεύει ώς πτῶσις τοῦ ὑποκειμένου, τοῦ κατηγορουμένου καὶ τῶν προσδιορισμῶν αὐτῶν, ἡ δὲ **κλητικὴ** πρὸς κλῆσιν ἡ προσφώνησιν—ἥν δέ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Σενοφῶν Ἀθηναῖος. σὺ πρῶτος, ὁ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην. ἔγώ σε, ὁ Φαλίνε, ἀσμενος ἔόρακα.

Σημ. Τῆς ὄνομαστικῆς χρῆσις γίνεται καὶ ἐπὶ τίτλων, ἐπιγραφῶν, ὑπογραφῶν κ.τ.τ. (Ιλιάς, Ὁδύσσεια. Βωμὸς Διονύσου. Ἀθηναῖος Φιλίππῳ χαίρειν), τῇδε κλητικῆς προτάσσεται συνήθως τὸ ἐπιφώνημα ὁ, τὸ ὅποιον πολλάκις προτάσσεται καὶ τῆς ὄνομαστικῆς ἐπὶ ἐπιφωνήσεων (ὁ τάλας, ἔγώ), παραλείπεται δὲ συνήθως, δταν δ λόγος εἰγαι ζωηρὸς—ἄπτε, πατ, λύχνον.

Κλητικὴ καὶ ὄνομαστικὴ δύνανται νὰ συνδέωνται—ὁ Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι.

II) αἱ ἄλλαι πλὴν τῆς ὄνομαστικῆς καὶ τῆς κλητικῆς πτώσεις εἰναι κυρίως πτώσεις προσδιορισμῶν (ὅπως εἰς τὴν νέαν ἡ γενικὴ καὶ ἡ αἰτιατικὴ) καὶ δὴ

α') ἡ (καθαρὰ) γενικὴ εἶναι ἡ πτῶσις ἡ ἀνταποκρινομένη γενικῶς εἰς τὴν ἔρωτησιν τίνος, τίνων καὶ τίθεται οὐ μόνον παρὰ τὰ ὄνόματα, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὰ ρήματα (καὶ ἐπιρρήματα) πρὸς δῆλωσιν ποικίλων σχέσεων, ὁποῖας σχεδὸν ἐκφράζει καὶ ἡ γενικὴ τῆς νέας γλώσσης—ἀνὴρ τοῦ δήμου. ποῦ γῆς ἐσμεν; Καρος λαβὼν τῶν κρεῶν διεδίδου τοῖς φίλοις (γενικὴ τοῦ ὅλου). οἰκία Περικλέους (κτητικὴ).

(¹) Ἀφαιρετικὴν πτῶσιν διετήρησεν ἡ Λατινικὴ καὶ ἡ σημερινὴ Γαλλικὴ, συγχώνευσις δὲ πτώσεων ἔγινε καὶ εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικήν, τῇ γενικῆς καὶ τῆς δοτικῆς—π. β. φέρε τὸ βιβλίον τοῦ Πέτρου. δὸς τὸ βιβλίον τοῦ Πέτρου (=τῷ Πέτρῳ).

β') ή **ἀφαιρετική** (γενική) ώσαύτως τίθεται παρὰ τὰ ρήματα καὶ τὰ ὄνόματα πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀπὸ ποῦ, ἀπὸ τίνος, ἢτοι ἀφετηρίας, ἀπομακρύσεως, χωρισμοῦ κ.τ.τ.—πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ἀρετῆς πανουργία φαίνεται. ἀπηλλάγησαν Κλέωνος. ἐλεύθεροι πόνου.

γ') ή (καθαρὰ) **δοτική** τίθεται παρὰ τὰ ρήματα καὶ τὰ ὄνόματα πρὸς δῆλωσιν τοῦ διὰ ποῖον, ἢτοι τοῦ προσώπου ἢ τοῦ πράγματος, εἰς τὸ ὅποιον ἀποθέπει τι—εὖ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ γεγεννήμεθα, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. ἥλοι ταῖς θύραις (=διὰ τὰς θύρας).

δ') ή (τοπική) **δοτική** τίθεται παρὰ τὰ ρήματα εἰς δῆλωσιν τοῦ ποῦ, ἢτοι τόπου κυρίως καὶ μεταφορικῶς—Ζεῦ κύδιστε, αἴθέρι ναΐων. τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκοντα ἐπὶ τὸν ποταμὸν (=ἐντὸς τῆς . . .).

Σημ. Σὺν τῷ χρόνῳ ηρχεται νὰ προτάσσεται τῆς (τοπικῆς) δοτικῆς ή πρόθεσις ἐν—ἐν Μαραθώνι, ἐν τῇ νυκτὶ.

ε') ή (δργανική) **δοτική** τίθεται παρὰ τὰ ρήματα ἢ τὰ ὄνόματα εἰς δῆλωσιν τοῦ μὲ τί, ἢτοι συνοδείας, δργάνου κ.τ.τ.—ἔπεται δλίγφ στρατεύματι. σύμμαχός τινι.

Ϛ') ή **αιτιατική** εἶναι ή κατ' ἔξοχὴν ρήματική πτῶσις δηλοῦσα τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, εἰς τὸ ὅποιον ἀμέσως καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἀναφέρεται ή ἐνέργεια τοῦ ρήματος, δηλοτ δὲ προσέτε τὴν τοπικὴν καὶ χρονικὴν ἔκτασιν—ἔπιον τὸν οἶνον καὶ ἔπιον τοῦ οἴνου. ἐλαδὸν τὰ κρέα καὶ ἐλαδὸν τῶν κρεῶν. ἀπειχὸν ἀλλήλων τρία στάδια. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς (¹).

(¹) Κυρία αἰτία, δι' ᾧ περιωρίσθησαν σὺν τῷ χρόνῳ αἱ ἔξ ἀρχῆς διάρχουσαι δικτὸ πτώσεις εἰς πέντε, εἶναι ὅτι πολλαὶ συντακτικαὶ ἔννοιαι, αἵτινες ἔξεφράζοντο πρότερον δι' ἀπλῶν πτώσεων, ηρχισαν νὰ ἔκφραζωνται κατόπιν δι' ἔμπροθέτων προσδιορισμῶν, οἵ διοιοι σὺν τῷ χρόνῳ ἔπειράτησαν—πβ. οὐδεὶς ἔπαινον ἡδοναῖς ἐκτήσατο—μέγαν ἔπαινον ἐκτήσω σὺν αὐγμῇ. βασιλεὺς ἔπεται δλίγφ στρατεύματι — βασιλεὺς προσέρχεται σὺν πολλῷ στρατεύματι. ἔκπωμα ἔύλου—εῖματα ἀπὸ ἔύλων πεποιημένα. ἔρχονται πεδίοιο (=διὰ τῆς πεδιάδος)—ἔπορεύθησαν διὰ τοῦ πεδίου. λέξον μοι—λέξατε πρός με.

Β'. — ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΤΕΡΟΠΤΩΤΟΙ.

Α' — Διάκα γενεικής.

I. Η γενεική μετὰ οὐσιαστικῶν

§ 56. Η (καθαρὰ) γενεική οὐσιαστικοῦ ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης τίθεται ώς προσδιορισμὸς ἄλλου οὐσιαστικοῦ καὶ δηλοῖ.

α') *μετῆσιν* (γενεικὴ κτητικὴ)—ἀγρὸς Περικλέους. ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου. ἀρετὴ ἀνδρός. οἱ στρατηγοὶ ἡμῶν.

Εἰς τὴν γενεικὴν κτητικὴν ἀνήκει προσέτι

1) ἡ γενεικὴ ἡ δηλοῦσσα τὸν ποιητὴν τινος ἢ τὸν ἐργάτην τινὸς—ἡ Ἰλιάς τοῦ Ὁμήρου. ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου.

2) ἡ γενεικὴ ἡ συνδεομένη πολλάκις μὲ τὸ οὐδέτερον τῆς δεικτικῆς ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας—τοῦτο τῶν κατηγόρων ἀνασχυντότατόν ἔστιν. ἡ εἰληφα τῆς πόλεως ἀποδώσω.

3) ἡ γενεικὴ κυρίου ὀνόματος τοπικοῦ προσδιορίζουσα λέξιν, ἡ ὅποια δηλοῖ γεωγραφικὸν ὅρον, οἷον πόλις, ὅρος κ. τ. τ., (γενεικὴ παραθετικὴ) —Τροίης πτολειθρον. τὸ ὅρος τῆς Ἱστώνης (π. ἡ πόλις τῆς Λαρίσης).

β') *τὸ δίλον* (γενεικὴ τοῦ διηγομένου δίλου ἢ διαιρετικὴ)—ἄνηρ τοῦ δύμου. Ἀρχίας τῶν Ἡρακλειδῶν (π. ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ. στρατιώτης τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ).

γ') *τὴν ςλην*, ἐκ τῆς ὅποιας γίνεται τι, ἢ τὸ περιεχόμενόν τινος—ἔκπωμα ξύλου. τάπης ἑρίου. πίθος οἴνου.

δ') *ἰδιότητα*, πρὸς δήλωσιν μέτρου ἢ ἀξίας (γενεικὴ τῆς ἰδιότητος)—παιᾶς τριῶν ἑτῶν. ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν (π. ἀγόρι δέκα ἑτῶν).

ε') *ἀξίαν* (γενεικὴ τῆς ἀξίας)—οἰκία εἰκοσι μνῶν (π. καπέλλο τῶν ἑκατὸν διδούχηκοντα δραχμῶν).

ζ') *αἰτίαν* (γενεικὴ τῆς αἰτίας)—μεγάλων ἀδικημάτων ὅργη (=διὰ μεγάλα ἀδικήματα). γραφὴ ἀσεβείας (=διὰ ἀσέβειαν).

ζ') *τὸ ὑποκείμενον* ἢ *τὸ ἀντικείμενον* ἐνεργείας τινὸς (γενεικὴ ὑποκείμενη ἢ ἀντικείμενη) — πόλεμος Πελοποννησίων

καὶ Ἀθηναίων (=οἱ Π. καὶ Ἀ. ἐπολέμησαν). τελευτὴ τοῦ βίου (=ἔτελεύτησε τὸν βίον).

Σημ. 1. Τὰ βρηματικὰ οὐσιαστικὰ τοῦ ἐνεργοῦντος προσώπου συντάσσονται μόνον μετὰ γενικῆς ἀντικειμενικῆς—ἔργατης τῶν καλῶν ἔργων. ἐπιθυμητής σοφίας.

Δύνανται δὲ δύο γενικαὶ, ἐξ ὧν ἡ μία εἶναι ὑποκειμενικὴ καὶ ἡ ἄλλη ἀντικειμενική, νὰ προσδιορίζουν ἦν καὶ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν—ἡ Πέλοπος Πελοποννήσου κατάληψις (=ὁ Πέλοψ κατέλαβε τὴν Π.). ἡ τοῦ Λάχητος τῶν νεῶν ἀρχὴ (=δ Λάχης ἤρχε τῶν νεῶν).

Σημ. 2. Ἡ ἀντικειμενικὴ γενικὴ πολλάκις ισοδυναμεῖ μὲ ἐμπρόθετον προσδιορισμόν, διὰ τοῦ ὅποιου καὶ ἀποδίδεται—ἀποθάσεις τῆς γῆς (=εἰς τὴν γῆν). ἐπικούργημα τῆς χιόνος (=κατὰ τῆς χιόνος). Ἰταλίας καὶ Σικελίας παράπλους (=πρὸς τὴν Ι. καὶ Σ.). ἀγγελία τῆς Χίου (=περὶ τῆς Χίου).

2. ~~Η~~ γενικὴ μετὰ ἐπιθέτων.

§ 57. Πλεῖστα εἶναι τὰ ἐπιθέτα, τὰ ὅποια εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν δέχονται ἀπλὴν γενικὴν πρὸς προσδιορισμὸν αὐτῶν, ἐν φ ταῦτα ἡ τὰ ἀντίστοιχα αὐτῶν εἰς τὴν νέαν γλώσσαν προσδιορίζονται μὲ ἐμπρόθετον προσδιορισμόν—π. πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν. ἐπιμελής τῶν μαθημάτων (εἰς τὴν νέαν: πολλοὶ ἀπὸ τοὺς στρατιώτας. ἐπιμελής εἰς τὰ μαθήματα).

§ 58. Ἡ γενικὴ ἡ προσδιορίζουσα ἐπιθετα εἶναι ἐπὶ τινῶν μὲν καθαρὰ γενικὴ, ἐπ’ ἄλλων δὲ ἀφαιρετικὴ γενικὴ (§ 55, II.).

α') Καθαρὰ γενική.

§ 59. Ἡ καθαρὰ γενικὴ εἶναι ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν οὐσιαστικῶν (§ 56),

α') *κτητική*, ἐπὶ ἐπιθέτων, τὰ ὅποια ἔχουν σημασίαν κτήσεως (ἴδιος, οἰκεῖος, κοινός, ἑταῖρος, συγγενής, φίλος, ξένος, ἔχθρὸς κ. τ. τ.)—οὐ Περικλέους ίδιος δ ἀγών, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός. Μένων ἦν φίλος καὶ ξένος Ἀριάλου. Ἱππος ἱερὸς τοῦ Ἡλίου.

β') *τοῦ διγρημένου ὅλου* ἡ διαιρετική, ἐπὶ ἐπιθέτων, ἀτινα

δηλούμν ποσότητα ή ιδιότητα δυναμένην ν' ἀποδοθῇ εἰς μέρος τοῦ ὅλου τοῦ δηλουμένου ὑπὸ τῆς γενικῆς—πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν. οἱ χρηστοὶ τῶν ἀνθρώπων. οἱ ὡφέλιμοι τῶν λόγων (οὐχὶ δὲ καὶ : οἱ θνητοὶ τῶν ἀνθρώπων, διότι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰναι θνητοί).

Σημ. Μὲ τοιαύτην γενικήν συντάσσονται καὶ μετοχαὶ καὶ ἀντωνυμίαι ἔχουσαι ὁμοίαν σημασίαν καὶ ἀριθμητικά — οἱ εὖ φρονοῦντες τῶν πολιτῶν, τινὲς τῶν στρατιωτῶν. τῶν στρατιώτων ὁκτώ μόνους ἔλιπον.

Συνήθης δὲ εἶναι εἰς τὴν ἀρχαίαν ἥ σύνταξις μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς τοῦ οὐδετέρου ἐπιθέτου (ἥ ἀντωνυμίας) οὐσιαστικῶς λαμβανομένου καὶ δηλούντος μέρος τοῦ ὅλου — πολὺ τοῦ στρατεύματος ἐφθάρη. οἱ στρατιώται ἐν παντὶ ἀθυμίας ἦσαν. ἦν τε τοῦ τείχους ἀσθενές. εἰς τοῦτο θράσους ἀφίκετο. Πολλάκις δημως τὸ ἐπιθετὸν ἐκφέρεται κατὰ τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς διαιρετικῆς γενικῆς—πέμπετε τοῦ σίτου τὸν ἥμισυν. τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπέδοντο. Οὕτω καὶ : τῆς γῆς ἥ ἀρίστη. ὁ πλειστος τοῦ βίου κ. τ. τ.

γ') τῆς ἀξίας ἥ τοῦ τιμήματος, ἐπὶ ἐπιθέτων, τὰ ὅποια ἐκφράζουν τοιαύτην ἔννοιαν (ἀξιος, ἀντάξιος, ἀνάξιος, τίμιος, ὕνιος, ὠνητὸς κ.τ.τ.)—ἀγρὸς ταλάντου ἀξιος. Ιατρὸς ἀνήρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. δόξα χρημάτων οὐκ ὠνητή.

δ') τῆς αἰτίας, ἐπὶ ἐπιθέτων, τὰ ὅποια ἐκφράζουν τοιαύτην ἔννοιαν (αἰτιος, ἔνοχος, ὑπόλογος, ὑπόδικος, ὑπεύθυνος κ.τ.τ.)—φόνου ὑπόδικος. ἔνοχος λιποταξίου.

ε') γενικὴ ἀντικειμενική·

1) ἐπὶ ἐπιθέτων ἔχόντων ῥῆματικὴν ἔννοιαν καὶ μάλιστα τῶν ληγόντων εἰς -ικός — Κύρος ἦν συγγγόμων τῶν ἀνθρώπων ἀμαρτημάτων. παρασκευαστικὸς τῶν εἰς πόλεμον (=ἴκανὸς γὰ παρασκευάζῃ τὰ...). κωλυτικὸς ἀκολασίας.

2) ἐπὶ ἐπιθέτων ἔχόντων ἀντίστοιχα ἥ συνώνυμα ῥῆματα συντασσόμενα μετὰ γενικῆς (ἴσης κατωτέρω) τοιαῦτα δ' ἐπιθετικα εἶναι

α') τὰ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά—μνήμων εὑεργεσίας. ἀμνήμων τῶν κινδύνων. τῆς ἐμῆς διαθήκης ἐπιλήσμων.

β') τὰ ἐπιμελεῖας καὶ ἀμελεῖας σημαντικά—ἐπιμελῆς τῶν θείων. ὀλίγωρος ἀρετῆς.

γ') τὰ φειδοῦς καὶ ἀφειδίας σημαντικά—φειδωλὸς χρημάτων. ἀφειδῆς ἑαυτοῦ.

δ') τὰ ἐπιτυχίας σημαντικά—πεπαιδευμένοι εἰσὶν οἱ δόξαν ἐπιτυχῆ τῶν κατόρθων ἔχοντες.

ε') τὰ ἐμπειρίας καὶ ἀπειρίας σημαντικά—ἔμπειρος πολέμου. τρίθων ἵππικῆς. ἀπειρος γραμμάτων.

Ϛ') τὰ μετοχῆς καὶ στηλησμονῆς σημαντικά—μέτοχος ἀρετῆς. κοινωνὸς σοφίας. παράδεισος ἀγρῶν θηρίων πλήρης. πόλεις μεστὴ ἐμπόρων.

ζ') τὰ ἀρχικὰ καὶ τὰ ἐναντία τούτων—κύριος τῆς Ἀσίας. ὑπήκοοι βασιλέως. ἀκράτωρ ἑαυτοῦ.

β') Ἀφαιρετικὴ γενικὴ.

§ 60. Μετ' ἀφαιρετικῆς γενικῆς συντάσσονται τὰ ἑξῆς ἐπιθετα, ἡτοι

α') τὰ χωρισμοῦ ἢ ἀπομακρύνσεως ἢ ἀπαλλαγῆς σημαντικά—μόνος σοῦ (=χωριστὰ ἀπὸ σέ). φυγὰς πόλεων. ἀπωστός γῆς. ἐλεύθερος αἰδοῦς. ἀγνὸς φόνου.

β') τὰ στεργήσεως σημαντικά—ἔργαιος φίλων. κενὸς φρενῶν. ἐνδεής χρημάτων. γυμνὸς ὅπλων.

γ') τὰ διαφορᾶς σημαντικά—ἐπιεικῆς ἐπιεικῆς διάφορος. ἔτερον τὸ ἥδυ τοῦ ἀγαθοῦ. ἀλλότριον τοῦ ἑαυτοῦ τρόπου.

δ') τὰ παραθετικὰ καὶ ὅσα ἔχουν συγγενῆ πρὸς αὐτὰ σημασίαν (γενικὴ συγκριτική)—δ. Ἄρταξέρξης ἦν τοῦ Κύρου πρεσβύτερος. πολλῶν χρημάτων κρείττων δ παρὰ τοῦ πλήθους ἐπαινος. ἐγένετο εὐδαιμονέστατος τῶν πρότερον βασιλέων. πρώτος ἀπάντων. οὐδενὸς δεύτερος. τῇ προτεραίᾳ τῆς μάχης. τῶν ἀρκούντων περιττά. ἔξοχος ἀνδρῶν (¹).

(¹) Ἡ ἔννοια τῆς συγκριτικῆς ἀφαιρετικῆς ἐν τούτοις ἐκφράζεται κάλλιστα εἰς τὴν νέαν ἐλληνικὴν διὰ τῆς προθέσεως ἀπὸ—π. χ. δ. Πέτρος εἶναι ὑψηλότερος ἀπὸ τὸν Παῦλον.

Π ΑΡ ΑΡ ΤΗ Μ Α

·Ιδιαέτερας παρατηρήσεις περὶ¹
τῶν παραθετικῶν.

§ 61. Ἐν τῇ συντάξει τῶν παραθετικῶν παρατηροῦμεν
τὰ ἔξῆς.

α') συγχρίνονται πρὸς ἄλληλα ὅχι μόνον δύο ἢ περισσότερα
ὅντα ώς πρὸς μίαν καὶνὴν αὐτῶν ἰδιότητα (ὁ Ὀλυμπός ἐστιν
ὑψηλότερος τῆς Ὀσσης. Κύρος ἢν Περσῶν κάλλιστος), ἀλλὰ
καὶ δύο τινὲς ἰδιότητες ἢ καταστάσεις τοῦ αὐτοῦ ὄντος πρὸς
ἄλληλας (στρατηγοὶ πλείονες ἢ βελτίονες. κρείττον φθονεῖσθαι
ἢ οἰκτίρεσθαι).

β') τῆς συγχρίσεως βάσις ὑπόκειται καὶ δι' αὐτῆς ἐκφράζε-
ται ὅχι μόνον ὑπεροχή τινος ἀπὸ ἄλλου ώς πρὸς τι (ὁ Ὀλυμπός
ἐστιν ὑψηλότερος τῆς Ὀσσης—σύγκρισις ὑπεροχῆς), ἀλλὰ
πολλάκις ἀντίθεσις δύο τινῶν (καλῶς τεθύνατε κρείττον ἢ κακῶς
ζῆν=τὸ καλῶς τεθύνατε ἀγαθόν, τὸ κακῶς ζῆν αἰσχρὸν καὶ ἐπο-
μένως προτιμότερον τὸ πρῶτον—σύγκρισις ἀντίθεσεως).

γ') συγχριτικὸν καὶ ὑπερθετικὸν κατ' ἀρχὴν εἶναι δύο τύποις
συγχρίσεως καὶ διὰ μὲν τοῦ συγχριτικοῦ βαθμοῦ γίνεται σύγχρι-
σις πρὸς ἐν ἢ πρὸς πολλὰ ἀλλ' ώς ἐν τι λαμβανόμενα (Κύρος
ἢν νεώτερος Ἀρταξέρξου. ἢ παιδεῖα πολλῶν κτημάτων τιμιώτε-
ρον ἐστιν), διὰ δὲ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ γίνεται σύγχρισις
πρὸς πολλᾶ, ἀλλ' ἐκαστον τῶν ὅποιων λαμβάνεται χωριστὰ (τῶν
τριάκοντα Κριτίας βιαιότατος ἐγένετο=ἐνδὸς ἐκάστου τῶν τριά-
κοντα). ἢ στρατεῖα ἐκείνη μεγίστη τῶν πρὸ αὐτῆς ἐγένετο (=μιᾶς
ἐκάστης τῶν πρὸ αὐτῆς). (¹)

§ 62. Πρῶτος ὅρος τῆς συγχρίσεως (ἢτοι ἐκεῖνο, ἀπὸ τοῦ

(¹) Οὕτως εὐνόητος καθίσταται ἡ σύνταξις παραθετικῶν μετ'
ἀφαιρετικῆς (γενικῆς) αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας, διαν πρόσωπον
τι συγκρίνεται πρὸς ἑαυτό—σοφώτερος ἑαυτοῦ ἐγένετο (=σοφώ-
τερος παρ' ὅ, τι ἦτο καθ' ὅλον τὸν πρότερον βίον του). τότε σο-
φώτατος ἑαυτοῦ ἦν (=σοφώτερος ἀπὸ νάθε ἄλλην περίστασιν
τοῦ προτέρου βίου του).

δποίου δρμάται σύγκρισίς τις) δύναται νὰ είναι οἰσσδήποτε δρος τῆς προτάσεως, κύριος ἢ δευτερεύων, καὶ ἐπομένως ὁ πρῶτος δρος τῆς συγκρίσεως ἔχφέρεται ποικιλοτρόπως—Κύρος ἢν νεώτερος Ἀρταξέρξου. Παρύσατις ἐφίλει Κύρον μᾶλλον ἢ Ἀρταξέρξην. πολλοὶ Πέρσαι Κύρῳ μᾶλλον φίλοι ήσαν ἢ βασιλεῖ.

§ 63. Ὁ δεύτερας δρος τῆς συγκρίσεως (ἥτοι ἔκεινο, πρὸς δποίου συγκρίνεται τι) κανονικῶς ἔχφέρεται

α') ἐπὶ τε τῶν συγκριτικῶν καὶ ἐπὶ τῶν ὑπερθετικῶν κατ' ἀφαιρετικὴν (γενικὴν) συγκριτικήν—Ἀρταξέρξης ἢν πρεσβύτερος Κύρου. Σωκράτης ἢν ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος.

β') ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν μόνον, ὄμοιοπτώτως καὶ ὄμοιοτρόπως πρὸς τὸν πρῶτον δρον τῆς συγκρίσεως μεσολαβοῦντος τοῦ (συγκριτικοῦ) συνδέσμου ἢ—Ἀρταξέρξης ἢν νεώτερος ἢ Κύρος. καλῶς ἀκούειν μᾶλλον ἢ πλουτεῖν θέλε.

Σημ. Ἐπὶ συγκρίσεως ἀντιθέσεως (§ 61, β'), δταν συγκρίνωνται δύο ἰδιότητες τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ, ἀμφότερα τὰ ἐπὶ. θετα τὰ δηλοῦντα τὰς ἰδιότητας ταύτας τίθενται εἰς συγκριτικὸν βαθμὸν μεσολαβοῦντος τοῦ ἢ—στρατηγοὶ πλείονες ἢ βελτίονες (=πολλοὶ ἀλλ' ὅχι καλοὶ). ἀναγκαῖον ἢν συντομώτερον ἢ σαφέστερον δια) εχθῆναι (=συντόμως καὶ ὅχι σαφῶς). πάντες κ' ἀρησατατ' ἐλαφρότεροι πόδας είναι ἢ ἀφνειότεροι χρυσοῦ (=πάντες θὰ εὐχηθῶσι νὰ είναι ἐλαφροὶ τοὺς πόδας καὶ ὅχι πλούσιοι εἰς χρυσὸν Ὁμ. Ὁδ. α, 164).

§ 64. Ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ διὰ τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ συγκρινόμενον οὐσιαστικὸν ἀποτελεῖ μέρος τῶν πολλῶν, πρὸς τὰ δποία συγκρίνεται, διὰ τοῦτο ἢ μετὰ τῶν ὑπερθετικῶν συντασσομένη ἀφαιρετικὴ (γενικὴ) συγκριτικὴ φαίνεται καὶ ὡς καθαρὰ γενικὴ (διαιρετικὴ)—Περσῶν κάλλιστος ἢν Κύρος (=τῶν Περσῶν, τῶν δποίων εἰς ᾧτο καὶ ὁ Κύρος).

§ 65. Σπανιώτεροι τρόποι, κατὰ τοὺς δποίους ἔχφέρεται ὁ β' δρος τῆς συγκρίσεως ἐπὶ ἐπιθέτων συγκριτικοῦ βαθμοῦ, είναι οἱ ἑξῆς:

α') ἐμπροθέτως διὰ τῆς προθέσεως πρόδη ἢ ἀντὶ μετὰ γενικῆς ἢ τῆς παρὰ μετ' αἰτιατικῆς—μηδὲν περὶ πλείονος ποιοῦ πρὸ τοῦ δικαίου. αἴρετώτερος ὁ καλὸς θάνατος ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου.

ἥλιου ἔκλείψεις συνέβησαν πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονεύσμενα. (¹)

β') διὰ τοῦ ή ὥστε, η ὡς μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ διὰ τοῦ ή κατὰ μετ' αἰτιατικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ δυσαναλογία μεταξὺ τῶν ὑπὸ τῶν δύο ὅρων τῆς συγχρίσεως ἔκφραζομένων ἐννοιῶν—νεώτερος ἐγὼ η ὥστε δύνασθαι ἐμαυτῷ τιμωρεῖν ἵκανως, τὸ δαιμόνιον μεγαλοπρεπέστερον ἥγοῦμαι η ὡς τῆς ἐμῆς θεραπείας προσδετθαί. ὅπλα πλείω η κατὰ νεκροὺς ἐλήφθη.

Σημ. Ἐπὶ τῆς τοιαύτης δυσαναλογίας τίθεται σπανίως καὶ μόνον τὸ η μετ' ἀπαρεμφάτου—τὸ νόσημά ἐστι μεῖζον η φέρειν.

§ 66. Πολλάκις ὁ β' ὅρος τῆς συγχρίσεως

α') δὲν ἔκφέρεται οὐλως, διότι εὐκόλως ἐννοεῖται ἐκ τῶν συμφραζομένων (§ 28)—τὰ κρέα τῶν ἀγρίων ὅνων ην παραπλήσια τοῖς ἐλαφείοις, ἀπαλώτερα ζὲ (ἐνν. αὐτῶν). οἱ Ἑλληνες ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν προθυμότερον συνεπορεύοντο (η πρότερον).

β') ἔκφέρεται βραχυλογικῶς, ητοι παραλείπεται μὲν ὁ πραγματικὸς β' ὅρος, τὴν θέσιν δ' αὐτοῦ λαμβάνει γενικὴ ὄνόματος, η δποία κυρίως είναι προσδιορισμὸς τοῦ παραλειπομένου β' ὅρου τῆς συγχρίσεως—κτησάμεθα ἴππικὸν μὴ χειρὸν τούτων (=τοῦ ἴππικοῦ τούτων). Ἀριστείδης ἀπεδείξατο ἔργα λαμπρότερα Ἀλκιδιάδου (=τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκ.). Αιθίοπες ἔχουσι τρίχωμα οὐλότατον πάντων ἀνθρώπων (π.ο. Ἡ Αγγλοι ἔχουν στόλον ισχυρότερον ἀπὸ τοὺς Γάλλους).

§ 67. Βραχυλογικῶς ἔκπεφρασμένον β' ὅρον τῆς συγχρίσεως ἀποτελοῦν αἱ γενικαὶ τοῦ δέοντος, τοῦ προσήκοντος, τοῦ εἰκότος, τοῦ εἰωθότος, τοῦ δντος, τῆς φύσεως, τοῦ λόγου κ.τ.τ. αἰτινες ἀναλύονται εἰς δλόκληρον πρότασιν — περαιτέρω τοῦ δέοντος τῇ φιλοσοφίᾳ ἐνδιατρίβει (=η ὅσον δεῖ ἐνδιατρίβειν ταύτη). η κακία ἐφαίνετο λευκοτέρα καὶ ἐρυθροτέρα τοῦ ὄντος,

(¹) Ἡ διὰ τῆς προθύμεσεως παρὰ ἔκφοροὰ τοῦ δευτέρου ἔρου τῆς συγχρίσεως σὺν τῷ χρόνῳ ἐπέδωκε καὶ εἶναι νῦν συνηθεστάτη—καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωὴ παρὰ σαράντα χρόνια σκλαβιὰ καὶ φυλακῆ.

*Εμπ. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικὸν *Εκδ. Γ' 1924. 3

έδόκει δὲ ὅρθοτέρα τῆς φύσεως (=ἢ ἐπεφύκει). κρείττον ἐστι λόγου τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς (=ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἀν εἶποι) (¹).

§ 68. Τὸ ὑπερθετικὸν τίθεται καὶ ἀνευ προσδιορισμοῦ κατὰ γενεικήν, ἀπολύτως, ἀνευ ἀρθροῦ (ὅπως καὶ εἰς τὴν ὁμιλουμένην γλῶσσαν) ἢ μετ' ἀρθρου, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἀπλῶς ὅτι ἰδιότητις τις εὑρίσκεται εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν—φῦναι Κῦρος λέγεται φιλανθρωπότατος καὶ φιλομαθέστατος. τὰ κρέα τῶν ὠτίδων ἥδιστα ἦν. ἐν κινδύνῳ ἥσαν τῷ μεγίστῳ.

§ 69. "Οπως εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν τὸ συγκριτικὸν ἐπιτείνεται διὰ τῶν ἐπιρρημάτων πολύ, ἀκόμη κ.τ.τ. οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπιτείνεται πολλάκις ὅχι μόνον τὸ συγκριτικόν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπερθετικόν, καὶ δὴ

α') τὸ μὲν συγκριτικὸν διὰ τοῦ πολύ, πολλῷ (ἢ μακρῷ), μᾶλλον καὶ ἔπει—πολὺ χείρον. πολλῷ κρείττον. μακρῷ βελτίων. μᾶλλον εὐτυχέστερος. ἔτι γαλεπώτερα.

β') τὸ δὲ ὑπερθετικὸν

1) διὰ τοῦ πολύ, πολλῷ (ἢ μακρῷ), ὅπως καὶ τὸ συγκριτικόν—πολὺ φίλτατος. μακρῷ κάλλιστα.

2) διὰ τοῦ μάλιστα—μάλιστα δεινότατος.

3) διὰ τοῦ δτοῦ, ὡς ἢ ἢ, εἰς τὰ ὄποια δύναται νὰ προστίθεται καὶ τὸ ῥῆμα δύνασθαι ἢ ἄλλη συνώνυμος ἔκφρασις—Κῦρος τοῖς φρουράρχοις παρήγγειλε λαμβάνειν ἀνδρας ὅτι πλειστους. ὡς βέλτιστα καὶ δτι πλεῖστα. ἢ ἀριστα. Τισσαφέρηνης πορεύεται ὡς βασιλέα ἢ ἔδύνατο τάχιστα. πειράσομαι διδάσκειν ὡς ἀν οἵσς τε ὡ σαφέστατα.

4) διὰ τοῦ δῆ—ναυμαχίᾳ αὕτῃ μεγίστη δῆ ἐγένετο.

5) διὰ τοῦ ἐν τοῖς (οἷουδήποτε γένους καὶ ἀν εἶναι τὸ ὑπερθετικόν)—ἐν τοῖς πρῶτοι Ἀθηναῖοι τὸν σίδηρον κατέθεντο (=πρῶτοι πρῶτοι οἱ Ἀ.).

6) διὰ τοῦ οἰος—χωρίον οἰον γαλεπώτατον ὑπέρ δεξιῶν εἰχον (=ὑπερβολικὰ δυσπρόσιτον).

(¹) Εἰς τὰς συγκρίσεις ἀντιθέσεως (§ 61, β') πολλάκις οὕτε δρυθὸν οὔτε ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ζητῆται β' ὅρος συγκρίσεως—Κῦρος ἥρωτα εἴ τι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἐλλάδα (=νέον τι). ἀμελέστερον ἐπορεύετο (=ἀμελῶς πως καὶ ὅχι ἐπιμελῶς).

7) οἱαὶ τῆς γενικῆς ἀνθρώπων ἢ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς τοῦ θετικοῦ τοῦ αὐτοῦ ἐπιθέτου—ὦ κάκιστε ἀνθρώπων Ἀριατε. ὦ κακῶν κάκιστε. ἔσχατ' ἔσχάτων κακά.

3. Ἡ γενικὴ μετὰ ἐπιρρημάτων.

§ 70. Ἡ (καθαρὰ ἢ ἀφαιρετική) γενικὴ ὀνόματος τίθεται καὶ μετὰ ἐπιρρημάτων ὡς προσδιορισμὸς αὐτῶν. Συγκάσσονται δὲ μετὰ γενικῆς

α') τοπικὰ καὶ χρονικὰ ἐπιρρήματα—ποῦ γῆς κεῖται; πόθεν γῆς ἀφίκου; ἄλλοι ἄλλῃ τῆς πόλεως ἀπώλυντο. ἐνταῦθα ἔστη τῇς θρηεως. πηγίκα ἔστι τῇς ἡμέρας (=τί ὥρα εἰναι). τῇς ἡμέρας ὁψὲ γῆν.

β') τὰ ποσοτικὰ ἀλις (=ἀρκετά), ἀδην (=χορταστικά) καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιρρήματα—ἄλις λόγων ἔστι (=ἀρκοῦν τὰ λόγια). καὶ τούτων μὲν ἀδην (=καὶ ταῦτα μὲν ἀρκοῦν). τρὶς τῇς ἡμέρας.

γ') τὰ τροπικὰ ἐπιρρήματα εὖ, καλῶς, πακῶς, ἵκανῶς, πῶς, δπως, ὡς μετὰ τοῦ ῥήματος ἔχειν (καὶ σπανίως τοῦ γίκειν, κεῖσθαι, καθίστασθαι) καὶ τὸ κρύψα καὶ λάθρᾳ—ἢ Κέρκυρα τῇς Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται (=ώς πρὸς παράπλουν τῆς Σ.). ἵκανῶς ἐπιειστήμης ἔχει. οὐκ οἶδ' δπως ἔχει παιδείας. ἔξιωδαν ώς τάχους ἔκαστος εἴχε (=μὲ δσην ταχύτητα). Κλέαρχος λάθρᾳ τῶν στρατιωτῶν πέμπων ἄγγελον Κύρῳ ἔλεγε θαρρεῖν.

δ') ἐπιρρήματα παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων ἢ ὅρματων συντασσομένων μετὰ γενικῆς (§ 59 κ. ἑ.)—ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. ἀνεχώρουν μάλα διπεροπτικῶς τῶν ἐναντίων (=μὲ πολλὴν περιφρόνησιν πρὸς τοὺς...). τῶν μεγίστων ἐπιτηδευμάτων ἀπείρως ἔχουσι.

4. Ἡ γενικὴ μετὰ ἐπεφωνημάτων ἢ ἀπολύτως.

§ 71. Ἡ (ἀφαιρετική) γενικὴ οὔσιαστικοῦ ὀνόματος ἢ ἄλλης λέξεως οὔσιαστικῶς λαμβανομένης τίθεται καὶ ώς προσδιορισμὸς ἐπεφωνήματος, δηλοῦσα τὸ πρόσωπον ἢ τὸ πρᾶγμα, ἐξ οὐ προέρχεται φυχικόν τι πάθημα (οἷον χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ κ.τ.τ.)—οἵμοι τῶν κακῶν. φεῦ τοῦ ἀνδρός. ὦ τῇς ἀναιδείας (πθ. ὡς τοῦ θαύματος).

§ 72. Καὶ ἀπολύτως, ἦτοι καθ' ἔκυτήν τίθεται ἢ γενικὴ ὀνό-

ματος ὡς ἐπιφώνημα—ἢ Ζεῦ βασιλεῦ, τῆς λεπτότητος τῶν φρε-
νῶν (=Θεέ̄μου, τί λεπτότης μυαλοῦ). τῆς τύχης τὸ ἐμὲ γῆν
κληθέντα δεῦρο τυχεῖν (=τυχερό μου νὰ κληθῶ τώρα ἐδῶ).

Β' — Διεὰ δοτικῆς.

1. Ἡ δοτικὴ μετὰ οὐσιαστικῶν.

§ 73. Ὁ διὰ δοτικῆς οὐσιαστικοῦ προσδιορισμὸς ἄλλου οὐ-
σιαστικοῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν δὲν εἶναι τόσον συνήθης,
ὅσον ὁ διὰ γενικῆς. Εἶναι δὲ ἡ δοτικὴ αὕτη καθαρὰ δοτικὴ ἢ
δργανικὴ (§ 55).

§ 74. Τὰ μετὰ δοτικῆς συντασσόμενα διλγά οὐσιαστικὰ εἶναι
παράγωγα ἢ ἐπιθέτων ἢ ῥημάτων συντασσομένων μετὰ δοτικῆς
—ἢ ὅμοιότης ἔκαυτῷ (πθ. ὅμοιός τινι), ἐχρημάτισε περὶ φιλίας
τοῖς Ἀθηναίοις (πθ. φίλος τινί), οὐδεμίαν ἐνέωρων εὔνοιαν ἔμοι
παρ' αὐτῶν (πθ. εὔγονος τινί). ἢ ἐμὴ τῷ θεῷ διπηρεσίᾳ (πθ. διπη-
ρετῷ τινι). ἐπιδρομὴ τῷ τειχίσματι (πθ. ἐπιτρέψῃ τινί). διακο-
νία τῇ πόλει (πθ. διακονῷ τινι).

2. Ἡ δοτικὴ μετὰ ἐπιθέτων.

§ 75. Ἐπιθετα συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς (καθαρᾶς ἢ δργα-
νικῆς) εἶναι πολλὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, πολλὰ δὲ ἢ εἴ αὐ-
τῶν ἔχουν ἀντίστοιχα ῥήματα συντασσόμενα ώσαύτως μετὰ
δοτικῆς. Οὕτω

1) μετὰ καθαρᾶς δοτικῆς συντάσσονται

α') ὅσα σημαίνουν τὸ πρέπον ἢ τὸ ἀριστόν—ἐπιστανται
τὰ πρεπωδέστατα γυναιξί. μέθη φύλαξιν ἀπρεπέστατον (πθ. πρέ-
πει, ἀριόζει τινί).

β') ὅσα σημαίνουν ὠφέλειαν ἢ βλάβην, φιλίαν ἢ ἔχθραν
καὶ ἐναντιότητα—τὰ ὠφέλιμα ἑκάστῳ. Δύσανδρος εὐγούστατος
μὲν ἦν τῇ δλιγαρχίᾳ, κακονούστατος δὲ τῇ πόλει. μὴ κάμνου-
σιν ιατρὸς ἀχρηστος καὶ μὴ πλέουσι κυβερνήτης. οἱ ὅμοιοι τοῖς
ὅμοιοις εὗνοι εἰσι. ἐναντίος τῷ νόμῳ δ τύραννός ἐστιν.

γ') ὅσα σημαίνουν ὑποταγὴν καὶ εὐπειθεῖαν—σύμμαχος ἦν
καὶ διπήκοος Κυαξάρη. εὐπειθής τῷ ἀρχοντι (πθ. διπακούώ τινί,
πειθομαῖ τινί).

2) μετὰ δοτικῆς ὁργανικῆς συντάσσονται

α') ὅσα σημαίνουν ταῦτη τα ἡ διμοιότητα, ισότητα καὶ συμφωνίαν — ἡ πορεία ὁμοίᾳ φυσῇ ἐγίγνετο. οἱ λόγοι ἵσοι τῷ μεγέθει τῶν ἔργων εἰσὶ. ἐμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιοῦντο τοῖς στρατηγοῖς.

Σημ. Πολλάκις ἡ μετὰ τῷ ἐπιθέτων τούτων δοτικὴ προέρχεται ἐκ βραχυλογίας — ὥπλισμένοι ἡσαν τοῖς αὐτοῖς τῷ Κύρῳ ὅπλοις (= τοῖς αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις Κύρου). ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἑσθῆτα (= τῇ ἑσθῆτι τῶν δούλων) (πθ. φορεῖ τὸ ἴδιον φόρεμα μὲ τὴν ἀδελφήν της, καὶ § 66, β').

β') ὅσα σημαίνουν προσέγγισιν ἢ μεῖξιν, ἀκολουθίαν ἢ διαδοχήν — πλησίᾳ τῷ νυμφίῳ. γείτων τῇ Ἑλλάδι. χώρᾳ ὅμορος τῇ Δακωνικῇ. ἥδονὴ ἀμειντος φρονήσει. ἀκόλουθα τούτοις πράττει. Ἀρίσταρχος διάδοχος Κλεάνθρῳ (πθ. πλησίαζω τινί, μείγνυμαί τινι, ἀκολουθῶ τινι, διαδέχομαί τινι).

γ') πολλὰ ἐπίθετα σύνθετα μὲ τὴν πρόθεσιν σὺν ἣ ἐν — τὸ δμοῖον τῷ δμοῖῳ συγγενές ἐστι. σύμμαχος τοῖς Ἑλλησιν. τῇ Ἑλλάδι ἀείκοτε πενήντιντρεφός ἐστι. αἰδὼς καὶ φόδος ἔμφυτα τοῖς ἀνθρώποις. ἔνορκος, ἔνσπονδός τινι.

Ξ. ΙII δοτικὴ μετὰ ἐπιρρημάτων.

§ 76. Καὶ ἡ δοτική, ὅπως ἡ γενική, τίθεται ὡς προσδιορισμὸς ἐπιρρημάτων ἐπιρρήματα δὲ συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς (συνήθως ὁργανικῆς) εἰναι

α') τὸ ἄμα (= συγχρόνως, μαζὶ μέ), τὸ δμοῦ καὶ τὸ ὀσαύτως — ἄμα τῷ ἥλιῳ ἀνέχοντι θλον. ἥξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λιμὸς ἄμ' αὐτῷ. τὸ ὅνωρ ἐπίνετο δμοῦ τῷ πηλῷ. ὀσαύτως ἐμοῖ.

β') ἐπιρρήματα παραγόμενα ἐξ ἐπιθέτων ἡ βημάτων συντασσομένων μετὰ δοτικῆς (§ 75) — δμοῖως ἐκείνῳ. συμφώνως τῷ νόμῳ. ἐναντίως ἔχει τῷ σώφρονι δ ἀκόλαστος. ἐπομένως τῷ νόμῳ.

Γ' - Δε' αἴτιατικῆς.

§ 77. Ή αἴτιατικὴ ὡς προσδιορισμὸς οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων δὲν εἰναι πολὺ συνήθης, ὅπως αἱ ἄλλαι πλάγιαι πτώσεις, ὁσάκις δὲ τίθεται ὡς προσδιορισμὸς σπανίως μὲν οὐσιαστικοῦ, συνηθέστερον δὲ ἐπιθέτου, δηλοῖ τὴν ἀναφορὰν ἦ

τὸ κατά τι—ποταμὸς Κύδνος δνομα, εὑρος δύο πλέθρων. πόδας ώκυς Ἀχιλλεύς. βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης. φῦγαι ὁ Κύρος λέγεται εἰδος κάλλιστος (=κατὰ τὴν μορφήν).

§ 78. Ἐπιρρήματα, μετὰ τῶν δόποιων τίθεται αἰτιατικὴ ὡς προσδιορισμὸς αὐτῶν, εἶναι δύο εἰς ὅρκους λεγόμενα, ἢτοι τὸ νῆ καὶ τὸ (εὔχρηστον καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν) μὰ καὶ (σπανίως) ναὶ μᾶ—νῆ τὴν Ἡραν ἄγαματι γε τὰς ἀποκρίσεις. μὰ τοὺς θεοὺς οὐκ ἔγωγε αὐτὸν διώξω. ναὶ μὰ τοὺς θεοὺς σὲ ἐπαναθεασόμενος ἥτα (!).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

ΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ.

§ 79. Τῶν ἀντωνυμιῶν ἄλλαι μὲν τίθενται μόνον ἀντὶ οὐσιαστικῶν (π. χ. ἐγώ, σύ, ὅς), ἄλλαι δὲ μόνον ἀντὶ ἐπιθέτων (π. χ. ἐμός, ἡμέτερος, τοιούτος, τοσούτος) καὶ ἄλλαι δὲ μὲν ἀντὶ οὐσιαστικῶν, δὲ δὲ ἀντὶ ἐπιθέτων (π. χ. ἔρχεται τι—ἔρχεται ἀνθρωπός τις)—δηλαδὴ αἱ ἀντωνυμίαι λαμβάνουν ἐν τῷ λόγῳ θέσιν παντὸς ὀνοματικοῦ ὅρου τῆς προτάσεως, ἢτοι ἀντωνυμία τις δύναται νὰ εἶναι ὀποκελμενὸν ἢ κατηγορούμενον ἢ προσδιορισμὸς ὅμοιόπτωτός ἢ ἑτερόπτωτος — ἐκάλεσε τις Κλέαρχον. ταῦτα μὲν τοιαῦτά ἔστιν. γυνὴ τις χήρα ὅρνιν εἶχε. πολέμιος τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ. ταύτην τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε. ἀφικνοῦνται παρ' Ἀριαῖον καὶ τὴν ἐκείνου στρατιάν.

1. Αἱ προσωπειαὶ ἀντωνυμέαι.

§ 80. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται ἐν τῷ λόγῳ μόνον ὡς οὐσιαστικά, γίνεται δὲ χρῆσις τῶν μὲν ἐγκλινομένων τύπων, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ λόγου ἀπλῶς, τῶν δὲ δρθιστονομένων τύπων, ὅταν πρόκειται τὸ πρόσωπον τοῦ

(¹) Τὸ μὲν νῆ (καὶ τὸ ναὶ μᾶ) τίθεται, ὅταν τις βεβαιώνῃ τι μεθ' ὅρκου, τὸ δὲ μᾶ, ὅταν τις ἀρνῆται τι μεθ' ὅρκου. Ἡ δὲ μετ' αὐτῶν συναπτομένη αἰτιατικὴ προηῆθεν ἐκ παραλείψεως τοῦ ὅμιματος ὅμινυμι—νή, ὅμινυμι τὴν Ἡραν, ἄγαμαι τὰς ἀποκρίσεις κλπ.

λόγου νὰ δηλωθῇ μὲ ἔμφασιν η ἀντιδιαστολὴν (§ 29) — ἐγὼ ἐπαινῶ
νῦμας· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε, ἐμοὶ μελήσει, η μηκέτε
με Κύρον νομίζετε. Κύρος ἡξίου δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις
μᾶλλον η Τισσαφέρνην ἄρχειν αὐτῶν.

§ 81. Τῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου ὀνομαστική μὲν τοῦ
ἐνικοῦ, ὡς γνωστόν, δὲν εὑρίσκεται, οἱ δὲ λοιποὶ τύποι αὐτῆς
εἰναι εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς λιαν σπάνιοι — λέγεται Ἀπόλ-
λων Μαρσύαν ἐκδεῖραι νικήσας ἐρίζοντά οἱ περὶ σφίας. Πολέ-
μαρχος ἔχελευσε τὸν παῖδα δραμόντα περιμετναῖ ἐ κελεῦσαι. ἐν
αιτίᾳ εἰχον τοὺς στρατηγούς, οἵ οἱ μὲν Δακεδαιμόνιοι σφύζον-
ται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ στρατηγοὶ βραχέως ἔκαστος ἀπε-
λογήσατο· οὐ γάρ προυτέθη σφίσι λόγος κατὰ τὸν νόμον.

Ἀναπληροῦν δὲ τὴν ἀντωνυμίαν τοῦ γ' προσώπου αἱ δεικτι-
καὶ οὗτοι, ἐκεῖνος, δός καὶ η αὐτός — οὗτοι μέν, ὁ Κλέαρχε,
ἄλλοις ἄλλα λέγειν· σὺ δ' ἡμῖν εἰπὲ τι λέγεις. ἐπράξαμεν ἡμεῖς
κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. δός δὲ λαλεῖν. αὐτὸς ἔφα. Κύρος
συγγενόμενος Κλεάρχῳ γῆγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυ-
ρίους δαρεικούς.

2. Η ὄρεστικὴ η ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμέα.

§ 82. Η ἀντωνυμία αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν τίθεται
ὅχι μόνον ἀνευ ἀρθρου, ὅπως κανονικῶς εἰς τὴν ὄμιλουμένην,
ἀλλὰ καὶ μετὰ τοῦ ἀρθρου (ό αὐτός, η αὐτή, τὸ αὐτό). Καὶ ἄλ-
λοτε μὲν τίθεται ως οὐσιαστικὸν καθ' ἑαυτήν, ἄλλοτε δὲ ὡς ἐπί-
θετον, ητοι ως κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ η
ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης — αὐτὸς ἔφα. Μένων
φχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, αὐτὸς Μένων ἔβούλετο.

§ 83. Η ἀντωνυμία αὐτὸς ἀνευ ἀρθρου,
α') διαν τίθεται ως οὐσιαστικόν, εἰναι εἰς μὲν τὴν ὀνομαστι-
κὴν πάντοτε δριστικὴν σημαίνουσα ἀποκλεισμὸν καὶ ἀντίθεσιν—
αὐτὸς ἔφα (τ. ἔ. δ Πυθαγόρας μὲ τὸ ἵδιόν του στόμα καὶ οὐχὶ
ἄλλος τις); αὐτὸς (δηλ. ὁ Κλέων καὶ ὅχι ἄλλος τις),
εἰς δὲ τὰς πλαγίας πτώσεις ἄλλοτε μὲν εἰναι ἐπαναληπτική,
ἄλλοτε δὲ δριστική — Αρίστιππος ἔρχεται πρὸς Κύρον καὶ αἰτεῖ
αὐτὸν εἰς δισχιλίους ἔγενους, δὲ δὲ δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχι-
λίους. ἔσωσε καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς πατέας (=καὶ αὐτὸν τὸν ἵδιον).

β') ὅταν τιθεται ως ἐπίθετον, ήτοι ως κατηγορηματικὸς προσδιορισμός, είναι εἰς πάσας τὰς πτώσεις δριστική—τὴν στρατιὰν αὐτὸς Εέρενης ἥγαγε. πολλοὶ πελτασταὶ διέφευγον τοὺς ὀπλίτας ἐξ αὐτῶν τῶν χειρῶν. τέτταρας ναῦς ἔλαβον αὐτοῖς ἀνδράσι. (¹)

γ') ὅταν τιθεται κατόπιν τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ, χρησιμεύει ως κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς τῶν οὖσιαστικῶν στρατηγός, πρεσβευτῆς κ.τ.τ. καὶ τότε ἔξαλρει τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ ὅποιον ἀναφέρεται ως τὸ κυριώτατον καὶ σπουδαιότατον—Κορινθίων στρατηγὸς ἢν Ξενοκλείδης πέμπτος αὐτός. Θηραμένης ἥρεθη πρεσβευτὴς δέκατος αὐτὸς (=αὐτὸς μὲν ἐννέα ἄλλους).

§ 84. Ἡ ἀντωνυμία αὐτὸς μετὰ τοῦ ἀρθρου ἐκφερομένη δηλοῖ ταῦτα (==ό ίδιος)—έγῳ μὲν ὁ αὐτός εἰμι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε. τὴν Ἀττικὴν ἀνθρωποι φύκουν οἱ αὐτοὶ ἀει.

Σημ. Πολλάκις ἡ ὀριστικὴ αὐτὸς εὑρίσκεται κατὰ παράλειψιν τῶν ἀντωνυμίῶν ἔργω, σύ, ὑμεῖς, ὑμεῖς—καὶ αὐτὸς πολλῶν πολέμων ἔμπειρός εἰμι (==έγῳ αὐτός). καὶ αὐτοὶ μάλιστα ἐτίμήσατε ἄνδρα ξένον (==ὑμεῖς αὐτοὶ).

3. Άει κτητικαὶ ἀντωνυμέα.

§ 85. Ἡ σχέσις τῆς κτήσεως, ὁσάκις ἐκφράζεται δι' ἀντωνυμίας, ἐκφέρεται διὰ κτητικῆς ἀντωνυμίας, ὅταν τὸ πρόσωπον τοῦ κτήτορος δηλοῦται μετ' ἐμφάσεως—δ ἐμὸς πατήρ τότε τὸ ἀριστεῖον ἔλαβε. σκόπει καὶ εὑρίσκεις τὴν ἐμὴν τύχην βελτίω τῆς σῆς. οἱ Κορίνθιοι πρὸς τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτρά.

(¹) Ποικίλαι εἶναι αἱ σημασίαι τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ ποικίλαι ἐπομένως εἶναι αἱ δυναταὶ ἐρμηνεῖαι αὐτῆς εἰς τὴν νέαν—αὐτοὶ ἔσμεν κοῦποι ξένοι πάρεισι (μόνοι μαζὶ εἴμεθα). αὐτὸς κῆρυξ ἥλθον (==αὐθιρμήτως ἥλθον). αὐτὸς τὸ ἔργον μαρτυρεῖ (==ἀφ' ἔαυτοῦ, μόνον του). ἐφύλαξαν αὐτὸς τὸ περίορθον (==ἀκριβῶς τὰ χαράγματα). αὐτοὶ Ἑλληνες οὐ μειξιβάρβαροι οἰκοῦμεν (==καθ' αὐτό, γνήσιοι Ἑλληνες). μάνθανε αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν (==τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν καθ' ἔαντην, τὴν ίδεώδη ἀλήθειαν).

ποντο (πθ. ὁ Ἰδικός μου φίλος. οἱ Ἰδικοὶ σας συγγενεῖς).

Σημ. Κτητικὴ ἀντωνυμία τίθεται συνήθως καὶ ἀντὶ γενικῆς ἀντικειμενικῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας α' ἢ β' προσώπου—ὅσδε πόθος (=ποθῶ σε). ἐπὶ διαθέλῃ τῇ ἐμῇ (=ἴνα διαβάλῃ ἐμέ). τὸ ὑμέτερον δέος ποιεῖ αὐτοὺς στρατεύεσθαι (=φοβοῦνται ὑμᾶς καὶ διὰ τοῦτο στρατεύονται).

§ 86. Αἱ κτητικαὶ ἀντωνυμίαι τίθενται εἰς τὸν λόγον πάντοτε ὡς ἐπίθετα μετ' ἀρθρου ἢ ἀνευ ἀρθρου—ἢ ἐμῇ οἰκίᾳ—δωρεὰ ἐμῇ. ὁ σὸς πατήρ—σὸς ἑταῖρος (πθ. τὸ Ἰδικόν μου βιβλίον —βιβλίον Ἰδικόν μου).

§ 87. Τοῦ γ' προσώπου ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ μὲν ἑνὸς κτήτορος (έός, ἔή, ἔόν) εἶναι ὅλως ἀχρηστὸς εἰς τοὺς πεζοὺς "Αττικοὺς συγγραφεῖς, τῶν δὲ πολλῶν κτητόρων (σφέτερος) εἶναι πολὺ σπαγία. "Οταν δὲ ἐπὶ γ' προσώπου ἡ σχέσις τῆς κτήσεως ἔχφράζεται μετ' ἐμφάσεως, παραλαμβάνεται ἡ γενικὴ τῆς δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἔκεινος—οἱ στρατιώται τόν τε Κλέαρχον ἔβαλλον καὶ τὰ ὑποζύγια τὰ ἔκεινου (=τὰ ἑά). ἀγνιταξάμενοι τοῖς ἔκεινων ἐκγόνοις ἐνικᾶτε (=τοῖς σφετέροις ἐκγόνοις).

§ 88. "Οταν ὁ κτήτωρ εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον μὲ τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως, τότε ἀντὶ μὲν τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν ἔμσις, σὸς καὶ τῆς γενικῆς ἔκεινου (§ 87) τίθεται ἡ γενικὴ τῆς ἀντιστοίχου αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἔμαυτοῦ, σεαυτοῦ, ἔαυτοῦ, ἀντὶ δὲ τῶν ἀντωνυμιῶν ἡμέτερος, ὑμέτερος καὶ τῆς γενικῆς ἔκεινων τίθεται τὸ ἡμέτερος αὐτῶν, ὑμέτερος αὐτῶν καὶ τὸ ἔαυτῶν (σπαγίας σφέτερος αὐτῶν)—ἐπέρχομαι τῇ ἐμαυτοῦ. ὥφελήσεις τὸν σαυτοῦ φίλον. Κλέαρχος τοὺς αὐτοὺς στρατιώτας ἔδιάζετο ίέναι. μᾶλλον πιστεύετε τοῖς ὄμετέροις αὐτῶν ὄφιαλμοῖς ἢ τοῖς λόγοις τούτων. οἱ γικῶντες καὶ τὰ ἔαυτῶν σφύζουσι καὶ τὰ τῶν γητωμένων λαμβάνουσι. οἰκέταις τοὺς σφετέρους αὐτῶν ἐπικαλοῦσι μάρτυρας (πθ. § 43, σημ. 2).

4. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

§ 89. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἐπέχουν θέσιν οὐσιαστικοῦ, εἰς δὲ τὴν ἀρχαὶν ἐκφέρονται πάντοτε ἀνευ ἀρθρου—δίδωμι σοι

έμαυτὸν δοῦλον (=τὸν ἔαυτόν μου). γγῶθι σαυτὸν (=τὸν ἔαυτόν σου). Κῦρος ἐπέδειξεν ἔαυτὸν (=τὸν ἔαυτόν του).

§ 90. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι ἐν γένει τίθενται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ προσωπικῶν, ὅταν τὸ πρόσωπον, τὸ ὄποιον δηλοῖ ἡ ἀντωνυμία εἰς τινα πρότασιν, εἶναι τὸ αὐτὸν μὲ τὸ πρόσωπον, τὸ ὄποιον δηλοῖ τὸ ὑποκείμενον τῆς αὐτῆς προτάσεως (Ἀμεσος ἢ εὐθεῖα ἀντανάκλασις)—πειθω ἐμαυτόν. σφῆς εἶναι δημᾶς αὐτούς. Κλέαρχος συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν⁽¹⁾.

§ 91. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου τίθεται ἀντὶ προσωπικῆς καὶ εἰς δευτερευούσας προτάσεις ἢ μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς καὶ ὅταν τὸ ὑπὸ αὐτῆς δηλούμενον πρόσωπον εἴναι τὸ αὐτὸν οὐχὶ μὲ τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τούτων, ἀλλὰ μὲ τὸ δηλούμενον ὑπὸ τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως (Ἐμμεσος ἢ πλαγία ἀντανάκλασις)—Κλέαρχος ἔχαλέπαινεν, ὅτι Πρόξενος πράως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος (ὅχι τοῦ Προξένου ἀλλὰ τοῦ Κλεάρχου). Κῦρος παρήγγειλεν Ἀριστίππῳ ἀποπέμψαι πρὸς ἔαυτὸν, δὲ εἶχε στράτευμα (ἥτοι πρὸς τὸν Κῦρον).

'Αλλ' ἐπὶ πλαγίας ἀντανακλάσεως τίθενται καὶ αἱ πλάγιαι πτώσεις τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου (οἱ, σφῶν, σφίσι, σφᾶς συνηθέστερον, οὖ, ἢ σπανιώτερον), συνηθέστατα δὲ αἱ πλάγιαι πτώσεις τῆς αὐτός—Κῦρος πρὸς βασιλέα πέμπων ἥξεισον δοθῆναι οἱ ταύτας τὰς πόλεις. οἱ φυγάδες ἐδέοντο Κερκυραῖων σφᾶς κατάγειν. Περικλῆς ὑπετόπησε μὴ Ἀρχιδαμος τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ.

§ 92. Ἡ αὐτοπαθὴς ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου

α') ἀναφέρεται ἐνίστε εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ρήματος τῆς

(1) Συνήθως λέγεται κατ' ἔξαίρεσιν δοκῶ μοι ἢ δοκῶ ἐμοὶ ἀντὶ τοῦ δοκῶ ἐμαυτῷ—πολὺ δοκῶ μοι ἥδεσθαι. ἐγγὺς εἶναι τῶν θεῶν ἐμοὶ δοκῶ. Οἱ τύποι δὲ ἥμων αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν, σφῶν αὐτῶν, ἥμιν αὐτοῖς κλπ. δὲν εἴναι πάντοτε τῶν αὐτοπαθῶν ἀντωνυμιῶν, ἀλλ' ἀνήκουν ἐνίστε καὶ εἰς τὰς ἐκφράσεις ἐγὼ αὐτός, σὺ αὐτὸς κλπ. (§ 83, β')—τὰ ὑμέτερα ὑμῖν αὐτοῖς ἀποδώσει (=εἰς σᾶς τὸν ἰδίους).

προτάσεως—ῷχετο ἄγων τὸν κωμάρχην πρὸς τοὺς ἔχυτοῦ οἰκέτας (δηλ. τοῦ κωμάρχου).

β') τίθεται ἐνίστε αὖτις τῆς αὐτοπαθοῦς τοῦ α' ἢ τοῦ β' προσώπου—ἡμεῖς χωρὶς τῶν ἀναγκαίων κακῶν αὐτοῖς παρ' ἔχυτῶν ἔτερα προσπορίζομεν (=παρ' ἡμῶν αὐτῶν). ἔξεστί σοι ζῆν καρπούμενον τὰ ἔχυτοῦ (=τὰ σαυτοῦ). (¹)

5. Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία.

§ 93. Ἡ ἀλληλοπαθής ἀντωνυμία

α') λαμβάνεται ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ἐκφέρεται ἀνευ ἄρθρου.
 β') τίθεται εἰς τὸν λόγον, ὅταν δηλοῦται ἀμοιβαία σχέσις δύο ἢ περισσοτέρων ὅντων α' ἢ β' ἢ γ' προσώπου—οἱ θεῶν ἔρκοι κωλύουσιν ἡμᾶς πολεμίους είναι ἀλλήλοις. εἴ τινα μάχην ἀλλήλοις συνάψετε, ἀπολεῖσθε. κωλύουσιν ἀλλήλους μάχεσθαι.

6. Άξιος εικτενῆς ἀντωνυμίας.

§ 94. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν

α') ἡ ἐκεῖνος, ἡ οὗτος καὶ ἡ δε δὲ ἐπέχουν θέσιν ἀλλοτε μὲν οὐσιαστικοῦ, ἄλλοτε δὲ ἐπιθέτου καὶ ἐκφέρονται ἀνευ ἄρθρου—οὗτος μὲν ταῦτα λέγει. οὗτος δὲ ἀνὴρ ἀγαθός ἐστιν.

β') ἡ (τοῖος) τοιόσδε, τοιόστοις, (τόσος) τοσόσδε, τοσοῦτος καὶ (τηλίκο;) τηλικόσδε, τηλικοῦτος κανονικῶς ἐπέχουν θέσιν ἐπιθέτου καὶ ἐκφέρονται δχι μόνον ἀνευ ἄρθρου, ἀλλὰ καὶ μετ' ἄρθρου—τὰ ὅπλα αὐτῶν τοιαῦτα ἦν, τὰ τοιαῦτα πρεπωδέστατα ταῖς γυναιξὶν ἐστιν. (²)

(¹) Ἡ τοιαύτη χρῆσις ἐπέδωκε κατόπιν καὶ εἶναι ἥ συνήθησε σήμερον προστιθεμένων εἰς τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν τοῦ γραστῶπου τῶν γενικῶν μου, σου, μας, σας (πβ. τὸν ἔχυτόν μου, τὸν ἔχυτόν σου, τὸν ἔχυτόν μας, τὸν ἔχυτόν σας).

(²) Ἡ τοῖος, τόσος καὶ τηλίκος δὲν εἶναι εὔχρηστοι εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς.

§ 95. Τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν γίνεται χρῆσις

α') ἐπὶ αἰσθητῆς δείξεως, δταν δηλαδή, ἐνῷ ὁμιλεῖ τις, δεικνύη συγχρόνως τι—Κλέαρχος ἔφη· διμεῖς μέν, ὃ στρατιώται, τούτοις ἀποκρίνασθε.

β') ἐπὶ νοητῆς δείξεως, δταν δηλαδή ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου ὁ ὁμιλῶν ἀναφέρεται διὰ τοῦ νοῦ εἰς τι προλεχθὲν ἢ μέλλον νὰ λεχθῇ—ό δὲ Φαλίνος εἶπε· ταῦτα μὲν δὴ ἀπαγγελοῦμεν· ἀλλὰ καὶ τάδε διμὲν εἰπεῖν ἐκέλευσε βασιλεύς, δτι κλπ.

§ 96. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἐκεῖνος, οὗτος, ὅδε

α') ἡ ἐκεῖνος χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ μακρὰν τοῦ λέγοντος τοπικῶς ἢ χρονικῶς κείμενα ἢ νοούμενα καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου ἀναφέρεται συνήθως μὲν εἰς προηγούμενόν τι, σπανίως δὲ εἰς τι ἐπόμενον—νήσες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι (=ἐκεῖναι ἐκεῖ πέρα). Καλλιστρατος ἐκεῖνος (δηλ. ὁ πρὸ πολλοῦ ζήσας καὶ περίφημος ὄν). οὐδὲ ἐκεῖνο διμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, δτι κλπ. (πδ. μὴ ἔχηναι ἐκεῖνο ὅπου εἶπες χθές. ποῦ εἶναι ἐκεῖνα τὰ χρόνια).

β') ἡ οὗτος χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ πλησίον τοῦ λέγοντος κείμενα καὶ ἀντιληπτὰ ἡδη εἰς τὸν ἀκούοντα γενόμενα καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου ἀναφέρεται κανονικῶς εἰς τὰ ἀμεσῶς προηγούμενα—τις δε; οὔτος Αἴας ἐστι. ἀκούσας δὲ ταῦτα δ Φαλίνος ἐγέλασε.

Σημ. Ἐπειδὴ ἡ οὗτος ὑποσημαίνει τι τὸ ἔχον σχέσιν μὲ τὸν ἀκούοντα, τίθεται ἐνίστε αὐτὶ τῇ προσωπικῇ τοῦ β' προσώπου—οὗτος τι ποιεῖς (=ε! σὺ αὐτοῦ). Τὸ δὲ τοῦτο μὲν—τοῦτο δὲ πολλάκις ἀποτελεῖ ἐπιρρηματικὴν ἔκφρασιν (=ἀφ' ἔνδος μὲν—ἀφ' ἔτερου δέ).

γ') ἡ δέ χρησιμοποιεῖται διὰ τὰ δλῶς πλησίον τοῦ λέγοντος κείμενα τοπικῶς ἢ χρονικῶς, νῦν δὲ τὸ πρῶτον δεικνυόμενα, διὰ τοῦτο δὲ ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου ἀναφέρεται εἰς τὰ ἀμέσως ἐπόμενα προαγγέλλουσα νέον τι—ἔγῳ καὶ δ Μελησίας δε (=δ Μ. ἀπ' ἔδω). ταῦτα μὲν σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπαγγελλε τάδε (=τὰ ἔξτις).

Σημ. 1. Ἐπειδὴ ἡ δέ υποσημαίνει τι τὸ ἔγγυτα τοῦ λέγοντος κείμενον, ισοδυναμεῖ πολλάκις μὲ ἀντωνυμίαν κτητικὴν ἢ προσωπικὴν τοῦ α' προσώπου—ξὺν τῇδε τῇ γειρὶ (=τῇ ἐμῇ). τῷδε τῷ σῷ δημότῃ (=έμοι).

Σημ. 2. Ὡς τι διαφέρει ἡ οὗτος τῆς ὅδε, διαφέρουν καὶ τὰς ἐπιρρήματα οὕτως (=ἔτσι) καὶ ταύτη (=ἐκεῖ) τοῦ ὁδε (=ώς ἔξης) καὶ τῇδε (=ἐδῶ).

§ 97. Πολλάκις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν

α') ἡ οὗτος (καὶ σπανίως ἡ ἐκεῖνος) παραλαμβάνεται εἰς τὸν λόγον, ἵνα ἀπλῶς ἐπαναληφθῇ μετ' ἐμφάσεως προηγουμένη τις ἔννοια—ό τὸ σπέρμα παρασχὼν οὗτος τῶν φύντων κακῶν αἴτιος. ὁ τὴν λόγχην ἀκονῶν ἐκεῖνος καὶ τὴν ψυχήν τι παρακονίᾳ.

β') διὰ τοῦ καὶ οὗτος ὥχι μόνον ἐπαναλαμβάνεται προηγουμένη τις ἔννοια, ἀλλὰ καὶ προστίθεται συγχρόνως εἰς αὐτὴν προσδιορισμός τις (ἐπιθετικὸς ἡ ἐπιρρηματικὸς) περιέχων κάτις τι σπουδαιότερον—ξένους προσήκει σοι πολλοὺς δέχεσθαι καὶ τούτους μεγαλοπρεπῶς (=καὶ μάλιστα). ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων καὶ τούτων πονηρῶν, οἵτινες ἔχειλουσι δι' ἐπιορκίας πράττειν τι. Σύνηθες δὲ εἶναι τὸ καὶ ταῦτα (=καὶ μάλιστα)—σὺ δὲ δοκεῖς οὐ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις καὶ ταῦτα σοφὸς ὥν (=καὶ μάλιστα ἐνῷ . . .).

§ 98. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν τοιόσδε, τοιοῦτος-τοσόσδε, τοσοῦτος-τηλικόσδε, τηλικοῦτος

α') ἡ τοιόσδε καὶ ἡ τοιοῦτος εἶναι δεικτικαὶ ποιοῦ (=τετοιος δά, τέτοιος).

β') ἡ τοσόσδε καὶ ἡ τοσοῦτος εἶναι δεικτικαὶ ποσοῦ (=τάσος δά, τόσος).

γ') ἡ τηλικόσδε καὶ ἡ τηλικοῦτος εἶναι δεικτικαὶ μεγέθους ἡ τηλικίας (=τόσον μέγας, εἰς τοιαύτην τηλικίαν).

Διαφέρουν δὲ αἱ πρῶται τῶν δευτέρων εἰς τὴν χρῆσιν δπως ἡ ὅδε τῆς οὗτος (§ 96)—τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον, οἳ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε (=οἷα τὰ ἔξης περίπου).

Σημ. Πολλάκις μετὰ μὲν τῆς τοσοῦτος συνάπτεται ἡ αἰτιατικὴ τὸ πλήθος, μετὰ δὲ τῆς τηλικοῦτος ἡ αἰτιατικὴ τὸ μέγεθος (§ 77)—τοσαύτας τὸ πλήθος πόλεις καὶ τηλικαύτας τὸ μέγεθος δυνάμεις τῷ βαρθύρῳ παραδεδώκαμεν.

**Π ΑΡ ΑΡ ΤΗ ΜΑ
Τ ο ἄρθρον.**

Α'—Μὲ ἀντωνυμικὴν σημασίαν.

§ 99. Καὶ τὸ ἄρθρον, ἦτοι αἱ λέξεις δ, ἥ, τό, ἀρχικῶς εἰς τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν ἡτο ἀντωνυμία δεικτική (οὐσιαστική ἢ ἐπιθετική). Μὲ τοιαύτην δὲ σημασίαν κανονικῶς εὑρίσκεται τὸ ἄρθρον εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ὁμήρου καὶ ἄλλων ἀρχαίων ποιητῶν—Δητοῦς καὶ Διός υἱός δ γάρ βασιλῆς χολωθεὶς νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὕρσε κακὴν (=οὗτος γάρ). ‘Ιππόθοος δ’ ἄγε φῦλα Πελασγῶν τῶν, οἱ Δάρισαν ναιετάεσκον (=τούτων, οἱ). ὁδὸς ἔφατ’, ἔδεισεν δ’ ὁ γέρων (=ἐκεῖνος ὁ γέρων, ὁ γνωστὸς γέρων). ἦλθον ἔγῳ παύσουσα τὸ σὸν μένος (=αὐτὴν τὴν ὀργήν σου). (¹)

(¹) Καὶ μὲ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας σημασίαν εὑρίσκεται πολλάκις τὸ ἄρθρον εἰς τοὺς ἀρχαίους ποιητὰς καὶ εἰς τὰς διαλέκτους (πβ. Ἡρόδοτον)—κούροις χωόμενος Βρισιζῆδος, τὴν ἐκ Λυρητσοῦ ἔξειλετο (=ῆν). συνελθόντες εἰς τὸ πεδίον τοῦτο, τὸ πρὸ τοῦ ἄστεός ἔστι (=ὅ).

Καθ’ οὓς δὲ χρόνους αἱ λέξεις δ, ἥ, τό ἦσαν κυρίως δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι, τὰ δύνοματα ἔξεφέροντο φυσικὰ καθ’ ἑαυτὰ καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις, καθ’ ἃς κατόπιν ἀπήτειτο νὰ τεθῇ τὸ ἄρθρον, ἐκ τῶν συμφραζομένων δὲ μόνον ἐδηλοῦτο, ἂν ταῦτα ἐσήμαινον ὁρισμένον τι ἡ ἀρχιστον (πβ. λατινικὴν γλῶσσαν, ἥτις, ὡς γνωστόν, στερεῖται ἀρθρον)—ὦς φάτο Πηλεῖδης, ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίη χρυσείοις ἥλοισι πεπαρμένον (=τὸ σκῆπτρον... τῇ γαίῃ, ἐν φ τὸ χρυσείοις ἥλοισι νοεῖται ἀρχίστως=μὲ χρυσᾶ παρφιά).

Ἐκ τῆς ἐπιθετικῆς δὲ χρήσεως ἐπισκιαζομένης δλίγον κατ’ δλίγον τῆς δεικτικῆς σημασίας τῆς ἀντωνυμίας δ, ἥ, τό προηλθε κατόπιν ἡ ἀρθρικὴ σημασία τῶν λέξεων δ, ἥ, τό, ἦτοι κατήντησαν αὖται ἀπλὰ γραμματικὰ σύμβολα χρησιμεύοντα ἀπλῶς, ὅπως δηλοῦν τὸ γένος τῶν ὀνομάτων, ὅπως καθιστῶσιν αὐτὰ ὀρισμένα κλπ. (τὸν Χρύσην=ἐκεῖνον τὸν Χρύσην, τὸν γνωστὸν Ἱερέα Χρύσην, καὶ ἐπειτα=τὸν Χρύσην, ἀπλῶς. πβ. καὶ τὰ Γαλλικὰ ἀρθρα le, la, προελθόντα ὀσαύτως ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν τῆς λατινικῆς γλώσσης ille, illa).

§ 100. Λειψανα τῆς ἀρχικῆς ἀντωνυμικῆς σημασίας του διετήρησε τὸ ἄρθρον ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ εἰς τὰς ἑξῆς ἔκφράσεις, ἥτοι α') εἰς τὸ τὸν καὶ τὸν, τὸ καὶ τό, τὰ καὶ τά, τῶν ὅποιων χρήσις γίνεται, διαν δέ τοι λέγων δὲν θέλῃ ἡ δὲν δύναται νὰ ὀνομάσῃ πρόσωπα ἢ πράγματα—ἀφικνοῦμαι ὡς τὸν καὶ τὸν (=πηγαίνω πρὸς τοῦτον καὶ πρὸς ἔκεινον). ἔδει σε τὸ καὶ τὸ ποιῆσαι (=ἔπρεπε αὐτὸ καὶ αὐτὸ γὰρ κάμης) (π. ἔρχεται καὶ μοῦ λέει τὸ καὶ τό. ἥκουσα τὰ καὶ τά).

β') εἰς τὸ πρὸ τοῦ—τούτῳ τῷ οἰκήματι πρὸ τοῦ ὡς ταμείῳ ἔχρητο Ἰππόνικος (=πρὸ τούτου τοῦ χρόνου, πρὶν).

γ') εἰς τὸ δέ δέ, ἡ δέ, τὸ δὲ καθ' ὅλας τὰς πτώσεις καὶ τοὺς ἀριθμούς—Τισαφέρνης διαβάλλει Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· δὲ πειθεῖται (=οὗτος δέ), ταῦτα ἀπαγγέλλουσι τοῖς στρατιώταις· τοῖς δὲ ὑποψίᾳ ἦν (=τούτοις δέ).

δ') εἰς τὸ δέ μέν, δὲ δὲ καθ' ὅλας τὰς πτώσεις, γένη καὶ ἀριθμούς—περὶ πλεονος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλοῦτον μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπετεν· ὁ μὲν γὰρ θητός, ἡ δὲ ἀθάνατος (=οὗτος μέν, ἔκεινη δέ).

Σημ. Πολλάκις δὲ ἐπὶ τῆς τοιαύτης χρήσεως τὸ ἄρθρον ἴσοδυναιμεῖ μὲ ἀόριστον ἀντωνυμίαν—τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννούται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ δὲ ἀριστοκρατοῦνται (=τινὲς μὲν... τινὲς δέ). Τὸ δὲ οὐδέτερον τὸ μέν· τὸ δὲ ἢ τὰ μὲν· τὰ δὲ ἀποτελεῖ καὶ ἐπιφρηματικὴν ἔκφρασιν (=ἄφ' ἐνδὲ μὲν—ἄφ' ἐτέρου δὲ ἢ ἐν μέρει μὲν—ἐν μέρει δέ)—τὰ μέν τι ἐμάχοντο, τὰ δὲ ἀνεπαύσοντο (π. § 96, β' σημ.).

ε') εἰς τὸ καὶ τὸν (ὡς ὑποκείμενον ἀπαρεμφάτου)—οὐκ ἀναμένεις, ἔφασαν; καὶ τὸν ἀποκρίνασθαι λέγεται (=καὶ τοῦτον).

Σημ. Τοῦ προηγουμένου καὶ τὸν ἡ ὀνομαστικὴ δ προσλαβοῦσα σ κατ' ἀναλογίαν ἔγινεν δς (=οὗτος) διάφορος τῆς ἀναφορικῆς δς (=δ ὅποιος) εὑρίσκεται δὲ αὕτη, καθὼς καὶ τὸ θηλυκὸν αὐτῆς ἡ (=αὕτη), εἰς τὰς ἔκφράσεις ἡ δ' δς (=ἔλεγεν αὐτός), ἡ δ' ἡ (=ἔλεγεν αὐτή), καὶ δς, καὶ ἡ κλπ.—καὶ δς ἔξαπατηθεὶς διώχει. ἥγετοσθαι ἐκέλευε τοὺς Ἱρκανίους· καὶ οἱ γράτων.

Β' — Μὲ ἀρθρικὴν σημασίαν.

§ 101. Ως ἀρθρα αἱ λέξεις δ, ἥ, τὸ λαμβάνονται εἰς τὴν ἀρχαὶν γλῶσσαν κατὰ τὰ πλεῖστα ἐμοῖως, ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν. Οὕτω

α') Σημασία τοῦ ἀρθρου.

§ 102. Τὰ ἀρθρα προτάσσονται οὐσιαστικοῦ τινος ἢ ἄλλης λέξεως οὐσιαστικῶς λαμβανομένης.

α') Όταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἐν τι πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὡρισμένον καὶ γνωστὸν εἴτε ως παρὸν εἴτε ως προμνημονευθὲν εἴτε ως δπωσδήποτε σχετιζόμενον μὲ ἄλλο τι γνωστὸν (δριστικὸν ἢ ἀτομικὸν ἀρθρον)—Χειρίσοφος πρὸς κώμην ἀφικνεῖται καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τὴν κρήνη γυναῖκας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος (=ἐκ τῆς κώμης τῆς προμνημονευθείσης, πρὸς τὴν κρήνην, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἡ κώμη, ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος, τὸ ὅποιον περιέβαλλε τὴν κώμην).

Σημ. Εὐχόλως τὸ δριστικὸν ἀρθρον προσλαμβάνει τὴν ἔννοιαν τῆς κτήσεως, τοῦ προσήκοντος, τοῦ κεκανονισμένου κ.τ.τ.—σφόδρα φιλεῖ σε δ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ (=δ σὸς πατήρ καὶ ἡ σὴ μήτηρ). Τισσαφέρνης διαβάλλει Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν (=τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ). Κλέαρχος, ἐπει ἐπιορκῶν ἐφάνη, ἔχει τὴν δίκην (=τὴν προσήκουσαν τιμωρίαν). τὸ μέρος τῶν φήφων διώκων οὐκ ἔλαβεν (=τὸ διπό τοῦ νόμου ὡρισμένον μέρος).

β') Όταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ δλον τι εἰδος γενικῶς (εἰδοποιὸν ἀρθρον)—δ ἀνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας (=πᾶς ἀνθρωπος, δλον τὸ ἀνθρώπινον γένος).

Σημ. 1. Σύνηθες είναι τὸ εἰδοποιὸν ἀρθρον μετ' ἐπιθέτων ἢ μετοχῶν λαμβανομένων δις οὐσιαστικῶν, δτε δύναται νὰ προτάσσεται αὐτῶν καὶ τὸ πᾶς (§ 53)—δ ἀνδρεῖος (=πᾶς ἀνδρεῖος, πάντες οἱ ἀνδρεῖοι). δ βουλόμενος καὶ πᾶς δ βουλόμενος. πᾶν τὸ ἐναντισύμενον τῷ δυναστεύοντι δῆμος καλεῖται (π.δ. δ χορτάτος δὲν πιστεύει τοῦ πεινασμένου).

Σημ. 2. Τὸ εἰδοποιὸν ἀρθρον εὐχόλως προσλαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ ἔκαστος (διανεμητικὸν ἀρθρον)—Κύρος διπισχεῖτο δώσειν τρία ἡμιειδεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ (=καθ' ἔκα-

στον μῆνα εἰς ἔκαστον στρατιώτηγ (π.θ. τι μισθὸν λαμβάνει ὁ ταγματάρχης τὸν μῆνα;).

β') Δύναμις τοῦ ἀρθρου.

§ 103. Τὸ ἄρθρον

α') δύναται νὰ προτάσσεται γενικὴς πτώσεως η̄ ἐπιρρήματος η̄ ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ καὶ νὰ προσδῆῃ εἰς αὐτὰ χαρακτῆρα ἐπιθέτου (ἐπιθετοποιὸν ἄρθρον)—ό τοῦ βασιλέως θρόνος (=ό βασίλειος), η̄ χθὲς ἀμολογία (=η̄ χθεσινή), η̄ κατὰ νόμου τιμωρία (=η̄ νόμιμος) (π.θ. ὁ ἀπέναντι κῆπος. τὸ κάτω πάτωμα).

β') Ιδίᾳ τὸ οὐδέτερον τὸ δύναται νὰ προτάσσεται πολλάκις οὖσιδήποτε ὅρου τῆς προτάσσεως καὶ ὀλοκλήρου ἀκόμη προτάσσεως καὶ νὰ προσδῆῃ εἰς αὐτὴν χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ (οὐσιαστικοποιὸν ἄρθρον)—διμεῖς, ω̄ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δ' ὑμεῖς ὅταν λέγω, τὴν πόλιν λέγω. πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν, τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε. ἐν ἔτι λείπεται, τὸ ηγ πεισμαὶν ὑμᾶς (π.θ. μὲ τὸ ἀν καὶ τὸ θὰ τίποτε δὲν γίνεται. τὸ νὰ κάθεται κάνεις καὶ νὰ κατηγορῇ τοὺς ἄλλους εἶναι εὕκολον).

γ') Θέσις τοῦ ἀρθρου.

§ 104. Τὸ ἄρθρον, ὅταν ἀνήκῃ εἰς ἐπιθετικὸν προσδιορισμόν,

α') κανονικῶς τίθεται μετὰ τούτου πρὸ τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ ἐκφερομένου ἀνευ ἄρθρου—αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι. τὸ ἄλλο στράτευμα συνηκολούθει (π.θ. τὸ καλὸ πρᾶγμα εἶναι ἀκριβό).

β') ἐπὶ ἐμφάσεως τίθεται πρὸ τοῦ προσδιοριζομένου οὐσιαστικοῦ καὶ ἐπακολουθεῖ ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς ἐπίσης μετὰ τοῦ ἄρθρου—δχληρὸν ὁ χρόνος ὁ πολύς. θηρευτέαι αἱ ἡδοναὶ αἱ μετὰ δόξης (π.θ. τὸ πρᾶγμα τὸ καλὸ εἶν' ἀκριβό).

γ') τίθεται ἐνίστε πρὸ τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ κατόπιν τοῦ οὐσιαστικοῦ ἀνευ ἄρθρου ἐκφερομένου—ἐν κινδύνῳ ἡσαν τῷ μεγίστῳ. γέρα τὰ νοιμιζόμενα ἐλάμβανον.

Σημ. 'Οσάκις γενικὴ (κτητικὴ) μετ' ἄρθρου η̄ ἀνευ αὐτοῦ ἐκφερομένη προσδιορίζει ὄνομα μετ' ἄρθρου ἐκφερόμενον, η̄ γενικὴ τίθεται μεταξὺ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τοῦ προσδιοριζομένου. Εμμ. Γ. Παντελάκη—*Μεθοδικὸν Συντακτικόν.* "Εκδ. Γ' 1924. 4

νου δινόματος—Περικλῆς ὁ Τευθρανίας ἀρχων. ταῦτα εἶπον οἱ βασιλέως κύρουχες.

δ') Παράλειψις τοῦ ἀρθρου.

§ 105. Λειψανα τῆς παλαιᾶς χρήσεως, καθ' ἥν τὰ δινόματα ἄνευ ἀρθρου ἐκφερόμενα ἐσήμαινον ὅχι μόνον ἀριστόν τι, ἀλλὰ καὶ ὡρισμένα πρόσωπα ἢ πράγματα (§ 99), παρέμειναν καὶ εἰς τὴν πεζὴν Ἀττικὴν διάλεκτον καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐν γένει Ἑλληνικὴν γλώσσαν μέχρι καὶ τῆς σύμμερον.

Οὕτως ἐκφέρονται ἄνευ τοῦ ὀριστικοῦ ἀρθρου, καίτοι λαμβάνονται οὐχὶ ἀριστῶς,

α') συνήθως τὰ κύρια δινόματα προσώπων, καθόσον μάλιστα ταῦτα μόνα των παριστῶσιν ὡρισμένον τι—Δαρείου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται παῖδες δύο, πρεσβύτερος μὲν Ἀρταξέρξης, νεώτερος δὲ Κῦρος.

β') συνηθέστατα τὸ ὄνομα βασιλεύς, ὅταν λέγεται περὶ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν—οὐδὲς βασιλεὺς τὰ δπλα ἀπαιτεῖ. Τισσαφέροντος συντυγχάνει βασιλεῖ.

γ') πολλάκις τὰ συγγενικὰ δινόματα γονεῖς, ἀνήρ, γυνή, πατήρ, μήτηρ, παῖς, ἀδελφὸς καὶ τὰ δινόματα πατρίς, πόλις, δστυ (περὶ τῶν Ἀθηνῶν λεγόμενον)—οὐκ ἐδύναντο καθεύδειν ὑπὸ λύπης καὶ πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικῶν, παΐδων. οἰμωγὴ ἐκ τοῦ Ηειραιῶς εἰς ἄστυ διῆκε.

δ') πολλάκις τὰ δινόματα γῆ, θάλασσα, οὐρανός, ἥλιος, σελήνη, ἐνίστε δὲ καὶ τὰ δινόματα θεοί, ἀνθρώποι—πᾶς ὁ τε ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. Ὡδωρ πολὺ ἥν ἔξ οὐρανοῦ. σχεδὸν ὅτε ταῦτα ἦν καὶ ἥλιος ἐδύετο. οὐκ αἰσχύνεσθε οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους.

ε') λέξεις δηλοῦσαι χρόνον ἢ τόπον λαμβανόμεναι καθ' ἑαυτὰς ἢ μετὰ προθέσεων πρὸς δήλωσιν τοῦ χρόνου ἢ τοῦ τόπου, οἷον ἥρος, χειμῶνος, μεσημβρίας, νυκτὸς κ.τ.τ. ἀμ' ἥμερα, διὰ νυκτός, μέχρι δειλῆς, κατ' ἀγρούς, ἐν δεξιᾷ, ἐν ἀριστερᾷ κ.τ.τ. Οὕτω καὶ ἐπὶ δόρυ (=ἐπὶ δεξιά), παρ' ἀσπίδα (=ἐπ' ἀριστερά).

Ϛ') πολλάκις ἀφηρημένα δινόματα π. χ. ἀρχὴ φιλίας μὲν ἔπαινος, ἔχθρας δὲ φύγος. Οὕτω κανονικῶς ἐκφέρονται αἱ αἰτιατικαὶ δρομα, γένος, εἶδος, εῦρος, μέγεθος κ.τ.τ. (§ 77).

§ 106. Ὅταν δύο ή περισσότερα ὀνόματα, δηλοῦντα ἔκαστον ώρισμένον τι, συγδέωνται διὰ τοῦ καὶ η τοῦ τὲ - καὶ, τότε τὸ ἄρθρον

α') τίθεται πρὸ ἔκαστου τούτων, ἐὰν ἔκαστον αὐτῶν νοῆται χωριστὰ η ὑπονοῆται μεταξὺ αὐτῶν σχέσις τις ἀντιθέσεως—οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγεννήμεθα, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι.

β') τίθεται μόνον πρὸ τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν, ἐὰν πάντα ταῦτα λαμβάνωνται ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ λέγοντος ὡς ἐν τις ὅλον ἀποτελοῦντα—τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας ἀρετε, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλακὴν ἔχετε.

ε') Φαινόμενος πλεονασμὸς τοῦ ἀρθρου.

§ 107. Ως εἴδομεν (§ 17), τὸ κατηγορούμενον κανονικῶς ἐκφέρεται ἀνευ ἄρθρου· ἀλλ' ὅμιλος ἐκφέρεται καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου.

α') τὸ οὐσιαστικὸν τὸ τιθέμενον ὡς κατηγορούμενον, ὅταν δὲ αὐτοῦ δηλοῦται ώρισμένον τι πρόσωπον η πρᾶγμα—οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς.

β') τὸ ἐπιθετὸν τὸ τιθέμενον ὡς κατηγορούμενον, ὅταν πρόκειται γὰ δηλωθῆ ὅτι η διπ' αὐτοῦ σημαίνεται ἰδιότης ἀνήκει κατ' ἔξοχήν καὶ κυρίως εἰς τὸ ὑποκείμενον τῆς προτάσεως—οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος (=οὐ κατ' ἔξοχήν, ὁ ἀληθῶς σώφρων).

§ 108. Καὶ τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ ἐκφέρονται μετὰ τοῦ ἄρθρου

α') κανονικῶς μέν, ὅταν σημαίνωσί τι γνωστόν, συνήθως δέ, ὅταν σημαίνουν τι σχετιζόμενον μὲ ἄλλο γνωστόν—Θρασύβουλος Φυλὴν καταλαμβάνει, οἱ δὲ τριάκοντα ἔδοσθίουν σὺν τοῖς τρισχιλίοις (=οἱ γνωστοὶ τριάκοντα τύραννοι, οἱ τρισχιλῖοι Αθηναῖοι οἱ καταγραφέντες ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν 30). Δυσίμαχον παρεκάλουν παραδοῦναι αὐτοὺς τοῖς ἔνδεκα (οἱ ἔνδεκα ἀρχὴ ἐν 'Αθηναῖς), τῶν πέντε τὰς δύο μοιρας ἔλαθον (=τὰ δύο πέμπτα).

β') ἐνίστε ὅταν δι' αὐτῶν δηλοῦται ποσὸν ὡς ἔγγιστα ώρισμένον (στρογγυλὸς ἀριθμός, ὡς κοινῶς λέγομεν)—μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἶκοσι γυναικεῖ, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα.

γ. Αἱ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμέαι.

§ 109. Ἐκ τῶν ἐρωτηματικῶν ἀντωνυμιῶν τῆς ἀρχαίας γλώσσης

α') ἡ τές ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐρώτησις περὶ ὄντων, γῆτοι περὶ προσώπων ἢ πραγμάτων—τις παραγγέλλει; τι ἐμποδών ἔστι; τις δὲ θόρυβος; τίνα καὶ τὸν βελτίω τοῦ παρόντος ζητεῖτε;

β') ἡ πότερος (=ποῖος ἐκ τῶν δύο) ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ, ἐκφέρεται καθ' ἔκυρτην καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐρώτησις προκειμένου πρὸ δύο τινῶν—πότερος καλλίων ἔστιν ὁ πατὴρ ἢ διάποπος;

γ') ἡ ποῖος ἐπέχει θέσιν ἐπιθέτου καὶ δι' αὐτῆς γίνεται ἐρώτησις περὶ τοῦ ποιοῦ ὄντος τινός—ποῖαι φύσεις ἐπιτήδειαι εἰς πόλεως φυλακήν; (=πολου εἰδους, ποίας λογῆς).

δ') καὶ αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης (πόσος, πηλίκος, ποδαπός, πόστος, ποσταῖος) ἐπέχουν θέσιν ἐπιθέτου. Καὶ διὰ μὲν τῆς πηλίκος περὶ τῆς γῆλικίας (ἢ τοῦ μεγέθους), διὰ δὲ τῆς πόστος περὶ τῆς τάξεως ἢ τῆς θέσεως, γίνεται τι μεταξὺ ἀλλων, καὶ τέλος διὰ τῆς ποσταῖος ἐρωτᾶται ποίαν γῆμέραν, ἀφ' ὅτου γῆγισε, τελειώνει τι—πόσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι; ἐν πόσῳ φόδῳ οἵτινες γενέσθαι αὐτός; πηλίκος γῆσθαι ἐπὶ τῶν Μηδικῶν; πηλίκον ἔστι τὸ χωρίον; τις καὶ ποδαπός; Εὔηνος, Πάριος, πόστον δὴ ἔτος ἔστι; τοῦτο δὴ πέμπτον ἔτος ἔστι. ποσταῖος ἔκειται ἀφίκετο; τριταῖος.

§ 110. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία συνάπτεται πολλάκις, ἵστια ἐν ζωηρῷ διαλόγῳ, μετὰ τῆς δεικτικῆς προσδιορίζουσα αὐτὴν κατηγορηματικῶς κατά τινα βραχυλογίαν (§ 51)—τι τοῦτο λέγεις (=τι ἔστι τοῦτο, οὐ λέγεις); ἀγγειλαν φέρω χαλεπήν· τίνα ταύτην (=τις ἔστιν αὕτη ἢ ἀγγειλα, γίνεται);

§ 111. Πολλάκις παρατάσσονται δύο ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει ὡς διάφοροι δροὶ αὐτῆς—τίνας ὅποι τίνων εὑροιμεν ἀν μείζω εὐηργετημένους ἢ παιδας ὅποι γονέων;

§ 112. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία πολλάκις ἀνήκει εἰς δευτερεύουσαν πρότασιν, γίνεται εἰσάγεται μὲν διὰ συγδέσμου ἢ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, μεταβάλλεται δὲ αἴφης εἰς εὐθεῖαν ἐρώτησιν.

άνευ μεταθολής τῆς ἀρξαμένης συντάξεως — πότε ἢ χρὴ πράξετε ; ἐπειδὸν τι γένηται ;

Ἐκ τοιούτων ἐστὶ συντάξεων προγράμματος αἱ ἐλλειπτικαὶ ἐκφράσεις οὐα τί (=πρὸς ποιὸν σχοπὸν) καὶ δια τί (=διὰ ποιὸν λόγον) — ὃ θαυμάσιε Μέλητε, οὐα τί ταῦτα λέγεται ; ἔτι, ὃ ἄγδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῦτο αὐτῷ προσθήσετε ; δια τί ;

8. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμέαι.

§ 113. Ἐκ τῶν ἀορίστων ἀντωνυμιῶν τῆς ἀρχαίας γλώσσης ἄλλαι μὲν κανονικῶς ἐπέχουν θέσιν οὐσιαστικοῦ (δεῖνα, πότερος κλπ.), ἄλλαι δὲ διὰ μὲν οὐσιαστικοῦ, διὰ δὲ ἐπιθέτου (τίς, ἄλλος, εἴναι κλπ.), ἄλλαι δὲ μόνον ἐπιθέτου (πατέρος, ποσός, κλπ.).

Ἐκ τούτων δὲ

α') ἡ τίς ἐπέχει θέσιν ἄλλοτε μὲν οὐσιαστικοῦ, ἄλλοτε δὲ ἐπιθέτου καὶ τιθεμένη καθ' ἔστιτὴν δηλοῖ ἀορίστως πρόσωπον ἢ πρᾶγμα (π.θ. ἐρωτ. τίς) — ἵτῳ τις ἐφ' ὅπωρ. ἔφαγόν τι. γυνή τις Χήρα ὅρνιν εἶχε.

Σημ. 'Η τίς, καθ' ἔστιτὴν ἢ συνηγμένη μετ' οὐσιαστικοῦ ἢ ἐπιθέτου, ἔχει πολλάκις τὴν σημασίαν τοῦ ἀξιού λόγου, σπουδαῖος — δοκοῦσι τινες εἶναι. παρεγένετο δύναμίς τις. οἰονται τι εἶναι ὅντες οὐδενὸς ἀξιού. "Ἄλλοτε δέ, συναπτομέγη ἰδίᾳ μετ' ἐπιθέτων, ἀντωνυμιῶν, ἀριθμητικῶν ἢ καὶ ἐπιρρημάτων, μετριάζει πως τὴν σημασίαν τούτων — δεινόν τινα λέγεται καὶ θαυμαστὸν ἄνθρα. ἢ γραφὴ κατ' αὐτοῦ τοιάδε τις ἦν (=τοιαύτη περίπου). τριάκοντά τινας ἀπέκτειγαν. οὐ πάνυ τι ἀσφαλές νομίζω εἶναι τοῦτο (=οἷς σὰν πολὺ ἀσφαλές).

Ἐνίστε δὲ ἡ τίς ισοδυναμεῖ μὲν τὸ πᾶς τις, ἐκαστος — ὅπου τις ἀλγεῖ, κεῖσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει. ὅσα ἐπέπατό τις, γῆκιστα Κύρον ἔχρυπτον.

β') ἡ δεῖνα ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ καὶ ἐκφέρεται κανονικῶς μετὰ τοῦ ἀρθρου, χρῆσις δ' αὐτῆς γίνεται, ὅταν δὲ λέγων δὲν θέλῃ ἢ δὲν δύναται νὰ δονομάσῃ τι — ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνα τὸν δεῖνα εἰσήγγειλε.

γ') ἡ οὐδεὶς (μηδεὶς) ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἀόριστον τίς, ἀντὶ τῆς ὁποίας τίθεται ἐπὶ ἀρνήσεως — (ἡλθέ τις)· οὐδεὶς ἡλθε. (οἰεται τι εἶναι)· οὐδέν ἔστι.

Σημ. Ἡ φράσις ή τις ή οὐδεὶς ισοδυναμεῖ πρὸς τὸ σχεδὸν κάνεις—ή τι η οὐδὲν εἰρήκασι (=σχεδὸν τίποτε).

δ') ή πότερος ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ καὶ τίθεται ἐπὶ δύο προσώπων η πραγμάτων (π. έρωτ. πότερος)—τι οὐ λέγει πότερος δύον; (=εἰς ἐκ τῶν δύο σας).

ε') ή ἔνιοι (=μερικοί) σημαίνει δ τι καὶ τὸ τινές, ὑποδηλοῦ ἔμως διλιγότητα τῶν δι' αὐτῆς ἀορίστως σημαινομένων προσώπων η πραγμάτων—ὤ Κῦρε, λέγουσί τινες ὅτι πολλὰ ὑπισχγετ... ἔνιοι δὲ ὅτι οὐκ ἂν δύναιο ἀποδοῦναι, δσα ὑπισχνετ.

ζ') ή ποιὸς δηλοῖ ἀορίστως ποιότητά τινος (=κἀποιας λογῆς, κἀποιου εἰδους), ή ποσὸς ποσότητα (=κάμποσος) καὶ η ἀλλοδαπὸς καταγωγὴν (=ἀπὸ ἄλλον τόπον)—η λατρικὴ ἐστιν ἐπιστήμη ποιοῦ τινος, πολίταις ἀλλοδαπῷ οἰκειότεροι.

ζ') ή ἀμφω (δυτικοῦ παντὸς γένους) καὶ η ἀμφότεροι (=καὶ οἱ δύο) ἐκφέρονται καὶ καθ' ἔκυτάς καὶ μετ' οὐσιαστικοῦ ἐνάρθρου—ἀμφω νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο, ἀμφοῖν τοὺν χεροῖν τὸ δόρυ ἔλασε· ἀμφότεροι ὄφοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι. Δαρεῖος ἔθεούλετο ἀμφοτέρω τὼ παῖδε παρεῖνατ.

η') ή ἔκαστος (=καθεὶς) λέγεται ἐπὶ πολλῶν, η δὲ ἔκάτερος (=καθεὶς ἐκ τῶν δύο) ἐπὶ δύο ώρισμένων προσώπων η πραγμάτων καὶ ἐκφέρονται καθ' ἔκυτάς η μετ' ὀνόματος ἐνάρθρου—οἱ Πέρσαι ἔρριψαν τεὺς κάνδυς ὅπου ἔτυχεν ἔκαστος ἔτηγκώς. ἐν πλαισίῳ πλήρει ἀνθρώπων ἔκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο. εἴπατον ήμιν ἔκάτερος. ἐν ἔκατέρᾳ τῇ πόλει.

θ') ή ἔτερος μετὰ μὲν τοῦ ἀρθρου ἐκφερομένη ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ καὶ λέγεται περὶ δύο ώρισμένων προσώπων η πραγμάτων (=δ εἰς ἐκ τῶν δύο η δ ἄλλος ἐκ τῶν δύο), ἀνευ δὲ ἀρθρου ἐπέχει θέσιν οὐσιαστικοῦ η ἐπιθέτου καὶ δύναται νὰ λέγεται καὶ περὶ πολλῶν μὴ δριζομένων προσώπων η πραγμάτων (=εἰς ἐκ δύο η ἄλλος)—ό δὲ Εενοφῶν λέγειν ἀλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἄνδρας... δ μὲν οὖν ἔτερος οὐκ ἔφη εἰδέναι ἄλλην ὁδόν· διὸ δρῶντος τοῦ ἔτερου κατεσφάγη. ἀμφότεραι αἱ γνάθοι η η ἔτέρα; τοῦτο καὶ ἔτερος ίσως πέπονθεν, οὐκ ἐγὼ μόνος. πειρασμεθα φίλους ποιεῖσθαι ἔτέρους τῶν νῦν.

ι') ή οὐδέτερος (μηδέτερος) τίθεται ἀντὶ τῆς ο ἔτερος ἐπὶ ἀρνήσεως (=οὔτε ο εἰς οὔτε ο ἄλλος).

ια') ή ἄλλος ἐκφέρεται καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν, ἀνεύ ἄρθρου η̄ μετ' ἄρθρου, ἔχει δὲ τὰς αὐτὰς σημασίας (=ἄλλος, διάφορος, ὁ ἄλλος, ὁ λοιπός)—μετὰ δὲ Κλέαρχον ἄλλος ἀνέστη. οἱ στρατιῶται οἱ τε αὐτοῦ τοῦ Κλεάρχου καὶ οἱ ἄλλοι ἀκούσαντες ἐπήγνεσαν. οὐκ ἐδύναντο εὑρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα. ἄλλα τῶν δικαίων (=διαφορετικὰ ἀπὸ . . .).

Σημ. Αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι οὐδεῖς (μηδείς), πότερος, γκαστος, ἑκάτερος, θερός, οὐδέτερος (μηδέτερος) εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν λέγονται περὶ ὄμάδων (οἷον φατριῶν, ἀντεπάλων στρατευμάτων, ἐθνῶν κ.τ.τ.)—πρὸς οὐδένας τῶν Ἑλλήνων ἢν τότε πρεσβεία ἀπεσταλμένη (=πρὸς οὐδεῖμαν Ἑλλ. πόλιν). καθ' ἑκάστους ἐκαλοῦντο Ἑλλῆνες (=χωριστὰ ἑκαστον φῦλον). πόλεις τάσσει ἑκάτεροι συμμάχους εἰχον (δηλ. οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Δακεδαιμόνιοι). Τὸ ἀμφότεροι λέγεται καὶ περὶ ἀτόμων καὶ περὶ ὄμάδων. Ἡ δὲ ἄλλος τίθεται πολλάκις ὡς ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς οὐσιαστικοῦ τινος, ἐνῷ χωρίως τὸ οὖσιαστικὸν ἐπρεπε νὰ κείται ὡς ἐπεξήγησις τοῦ ἄλλος—παρεκάλεσαν εἰς τὸ φύετον τοὺς ὄπλιτας καὶ τοὺς ἄλλους ἵππεας (=καὶ τοὺς ἄλλους, ἢ τοὺς τοὺς ἵππεας). οὐ γόρτος ἐνīην οὐδὲ ἄλλο δένδρον οὐδὲν.

9. Αἱ ἀναφορεικαὶ ἀντωνυμέαι.

§ 114. Ἐκ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν η̄ μὲν ὅς, δστις καὶ δπότερος κανονικῶς λαμβάνονται ἐν τῷ λόγῳ ὡς οὐσιαστικά, αἱ δὲ λοιπαὶ (οἷος, ὅποιος, δσος, ὅπόσος, ἥλικος, δπηλίκος, δποδαπὸς) ὡς ἐπίθετα.

Σημ. Αγιτὲ τῶν ἀπλῶν ὅς, οἷος, δσος, ἐπὶ ἐμφάσεως τίθεται δσπερ, οἴσπερ, δσοςπερ (=ό δποιος, ὅποιος, δσος ἀκριβῶς).

§ 115. Ἐκ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν

α') η̄ ὅς

1) ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένον τι ὄνομα η̄ ἀντωνυμίαν κειμένην η̄ νοούμενην—η̄ν αὐτῶν Φαλίνος εἰς Ἑλλην, οὐδὲ ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέροντες ὄν. ἐγγύς που βασιλεὺς η̄ν η̄ ἄλλος τις, φὲπετέτακτο ταῦτα πράττειν. ἐπειδὴν διαπράξωματ ἡ δέοματ, η̄ξω (=ταῦτα ἡ δέοματ).

2) τίθεται ἀντὶ τῆς δστις εἰς ἀναφορικὰς προτάσεις ισοδυνάμους πρὸς ὑποθετικάς—ἢ μὴ οἶδα οὐδὲ οἶοματ εἰδέναι (=εἰ

τινα μὴ οἰδα) — δεὶς ἀν τὸν ἀφέντα τὸν ἔνον εἰς τὰ ἐπλα μηγνύσῃ, ληγψεται μισθὸν τάλαντον (=έάν τις μηγνύσῃ).

3) πολλάκις εὑρίσκεται ἐν ἀρχῇ περιόδου ἵσοδυναμοῦσα μὲ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν οὗτος καὶ σύνδεσμόν τινα κατάληλον πρὸς τὴν ἔννοιαν τῶν συμφραζομένων—οἷς πᾶσι χρώμενοι κρέα ἔψευτες ἡσθιον (=τούτοις δέ). Φ καὶ δηλον ἣν δτι ἐγγύς που ἣν βασιλεὺς (=τούτῳ δέ, ἐκ τούτου δέ).

Σημ. Ἐνίστεται τὴν διαμετάποθεσεως τίθεται ἀναφορικὸν ἐπίρρημα—δὲ φοῖνιξ, θευ ἑξαιρεθεὶη ὁ ἐγκέφαλος, ὅλος αὐλίνετο (=έξ ού). Κύρος ἥλασεν εἰς Ταρσούς, τῆς Κιλικίας πόλιν, ἔνθα ἣν τὰ Συεννέσιος βασίλεια (=ἐν γῇ).

β') ἡ δστις

1) ἀναφέρεται εἰς τι ἀόριστον καὶ γενικόν—μακάριος δστις οὐδίτιαν καὶ νοῦν ἔχει. ἐκέλευον Θηραμένη λαβεῖν δντινα διούλαιτο.

2) ἀναφέρεται πολλάκις εἰς τὸ πᾶς, τὸ ὅποῖον ἐπίσης ἔχει γενικὴν ἔννοιαν (§ 5', β')—ἀνελεύθερος πᾶς δστις εἰς δέξαν βλέπει. Ἀλλ' εἰς τὸν πληθυντικὸν συνήθως λέγεται πάντες δσοι, πάντα (ἢ πάνθ') δσα—ἐρρίπτουν πάντες δσοι εἰχον τοὺς καλάμιους.

3) σπανίως εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν τίθεται ἀντὶ τῆς δι—δράτε τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, δστις ἑξαπατήσας συνέλαβε τοὺς στρατηγούς.

γ') ἡ δπότερος ἀναφέρεται εἰς δύο τινὰ (δπως ἢ ἐρωτ. πότερος)—αὐτίκα μάλα παρέστωνται ὄπότεροι ἀν κρατῶν (=δποιοι ἐκ τῷ δύο).

δ') ἡ οἶος καὶ δποῖος, δσος καὶ δπόσος, ἥλικος καὶ δπηλίκος ἀναφέρονται εἰς τὰς ἀντιστοίχους αὐτῶν δεικτικὰς τοιστόδε καὶ τοιοῦτος, τοσόσδε καὶ τοσοῦτος, τηλικόσδε καὶ τηλικοῦτος κειμένας ἢ νοούμενας—οἷμαι ἥμας τοιαῦτα παθεῖν ἄν, οἷα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν. σύ τε Ἑλλην εἰ καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτοι ὄντες, δσους σὺ δράζε, τηλικοῦτον ἀγῶνα ἡγωνιζόμεθα, ἥλικος οὐδεπώποτε γέγονε τῇ πόλει.

Σημ. Εἰς τὰς ἀοριστολογικὰς ἀναφορικὰς ἀντωνυμίας δστις, δποῖος, δπόσος, δπηλίκος πολλάκις προσάπτεται τὸ μόριον δὴ ἡ δήποτε ἢ τὸ οὖν, ἵσοδυναμοῦν δὲ αὐται τότε μὲ ἀοριστούς ἀντωνυμίας, τῶν δποίων δμως τὴν ἔννοιαν παριστῶσι κάπως

Ἐντονωτέραν — ἔξαπλης ἀνέλαμψεν οἰκία ὅτουδή ἐνάφαντος (=ἀφοῦ κάποιος, ἀγνωστὸν ποιός, ἔβαλε φωτιά). οὕτε δι' ἔχθραν οὐδεμίαν οὕτε διὰ φιλονικίαν οὗδ' ἥντινον τοῦτον τὸν ἀγῶνα προειλόμην (=δι' οὐδεμίαν ἀπολύτως).

§ 116. Ἡ οἰος, δσος καὶ ἥλικος πολλάκις τίθεται εἰς ἀναφωνήσεις θαυμασμοῦ—οἷα ποιεῖτε, ὦ θαυμάστοι! (=τι εἶναι αὐτὰ ποὺ...). Ὁ Ζεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον! (=πόσον μέγα). ἥλικος ἀν διτίθοδος ἦν, εἰ ἐγὼ τοῦτ' ἐποίουν (=πόσον μέγας...).

Σημ. Εἰς ἄμοιάς περιπτώσεις τίθεται καὶ τὸ ἐπίρρημα ὡς μετ' ἐπιθέτων ἢ ἐπιρρημάτων—ώς τις εἰ (=πόσον νόσιμος...). ὡς καλός μοι δὲ πάππος.

Τὸ δὲ οὐδέτερον δσον μετ' ἀριθμητικῶν σημαίνει περίπου—ἴππεις ὅσον ἔξακόσιοι.

§ 117. Ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία δύναται νὰ ἀνήκῃ καὶ εἰς μετοχὴν ἢ εἰς δευτερεύουσαν πρότασιν προσδιορίζουσαν τὴν ἀναφορικήν—ισν δοι φράσω πρᾶγμα, ὃ σὺ μαθὼν ἀνήρ ἔσει. ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μή τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν.

§ 118. Ἡ φράσις οἶός εἰμι μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει τοιοῦτος εἶμαι ὡστε ἢ δεικνύω δτι θέλω ἢ εἶμαι πρόσθυμος ἢ ἔσοιμος—οὐ γάρ ἦν ὥρα, οἶα τὸ πεδίον ἀρδειν. Ἀρχέδημος οὐκ ἦν οἰος ἀπὸ παντὸς κερδαλνειν. Ἡ δὲ φράσις οἶός τέ εἶμι μετ' ἀπαρεμφάτου σημαίνει εἶμαι ἴκανός, δύναμαι—. Αλιτιάδης οἶός τε ἦν σῶσαι τὴν προτέραν τῆς πόλεως δύναμιν. Σύνηθες δὲ εἶναι τὸ οἶόν τέ ἔστι (=εἶναι δυνατόν).

§ 119. Ἡ φράσις ἔστιν δς (ἢ ἔστιν δσις) προελθοῦσα ἐκ τῆς πληρεστέρας (ἄλλ' ὅχι τόσον εὐχρήστου) ἔστι τις δς (ἢ ἔστι τις δσις) λειτουργαμέτ πρὸς τὴν ἀόριστον ἀντωνυμίαν τέ—ἔστι δ' δσις καὶ κατελήφθη.

Προκειμένου δὲ περὶ πολλῶν λέγεται μὲν συνήθως εἰσὶν οἱ (ἢ οἵτινες), ἀλλὰ καὶ ἔστιν οἱ (=τινές), ἔστιν ὁν (=τινῶν), ἔστιν οἰς (=τισ!), ἔστιν οῦς (=τινάς)—τῶν συμμάχων εἰσὶν οἱ διαιλέγονται περὶ φιλίας τοῖς πολεμίοις. Φκισαν τῆς Ἐλλάδος ἔστιν ἡ χωρία προγόνων καλὰ ἔργα οὐκ ἔστιν οἰς μεῖζω καὶ πλειων ὑπάρχει ἡ Ἀθηναῖος (=οἱ τισιν, οὐδέσι § 118, γ').

§ 120. Ἡ ἀναφορικὴ ἀγτωνυμία συμφωνεῖ πρὸς τὸ ὄνομα ἡ τὴν (ὑπάρχουσαν ἢ γοσυμένην) δεικτικὴν ἀντωνυμίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρεται, κατὰ γένος καὶ κατ’ ἀριθμόν, ἢ δὲ πτῶσις αὐτῆς κανονίζεται ἐκ τῆς θέσεως, ἢν κατέχει αὕτη ὡς ὅρος τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως—γεφύρας ἐποιοῦντο ἐκ τῶν φοινίκων, οὓς εὔρισκον ἐκπεπτωκότας. δρᾶτε τὴν Τισσαφέρνους ἀπιστίαν, διτις ἑξαπατήσας συνέλαθε τοὺς στρατηγούς. βίᾳ λαμβάνετε ὅν ἀν δέησθε (=ταῦτα, ὅν).

Σημ. Τὸ οὐδέτερον δὲ λαμβανόμενον ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ἐκφράζον γενικὴν ἔννοιαν (=πρᾶγμα τὸ δόποιον) δύναται νῦν ἀναφέρεται εἰς ὄνομα ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν καὶ εἰς ὀλόκληρον πρότασιν—φίλον, ὁ μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι φασιν, οἱ πολλοὶ οὖν φροντίζουσιν δπως κτήσονται. Δερκυλίδας ἐστάθη τὴν ἀσπίδα ἔχων, ὁ δοκεῖ κηλίς εἶναι τοῖς σπουδαίοις.

§ 121. Ὁταν ἡ ἀντωνυμία δις ἀναφέρεται εἰς δύο ἢ περισσότερα προηγούμενα δύνοματα, τότε ἡ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν συμφωνία αὐτῆς πρὸς ταῦτα γίνεται δπως καὶ τοῦ ἐπιθετικοῦ κατηγορουμένου πρὸς δύο ἢ περισσότερα ὑποκείμενα (§ 27).

§ 122. Ὁταν ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία ἀνήκῃ οὐχὶ εἰς μίαν, ἀλλ’ εἰς δύο ἢ περισσότερας προτάσεις συνδεομένας πρὸς ἀλλήλας κατὰ παράταξιν (§ 7), τότε

α') ἐὰν μὲν ἡ πτῶσις αὐτῆς εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς πάσας τὰς προτάσεις, τίθεται μόνον ἀπαξ—Κλέαρχος ἀπέθανεν ὑπὸ Τισσαφέρνους ἑξαπατηθεὶς καὶ Ἀριατὸς μετέστη πρὸς βασιλέα, οἱ Κύρῳ συνεξεστράτευον.

β') ἐὰν δὲ ἡ πτῶσις αὐτῆς ἀπαιτήται νὰ εἶναι διάφορος εἰς τὴν δευτέραν ἢ τὰς ἐπομένας προτάσεις, τότε ἡ παραλείπεται διὰ τῆς ἀντιτίθεται διὰ τῆς ἀντιτίθεται πλαγίας πτώσεως τῆς αὐτὸς ἢ τῆς οὗτος ἢ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας—ὅτῳ τάδε ἔυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖται δὲ μὴ τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω... (=γνώτω εὖτος, διῷ δοκεῖ καὶ δις φοβεῖται). ἀναβαίνει εἰς τὸ δημόσιον σῆμα, διὸ στιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προσαστίου καὶ δει ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων (=καὶ ἐν φθάπτουσι). τί δράσω, διτις θεοῖς μὲν ἔχθαίρομαι, μισεῖ δὲ με Ἐλλήνων στρατὸς (=καὶ δη μισεῖ).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Διαθέσεις τῶν ρήματων.
Αἱ πλάγιαι πτώσεις ὡς συμπληρώματα
τῆς ἐννοίας ρήματων.

§ 123. Τὸ ρῆμα

α') σημαίνει ὅτι τὸ ὄποκείμενον ἀπλῶς ἐνεργεῖ τι καὶ τότε λέγεται ρῆμα ἐνεργητικῆς διαθέσεως ἢ ἐνεργητικόν, ἢ ὅτι πάσχει τι καὶ τότε λέγεται ρῆμα παθητικῆς διαθέσεως ἢ παθητικόν, ἢ ὅτι ἐνεργεῖ τι δι' ἔαυτὸν καὶ τότε λέγεται ρῆμα μέσης διαθέσεως ἢ μέσον—τὸ παιδίον τρέχει. τὸ δένδρον τέμνεται. ἢ νεᾶνις κτενίζεται. (¹)

β') δέχεται προσδιορισμούς ὀνοματικούς (κατὰ πλαγίαν τινὰ πτώσιν) καὶ ἐπιρρηματικούς — τίμα τοὺς γονέας. ὁ κόθορνος ἀρμόττει τοὺς ποσὸν ἀμφοτέροις. ἐπιθυμῶ σοφίας. εὗ ἐποίησας. ἐνταῦθα ἔμειναν. οἰκῷ ἐν Μεγάροις.

§ 124. Η πλαγία πτώσις δόνόματος, ἥτις τίθεται ὡς προσδιορισμὸς ρήματος,

α') ἀποτελεῖ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας τοῦ ρήματος, ίδιᾳ τοῦ ἐνεργητικοῦ, καὶ λέγεται ἀντικείμενον (στενὴ σχέσις πλαγίας πτώσεως καὶ ρήματος)—τιμῶμεν (τίγας;) τοὺς γονέας. μετέχομεν (τίνων;) τιμῶν. χρῶμαι (τίνι;) τῷ βιβλίῳ.

β') συμπληροῦ μὲν κατὰ τινὰ τρόπον τὴν ἔννοιαν οἰουδήποτε ρήματος, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας αὐτοῦ, δηλούσα ἐπιρρηματικήν τινα σχέσιν (χαλαρὰ σχέσις πλαγίας πτώσεως καὶ ρήματος). οἰκῷ ἐν Μεγάροις—οἰκῷ ἐν Μεγάροις πολλὰ ἔτη. πᾶς ἀνὴρ πονεῖ—πᾶς ἀνὴρ ἔαυτῷ πονεῖ. οἱ αἰγμάλωτοι ἀπέδρασαν—οἱ αἰγμάλωτοι νυκτὸς ἀπέδρασαν.

(¹) Τετάρτη κατηγορία δόνμάτων οὐδετέρας διαθέσεως, ὅπως συνήθως λέγεται, κυρίως εἰπεῖν δὲν ὑπάρχει, ρήματα δὲ οἴα τὸ ζῷο, νοιμῶμαι, νοσῶ κ.τ.τ. οὐδὲν ἄιλο εἶναι ἢ ἀμετάβατα δόνματα.

Α'—ΡΗΜΑΤΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ

'Αντικείμενον.

Ι' ενεκαὶ παρατηρήσεις.

§ 125. Τὰ ἐνεργητικὰ ρήματα διαιροῦνται

α') εἰς μεταβατικά, ἢτοι ρήματα σημαίνοντα ἐνέργειαν, ἡ δύναμι μεταβαλνει εἰς ἄλλο τι (πρόσωπον ἢ πρᾶγμα)—'Αρταξέρ-
Ξης συλλαμβάνει Κύρον. Κύρος τὰ βασίλεια κατέκαυσε.

β') εἰς ἀμετάβατα, ἢτοι ρήματα σημαίνοντα ἐνέργειαν, ἡ δύναμι δὲν μεταβαλνει εἰς ἄλλο τι — τὸ παιδίον βαδίζει, γελᾷ, ἔθει.

§ 126. 'Εκ τῶν ἐνεργητικῶν ρημάτων

α') τὰ μὲν μεταβατικὰ ἀπαιτοῦν κατ' ἀνάγκην συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας αὐτῶν, ἢτοι ἀντικείμενον — ὅρῳ τὸν ἄνδρα. ἐπιμε-
λοῦμαι τῶν μαθημάτων. βοηθῶ τῇ πατρί.

β') τὰ δὲ ἀμετάβατα δύνανται μὲν νὰ ἔχωσι καὶ αὐτὰ ἀντι-
κείμενον, ἀλλὰ συνηθέστερον λαμβάνουν ἐπιρρηματικοὺς προσ-
διερισμούς — ἡ τράπεζα γέμει κρεῶν. προσεύχομαι τοῖς θεοῖς.
βαδίζω ἔκεισε. γελᾷ ἥδεώς. ἔθει μεγάλη τῇ φωνῇ.

§ 127. 'Εκ τῶν μεταβατικῶν ρημάτων ἄλλα μὲν δέχονται ἐν
μόνον ἀντικείμενον (*μονόπτωτα*), ἄλλα δὲ δύο (*διπτωτα*) —
'Αρταξέρξης συλλαμβάνει (*τίνα*;) Κύρον. 'Αρταξέρξης ἔδωκε
(*τί*; *τίνι*;) τὰς πόλεις Τισσαφέρεις (π.δ. ἐλαβα χρήματα — ἔδωκα
χρήματα τοῦ Πέτρου).

'Εκ τῶν δύο ἀντικειμένων τῶν εἰπτώτων ρημάτων τὸ μὲν ἐν
(*ἥτοι* ἔκεινο, τὸ δόποιον πρῶτον συμπληροῖ τὴν ἐννοίαν τοῦ ρήμα-
τος) λέγεται ἀμεσον ἀντικείμενον, τὸ δὲ ἔτερον (*ἥτοι* ἔκεινο, τὸ
δόποιον δεύτερον συμπληροῖ τὴν ἐννοίαν τοῦ ρήματος) λέγεται
ἔμμεσον ἀντικείμενον — Κύρος ἔδωκε (*τί*;) μυρίους δαρεικούς
(*τίνι*;) Κλεάρχῳ. Δαρεῖος ἐποίησε (*τίνα*;) Κύρον (*τί*;) σατρά-
πην. ὁ κυθερνήτης ἐπλήρωσε (*τί*;) τὴν ναῦν (*τίνος* πράγματος);
σίτου.

§ 128. Τὸ ἀντικείμενον κανονικῶς εἶναι ὅνομα οὐσιαστικόν
— βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός· ἀλλὰ καὶ πᾶν ἄλλο μέρος λόγου,
λαμβάνον χαρακτῆρα οὐσιαστικοῦ, ἔτι δὲ δόλοληρος πρότασις
δύναται νὰ είναι ἀντικείμενον ρήματος (π.δ. § 15) — τοὺς ἀγαθούς
εὖ ποίει. μίσει τοὺς κολακεύοντας. βασιλεὺς ἔκέλευσέ τινα ἐπι-

σφάξαι αὐτὸν Κύρῳ. Κύρος ἐφέρετο δρῶν μόνον τὸ παίειν. Κύρος ἔλεγεν δὲ ή δόδος ἔσαιτο πρὸς βχσιλέαμέγαν. ἐνέθαλε τὸ μέν.

Σημ. "Οπως τὸ υποκείμενον, σύτω καὶ τὸ ἀντικείμενον πρὸς δήλωσιν τῆς ἐννοίας τοῦ περιπον ἐκφέρεται μὲ μίαν τῶν προθέσεων εἰς, περὶ (ἢ ἀμφὶ), ύπέρ, ἔτι δὲ μὲ τὴν ἐπὶ, κατὰ καὶ πιῶσιν αἰτιατικὴν (πδ. § 16)—κατέσεισεν ἐπὶ μέγα τοῦ οἰκοδομήματος (=μεγάλην ἔκτασιν). καθ' ἐν περικόπτει Φίλιππος (=χωρίστα ἔκαστον).

§ 129. Εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν τὸ ἀντικείμενον τίθεται ὅχι μόνον κατ' αἰτιατικὴν πτῶσιν, ὅπως σχεδὸν κανονικῶς εἰς τὴν ὁμιλουμένην, ἀλλὰ καὶ κατὰ γενικὴν ἢ δοτικὴν συμφώνως πρὸς τὴν σημασίαν τοῦ ρήματος—δρῶ τὸν ἄνδρα. χρή μὴ καταφρονεῖν τοῦ πλήθους. τοις φρονιμωτάτοις πλησίαζε (πδ. καταφρονεῖ τοὺς συγγενεῖς του. δέν με πλησιάζει).

α') ΜΙΟΝΟΠΤΩΤΑΧ ρήματα.

I. Μὲ αἰτιατικήν.

§ 130. Πλεῖστα εἶναι καὶ τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ ρήματα, τὰ δόποια δέχονται τὸ ἀντικείμενόν των κατ' αἰτιατικὴν πτῶσιν, ποικίλαι δὲ εἶναι αἱ σημασίαι αὐτῶν καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶναι εὔκολον νὰ διαιρεθοῦν ταῦτα εἰς τάξεις, ὅπως τὰ μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς συντασσόμενα ρήματα.

Γενικῶς δὲ δύναται νὰ λεχθῇ δὲ τῶν μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένων ρήμάτων δύο κυρίως εἶναι αἱ κατηγορίαι, ἣτοι

α') τῶν δηλούντων ἐπίδρασιν, ἣτοι δὲ τὸ υποκείμενον αὐτῶν διειθέτει τὸ ἀντικείμενον σύτως ἢ ἄλλως—βλάπτει τὸν ἄγριον θυμός. λούω τὸν παῖδα (κυρίως ἔξωτερικὸν ἀντικείμενον) καὶ

β') τῶν δηλούντων παραγωγὴν ἀποτελέσματός τυνος ὑφεσταμένου μετὰ τὴν ἐνέργειαν—δρύτιω τάφρον. κτίζω οἰκονγράφω ἐπιστολὴν (ἀντικείμενον τοῦ ἀποτελέσματος).

§ 131. Πᾶν σχεδὸν ρῆμα τῆς ἀρχαίας γλώσσης, οἰασδήποτε διαθέσεως, δύναται νὰ ἔχῃ ως ἀντικείμενον τὴν αἰτιατικὴν ὀνόματος συστοίχου ἢ συνωνύμου πρὸς αὐτό, ἣτις κανονικῶς ἔχει καὶ προσδιορισμόν τινα ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιθετικόν—κινδυνεύω τὸν ἔσχατον κίνδυνον. οὐ στρατηγήσω ἐγὼ ταύτην τὴν

στρατηγίαν. ούκ ἀφανῆ κρινεῖτε τὴν δίκην τήνδε. ζήσεις βίου κράτιστον, ἦν θυμοῦ κρατής. ἐκδήμωσις στρατείας ούκ ἔξησαν οἱ Ἑλληνες (πθ. ἔξησε ζωὴν καλήν. ἐχόρευσε χορὸν δραῖον. ἐκοιμήθη ὥπνον βαθύν. ἐπαιξε παιγνίδι καλό).

Τοιαύτη καὶ ἡ αἰτιατικὴ μέρη ἡ μοίρας ὡς ἀντικείμενον δρημάτων διαιρέσεως σημαντικῶν—διῃρηταὶ ἡ ἀγορὰ τέτταρα μέρη. δι βασιλεὺς διετλε δύο μοίρας Δυδών (=τοὺς Δυδῷς εἰς δύο μοίρας).

Τὸ τοιοῦτον ἀντικείμενον λέγεται ἐσωτερικὸν ἡ σύστοιχον καὶ χρησιμεύει, ὅπως εὐρύτερον ἀναπτύσσεται καὶ γραφικώτερον παρίσταται ἡ ἔννοια τοῦ δήματος.

§ 132. Ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τοῦ συστοίχου ἀντικείμενου δύναται νὰ παραλείπεται,

α') ὅταν τοῦτο εἶναι πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἐπομένως ὡς προσδιορισμὸς διπονοῇται αὐτὴ ἡ ἔννοια τοῦ πλήθους—ἐτριηράρχησε τριαρχίας (=ἐπανειλημένως ἡ πολλὰς τριαρχίας). μαίνονται μανίας (=πολυειδῶς μαίνονται).

β') ὅταν τὸ κατὰ τὸ φαινόμενον σύστοιχον ἀντικείμενον ἔχῃ εἰδικὴν σημασίαν καὶ εἶναι κυρίως ἐξωτερικὸν ἀντικείμενον—κοινῇ τὸν πόλεμον ἐπολέμουν (=τὸν παρόντα πόλεμον). βούλεται ἀρχὴν ἀρέσαι (=δημόσιον τι ἀξίωμα).

§ 133. Ἡ αἰτιατικὴ τοῦ συστοίχου ἡ συνωνύμων διόματος πολλάκις παραλείπεται, μένει δὲ μόνον ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς αὐτῆς, διότι οὗτος κυρίως ἐκφράζει τι τὸ οὖσιῶδες—οὐ μὴν γ' ἵσην ἔτισεν (ἔνν. τίσιν). ἐπορεύοντο τὴν ταχίστην (ὅδόν). βάθιζε τὴν εὐθεῖαν (ὅδόν). παῖσον διπλῆν (πληγήν).

Ἄλλὰ τότε ὁ ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς σπανίως μὲν μένει ἀμετάβλητος, συνήθως δὲ τίθεται εἰς τὸ οὐδέτερον γένος του κατ' αἰτιατικὴν πληθυντικοῦ ἡ (σπανιώτερον) ἐνικοῦ—Σωκράτης θυσίας θύων μικρὰς οὐδὲν ἥγετο μειοῦσθαι τῶν πολλὰ καὶ μεγάλα θυόντων. ἡ πόλις βραχέα ἡσθεῖσα μεγάλα ζημιώσεται. διρίζει δεινά. ξύμφορα δέονται. μέγα δύναμαι. μέγα φρονῶ. τι χρήσεται ἡμῖν Κῦρος; (=εἰς τι ...) (!).

(!) Ἡ τοιαύτη σύνταξις ἔγινεν αἰτία, ὥστε πολλαὶ αἰτιατικαὶ ἐπιθέτων πληθυντικοῦ (σπανίως ἐνικοῦ) οὐδετέρου γένους (σπανίως

Σημ. Ἐκ φράσεων, οὐαὶ ἡ νικᾶν νίκην καλλιστην, προῆλθεν ἡ φράσις νικᾶν νίκην ἀπλῶς καὶ ἔπειτα νικᾶν μάχην (καὶ τὸ ἀντίθετον ἡττᾶσθαι μάχην), νικᾶν ναυμαχίαν, νικᾶν δρόμον (=νικᾶν ἀγῶνα δρόμου, ἦτοι εἰς ἀγῶνα δρόμου), νικᾶν Ὀλύμπια, Ἰσθμία κ. τ. τ. (=νίκην Ὀλυμπίων, ἦτοι εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας κ. τ. τ.).

Ομοίως ἔχ φράσεων, οὐαὶ ἡ ἀγωνίζεσθαι τὸν κάλλιστον ἀγῶνα, προῆλθεν ἡ φράσις ἀγωνίζεσθαι ἀγῶνα ἀπλῶς καὶ ἔπειτα ἀγωνίζεσθαι στάδιον, δρόμον, πάλην κ. τ. τ.

Ομοίως κατὰ τὸ δικάζειν ἡ δικάζεσθαι δίκην ἐλέχθη κατόπιν καὶ διώκειν, εἰσιέναι, ἀγωνίζεσθαι, φεύγειν δίκην (ἢ γραφήν) κ. τ. τ.

Ομοίαι εἶναι καὶ αἱ συντάξεις ἔστι ἥ γάμους (=παραθέτει γαμήλιον συμπόσιον), σπένδεται ἀναιρέσεως τῶν νεκρῶν), ἀποκρίνεται τὸ ἐρωτώμενον (=εἰς τὸ ἐρωτώμενον) (πδ. νὰ φάμε μαζὶ τὸ Πάσχα. πότε θὰ φάμε τὸν γάμο σου; κ. τ. τ.).

Κατὰ τὸ ὅφλε δραχμὰς χιλίας (=κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον χιλίων δραχμῶν) ἐλέχθη ἔπειτα καὶ ὅφλε δίκην ἡ δίαιταν (=κατεδικάσθη εἰς τινὰ δίκην ἡ δίαιταν) καὶ διφλισκάνει αλσχύνην, γέλωτα (=ἐπισύρει καθ' ἑκατοῦ δυσφημίαν, γέλωτα, ἦτοι καταισχύνεται, γελοιοποιεῖται) καὶ διφλισκάνει μωρίαν (=ἀποδεικνύεται, εἶναι μωρός).

§ 134. Καὶ περιφράσεις ἀποτελούμεναι ἐκ δήματικοῦ οὐσιαστικοῦ ἡ ἐπιθέτου τινὸς καὶ τοῦ δήματος εἶναι, ἀποτελοῦσαι δὲ τρόπον τινὰ ἔνοιαν δήματος, συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν ἐπέχουσαν θέσιν συστοίχου ἀντικειμένου τῆς περιφράσεως—ἐπιστή-

δὲ καὶ θηλυκοῦ) νὰ κατανήσουν ἐπιρρήματα—ἀγωνιούμενα κάλλιστα. ἐπορεύθη τάχιστα. ἔπραξαν ἄριστα. ἐκάθευδον ἥδιστα. ἄναγκαιον ἦν συντομώτερον ἢ σαφέστερον διαλεχθῆναι. ἥδὺ γελᾷ, οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνόν καὶ ἥκον ταχύ. πολὺ, ὀλίγον, μικρόν, οὐδὲν διαφέρει. ἀπῆλθε μακράν.

Ἐντεῦθεν δὲ προῆλθον καὶ τὰ πολλὰ εἰς -α τροπικά ἐπιρρήματα τῆς νέας γλώσσης, οἷον **καλά**, **κακά**, **ῳδαῖα**, **ψυχρά**, **στρεσβά**, **ἄσχημα**, **ἀπαλά**, **σιμά**, **κοντά**, **ψηλά**, **χαμηλὰ** κ.π.

μονες ἡσαν τὰ προσήκοντα (=ηπίσταντο τὰ προσήκοντα). φροντιστής ἔστι τὰ μετέωρα (=φροντίζει, ἢτοι ἐρευνᾷ τὰ μετέωρα). ταύτην τὴν σοφίαν ἥν σοφὸς (=ταύτην τὴν σοφίαν εἶχε, ταύτης τῆς σοφίας κάτοχος ἦτο). ταύτην τὴν ἀρετήν εἰσιν ἀγαθοί.

Νέα

Σ. Μὲ γενεικήν.

§ 135. Μετὰ (καθαρᾶς) γενεικῆς (§ 55) συντάσσονται αἱ ἑξῆς τάξεις δρημάτων, ἢτοι

α') τὸ μνήμης καὶ λήθης σημαντικά—τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο πρὸς τοὺς παρόντας. ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην.

β') τὰ φροντίδος καὶ ἐπιμελείας ἢ ἀμελείας, φειδοῦς ἢ ἀφειδίας σημαντικά—τῶν νόμων οὐ φροντίζουσι. οἱ ψόγου ἀφροντιστεῖν ἔθιζόμενοι οὗτοι οὐκ αἰσχύνονται αἰσχρόν τι ποιεῖν. Σωκράτης οὐκ ἡμέλει τοῦ σώματος. ἐμαυτοῦ κήδεται ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ. χρόνου φείδου. τῶν σωμάτων ἀφειδοῦσι.

γ') τὰ ἐπιτυγχίας σημαντικά—τυγχάνει τιμῆς. ἄλλου στοχαζόμενος ἔτυχε τούτου (=ἐπέτυχε τοῦτο).

δ') τὰ μετοχῆς ἢ πλησμονῆς σημαντικά—ἀνθρώπου ψυχὴ τοῦ θείου μετέχει. πρέπει τοὺς παιδας τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν. ἢ λήκυθος γέμει μύρου. πλουτεῖ φίλων.

ε') τὰ ἔφετικὰ καὶ τὰ ἀπολαύσεως σημαντικά—τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμεῖ. ἐφίεται ἀρχῆς. σχολῆς ἀπολαύομεν. ὅνας τῶν τέκνων (=νὰ χαρῆς τὰ παιδιά σου).

Σημ. Τὰ δρήματα φιλῶ, ἀγαπῶ καὶ ποθῶ συντάσσονται μὲν αἰτιατικήν, ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν. Τὸ ἀγαπῶ συντάσσεται μὲν δοτικήν, ἔταν σημαίνῃ ἀρκοῦμαι—οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις Φίλιππος ἡσυχίαν ἔξει.

ϛ') τὰ ἀποπείρας σημαντικά—ἐπειρασαν τοῦ χωρίου (=ἔκαμψαν ἀπόπειραν νὰ καταλάβουν τὸ μέρος). ἐπειρῶντο τοῦ βάθους τοῦ ποταμοῦ.

ζ') τὰ ἀρχικά—Δαρεῖος ἥρχε Περσῶν. Πολυκράτης Σάμου ἔτυράννει. πάντων κυριεύει.

Σημ. Τὸ κρατῶ μετὰ γενεικῆς μὲν συντάσσομενον σημαίνει συνήθως γίνομαι ἢ είμαι κύριος, ἔξουσιάζω, μετ' αἰτιατικῆς δὲ νικῶ—θυμοῦ κράτει. οἱ πολέμιοι ἐκράτουν τοῦ ὄρους. Ἀθηναῖοι Σικυωνίους ἐκράτησαν.

✓ γ') τὰ δινάρξεως σημαντικά—Εενοφῶν ἥρχετο τοῦ λόγου
ὅδε. οἱ βάρβαροι ἥρξαν χειρῶν ἀδίκων (=ἐπετέθησαν πρώτοι).
γ' θ') τὰ ἔχοντα τὴν ἔγνοιαν τοῦ δῖζειν—τόδ' δῖει θυμάτων.
δῖει τρυγός. πνεῖ μύρου (=ἐκπέμπει δσμήν μύρου).

✓ ε') τὰ ἀφῆς καὶ γεύσεως ἡ δσφρήσεως σημαντικά—ἡψατο
τῶν γονάτων. ἀντελάβετο ἄκρου τοῦ στύρακος. ὀλίγοι σίτου
ἔγεύσαντο. υρομμύνων δσφραίνομαι.

Τὰ δὲ ἀκοῆς σημαντικὰ καὶ τὸ αἰσθάνομαι συντάσσονται
μετὰ γενικῆς μέν, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ πρόσωπον, τὸ
ζῷον ἢ τὸ πρᾶγμα, τοῦ ὁποίου ἐνέργειάν τινα ἢ πάθος ἢ κατά-
στασιν ἀντιλαμβάνεται τις, μετ' αἰτιατικῆς δὲ (ἢ καὶ γενικῆς),
ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ αὐτὴ ἢ ἐνέργεια, τὸ πάθος ἢ ἢ κατά-
στασίς τινος—τῶν μαρτύρων ἀκηκόατε. ὅνος λύρας ἤκουε καὶ
σάλπιγγος ὅς. ὅμοιως ἀμφοτέν ἀκροᾶσθε. οὐκ ἡσθάνοντο προ-
σιόντων τῶν πολεμίων. πάντ' ἀκήκοας λόγον. ἥσθετο βοήν.

Σημ. 1. Όμοιαν ἐν γένει μὲ τὸ ἀκούω σύνταξιν ἔχει τὸ
πυνθάνομαι καὶ τὸ μανθάνω, τὸ δὲ δρῶ δέχεται πάντοτε
αἰτιατικήν.

Σημ. 2. Μετὰ (καθαρᾶς) γενικῆς συντάσσονται καὶ ῥῆματα
κυρίως μεταβατικά, ὅταν δηλοῦται ὅτι ἡ ἐνέργεια αὐτῶν ἐκτεί-
νεται εἰς μέρος τι μόνον τοῦ ἀντικειμένου—Κύρος λαβὼν τῶν
χρεῶν διεδίδου. τῆς γῆς ἔτειμον. διείλε τοῦ τείχους (πδ. § 55).

§ 136. Μὲ (ἀφαιρετικήν) γενικὴν συντάσσονται αἱ ἑξῆς τά-
ξεις ῥῆμάτων, ἦτοι

α') τὰ χωρισμοῦ ἡ ἀπομακρύνσεως ἢ ἀπαλλαγῆς σημαν-
τικά—πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη ὀρετῆς πανουργία φαίνεται.
τῶν ἀδίκων ἀπεχόμεθα. ἀπηλλάγησαν τοῦ κιγδύνου.

β') τὰ λήξεως σημαντικά—οὐ λήξω θρήνων. ἐπαύσαντο
μάχης.

γ') τὰ αποτυχίας σημαντικά—ἀκοντίζων τὸν ὅν τῆς παρτείας
αὐτοῦ. ἐψεύσθη τούτου.

δ') τὰ στερήσεως σημαντικά—ὅ μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖ-
ται νόμου. ἐπαίνου σπανίζετε.

ε') τὰ ἐκ παραθετικῶν ἐπιθέτων παραγόμενα καὶ δσα ἐνέχουν
σημασίαν συγκρίσεως (ἴδε § 60 καὶ 61)—Παυσανίας θστέρησε
Λυσάνδρου. αἰσχρὸν ἡττᾶσθαι τῶν φίων ταῖς εὐεργεσίαις. Δακε-
“Εμ. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικὸν” Εκδ. Γ' 1924. 5

δαίμων ἐπρώτευε τῆς Ἑλλάδος. Κύρος τῶν ἡλικιωτῶν ἐκρατέστευεν, ἡ ὑμετέρα ἀρετὴ οὐκ ἀν περιγένοιτο τῆς βασιλέως δυνάμεως. ἄγαθὸς ἄρχων οὐδὲν διαφέρει πατρὸς ἄγαθοῦ.

σ') τὰ καταγωγῆς σημαντικά — Δαρέου καὶ Παρυσάτιδος γίγνονται πατέδες δύο, πατρὸς ἐσθλοῦ πέρυκε.

Τῆς γενεικῆς ταύτης δύναται νὰ προτάσσεται καὶ ἡ πρόθεσις ἐκ (καὶ σπανιώτερον ἡ ἀπὸ, ἵδιᾳ ἐπὶ ἀπωτέρῳ καταγωγῆς) — ἐκ θεῶν ἐγεγόνει. ἥλθε Προκλῆς γεγονὼς ἀπὸ Δημαράτου. οἱ ἀφ' Ἡρακλέους γεγονότες (=οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡ.).

§ 137. Μετὰ γενεικῆς (ἵδιᾳ ἀφαιρετικῆς) συντάσσονται καὶ πολλὰ ρήματα σύνθετα μετά τινος τῶν προθέσεων ἐκ, ἀπό, πρό, ὑπέρ, κατά — οἱ Κόλχοι, ἄτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἡσαν ἀθρόοι. Κριτίας καὶ Ἀλκιβιάδης ἀποπηδήσαντε Σωκράτους ἐπραττέην τὰ πολιτικά. δεῖ τοὺς ἀρχοντας καὶ προσωπεύειν τῶν ἀρχομένων καὶ προνοεῖν. ἡ γλώττα μὴ προτρεχέτω τῆς διανοίας. μὴ μου κατείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους. οὐδεὶς αὐτὸς ἔκυτος κατηγόρησε πώποτε.

III. Η ἡ δοτικήν.

§ 138. Μετὰ (καθαρᾶς) δοτικῆς (§ 55) συντάσσονται αἱ ἑξῆς τάξεις ρήματων, γητοί

α') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ πρέπειν¹ τῇ βασιλείᾳ προσήκει καλοκαγαθία. ὁ κόθορνος ἀρμόττει τοῖς ποσὶν ἀμφοτέροις. ὁ κάλλιστος κόσμος τῷ νικᾶν πρέπει.

β') τὰ σημαίνοντα ἐν γένει φιλικὴν ἡ ἔχθρικὴν διάθεσιν ἡ ἐνέργειαν — δοῦλος πεψυχώς εύνοει τῷ δεσπότῃ. Παρύσατις ὑπῆρχε τῷ Κύρῳ. ἀρεσκε πᾶσι μὴ σαυτῷ μόνῳ. οἱ στρατιῶται ἔχαλέπαινον καὶ ὠργίζοντο τῷ Κλεάρχῳ. Κύρος ἐπεθούλευσεν² Αρταξέρξη. βεβοηθήκαμεν Εὔθεμσι. ἀμυνώ τῇ πατρὶδι. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ πειθεσθαι ἡ ἀπειθεῖν — δικαιαὶ ἀνπράτιτοι ὁ τοῖς νόμοις πειθόμενος, ἀδικα δ' ὁ τούτοις ἀπειθῶν.

Σημ. 1. Τὰ σημαίνοντα δύμας ὡφελεῖν ἡ βλάπτειν συντάσσονται μὲ αἰτιατικὴν πλὴν τοῦ λυσιτελεῖν — βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμός. Σωκράτης ὡφέλει τοὺς συνόντας. δικαιοσύνη λυσιτελεῖ τῷ ἔχοντι.

Σημ. 2. Εἰς τὴν προηγουμένην τάξιν ἀνήκουσι καὶ τὰ ρή-

ματα τὰ σημαίνοντα στλησιάζειν ἢ συναντᾶν φιλικῶς ἢ ἐχθρικῶς ἢ ἀπλῶς πλησιάζειν ἢ συναντᾶν—ὅμοιος ὁμοίῳ ἀεὶ πελάζει. τοῖς φρονιμωτάτοις πλησιάζε. Τισσαφέρηγες συντυγχάνει βασιλεῖ. οἱ Ἑλληνες ἐνετύγχανον τάφροις ὕδατος πλήρεσιν.

§ 139. Μετὰ (όργανικῆς) δοτικῆς συντάσσονται αἱ ἑξῆς τάξεις ρήματων, γῆτοι

α') τὰ σημαίνοντα *Ισότητα* ἢ *δμοιστητα* ἢ *συμφωνίαν*—Ισοῦται θεοῖς, φιλοσόφῳ ἔστικας. τὰ ἔργα οὐ συμφωνεῖ τοῖς λόγοις.

β') τὰ σημαίνοντα *Ἀμιλλαν* ἢ *ἔριν* ἢ *διαλλαγὴν*—Σκύθαι καὶ Θρᾷκες οὐκ ἔν τολμήσειαν *Λακεδαιμονίοις* διαμάχεσθαι καὶ διαγωνίζεσθαι (=ἐν μάχῃ, ἐν ἀγῶνι ἀμιλλᾶσθαι). θεῷ μάχεσθαι δεινόν ἔστι. Ἀθηναῖοι καὶ *Λακεδαιμόνιοι* ἐπολέμησαν ἀλλήλοις. οὐκ αἰσχρὸν τοῖς πονηροῖς διαφέρεσθαι. ή γυνὴ ἐλοιδορεῖτο τῷ ἄνδρι. Κλέαρχος ἡρώτα, εἰ αὐτοῖς τοῖς ἄνδράσι σπένδοιτο. (!).

γ') τὰ σημαίνοντα *Διολουθίαν* ἢ *διαδοχὴν* ἢ *ἴνωσιν* ἢ *ἐπικοινωνίαν*—Ἐπεσθε τῷ ἥγουμένῳ. τῷ νυκτερινῷ ἀγγέλῳ ό γμερινός διεδέχετο. κακοῖς ὅμιλῶν καύτὸς ἐκβήσει κακός. χρῶ τοῖς βελτίσταις (=συναναστρέψου). οἱ βάρβαροι διαλεχθέντες ἀλλήλοις ἀπῆλθον.

§ 140. Μετὰ δοτικῆς (όργανικῆς ἢ τοπικῆς) συντάσσονται ὠσαύτως πολλὰ ρήματα σύνθετα μετά τινος τῶν προθέσεων σύν, ἐν, ἐπί, πρός, παρά, περί, ὑπὸ ἢ μετὰ τοῦ δμοῦ— πάντες οἱ φίλοι συναπέθανον αὐτῷ. τῇ φιλοσοφίᾳ ἐνδιατρίβει. τὰ Κύθηρα ἐπίκειται τῇ Δακωνικῇ. τοῖς χρείτοις καλῶς προσφέρεσθε. Κρήτων παρεκάθητο Σωκράτει. πολλοῖς κακοῖς περιέπεσε. ὑπόκειται τὸ Κιεραῖον πεδίον τῷ ιερῷ. οὐχ ὁμονοοῦσιν ἀλλήλοις.

§ 141. Καὶ περιφράσεις, ἰδίᾳ μὲ τὸ ρήμα *Ιέναι*, *Ισοδυναμοῦσαι* πρὸς ρήματα συντασσόμενα μετὰ δοτικῆς, δέχονται ἀντικείμενον κατὰ πτῶσιν δοτικήν—εἰς λόγους ἔρχομαι τινι (π. δια-

(¹) Λέγεται καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν *πολεμῶ μετά τινος*, ἀγωνίζομαι μετά τινος κ.τ.τ. ἀλλὰ μὲ δλῶς διάφορον σημασίαν (=πολεμῶ ἔχων τινὰ σύμμαχον)—Ἀθηναῖοι μετὰ Θηβαίων ἐπολέμουν *Λακεδαιμονίοις*.

λέγομαι τινι). διὰ φιλίας ἔρχομαι τινι (πβ. εὔνοῶ τινι). διανούμεθα διὰ πολέμου αὐτοῖς λέναι (πθ. πολεμῶ τινι). Συέννεσις οὕτε πρότερον οὐδὲν πω εἰς χειρας ἐλθεῖν ἔφη οὕτε τότε Κύρῳ λέναι γῆθελε (πθ. ὁμιλῶ τινι).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς εἰς θέσιν ἀντικειμένου.

§ 142. Πολλάκις καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν μεταβατικὰ ρήματα, ίδιᾳ ἐκ τῶν συντασσομένων μετὰ γενικῆς ή δοτικῆς, εὑρίσκονται συντεταγμένα μετὰ ἐμπροσθέτου προσδιορισμοῦ ἐπέχοντος θέσιν ἀντικειμένου—(φροντίζω τινὸς καὶ) φροντίζω περὶ τινος. (διαλέγομαι τινι καὶ) διαλέγομαι πρός τινα.

Διὰ τῆς τοιαύτης ἐκφορᾶς τοῦ ἀντικειμένου καθίσταται πολλάκις σαφεστέρα ή διὸ^π αὐτοῦ ἐκφραζομένη ἔννοια.

Καὶ ἄλλοτε μὲν μένει η ἀρχικὴ πτῶσις τοῦ ἀντικειμένου, η δὲ προτασσομένη ταύτης πρόθεσις χρησιμεύει, ἵνα ἐνισχύσῃ καὶ καταστήσῃ σαφεστέραν τὴν σημασίαν αὐτῆς (ώς λ. χ. ἀπαλλάττομαι τινος — καὶ — ἀπαλλάττομαι ἀπό τινος. ἐνδιατρίω τινὶ — καὶ — ἐνδιατρίω ἔν τινι. ἀναβαίνω ἵππον — καὶ — ἀναβαίνω ἐπὶ τὸν ἵππον), ἄλλοτε δὲ η ἀρχικὴ πτῶσις τοῦ ἀντικειμένου (ιδίᾳ ή δοτικῇ) μεταβάλλεται εἰς ἐμπρόθετον προσδιορισμὸν κατ' αἰτιατικήν—προσέρχομαι τινι—προσέρχομαι πρός τινα. διαφέρομαι τινι — διαφέρομαι πρός τινα. μάχομαι τινι — μάχομαι πρός τινα.

2. Ιδεαέτεραι παραχτηρήσεις περὶ τῶν ἐνεργητικῶν ρήματων καὶ τοῦ ἀντικειμένου.

§ 143. Ὅπως εἰς τὴν νέαν γλώσσαν πολλὰ ἐνεργητικὰ ρήματα λαμβάνονται ἄλλοτε μὲν ὡς μεταβατικά, ἄλλοτε δὲ ὡς ἀμετάβατα (ώς τὸ παιδὶ κλαίει—αὐτὴ κλαίει τὸν ἄνδρα της. ὁ οἰρεὺς ψάλλει—ὁ ψάλτης ψάλλει τὸ χερουβικόν. τὸ κανδήλι σβήνει—ὁ νεωκόρος σβήνει τὰ κανδήλια), οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν

α') Πολλὰ ἐνεργητικά ρήματα, ἀρχήθεν μεταβατικά, λαμβάνονται καὶ ὡς ἀμετάβατα—πράττω τι—εῦ πράττω (=εύτυχῶ), κακῶς πράττω (=δυστυχῶ). ἔχω τι—εὖ ἔχω (=εἴμαι καλά). ἄγω τινὰ ἥ τι—ἄγω ἐπὶ τοὺς πολεμίους (=βαδίζω). ἐλαύνω τι—ἐλαύνω ἐπὶ τινα (=ὅρμω ἔφιππος). ἐκλείπω τι—ἐκλείπει ὁ γῆλιος (=χάνεται). τελευτῶ τι—ἐτελεύθησε Δαρεῖος (=ἀπέθανε).

Μερικὰ ρήματα μεταβάλλονται σύτως ἀπὸ μεταβατικῶν εἰς ἀμετάβατα, δταν συντεθῶσι μετὰ προθέσεως—βάλλω τι—ἐμβάλλω, εἰσβάλλω (=χύνομαι, εἰσορμῶ), ἐκβάλλω (=χύνομαι), μεταβάλλω (=μεταβάλλομαι). Ἰημὶ τι—ἀνήμη (=χαλαροῦμαι, παύω). δίδωμι τι—ἐνδίδωμι (=ὑποχωρῶ), ἐπιδίδωμι (=προκόπω). λύω τι—καταλύω παρά τινι (=διαμένω) κτλ.—οἱ πολέμοι εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν. ὁ ποταμὸς εἰσβάλλει (ἥ ἐμβάλλει ἥ ἐκβάλλει) εἰς τὴν λίμνην. ἔγὼ μὲν αὐτός εἰμι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε. μὴ ἀνίετε τιμῶντες τοὺς ἀγαθούς. εἰς εὐδαιμονίαν ἥ πόλις ἐπέδωκεν. κατέλυσε παρὰ Καλλίᾳ.

β') Ἀντιθέτως, μερικὰ ἀρχήθεν ἀμετάβατα ρήματα, λαμβάνονται ἐνίστε ὡς μεταβατικά, ἐπως τεῦτο συμβαίνει εἰς πλεῖστα ἀμετάβατα τῆς οἶκης γλώσσης π. χ. μένω—καὶ—μένω τινὰ (λ. χ. οἱ πελτασταὶ οὐκ ἔμειναν τοὺς ὄπλιτας). πέρι—καὶ—πλέω τι (λ. χ. τὴν θάλασσαν, τὸ πέλαγος). σπεύσω—καὶ—σπεύσω τι (λ. χ. τὴν ὁμολογίαν), ὅμνυμι—καὶ—ὅμνυμι τι (λ. χ. τοὺς θεούς) (πθ. ἔγὼ θά σε ξήσω. τὸν πέθανε στὸ ξύλο κ.τ.τ.).

Συνήθης εἶναι ἥ μεταβολὴ αὗτη εἰς ρήματα κινήσεως σημαντικά, δταν συντίθενται μετὰ προθέσεως—βαίνω—διαβαίνω (τὸν ποταμόν), παραβαίνω (τὸν νόμον), διερβαίνω (τὸ δρός). ἔρχομαι—περιέρχομαι (τὴν γῆν). ναυμαχῶ—κατακυριακαχῶ (τοὺς πολεμίους). Οὕτω καὶ (κυρεύω) κατακυριεύω, (ἴπποτροφῶ) καθηδυπαθῶ κ.τ.τ. τὰ δόποια πάντα σημαίνουν κατασπαταλῶ τι (λ. χ. τὴν οὐσίαν, τὰ ὑπάρχοντα, τὰ κεκτημένα) εἰς κυρείας, ίπποτροφίας, ὅψα, γῆδονάς κ.τ.τ.

Σημ. 1. Ἀμεταβάτως λαμβάνονται καὶ μερικὰ ρήματα παρασύνθετα παράγωγα ἐξ ἀντικειμενικῶν συνθέτων ὄνομάτων (π. χ. τροχοποιός, δορυφόρος, οἰκοδόμος κ.τ.τ.), σημαίνουν δὲ ταῦτα πρᾶξιν, γῆτις εἶναι ίδιον ἥ σύνηθες τοῦ ὑποκειμένου ἔργον—τίς

έθελγει τροχοποιεῖν ή σκυτοτομεῖν ή πλινθουργεῖν (=νὰ εἰναι τροχοποιὸς ή σκυτοτόμος ή πλινθουργός);

Μερικὰ ὅμως ἐκ τούτων, ἐπειδὴ ἐλησμονήθη πλέον σὺν τῷ χρόνῳ ή σημασίᾳ τοῦ α' συνθετικοῦ, συντάσσονται πολλάκις μὲ αἰτιατικὴν ἀντικειμένου συμφώνως μὲ τὴν ἀναπτυχθεῖσαν σημασίαν τοῦ διου παρασυνθέτου ρήματος η μόνον τοῦ β' συνθετικοῦ—Μῆδοι αὐτὸν ἐδορυφόρουν (=ἐφύλαττον αὐτὸν δορυφοροῦντες). οἰκοδομῷ οἰκίαν καὶ οἰκοδομῷ γέφυραν, τεῖχος, πυραμίδα κ.τ.τ. (=κτίζω ἢ πλῶξ).

Σημ. 2. Ἐν γένει η μεταβολὴ τῆς σημασίας ρήματός τινος συνεπάγεται καὶ μεταβολὴν τῆς συντάξεως αὐτοῦ—διψῶ—καὶ—διψῶ ἐλευθερίας (=ἐφίεμαι σφόδρα ἐλευθερίας). φροντίζω τινὸς—καὶ—φροντίζω τι (=ἔξετάζω τι). ήγουμαί τινος (=εἰμαι ήγεμών, ἀρχῶν τινὸς) —καὶ— ήγουμαί τινι (=εἰμαι ἔδηγός εἰς τινα) καὶ π.

§ 144. Μεταβατικά τινα ρήματα συμβαίνει μόνον εἰς χρόνους τινὰς (ἴδια τὸν παρακείμενον καὶ ἀόριστον β') νὰ ἔχουν ἀμετάβατον (ἢ καὶ μέσην) σημασίαν—ἴστημι τι—ἴστηκα (=στέκομαι), ἔστην (=ἔσταθη). δύω τι—δέδυκα (=ἔχω βυθισθῆ), ἔδυν (=ἔδυθισθη). φύω τι—πέφυκα (=ἔχω γεννηθῆ, εἰμαι), ἔψυν (=ἔγεννήθην, ὑπῆρξα). ἔγείρω τι—ἔγρήγορα (=εἰμαι ἔξυπνος, δὲν κοιμῶμαι). ἀπόλλυμι τι—ἀπόλωλα (ἔχω χαθῆ). πείθω τινὰ—πέποιθα (=εἰμαι πεπεισμένος) κ.λ.π.

§ 145. "Οταν ἐν ὄνομα είναι κοινὸν ἀντικείμενον δύο η περισσοτέρων ρημάτων εὑρίσκομένων εἰς τὴν αὐτὴν πρότασιν (ἢ περίοδον), τότε τὸ ἀντικείμενον

α') σπανίως ἐπαναλαμβάνεται, ίδια δὲ οταν ὑπάρχῃ ἔμφασις καὶ ἀντιδιαστολή — οὐδεὶς ἐρει ώς "Ελληνας ἀγαγῶν εἰς τοὺς βαρβάρους προδόσις τούς" "Ελληνας τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην. εἰς δὲ εἰπε... ἐλθόντας Κύρον αἰτεῖν πλοῖα· ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, ήγειμόνα αἰτεῖν Κύρον.

β') πολλάκις τίθεται ἀπαξ, καὶ οταν ἀκόμη τὰ ρήματα δέχωνται τὸ ἀντικείμενόν των κατὰ διάφορον πτῶσιν, ὅπότε τὸ κοινὸν ἀντικείμενον τίθεται καθ' ἥν πτῶσιν ἀπαιτεῖ τὸ πλησιέστερον πρὸς αὐτὸν ρῆμα—λέγεται 'Απόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύα γικήσας.'

Κλέαρχος ταῦτα εἰπὼν (ἐνν. τοῖς ἀγγέλοις) ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους.

γ') συνήθως εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ κοινοῦ ἀντικειμένου τίθεται κατάλληλος πτῶσις τῆς ἀντωνυμίας αὐτὸς (ἢ σπανιώτερον τῆς οὐτοῦ)—ἐπαγγελλόμεθα Ἀριαίῳ, ἐὰν ἐνθάδε ἔλθῃ, εἰς τὸν θρόνον τὸν βασιλείου καθίεται αὐτόν. πλοῖα αἴτετε Κύρον, ἐὰν δὲ μὴ διδῷ ταῦτα, γῆγεμόνα αἴτετε.

§ 146. Ὁπως πᾶς ἄλλος ὅρος τῆς προτάσεως (§ 28 κ. ἑ.), εὑτῷ καὶ τὸ ἀντικείμενον πολλάκις παραλείπεται,

α') ὅταν εὐκόλως ἐννοήται ἐκ τῶν συμφραζομένων—ἢ Κλισσα ἐδεήθη Κύρου ἐπιδεῖξαι τὸ στράτευμα αὐτῇ· βουλόμενος οὖν ἐπιδεῖξαι ἐξέτασιν ποιεῖται.

β') ὅταν ἡ δλη φράσις ἔχῃ γενικὴν ἔννοιαν καὶ εἶναι περιττὸν νὰ δηλωθῇ εἰς τὸ ὠρισμένως μεταβαίνει ἢ διὰ τοῦ ὥρματος σημαίνομένη ἐνέργεια—πρὸς τὸν ἔχοντα ὁ φθόνος ἕρπει (ἐνν. πλοῦτον, τιμὴν κ.τ.τ.). ἢ μὲν εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἢ δ' ἀταξία πολλοὺς ἡδη ἀπολύτεκν. τῶν μάχη γικώντων καὶ τὸ ἄρχειν ἐστι.

* B' — Δέπτωτα ρήματα.

§ 147. Ἐκ τῶν διπτώτων ρήματων (§ 127) ἀλλα μὲν συντάσσονται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς, ἀλλα μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς καὶ ἀλλα μετ' αἰτιατικῆς καὶ δοτικῆς. Τὰ ρήματα δὲ ταῦτα κανονικῶς εἶναι ἐνεργητικὰ μεταβατικά, πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἀνήκουν εἰς τὰς προμνημονευθεῖσας τάξεις ρήματων (§ 131—140).

I. Μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς.

§ 148. Μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς συντάσσονται

α') τὰ σημαίνοντα διδάσκειν ἢ ὑπενθυμίζειν—διδάσκει με τὴν στρατηγίαν. ἀναμνήσω διμάς τοὺς τῶν προγόνων κινδύνους (π. μὲ μαθαίνει τέχνην—ἀλλὰ μοῦ ἐνθυμίζει τὰ περασμένα).

β') τὰ σημαίνοντα αἰτεῖν ἢ ἔρωταν—αἰτεῖτε Κύρον πλοῖα (=ἀπὸ τὸν Κ. πλοῖα). διμάς βασιλεὺς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ. ταῦτα γρόμεθα αὐτοὺς (π. αὐτὸ τὸν γηρώτησα).

γ') τὰ σημαίνοντα εἰσοράττειν ἢ ἀποστερεῖν ἢ ἀποκρύπτειν—Σωκράτης τοὺς ἔχυτος ἐπιθυμοῦντας οὐκ ἐπράττετο

χρήματα. Φίλων ἀφηγεῖτο τούτους τὰ ὑπάρχοντα. Διογείτων τὴν θυγατέρα ἔχρυπτε τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς (=ἀπὸ τὴν θυγατέρα τοῦ).

Σημ. Τῶν σημαινόντων ζητεῖν ἢ εἰσπράττειν τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον ἐκφέρεται πολλάκις διὰ τῆς προθέσεως παρὰ καὶ γενικῆς (§ 142) — δὲ γῆρας αἰτῶν παρὰ θεῶν ἀμαρτάνει. οὕτος παρ’ ἑτέρων εἰσπράττει τόκους. Τῶν δὲ σημαινόντων ἀποστερεῖν τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο ἀντικειμένων (συνήθως τὸ σημαῖνον τὸ πρᾶγμα, σπανιώτερον τὸ σημαῖνον τὸ πρόσωπον) ἐκφέρεται ἐνίστε κατὰ γενικὴν (ἀφαιρετικὴν) ἀπλῆν—ἀποστερεῖ με τῶν χρημάτων. τοὺς δεσπότας ἀποστερεῖ ἔχυτος. ἐνόμιζε πολλὰ ἔθνη ἀποστερήσειν βασιλέως (=θὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν . . .).

δ') τὰ σημαῖνοντα ἔνδυειν ἢ ἔκδυειν — δὲ πάππος τὸν Κύρον καλὴν στολὴν ἐνέδυσε. ἔξεδυσεν ἐμὲ τὴν ἐσθῆτα.

ε') τὰ σημαῖνοντα ὀνομάζειν ἢ νομίζειν ἢ καθιστᾶν τινα τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον. Ἐπὶ τούτων δὲ ἡ μὲν μία αἰτιατικὴ εἶναι τὸ ἄμεσον ἀντικείμενον, ἡ δὲ ἄλλη κατηγορούμενον αὐτῆς — τὴν πρόγοιαν δειλίαν ὀνομάζει. οἱ Θετταλοὶ φίλοι τὸν Φίλιππον ἥγοῦντο. Δαρεῖος Κύρον σατράπην ἐποίησε. Ἀθηναῖοι Ηερικλέα εἴλοντο στρατηγὸν (π. τὸν ἔξελεξαν βουλευτὴν. τὸν ἔχειροτόνησαν ἀρχιμανδρίτην. τὸν διώρισαν νομάρχην π. § 19, γ' καὶ δ'). Ἐπὶ δὲ τῶν ρήμάτων τρέφειν, αὔξειν καὶ αὔρειν τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον εἶναι ως προληπτικὸν κατηγορούμενον — ἔνα τινὰ δει ὁ δῆμος εἴωθε τρέφειν καὶ αὔξειν μέγαν (π. § 20, σημ.).

ζ') σίονδήποτε μεταβατικὸν ρῆμα μετ' αἰτιατικῆς συντασσόμενον, ὅταν ἔχῃ ἐκτὸς τοῦ ἔξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικὸν (ἢ σύστοιχον) ἀντικείμενον — Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. ὥρκωσαν πάντας τοὺς μεγίστους ὅρκους. ὁ Κύρος τὸ στράτευμα κατένειμε δώδεκα μέρη.

Συνήθης εἶναι ἡ τοιαύτη σύνταξις μὲ τὰ ρήματα ποιεῖν, δρᾶν, ἐργάζεσθαι, λέγειν, ἀγορεύειν (τινά τι, ἀγαθὸν ἢ κακόν) — ἀγαθὸν τι ποιεῖν τὴν πατρίδα πειρᾶται (=εἰς τὴν πατρίδα). οἱ ὑποχριταὶ ἐν ταῖς τραγῳδίαις τὰ ἔσχατα λέγουσιν ἀλλήλους.

2. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς.

(καθαρᾶς ἢ ἀφαιρετικῆς).

§ 149. Μετ' αἰτιατικῆς καὶ γενικῆς συντάσσονται τὰ ἔξης
ρήματα (ώς συνδυάζοντα σημασίας ρήματων συντασσομένων μεθ'
ἔκατέρας τῶν, δύο τούτων πτώσεων):

α') τὰ πληρώσεως καὶ κενώσεως σημαντικά — διφθέρας ἐπίμ-
πλασαν χόρτου κούφου, αἰδοῦς ἔκένωσαν τὴν ψυχήν.

β') τὰ ἀπολαύσεως σημαντικά — τῶν λόγων ὑμᾶς Δυσίας
εἶστια.

γ') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ πιάνειν, ὅδηγεῖν, σύρειν
κ.τ.τ. ἐπὶ τῶν ὅποιων ἡ γενικὴ δηλοῖ τὸ μέρος — ἔλαβον τῆς
ζώνης τὸν Ὁρόνταν (=ἀπὸ τὴν ζώνην). ἄγει τῆς ἥντας τὸν ἵππον.
εἴλκειν αὐτὸν τῶν ποδῶν.

δ') τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά (πλὴν τοῦ φθονῶ πᾶ-
§ 138, β'), τὰ δικαστικὰ (δικάζω, κρίνω, διώκω, γράφομαι, τι-
μωροῦμαι κ.τ.λ.) καὶ τὰ ἀνταποδοτικά, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἡ γενικὴ
δηλοῖ τὴν αἰτίαν — εὔδαιμοντίζω ὑμᾶς τῆς ἐλευθερίας. μακαρίζω
αὐτοὺς τοῦ θανάτου. διώξομαι σε δειλίας. ἐμὲ δὲ Μέλητος ἀσε-
βείας ἐγράψατο. Λακεδαιμονίους τῆς ἔξαπάτης τιμωρησόμεθα.

Σημ. Ἡ γενικὴ τῆς αἰτίας συνάπτεται καὶ μὲ τὰ παθητικὰ
τούτων — φεύγω φόνου (τὸ φεύγω, παθητ. τοῦ διώκω = κατηγο-
ροῦμαι). ἐνίλω κλοπῆς (=κατεδικάσθη διὰ κλοπῆν). Τὸ δὲ κρι-
νομαί θανάτου σημαίνει δικάζομαι δι' ἔγκλημα, τοῦ ὅποιου ἡ
ποιηὴ είναι ὁ θάνατος.

ε') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀξιοῦν ἡ ἐκτιμᾶν ἢ πωλεῖν
ἢ ἀγοράζειν, ἐπὶ τῶν ὅποιων ἡ γενικὴ σημαίνει τὴν ἀξίαν ἢ τὸ
τιμῆμα ἢ τὸ ἀνταλλαγμα ἐν γένει (γενικὴ τοῦ ποσοῦ ἢ τοι τῆς
ἀξίας ἢ τοῦ τιμήματος) — οἱ βάρβαροι Θεμιστοκλέα τῶν μεγίστων
δωρεῶν ἡξιώσαν. πλείστου τιμῷ ταῦτα. τῶν πόνων πωλοῦσιν
ἥμιν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί (=λαμβάνοντες ώς ἀμοιβὴν τοὺς κό-
πους μας). οὗτοι παρεῖχον μικρὰ μέτρα πολλοῦ ἀργυρίου. ἐὰν
ἀπῇ τὰ χαίρειν, τάλλα (ἀγαθὰ) ἐγὼ καπνοῦ σκιάς οὐκ ἀν πρια-
μην. τὴν πόλιν σύτοι δραχμῆς ἀν ἀποδοῖντο.

Σημ. Καὶ τὰ παθητικὰ τῶν ρήματων τούτων συντάσσονται

μετά γενικής — τοῦτο τιμᾶται δραχμῆς. ἀξιοῦται τὴς αὐτῆς τιμῆς.
ε') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀκούειν ἢ μανθάνειν — βασι-
λεὺς ἥκουσε Τισσαφέρνους τὸν Κύρου στόλον (=παρὰ τοῦ Τ.).
μάθε μου καὶ τάδε (=παρ' ἐμοῦ).

ζ') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀπομακρύνειν ἢ ἀπαλλάσσειν
ἢ παύειν — θάνατος χωρίζει τοῦ σώματος τὴν ψυχήν. λῦσόν με
τῶν δεσμῶν. ἐγώ σε παύσω τοῦ θράσους.

η') πολλὰ μεταβατικὰ δρήματα σύνθετα μετά τινος τῶν προ-
θέσεων ἐκ, πρό, κατά — προέταξε τῶν ὄπλιτῶν τοὺς ἵππεας.
ἰσχὺν τοῦ δικαίου προτιθέασι. ἐκκέκρουκάς με τῆς ἐλπίδος. τὰ
ποιήματα ἡμῶν καταντλεῖ.

Οὕτω καὶ τὰ δικαστικὰ δρήματα κατηγορεῖν, καταρρίνειν,
καταγιγνώσκειν, καταψηφίζεσθαι κλπ.—ὅταν τινὸς καταγνῶτε
ἱεροσυλίαν ἢ κλοπήν, ὅμοιως ἀπάντων θάνατον κατακρίνετε
(=ὅταν εὑρητέ τινα ἔνοχον ίεροσυλίας ἢ κλοπῆς, πάντας ἀνε-
ξαιρέτως εἰς θάνατον καταδικάζετε),

Ξ. Μετ' αἴτιατικῆς καὶ δοτικῆς. (καθαρᾶς ἢ δργανικῆς ἢ τοπικῆς).

§ 150. Μετ' αἴτιατικῆς καὶ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἔξης
ρήματα (ώς συνδυάζοντα σημασίας δρημάτων συντασσομένων μεθ'
έκατέρας τῶν δύο τούτων πτώσεων)*

α') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ φέρειν πλησίον ἢ προσαρ-
μόζειν ἢ ἀντιτάσσειν — προσήγαγον αὐτῷ τοὺς αἰχμαλώτους.
πάντα ήρμοσεν ἀλλήλοις. δεὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμα-
σιν. ἐμοὶ ἀντέθηκας ἀνθρώπων τίνα;

β') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ δίδειν ἢ λέγειν ἐν γένει — πολλὰ
ἀγαθὰ οἱ θεοὶ παρέχουσι τοῖς ἀνθρώποις. τί ἔσται τοῖς στρατιώ-
ταις, ἐὰν βασιλεῖ τὰ ὄπλα χαρέσωνται; καὶ τοῖς ἄλλοις στρα-
τηγοῖς ἔφρασε ταῦτά. συνεβούλευσεν αὐτοῖς τάδε.

γ') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν ἀξιώσεως ἢ δμοιώσεως — ὁ σίδη-
ρος ἀνεστ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἴσχυροῖς. ἐμὲ θεῷ οὐκ εἶκασεν.

δ') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ συμφιλιώνειν ἢ ἀναμειγνύειν
— ἐδέσυτο Κέρκυραίων τοὺς φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι. δεὶ
χόπρον τῇ γῇ μειγνύνται.

ε') πολλὰ ρήματα σύνθετα μετὰ προθέσεων, ήδη τῆς σὺν ἡ
ἐν—συνέπειμψεν αὐτοῖς Εὑρύμαχον. ή μήτηρ συνέπραττε τῷ
Κύρῳ ταῦτα. ὁ θεὸς τὴν ψυχὴν κρατίστην τῷ ἀνθρώπῳ ἐνέψυ-
σεν. αἱ γῆδοναὶ οὕτε εὐεξίαν τῷ σώματι ἐνεργάζονται οὕτε ἐπε-
στήμην ἀξιόλογον τῇ ψυχῇ ἐμποιοῦσιν.

Α. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς.

§ 151. Μετὰ γενικῆς καὶ δοτικῆς συντάσσονται τὰ ἑξῆς
ρήματα (ώς συνδυάζοντα σημασίας ρήμάτων συντασσομένων μεθ'
ἐκατέρας τῶν πτώσεων τούτων):

α') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν μεταδόσεως ἢ μεταλήψεως ἢ
μεθέξεως—χρὴ τοῦ βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις. ἐκοινώνη-
σαν τῶν κινδύνων γῆμιν. γῆμεῖς μετεσχήκαμεν γῆμιν καὶ ιερῶν
τῶν σεμνοτάτων καὶ ἔργων τῶν καλλίστων.

β') τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ παραχωρεῖν—όδοῦ παραχω-
ροῦσιν οἱ νεώτεροι πρεσβυτέρωφ (=παραμεριζούν διὰ νὰ περάσῃ
ὁ πρεσβύτερος); τῶν θάκων τοῖς πρεσβυτέροις ὑπανίστανται
(=παραχωροῦν τὰς θέσεις εἰς τοὺς πρεσβυτέρους). οὕτω καὶ (τὸ
ἀντίθετον ἔχον ἔννοιαν) φθονῶ τινὲς τινος—μή μοι φθονήσῃς
τοῦ μαθήματος (=μή ἐκ φθόνου ἀρνηθῆς νὰ μοῦ παράσχῃς
αὐτὸ τὸ μάθημα).

γ') τὰ ρήματα τιμῶ καὶ τιμῶμαι ἐπὶ δικαστικῆς ἔννοιας—
ἴσως ἂν μετ', ὦ ἄνδρες δικασταὶ, φυγῆς τιμῆσαιτε (=ἴσως θὰ με-
δρίσετε ώς ποιεῦν τὴν ἑξορίαν), ὁ κατήγορος βούλεται θανάτου σοι
τιμᾶσθαι (=θέλει νὰ προτείνῃ ώς ποιεῦν διὰ σὲ τὸν θάνατον).

δ') τὰ ἀπρόσωπα μέλει καὶ μεταμέλει—μάχης αὐτῷ μέλει
(=διὰ μάχην φροντίζει). οὐ μεταμελήσει σοι τῆς ἐμῆς δωρεᾶς
(=δὲν θὰ μετανοήσῃς διὰ τὴν . . .).

Β' 'Ρήματα παθητικά.

§ 152. Τὰ παθητικὰ ρήματα (§ 123) πρὸς συμπλήρωσιν τῆς
ἔννοιας αἵτων ἀπαιτοῦν προσδιορισμὸν σημαίνοντα ὑπὸ τίνος
πάσχει τὸ δικείμενον, γῆτοι ποιητικὸν αἴτιον—ἀδικοῦμαι ὑπὸ¹
τούτου.

'Εκφέρεται δὲ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ποιητικοῦ αἴτιου εἰς τὴν
ἀρχαίαν γλώσσαν

α') διὰ γενικῆς μετὰ τῆς προθέσεως ὑπὸ καὶ σπανιώτερον μετά τινος τῶν προθέσεων πρός, παρά, ἐκ—Καλλίξενος μισούμενος ὑπὸ πάντων λιμῷ ἀπέθανεν. τοῦτο ἐμολογεῖται πρὸς πάντων. παρ' Ἰπποκράτους γράμματα ἐπέμφθη εἰς Δακεδαίμονα. τοῦτο μοι ἔκ θεοῦ δέδοται.

β') διὰ δοτικῆς ἀπλῆς, κανονικῶς μὲν ἔταν τὸ ρήμα εἶναι παθητ. παρακειμένου ἢ ὑπερσεντελίκου ἢ τετελ. μέλλοντος, σπανίως δὲ καὶ ἔταν εἶναι ἄλλου τινὸς χρόνου—ταῦτα Θεμιστογένεις τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται (=ὑπὸ τοῦ Θ.). ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς ότις ἔει ἐπίπλουν (=εἰχε φαλῆρ ὑπ' αὐτῶν ὁ παιάν). ἀληθὲς ἀνθρώποις οὐχ εὑρίσκεται.

§ 153. Ο προσδιορισμὸς παθητικοῦ ρήματος ὁ δηλῶν τὸ ποιητικὸν αἴτιον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ ὑποκείμενον τοῦ αὐτοῦ ρήματος λαμβανομένου εἰς τὴν ἐνεργητικὴν διάθεσιν—ἢ μηλέα τέμνεται ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ—ὁ γεωργὸς τέμνει τὴν μηλέαν.

Σχηματίζονται: δὲ καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν παθητικὰ οὐχὶ ἐκ πάντων τῶν ρημάτων, ἀλλὰ

α') κανονικῶς μὲν καὶ κυρίως ἐκ τῶν ἐνεργ. μεταβατικῶν ρημάτων τῶν συντασσομένων μετ' αἰτιατικῆς ἐξωτερικοῦ ἀντικειμένου (§ 130)—οἱ παῖδες τιμῶσι τοὺς γονέας—οἱ γονεῖς τιμῶνται ὑπὸ τῶν παΐδων.

β') ἐνίστεται δὲ ἐκ ρημάτων ἐνεργητικῶν συντασσομένων μετὰ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ καὶ ἔξ ἀμεταβάτων—καταφρονεῖται ὑπὸ πάντων (καταφρονῶ τινος). Παλαιμήδης διὰ σοφίαν ἐφθονήθη ὑπὸ Ὁδυσσέως (φθονῶ τινες). ἵκανά τοις πολεμίοις γητύχηται (εὔτυχω).

§ 154. Κατὰ τὴν μετατροπὴν τῆς συντάξεως ἀπὸ ἐνεργητικῆς εἰς παθητικὴν ἐπὶ διπτώτων ρημάτων (§ 127 καὶ 147 κ. ἐ.) παρατηροῦνται τὰ ἔξης:

α') γενικῶς ἡ μία τῶν πλαγίων πτώσεων, ἡ δηλοῦσα τὸ ἀμεσον ἀντικείμενον (κανονικῶς ἡ αἰτιατική), τρέπεται εἰς ὑποκείμενον τοῦ παθητικοῦ ρήματος, ἡ δὲ ἐτέρα (αἰτιατικὴ καὶ αὐτή, ἡ γενικὴ ἢ δοτική), ἡ δηλοῦσα τὸ ἔμμεσον ἀντικείμενον, μένει—οὕτος διδάσκει με τὴν στρατηγίαν—ἐγὼ διδάσκομαι ὑπὸ τούτου τὴν στρατηγίαν. ὁ παῖς ἐπλήρωσε τὴν ὕδριαν ὕδατος—ἢ ὕδρια ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ παιδὸς ὕδατος. τὰς κώμας ἐδεδώκει Σεύθης Μηδοσάτη—αἱ κώμαι ἦσαν δεδομέναι ὑπὸ Σεύθου Μηδοσάτη.

β') εἰδικῶς ἐπὶ τῶν διπτώτων τῶν συντασσομένων μετὰ δύο αἰτιατικῶν, τῶν ὅποιων ὅμως ή μία ἐπέχει θέσιν κατηγορουμένου τῆς ἄλλης (§ 148, ε'), ἀμφότεραι αἱ αἰτιατικαὶ γίνονται ὀνομαστικαὶ (κατηγορούμενον ή μία, ὑποκείμενον ή ἄλλη) — Περικλέα Ἀθηναῖοι εἴλοντο στρατηγόν — Περικλῆς ἡρέθη ὑπὸ Ἀθηναίων στρατηγός.

Σημ. Ἐνίστεται τρέπεται εἰς ὀνομαστικὴν καὶ η αἰτιατικὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ η συστοίχου ἀντικειμένου ῥήματος ἐνεργητικοῦ τρεπομένου εἰς παθητικόν — οὐκ ἐν τῷ Καρὶ ήμιν ὁ κίνδυνος κινδυνεύεται. ὁ βεβιωμένος βίος φανερῶς κατὰ θάλατταν ὁ πόλεμος ἐπολεμεῖτο⁽¹⁾.

§ 155. Μερικῶν μεταβατικῶν ῥημάτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης ως παθητικὰ λαμβάνονται ἄλλα ῥήματα ἐνεργητικοῦ συνήθως τύπου, τὰ ὅποια κανονικῶς εἶναι ἀμετάβατα η λαμβάνονται ως ἀμετίθατα. Οὕτω

τοῦ ἀποχτείνω (τινὰ) παθητικὸν εἶναι τὸ ἀποθνήσκω (ὑπὸ τινος=φονεύομαι), τοῦ διώκω (τινὰ) τὸ φεύγω (§ 149, δ'), τοῦ ἔχειλλω (τινὰ) τὸ φεύγω η ἔκπλεπτω (ὑπὸ τινος=ἔξορίζομαι), τοῦ ποιῶ η δρῶ η ἔργαζομαι (τινά τι πθ. § 148 στ') τὸ πάσχω (ὑπὸ τινος εὖ, κακῶ;, ἀγαθόν τι, κακόν τι), τοῦ λέγω (τιγὰ εὖ, κακῶς, ἀγαθόν τι, κακόν τι) τὸ ἀκούω (ὑπὸ τινος εὖ, κακῶ;, ἀγαθόν τι, κακόν τι), τοῦ αἰρῶ (τινὰ η τι=συλλαμβάνω η κυριεύω) τὸ ἀλίσκομαι (ὑπὸ τινος) — ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου.

(1) Ἰδιόρρυθμος εἶναι εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν η παθητικὴ σύνταξις τῶν διπτώτων ῥημάτων ἀποτέμνω, ἀποκόπτω, ἐκκόπτω τινός τι καὶ ἐπιτάσσω, ἐπιτρέπω τινί τι. Ἐπὶ τούτων δηλαδὴ λαμβανομένων παθητικῶς ὑποκείμενον συνήθως γίνεται οὐχὶ η αἰτιατική, ἀλλ' η γενικὴ η η δοτική, η δὲ αἰτιατικὴ (τοῦ ἀμέσου ἀντικειμένου) μένει —οἱ στρατηγοὶ ἀπετιμήσαν τὰς κεφαλὰς (οἱ βάρβαροι ἀπέτεμον τῶν στρατηγῶν τὰς κεφαλάς). ἔξεκόπη τὸν δφθαλμόν (ἔξεκοψαν αὐτοῦ τὸν δφθαλμόν). Οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακὴν ἀπέκτειναν αὐτούς (Ἀθηναῖοι ἐπέτρεψαν τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τὴν φυλακήν), καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε (ἐπέταξαν αὐτοῖς καὶ ἄλλο τι).

Κριτίας ἔφυγεν ὑπὸ τοῦ δήμου, εὑ̄ ἐπαθον ὑπὸ ἔκεινου. δεινόν
ἔστι κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν πολιτῶν.

Σημ. Τοῦ μέσου αἰροῦμαι (τινὰ ἢ τι = ἐκλέγω) παθητικὸν
εἶναι πάλιν τὸ αἰροῦμαι (= ἐκλέγομαι) — Ἀθηναῖοι αἴρονται
Περικλέα στρατηγόν — Περικλῆς αἱρεῖται ὑπὸ Ἀθηναίων στρατη-
γός. Τοῦ δὲ παθητικοῦ τίθεμαι παρακείμενος εἶναι τὸ κεῖμαι —
πανταχοῦ ἐν τῇ Ἑλλάδι νόμος κεῖται τοὺς πολίτας ὅμινονται ἐμο-
νοήσειν (= νόμος ἔχει τεθῆ).

§ 156. Πολλῶν ῥημάτων τὸ παθητικὸν δύναται νὰ σχηματί-
ζεται καὶ διά τινος περιφράσεως — ἐγκωμιάζω — ἐγκωμιάζομαι καὶ
ἔγκωμιων τυγχάνω, θεραπεύω — θεραπεύομαι καὶ θεραπείας
τυγχάνω, δημεύω — δημεύομαι καὶ δημόσιος γίγνομαι, κατα-
γελῶ τινος — καταγελῶμαι καὶ καταγέλαστος γίγνομαι, μισω —
μισοῦμαι καὶ μισητὸς γίγνομαι καὶ μῖσος ἔχω πρός τινος, δυο-
μάζω — δυομάζομαι καὶ δυοματίζω, ζημιώ — ζημιοῦμαι καὶ ζη-
μιαν λαμβάνω κλπ. (π.δ. ἀγαπῶ — ἀγαπᾶται ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον
καὶ ἔχει τὴν ἀγάπην ὅλου τοῦ κόσπου, τιμωρῶ — ἐτιμωρήθη καὶ
ξλαβε τιμωρίαν, διορίζω — διωρίσθη νομάρχης καὶ ἔλαβε θέσιν
νομάρχου κ.τ.λ.).

Ο τοιοῦτος διὰ περιφράσεως σχηματισμὸς παθητικοῦ ῥήμα-
τος (τῇ βοηθείᾳ συστοίχου ἢ συνωνύμου δινόματος καὶ ἄλλων ῥη-
μάτων, οἷον τὸ γίγνομαι, τυγχάνω, λαμβάνω, ἔχω κλπ.) εἶναι
συνήθης ἵδια προκειμένου περὶ ῥημάτων ἐνεργητικῆς διαθέσεως;
Διτινα ἐν ἔχουσι τύπον δηλοῦντα τὴν παθητικήν των διάθεσιν,
διπας τοῦτο κανονικῶς συμβαίνει ἐπὶ τῶν λεγομένων ἀποθετικῶν
ῥημάτων — ἀκυρῶ τι — ἀκυρος γίγνομαι ὑπό τινος, εὐνοῶ τινι —
εὔνοιαν λαμβάνω ἢ κτῶμαι (εὔνοοῦμαι δὲν λέγεται εἰς τὴν ἀρχαίαν
γλῶσσαν), ἐπιθυμῶ τινος — ἐπιθυμητὴν ἔχω τινά, αἰδοῦμαι τινα —
αἰδοῖς τυγχάνω ὑπό τινος, ἐπιμελοῦμαι τινος — ἐπιμελεῖας τυγ-
χάνω ὑπό τινος, ἀγωνίζομαι τινι — εἰς ἀγῶνα καθίσταμαι ὑπό¹
τινος (ἐπὶ δικαστικῆς ἐννοίας π.δ. § 149, δ'), αἰτιῶμαι τινα — αἰτίαν
ἔχω ἢ αἰτίαν λαμβάνω ὑπό τινος, βιάζομαι τινα — βίαια πάσχω
ὑπό τινος, δωροῦμαι τι — δωρεὰν λαμβάνω ἢ δωρεᾶς τυγχάνω
παρά τινος, τιμωροῦμαι τινα — τιμωρίας τυγχάνω ὑπό τινος. Πβ.
καὶ πράγματα παρέχω τινὶ (= ἐνοχλῶ τινα) — πράγματα ἔχω ὑπό

τινος, δίκην λαμβάνω παρά τινος (=τιμωρῷ τινα) — δίκην δίδωμι τινι (=τιμωροῦμαι ὑπό τινος). (¹)

~~Γ'~~ — Ρήματα μέσα.

§ 157. Τὰ μέσα ρήματα σημαίνουν ἐν γένει ἐνέργειαν τοῦ ὑποκειμένου ἐνδιαφέρουσαν αὐτὸ τὸ ίδιον. Καὶ ἐὰν μὲν δηλοῦν διεὶς ἡ ἐνέργεια αὕτη κατευθύνεται εἰς τὸ ὑποκειμενον ἀμέσως καὶ κατ' εὐθεῖαν, λέγονται μέσα εὐθέα ἡ αὐτοπαθῆ (λούομαι, νίπτομαι), ἐὰν δὲ ἐμμέσως καὶ πλαγίως, λέγονται μέσα πλάγια (κείρομαι, διὰ τοῦ κουρέως, ἐγγράφομαι, διὰ τοῦ γραμματέως).

§ 158. I. Τὰ μέσα εὐθέα ἡ αὐτοπαθῆ δύνανται νὰ ἀναλύωνται εἰς τὸ ἐνεργητικόν των ἔχον ὡς ἀντικείμενον τὴν αἰτιατικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας — Ὁδυσσεὺς φύλλοις καλύψατο (==φύλλοις ἐκάλυψεν ἔκυτὸν) (πθ. κρύσομαι — κρύδω τὸν ἔκυτόν μου, παρουσιάζομαι — παρουσιάζω τὸν ἔκυτόν μου).

§ 159. II. Τὰ μέσα πλάγια διποιειαροῦνται κατὰ τὴν ἴδιατεραν σημασίαν των εἰς τρία εἰδη, ἢτοι εἰς διάμεσα, εἰς δυνατικὰ καὶ εἰς ἀλληλοπαθῆ.

§ 160. α') Μέσα πλάγια διάμεσα λέγονται τὰ μέσα ρήματα, τὰ ὅποια σημαίνουν διεὶς τὸ ὑποκειμενον διὰ μέσου ἄλλου τινὸς ἐνεργεῖ κατὶ τι εἰς ἔκυτὸν ἡ εἰς τι ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς αὐτό — Θεμιστοκλῆς Κλεόφαντον τὸν υἱὸν ἐπέκει ἀγαθὸν ἐδιδάξατο καὶ ἄλλα πολλὰ αὐτὸν ἐπαιδεύσατο (==ἐδιδάξε καὶ ἐπαιδεύσε διὰ δι-

(¹) Μερικῶν ἐκ τῶν τοιούτων ὁμιάτων εὑρίσκονται χρόνοι τινὲς ἢ μόνον τύποι τινὲς παθητικῆς φωνῆς μὲ παθητικὴν διάθεσιν — ἥτιάθη (==κατηγορήθη) ὑπό τινων προδοῦναι τὰς ναῦς — τὰ ἥτιαμένα (==αἱ γενόμεναι κατηγορέαι). ἐντεθύμηται — εδ ἐντεθύμημένον (==ἔκεινο, περὶ οὐ ἔχει γίνει σκέψις). Ἀρκετῶν δὲ ὁμιάτων, ιδίᾳ φωνηντολήκτων, εὑρίσκεται ὁ μέσος μέλλων μὲ παθητικὴν σημασίαν, ὡς λ.χ. ἀρξομαι (ὑπό τινος), βλάψομαι, λάσομαι, ζημιώσομαι, μαστιγώσομαι, στρεβλώσομαι, τιμωρήσομαι κλπ. (καθόσον ἀρχικῶς δι αὐτὸς τύπος, ἢτοι δι τοῦ μέσου μέλλοντος, ἢτο καὶ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τύπος).

δασκάλων—(π.β. ξυρίζομαι εἰς τὸ κουρεῖον, ἐγγράφομαι εἰς τὸ σχολεῖον, ἐμβολιάζομαι διὰ τοῦ ἱατροῦ κλπ.).

§ 161. β') Μέσα πλάγια δυναμικὰ λέγονται τὰ μέσα ρήματα, τὰ ὅποια σημαίνουν ὅτι τὸ διποκείμενον ἐνεργεῖ τι καταβάλλον τὰς ἴδιας του δυνάμεις (ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς ή γήθεκάς) - λύομαι αἰχμάλωτον (=λύω ή ἐλευθερώνω αἰχμάλωτον διέων λύτρα), παρέχομαι ναυτικὸν (=παρέχω ναυτικόν, διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὅποιου ἔγω ἐφρόντισα), αἴτοῦμαι τι (=αἴτῳ τε παρακαλῶν καὶ ἐν γένει καταλήγως ἐνεργῶν).

Συχνότατα λαμβάνεται ὡς μέσον πλάγιον δυναμικὸν τὸ στοιοῦμα—ποιοῦμαι πόλεμον, συμμαχίαν, εἰρήνην κ.τ.τ. ή ποιοῦμαι τινα σύμμαχον, φίλον, σύνδειπνον κ.τ.τ.

§ 162. γ') Μέσα πλάγια ἀλληλοπαθῆ λέγονται τὰ μέσα ρήματα, τὰ ὅποια σημαίνουν ἀλληλοπάθειαν, ἢτοι ὅτι δύο ή περισσότερα διποκείμενα ἐνεργοῦν τι ἀμοιβαίως εἰς ἑαυτὰ ή εἰς τι ἀντήκον ἀπὸ κοινοῦ εἰς αὐτά. Ταῦτα δύνανται νὰ ἀναλύωνται εἰς τὸ ἐνεργητικόν των καὶ τὴν κατάληγον πτώσιν τῆς ἀλληλοπαθοῦς ἀντωνυμίας (ὡς ἀντικείμενον ή ώς προσδιορισμόν)—φιλοῦνται, μισοῦνται, λοιδοροῦνται (=φιλοῦσι, μισοῦσι, λοιδοροῦσιν ἀλλήγους). συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο (=ἐώθουν ἀλλήλους). τὴν οὐσίαν ἐνείμαντο (=ἔνειμαν ἀλλήλους). διελύσαντα τὸν πόλεμον (=διέλυσαν τὸν πρὸς ἀλλήλους πόλεμον).

§ 163. Μέσης διαθέσεως ἐν γένει εἶναι καὶ τὰ λεγόμενα ἀποθετικὰ ρήματα, τὰ ὅποια καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν εἶναι πολλά, ὅπως εἰς τὴν νέαν—γίδομαι (=εὐχαριστοῦμαι π.β. εὐφράτην), ἐπιμελοῦμαι, διανοοῦμαι (π.β. σκοποῦμαι), ἀγωνίζομαι, μάχομαι (π.β. ἀγῶνα, μάχην ποιοῦμαι), κτῷμαι τι (π.β. πορτζόμαι ή εύρισκομαι τι) κτλ.

Παρατηρήσεις εἰς τὰ μέσα ρήματα.

§ 164. α') Τὰ μέσα εὐθέα η αὐτοπαθή εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν δὲν εἶναι τόσον πολλά, ὅσον εἰς τὴν νέαν. Πρὸς δήλωσιν δὲ τῆς αὐτοπαθείας γίνεται συνήθως χρήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ μὲ ἀντικείμενον αὐτοῦ τὴν αἰτιατικὴν τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας (π.β. § 90 κ. ἐ.) —Τιμοκράτης ἔσφαξεν ἑαυτόν. ἔρριψεν σφᾶς αὐτοὺς εἰς φρέατα.

β') Καὶ μὲ τὸ μέσον αὐτοπαθὲς ῥῆμα τίθεται πολλάκις (ώς ἀντικείμενον αὐτοῦ) ή αἰτιατική τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας, ἔνα ἔτι σαφέστερον καὶ εὑκρινέστερον δηλωθῆ ή αὐτοπάθεια—προτέτο ἔαυτὸν τοῖς πολεμίοις. ἔαυτὸν ἀποχρύπτεται δὲ ποιητὴς (π.ξ. ἔμπλομα—καὶ—ἔμπλομα μόνος μου, ἐπαινεῖται—καὶ—ἐπαινεῖται μόνος του κλπ.).

γ') Ἐκτὸς τῆς αἰτιατικῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας μὲ ῥῆμα αὐτοπαθὲς δύναται νὰ συνάπτεται καὶ ἄλλη αἰτιατική (τοῦ κατά τι), δηλοῦσα ὅτι ή αὐτοπάθεια περιορίζεται εἰς μέρος τι του δλού ὑποκειμένου—ἐνίψατο χειρας. κεφαλὴν ἐκόψατο χερσὶ (π.ξ. ἐκτύπησε τὸ κεφάλι του).

δ') Ἐὰν μέσου τινὸς ῥήματος τὸ ἐνεργητικὸν εἴναι δίπτωτον, ως μέσον αὐτοπαθὲς τοῦτο διατηρεῖ τὴν πτῶσιν, ή ὅποια εἰς τὸ ἐνεργητικὸν εἴναι ἔμμεσον ἀντικείμενον—ἀντετάξαντο τοῖς πολεμίοις (=ἀντέταξαν ἔαυτοὺς τοῖς πολεμίοις). Ὡπνου καὶ ἀφροσύνης ἐμπλέκονται (π.ξ. § 154).

§ 165. Ἀντὶ τοῦ πλαγίου διαμέσου ῥήματος τίθεται πολλάκις καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν τὸ ἐνεργητικόν, διποτοῦ τοῦτο κανονικῶς συμβαίνει εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν—Κύρος τὸν παράδεισον ἔξεκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσε. Λύσανδρος τὰς ναῦς ἐπεσκεύαζε. Βέρενης λέγεται οἰκοδεμῆσαι ταῦτα τὰ βασίλεια (π.ξ. κτίζω σπίτι, ῥάβω ῥοῦχα, κάνω παπούτσια κ.τ.τ., ὅταν δὲν πρόκειται περὶ κτίστου η ῥάπτου η διοδηματοποιοῦ).

§ 166. α') Τὰ πλάγια δυναμικὰ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἴναι πολλὰ (λύσομαι τινα, σφύζομαι τι, παρέχομαι τι, ἀμύνομαι, ἀπωθοῦμαι τινα, πορτίζομαι, ενρίσκομαι, συλλέγομαι, αἱρομαι, αἰτεῦμαι τι, ποιοῦμαι τι η τινά τι κλπ.), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν νέαν γλῶσσαν, εἰς τὴν διποταν πολὺ διλίγα μὲν εἴναι τὰ μέσα πλάγια δυναμικὰ ῥήματα (οἷον τὸ προμηθεύομαι τι, δανείζομαι τι, συμβουλεύομαι τινα, φορτώνομαι τι κλπ.), κανονικῶς δὲ λαμβάνονται ἐν αὐτῇ τὰ ἐνεργητικὰ καὶ καθ' ὅς περιπτώσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν γίνεται χρῆσις τῶν μέσων δυναμικῶν. (ἔσωσε τὴν περιουσίαν του. ἀπέκρουσαν τοὺς ἔχθρούς. ἐμάζευσε πολλὰ χρήματα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐργασίαν. μου ζητεῖ μίαν χάριν. διεξάγουν πόλεμον κτλ.).

*Εμμ. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικόν. "Εκδ. Γ' 1924. 6

β') Εύρεσχεται ἐνίστε και εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλῶσσαν τὸ ἐνεργητικὸν ρῆμα ἔχει, ἐνθα γρηγορεῖ μᾶλλον τὸ μέσον πλάγιον δυναμικόν, καὶ ποτε μάλιστα καὶ ἐξ παραλλήλου πρὸς αὐτό—Κύρος συνέλεξε στράτευμα Ε. Ἀν. 1, 1, 7 (πδ. Ἐπισθένης λόχον συνέλεξατο 7, 4, 7). Ἀρίστιππος αἴτετι Κύρον εἰς δισχιλίους ἔγενος (πδ. ἡτήσατο ὁ Θιέρων παρ'). Αθηναῖων τριακοσίους ἵππεας Ε. Ἐλλ. 3, 1, 4). Κύρος ἐξέτασιν τῶν Ἑλλήνων ἐποίησεν Ἀν. 1, 2, 9 (πδ. ἐξέτασιν ποιεῖται ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρθύρων 1, 2, 14).

Ἄλλ', εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλῶσσαν σπανίως παρουσιάζεται εὕτως ἀδιάφορος η χρήσις ἐνεργητικοῦ ρήματος ἀντὶ μέσου πλαγίου δυναμικοῦ, κανονικῶς δὲ λαμβάνεται ἐκάτερον, ἢτοι τὸ ἐνεργητικὸν καὶ τὸ μέσον, μὲ διαφορὰν σημασίας.

ἀρχω τοῦ λόγου=κάμνω ἀρχή^τ καὶ διλίας, διμιλῶ πρῶτος ἐγώ (καὶ κατόπιν ἐμοῦ ἄλλοι).

ἀρχομαι τοῦ λόγου=ἀρχέω τὸν λόγον μου (ἀντίθετον τοῦ παύομαι τοῦ λόγου).

ποιῶ πόλεμον, συμμαχίαν κ.τ.τ.=προκαλῶ πόλεμον, συμμαχίαν κ.τ.τ. γίνομαι αἴτιος πολέμου, συμμαχίας κ.τ.τ. (ἄλλων).

ποιῶ τινα δοῦλον=κάμνω τινὰ δοῦλον ἄλλου.

τιθημι νόμον=συντάσσω καὶ ἐπιβάλλω νόμον εἰς ἄλλους (περὶ νομοθέτου).

μισθῶ τι=παρέχω τι ἐπὶ μισθῷ εἰς ἄλλον, ἐνοικιάζω τι εἰς ἄλλον.

συμβουλεύω τινι=παρέχω εἰς τινα συμβουλήν.

πολιτεύω=εἰμαι πολίτης.

ποιοῦμαι πόλεμον, συμμαχίαν κ.τ.τ.=πολεμῶ ἐγώ, συμμαχῶ ἐγώ μέ τινα κ.τ.τ.

ποιοῦματινα δοῦλον=κάμνω τινὰ δοῦλόν μου.

τιθέμαι νόμον=θέτω νόμον διὰ τὸν ἔχοτόν μου (περὶ τοῦ δῆμου, τοῦ λαοῦ).

μισθοῦματι=λαμβάνω τι ἐπὶ μισθῷ παρ' ἄλλου, ἐνοικιάζω τι πρὸς χρήσιν μου.

συμβουλεύοματι τινι=ζητῶ τὴν συμβουλήν τινος.

πολιτεύομαι=ώς πολίτης μετέχω τῶν πραγμάτων τῆς πόλεως (τοῦ Κράτους).

πρεσβεύω=εἰμαι πρεσβευ· πρεσβεύομαι=στέλλω πρέ-
τής (περὶ ἀτόμων). σθεῖς, διαπραγματεύομαι διὰ
πρέσβεων (περὶ πόλεως, Κρά-
τους) κτλ.

§ 167. α') Τὰ μέσα πλάγια ἀλληλοπαθῆ ρήματα ὡς ἐκ τῆς σημασίας αὐτῶν εὑρίσκονται κανονικῶς εἰς πληθυντικὸν ἀριθμόν. Ἐκφράζεται δὲ ἡ ἀλληλοπάθεια εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν οὐχὶ σπανίως διὰ τοῦ ἐνεργητικοῦ ρήματος μετὰ τῆς ἀλληλοπαθοῦσες ἀντωνυμίας—βλάπτουσιν ἀλλήλους, κατηγοροῦσιν ἀλλήλων, πολεμοῦσιν ἀλλήλοις (πθ. γνωρίζονται—καὶ—γνωρίζει ὁ ἔνας τὸν ἄλλον, χαιρετίζονται—καὶ—χαιρετίζει ὁ ἔνας τὸν ἄλλον κλπ.)

β') Ἡ ἀλληλοπάθεια ἐκφράζεται ἐνίστε διὰ ρημάτων ἐνεργητικῆς διαθέσεως παρασυνθέντων, τὰ ὅποια ἔχουν πρῶτον συνθετικὸν τὴν ἀλληλοπαθῆ ἀντωνυμίαν—ἀλληλοκτονοῦσιν (=ἀποκτείνουσιν ἀλλήλους), ἀλλοιοφαγοῦσιν (=ἐσθίουσιν ἀλλήλους).

§ 168. α') Τὸ αὐτὸ μέσον ρῆμα δύναται νὰ λαμβάνεται ἀλλοτε ὡς εὐθὺ καὶ ἀλλοτε ὡς πλάγιον τοιοῦτον ἢ τοιοῦτον—οἱ σύμμαχοι συνελέγοντο=συνέλεγον ἔαυτούς, συνηθροίζοντο—Ἄγησιλαος συνελέγετο στράτευμα=συγήθροιζε. γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος=διδάσκων ἐμαυτὸν—τὸν υἱὸν διδάσκομαι=διὰ διδασκάλου διδάσκω. κομίζομαι διὰ θαλάσσης=ἔρχομαι—κομίζομαι γράμματα=λαμβάνω (πθ. ξυρίζομαι μόνος μου—ξυρίζομαι εἰς τὸ κουρεῖν) κλπ.

β') Ὄταν τὸ αὐτὸ μέσον ρῆμα λαμβάνεται καὶ ὡς εὐθὺ καὶ ὡς πλάγιον, τότε τοῦτο ὡς εὐθὺ μὲν ἔχει ἀόριστον τὸν παθητικόν, ὡς πλάγιον δὲ τὸν μέσον—σύζομαι—ἐσώθηγ (=ἐσωσα ἐμαυτόν, ἐγλύτωσα ἐγώ), ἐσωσάμην τι (=ἐγλύτωσα κάτι τι). κομίζομαι—ἐκομίσθηγ (=ἐκόμισα ἐμαυτόν, ἥλθον), ἐκομισάμην τι (=μοῦ ἔφεραν κάτι τι, ἔλαθον).

γ') Μερικὰ μέσα ρήματα τῆς ἀρχαίας ἔχουν καὶ τὸν μέσον καὶ τὸν παθητικὸν ἀόριστον μὲν σημασίαν μέσην τὴν αὐτήν—σπλίζομαι—ώπλισάμην καὶ ωπλίσθηγ. ἀνάγομαι (=ἐξέρχομαι εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, ἀποπλέω)—ἀνηγαγόμην καὶ ἀνήγκηθη κλπ. Ἀλλα δὲ ἔχουν μόνον τὸν παθητικὸν ἀόριστον ὡς μέσον, ὡς κανονικῶς συμβαίνει εἰς τὴν νέαν γλώσσαν π. χ. ἀπηλλάγην,

ἐπεραιώθην, ἡθροίσθην κ.λ.π. (π.δ. ἐδανείσθην, ἐπρομηθεύθην, ἐξηπλώθην κ.λ.π.).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

·Ρήματα ἀπρόσωπα.

§ 169. Ὅπως εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν τὸ δῆμα μέλει, οὕτως εἰς τὴν ἀρχαὶαν ἐκτὸς τοῦ μέλει καὶ ἄλλα τινὰ δήματα γ' ἐνικοῦ προσώπου, οἷον τὸ μεταμέλει, μέτεστι, δεῖ, παρεσκεύασται καπ. λαμβάνονται εἰς τὸν λόγον χωρὶς νὰ τίθεται ἢ νὰ νοῆται οἰονδήποτε ὑποκείμενον αὐτῷ—μέλει μοι τῆς ἡμετέρας ἐλευθερίας (==μὲ μέλει διὰ... φροντίζω διὰ...). μεταμέλει μοι τῶν πεπραγμένων (==μετανοῶ διὰ...). μέτεστιν αὐτῷ τῆς πόλεως (==μετέχει καὶ αὐτὸς...). δεῖ ἡμῖν χρημάτων—ἢ ἀπλῶς—δεῖ χρημάτων (==ὑπάρχει χρεία χρημάτων, μᾶς χρειάζονται χρήματα). ἐπειδὴ παρεσκεύαστο τοις Κορινθίοις, ἀνήγοντο (==ἄφ' οὐ εἶχε γίνει ἢ δέουσα προετοιμασία...).

Τὰ ἄνευ οὖνενδεικτικοῦ νοούμενου ὑποκειμένου ἔχφερόμενα τοιαῦτα δήματα γ' ἐνικοῦ προσώπου λέγονται ἀπρόσωπα, συνάπτεται δὲ μετ' αὐτῶν συνήθως ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας των δοτικὴ δηλοῦσα τὸ πρόσωπον, εἰς τὸ διόποιον ἀναφέρεται διλόγος (δοτικὴ προσωπικὴ π.δ. μέλει μοι—μὲ μέλει).

Σημ. Τὰ ἀπρόσωπα δήματα δύνανται νὰ ἀναλύωνται εἰς τὸ δῆμα ἔστι καὶ τὸ ἀφγρημένον οὐσιαστικόν των ὡς ὑποκειμένου τοῦ ἔστι—μεταμέλει μοι (==μεταμέλεια ἔστι μοι). δεῖ χρημάτων (==ἔνδεια ἔστι...). παρεσκεύασται αὐτοῖς (==παρασκευὴ γέγονε...). (¹).

(¹) Περὶ τῶν εἰς τὰ ἀπρόσωπα δήματα συνήθως κατατασσομένων τριτοπροσώπων δημάτων, οἷα τὸ **χρή**, **ἔξεστι**, **εἴμαρται**—**δοκεῖ**, **λέγεται**, **δμολογεῖται** καπ. καὶ τῶν ὡς ἀπροσώπων λαμβανομένων ἔκφράσεων, οἷαι τὸ **ἄρα** (ἔστι), **καιρός** (ἔστι), **ἀνάγκη** (ἔστι)—**ράδιον** (ἔστι), **ᾶξιόν** (ἔστι) κ.τ.τ. τὰ δύοια συνοδεύονται κανονικῶς ὑπὸ ἀπαρεμφάτου, ίδε κατωτέρω εἰς τὸ κεφάλαιον περὶ ἀπαρεμφάτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

§ 170. Αἱ διάφοροι ἐπιρρηματικαὶ σχέσεις, ἡτοι αἱ σχέσεις τοῦ τόπου (ποῦ;), τοῦ χρόνου (πότε;), τοῦ δργάνου (μὲ τί;), τοῦ τρόπου (πῶς;), τοῦ ποσοῦ (πόσον;), τοῦ κατὰ τὴν τῆς ἀναφορᾶς (ώς πρὸς τί;) καὶ τοῦ αἰτίου (διατί;), ἔχονται κατὰ τρεῖς τρόπους, ἡτοι

α') διὰ πλαγίας πτεώσεως, γίνεται συμπληροτὸν μέν πως τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος, ἀλλὰ δὲν ἀποτελεῖ, ὅπως τὸ ἀντικείμενον, ἀπαραιτητον συμπλήρωμα αὐτῆς (§ 124, β')—ἐπεγένετο τῆς νυκτὸς χιών παμπληθής. οἱ Χάλυθες μαχαιρίψ εσφαττον τοὺς αἰχμαλώτους (πθ. ἔδρεξε τὴν νύκτα).

β') δι' ἐπιρρήματος—ἀπέδρασαν νύκτωρ. αὕτη γίνεται μάχη οὕτως ἐγένετο (πθ. ἦλθε πρωῒ. ἔτσι εἴγινε).

γ') δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ, ἡτοι διὰ πλαγίας πτώσεως συνοδευομένης ὑπὸ προθέσεως—οἱ πολέμιοι δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐκυλίνδουν λίθους. οἱ ἡττώμενοι ἔφευγον πρὸς τὰ τείχη (πθ. ἦλθε κατὰ τὸ μεσημέρι. ἐπῆγεν εἰς τὸ βουγό).

Σημ. Συνήθως ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ λέγονται οἱ ἐκφερόμενοι δι' ἐπιρρημάτων, οἱ δὲ ἐκφερόμενοι διὰ πλαγίας πτώσεως ἀπλῆς γίνεται προθέσεως λέγονται ὡς ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

**Αἱ πλάγιαι πτώσεις
εἰς δήλωσιν ἐπιρρηματικῶν σχέσεων.**
(πθ. § 124, β')

Α'—'Η αἰτιατική. (¹)

§ 171. Ἡ αἰτιατικὴ ἐπιρρηματικῶς παρὰ τὰ ρήματα εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλῶσσαν

(¹) Ἡ αἰτιατικὴ ἀπλῆ ἀρχῆθεν ἐλαμβάνετο εἰς δήλωσιν καὶ τῆς εἰς τόπον κινήσεως, ὡς φαίνεται παρὸ Ομήρῳ—οἱ μὲν ἔβαν νέας (=εἰς τὰς ναῦς). κνίση οὐρανὸν ἵκεν (=ἔφθανεν ἥως εἰς τὸν οὐρανόν). μνηστῆρας ἀφίκετο (=ἦλθε πρὸς τοὺς μνηστῆρας)—

α') λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν ἐκτάσεως (ἢ τοι ποσοῦ) τόπου ἡ χρόνου, δπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν (ἔρωτ. πόσον διάστημα; πόσον χρόνον;) — ἀπέχει Πλάταια Θγρῶν σταδίους ἔδδομήκοντα. ταῦτα ἐποίει Δύσανδρος τέτταρας ἡμέρας (§ 55 ε').

Σημ. Τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ αἰτιατικὴ ὄνομάτων δηλούντων χρόνον ἡ συνοδευομένη ὑπὸ τακτικοῦ ἀριθμητικοῦ — Πρωταγόρας ἐπιδεδήμηκε τρίτην ἡμέραν (=εἶναι τρεῖς ἡμέραι, δπου... πρὸ τριῶν ἡμερῶν). ἔξηγλομεν τρίτον ἔτος τουτὶ εἰς Πάνακτον (=εἶναι τρία ἔτη μὲ τοῦτο, πρὸ τριῶν ἀκριβῶς ἔτῶν).

β') λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν τοῦ κατὰ τι ἡ τῆς ἀναφορᾶς—διαφέρει τὴν μορφὴν (=κατὰ ἡ εἰς τὴν μορφὴν). τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ. ταράττεται τὰς φρένας (π.δ. § 164, γ'). /

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ ἡ αἰτιατ. τρόπον συνοδευομένη ὑπὸ τινος ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ — τίνα τρόπον τὴν θύραν κόψω; στράτευμα συνέλεγε τόνδε τὸν τρόπον.

γ') λαμβάνεται (σπανίως) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἡ σκοποῦ εὗτω τίθεται συνήθως ἡ αἰτιατικὴ τι (τῆς ἔρωτ. ἀντωνυμίας), δπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν, καὶ ἡ αἰτιατ. διτι καὶ ταῦτα — τι τηγικάδε ἀφίξαι (=τι ἥλθες;). αὐτὰ ταῦτα γίκω παρὰ σὲ (=δι' αὐτὰ ἀκριβῶς...). ἥρωτῶντα διτι γίκοιεν (διὰ ποῖον σκοπόν...).

Σημ. Πολλαὶ αἰτιατικαὶ, ἐπειδὴ συχνάκις ἐλαμβάνοντο εὕτω ἐπιφρονητικῶς, κατήγνησαν κατόπιν ἀπλᾶ ἐπιρρήματα (π.δ. § 133 σημ.), οἷον μακράν, (τὴν) ἀρχὴν (=κατ' ἀρχάς, ἐν πρώτοις), (τὸ) σερῶτον, τὸ ἀρχαῖον, (τὸ) τελευταῖον, τὸ λοιπόν (εἰς τὸ ἔξης), τὸ σύμπτων (=ἐν γένει), τὴν ταχίστην, δωρεάν, προτίκα, δίκην (τινὸς=ώσάν...), χάριν (τινὸς) κλπ.—ἐπόξευον μακράν. χαλεπώτερον ἐκ πλουσίου πένητα γενέσθαι ἡ ἀρχὴν μὴ πλουτήσαι, τὸ λοιπόν δὲ μὲν ἥρχεν, οἱ δὲ ἐπειθοντο. διάκονον ἀκρατῆ εὑκόλησαὶ μεν προτίκα λαβεῖν (=δωρεάν, ἀμισθί). δίκην κυνὸς καθεύδει. συγχωρῷ τοῦ λόγου χάριν.

μετὰ τῆς τοιαύτης αἰτιατικῆς κατόπιν συνήπτετο κανονικῶς κατάληξ τις πρόθεσις — οἵ "Ελληνες ἀφίκοντο εἰς κώμας. Ἀρίστι πος ἔρχεται πρὸς τὸν Κῦρον. ἐπορεύομεθα ἐπὶ βασιλέα.

Β' — Η γενική. (¹)

§ 172. Ή καθαρὰ γενικὴ ἐπιρρηματικῶς παρὰ τὰ ῥῆματα α') λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν χρόνου, κατά τι μέρος τοῦ δποίου ἢ ἐντὸς τοῦ δποίου γίνεται τι — οἱ λαγῷ τῆς νυκτὸς νέμονται (=τὴν νύκτα, ἡτοι κατὰ διαφόρους ὥρας τῆς νυκτός). ἴματιον ἡμφίεσαι τὸ αὐτὸ χειμῶνος καὶ θέρους. ποίου μηνὸς ἔχειροτονήθη Δημιοσθένης; βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν (=ἐντὸς δέκα . . .). τούτῳ οὖν εἰς ἐπίστευσε τοῦ λοιποῦ (=εἰς τὸ ἔξης).

Εἰς δήλωσιν δὲ χρόνου, κατά τι μέρος τοῦ ὅποιου γίνεται τι, τίθεται κανονικῶς ἢ γενικὴ τοῦ ἑνικοῦ ὀνομάτων σημανόγυτων φυσικὴν τοῦ χρόνου διαίρεσιν, (οἷον ἡμέρας, νυκτός, ὥρους, μεσημέριας, δειλῆς, ἑσπέρας, ἡρος, θέρους, χειμῶνος κλπ.), συνήθως ἄνευ ἀρθρου, σπανιώτερον δὲ καὶ μετ' ἀρθρου, ίδιᾳ δταν πρόκειται γὰ δηλωθῆ δ χρόνος διανεμητικῶς — ὁ Κύρος ὑπισχνεῖτο δώσειν τριά ἡμιδιαρεικὰ τοῦ μηνὸς τῷ στρατιώτῃ (=δι' ἔκαστον μῆνα). δ ἀπλιτης δραχμὴν ἐλάμβανε τῆς ἡμέρας.

β') λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν ποσοῦ, ἡτοι τοῦ τιμῆματος ἢ τῆς ἀξίας, τὴν δποίαν ἔχει τι, καὶ καθόλου τῆς ἀμοιβῆς, ἀντ τῆς δποίας γίνεται τι — πόσου διδάσκει Εὔηγος; πέντε μην. οἱ

(¹) Ἀρχῆθεν ἡ μὲν καθαρὰ γενικὴ ἐλαμβάνετο πρὸς δήλωσιν τόπουν, εἰς τι μέρος τοῦ δποίου γίνεται τι ἢ διὰ τοῦ δποίου κινεῖται τι, ὡς παρ' Ὁμήρῳ — νέφος οὐ φαίνετο πάσης γαίης (=ἐπάνω εἰς κανὲν μέρος τῆς γῆς). ἀντίον ίζεν Ὁδησσῆος, τοίχου τοῦ ἑτέρου (=εἰς ἐν μέρος τοῦ ἑτέρου τοίχου). ἔρχονται πεδίοιο (=διὰ μέσου τῆς πεδιάδος). Μετὰ τῆς τοιαύτης δὲ γενικῆς κατόπιν συνήπτετο κανονικῶς κατάλληλός τις πρόθεσις — ἐπὶ τοῦ δρους ἑώρων τοὺς Καρδούχους. καταβὰς Κῦρος διὰ τοῦ πεδίου ἦλασε σταθμοὺς τέτταρας.

Ἡ δ' ἀφαιρετικὴ γενικὴ ἀρχῆθεν ἐλαμβάνετο εἰς δήλωσιν τῆς ἀπὸ τόπου κινήσεως, ὡς παρ' Ὁμήρῳ — Θέτις ἀνέδυν ἄλλος (=ἐκ τῆς θαλάσσης). Ἡρη παιδὸς ἐδέξατο κύπελλον (=παρὰ τοῦ παιδός). Κατόπιν δὲ καὶ μετὰ τῆς τοιαύτης γενικῆς κανονικῶς συνήπτετο κατάλληλός τις πρόθεσις, οἷον ἡ ἐκ, ἀπό, παρὰ κλπ.

στρατιώται εἰργάζοντο μισθού κατὰ τὴν χώραν (π. § 144, ε'). γ') λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν αἰτίας—φεύγω φόνου (=κατηγοροῦμαι διὰ φόνου). ἀλλισχομαι κλοπῆς (=καταδικάζομαι διὰ κλοπῆς π. § 144, δ').

Γ'—**Η δοτική.** (¹)

§ 173. Η τοπική δοτική ἐπιρρηματικῶς παρὰ τὰ ρήματα α') λαμβάνεται εἰς δήλωσιν χρόνου ώρισμένου, τῆς τοιαύτης δὲ δοτικῆς χρήσις γίνεται ἐπὶ ἐκφράσεων χρονολογικῶν, ἐπὶ ὀνομάτων ἔστρων καὶ ἐν γένει διαν πρόκειται νὰ παρασταθῇ ως ἀκριβῶς ώρισμένος ὁ χρόνος, καθ' ὃν γίνεται τι—μηνὸς ἔκτη φθίνοντος. Ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν. Παναθηναϊκές, Διεισισίοις, Ἐλευσινίοις (=κατὰ τὰς ἔστρας τῶν . . .). τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ ποταμόν.

Σημ. Καὶ ἡ τοιαύτη δοτική δύναται νὰ συνοδεύεται ὑπὸ τῆς προθέσεως ἐν—νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ κατακεκόψεθαι. (²)

(¹) Η τοπική δοτική ἀρχῆθεν ἔλαμβάνετο εἰς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως, ως παροῦ Ομήρω—τόξα ὅμοισιν εἶχε. Ζεῦ κύδιστε, αἴθέρι ναίων. Δήλω νέον ἔρονος ἐνόησα. Τοιαῦται (τοπικαὶ) δοτικαὶ εὐχογηστοι εἰς τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς εἶναι τὸ κύκλω, τῆδε (=ἔδω), ταύτη (=αὐτοῦ), ἀλλη (=ἄλλοι), ἢ (=ὅπου) καὶ αἱ δοτικαὶ τοπικῶν ὀνομάτων (ἴδιᾳ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς)—κύκλω ἐδόκει λάμπεσθαι τὸ πῦρ. ταύτῃ ἐστρατοπεδεύσαντο. ἐνίκησεν Ἰσθμοῖ καὶ Νεμέᾳ. ἥκουσαν ξένους μισθοῦσθαι τοὺς Ἐλευσῖνι (=τοὺς ἐν Ἐλ. δυτας). τὰ τρόπαια τὰ Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι καὶ Πλαταιαῖς. Μετὰ τῆς τοιαύτης (τοπικῆς) δοτικῆς κατόπιν συνήπτετο κανονικῶς κατάλληλός τις πρόθεσις, οἷον ἡ ἐν, ἡ ἐπὶ κλπ.—ἐν Ααναοῖσιν ἀγορεύεις. ἐξέτασιν ποιεῖται Κῦρος ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Ἐλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων. πεζοὶ ἐπὶ ταῖς ὅχθαις τοῦ ποταμοῦ παρατεταγμένοι ἥσαν.

(²) Κατὰ τὰ εἰρημένα ἐν τοῖς προηγουμένοις, πρὸς δήλωσιν χρονικῆς σχέσεως εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν λαμβάνεται ἐκ τῶν πλαγίων πτώσεων ὅχι μόνον ἡ αἰτιατική, ὅπως τοῦτο κανονικῶς συμβαίνει εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν, ἀλλ' ὅτε μὲν ἡ γενική, ὅτε δὲ ἡ

β') λαμβάνεται εις δήλωσιν *αἰτίας*, ίδια μετὰ ρημάτων σημαινόντων ψυχικὸν πάθημα, οἷον τὸ χαίρειν, γῆσθαι, χαλεπαλνεῖν, αἰσχύνεσθαι κ.τ.τ.—Ἐέρξης γῆσθη τῇ ἐπιστολῇ (=διὰ τὴν . . .). οἱ στρατιῶται ἔχαλέπαινον τοὺς εἰρημένοις.

Μετὰ τῆς τοιαύτης (τοπικῆς) δοτικῆς συνάπτεται καὶ ἡ πρόθεσις ἐπε—χαίρειν ἐπ' αἰσχραῖς γῆδοναῖς οὐ χρή ποτε.
Ἄθηναῖς ἐπὶ τοῖς προγόνοις μέγα φρονοῦσι.

§ 174. Ἡ δργανικὴ δοτικὴ παρὰ τὰ ρήματα

α') λαμβάνεται εις δήλωσιν τοῦ δργάνου, διὰ τοῦ ὅποιου γίνεται τι—τὸν μὲν τινα βακτηρίᾳ, τὸν δὲ τῷ στύρακι ἐπάταξεν. οἱ στρατιῶται σχεδίαις τὸν ποταμὸν διέβαινον.

β') λαμβάνεται εις δήλωσιν συνοδείας, μάλιστα ἐπὶ στρατιωτικῶν ἐκφράσεων—βασιλεὺς ὀλίγῳ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι. Δωριεὺς εἰς Ἑλλήσποντον εἰσέπλει τέτταροι καὶ δέκα ναυσί. τέτταρας ναῦς Ἐλαθεν αὐτοῖς ἀνδράσι (=μὲ τὰ πληρώματά των). πολλοὶ κατεκρημνίσθησαν αὐτοῖς τοῖς ἵπποις.

Μετὰ τῆς τοιαύτης δοτικῆς συνάπτεται καὶ ἡ πρόθεσις σύν—βασιλεὺς σύν στρατεύματι πολλῷ προσέρχεται.

γ') λαμβάνεται εις δήλωσιν τρόπου—οἱ Λακεδαιμόνιοι κρίνουσι βοῇ καὶ οὐ φήφω. οἱ πρῶτοι τρόπῳ τινὶ ἐστρατοπεδεύσαντο. Τοιαῦται δοτικαὶ εὔχρηστοι εἰναι τὸ δρόμῳ, κραυγῇ, σιγῇ, βίᾳ, δημοσίᾳ, κοινῇ, ίδιᾳ, λόγῳ, ἔργῳ, παντὶ συνένει, πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ, τῇδε, ταύτῃ κ.λ.π.

Καὶ μετὰ τῆς τοιαύτης δοτικῆς συνάπτεται ἡ πρόθεσις σύν—οἱ Ἑλληνες θαῖτον προηῆσαν σύν κραυγῇ

τοτε ἀκριβῶς

δοτική, ὅτε δὲ ἡ αἰτιατική Καὶ τῆς μὲν αἰτιατικῆς κοῆσις γίνεται, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἡ διάρκεια χρόνου (ἐπὶ πόσον *χρόνον*), τῆς δὲ δοτικῆς, ὅταν πρόκειται νὰ παρασταθῇ ὡς ὄντος ὁ χρόνος. εἰς δὲ πίπτει πρᾶξίς τις (*τότε ἀκριβῶς*), τῆς δὲ γενικῆς τέλος, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὅτι πρᾶξίς τις καταλαμβάνει μέρος ὅλου τινὸς φυσικοῦ χρονικοῦ διαστήματος (*κατά τι μέρος τοῦ . . .*) — Ἄριαιος ἔλεγεν ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμενοῦσεν αὐτούς, τῇ δὲ ἄλλῃ (ἡμέρᾳ) ἀπιέναι φαίη ἐπὶ Ἰωνίας. . . εἰ δὲ βούλεσθε συναπιέναι, ἥκειν ἢδη κελεύει τῇ νυκτέρι.

δ') λαμβάνεται εἰς δήλωσιν ποσοῦ, ητοι μέτρου καὶ διαφορᾶς—πολλῷ προέχει. μιᾷ ἡμέρᾳ διστέρησαν. Διτις ἀφίκετο δέκατεσι πρὸ τῆς ἐν Σκλαμίνι ναυμαχίας.

ε') λαμβάνεται εἰς δήλωσιν αιτίας—ἀδουλία τὰ πολλὰ βλάπτονται βροτοί. δειλίᾳ ἔλιπον τὴν τάξιν. δίγει ἀπολλύμεθα.

§ 175. Ἡ παθαρὰ δοτικὴ ἐπιρρηματικῶς παρὰ τὰ ρήματα λαμβάνεται εἰς δήλωσιν τοῦ δι^τοῦ διπάρχει η γίνεται τι, ητοι τοῦ εἰς διαναφέρεται τι—ἔστι μοι χρήματα. πᾶς ἀνήρ αὐτῷ πονεῖ. ὡς δύσκολον ἀνθρώποις τὸ γῆρας ἔφυ. ἔδοξε τῇ βουλῇ μέλει μοί τινος (=ἔστι μοι μέλημα).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

~~Χ~~ Εἰδεικώτεραι σημασίας τῆς καθαρᾶς δοτικῆς.

§ 176. Ἡ καθαρὰ δοτικὴ ἀναλόγως τῆς σημασίας, τὴν διπολαν λαμβάνει ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐν γένει, λέγεται

α') δοτικὴ τοῦ σκοποῦ, ὅταν δηλοῦται ὅτι κάτι τι εἶναι προωρισμένον διὰ τὸ ὑπ' αὐτῆς σημαινόμενον πρόσωπον (ἡ πρᾶγμα)—γραμματεὺς τῇ βουλῇ. ήλοις ταῖς θύραις (=διὰ κάρφωμα τῶν θυρῶν). ἀνθρακες τῷ μολύβδῳ (=πρὸς τῆξιν τοῦ μολύδου).

β') δοτικὴ μετηπική, ὅταν δηλοῦται ὅτι τὸ ὑπ' αὐτῆς σημαινόμενον πρόσωπον ἔχει τι ὡς κτῆμά του η πρὸς χρήσιν του—ἐνταῦθα ην Κύρῳ βασιλεία (=διὰ τὸν Κύρον, καὶ ἐπομένως τοῦ Κ.). γέγονέ μοι διδάσκαλος (=διδάσκαλός μου)

γ') δοτικὴ χαριστικὴ η ἀντιχαριστική, ὅταν δηλοῦται ὅτι πρὸς χάριν η ὠφέλειαν η πρὸς βλάβην τοῦ ὑπ' αὐτῆς σημαινομένου προσώπου είναι η γίνεται τι—προστατεύειν ἥμιτν διανεύησαι τῆς πόλεως (=πρὸς ὠφέλειαν ἥμιῶν). ἐκέλευσε πάντας στεφανοῦσθαι τῷ θεῷ (=πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ). πάντες πάντα κακὰ νοοῦσι τῷ τυράννῳ (=ἐναντίον τοῦ τυράννου).

δ') ηθικὴ δοιική, ὅταν δηλοῦται ὅτι πρὸς εὑαρέσκειαν η δυσαρέσκειαν, πρὸς χαρὰν η λύπην τοῦ ὑπ' αὐτῆς σημαινομένου προσώπου είναι η γίνεται τι—η μήτηρ σε ἐξ ποιεῖν δι, τι ἀν βουλῇ, ίν' αὐτῇ μακάριος ης (=διὰ νὰ σὲ βλέπῃ εὐτυχῆ καὶ

εὐχαριστήται). ἐφοδεῖτο δὲ Κύρος, μή οἱ δὲ πάππος ἀποθάνῃ (=μὴ τοῦ ἀποθάνῃ δὲ πάππος του) (π. νὰ μου ζήσῃς. μή μου κρυώσῃ τὸ παιδί).

Σημ. Ἀνάπτυξιν τρόπον τινὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἡθικῆς δοτικής ἀποτελοῦν φράσεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης, οἷαι ἔστι (ἢ γίγνεται!) τι τινι βουλομένῳ ἢ ἐθέλοντι ἢ ἀσμένῳ ἢ ἥδομένῳ ἢ ἀχθομένῳ, αἱ δοτοῖαι εἰναι γραφικώτεραι ἐκφράσεις ἀντὶ τῶν ἀπλῶν βούλεσθαι τι, ἥδεσθαι ἢ ἀχθεσθαι ἐπὶ τινι κ.τ.τ.— θέλοντες κάμοι τοῦτο ἢν (=*καὶ ἐγὼ θὰ τὸ ἥθελα αὐτό*). ἀσμένοις τοῖς ἀνθρώποις τὸ φῶς ἐγίγνετο (=*μὲ τὴν εὐχαριστησάν των*).

ε') δοτική τῆς ἀναφορᾶς ἢ τῆς σχέσεως, διαν δηλοῦται ὅτι σχετικῶς μὲ τὸ ὑπὸ αὐτῆς σημαντόν πρόσωπον προσέσως ἢ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτοῦ λαζαρεῖται—γέρων γέροντις γλώτταν ἥδεστην ἔχει, παιᾶς παιδὶ (=*ώς πρὸς γέροντα*). ἐγώ σ' ἐτίμησα τοῖς φρονοῦσιν εὖ (=*κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων*). ~~καὶ~~

Σημ. Τοιάντη δοτική μετὰ μετοχῆς προσδιορίζουσης αὐτῆν τιθεται πολλάκις πρὸς δρισμὸν τῆς θέσεως τόπου τινὸς ἢ τοῦ χρόνου πράξεως τινος—*Ἐπίδαμνός* ἔστι πόλις ἐν Δεξιᾷ (τινι) ἐσπλέοντι τὸν Ιόνιον κόλπον (=*δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσπλέοντα*). ἥμέραι ἦσαν τῇ Μυτιλήνῃ ἔαλωκυίᾳ ἐπτά, διε Λακεδαιμόνιος κατέπλευσαν (=*λαφὶ* διου εἰχε κυριευθῆ ἢ Μ.). ~~καὶ~~

III. Τὰ ἐπιρρήματα.

§ 177. Τὰ ἐπιρρήματα, ἢτοι αἱ ἄκλιτοι λέξεις οἱ στρατονούσαι ἢ τόπον ἢ χρόνον ἢ τρόπον ἢ ποσόν, προσδιορίζουν μὲν κυρίως τὰ ρήματα (ἐξ οὐ καὶ ἐπιρρήματα ἐκλήθησαν), πολλάκις δημοσιαὶς καὶ δύνοματα (οὐσιαστικὰ ἢ ἐπιθετα) ἢ καὶ ἄλλα ἐπιρρήματα—ἐνταῦθα ἦσαν κῶμαι πολλαὶ. ἐποίουν οὕτως οὕτοι. ὃ ἔκει πόλεμος. μάλιστα φίλος. λιαν καλῶς (!).

(¹) Πλεῖστα ἐπιρρήματα οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἀρχῆθεν ἢ πλάγιατ πτώσεις ὀνομάτων, αἱ δοτοῖαι κανονικῶς ἐλαμβάνοντο εἰς δήλωσιν ἐπιρρηματικῶν σχέσεων—μακράν, τὸ πρῶτον, τὸ τελευταῖον, δω· ρεάν, χάριν (§ 171), αὐτοῦ, οὐδαμοῦ (γενικαὶ τόπου § 172), κύκλῳ, ταύτῃ, οἴκοι, Πλαταιᾶσι (τύποι τοπικῆς πτώσεως § 173), οἴκοθεν, ἄλλοθεν (ιύποι ἀφαιρεικῆς πτώσεως § 54 κ. ἐ.).

§ 178. Πολλῶν ἐπιρρημάτων ἡ ἀρχικὴ σημασία μεταβάλλεται ώς ἔχ τῆς ἐννοίας τῶν συμφραζομένων καὶ ἐξελίσσεται διαφόρως. Οὕτω

α') τὸ *δεῖ* (=πάντοτε) πολλάκις λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ ἐκάστοτε (=κάθε φοράν), ίδιᾳ συναπτόμενον μετὰ μετοχῆς συνάρθρου—οἱ δεῖ τοῦτ' ἔχοντες τὸ χωρίον ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσαυνοίκων.

β') τὸ *ἄλλως* (=κατ' ἄλλον τρόπον) λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ ἀνεξαρτήτως τούτου ἢ ἐν γένει ἢ ἀπλῶς ἢ μάτην—συγγενεῖς ἡσαν ἔνδον καὶ ἄλλως εὐμενεῖς. ἄλλως ἔνεκα λόγου ἐλέγετο (=μάτην).

‘Η φθάσις ἄλλως τε καὶ σημαίνει καὶ μάλιστα —ἄλλως τε καὶ δήτωρ.

γ') τὸ *αὐτίκις* (=πάλιν) συναπτόμενον μετὰ δήματος μέλλοντος χρόνου λαμβάνει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ ἄλλοτε—νῦν μὲν ἀπέλα, αὐθις δ' ἐγώ παρέσομαι πρὸς σέ.

δ') τὸ *αὐτίκα* (=εὐθύς, ἀμέσως) λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ παραδειγματος χάριν—πᾶν τούναντίον ἐστὶν ἐπὶ ὃ οἱ τε δειλοὶ ἔρχονται καὶ οἱ ἀνδρεῖοι· αὐτίκα εἰς τὸν πόλεμον οἱ μὲν ἑθελουσιν ἕναι, οἱ δὲ οὐκ ἑθέλουσιν.

ε') τὸ *ἔτι* εὑρισκόμενον μὲν εἰς προτάσεις καταφατικὰς σημαίνει ἀκόμη, εὑρισκόμενον δὲ εἰς προτάσεις ἀποφατικὰς ἢ ἰσοδυναμούσας πρὸς ἀποφατικὰς σημαίνει πλέον—ἔτι τοινυν ἀκούσατε καὶ τάδε. ἐπῆσαν πολὺ ἔτι προθυμότερον. οὐκέτι τρία στάδια διειχέτην τῷ φάλαγγε ἀπ' ἀλλήλων. τίς αὐτῷ ἔτι τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται (=τίς πλέον, ἦτοι οὐδεὶς πλέον).

ζ') τὸ *τάχα* (=ταχέως, ἐπίρρ. τοῦ ταχὺς) εἰς τοὺς Ἀττικοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς συνήθως λαμβάνεται μὲ τὴν σημασίαν τοῦ ἔσφως (μὲν τὸ δόποιον καὶ συνάπτεται ἐνίστετε)—τάχ' οὖν εἴποι τις ἄν. ὑμεῖς δ' ἵσως τάχ' ἀν ἀποκτείνατε (=ἵσως ἵσως).

η') τὸ *δεῦρο* (=ἐδῶ) λαμβάνει τὴν σημασίαν παρακελευσματικοῦ μορίου (=ἐμπρός, ἔλα)—δεῦρ' εἰπέ. τὸ δὲ *δεῦρ'* δεῖ σημαίνει μέχρι τοῦδε (ώς τὴν ὥρα) —δεῦρ' δεῖ εὐτυχεῖς.

η') τὸ *μάλιστα* (=παρὰ πολὺ) συναπτόμενον μετ' ἀριθμητικῶν λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ περίπου—ἔτι ἐστὶ μάλιστα τριακόσια.

θ') τὸ πολλάκις συναπτόμενον μετὰ τοῦ εἰ, ἐάν μή, ἵνα μὴ λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ ἶσως—εἰ ἄρα πολλάκις μὴ προσεσχήκατε τῷ τοιούτῳ. μὴ πολλάκις ἡμᾶς δὲ Ἐπιμηθεὺς σφῆλη ἔξαπατήσας.

ι') τὸ πόθεν λαμβάνεται ἐν διαλόγῳ πρὸς δήλωσιν σφοδρᾶς ἀργήσεως μὲ τὴν σημασίαν πᾶς εἶναι δυνατόν;—διατέ ποτε ἀνθρώποις καλοῦνται; οὐδὲ ἔχεις εἰπεῖν; πόθεν, δέ, γαθέ; (πρ. φίλος σου εἶναι, κάμε του αὐτὴν τὴν χάριν ἀπὸ ποῦ φίλος μου;).

ια') τὸ ποτὲ (=κἄποτε) λαμβάνει τὴν σημασίαν 1) τοῦ τέλος πάντων—δέ Ἀγησίλαος χρόνῳ ποτὲ εἴπεν. ἐφόνθης ποτέ. 2) τοῦ ἄρδα γε, τάχα, ὅταν συνάπτεται μετ' ἑρωτηματικῶν λέξεων εἰς ἑρωτήσεις ἐμφαινούσας θαυμασμὸν καὶ ἐκπληξιν—τί ποτε λέγετε ὁ θεός καὶ τί ποτε αἰνίτεται; πολλάκις ἐθαύμασα τίσι ποτὲ λόγοις ἔπεισαν Ἀθηγαλίους οἱ γραψάμενοι Σωκράτη. Καὶ μετὰ τοῦ καὶ—τοῦτον τί ποτε καὶ καλέσαι χρή;

ιβ') τὸ ποὺ (=κἄποι) λαμβάνει τὴν σημασίαν 1) τοῦ περέπονου, ὅταν συνάπτεται μετ' ἀριθμητικῶν—εἴκοσι που στάδια. 2) τοῦ ἶσως, πιστεύω, νομίζω—πάντες που πρὸς τὸν θεὸν ἀποθλήπουσι. τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ ὅποιά ἔστι πάντως που γιγνώσκεις.

ιγ') τὸ πώ ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ ἀκόμη, μέχρι τοῦδε, ἔως τότε, τίθεται δὲ μόνον εἰς προτάσεις ἀποφατικὰς η̄ ἰσοδυναμούσας πρὸς ἀποφατικάς—οἱ πολέμιοι οὐκ ἴσασι πω τὴν ἡμετέραν συμμαχίαν. τίς πω τούτῳ ἐπεχειρησε (=οὐδεὶς πω)—μετὰ τοῦ πώ συνάπτεται καὶ τὸ ποτέ, τὸ δέ ἐξ ἀμφοτέρων τούτων ἀποτελούμενον πώποτε σημαίνει ποτὲ μέχρι τοῦδε, οὐδέποτε μέχρι τοῦδε—η̄ σθησαι πώποτέ μου η̄ φευδομαρτυροῦντος η̄ συκοφαντοῦντος; μάντι κακῶν, οὐ πώ ποτέ μοι τὸ κρήγυον εἴπας.

ιδ') τὸ τάχιστα συναπτόμενον μετὰ χρονικῶν συνδέσμων δηλοῖ τὴν ἀμεσον ἀκολουθίαν δύο πράξεων καὶ λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ εὐθὺς ἀμέσως — οἱ τριάκοντα ἥρεθησαν, ἐπει τάχιστα τὰ μακρὰ τείχη καθηρέθη (=εὐθὺς ἀφοῦ).

ιε') τὸ ὃς ἀρχῆθεν η̄ το η̄ δεικτικὸν (=οὔτως π.δ. ὡς ἀπόλοιτο καὶ ἄλλος. ὡς δέ αὕτως=ἔτσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. ὡς ἀληθῶς=ἔτσι ἀληθιγά, ολως ἀληθῶς) η̄ ἀναφορικὸν (=ὅπως, καθὼς π.δ. ἐκέλευσε τοὺς Ἐλληνας ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθῆναι), πολλαὶ δὲ καὶ διάφοροι εἶναι αἱ χρήσεις αὐτοῦ.

εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν λαμβάνεται ὡς ἐπίρρημα, ὡς σύνδεσμος καὶ ὡς πρόθεσις. Ὡς ἐπίρρημα τὸ ὃς χρησιμεύει.

1) πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἐγνοίας τῶν οὐρανῶν (=ὅσον τὸ ουρανόν)—ὡς τάχιστα, ὡς ἥδιστα, ὡς ἀσφαλέστατα (π. δ. § 69, β').

2) εἰς δήλωσιν τοῦ σχετικῶς πρὸς τι—μακρὰν ὡς γέροντες προσυστάλης ὄδὸν (π. δ. § 176, ε'). Βρασιδᾶς ἦν οὐδὲ ἀδύνατος ὡς Δακεδαιμόγιος εἰπεῖν (=ώσαν Λ. ποῦ ἦτο).

3) εἰς ἔχφρασιν θαυμασμοῦ ἐπὶ ἀναφωνήσεων (=πόσον)—ὡς καλός μοι ὁ πάπιος.

Ως σύνδεσμος δὲ τὸ ὃς εἶναι ἢ εἰδικὸν (=ὅτι) ἢ χρονικὸν (=ὅτε) ἢ τελικὸν (=ἴνα) ἢ αἰτιολογικὸν (=διότι) ἢ συμπερασματικὸν (=ὅστε).

Ως πρόθεσις δὲν τὸ ὃς συγτάσσεται μετ' αἰτιατικῆς 1) προσώπου πρὸς δήλωσιν διευθύνσεως (=πρός)—τὸν ἔμοιον ἀγειθεδὸν. ὡς τὸν ἔμοιον. ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν καὶ εἰς τὴν Χαλκιδικήν. 2) ἀριθμητικοῦ πρὸς δήλωσιν τοῦ περίπου—ὅπλιτας εἶχεν ὡς πεντακοσίους.

ΑΙΓΑΙΟΝ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ.

Αρχικὴ σημασία αὐτῶν.

§ 179. Ως γνωστὸν ἔχ τῆς Γραμματικῆς, ἔχ τῶν (μορίων, ἥτοι τῶν) ἀκλίτων λέξεων, αἱ καλούμεναι προθέσεις διακρίνονται εἰς **κυρίας** (ἐν, εἰς, ἐκ, σύν, πρός, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετά, παρά, ἀντί, ἐπί, περί, ἀμφί, ἀπό, ὑπό, ὑπὲρ) καὶ εἰς **καταχεγματικὰς** (ἄχρι, μέχρι, ἔνεκα, ἄνευ, πλήν, χωρίς, ὡς).

Καὶ αἱ μὲν κύριαι προθέσεις τίθενται τὸ μὲν ἐν συντάξει, ἥτοι μετά τινος τῶν πλαγίων πτώσεων ἢ (σπανίως) ἐπιρρήματος (π. χ. ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς Ἀθήνας, ἐς αὔγιον), τὸ δὲ ἐν συνθέσει, ἥτοι ὡς πρῶτα συνθετικὰ μέρη μετὰ ῥημάτων (συν·έρχομαι, σύν·οδος, ἀνα·τρέπω, ἀνα·τροπή), αἱ δὲ καταχρηστικαὶ προθέσεις τίθενται μόνον ἐν συντάξει (ἄνευ στρατοῦ, μέχει πέρατος).

§ 180. Πᾶσαι αἱ κύριαι προθέσεις ἡσαν ἀρχῆθεν ἐπιρρήματα τόπου δηλωτικὰ (ἐν=ἐντός, πρὸ=ἔμποσθεν, ἀνά=ἄνω, κατὰ=κάτω κ.λ.π.), κατόπιν δὲ σὺν τῷ χρόνῳ μετεβλήθη ἡ σημασία

αὐτῶν, οὕτως ὥστε ἀπὸ ἐπιρρημάτων, ἢτοι λέξεων ὅπωσδήποτε αὐτοτελῶν προσδιορίζουσῶν τοπικῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος, νὰ καταντήσουν προθέσεις, ἢτοι ἀπλὰ συντακτικὰ μόρια συνοδευτικὰ τῶν πλαγίων πτώσεων πρὸς δῆλωσιν διαφόρων ἐπιρρηματικῶν σχέσεων (πβ. § 170 κ. ἑ.).

‘Η ἀρχικὴ ἐπιρρηματικὴ σημασία τῶν προθέσεων εἶναι πρωταρχής

α') ἔτι καὶ νῦν εἰς σύνθετα μετὰ προθέσεως ρήματα—ἀναβαίνω=βαίνω, ἢτοι βαδίζω πρὸς τὰ ἄνω, καταβαίνω=βαίνω πρὸς τὰ κάτω, περιέρχομαι=πέριξ ἔρχομαι κλπ.

β') εἰς τὰ ποιήματα τῶν ἀρχαίων, ίδιᾳ δὲ τοῦ ‘Ομήρου, ὅπου συγγέστατα αἱ προθέσεις λαμβάνονται ὡς ἐπιρρηματα, τιθέμεναι χωρὶς τὰ ἀπὸ τὸ ρῆμα, εἰς τὰ διποτὸν ἀνήκουν συντακτικῶς (τιμῆσεις), πολλάκις ἐὲ καὶ κατόπιν αὐτοῦ μὲ τὸν τόνον μάλιστα ἀναβιβασμένον (ἀναστροφή) — ἐκ δὲ Χρυσῆς νηὸς βῆ (=ἐξέδη, ἔξω ἔθη). νύμφη δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἐθωδὴν (=παρετίθει). (¹)

(¹) Εἰς τὸν Ἀττικὸν πεζοὺς συγγραφεῖς ἐπιρρηματικῶς λαμβάνεται μόνον ἡ πρόθεσις πρόδος εἰς τὴν φράσιν πρόδος δὲ ἢ καὶ πρόδος—ἀσύμφορον, πρόδος δὲ καὶ οὐ δίκαιον (=προσέτι δὲ . . .). ἀθλίον καὶ ἐλεεινόν γε πρόδος.

‘Η δὲ σὺν τῷ χρόνῳ μετάπτωσις τῆς ἀρχικῆς σημασίας τῶν προθέσεων συνετελέσθη ὡς ἔξῆς παρὰ τὰ ὅματα, ὡς προσδιορισμοὶ αὐτῶν πρὸς δῆλωσιν ἐπιρρηματικῶν σχέσεων, ἐτίθεντο ἀρχῆθεν, ὡς εἴδομεν (§ 170, α'), καὶ ἀπλαῖ πλάγιαι πτώσεις (κνίση οὐρανὸν ἵκεν, νέφος οὐ φαίνετο πάσης γαίης) παρὰ ταύτας ὅμως ἤδυνατο νὰ προστίθεται, ὡς ἐπιρρηματικὸς πάλιν προσδιορισμὸς τοῦ ρήματος, καὶ πρόθεσις κατάλληλος, ἵνα καθίσταται ἔτι σαφεστέρα ἡ ὑπὸ μόνης τῆς πλαγίας πτώσεως δηλουμένη ἐπιρρηματικὴ σχέσις (εἰς οὐρανὸν ἵκεν=ἔφθανε μέσα εἰς . . . οὐ φαίνετο ἐπὶ πάσης γαίης=δὲν ἔφαίνετο ἐπάνω εἰς . . .).

‘Ἄλλος δὲ πολλὰς περιπτώσεις (πβ. ἐκ δὲ Χρυσῆς νηὸς βῆ—βέλος δ' εἰς ἐγκέφαλον δῦ) εὔκολον ἦτο νὰ ἐκληφθῇ ὅτι ἡ πρόθεσις συντακτικῶς ἀνῆκεν οὐχὶ εἰς τὸ ρῆμα, ἀλλ' εἰς τὴν κατόπιν αὐτῆς εὑρισκομένην πλαγίαν πτώσιν καὶ μετ' αὐτῆς νὰ συνδεθῇ τόσον στεγνῶς, ὥστε νὰ συναποτελεσθῇ ἐν συντακτικὸν ὅλον (ἐμ.

A'—Αἱ κύριαι προσθέσεις ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει.

§ 181. 'Ἐκ τῶν κυρίων προθέσεων ἄλλαι μὲν συντάσσονται μὲν μόνον ἐκ τῶν πλαγίων πτώσεων (*μονόπτωτοι*), ἄλλαι δὲ μὲν δύο (*δίπτωτοι*) καὶ ἄλλαι μὲ πᾶσαν ἐκ τῶν τριῶν πλαγίων πτώσεων (*τρίπτωτοι*). Οὕτω κατὰ τοὺς ἔξης μνημονικοὺς στίχους

'Ἄντα καὶ εἰς συντάσσονται μὲν αἰτιατικήν,
ἀντί, ἀπὸ καὶ ἐκ καὶ πρὸ μόνον μὲ γενικήν·
μὲ δοτικήν ἡ ἐν καὶ σύν· ἡ δὲ διά, κατά,
μετὰ καὶ ὑπὲρ μὲ γενικήν ἡ αἰτιατικήν·
μὲ πᾶσαν δὲ ἀπὸ τὰς τρεῖς τὰς πτώσεις τὰς πλαγίας
ἡ πρός, παρά, ἐπί, περί, ἀμφὶ καὶ ἡ ὑπό.

§ 182. 'Ἀμφὶ (τρίπτωτος). Κυρία σημασία αὐτῆς εἶναι «εἰς τὰ δύο μέρη», «ἀπὸ τὰ δύο μέρη» (π.δ. ἀμφω, ἀμφότεροι), συνήθως δ' ἔμως σημαίνει πέριξ (π.δ. περί).

A') *Μετ' αἰτιατικῆς α')* μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (σπανίως) — ἣν καὶ οὕτος τῶν ἀμφὶ Μίλητον στρατευσαμένων. καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πῦρ καθημένους. β') μεταφορικῶς δηλοτ 1) τὸ περίπου ἐπὶ χρόνου ἡ ποσοῦ — ἀφικοῦνται ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀμφὶ δορπηστόν. ἀρματα δρεπανηφόρα ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. 2) ἀναφορὰν ἡ σκοπὸν (=ώς πρός, εἰς) — Φαλίνος ἡν ἐπιστήμων τῶν ἀμφὶ τάξεις τε καὶ διπλομαχίαν. 'Αρίστιππος ἐδαπάνα ἀμφὶ τὰ στρατεύματα. Οἱ ἀμφὶ τινα=οἱ περὶ τινα.

B') *Μετὰ γενικῆς* (καθαρᾶς, συνήθως εἰς τοὺς ποιητάς, σπα-

πρόθετος προσδιυρισμός), ἐν τῷ διοίρῳ ἡ ἐπιρρηματικὴ σημασία τῆς προθέσεως ἔξησθενώθη ὅλως, τὴν δὲ ἐπιρρηματικὴν σχέσιν καὶ τὸ εἰδος αὐτῆς δηλοῦ οὐχὶ ἡ πρόθεσις μόνη οὐδὲ ἡ πλαγία πτώσις καθ' ἕαυτήν, ἀλλὰ τὸ ἔξ ἀμφοτέρων τούτων ἀποτελούμενον ὅλον.

Τέλος δέ, ἐπειδὴ μία καὶ ἡ αὐτὴ πρόθεσις, ἀρχῆθεν ἐπίρρημα οὖτα, ἐλαμβάνετο ως προσδιορισμὸς διαφόρων ὅμιλάτων μετὰ διαφόρων πτώσεων συντασσομένων, προέκυψεν, ὥστε μία καὶ ἡ αὐτὴ πρόθεσις νὰ συντάσσεται κατόπιν μετὰ διαφόρων πτώσεων (π.χ. ἐλαβε παιδός — ἐλαβε παρὰ τοῦ παιδός, ἔμεινε κλισίη — ἔμεινε παρὰ τῇ κλισίῃ, ἦλθον ποταμὸν — ἦλθον παρὰ τὸν ποταμόν).

νίως δὲ εἰς τοὺς πεζούς) τιθεται μεταφορικῶς μόνον καὶ δηλοῖ ἀναφορὰν (=περί, διά)—οἱ στρατιῶται προσήγεσαν πολλῷ θορύβῳ ἀμφὶ ὧν εἰχον διαφερόμενοι.

Γ') **Μετὰ δοτικῆς** (τοπικῆς, εἰς τοὺς ποιητὰς μόνον καὶ τὸν Ἡρόδοτον α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—'Αχαιοὶ ἔστησαν ἀμφὲ Μενοιτιάδῃ. β') μεταφορικῶς δηλοῖ ἀναφορὰν (=περί, διά)—ἀλλά μοι ἀμφ' 'Οδυσσῆι διατέφρονι δαίσται ἦτορ. ἀμφὶ τῷ θανάτῳ αὐτῆς διξός λέγεται λόγος.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν σημασίαν 1) τοῦ ἀμφοτέρωθεν —ἀμφιθύρος, ἀμφίστομος, ἀμφιδέξιος, ἀμφιθάλασσος (Ἀττική). 2) τοῦ πέριξ —ἀμφιέννυμι, ἀμφίρρυτος, ἀμφίλος. 3) ἔριδος καὶ ἀβεβαιότητος —ἀμφιλέγω, ἀμφιγνῶ, ἀμφιθύλος.

§ 183. **Ἄνα** (μονόπτωτος) μετ' αἰιτικῆς. Κυρία σημασία, ἡ τοῦ «ἐπάνω, ἐπάνω εἰς . . . πρὸς τὰ ἄνω» (πθ. κατά).

α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν εἰς δήλωσιν 1) ἐκτάσεως τοπικῆς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ πρὸς τὴν ὁποίαν γίνεται τι — φύκουν ἀνὰ τὰ ὅρη. ἐπλεον ἀνὰ τὸν ποταμὸν (=πρὸς τὰ ἄνω, ἦτοι πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ ποταμοῦ). 2) **χρονικῆς διαρκείας** (=ἐπὶ, διαρκοῦντος τοῦ) —ἀξιώτατος ἐγένετο ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. β') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν 1) **τρόπου** (=μέ)—ἡλαυνεν ἀνὰ κράτος (=μὲ δῆλην τὴν δύναμίν του, ἦτοι τὴν ταχύτητα). 2) **συμφωνίας** (=κατά) —ἀνὰ λόγον (=κατ' ἀναλογίαν). ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον. 3) **διανομῆς** (ἴδιᾳ μετ' ἀξιθυμητικῶν) — ἐπορεύοντο ἀνὰ πέντε παρασάγγας τῆς ήμέρας. ἀνὰ πᾶσαν ημέραν, ἀνὰ πᾶν ἔτος.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — ἀναδιήνω, ἀνέρχομαι καὶ μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν 1) τοῦ δπέσω — ἀναχωρῶ, ἀνέχω (τὸν ἵππον). 2) τοῦ πάλιν — ἀναμάχομαι, ἀναδιδάσκω. 3) τοῦ πολὺ ἡ δυνατά — ἀναδιοῦ, ἀνακράζω.

§ 184. **Ἄντε** (μονόπτωτος) μετὰ γενικῆς (καθαρᾶς). Κυρία σημασία ἡ τοῦ «ἀπέναντι, ἐνώπιον, ἀντικρύ».

α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (σπανίως) — εἰστήκεσαν ἀντὶ τῶν πιτύων. β') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν 1) **ἀντικαταστάσεως** καὶ **ἀνταλλαγῆς** (=εἰς τὴν θέσιν τοῦ) — στρατηγὸς ἥρεθη Εενοφῶν ἀντὶ Προξένου. βουλεύεται ὥπας βασιλεύει ἀντ' ἔκεινου. 2) **δμοιότητος** (=τρόπον τινὰ ὡς) — ταύτην τὴν τάφρον βασιλεύεις ποιεῖ Ἐμμ. Γ. Παντελάκη — *Μεθοδικὸν Συντακτικὸν* "Εκδ. Γ' 1924. 7

ἀντὶ ἐρύματος. 3) συγκρίσεως—αἱρετώτερος δὲ καλὸς θάνατος ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ βίου. 4) προτιμήσεως—τὴν ἐλευθερίαν ἐλο-
μην ἢν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων. 5) ἀνταμοιβῆς ἢ αἰτίας—Δημια-
ράτῳ αὕτῃ ἡ χώρα ἐδόθη ἀντὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐκστρατείας.
Φιλέω τὴν πατρίδα ἀνθ' ὧν εὐ ἔπαθον ὑπ' αὐτῇς.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ἀντιπαρατάττο-
μαι, ἀντιστρατοπεδεύομαι, “ἀντιμέτωπος” καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν
σημασίαν 1) τοῦ ἐναντίου—ἀντιλέγω, ἀντίπαλος. 2) ἀντικατα-
στάσεως ἢ ἵστητος—ἀνταλλάσσω, ἀντικαθίστημι, ἀντάξιος. 3)
ἀμοιβαιότητος—ἀντιτιμώ, ἀνταγοράζω, ἀντιψυλάττομαι.

§ 185. **Ἀπὸ** (μονόπτωτος) μετὰ γενικῆς (ἀφαιρετικῆς).
Κυρία σημασία ἢ τοῦ «μακρὰν ἀπό τινος» (πθ. ἐκ, εἰς, πρός).

α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου, ἐκ τῶν
συμφραζομένων δὲ ἐξάγεται, ἢν πρόκειται περὶ ἀποστάσεως
ἀπλῶς, περὶ ἀπομακρύνσεως ἢ ἀποχωρισμοῦ, περὶ προελεύ-
σεως ἢ ἀφετηρίας—Οδρύσαι ἐστρατοπεδεύσαντο ἀπὸ τοῦ Ἑλ-
ληγικοῦ ὡς εἴκοσι στάδια. Κλέαρχος οὐκ ἥθελεν ἀποσπάσαι ἀπὸ
τοῦ ποταμοῦ τὸ δεξιὸν κέρας. πολλοὶ ἀπέστησαν ἀπὸ βασιλέως
πρὸς Κύρον. εἶδε Κύρον ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Σενοφῶν. οὐδαμοῦ
Κύρος ἐφαίνετο εὖδ' ἄλλος ἀπὸ αὐτοῦ οὐδεὶς παρῆν. ἦρξατο τει-
χῖζειν ἀπὸ ἡρινοῦ χρόνου. ἀφ' ἥρης. β') μεταφορικῶς εἰς διήλω-
σιν καταγωγῆς (ἐμμέσου)—ἥλθε Προκλῆς γεγονὼς ἀπὸ Δημια-
ράτου. οἱ ἀφ' Ἡρακλέους (=οἱ Ἡρακλεῖδαι). 2) ψλῆς, ἀπὸ τῆς
ὅποιας γίνεται τι, δργάνου ἢ μέσου, διὰ τοῦ ὅποιου γίνεται
τι, ἢ τρόπου, καθ' ὃν γίνεται τι—ἐνηγ̄ καὶ ὅξος ἐψητὸν ἀπὸ
τῶν φοινίκων. στράτευμα συνέλεξεν ἀπὸ τούτων τῶν χορηγμάτων.
ἔφερον καὶ ἤγρον τὴν Ἰωνίαν καὶ ἔζων ἀπὸ τούτου (=οὗτω, ἡτοι
λεηλατοῦντες). Κύρος ἐθήρευεν ἀπὸ ἵππου (=ἔφεππος). 3) αι-
τίας—ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος ἐπηγνέθη.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ἀφίσταμαι,
ἀπέρχομαι, ἀποκόπτω, ἀποσχίζω καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημα-
σίαν 1) καταγωγῆς — ἀπόγονος. 2) ἀπωλείχις — ἀποκτώμαται
(=ἀποβάλλω τὰ κεκτημένα, χάνω), ἀπομακρύάνω (=λησμονῶ).
3) παύσεως—ἀποφοιτῶ. 4) ἐπιστροφῆς (=οπίσω)—ἀποδίδωμι,
ἀπαιτῶ, ἀπολαμβάνω (=δίδω, ζητῶ, λαμβάνω τι διφειλόμενον).
5) ἀρνήσεως τοῦ σημαινομένου ὑπὸ τοῦ β' συνθετικοῦ ἀπλοῦ —

ἀπαξιῶ (=οὐκ ἀξιῶ), ἀποτυγχάνω (=οὐ τυγχάνω), ἀποδοκεῖ (=οὐ δοκεῖ), ἀπογιγνώσκω (=ἀποφασίζω νὰ μὴ . . .).

§ 186. **Δεῖται** (δίπτωτος) μετὰ αἰτιατικῆς ή γενικῆς. Κυρία σημασία ή τῆς διεξόδου διά τινος, «διὰ μέσου» (=πέρα καὶ πέρα) ή (ἐν συνθέσει) «εἰς δύο χωριστά».

A') **Μετ' αἰτιατικῆς α'**) μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν μόνον εἰς τοὺς ποιητάς—ἥτις διὰ δρυμὰ πυκνὰ καὶ οὐλην σπεύδουσα. θεῖός μοι ἥλθεν ὄνειρος ἀνδροσίην διὰ νύκτα. β') μεταφορικῶς δὲ δηλοῖ 1) **αἰτιαν**—διὰ τὸν ὅλεθρον τῶν στρατιωτῶν ὡργίζοντο. οἱ πολλοὶ δι' αἰσχύνην καὶ ἀλλήλων καὶ Κύρου συνηκολούθησαν. 2) **σκοπὸν** (σπανίως)—πάντ' ἐποίησεν, δπως ἂν δι' ἔκεινον ἐγκριθείη τὸ στάδιον ἐν λυμπίᾳ (=χάριν ἔκεινου).

B') **Μετὰ γενικῆς** (καθαρᾶς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ποταμὸς ῥεῖ διὰ τῆς Κελαινῶν πόλεως· οὗτῳ εἰς δήλωσιν ἀδιαλείπτου συνεχεῖας ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου—ἐπήρετο πότερα βούλοιτο σπονδᾶς ἔχειν καθάπερ διὰ τοῦ χειμῶνος ἢ πόλεμον. τέρας ἔστιν εἴ τι εὐτύχηκε διὰ βίου (=καθ' ὅλον τὸν βίον). δι' ὅλου τοῦ στρατεύματος ἐγίγνετο ἢ ἐπίστασις· ἢ **διαλείμματος** ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου (ἴδιᾳ μετ' ἀριθμητικῶν)—διὰ δέκα ἐπάλξεων πύργοις ἤσαν (=εἰς τὸ μεταξὺ ἑκάστης δεκάδος . . .). κατὰ κώμας οἰκοῦσι καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ (=μεσολαβοῦντος πολλοῦ διαστήματος). διὰ χρόνου σε εἶδον (=μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου). β') μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν τοῦ μέσου ἢ δρογάνου ἢ τρόπου ἐνεργείας τινός—διὰ τῶν ὁφθαλμῶν δρῶμεν. ἔλεγε Τισσαφέρηντος δι' ἔρμηνέως. πονηρῶν ἔστιν ἀνθρώπων δι' ἐπιορκίας πρὸς τοὺς θεοὺς πράττειν τι.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—διέρχομαι, διατρέχω, διελαύνω, διασχίζω (=σχίζω εἰς δύο), διακρίνω (=χωρίζω εἰς δύο)· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) τοῦ συνεχῶς **Ճ**αρχῆς μέχρι τέλους—διαγίγνομαι, διαμένω, διατελῶ. 2) τοῦ μεταξύ—διαλείπω (=ἀφήνω ἐν τῷ μεταξύ), διέσταμαι (=ἵσταμαι ἀφήνων διάστημα). 3) **ἀκολουθίας**—διαδέχομαι. 4) **διανομῆς**—διαδίδωμι, διανέμω. 5) **ἀμοιβαιστητος** ἢ **ἀμίλλης**—διαλέγομαι, διαλογίζομαι, διαγωνίζομαι, διατοξεύομαι, διαπίνομαι. 6) **ἐπιτάσεως** (=πολύ, πέρα καὶ πέρα) —διαφθείρω, διαγιγνώσκω, διασκοπῶ, διασαφηνίζω.

§ 187. Εἰς ἡ ἐσ (μονόπτωτος) μετ' αἰτιατικῆς. Κυρίᾳ σημασίᾳ ἡ τοῦ «μέσα, μέσα εἰς» (ἐπὶ κινήσεως πθ. ἔχ.).

α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—Κύρος συγχαλεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Πέρσας τοὺς ἀρίστους, οἱ μὲν ἔβαλλον, οἱ δὲ ἡκόντιζον εἰς τοὺς πολεμίους, εἰς Φαίακας, εἰς Πισίδας (=εἰς τὴν πόλιν τῶν Φ. εἰς τὴν χώραν τῶν Π.). οὕτω κατ' ἐπέκτασιν τῆς κυρίας σημασίας εἰς δήλωσιν ὅριου (ἡ τέρματος) ἐπὶ τόπου ἡ χρόνου (=μέχρι, ἕως εἰς)—τὰ τείχη καθῆκεν εἰς τὴν θάλασσαν. ὅπλα ἐκπεπονημένα εἰς κόσμον. ὀλίγοι τῶν στρατιωτῶν εἰς τὴν ἑσπέραν σίτου ἐγεύσαντο. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ αἱ φράσεις εἰς πολυσαρνίαν (τρέφεσθαι), εἰς δύναμιν (εὑ ποιεῖν), εἰς ὑπερβολήν, εἰς ἔμε (=μέχρι τῆς ἐποχῆς μου).

β') Μεταφορικῶς δηλοτὶ 1) τὸ περίπου—διέφθειραν εἰς ὄχιακοσίους. 2) διεύθυνσιν ἀπλῶς πρός τι—(τὰ ἄρματα) εἰχον τὰ δρέπανα ὑπὸ τοῖς δίφροις εἰς γῆν βλέποντα. ἔδοξεν αὐτοῖς προϊέναι εἰς τὸ πρόσθιεν. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει εἰς Πέλτας. ὁ ἐκ τῶν Ἑλλήνων φόδος εἰς τοὺς βαρβάρους. 3) ἐνώπιον—ἢ εἰπον εἰς ἀπαντας οὐκ ἀρνήσομαι. 4) ἀναφοράν—Δερκυλίδας διέφερε Θιέρωνος εἰς τὸ ἄρχειν (=ώς πρὸς τὸ ἄρχειν). Ἀθηναῖοι πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον. 5) σκοπόν—Κίλισσα ἔδωκε Κύρῳ χρήματα πολλὰ εἰς τὴν στρατιάν. αἱ κῶμιαι Παρυσάτιδος ἦσαν εἰς ζώνην δεινομέναι. 6) διανομήν—τὸ στράτευμα ἤκολούθει εἰς δύο. εἴπε παρατάττεσθαι εἰς ὄχιτό (¹).

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—εἰσέρχομαι, εἰσάγω, εἰσπίπτω, εἰσπλους· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν ἐπιτάσσεως—εἰσορῶ, εἰσακούω (=καλῶς ὄρω, ἀκούω).

§ 188. Ἔν (μονόπτωτος) μετὰ δοτικῆς (τοπικῆς πθ. εἰς, ἔχ.). Κυρίᾳ σημασίᾳ ἡ τοῦ «ἐντός, μεταξύ, μέσα εἰς» (ἐπὶ στάσεως ἡ ἐνεργείας, ἀλλ᾽ ἐντὸς ὥρισμένης περιοχῆς).

α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ἡ ἀγορὰ ἦν ἐν τῷ βαρβαρικῷ

(¹) Ἡ μετὰ γενικῆς σύνταξις τῆς εἰς εἰς τὴν στερεότυπον φράσιν εἰς "Αἰδουν καὶ εἰς ἄλλας ὅμοιας πρὸς αὐτήν, οἷον εἰς Ἀγάθωνος, εἰς διδασκάλου κ.τ.τ. προηῆλθεν ἐκ τῆς ἀντιστοίχου συντάξεως τῆς ἐν μετὰ γενικῆς, οἷον ἐν "Αἰδουν κ.λ.π. (ἴδε ἐν).

στρατεύματι. ὅχληρόν ἔστιν ἐν νέοις γέρων ἀνήρ. ἄλλο στράτευμα συνελέγετο ἐν Χερρονήσῳ· οὕτω καὶ ἐν κινδύνῳ, ἐν δεινῷ, ἐν ἀσφαλεῖ, ἐν ἀπορίᾳ, ἐν ἀλπίσιν εἰναι, ἐν εἰρήνῃ διάγειν, ἐν τῷ φανερῷ λέγειν ἢ ποιεῖν τι, ἐν ἀνάγκῃ ἔχεσθαι κ.τ.τ. Οὕτω καὶ πρὸς δῆλωσιν χρόνου ὡρισμένου—ὅμνυμεν μηδὲν τῆς σῆς ἀρχῆς ἀδικήσειν ἐν ταῖς σπονδαῖς. Ἐλαθεν ἐν ὁκτὼ ἡμέραις ἐννέα πόλεις.

β') Μεταφορικῶς δηλοῖ 1) τὸ ἐνώπιον—ἐν Δαναοῖσιν ἀγορεύεις. ἐν τῷ δῆμῳ εἰπεν. οὐ χαλεπὸν Ἀθηναῖοις ἐπαινεῖν. 2) τὸ πλησίον—ἡλθον εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν οἰκουμένην ἐν τῷ Εὔξεινῳ πόντῳ. 3) διεύθυνσιν ἀπλῶς—ἐπορεύετο τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιᾷ ἔχων. 4) τὸ δραγανον ἢ τὸν τρόπον—ἴδοξε Ξενοφῶν ἐν πέδαις δεδέσθαι. ἔδόων ἀλλήλοις μὴ θετιν δρόμῳ, ἀλλ' ἐν τάξει ἔπεσθαι. 5) συμφωνίαν—ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι τρέφονται.

Σημ. 1. Ἰδειτεραι ἐκφράσεις α') ἐν τινι εἰναι=ἔκ τινος ἔξαρτασθαι—τῆς Ἑλλάδος ἐν ταῖς γυγαιξὶν ἔστιν ἢ σωτηρία. ἐν σοι τοῦτο ἔστι. β') ἐν ἔμαυτῷ εἰμι ἢ γίγνομαι=εἰμαι ἢ ἐρχομαι εἰς τὸν ἔκυτόν μου, εἰς τὰ λογικά μου—ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἔκυτῷ ἐγένετο. ἐν σαυτῷ γενοῦ. γ') ἐν καιρῷ ποιεῖν=καταλήγως ποιεῖν—γην τοὺς στρατιώτας συλλέγητε καὶ παραθαρύνητε, οἷμαι ἀν διμᾶς πάγυ ἐν καιρῷ ποιῆσαι. δ') ἐν καιρῷ εἰναι ἢ γίγνεσθαι τινι=χρήσιμον εἰναι ἢ γίγνεσθαι εἰς τινα—ὅπου ἀν ὁ, πειράσομαι ἐν καιρῷ σοι εἰναι (¹).

Σημ. 2. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ἐνοικῶ, ἐν-

(¹). Ἡ μετὰ γενικῆς σύνταξις τῆς ἐν εἰς τὴν στερεότυπον φράσιν ἐν Ἀιδον καὶ εἰς ἄλλας διμοίας μὲ αὐτήν, οἷον ἐν Ἀρίφρονος, ἐν παιδοτρίβου, ἐν Ἀσκληπιοῦ, εἰναι λείψανον ἀρχαίας συντάξεως τῆς ἐν μετὰ γενικῆς (καθαρᾶς) τοῦ ὅλου δηλωτικῆς. Ἐκ τοιαύτης συντάξεως προῆλθε καὶ τὸ ἐπίρρημα ἔμποδῶν (κυρίως =ἐν ποδῶν, ἥτοι ἐν τῇ περιοχῇ τῶν ποδῶν).

Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων λέγεται καὶ ἐν ἔμαυτοῦ, ἐν σεαυτοῦ, ἐν ἔαυτοῦ—ἔφλεγόμην καὶ οὐκέτ' ἦν ἐν ἔμαυτοῦ (=ἐν ἔμαυτῷ).

δημῶ, ἐνδίφριος^ο καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) *κυήσεως* — ἔμπειρος, ἔμφρων, ἔμψυχος, ἐνηχος.^ο 2) *συμφωνίας* — ἔμπειρος, ἔμμελής καὶ 3) *ἐπιτάσεως* — ἔμμανής, ἔμπλεως, ἐνδείς.

§ 189. **Ἐπέ** ή ἐπ (μηνόπτωτος) μετὰ γενικῆς (ἀφαιρετικῆς) (πθ. ἀπό, εἰς, ἐν). Κυρίᾳ σημασίᾳ ή τοῦ «ἀπὸ μέσ’ ἀπό, ἀπὸ» (ἐπὶ κινήσεως ἀπὸ τὰ ἐντός τενος). α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — ἔλκετο ἐκ κολεοῦ μέγα ἕιφος. αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων. τοὺς Θρῆκας ἐκ τῆς Χερρονήσου ἐξήγλαυνον.

β') Μεταφορικῶς εἰς δήλωσιν προελεύσεως καὶ ἀφετηρίας ἐν γένει 1) ἐπὶ τόπου (σπανίως περὶ προσώπων) — ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπῆγχοντο. οὐδεὶς αὐτῷ ἔμάχετο ἐκ τοῦ ἀντίου. φῶς μέγα ἐκ Διὸς ὢδετὸν ἔδοξε. 2) ἐπὶ χρόνου, κυρίως εἰς δήλωσιν ἀμέσου χρονικῆς ἀκολουθίας — ἐκ τοῦ ἀρίστου (=εὐθὺς μετὰ τὸ ἄριστον), ἐκ παλιῶν (=εὐθὺς ἀπὸ τῆς πατικῆς ἡλικίας). ὥρα βουλεύεσθαι διὰ την χρήματα ἐκ τούτων (=κατόπιν τούτων). 3) Απολλοφάνης ἐτύγχανεν ἐκ παλαιοῦ ἔνος ὣν Φαρναθάζωφ. 3) ἐπὶ καταγωγῆς (ἀμέσου πθ. ἀπό) — οἱ μὲν ἀπὸ θεῶν, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν γεγόνασι. οἱ ἐξ Ἡρακλέους (=οἱ πατέρες τοῦ Ἡ.). 4) ἐπὶ ψλῆς, δργάνου ή τρόπου — τὸ στράτευμα ἐπορίζετο σῖτον ἐκ τῶν ὑποζυγίων. ἐποιοῦντο διαβάσεις ἐκ τῶν φοινίκων. πάτριον γῆμιν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι. 5) ἐπὶ ποιητικοῦ *alτίου* καὶ *alτίας* ἐν γένει — τοῦτό μοι ἐκ θεοῦ δέδοται. οἶδα ἀνθρώπους τοὺς μὲν ἐκ διαβολῆς, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ὑποψίας, οἱ ἐποίησαν ἀνήκεστα κακὰ ἀλλήλους. ἐκ λόγων καλῶν κακῶς ἐπράξα. 6) ἐπὶ συμφωνίας — ἐκ τῶν ἔργων χρήματος ἀπό τῶν λόγων τὴν ψῆφον φέρειν.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — ἐξέρχομαι, ἐκβαίνω, ἐκπλέω^ο καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) *καταγωγῆς* (ἀμέσου) — ἐκγονος. 2) *ἐπιτάσεως* — ἐκκόπτω, ἐκπίμπλημι, ἐκτανύω, ἐξεργάζομαι. 3) *ἀλλοιώσεως* — ἐκβαρβαρῶ, ἐξελληνίζω.

§ 190. **Ἐπεὶ** (τρίπτωτος). Κυρίᾳ σημασίᾳ ή τοῦ «ἐπάνω» (ἐπάνω εἰς, ἐπάνω ἀπό· πθ. ὑπό).

Α') *Μετ'* *αλτιατικῆς* α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (συνήθως ἐπὶ κινήσεως, ἐπάνω εἰς τι κατά τινα ἔκτασιν αὐτοῦ) — ἀνεδίβαζεν ἐπὶ τὸν λόφον τὸ στράτευμα. Θηραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἑστίαν. ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον τὰ παλτὰ ἔλαβε. β') μετα-

φορικῶς δηλοῖ 1) ἔκτασιν τόπου ἢ χρόνου (=εἰς ἔκτασιν, εἰς διάστημα, κατὰ τὴν διάρκειαν)—παρετέτατο ἡ τάφρος διὰ τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας. ἐφάνη ὥσπερ μελανία τις ἐν τῷ πεδίῳ ἐπὶ πολύ. ἐπὶ δέκα ἔτη ἐπολέμουν. τὸ Ρήγιον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασιάζε. 2) διεύθυνσιν πρός τι (ἀπλῶς ἢ μὲν ἔχθρικὴν διάθεσιν, κατὰ τὸ νόημα τῶν συμφραζομένων)—επορεύθησαν ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. ἐκέλευεν αὐτοὺς ἀπιέναι ἐπὶ τὰ ἑαυτῶν. ἵετο ἐπ’ αὐτὸν καὶ παῖει κατὰ τὸ στέργον. 3) τὸ τέρμα τῆς διευθύνσεως (=πλησίον εἰς, μέχρι)—ἀπεσύθησαν οἱ "Ελληνες ἐπὶ θάλατταν. αἱ πέτραι καθῆκον ἐπ’ αὐτὸν τὸν ποταμόν. 4) σκοπόν—οἱ στρατιῶται ἐξῆσαν ἐπὶ λείαν. ἐπὶ θάνατον ἦγετο Ὁρόντας. 5) ἐπίβλεψιν καὶ ἀρχὴν (=ἐπὶ κεφαλῆς τῶν, ὡς ἀρχηγὸς τῶν)—Ἄγησίλαος Σενοκλέα ἔταξεν ἐπὶ τοὺς ἴππεας.

"Η φράσις ἀναχωρῶ ἢ ἀπέρχομαι ἐπὶ πόδα=δπισθιχωρῶ ἢ ἀπέρχομαι χωρὶς νὰ στρέψω τὰ νῶτα.

B') *Μετὰ γενικῆς* (καθαρᾶς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν ἐπὶ στάσεως (δηλουμένης ἢ νοούμενης)—ἐλέγετο Συέννεσις εἰναι ἐπὶ τῶν ἄκρων. ἐπὶ σχεδιῶν διέδαινον τὸν ποταμόν. τὰ ἐπὶ Θράκης (ἐνν. χωρία=αἱ ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Θράκης πόλεις). β') μεταφορικῶς δηλοῖ 1) τὸ πλησίον (σπανίως)—ἐκέλευον αὐτοῦ μεῖναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. 2) τὸ ἐνώπιον—ἐπὶ πολλῶν μαρτύρων ταῦτ' ἐπαθον. 3) σκόπιμον διεύθυνσιν πρός τι—ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου (=διὰ τὴν πατρόθια τῶν, μὲ σκοπὸν νὰ φθάσουν εἰς τὴν πατρόδα). Ἀριατος ὑπιέναι ἔφη ἐπὶ Ἰωνίας. 4) χρόνον (ὡς περίοδον ἢ ἐποχήν)—ἐν ταῖς Ἰωνικαῖς πόλεσιν οὕτε δημοκρατία εἴτι ἦν, ὥσπερ ἐπὶ Ἀθηναίων, οὕτε δεκαρχία, ὥσπερ ἐπὶ Λυσάνδρου (=ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς ἀρχῆς τῶν Ἀθηναίων, τῆς ναυαρχίας τοῦ Λυσάνδρου). ἐπὶ τοῦ Δεκελεικοῦ πολέμου. ἐπὶ τῶν τριάκοντα (π. ἐπὶ Οθωνος, ἐπὶ Γεωργίου κ. τ. τ.). 5) ἐπιστασιαῖς καὶ ἀρχῇ—παρῆν καὶ Χειρίσσωφος ἐπὶ τῶν νεῶν. ὁ ἐπὶ τῶν ὀπλιτῶν, ὁ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ, οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων (=οἱ ἀρχοντες). 6) διανομήν—ἐτάχθησαν ἐπὶ τεττάρων (=εἰς 4 γραμμάς, εἰς βάθος τεσσάρων). αἱ τῶν ταξιάρχων νῆες ἐτάχθησαν ἐπὶ μιᾶς. τὰ ἱερὰ καλὰ ἦν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ πρώτου.

G') *Μετὰ δοτικῆς* (τοπικῆς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (ἐπὶ

στάσεως δηλουμένης ή νοουμένης, ὅπως καὶ μετὰ γενικῆς) — δόκτῳ οἱ ἀριστοὶ τῶν περὶ τὸν Κῦρον ἔκειντο ἐπ' αὐτῷ (=ἐπάνω εἰς τὸ σῶμά του). οἱ βάρδαροι διῆγον ἐπὶ σχεδίαις ἄρτους, τυρούς, οἶνον. β') μεταφορικῶς δηλοῦ 1) τόπον ἡ χρόνον ώρισμένον (=ἐν) — ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο. πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἐφ' ἑκάστῃ ἑκδρομῇ κατέβαλλον. 2) τὸ δρισθενὲν ἡ κατόπιν ἐπὶ τόπου ἡ χρόνου — ἐτάχθησαν ἐπὶ τοῖς ὅπλιταις πελτοφόροι. ἐπὶ τούτοις Μενοφῶν τάδε εἶπε. 3) τὸ πλησίον ἡ ἐνώπιον — ἔλεγεν δὲ ὁ κούσιος Ἀθροκόμαν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ εἶναι. ἐπὶ τοῖς δικασταῖς ἔλεγε. 4) προσθήκην — οἱ τῶν Περσῶν παῖδες κάρδαμον μόνον ἔχουσιν ἐπὶ τῷ σίτῳ (=πρὸς τῷ σ.). 5) ἐπιστασίαν καὶ ἀρχήν — παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου γῆς καὶ ἐπ' αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας. πολλοὶ οἱ ἐπὶ τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς αλχμαλώτοις ὅντες ἀπόμαχοι ἦσαν. 6) αἰτίαν — ἐπαινῶ σε ἐφ' οἵς λέγεις. μέγα φρονεῖ ἐπ' ἀνδρεῖ. 7) σκοπόν — σύμμαχοι ἔγενόμεθα οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλήνων (=πρὸς ὑποδούλωσιν). ἔλαθον τῆς ζώνης Ὁρόνταν ἐπὶ θανάτῳ. 8) δρον ἡ συμφωνίαν — μισθωθῆναι οὐκ ἐπὶ τούτῳ ἔφασαν. γῆράτα ἐπὶ τίσιν ἀν σύμμαχος γένοιτο. 9) πρὸς τιμήν — οἱ Ὁδρύσαι θάψαντες τοὺς ἔκυτῶν νεκροὺς πολὺν οἶνον ἔξει. πιον ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἵπποδρομίαν ἐποίησαν.

Σημ. 1. Ἡ φράσις ἐπὶ τινι εἶναι ἡ γέγνεσθαι = εἰς τὴν ἔξουσίαν τινὸς εἰναι ἡ περιέρχεσθαι — Κῦρος βουλεύεται ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ. ήμιν οἷμαι πάντα ποιητέα, ὅπως μήποτε ἐπὶ τοῖς βαρδάροις γενώμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον ἔκεινοι ἐφ' ήμιν.

Σημ. 2. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — ἐπιτίθημι, ἐπιβαίνω, ἐπίγειος καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) τοῦ πλησίον — ἐπιταλάττεις. 2) προσθήκης — ἐπικτώμαι, ἐπιδίδωμι. 3) ἐπιτάσεως — ἐπιποθῶ, ἐπιφανής, ἐπίπονος. 4) τοῦ κατόπιν — ἐφέπομαι, ἐπιγίγνομαι. 5) διευθύνσεως ἀπλῆς ἡ ἐχθρικῆς — ἐφέλκω, ἐπισπῶ, ἐπιστρατεύω, ἐπιπλέω. 6) ἀμοιβαιστητος — ἐπιμείγνυται, ἐπιγαμία.

§ 191. **Κατὰ** (δίπτωτος) μετὰ αἰτιατικῆς ἡ γενικῆς. Κυρία σημασία ἡ τοῦ «κάτω» (πρὸς τὰ κάτω, κάτω εἰς, κάτω ἀπό· πθ. ἀνά).

A'). *Μετ' αιτιατικῆς α'*) μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν ἐπὶ στάσεως (σπανίως) — αἱ ἔχιδναι κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν εἰσιν (=κάτω εἰς ὅλην . . .), καὶ ἐπὶ κινήσεως συνηθέστερον — ἔπλεον κατὰ τὸν ποταμὸν (=πρὸς τὰ κάτω τοῦ ποταμοῦ, ἡτοι ἀκολουθοῦντες τὸ φεῦμα αὐτοῦ πθ. ἀντίθ. ἀνὰ τὸν ποταμόν) β') μεταφορικῶς δηλοῖτ 1) ἔκτασιν τόπου ἥ (διάρκειαν) χρόνου — 'Αγησίλαος οὐκ ἐδύνατο κατὰ τὰ πεδία στρατεύεσθαι. Κύρος ἐποιέρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. κατὰ τὸν πρότερον πόλεμον (=διαρκοῦντος τοῦ . . .), κατὰ τοὺς Ἡρακλείδας (=κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Ἡ.) καὶ χωρὶς γὰ διακρίνεται σαφῶς ἡ ἔννοια τῆς ἐκτάσεως εἰς δήλωσιν ἀπλῶς τοῦ ποσοῦ ἥ τοῦ πότε — Κύρος παλει βισιλέα κατὰ τὸ στέρνον. Δερκυλίδας ἐνόμιζεν ἀθυμοτέρους κατὰ τὴν προσθολὴν ἔσεσθαι τοὺς στρατιώτας. 2) τὸ διὰ μέσου — κατὰ θάλατταν ἐπέμπετο (=διὰ θ.). ἐπορεύοντο κατὰ γῆν. 3) διεύθυνσιν πρός τι — ἐδόξα Κύρος ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων. 4) τὸ ἀπέναντι — Τισσαφέρνης κατὰ τοὺς Ἐλληνας τεταγμίνος ἦν. ἐνίκων οἱ Ἐλληνες τὸ καθ' ἔαυτούς. 5) τὸ ηατόπιν — γίεσαν κατὰ τοὺς ἄλλους, τοὺς προϊόντας. οὕτω καὶ κατὰ πόδα ἥ κατὰ πόδας τινὸς = ἀμέσως κατόπιν τινός. 6) συμφωνίαν — Κλέαρχος ἤγειτο κατὰ τὰ παρηγγελμένα. κατὰ νόμον, κατὰ τὸ δίκαιον, κατὰ δύναμιν, κατὰ τύχην. 7) ἀναφοράν — κατὰ τὴν τροφὴν τῶν παΐδων τοιαῦτα ἔλεγεν (=σχετικῶς μὲ τὴν ἀνατροφὴν . . .). τὰ κατὰ τὸν πόλεμον, τὸ κατ' ἐμέ. 8) αἰτίαν ἥ σκοπόν — ἐπραξκν τοῦτο κατ' ἔχθος τῶν Μηγίνων (=ἔνεκα μίσους πρὸς . . .). ἐσκεδασμένοι ἦσαν καθ' ἀρπαγὴν (=πρὸς ἀρπαγὴν). ἐπεδήμει κατ' ἐμπορίαν. ἦκε κατὰ θέαν. 9) τρόπον — καθ' ἡσυχίαν ἥλθον. πόλεις τινὰς κατὰ κράτος δ Θιβρῶν ἐλάμπανε (=διὰ τῆς βίᾳς). 10) διανομὴν καὶ χωρισμόν — οἱ βάρβαροι παρήλαυνον τεταγμένοι κατὰ ἵλας καὶ κατὰ τάξεις. ἐγὼ ἔθει ωδιαβιβάσαι ὑμᾶς κατὰ τετρακισχιλίους.

B'). *Μετὰ γενικῆς α'*) μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (=κάτω ἀπὸ γῇ κάτω εἰς) — ἀμφότεροι ὥχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον (=κάτω ἀπὸ τοὺς βράχους). βουλοίμην ἀν δύναται κατὰ γῆς (=κάτω εἰς τὴν γῆν). ὅμνυμι καθ' ἱερῶν (=ὅρκιζομαι θέων τὴν γεῖτρα κάτω εἰς τὰ σφάγια). β') μεταφορικῶς δηλοῖτ 1) τὸ ἐναντίον — μάρτυρας κατ' ἐμοῦ παρέχεται. 2) ἀνα-

φοράν—μή κατ' ἀνθρώπων μόνον σκόπει τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κατὰς ζῷων πάντων καὶ φυτῶν (=ἐν σχέσει μὲ . . .).

'**Η φράσις κατὰ νότου**=ἐκ τῶν ὅπισθεν.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—κατατίθημι, κατάκειμαι, καταβαίνω· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) τοῦ ἐναντίου—καταδιῶ τινος, κατηγορῶ τινος. 2) κατατάξεως καὶ κατανομῆς—καταλέγω, καταγράφω, κατανέμω. 3) ἐπιτάσεως—κατασένγυμπι, κατεσθίω, καταφανής. ἐκ τῆς σημασίας δὲ ταύτης προκύπτει ἡ σημασία α') τοῦ ὑπερομέτρως καὶ κακῶς—καταχρῆμαι, καταχαρίζομαι καὶ β') τῆς φυδρᾶς—κατακυνθεύω, καθιπποτροφῶ, καθηδυπαθῶ τὴν οὐσίαν (=φθείρω τὴν περιουσίαν εἰς κύδους, εἰς ἴπποτροφίας, εἰς ἥδονάς).

Κατάγω φυγάδα=ἐπαναφέρω ἔξοριστον εἰς τὴν πατρίδα, κατέρχεται δὲ φυγάς=ἐπανέρχεται δὲ ἔξοριστος εἰς τὴν πατρίδα (πθ. κάνθιδος τῶν Ἡρακλειδῶν), ἢ πόλις τοὺς φυγάδας καταδέχεται=ἐπιτρέπει νὰ ἐπανέλθουν οἱ ἔξοριστοι.

§ 192. **Μετὰ** (διπτωτος) μετ' αἰτιατικῆς ἡ γενική. **Κυρία** σημασία ἡ τοῦ «μεταξύ, ἐν τῷ μέσῳ» (πθ. σύν).

A'). **Μετ' αἰτιατικῆς α')** μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν συνήθως μὲν παρ' Ὁμήρῳ—μετὰ πάντας ὄμηλικας ἔπλευ ἄριστος (=μεταξὺ πάντων . . .), μάχετο ἀτσσῶν ὡς τ' αἰγυπιὸς μετὰ χήνας (=ἐν μέσῳ χηνῶν) εἰς τοὺς πεζοὺς δὲ συγγραφεῖς μόνον εἰς τὴν φράσιν μετὰ χεῖρας ἔχειν τι, ἐκ τῆς δόπιας προηλθε κατόπιν τὸ δῆμα μεταχειρίζομαι. β') μεταφορικῶς δηλοῖ τὸ κατόπιν ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου—καθίσταντο Κλέαρχος μὲν πρὸς τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, Πρόξενος δὲ ἐχόμενος, οἱ δὲ ἄλλοι μετὰ τοῦτον. μετὰ τὸ δεῖπνον ἔτυχον ἐν περιπάτῳ Πρόξενος καὶ Σενοφῶν· οὗτοι καὶ μεθ' ἡμέραν (κυρίως=μετὰ τὰ ἔξημερώματα· πθ. ἄμ' ἡμέρα =εὐθὺς δές ἔξημέρωσε).

B'). **Μετὰ γενικῆς** (καθαρᾶς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (σπανίως)—ἔως ἣν μετ' ἀνθρώπων (=μεταξὺ τῶν ζώντων, ἐν τῇ ζωῇ). β') μεταφορικῶς δηλοῖ 1) τὸ δμοῦ—Γλοῦς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων. τὴν πόλιν ἔξελιπον οἱ ἐνοικοῦντες μετὰ Συενέσιος. 2) τρόπον—οὐ βούλομαι κτᾶσθαι τι μετ' ἀδικίας. μετὰ σπουδῆς, μετὰ παρρησίας. 3) συμφωνίαν—οὐ μετὰ τῶν κειμένων νόμων αἱ τοιαῦται σύνοδοι ἤσαν.

Σημ. 1. Εἰς τοὺς ποιητὰς εύρεσκεται ἡ μετὰ μὲ τὴν κυρίαν τῆς σημασίαν καὶ μὲ δοτικήν (τοπικήν)—έγώ μετ' Ἀχαιοῖσιν πιλέμιζον. μετὰ Τρώεσιν ἀγορεύει.

Σημ. 2. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (εὕχρηστος κυρίως εἰς τοὺς ποιητάς)—μέτειπι (=εἶμαι μεταξύ), μεταπάνομαι (=ἀναπαύομαι ἐν τῷ μεταξύ), μετάφημι, μεθομέλω, μεταίχμιον, μέτωπον καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) κοινωνίας —μετέχω, μεταλαμβάνω, καθ' ὃ ἔπειτα καὶ μεταδίδωμι (=διδωμέρος). 2) ἀκολουθίας—μεταθέω, μεταδιώχω, μετέρχομαι. 3) μεταβολῆς—μεθίστημι, μετατίθημι, μεταβάλλω, μεταγιγνώσκω.

§ 193. **Παρὰ** (τρίπτωτος). Κυρία σημασία ἡ τοῦ «πλησίον, πληρόιον εἰς» (πθ. ἀπό, πρός, εἰς).

A'). *Μετ' αἰτιατικῆς α'* μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν, ἐκ τῶν συμφραζομένων δὲ δηλοῦται ἀν πρόκειται περὶ στάσεως ὑπαρχούσης ἡ ἐπακολουθούσης κατόπιν κινήσεως, περὶ θέσεως ἢ κινήσεως παραλλήλου καὶ περὶ διευθύνσεως σκοπίμου (πρὸς πρόσωπον)—ἡν παρὰ τὴν ὅδὸν κρήνη. ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξ παρὰ Κύρον. ἡν παρὰ τὸν Εὐφράτην πάροδος στενή. πλοῦς μὲν δ παρὰ γῆν, περίπατος δὲ δ παρὰ θάλατταν ἥδιστος. ἔπειμψε Πίγρητα παρὰ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων. εὗτω καὶ ἐπὶ χρόνου (=κατὰ τὴν διάρκειαν)—δόλιον ἄνδρα φεῦγε παρ' οὐλον τὸν βίον. δ ἀπὸ τῶν φοινίκων οἶνος ἡν παρὰ πότον ἥδυς. β') μεταφορικῶς δηλοῖ 1) *παραβολὴν* καὶ *σύγκρισιν*—στόλων μεγιστος οὐτος ἐγένετο, ὥστε τὸν Δαρείου τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τοῦτον μηδὲν φαίνεσθαι (πθ. § 65, α' σημ.). 2) *παράβασιν* καὶ *ἔναντιστητα*—παρὰ τοὺς ὅρκους ἔλυε τὰς σπονδάς. δέξομεν παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν. παρὰ τὸν νόμον, παρὰ τὰς δυνάμεις. 3) *διαφορὰν* ἡ *ἔξαιρεσιν* (=ἐκτός, πλήν)—οὐκ ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλα φάναι. παρὰ τέτταρας ψήφους μετέσχε τῆς πόλεως. ἐνταῦθα ἀνήκουν αἱ ἐμπρόθετοι ἐκφράσεις *παρὰ μικρόν*, *παρ' οὐλίγον*, *παρ'* οὐδέν—παρὰ μικρὸν ἡλθεν ἀποθανεῖν (=οὐλίγον ἔλειψε νά). ἔνιοι παρ' οὐλίγον ἐποιοῦντο τὸν Κλέανδρον (=οὐλίγην σημασίαν ἔδιδον εἰς τὸν Κ.). παρ' οὐδὲν ἥγεται τὰς ἥμετέρας συνθήκας. 4) *αἰτίαν*—παρὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν ἐπηρέεται Φίλιππος.

B'). *Μετὰ γενικῆς* (ἀφαιρετικῆς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—φάσγανον ἐρύσσατο παρὰ μηροῦ (=πλησίον ἀπὸ τὸν μη-

ρόν). β') μεταφορικῶς δηλοτ 1) προσέλευσιν (ἐπὶ προσώπων= ἐκ μέρους, ἀπό)—ἔρχονται παρὰ βασιλέως καὶ Τισσαφέρους κήρυκες. ἡ τῆσσατο ὁ Θίβρων καὶ παρ' Ἀθηναῖων ἵππεας. 2) τὸ ποιητικὸν αἴτιον (=ὑπό)—παρὰ πάντων τοῦτο ἔμολογεται.

Γ'). Μετὰ δοτικῆς (τοπικῆς δῆλούσης κανονικῶς πρόσωπον) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν (περὶ διαρκοῦς ἢ διπλασίης μακρᾶς παραμονῆς πληγίου τινός)—Μένων ἔμενε παρ' Αριαλφ. Φαλίνος ἐτύγχανε παρὰ Τισσαφέρνει ὄν. παρ' ἥμιν (=πληγίου μας, εἰς τὸν τόπον μας). παρὰ βασιλεῖ (=πληγίου τοῦ β., ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ β.). β') μεταφορικῶς δηλοτ κρίσιν—δικεῖς παρ' ἥμιν οὐ βεβούλευσθαι κακῶς (=κατὰ τὴν κρίσιν ἥμιν).

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—πάρειμι, παρίσταμαι, παρακάθημαι· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν 1) προσελεύσεως—παραλαμβάνω (=παρά τινος λαμβάνω). 2) τοῦ ἔναντιον—παρανομῶ, παρασπονῶ. 3) τοῦ οὐχὶ δρεθῶς, ἢτοι ἐσφαλμένως—παρακούω, παρερμηνεύω. 4) τοῦ πλαγίως ἢ λαθραίως—παρεισδύομαι, παρακύπτω, παρέγγραπτος (πολιτης).

§ 194. ΙΙερὸν (τρίπτωτος). Κυρία σημασία ἢ τοῦ «πέριξ» (καὶ ἐπέκεινα, ὑπεράνω· πθ. ἀμφι·).

Α'). Μετ' αἰτιατικῆς α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—Κύρος ἔκέλευσε τούτους θέσθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, κατεστρατοπεδεύσατο περὶ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν. β') μεταφορικῶς δηλοτ 1) τόπου τινός τὴν περιφέρειαν ἢ πᾶσαν τὴν περιοχὴν αὐτοῦ—ῷκουν Φοίνικες περὶ πᾶσαν Σικελίαν (=εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Σ.). Καμβύσης ἐγρόνιζε περὶ Αἴγυπτον (=εἰς τὰ μέρη τῆς Αἰγ.). 2) τὸ περίπου ἐπὶ χρόνου ἢ ποσοῦ—Κύρος ἐξέτασιν ποιεῖται περὶ μέσας νύκτας. νῆσες περὶ τὰς ἔθισμάκοντα. 3) ἀναφοράν—κακίους εἰσὶ περὶ ἥμας; ἢ ἥμετες περὶ ἔκείνους. ὄμολογετες περὶ ἐμὲ ἀδικος γεγενῆσθαι;

Διὰ τῆς φράσεως οἱ περὶ τινα νοοῦνται α') οἱ ἀκόλουθοι ἢ στρατιῶται ἢ διπάδοι τιγος—Κύρος ἀπέθανε καὶ δικτὺ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτόν. β') αὐτὸ τὸ κύριον πρόσωπον μετὰ τῶν ἀκολουθούντων αὐτό—ἔνδηλοι ἡσαν οἱ περὶ Ἀριαλον ἡττον προσέχοντες τοις Ἑλλησι τὸν νοῦν (=οἱ Ἀ. καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ βάρβαροι). Ἡ δὲ φράσις εἰμὶ περὶ τι—καταγίνομαι εἰς τι.

Β'). Μετὰ γενικῆς (καθαρᾶς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν

μόνον εἰς τοὺς ποιητάς—ήμερὶς ἡβῶσα τετάνυστο περὶ σπεῖους γλαφυροῖο. β') μεταφορικῶς δῆλοι 1) ὑπεράσπισιν (=πρὸς διάσωσιν, πρὸς σωτηρίαν)—εἰς οἰωνὸς ἀριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. περὶ ψυχῆς ὁ ἀγών (=περὶ τῆς ζωῆς). 2) σκοπὸν (=πρὸς ἀπόκτησιν, πρὸς ἐπίτευξιν)—σὺν τοῖς ὅπλοις καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν μαχούμεθα. βασιλεὺς κήρυκας ἔπειμψε περὶ σπονδῶν. 3) ἀναφοράν—Ἐενοφῶν ἀνακοινοῦται Σωκράτει περὶ τῆς πορείας. τι χρὴ ποιεῖν περὶ ὃν λέγεις;

Σημ. Εἰς τοὺς ποιητὰς εὑρίσκεται ἡ περὶ συντασσομένη καὶ μετὰ γενικῆς (ἀφαιρετικῆς) μὲ τὴν σημασίαν τοῦ «ὑπέρ, ὑπεράνω, περισσότερον»—ό δ' ἀνήρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων (=ὑπέρτερος πάντων)· μὲ τοιαύτην σημασίαν εὑρίσκεται εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς ἡ περὶ μόνον εἰς τὰς φράσεις περὶ πολλοῦ ἡ περὶ παντὸς ποιοῦμαι ἡ ἡγοῦμαι τι (=ἀποδίδω εἰς τι μεγάλην σημασίαν, θεωρῶ τι ἀνώτερον παντὸς ἄλλου πράγματος)—βασιλεὺς ἡμᾶς ἀπολέσαι ἀν περὶ παντὸς ποιήσαιτο. ἀλήθειαν περὶ πολλοῦ ποιητέον. Κατ' ἀναλογίαν δὲ τούτων λέγεται· καὶ περὶ πλεονος, περὶ πλείστου ποιοῦμαι τι καὶ περὶ δλίγου, περὶ ἐλάττονος, περὶ ἐλάχιστου ποιοῦμαι ἡ ἡγοῦμαι τι.)

Γ'). Μειὰ δοτικῆς (τοπικῆς) ἐν γένει σπανίως α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — εἰχον στρεπτοὺς περὶ τοῖς τραχήλοις καὶ φέλια περὶ ταῖς χερσίν. β') μεταφορικῶς δῆλοι ἀναφοράν καὶ συνάπτεται συνήθως μὲ δρῆματα σημαίνοντα φόβον, ἀνησυχίαν, φροντίδα ἡ θάρρος κ.τ.τ. πρὸς δήλωσιν μεγάλου ἐνδιαφέροντος—ό Ζεὺς ἔδεισε περὶ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, μὴ ἀπόλοιτο. Θαρρεῖ περὶ τῷ ἔαυτοῦ σώματι.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — περιρρέω, περιέστημι, περίοικος, περίειμι τινος ἡ περιγγονιμαί τινος (=ὑπερισχύω τινός, νικῶ τινα), περιορῶ τινος (=πέραν τινὸς βλέπω, περιφρονῶ τινα)· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν α') ἔπιτάσεως—περιπληγμι (=γεμίζω ἐντελῶς), περικαλής, περιδεής καὶ β') τοῦ ὑπὲρ τὸ δέον, ὑπὲρ τὸ μέτρον—περιεργάζομαι, περιώδυνος.

§ 195. **Πρὸς** (μονόπτωτος) μετὰ γενικῆς (ἀφαιρετικῆς). Κυρία σημασία ἡ τοῦ «ἔμπροσθεν» (ἐμπρός, ἐμπρὸς ἀπό· π. μετά). α') Μετὰ τὴν κυρίαν σημασίαν — τεθαμμένοις εἰσὶ πρὸ τῶν πυλῶν.

οὗτοι πρὸς βασιλέως τεταγμένοις ἦσαν· οὕτω καὶ ἐπὶ χρόνου (=πρότερον)—πρὸς τῆς μάχης, πρὸς ἥρος, πρὸς ὀπώρας. β') μεταφορικῶς δῆλοι 1) **ὑπεράσπισιν** (=ὑπέρ, χάριν τινός)—πρὸς τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκει. πολλὰ πρὸς ὑμῶν ἡγρύπνησα. 2) τὸ ἐξ δυνόματος τινος—πρέπων ἔφυς πρὸς τῶνδε φωνεῖν. 3) **προτίμησιν**—αἵροῦμαι πρὸς δουλείας θάνατον. μηδὲν περὶ πλείονος ποιοῦ πρὸς τοῦ δικαίου.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—προσβαίνω, προάγω, προτάττω· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν α') τοῦ δημοσίᾳ, φανερά—προεἴπε, πρόκειται. β') τοῦ πρότερερον—προλέγω. γ') τοῦ χάριν τινὸς καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ — προκινδυνεύω, προνοῶ, προπονῶ. δ') τοῦ περισσότερον— προτιμῶ, προαιροῦμαι.

§ 196. **ΠΙΓΩΣ** (τρίπτωτος). Κυρία σημασία ἡ τοῦ «ἀπέναντι τινος, πρὸς τὸ μέρος τινὸς» (πθ. ἀπό, εἰς, παρά).

A'). **Μετ' αἰτιατικῆς α'**) Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—γαίουσι πρὸς ἡῶ. κείται πρὸς ἄρκτον, πρὸς μεσημβρίαν. ἀπιστία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους (=ἀπέναντι τῶν ἀ.). οὐδὲν τὰ χρήματα πρὸς τὴν σφίαν (=ἀπέναντι τῆς). Τὴν ἀρχικήν της σημασίαν ἔχει ἡ πρόθεσις καὶ μετὰ ὅμημάτων, τὰ δοποῖα σημαίνουσι «λέγειν» ἢ «πράττειν» τι φιλικὸν ἢ ἐχθρικὸν πρός τινα, «εὔρισκεσθαι εἰς τοιαύτην ἢ τοιαύτην σχέσιν» πρός τινα (=πρός, ἐναντίον, μέ)— λέγω πρός τινα (κυρίως=ἀπέναντι ἢ ἐνώπιόν τινος), φεύδομαι πρός τινα, σπουδάζω πρός τινα, γράφομαι τινα πρὸς τοὺς θεσμοθέτας (=ἐγκαλῶ τινα ἐνώπιον τῶν θ.), σπονδᾶς ποιοῦμαι, ἀγωνίζομαι, πολεμῶ πρός τινα (καθ' ἀ ἔπειτα καὶ λόγοι, σπονδᾶι, ἀγών, πόλεμος, ἐπιδουλή πρός τινα). τὰ Κύρου οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς (=ἀπέναντι ἡμῶν), ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον.

β') **Μεταφορικῶς δῆλοι 1) διεύθυνσιν** φιλικὴν ἢ ἐχθρικὴν ἢ τὸ τέρῳ μα κινήσεώς τινος—Κύρος πρὸς βασιλέα ἐπειπε πρέσβεις. ὑποψία ἡν δὲ ἄγοι πρὸς βασιλέα. ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν Ἀράξην ποταμόν. 2) ἐπὶ **χερόνον** τὸ πλησίον—πρὸς ἡμέραν ἐγίγνετο (=ἐπλησίας νὰ ἔξημερώσῃ). πρὸς ἑσπέραν ἡν (=ἐκόντευε νὰ βραδιάσῃ). 3) **σκοπόν**—πρὶν καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἀριστον, βασιλεὺς ἐφάνη. λέγει πρὸς χάριν. πίνει πρὸς ἡδονήν. 4) **ἀναφοράν**—πρὸς ταῦτα μεταστάντες οἱ Ἑλληνες ἔδουλεύοντο (=σχετικῶς μὲ αὐτά). οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι οὐ πρὸς ἀργύριον

τὴν εὔδαιμονίαν ἔκρινον. 5) παραβολὴν καὶ σύγκρισιν—έχουσι χώραν πρὸς τὸ πλήθος τῶν πολειτῶν ἐλαχίστην. Ἡρακλεῖδη πάντα δοκεῖ λῆρος εἰναι πρὸς τὸ ἄργυρον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου (=ἐν συγχρίσει πρὸς...). 6) τρόπον—πρὸς φιλίαν ἡξίουν οἱ Ἑλληνες ἀφιέναι αὐτοὺς Κύρον (=φιλικῶς). πρὸς βίαν (=βιαίως). 7) συμφωνίαν — βουλεύονται πρὸς τοὺς κατρούς (=σύμφωνα μὲ τὰς περιστάσεις). ἅδει πρὸς αὐλὸν (=ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ).

B'). *Μετὰ γενικῆς*: (καθαρᾶς ἢ ἀφαιρετικῆς). α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—Χαλκὶς πρὸς τὴς Βοιωτίας κεῖται. ἐπεσθε τὰ ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ. Οὗτως καὶ : ὅ, τι δίκαιον πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω (=ἀπέναντι τῶν θεῶν). Σωκράτης ὑπώπτευε μή τι πρὸς τὴς πόλεως ὑπαίτιον εἴη Ξενοφῶντα φίλον Κύρῳ γενέσθαι. Ἡ φράσις πρὸς θεῶν (=ἐν δινόματι τῶν θεῶν, γιὰ ὅνομα τοῦ Θεοῦ) λαμβάνεται συνήθως ἐπὶ ἀγανακτήσεως ἢ ἴκεσίας ἢ παραινέσεως. Ὅμοιως λέγεται πρὸς ἀνθρώπων, πρὸς γυναικῶν, πρὸς παιδῶν.

β') Μεταφορικῶς δηλοτ 1) ἀφετηρίαν ἐν γένει ἢ καταγωγὴν (=ἐκ μέρους, ἀπό)—οἷμαι οὐκ ἀν ἀχαρίστως μοι ἔχειν οὕτε πρὸς ὑμῶν οὕτε πρὸς τὴς πάσης Ἑλλάδος. ἐλεύθερος καὶ πρὸς πατρὸς καὶ πρὸς μητρός. 2) τὸ ποιητικὸν αἴτιον—Κύρος διμολογεῖται πρὸς πάντων κράτιστος γενέσθαι φίλους θεραπεύειν. 3) τὸ ἀρμόδιον ἢ συμφωνίαν—χρηστοῦ πρὸς ἀνδρὸς μηδὲν ἐννοεῖν κακὸν (=ἀρμόδιει εἰς...). οὐκ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μή ἀποδιδόναι (=σύμφωνον μὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Κ.). 5) πρὸς ὠφέλειαν, πρὸς τὸ συμφέρον—σπουδᾶς ἐποιήσαντο πρὸς τῶν Θηβαίων μᾶλλον ἢ ἔκαυτῶν.

G'). *Μετὰ δοκιμῆς* (τοπικῆς). α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν εἰς δήλωσιν πάντοτε τοῦ πλησίον—ἐντεῦθεν ἔξελαύνει εἰς Κεράμων ἀγοράν, πόλιν ἐσχάτην πρὸς τῇ Μυστρᾶ χώρα (=πρὸς τὸ μέρος τῆς Μ. καὶ πλησίον αὐτῆς). Κλέαρχος καθίστατο πρὸς τῷ Εύφρατῃ ποταμῷ. β') Μεταφορικῶς σημαίνει προσοσθήκην (=ἐκτός)—Μανία τούς τε φόρους ἀπεδίδους καὶ πρὸς τούτοις ἤγε δῶρα Φαρναβάζῳ. πρὸς φί εἶχε συνέλεγε παμπληθὲς στράτευμα.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—προσδιέπω, προσγελῶ, προσδέχομαι καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν α')

ἀπλῆς διευθύνσεως, φιλικῆς ἢ ἔχθρικῆς—προσέρχομαι, προσ-
άγω, προσπολεμῶ. β') τοῦ πλησίου—προσοικῶ, πρόσοικος. γ')
προσθήηης—προσαιτῶ, προσδεῖ.

§ 197. Σύνῳ ἡ ἔξιν (μονόπτωτος) μετὰ δοτικῆς (όργανικῆς).
Κυρία σημασία ἡ τοῦ «έμου» (=μαζί: πθ. μετά).

α') Μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέλους καὶ
σὺν αὐτοῖς Χειρίσοφον. ὅπλιται σὺν ποδήρεσι ἕστιναις ἀσπίσταις
(=φέροντες ἀσπίδας . . .). β') μεταφορικῶς δηλοῖτ 1) μὲ τὸ μέ-
ρος τινός—εἴπον δὲ τι βούλειντο σὺν τοῖς Ἐλλήσι μᾶλλον ἢ σὺν
τῷ βιρβάρῳ εἶναι. 2) μὲ τὴν συνδρομὴν ἢ βοήθειάν τινος—
σὺν σοὶ πᾶσα ὁδὸς εὔπορος. ἀδικοῦντα πειρασόμεθα σὺν τοῖς
θεοῖς ἀμύνεσθαι. 3) τὸ δργχνον ἢ τὸν τρόπον—σὺν προνομαῖς
τὰ ἐπιτήδεια ἐλάμβανε (=εἰς ἀρπαγῶν ἐκ τῆς ἔχθρικῆς χώρας).
σὺν πολλῇ σπουδῇ καθίσταντο εἰς τὴν ἑαυτοῦ τάξιν ἔκαστος. 4)
συμφωνίαν—σὺν τῷ γόμφῳ τὴν ψῆφον τίθεσθε, ὃ δικασταῖ.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—συνοικῶ, συμ-
παῖξω καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν α') τοῦ βαθμηδὸν
καὶ κατ' ὀλίγον—συσκοτάζει, συντήκω, συντέμηνω, συνάγω πό-
λεμον (=βαθμηδὸν παρασκευάζω πόλεμον). β') τοῦ ἐντελῶς ἢ
καλῶς—συγκαλύπτω, συνεργῶ.

§ 198. **Ὄπέρῳ** (δίπτωτος) μετ' αἰτιατικῆς ἢ γενικῆς. Κυ-
ρία σημασία ἡ τοῦ «ὑπεράνω» (ἀπ' ἐπάνω, ἐπάνω ἀπό: πθ. διό,
ἐπι!).

A'). *Μετ' αἰτιατικῆς* μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—ἡ ἡώς ἐφαί-
νετο ὑπὲρ ἀλλα ἡτόνας τε. Τυδεῖδεω ὑπὲρ ὅμον ἀριστερὸν ἥλυθι
ἀκωκὴ ἔγγεος. Κλέαρχος ἐπολέμει τοῖς Θρᾳξὶ τοῖς ὑπὲρ Ἐλλή-
σποντον οἰκοῦσι (=ὑπεράνω τοῦ Ἐλλησπόντου, πέραν τοῦ
Ἐλλ.). Οὗτω καὶ εἰς δήλωσιν τοῦ πλειστερόν τινος λαμβανομέ-
νου ὡς μέτρου (=πέρα, περισσότερον ἀπό)—ὑπὲρ αἰσαν (=πέρα
τοῦ πεπρωμένου), ὑπὲρ δύναμιν, ὑπὲρ ἄνθρωπον. ὑπὲρ ἡμᾶς φαί-
νεταις ἡμῖν τὰ εἰρημένα εἰργήσθαι (=ὑπὲρ τὴν ἀντιληπτικὴν δύ-
ναμιν ἡμῶν).

B'). *Μετὰ γενικῆς* (καθαρᾶς ἢ ἀφαιρετικῆς) α') μὲ τὴν κυ-
ρίαν σημασίαν—στὴ δ' ἄρ' ὅνειρος ὑπὲρ κεφαλῆς ('Αγαμέμνο-
νος). Ἀγησίλαος ἦν ἐν τῷ πεδίῳ τῷ ὑπὲρ Κύμης (=ὑπεράνω τῆς
Κ., ἦτοι πέραν τῆς Κ. καὶ ὑψηλότερον αὐτῆς). πέμπει καὶ κε-

λεύει, κατιδόντας τὰ δπὲρ τοῦ λόφου τί ἔστιν, ἀπαγγεῖλαι. β') μεταφορικῶς δηλοῖ 1) πρὸς χάριν ἢ πρὸς ὑπεράσπισιν—δπὲρ φίλου πονητέον. δπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτιμωρούμην τοὺς Θρᾷκας μεθ' διμῶν. 2) σκοπόν—δπὲρ δόξης πάντα ποιοῦσι. 3) αἰτίαν—βασιλεὺς δπὲρ τῶν γεγενημένων ὥργος εἴτε. 4) ἐν δνόματι τινος ἢ ἀντὶ τινος—Ἡριπίδας καὶ Δερκυλίδας ὥμοσαν δπὲρ Ἀγηστλάου Τισσαφέρνει ἐμπεδώσειν τὰς σπονδάς. τὸν δπὲρ αὗτοῦ ἀποθανούμενον ἔκαστος ἐζήτει. 5) ἀναφοράν—προνοεῖται δπὲρ τῶν μελλόντων (=περί). δπὲρ τούτου νῦν μέλλετε τὴν ψῆφον φέρειν.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—δπεράλλοματι, δπερβαίνω καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν α') τοῦ πέραν ἢ πολύ—δπερβάλλω, δπερπόντιος, δπερπονῶ, δπέρδεινος. β') πρὸς δηράσπισιν τινος—δπερμαχῶ, δπεραπολογοῦματι. γ') περιφρονήσεως—δπερορῶ (=περιφρονητικῶς βλέπω, περιφρονῶ).

§ 199. **Υπόπο** (τρίπτωτος). Κυρία σημασία ἢ τοῦ «δποκάτω» (δποκάτω εἰς, δποκάτω ἀπό· π. δπέρ, ἐπί, ἀνά).

A') **Μετ'** αἰτιατικῆς μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—αἰπόλος ἀνήρ δπὸ σπέος ἥλασε μῆλα. Κύρον ἀκοντίζει τις παλτῷ δπὸ τὸν ὄφθαλμόν. Οὕτω κατ' ἐπέκτασιν τῆς σημασίας τοῦ δποκάτω εἰς δήλωσιν 1) τοῦ παρὰ τὴν βάσιν ἢ παρὰ τὸ κάτω μέρος τινός, πλησίον (τινὸς ὑψος ἔχοντος)—λαὸν ἡγάγομεν δπὸ τετχος. δ Κλέαρχος δπὸ τὸν λόφον ἔστησε τὸ στράτευμα. 2) τοῦ δπὸ τὴν ἔξουσίαν—Αἴγυπτος δπὸ βασιλέα ἐγένετο. 3) χρόνου (=κατά) —δπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἔξεπλευσαν. **Υπό τι=κατά τινα** βαθμόν, κάπως—ταῦτ' ἔστιν δπό τις ἀτοπα.

B') **Μετὰ γενικῆς** (καθαρᾶς ἢ ἀφαιρετικῆς) α') μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—πηγὴ δπὸ τῆς πλατάνου δεῖ. ξιφίδια δπὸ μάλης εἰχον. β') μεταφορικῶς δηλοῖ 1) τὸ ποιητικὸν αἴτιον—διήρπαστο δπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἔύλα. 2) τὸ ἀναγναστικὸν αἴτιον (=ἔνεκα)—οὐκ ἡδύναντο καθεύδειν δπὸ λύπης. 3) ἐν συνοδείᾳ—Ἀλυάττης ἐστρατεύετο δπὸ συρίγγων καὶ πηκτίδων καὶ αὐλοῦ.

G') **Μετὰ δοτικῆς** (τοπικῆς ἢ δραγανικῆς) μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν—τὰ δρεπανηφόρα ἀρματα εἰχον τὰ δρέπανα δπὸ τοῖς διφροῖς. Οὕτω κατ' ἐπέκτασιν τῆς σημασίας τοῦ δποκάτω εἰς δήλωσιν 1) τοῦ ποιητικοῦ αἴτιον (σπανίως καὶ μόνον παρὰ Ἐμπ. Γ. Παντελάκη—*Μεθοδικὸν Συντακτικόν*. "Εκδ. Γ' 1924. 8

ποιηταῖς) — ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ ἐδάμη. ὅφ' Ἐκτορὶ δάμναντο λαοῖ.
 2) τοῦ ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν ἢ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν καὶ ἐπιβλεψιν — τῶν Ἑλλήνων οἵ μὲν ὅφ' ἡμῖν, οἱ δὲ ὑπὸ Δακεδαιμονίοις εἰσίν. τυγχάνει ὑπὸ παιδοτρίβῃ ἀγαθῷ πεπαιδευμένος.

Σημ. Ἐν συνθέσει μὲ τὴν κυρίαν σημασίαν — ὑπειμι, ὑπόκειμαι, ὑποτίθημι, ὑπογράφω, ὑπόγειας· καὶ μεταφορικῶς μὲ τὴν σημασίαν α') τοῦ **κρυφίως** — ὑφέρπω, ὑποπέμπω, ὑπόπεμπτος. β') τοῦ **δλίγον** — ὑποπίνω (=κωυτσοπίνω), ὑπόλευκος, ὑπόπικρος. γ') **ἐνάρξεως** ἢ τοῦ **πρότερον** — ὑποφαίνω, ὑπαγορεύω, ὑπάρχω (=ἀρχῆς πρώτος). δ') **συνοδείας** — ὑπαυλῶ, ὑπάδω. ε') τοῦ **ἔμπρός** — ὑπάγω, ὑπανίσταμαι (=προσηκώνομαι).

B—Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις.

§ 200. Αἱ καταχρηστικαὶ προθέσεις πᾶσαι πλὴν τῆς ὡς συντάσσονται μετὰ γενικῆς (καθαρᾶς μὲν ἢ ἄχρι, ἢ μέχρι καὶ ἢ ἔνεκα, ἀφαιρετικῆς δὲ αἱ λοιπαὶ).

α') Τὸ ἄνευ δηλοῦ τὸ ἀντίθετον τῆς σὺν ἢ τῆς μετὰ γενικῆς (=χωρίς) — ἄνευ δπλων ἥλθον. ἄνευ ἀρχόντων οὐδὲν καλὸν ἀν γένοιτο. μεταφορικῶς δηλοῦ «χωρίς τὴν συνδρομὴν ἢ βοήθειαν, χωρίς τὴν συγκατάθεσιν» — ἄνευ σοῦ πᾶς ποταμὸς δύσπορος. ἀπεκρίνατο Ἀγησίλαος δτι οὐκ ἀν ποιήσειε ταῦτα ἄνευ τῶν οίκων τελῶν.

β') Τὸ **ἄχρι** καὶ τὸ **μέχρι** λαμβάνονται πρὸς δήλωσιν δρόου ἐπὶ τόπου ἢ χρόνου δπως καὶ νῦν τὸ **μέχρι** (=ἔως).

γ') Τὸ **ἔνεκα** (ἢ σπανίως ἔνεκεν) λαμβάνεται εἰς δήλωσιν **σκοποῦ** ἢ (σπανιώτερον) **αττίας** — ἡμεῖς σοι οὐκ ἀν τοῦ μισθοῦ ἔνεκα ὑπηρετοῦμεν. οὐ τῶν ἀδικημάτων ἔνεκα αὐτοὺς ἀπέκτεναν· μεταφορικῶς δὲ δηλοῦ πολλάκις τὸ «ὅσον ἀφορᾷ εἰς», «ὅσον ἔξαρταται ἐκ» — πατέα σὸν ἀπήμονα τοῦ φυλάσσοντος ἔνεκεν προσδόκα τοι ἀπονοστήσειν.

δ') Τὸ **πλὴν** λαμβάνεται εἰς δήλωσιν ἔξαιρέσεως (=ἐκτός) — αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ἀφειστήκεσαν πρὸς Κῦρον πᾶσαι πλὴν Μιλήτου.

Οὐχὶ δὲ σπανίως λαμβάνεται καὶ ὡς σύνδεσμος συγδέων κατὰ παράταξιν ὀλόκληρον πρότασιν πρὸς τὰ προηγούμενα (=μόνον

θέ, καὶ μόνον) — οὐδ' ἂλλος δὲ τῶν Ἐλλήνων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ ἔπαθεν οὐδεὶς οὐδέν, πλὴν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο. Εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν συνθέσει εἰς τὸ πλημμελῆς καὶ τὰ ἔξ αὐτοῦ παράγωγα.

ε'). Τὸ χωρὶς σημαίνει «χωριστὰ ἀπὸ» (πθ. ἄνευ) — Μένων συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων. ἡ ψυχὴ χωρὶς τοῦ σώματος. Συνηθέστατα δὲ εὑρίσκεται τὸ χωρὶς καὶ ὡς ἐπίρρημα (=ἰδιαιτέρως, κατὰ μέρος, ἀντίθ. κοινῆ) — χίλια τάλαντα ἔδοξεν αὐτοῖς χωρὶς θέσθαι καὶ μὴ ἀναλοῦν.

ζ'). Τὸ ὡς (ὡς πρόθεσις) συντάσσεται μετὰ αἰτιατικῆς προσώπου καὶ ισοδυναμεῖ μὲ τὴν πρὸς ἥ παρὰ μετ' αἰτιατικῆς προσώπου — νῦν ἀπειμις ὡς βχαιλέα.

Γ' — Παρατηρήσεις περὶ τῶν προθέσεων.

§ 201. Ἀνασκοποῦντες τὰ ἐν τοῖς προηγουμένοις παραδείγματα παρατηροῦμεν ὅτι

α') κανονικῶς ἡ πρόθεσις τίθεται ὀμέσως πρὸ τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται — κατεπήδησεν ἀπὸ τοῦ ἵππου. ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ τοξευθῆναι τις ἐλέγετο. ὁ Ὁρόντας γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα.

β') δύναται διμως μεταξὺ τῆς προθέσεως καὶ τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν αὕτη ἀναφέρεται, νὰ μεσολαβῇ προσδιορισμός τις καὶ μάλιστα ἐπιθετικὸς ἢ μόριόν τι, ίδιᾳ δὲ σύνδεσμος ἐκ τῶν συνδεόντων κατὰ παράταξιν — ἔδοξεν αὐτῷ σκηπτὸς πεσεῖν εἰς τὴν πατρόφαν οἰκίαν. ἐκ δὲ τούτου ἀγίσταντό τινες λέξοντες ἀ-ἐγγνωσκον.

γ') παρὰ ποιηταῖς αἱ προθέσεις τίθενται καὶ κατόπιν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται, (μὲ τόνον ἀναβιβασμένον εἰς τὴν παραλήγουσαν (αἱ δισύλλαβοι) ἢ ἀνὴ λέξις συνοδεύεται διὸ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ, τίθενται καὶ μεταξὺ τούτου καὶ τῆς ὑπ' αὐτοῦ προσδιοριζομένης λέξεως — Ἰθάκην κάτα. τοῦ μ' ἔκ φασι γενέσθαι (=ἔκ τούτου μέ φασι γ.). παιδὸς τοῦδε ἐμάνθανον πάρα. ἦλθεν ὄνειρος ἀμβροσίην διὰ νύκτα. Εἰς δὲ τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς μόνας αἱ προθέσεις περὶ καὶ ἔνεκα εὑρίσκονται ἐνίστε κατόπιν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρονται, σπανίως

δὲ τίθεται πρόθεσίς τις μεταξύ τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ καὶ τῆς ὑπὸ τούτου προσδιοριζομένης λέξεως—ἀλλοτρίας γῆς πέρι. οὐ τῶν ἀδικημάτων ἔνεκα αὐτοὺς ἀπέκτειναν. οὐδὲν ἔννυν φ. οὐδὲν δι' ἄλλο. τρόπων ἐξ οἶων. Καὶ τὸ ἀνευ ἐπιτάσσεται, ὅταν συνάπτεται μὲν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν—ῶν ἄγεν οὐκ ἀν δυνατήμεθα στρατεύεσθαι.

§ 202. "Οταν ἔν τινι προτάσει μία πρόθεσις ἀναφέρεται εἰς δύο ή περισσότερα οὐσιαστικά, συμπλεκτικῶς ή διαζευκτικῶς συνδεόμενα πρὸς ἄλληλα, τότε

α') η πρόθεσις τίθεται ἀπαξ μόνον πρὸ τοῦ πρώτου οὐσιαστικοῦ, ἐὰν τὰ συνδεόμενα λαμβάνονται δμοῦ ὡς μία ἔννοια — 'Αρταπάτης ἐτετίμητο ὑπὸ Κύρου δι' εὑνοιάν τε καὶ πιστότητα. ἐμάχοντο ἀπό τε τῶν νεῶν καὶ τῆς γῆς.

β') η πρόθεσις ἐπαναλαμβάνεται πρὸ ἑκάστου τῶν συνδεομένων, ὅταν η σύνδεσις αὐτῶν γίνεται μετ' ἐμφάσεως — Κύρος ἐποιιόρκει Μίλητον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν.

§ 203. "Οταν ἔν τινι προτάσει ἀναφέρωνται εἰς ἔν καὶ τὸ αὐτὸ οὐσιαστικὸν διὰ συνδέσεως κατὰ παράταξιν διάφοροι πρόθεσεις, τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται πρὸ ἑκάστης τῶν προθέσεων—δι' ἐπὶ γῆς καὶ ὁ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος. πρὸ τῆς μάχης καὶ μετὰ τὴν μάχην (¹).

§ 204. Πρόθεσίς τις δύναται νὰ παραλείπεται ὡς εὐκόλως ἔννοιουμένη ἐκ τῆς συνεχείας τοῦ λόγου, ίδιᾳ δὲ πρὸ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν η ἐν διαλόγῳ—δικαὶς ἥθελον δοῦναι παρὰ πόλεσιν, αἰς ἀν ἀμφότεροι ξυμβόσιν (=παρ' αἰς). ὑπὸ τίνος; φήσει. τοῦ ἀγαθοῦ, φήσομεν (=ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ).

§ 205. Παρὰ ποιηταῖς καὶ τῷ Ἡροδότῳ πολλάκις προθέσεών τινων (ίδιᾳ τῆς ἀνά, ἐνὶ=ἐν, ἐπὶ, μετὰ καὶ παρὰ μὲ τὴν ἀρχικὴν των μορφήν, ἤτοι μετ' ἀναστροφῆς τοῦ τόνου) γίνεται τοι-αύτη χρῆσις, ὅστε η ἔννοια τῆς φράσεως εἰναι ἀνάγκη γὰ συμ-πληροῦται διὰ τοῦ ῥήματος εἰναι η ἄλλου τινὸς εὐκόλως συνα-γομένου ἐκ τῶν συμφραζομένων—ἄνα ἐξ ἑδράνων (=ἀνάστηθι).

(¹) Συντάξεις, οἷαι λ.χ. «πρὸ καὶ μετὰ τὸν πόλεμον» «ἐπὶ καὶ ὑπὸ τὸ ἔδαφος» κ.τ.τ. δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν.

σοὶ δ' ἔπι μὲν μορφὴ ἐπέων, ἔνι δὲ φρένες ἐσθλαὶ (=ἔπεστι—ἔνεισι). οὐδὲν ἔμοι ἔτι τούτων μέτα (=μέτεστι).⁽¹⁾

§ 206. Ἡ σημασία τῶν προθέσεων ἐν συνθέσει (ὅπως καὶ ἐν συντάξει)

α') τηρεῖται καθαρὰ (πθ. ἀναβαίνω, κατάκειμαι, ἀπέρχομαι, προτρέχω κλπ.) καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ μετὰ προθέσεως σύνθετον ρῆμα συντάσσεται μεθ' ἣς πτώσεως καὶ ἡ πρόθεσις ἐν συντάξει—ἐξηλθε τῆς πόλεως ἐγέμενε ταῖς σπουδαῖς. ἡ γλῶττα μὴ προτρεχέτω τῆς σιανολας.

β') ἐπισκοτίζεται καὶ τροποποιεῖται διαφοροτρόπως ἐξ ἐπι-
δράσεως τῆς σημασίας ὅλου τινὸς συνθέτου—ἀντιλέγω=ἐναντία
λέγω, (διότι π. χ. ἀντιτάσσομαι=τάσσομαι ἐναντίον), καταχρῶ·
μαι=πολὺ ἡ ὑπερμέτρως χρῶμαι, (διότι π. χ. κατακόπτω σέν-
δρον=κόπτω κάτω εἰς τὴν ρίζαν καὶ ἐπομένως πολὺ κόπτω).
Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει τὸ μετὰ προθέσεως σύνθετον ρῆμα
δύναται νὰ συντάσσεται καὶ μετὰ πτώσεων οὐχὶ ἐξ ἐκείνων, μετὰ
τῶν ὅποιων συντάσσεται ἡ πρόθεσις—ἀποκτείνω τινά, ἐκμαν-
θάνω τι, προλέγω τὰ μέλλοντα, συμβάλλομαι χρήματα, σιαλέ-
γομαι τινι, καταχρῶμαι τινι κλπ. δυνατὸν δὲ καὶ νὰ συμπίπτῃ
ἡ σύνταξις τοῦ ὅλου συνθέτου ρήματος μὲ τὴν σύνταξιν ἑκατέρου
τῶν συνθετικῶν αὐτοῦ μερῶν π. χ. συμμείγνυμι τινὶ τι (ὅπως
μείγνυμι τι σύν τινι), παρατίθημι τινὶ τι (ὅπως τίθημι τι παρά
τινι), προτάσσω τι τινος (ὅπως τάσσω τι πρό τινος).

Σημ. Ἐκ συνθέσεως τοῦ ρήματος μετὰ προθέσεως (ἰδίᾳ τῆς
σύν, κατά, ἀπὸ) προκύπτει πολλάκις σημασία συντελείας τῆς
πράξεως — συγκόπτω, συντιτρώσκω, καταφεύγω, ἀποθνήσκω,
ἀπέχω (πθ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν»
=ἔχουσι λάθει).

(1) Τὸ ἔνι εἶρίσκεται ἐνίστε καὶ εἰς τοὺς Ἀττικοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς—ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς Πλ. Φαίδ. 77 (πθ. καὶ τὸ τοῦ Εὐαγγελίου «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος ἢ Ἑλλην»). Ἐκ τοῦ ἔνι τούτου προηλθε τὸ ἡμέτερον (ἔναι) εἰναί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ

§ 207. Τὰ ἐπιφωνήματα ἢ αἱ ἐπιφωνηματικῶς λαμβανόμεναι λέξεις καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν χρησιμεύουσιν εἰς ἔκφρασιν τῶν συναισθημάτων τοῦ λέγοντος (ἥτοι χαρᾶς, λύπης, ἐκπλήξεως, θαυμασμοῦ, φόβου, φρίκης κλπ.), ἐκφέρονται δὲ συνήθως καθ' ἑκατά, ἥτοι χωρὶς νὰ συνδέωνται μετὰ τῶν ἀλλων μερῶν τοῦ λόγου, καὶ εἶναι οἶονει προτάσεις μονολεκτικῶς ἐκφερόμεναι — φεῦ δὲ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ φυχή, οἵχει δὴ ἀπολιπών ἡμᾶς (=τὶ λυπηρὸν πρᾶγμα!). ὡς Ἡράκλεις, ταυτὶ ποδαπὰ τὰ θηρία; (πθ. καὶ νῦν: *Παναγία μου!* τὶ εἶναι αὐτά... καὶ § 71).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΕΓΚΛΙΣΣΕΙΣ ΧΡΟΝΟΙ.

Α'. — Αἱ ἐγκλέσεις.

§ 208. Εἰς πᾶν ῥῆμα, ὡς γγωστόν, διακρίνομεν ἐγκλίσεις καὶ χρόνους. "Ἐγκλισις εἶναι τύπος τοῦ ῥήματος δηλῶν τὴν φυχικήν (ἥτοι ὑποκειμενικήν) διάθεσιν τοῦ λέγοντος ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σηματινόμενον· οὕτω λέγων τις π. χ. «οἱ μαθηταὶ ὑγιαίνουσι» διατίθεται ὡς βεβαιῶν τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σηματινόμενον (τὸ ὑγιαίνειν), λέγων δὲ «εἴθε νὰ ὑγιαίνουν οἱ μαθηταὶ» διατίθεται ὡς εὐχόμενος τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σηματινόμενον.

§ 209. Κατὰ τρεῖς κυρίως τρόπους διατίθεται ὁ λέγων ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σηματινόμενον, ἥτοι α') ὡς βεβαιῶν αὐτὸ (ἔρχεται ὁ Κίμων), β') ὡς ἐκδεχόμενος αὐτὸ ὡς δυνατὸν (θὰ ἤρχετο καὶ ὁ Κίμων) καὶ γ') ὡς ἐπιθυμῶν αὐτὸ (νὰ ἔλθῃ ὁ Κίμων, εἴθε νὰ ἔλθῃ ὁ Κίμων).

Κατὰ ταῦτα τρεῖς κυρίως εἰπεῖν εἶναι αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος, ἥτοι α') ἡ ἐγκλισις τοῦ πραγματικοῦ, β') ἡ ἐγκλισις τοῦ δυνατοῦ καὶ γ') ἡ ἐγκλισις τῆς ἐπιθυμίας (περιλαμβάνουσα τὴν ὑποτακτικήν, τὴν εὐκτικήν καὶ τὴν προστακτικήν).

§ 210. Η χρῆσις τῶν ἐγκλίσεων τοῦ δίγματος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ ἔξειτάζεται καθ' ὅσον αὗται λαμβάνονται α') εἰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις καὶ β') εἰς ἔξηρτημένας προτάσεις.

α') Αἱ ἐγκλέσεις
εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις.

Ι. Εἰς προτάσεις κρέσεως ἢ ἐπιθυμέας.

1. Ὁριστική.

§ 211. **Α'—Κυρίως δριστική.** Ἡ δριστικὴ λαμβάνεται, ὅταν ὁ λέγων ἐκφράζῃ τι, τὸ ὄποιον εἰναι ἢ θεωρεῖται ὅπ' αὐτοῦ ώς πραγματικὸν καὶ βέβαιον (ἐπὶ ἀρνήσεως οὐ=δὲν)—ὅ τι λίγος λάμπει. ήμετες νικῶμεν βασιλέα. δένδρον οὐδὲν ἐνῆν.

Σημ. Φράσεις σχηματιζόμεναι διὰ τοῦ δλίγου δεῖν ἢ μηδοῦ δεῖν ἢ ἀπλῶς δλίγου ἢ μικροῦ καὶ δριστικῆς (συνήθως ἀορίστου) ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ σχηματιζόμενας διὰ τοῦ «σχεδὸν» ἢ «παρ' ὀλίγον νὰ» ἢ «ὀλίγον ἔλειψε νὰ» . . .—τὸ τὰς ἵδιας εὐεργεσίας ὑπομιμήσκειν μικροῦ δεῖν ἔμοιόν ἔστι τῷ διεθίζειν. δλίγου πληγάς ἔλαθον. Διὰ τῶν τοιούτων δηλαδὴ ἐκφράσεων περιορίζεται ἡ σημασία τοῦ πραγματικοῦ.

§ 212. Τὸ προσῆκε, (*ἔχει*), δέει κ.τ.τ.—εἰνας ἦν, καλὸν ἦν, ἀξιον ἦν, δίκαιον ἦν, ἀναγκαῖον ἦν κ.τ.τ. συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου, ἵνα δηλωθῇ πολλάκις ὅτι τὸ ὅπο τοῦ ἀπαρεμφάτου τούτου σηματινόμενον δὲν ἐκπληροῦται ἢ δὲν ἐξεπληρώθη παρὰ τὴν ἀξίωσιν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λέγοντος—δέει σε τοὺς ἔχθροὺς πεῖσαι. εἰκός ἦν διμάς προορᾶσθαι αὐτὰ (π.τ. ἐπρεπε νὰ . . . ἔχρειάζετο νὰ . . . καλὸν ἦτο νὰ . . . κ.τ.τ.).

Σημ. Όμοίαν σημασίαν ἔχει πολλάκις καὶ τὸ ἔβουλόμην μετ' ἀπαρεμφάτου—ἔβουλόμην μὲν εὖν τοὺς νόμους ἴσχύειν (ἐνν. ἀλλὰ τοῦτο παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου δὲν συμβαίνει).

§ 213. Ἡ δριστικὴ λαμβάνεται πολλάκις ἐν ζωηρῷ λόγῳ πρὸς δήλωσιν ὑποθέσεως, τὴν ὄποιαν ὁ λέγων δέχεται πρὸς στιγμὴν ώς ἀληθῆ (προτασσομένου μάλιστα αὐτῆς τοῦ καὶ δὴ ἢ τοῦ ηδη)—καὶ δὴ οἱ ἔμοι παῖδες τεθνᾶσι· τίς μὲ δέξεται πόλις; (=ἔστω πρὸς στιγμὴν ὅτι ἔχουν φονευθῆ . . .). ηδη ἡγήσεσθε κατὰ θάλατταν· οὕκουν Ελλώτων ἡγήσεσθε;

§ 214. **Β'—Δυνητικὴ δριστική.** Ἡ δριστικὴ ἴστορικοῦ χρόνου (συνήθως ἀορίστου) μετὰ τοῦ ἀν λαμβάνεται, ὅταν ὁ λέγων παριετᾷ τὸ ὅπο τοῦ βῆματος σηματινόμενον ώς δυνατὸν

κατὰ τὸ παρελθὸν (ἀρνησις οὐ)—τὴν πόλιν ὅντως ἀν ἡγήσω πολέμου ἐργαστήριον εἶναι (==θὰ ἐνόμιζες).

Σημ. Ἡ ὁριστικὴ ἀορίστου ἡ παρατατικοῦ μετὰ τοῦ ἀν λαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ παρατατικοῦ (ὅστις καὶ δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ αὐτῇ φράσει)—εἴ τις αὐτῷ δοκοίη βλακεύειν, ἔπαισεν ἀν (==ἔπαιεν). Κύρος εἰ τινα ὁρφή προσόδους ποιεῖντα, οὐδένα ἀν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ᾽ ἀεὶ πλείω προσεδίδου.

§ 215. Γ'—**Εὐχετικὴ ὁριστικὴ.** Ἡ ὁριστικὴ ἴστορικοῦ χρόνου (παρατατικοῦ ἡ ἀορίστου) μετὰ τοῦ εἴθε ἡ τοῦ εἰ γὰρ πρὸ αὐτῆς λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν εὐχῆς, ἡ δόπια νοεῖται ως μὴ δυναμένη νὰ ἐκπληρωθῇ—εἴθ' ἥσθια δυνατός, δσον πρόθυμος εἰ. εἴθε σοι τότε συνεγενόμην, δτε δειγόταος σαυτοῦ ἥσθια.

Παρατατικός, ως βλέπει τις, τίθεται ἐνταῦθα, δταν ἡ εὐχὴ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρόν, ἀορίστος δέ, δταν αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ παρελθόν.

Σημ. Ἡ τοιαύτη εὐχὴ ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ ὄφελον (ἢ εἴθ' ὄφελον, εἰ γὰρ ὄφελον) μετ' ἀπαρεμφάτου ἐνεστῶτος ἡ ἀορίστου—ὄφελε Κύρος ζῆν. εἴθ' ὄφελες τότε λιπεῖν βίον.

2. **Υποτακτικὴ.**

§ 216. Ἡ ὑποτακτικὴ λαμβάνεται, δταν τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημανόμενον παρίσταται ως ἐπιθυμητὸν εἰς τὸν λέγοντα καὶ ἀμα ως προσδοκώμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἤτοι ἡ ὑποτακτικὴ ἔχει ἀφ' ἐνὸς μὲν βουλητικὴν σημασίαν, ἀφ' ἑτέρου δὲ μελλοντικὴν (ἀρνησις μή)—ἴωμεν (=πᾶμε). πρόσχωμεν. μή σε κιχήω (=νὰ μή σε εῦρω) (¹).

(¹) Ἐχει καὶ τοίτην σημασίαν ἡ ὑποτακτική, τὴν διαπορητικήν, ἀλλ' εἰς ἐρωτηματικὰς προτάσεις. Ἡ ἀρχικὴ δὲ μελλοντικὴ σημασία τῆς ὑποτακτικῆς καταφαίνεται παρ' Ὁμήρῳ, ἔνθα πολλάκις εὑρίσκεται αὕτη (καθ' ἑαυτὴν ἡ μετὰ τοῦ ἀν ἡ τοῦ ποιητικοῦ κεν) ἀντὶ μελλοντος—οὕπω τοίους εἶδον ἀνέρας οὐδὲ ἵδωμαι (==δψομαι). νῦν δ' ἀν πολλὰ πάθησι (=πείσεται). Ἐκ τῆς τοιαύτης ὑποτακτικῆς προηλθον τὰ συνήθη ἔδομαι καὶ πίομαι. Τὴν μελλοντικήν της σημασίαν διετήρησεν ὠσαύτως ἡ ὑποτακτικὴ ἐν τῇ μετὰ τὸν Ὅμηρον γλώσσῃ εἰς ἔξηρημένας προτάσεις (πβ. ἐπειδὰν ἔλθης, ἐὰν ἔλθῃς, δς ἀν ποιήσῃ κ.τ.τ.).

§ 217. Ἡ ὑποτακτικὴ τίθεται

α') κατὰ τὸ α' πρόσωπον τοῦ πληθυντικοῦ (καὶ σπανίως τοῦ ἔνικοῦ) πρὸς δήλωσιν προτροπῆς η̄ (μετὰ τοῦ μὴ) ἀποτροπῆς— φειδώμεθα ἀνδρῶν εὐγενῶν. μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους, ἀλλ᾽ ἡμεῖς ἀρξωμεν· τῆς ὑποτακτικῆς ταύτης ἐπὶ προτροπῆς προτάσσεται συνήθως ἐν τῶν παρακελευσματικῶν μορίων ἵθι, ἄγε, φέρε, μετὰ τοῦ δὴ η̄ ἀνεύ αὐτοῦ—. Ιθι δὴ ἀναλογισώμεθα τὰ ὕμιολογημένα ἡμῖν. ἄγε σκοπῶμεν τὰ πεπραγμένα. φέρε δὴ πειραθὼ πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι (π. ἔλα πάμε, ἔλα ἂς ἀκούσωμεν τι λέγει κ. τ. τ.).

β') κατὰ τὸ β' πρόσωπον τοῦ ἀορίστου (καὶ ἐγίστε κατὰ τὸ γ') μετὰ τοῦ μὴ πρὸς δήλωσιν ἀποτροπῆς η̄ ἀπαγορεύσεως— μὴ μου κατείηγες πρὸς τοὺς φίλους. νομίσῃ δὲ μηδείς.

γ') καθ' οἰονδήποτε πρόσωπον καὶ ἀριθμὸν μετὰ τοῦ μὴ πρὸς δήλωσιν φοβήσεως η̄ νουθετήσεως—μὴ πέσῃς (=πρόσεχε μή...), μή σε κιχήω. μηδενὶ συμφορὰν ὀνειδίσῃς. ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες, μὴ πάθωμεν ταῦτα (=ἄς προσέχωμεν γὰ μὴ πάθωμεν).

3. Εὔκτική.

§ 218. A' *Κυρίως εὔκτικὴ η̄ εὐχετική*. Ἡ εὔκτικὴ λαμβάνεται, ὅταν τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον παρίσταται ὑπὸ τοῦ λέγοντος ὡς ψιλή τις ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ (εὐχὴ η̄ ἀρά), η̄τις ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον καὶ νοεῖται ὡς δυναμένη νὰ ἐκπληρωθῇ (ἀρνησίς μὴ)—διγιανοίτε. μὴ ζῷγην μετ' ἀμουσίας (π. § 215).

Τῆς τοιαύτης εὔκτικῆς προτάσσεται πολλάκις τὸ εἴθε η̄ τὸ εἰ γάρ—εἴθε σύ, τοιούτος ὥν, φίλος ἡμῖν γένοιο. εἰ γάρ γενολμην, τέκνον, ἀντὶ σοῦ νεκρός.

§ 219. B' *Δυνητικὴ εὔκτική*. Ἡ εὔκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν (η̄ τοῦ κὲν παρὰ ποιηταῖς) λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ γενέσθαι κατὰ τὸ μέλλον (ἀρνησίς οὐ)—εἴποι τις ἀν (=ήμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις, θὰ ἔλεγε κανείς). δις εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἀν ἐμβαίης (π. § 214).

Ἡ τοιαύτη δὲ δυνητικὴ εὔκτικὴ λαμβάνεται πολλάκις πρὸς μετριωτέραν ἔχφρασιν α') ἀντὶ δριστικῆς, μάλιστα μέλλοντος— τὰ Μανίας ἡμέτερος ἀν εἴη (=πιστεύω εἰναῖ). ταῦτα ποιούντων

γημῶν εὐθὺς ἀν Ἀριατος ἀποσταλη (=ἀποστήσεται). β') ἀντε προστακτικῆς—χωροῖς ἀν εἰσω (=εἰσελθε, παρακαλῶ). λέγοις ἀν ώς τάχιστα (¹).

Σημ. α') Κανονικῶς τὸ ἀν τίθεται μετὰ τὸ ῥῆμα—ἔνθα πολλὴν σωφροσύνην καταμάθοι ἀν τις. ἐπορευόμεθα ἀν ἐπὶ βασιλέα. Δύναται ἔμως νὰ τίθεται καὶ πρὸ τοῦ ῥῆματος, ίδιᾳ ὅταν προηγήται ἑρωτηματική τις λέξις η ἄλλο μόριον—ἡρώτησε ποῦ ἀν ἔδοι Πρόξενον. πρόσθεν ἀν ἀποθάνοιεν η τὰ ὅπλα παραδοτεν.

β') Ἐνίστε τὸ ἀν ἐπαναλαμβάνεται δις (σπανίως δὲ καὶ τρίς)—πῶς ἀν οὖν ἔχοντες τοσούτους πόρους πρὸς τὸ διμήν πολεμεῖν, ἐκ τούτων πάντων τοῦτον ἀν τὸν τρόπον ἔξελοιμεθα;

γ') Ὅταν ἔν τινι περιόδῳ, ἐν τῇ διπολᾳ εὑρίσκεται τὸ ἀν, διπάρχῃ η φράσις οὐκ οἶδα εἰ η δ σύνδεσμος καὶ εἰ, τὸ ἀν μετατιθέμενον τίθεται παρὰ τὸ οὐκ οἶδα η τὸ καὶ (τοῦ καὶ εἰ), οὖτε δὲ προκύπτουν αἱ ἐκφράσεις οὐκ ἀν οἶδ' εἰ η οὐκ οἶδ' ἀν εἰ καὶ καὶ εἰ—οὐκ ἀν οἶδ' εἰ δυναίμην (=οὐκ οἶδα εἰ δυ-

(¹) Ἀρχικῶς καθ' ἔαυτὴν η εὐκτική, ήτοι ἀνευ τοῦ ἀν, ἐδήλου τὸ δυνατὸν γενέσθαι—ὅεια θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἀνδρα σαώσαι (=σώσειεν ἀν). οὐ μὲν γάρ τι κακώτερον ἄλλο πάθοιμι (=πάθοιμι ἀν). Τὸ δὲ ἀν (ποιητ. **κὲν** η **κέ**), τὸ διποῖον κατόπιν κατέστη ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῆς (δυνητικῆς) εὐκτικῆς καὶ ἀπὸ τῆς ὑποτακτικῆς εἰς τὰς ὑποθετικάς, τὰς χρονικάς καὶ τὰς ἀναφορικάς προτάσεις, προσετίθετο πολλάκις ἀπλῶς πρὸς σαφεστέραν ἐκφρασιν τοῦ δυνατοῦ, διότι ἀρχικὴ σημασία τοῦ μορίου τούτου εἶναι «τυχόν, ἐνδεχομένως, δισον ἔξαρταται ἐκ τῶν περιστάσεων». Ἐλαμβάνετο δὲ ἀρχικῶς η δυνητικὴ εὐκτικὴ ἀδιαφόρως τοῦ χρόνου, εἰς τὸν διποῖον ἀναφέρεται τὸ δυνατὸν γενέσθαι, ήτοι καὶ ἐπὶ τοῦ παραρθόντος—η γὰρ ἀν, Ἀτρεΐδη, νῦν ὕστατα λωβήσαιο (=ἐλωβήσω ἀν, εἰ μὴ οὐτιδανοῖσιν ἥνασσες). καὶ νῦ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο Αἰνείας, εἰ μὴ ἄρ' ὅξεν νόησε Ἀφροδίτη (=ἀπώλετο ἀν). Ἀφ' οὐ δὲ τὸ ἀν ἔλαβε δυνητικὴν σημασίαν καὶ ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον παρακολούθημα τῆς εὐκτικῆς, δισάκις αὕτη ἔλαμβάνετο μὲ δυνητικὴν σημασίαν, συνετάχθη καὶ μεθ' ὅριστικῆς ἴστορικοῦ χρόνου πρὸς δήλωσιν τοῦ δυνατοῦ γει ἐσθαι εἰς τὸ παρελθόν (§ 214).

ναίμην ἀν) Πλάτ. Τίμ. 26. Ἐντεῦθεν κατήντησεν, ὅτε τὸ καὶ
νὰ λαμβάνεται καὶ ὡς τὸ ἀπλοῦν καὶ—καὶ εἰ μή τῷ δοκεῖ (=καὶ
εἰ μὴ) Πλ. Πολιτ. 473.

§ 220. Γ' Εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγον. Ἡ εὐκτικὴ ἀπλῆ.
(ἡτοι ἀνευ τοῦ ἄν) εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν λαμβάνεται κανο-
νικῶς καὶ εἰς δευτερευούσας προτάσεις περιεχούσας πλάγιον
λόγον (§ 9, β'), ἐξαρτωμένας δὲ ἀπὸ κυρίας προτάσεις μὲρήματ
χρόνου συνήθως ἴστορικο—Τισσαφέρνης εἶπε Δερκυλίδης, ὅτε
εἰς λόγους βούλοιτο αὐτῷ ἀφικέσθαι Εεν. Ἐλλ. 3, 2, 18 (εὐθὺς
λόγος: εἰς λόγους βούλομαι σοι, ὃ Δερκυλίδης, ἀφικέσθαι). Τισ-
σαφέρνης πέμψας ἦρετο Ἀγησίλαον, τίνος δεόμενος ἦκοι Εεν.
Ἐλλ. 3, 4, 3 (εὐθὺς λόγος: ὃ Ἀγησίλαε, τίνος δεόμενος ἦκεις;).
Κύρος ἔλεγεν, ὅτι ἡ ὁδὸς ἔσαιτο πρὸς βασιλέα μέγαν (εὐθὺς
λόγος: ἡ ὁδὸς ἔσται . . .). Τιθράυστης ἀπορῶν τῇ χρῷτῳ τοῖς
πράγμασι πέμπει Τιμοκράτην εἰς Ἐλλάδα Εεν. Ἐλλ. 3, 5, 1
(εὐθὺς λ. τι χρῶμαι τοῖς πράγμασι; § 20, β').

Ἡ εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγου ἀντιπροσωπεύει ἄλλοτε μὲν
τὴν δριστικὴν (ὅταν εἰσάγεται διὰ τοῦ ὅπῃ ἢ ὁδοῦ), ἄλλοτε δὲ
τὴν ὑποτακτικὴν, δι' αὐτῆς δὲ ὑποδηλοῦται ὅτι ὁ λέγων (συνή-
θως ὁ ἴστορικὸς συγγραφεὺς) ἀποδίδει κυρίως δηλώσεις (γνώ-
μην, σκοπὸν κ. τ. τ.) ἄλλου, ἥτοι τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώ-
που καὶ οὐχὶ ἔχετο.

§ 221. Ἀλλη τις ἰδιάζουσα εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν εὐ-
κτικὴ (συγγενῆς δὲ πρὸς τὴν τοῦ πλαγίου λόγου) είναι ἡ ἀπαν-
τῶσα εἰς δευτερευούσας προτάσεις ὑποθετικὰς ἢ χρονικὰς ἢ
ἀναφορικὰς καὶ δηλοῦσα ἐπανάληψιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ῥήματος ση-
ματινομένου ἐν τῷ παρελθόντι—εἴ τις αὐτῷ δοκοίη βλακεύειν,
ἔπαισεν ἀν (=ἐὰν ἡ δσάκις τις τοῦ ἐφαίνετο ὅτι . . .). Κύρος
ἔθήρευεν ἀπὸ ἵππου, ὅπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἔχετόν τε καὶ
τοὺς ἵππους. Κύρος οὕστινας ὁρώη τὰ καλὰ διώχοντας, πάσας
τιμιτές ἐγέραιρε.

4. Προστακτική.

§ 222. Ἡ προστακτικὴ λαμβάνεται κυρίως, ἵνα δηλωθῇ ἐπε-
θυμίᾳ τοῦ λέγοντος μετά τινος ἀξιώσεως αὐτοῦ, δπως αὖτη πραγ-

ματοποιηθή: δηλοί δηλαδή κυρίως ή ἔγκλισις αὕτη προσταγὴν θέντονον η ἀπαίτησιν—ἄπτε, πατ, λύχνον. παρ' ήμῶν ἀπάγγελλε τάδε (κυρίως προστακτική).

Ἄλλ' ἀναλόγως τοῦ πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ὁ λέγων καὶ τῶν περιστάσεων, ύφ' ἀς διατελεῖ σύτος, τροποποιεῖται η κυρία σημασία τῆς προστακτικῆς καὶ δηλοί αὕτη προσέτι α') προτροπὴν η παραίνεσιν—φάνητε τῶν λοχαγῶν ἀριστοί. ήδεως μὲν ἔχε πρὸς ἄπαντας, χρῶ δὲ τοῖς βελτίστοις. β') δέησιν η εὐχὴν η πατάραν—ὦ Ζεῦ, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει. χαῖρε. ἔρρε ἐς κόρακας. γ') συγκατάθεσιν—ο Κύρος ἀκούσας δέχομαι τε, ἔφη, καὶ τοῦτο (τὸ σύνθημα) ἔστω. σύτως ἔχέτω, ώς σὺ λέγεις (=δέχομαι δτι οὔτως ἔχει . . .). δ') ἀπαγόρευσιν η ἀποτροπὴν μετὰ τοῦ μὴ (καὶ ῥήματος χρόνου ἐνεστῶτος η παρακειμένου)—μὴ θαυμάζετε δτι χαλεπῶς φέρω τοῖς παροῦσι πράγμασι. μὴ καταπέπληγθε λίαν.

Σημ. Σπανίως εὑρίσκεται ἐπὶ ἀπαγορεύσεως τὸ μὴ μετὰ προστακτικῆς ἀορίστου καὶ δὴ μόνον κατὰ τὸ γ' πρόσωπον—μηδεὶς γε ὅμῶν ἔχων ταῦτα νομισάτω ἀλλότρια ἔχειν.

*Γενικαὶ παρατηρήσεις περὶ τῶν ἔγκλισεων
καὶ περὶ τοῦ οὐ καὶ μῆ.*

§ 223. Ἐκ τῶν ἔγκλισεων η μὲν δριστικὴ καὶ αἱ δύο δυνητικαὶ (ἡτοι η εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἀν καὶ η δριστικὴ ἴστορικος χρόνου μετὰ τοῦ ἀν) λαμβάνονται ἐπὶ προτάσεων κρίσεως (§ 4, α'), η δὲ ὑποτακτικὴ, η εὐκτικὴ (ἡτοι η κυρίως εὐκτικὴ καὶ η δριστικὴ παρατατικοῦ η ἀορίστου μετὰ τοῦ εἰθε η ει γάρ) καὶ η προστακτικὴ ἐπὶ προτάσεων ἐπιθυμίας (§ 4, β').

§ 224. Ἡ ἀρνησις ἐπὶ μὲν τῶν προτάσεων κρίσεως εἶναι οὐ (=δέν), ἐπὶ δὲ τῶν προτάσεων ἐπιθυμίας εἶναι μὴ (ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν). Καὶ διὰ μὲν τοῦ οὐ (ὅπως καὶ διὰ τοῦ δὲν εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν) δηλοῦται δτι ὁ λέγων ἀρνεῖται δτι συμβαίνει τι, διὰ δὲ τοῦ μὴ δτι δὲν θέλει νὰ γίνη τι—οὐ δέδοικα. μὴ οὖσ. Διὰ τοῦτο τὸ μὲν οὐ τίθεται εἰς τὰς προτάσεις τῆς κρίσεως, τὸ δὲ μὴ εἰς τὰς προτάσεις τῆς ἐπιθυμίας.

**III. Αἱ ἐγκλέσεις εἰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις
ἐρωτήσεως.**

§ 225. Αἱ ἀνεξάρτητοι προτάσεις ἐρωτήσεως λέγονται καὶ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις (§ 4, β' καὶ 9, α') — τίς ταῦτα λέγει; σπουδᾶς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ; Ἐξαγγέλλονται δὲ αὗται καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν ἐν γένει κατὰ τρόπον ὅμοιον μὲ τὴν νέαν, ἦτοι

α') διὰ τοῦ καταλλήλου τόνου τῆς φωνῆς — οἷει σοὶ μαχεῖσθαι, ὁ Κῦρος, τὸν ἀδελφόν;

β') διὰ προτάξεως ἐρωτηματικῆς τινος λέξεως, ἦτοι ἐρωτηματικῆς ἀντωνυμίας (τίς, ποῖος, πόσος κλπ.) ἢ ἐρωτηματικοῦ ἐπιρρήματος (ποῦ, πόθεν, πῶς κλπ.) ἢ ἄλλου τινὸς ἐρωτηματικοῦ μορίου (ἄρα, ἀρά γε, ἀρότος οὖν, ἥ—ἀλήθεια, μή—μήπως, μῶν—μή οὖν, οὐκούσν—λοιπόν, οὐκούσν—λοιπόν δὲν κλπ.). Ὅταν δὲ ἢ ἐρώτησις εἶναι διπλῆ, ἦτοι δταν δι' αὐτῆς ζητήτας, ποιῶν ἐκ δύο τινῶν συμβαίνει ἐν τινὶ περιπτώσει, τότε κανονικῶς ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς δλῆς ἐρωτήσεως τίθεται τὸ πότερον (ἢ πότερα), πρὸ δὲ τοῦ δευτέρου μέρους αὐτῆς τὸ ἢ—πότερον δέδρακεν ἢ οὖν καὶ πότερ' ἄκων ἢ ἔκών; Τὸ πότερον δύναται καὶ νὰ παραλείπεται — τίς δ γνωσόμενος; δ ποιήσας ἢ δ χρησόμενος; (¹).

§ 226. Ἡ ἐρώτησις ἐμφαίνει ἐν γένει ἀμφιβολίαν τοῦ ἐρωτῶντος ἢ περὶ δλου τοῦ περιεχομένου αὐτῆς (ἥλθεν δ Ἀλέξανδρος; οἷει σοὶ μαχεῖσθαι, ὁ Κῦρος, τὸν ἀδελφόν;) ἢ περὶ τίνος μέρους τοῦ περιεχομένου αὐτῆς (τίς ἥλθε; πόθεν φαίνει;).

Αἱ πρῶται εἶναι ἐρωτήσεις διλικῆς ἀμφιβολίας καὶ εἰς αὐτὰς ἀναμένεται ὡς ἀπάντησις τὸ οὐλ ἢ τὸ οὐ η ἵσοδύναμός τις ἔκφρασις π. χ. μάλιστά γε, καὶ μάλα, πάνυ γε, πάνυ μὲν οὖν (=βεβαιότατα), ἔστι ταῦτα, ἀληθῆ λέγεις, πῶς γὰρ οὖ; (=πῶς οχι;) κ. τ. τ. οὐδαμῶς, οὐ δῆτα, ηκιστά γε (=διόλου) κ. τ. τ.

(¹) Ἄξιον σημειώσεως εἶναι καὶ τὸ ἔξ ἔλλειψεως προελθὸν ἄλλο τι ἢ (καὶ ἀπλῶς ἄλλο τι) ὡς εἰσαγωγικὸν εὐθείας ἐρωτήσεως ἴσοδύναμόν δὲ πρὸς τὸ ἀρότος — τῷ διαλέγει σὺ νῦν; ἄλλο τι ἢ ἐμοί; (=ἄρα γε οὐχὶ πρὸς ἐμέ); εἰ μανέντες σε κατακτείναμεν, ἄλλο τι ἢ πρὸς βασιλέα τὸν μέγαν ἔφεδρον ἀγωνιζούμεθα;

Αἱ δεύτεραι εἰναι ἔρωτήσεις μερικῆς ἀμφιβολίας καὶ εἰς αὐτὰς ἀναμένεται. ἀπάντησις ἐπεξηγηματικὴ καὶ διασαφητικὴ δρου τινὸς μόνον τῆς ἔρωτήσεως, παρέχεται δὲ αὕτη διὰ τῆς καταλλήλου λέξεως ή φράσεως - Μανία τίνος ἦν; Φαρναδάζου. πόθεν φαίνει; ἢξ ἀγορᾶς. σπονδᾶς η πόλειμον ἀπαγγελῶ; (ἀπάγγελε σπονδᾶς, ἀπάγγελλε πόλειμον).

§ 227. Αἱ εὔθεται ἔρωτήσεις ἐκφέρονται

α') ἐὰν μὲν ὡς βάσις αὐτῶν προϋποτίθεται πρότασίς τις κρίσεως, διὸ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως (§ 223, α') — τι τηνικάδε ἀφίξαι, ὁ Κρίτων; (π. πρώτης). εἰ ταῦτ' ἀπήγγειλέ τις, τι ἀν ἐποιήσατε; (π. τοῦτ' ἀν ἐποιήσαμεν).

β') ἐὰν δὲ ὡς βάσις αὐτῶν προϋποτίθεται πρότασίς τις ἐπιθυμίας, δι' ὑποτακτικῆς, ηὗταις ἐνταῦθα ἔχει διαπορητικὴν σημασίαν, ητοι δηλοῦ ἀπορίαν τοῦ ἔρωτῶντος περὶ τοῦ πράκτεον — εἴπω τι τῶν εἰωθότων, ὁ δέσποτα; (π. εἰπὲ - η - μὴ εἴπῃς). τάλαντον η προΐξι; μὴ λάδω; (π. λαβὲ - η - μὴ λάδης).

Τῆς τοιαύτης ὑποτακτικῆς, ὡς δηλούσσες κατὶ τι ἐξαρτώμενον ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ ἔρωτωμένου προσώπου, προτάσσεται πολλάκις τὸ βούλει η βούλεσθε — βούλει, ὁ Ότι, δεῦρο καλέσωμεν αὐτὸν; βούλεσθε διμήν διαλέγωμαι;

§ 228. Πολλάκις ἐν ζωηρῷ λόγῳ προβάλλεται ἔρωτήσεις, οὐχὶ ξεότι ὁ λέγων ἀπορεῖ η θέλει νὰ πληροφορηθῇ περὶ τινος, ἀλλὰ

α') ἀντὶ ὑποθέσεως — ἀδικεῖτις ἔκών; ὅργη καὶ τιμωρία κατὰ τούτου — ἐξήμαρτέ τις ἄκων; συγγνώμη τούτῳ.

β') ἀνιτ ἐντόνου καταφάσεως η ἐντόνου ἀρνήσεως — οὐ βάρδαρος ὁ Φίλιππος; (= ἀναμφισβήτητος βάρδαρος ὁ Φ.). τις ψέγει τὸν Ἡρακλέα; (= οὐδεὶς ἀπολύτως ψέγει τὸν Ἡ.).

Αἱ τοιαῦται ἔρωτήσεις καλούνται δρητορικαὶ ἔρωτήσεις.

B' — Οἱ χρόνοις τοῦ ρήματος.

§ 229. Ως εἰναι ἐκ τῆς Γραμματικῆς γνωστόν, οἱ χρόνοις τοῦ ρήματος εἰναι ἑπτὰ (ἐνεστώς, παρατατικός, μέλλων, ἀόριστος, παρακείμενος, ὑπερσυνιέλικος, τετελεσμένος, μέλλων), διαιρούνται δὲ οὕτοι εἰς ἀρκτικοὺς (ἐνεστώς, παρακείμενος, μέλλων)

ἀπλοῦς ἢ τετελεσμένος) καὶ εἰς ἴστορικοὺς (παρατατικός, ἀόριστος, ὑπερσυντέλεικος). Ἡ σημασία δ' αὐτῶν διαφέρει, καθ' ἐσογεῖσι λαμβάνονται α') εἰς τὴν ὄριστικὴν καὶ β') εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις.

Α' — Οἱ χρόνοι εἰς τὴν ὄριστικήν.

1. Οἱ ἔνεστιώς.

§ 230. Οἱ ἔνεστιώς εἰς τὴν ὄριστικὴν ἐν γένει σημαίνει ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ἐκτελεῖται ἐν τῷ παρόντε (ἥτοι καθ' ὃν χρόνον ὅμιλοῦμεν)—γράφομεν, καθήμεθα.

§ 231. Αναλόγως τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ νοήματος τῶν συμφραζομένων ἡ κυρία σημασία τοῦ ἔνεστιτος (ἔξελιξις τῆς πρόξεως ἐν τῷ παρόντι) τροποποιεῖται, οὕτως ὡστε δύναται νὰ σημαίνῃ οὗτος

α') ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον λαμβάνει τώρα ἀρχήν—ὅτιος ἀνατέλλει.

β') ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον εἶναι τι τὸ ἐπειδιωκόμενον ὑπό τινος—φεύδεται σε οὗτος, ὁ Δερκυλίδα (=ζητεῖ νά σε γελάσῃ). ἀφαιρεῖται αὐτοῦ τέκνα καὶ γυναῖκα (=θέλει νά τοῦ ἀφαιρέσῃ) (ἀποπειρατικὸς ἔνεστιώς).

γ') ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον ἐπαναλαμβάνεται κατ' ἔθος τι ἢ ἀορίστως ἢ ὅτι ἐσαιεὶ συμβαίνει—πλοιὸν εἰς Λήδον, Ἀθηναῖς πέμπουσι (δηλ. κατ' ἔτος). Ιστε δήπου ὅθεν ἥλιος ἀνίσχει καὶ ὅπου δύεται. πανταχῇ πάντων οἵ θεοὶ κρατοῦσιν.

Ἐγταῦθα ἀνήκει καὶ δὲ ἔνεστιώς, οὗτονος γίνεται χρῆσις ἐπὶ τῶν γγωμῶν—ἀρχὴ ἀνδρα δείκνυσι (γνώμικὸς ἔνεστιώς).

δ') ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαινόμενον εἶναι τι, τὸ διόποιον προέρχεται ἐκ τοῦ παρελθόντος· τοιαύτην δὲ σημασίαν ἔχουν συνήθως τὰ ῥήματα νικῶ, κρατῶ, φεύγω, διώκω, ἀδικῶ κ.τ.τ. ἀκούω, πυνθάνομαι, αἰσθάνομαι, γιγνώσκω κ.τ.τ.—ἥμετες νικῶμεν βασιλέα (ἥτοι ἐνικήσαμεν εἰς τὴν μάχην καὶ εἰμεθα τώρα νικήται). τὰ Μανίας ἡμέτερ' ὃν εἴη, ἔφη, ἐπειλ. κρατοῦμεν. ἀκούω τινὰ διαβάλλειν ἐμὲ (ἥτοι ἤκουσα καὶ τὸ διατηρῶ τώρα εἰς τὴν μνήμην μου). Οὕτω συμβαίνει, ὡστε πολλοὶ ἔνεστιτες νὰ ισοδύναμωσι καὶ πρὸς παρακειμένους (γιεχ = γενίκηκα, φεύγω = φυ-

γάς εἰμι χλπ.), κανονικῶς δὲ ἔχουν παρακειμένου σημασίαν τὸ κάθημαι, κεῖμαι, οἴχομαι (=ἔχω ἀπέλθει), ἥκω (=ἔχω ἔλθει).

ε') δτὶ τὸ διπό τοῦ φήματος σηματιγόμενον κατὰ τὸν ἴσχυρισμὸν τοῦ λέγοντος εἶναι τι βεβαιότατον καὶ οἶνει ἡρχίσει νὰ ἐκτελῆται, εἰ καὶ εἶναι μέλλον τι—εἰ ἡ πόλις αὕτη ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα Σικελία (=ἀναμφιβόλως θὰ καταληφθῇ). τὴν στρατιὰν οὐκ ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληφόμεθα τὸ χωρίον.

Κανονικῶς ἔχει σημασίαν μέλλοντος δὲ ἐνεστώς εἶμι δηλῶν τὴν ἐν μιᾷ στιγμῇ συγκέντρωσιν τῆς πράξεως (πβ. πάω).

§ 232. Πολλάκις ἐν διηγήσει παρελθόντων γεγονότων λαμβάνεται δὲ ἐνεστώς ἀντὶ ἀορίστου. Διὰ τῆς χρήσεως τοῦ τοιούτου ἐνεστῶτος ἡ διηγήσης καθίσταται λιαν ζωηρὰ καὶ ἐναργής, διότι δὲ διηγούμενος μεταφέρεται νοερῶς εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐξετελεῖτο ἡ ἴστορουμένη πρᾶξις, καὶ τρόπον τινὰ θεᾶται αὐτὴν καθιστῶν ἄμα καὶ τοὺς ἀκροατάς του συνθεατὰς αὐτῆς—ἐνταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χείρ ἡ δεξιά· βασιλεὺς δὲ διώχων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ Ἀριστού οὐκέτι ἵστανται, ἀλλὰ φεύγουσι (πβ. δὲ Ὁλυμπίος καὶ δὲ Κίσσαδος, τὰ δυὸ βουνά, μαλώνουν· γυρίζει δὲ γέρος Ὁλυμπίος καὶ λέει τοῦ Κισσάδου).

Πολλάκις λαμβάνεται δὲ ἴστορικὸς ἐνεστώς ἐκ παραλλήλους μετὰ τοῦ ἀορίστου ἡ (σπανιώτερον) τοῦ παρατατικοῦ—Κύρος ἡγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς. σὺν τούτοις δὲ ὡν Κύρος καθορᾷ βασιλέα... καὶ εὐθὺς οὐκ ἡγέσχετο, ἀλλ᾽ ἵετο ἐπ' αὐτὸν καὶ πάλεις κατὰ τὸ στέρνον (¹).

(¹) Συντάξεις τοῦ ἐνεστῶτος μετὰ ἐπιρρημάτων δηλούντων τὸ πρότερον ἡ τὸ κατόπιν εὑρισκόμεναι ἵδια παρ' Ὁμήρῳ (π. χ. πάρος γε μήν οὖ τι θαμίζεις. ἀλλά τε καὶ μετόπισθεν ἔχει κότον κ.τ.τ.) προέρχονται ἐκ τῆς ἀρχικῆς χρήσεως τοῦ ἐνεστῶτος, ὅτε δὲ χρόνος οὗτος ἦτο ἀκόμη ἄχρους δηματικὸς τύπος, ἥτοι τύπος ἐστερημένος χρονικῆς σημασίας (πβ. καὶ νῦν τὸν γνωρίζω τώρα καὶ εἴκοσι χρόνια, αὔριον ἔρχεται τὸ ἀτμόπλοιον, προσεχῶς ἐκδίδεται νέα ἐφημερίς κ.τ.τ.).

2. Ὁ παρατατικός.

§ 233. Ὁ παρατατικός εἰς τὴν ὄριστικὴν σημαίνει ὅτι τὸ διπό τοῦ ρήματος σημαινόμενον ἔξετελεῖτο ἐν τῷ παρελθόντι—Κύρος καθήμενος τὴν πορείαν ἐποιεῖτο, τὸ δὲ στράτευμα ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο καὶ τῶν ὅπλων πολλὰ ἐπὶ ἀμαξῶν ἤγετο.

Κατὰ ταῦτα ὁ παρατατικός εἶναι διὰ τὸ παρελθόν ὅ,τι ὁ ἐνεστώς διὰ τὸ παρόν.

§ 234. Ὅπως τοῦ ἐνεστώτος, οὕτω καὶ τοῦ παρατατικοῦ ἡ κυρία σημασία (ἔξελιξις τῆς πράξεως ἐν τῷ παρελθόντι) τροποποιεῖται ἀναλόγως τῆς σημασίας τοῦ ρήματος καὶ τῆς τῶν συμφραζομένων καὶ δύναται νὰ σημαίνῃ καὶ οὗτος διὰ τὸ παρελθόν

α') *ἔναρξιν* ἐκτελέσεως τοῦ διπό τοῦ ρήματος σημαινομένου—ὅτε ἔγγυτερον ἔγιγνοντο, τάχα δὴ καὶ χαλκός τις ἡστραπτε καὶ αἱ τάξεις καταφανεῖς ἔγιγνοντο (=ἡρχισε νὰ λάμπῃ, ἡρχισαν νὰ φαίνωνται καλῶς).

β') *βούλησιν* ἢ *ἀπόπειραν*—ἥμετες οὕτε συνήλθομεν ὡς βασιεῖ πολεμήσοντες οὕτ' ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα (=ἡθέλομεν νὰ πορευθῶμεν). Νέων ἔπειθεν αὐτούς οἱ δὲ οὐχ ὑπήκουον (=προσεπάθει νὰ τοὺς πείσῃ, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἤθελον νὰ . . .).

γ') *ἔπανάληψιν* ἐν τῷ παρελθόντι κατά τι ἔθος ἢ ἀορίστως—Δίχας ταῖς γυμνοπαιδίαις τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐν Δακεδαίμονι ἔνους ἔδειπνιζε (δηλ. ὀσάκις κατ' ἔτος ἦτο ἢ ἔορτὴ τῶν γυμνοπαιιῶν). Πατηγύας πᾶσιν οἰς ἔνετύγχανεν, ἔδοια.

§ 235. Τῶν ρήμάτων, τῶν ὅποιων ὁ ἐνεστώς ἔχει καὶ παρακειμένου σημασίαν, ὁ παρατατικός *ἰσοδυναμεῖ* καὶ πρὸς διπερισυντέλικον—οὕτω ἐνίκων=ἐνίκων καὶ ἦν γικητής, ἔφευγον=ἔφευγον καὶ ἦν φυγάς. Τοῦ οἴχομαι καὶ τοῦ ἥκω ὁ παρατατικός (*ῳχόμην*, *ἥκων*) ἔχει συνήθως σημασίαν ἀορίστου—Φαλίνος μὲν δὴ ὠχετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. Κύρος ἔλαθε τὰ παλτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἦκεν ἐλαύνων.

§ 236. Πολλάκις ἐν ἴστορικῇ περιγραφῇ (ἰδίᾳ τοῦ πῶς τι γεωγραφικῶς ἔχει) ἢ ἐν διπομήσει γενομένων ἥδη πρότερον ὅμολογιῶν ὅτι τι οὕτως ἔχει, τίθεται παρατατικός ἀντὶ ἐνεστώτος, διότι δὲ λέγων ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἔλαθε 'Εμπ. Γ. Παντελάκη—*Μεθοδικὸν Συντακτικὸν* "Εκδ. Γ' 1924. 9

γνῶσιν τοῦ περὶ εὑρόσκοπον καὶ οὐχὶ εἰς αὐτὸν τοῦτο, τὸ δποτὸν ἐξακολουθεῖ νὰ λαμβάνῃ καὶ καθ' ὃν ἔτι ὄμιλεται χρόνον—ή Κορσωτὴ περιερρεῖτο ὑπὸ τοῦ Μάσκα κύκλῳ (ἀντὶ περιερρεῖται· π.δ. διὰ μέσου δὲ τοῦ παραδείσου ἦταν ὁ Μαίανδρος). ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἦν ἡ γῆ πεδίον ἀπαν σύμπλεγμα.

3. Ὁ ἀόριστος.

§ 237. Ὁ ἀόριστος εἰς τὴν δριστικὴν σημαῖνει ἀπλῶς ὅτι τὸ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνομένον ἐξετελέσθη ἐν τῷ παρελθόντι—Κύρος τὸν παράδεισον ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαυσε.

§ 238. Καὶ τοῦ ἀόριστου ἡ κυρίᾳ σημασίᾳ (ἀντίληψις τῆς παρελθούσης πράξεως ἐν συγκεντρώσει ἢ συνόψει) τροποποιεῖται ἀναλόγως τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος καὶ τοῦ νοήματος τῶν συμφράζομένων. Οὕτω δὲ δύναται νὰ σημαίνῃ οὗτος διὰ τὸ παρελθόν ἀπλῶς ἔναρξιν τοῦ ὑπὸ τοῦ ῥήματος σημαίνομένου καὶ παραδοσὸν εἰς αὐτό, ίδιᾳ ἐπὶ τῶν ψυχικοῦ πάθους σημαντικῶν ῥημάτων—ἀγείλε δὴ τὸ χρηστήριον καὶ ἔβασίλευσεν ὁ Γύγης (=έγιγε βασιλεὺς· π.δ. κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξη). Οὕτω καὶ ἡρέσα (=έγενομην ἀρχῶν, ἔλαθον τὴν ἀρχήν), ἐβούλευσα, ἐπλούτησα κλπ.—Κύρος ἡσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρθάρους φόβον ιδών. Οὕτω καὶ ἔχάρην, ἐφοβήθην, ἐθάρρησα, ἔγέλασα κλπ. (¹)

§ 239. Πολλάκις λαμβάνεται ὁ ἀόριστος

α') ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος πρὸς ἔκφρασιν γνώμης στηριζομένης ἐπὶ τῆς πειρας—τὰς τῶν φαύλων συνηθείας δλίγος χρόνος διέλυσε (=διαλύει). σύν τε δύ' ἐρχομένω καὶ τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησε (γνωμικὸς ἀόριστος). Οὕτω ἀντὶ ἐνεστῶτος πρὸς δήλωσιν τοῦ πολλάκις συμβαίνοντος εὑρίσκεται συνήθως ὁ ἀόριστος παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐπὶ παρομοιώσεων—ἡριπε δ' ὡς ὅτε τις δρῦς ἡρι-

(¹) Εἰς φράσεις, οἵτινες π.χ. πολλάκις ἔθαύμασα, ἔβασίλευσε ἔτη πεντήκοντα κ.τ.τ. τὴν ἐπανάληψιν ἢ τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως δηλοῖ ὁ προσδιορισμὸς (πολλάκις, ἔτη πεντήκοντα) καὶ οὐχὶ αὐτὸς ὁ ἀόριστος, ὅστις πάντοτε παριστῇ τὴν πράξιν ἐν συγκεντρώσει ἢ συνόψει.

πεν, τὴν τ' οὕρεσι τέκτονες ἄνδρες ἐξέταμον (=ώς ἐρείπει, ἢτοι πίπτει—ἐκτείμουσι).

β') ἀντὶ τοῦ ἐνεστῶτος εἰς ἐρωτηματικὰς προτάσεις εἰσαγομένας μὲν διὰ τοῦ τινού; ἢ τι οὖν οὐ; Νποσημαίνούσας δὲ ἀνυπομονησίαν τοῦ λέγοντος καὶ ἡμα τὸν προτροπὴν αὐτοῦ, ὅπως ἐκτελεσθῇ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαίνόμενον—τι οὐχὶ καὶ ἡμοὶ ἔφρασας αὐτὸν τις ἔστι; (=τι οὐ φράζεις; φράσον, φράσον).

γ') ἀντὶ μέλλοντος πρὸς δῆλωσιν ἀκρας βεβαιότητος τοῦ λέγοντος δτι τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαίνόμενον θὰ ἐπακολουθήσῃ μετ' ἄλλην τινὰ ἐνέργειαν—ἀπωλόμεσθ' ἀρα, εἰ κακὸν προσήσομεν νέον παλαιῷ (π.θ. ἐχάθηκες, ἂν τὸ κάμης αὐτό).

4. Ὁ παρακείμενος.

§ 240. Ὁ παρακείμενος τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἰς τὴν δριστικὴν ἐμφανίζεται μὲ τρεῖς σημασίας, ἢτοι

α') ἀρχῆθεν ἐσήμαινε κατάστασιν ὑπάρχουσαν ἐν τῷ παρόντι ἐκ προηγηθείσης ἐνεργείας—*ἔστηκα*=εἰμαι ὅρθιος, στέκομαι, ὅλωλα=εἰμαι χαμένος, πέποιθα=εἰμαι πεπεισμένος. ἢ οἰκία πρὸς μεσημβρίαν ἀναπέπταται (=ἔχει πρόσοψιν, βλέπει). ἀπειρηκα βαδίζων καὶ τρέχων (=εἰμαι καταπεπονημένος). (!)

β') δηλοὶ συγκεφαλαίωσιν ἐν τῷ παρόντι προηγηθεισῶν δμοειδῶν περιπτώσεων—ἡ μὲν εὐταξία σώζειν δοκεῖ, ἢ δὲ ἀταξία πολλοὺς ἥδη ἀπολύλεκε (=πολλοὺς μέχρι τοῦτο εἰς διαφόρους περιεστάσεις ἔχει καταστρέψει). πολλὰ πέπονθα.

(!) Ἡ ἀρχικὴ δηλαδὴ σημασία τοῦ παρακειμένου ἦτο λίαν συγγενῆς πρὸς τὴν τοῦ ἐνεστῶτος, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τέλειος ἐνεστῶς ἐκλήθη ὁ τοιοῦτος παρακείμενος, ὃν συνήθης ἵδια παρ'. Ὁμήρῳ (εἰς τὸν διόποιον εἶναι ἀγνωστος ὁ ἀποτελεσματικὸς παρακείμενος)* οὗτο δὲ ἐξηγεῖται ὅτι πολλοὶ παρακείμενοι εύρισκονται κατόπιν μὲ ἐνεστῶτος σημασίαν *οίδα* (=γιγνώσκω), *ἴοικα* (=δμοιάζω), *δέδοικα* (=φοβοῦμαι κλπ. πβ. καὶ *κέντημαι*, *μέμνημαι*, *τέθνηκα*, *ἐγρήγορα*, *γέγηθα* κλπ.)· ἔνεκα δὲ τῆς συγγενείας ταύτης ἐνεστῶτος καὶ παρακειμένου ἐξηγέθη ὁ παρακείμενος καὶ μετὰ τῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστῶτος, *οίον* δέδοικα—δεδοίκω, ἄνωγα—ἄνωγω, *ἴστηκα*—*ἴστηκω*, (*ἔξ* οὖ είτα στήκω—στέκω).

γ') σημαίνει παρελθοῦσαν πρᾶξιν, τῆς δποίας τὸ ἀποτέλεσμα σώζεται ἐν τῷ παρόντι εἴς τι—ταῦτα Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ γέγραπται. τῶν ποιητῶν τινες ὑποθήκας, ώς χρὴ ζῆν, καταλειπασι (=κατέλιπον, αἱ δὲ ὑποθῆκαι αὗται σώζονται ἔτι καὶ νῦν) (ἀποτελεσματικὸς παρακείμενος).

§ 241. Ἐνίστε λαμβάνεται ὁ παρακείμενος, δπως καὶ ὁ ἀδριστος, ἀντὶ μέλλοντος πρὸς δήλωσιν ἀφεύκτου καὶ βεβαίου κατὰ τὸν λέγοντα ἐπακολουθήματος ἐνεργείας τινός—ἄν τοῦτο νικῶμεν, πάνθ' ἡμῖν πεποίηται. εἰ τόξων ἐγκρατής μ' αἰσθήσεται, ὅλωλα (=πάντως δλοῦμαι) (πθ. ἄν σὲ πιάσῃ, εἰσαι χαμένος).

Σημ. Τοῦ ἐνεργ. παρακειμένου ἡ σημασία ἐκφράζεται καὶ διὰ τοῦ ἔχω καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀδριστοῦ—τὸν λόγον σου θαυμάσας ἔχω=τεθαύμακα (πθ. νῦν: ἔχω γράψει ἢ ἔχω γραμμένον).

5. Ὁ ὑπερσυντέλικος.

§ 242. Ὁ ὑπερσυντέλικος σημαίνει διὰ τὸ παρελθὸν δ.τι σημαίνει ὁ παρακείμενος διὰ τὸ παρόν· εὑρίσκεται δηλ. ὁ ὑπερσυντέλικος πρὸς τὸν παρακείμενον εἰς ἣν σχέσιν ὁ παρατατικὸς πρὸς τὸν ἐγεστῶτα· οὕτω

α') εἰστήκει=ἰστατο ὅρθριος, ἐστέκετο. ἀνέφητο ἡ θύρα=ἡτο ἀγοικτὴ κλπ. ἥδειν=ἐγίγνωσκον, ἔφειν=ῶμοιαζον, ἔκεκτήμην=είχον, ἔμεμνήμην=ἐνεθυμούμην κλ.π. (§ 240, α').

β') κατηγορίαι ἐγίγνοντο πολλαὶ τῶν Ἀθηναίων, ὃ παρεννομήκεσαν (=δι' ὅσας παρανομίας είχαν διαπράξει εἰς διαφόρους περιστάσεις) Ε. Ἑλλ. 2, 1, 31 (§ 240, β').

γ') ἐτύγχανε κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Φαρνάδαζος. πρὸς Τισσαφέρνην ἀφιγμένος, ὅτι στρατηγὸς τῶν πάντων ἀπεδέδεικτο Τισσαφέρνης Ε. Ἑλλ. 3, 2, 13 (§ 240, γ').

§ 243. Τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπερσυντελίκου, ἐνεργητικοῦ καὶ μέσου, ἡ σημασία εὑρίσκεται πολλάκις εἰς τοὺς ἀρχαίους, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς ποιητάς, ἐκπεφρασμένη περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ δήματος εἶναι κατ' ἐγεστῶτα διὰ τὸν παρακείμενον, κατὰ παρατατικὸν διὰ τὸν ὑπερσυντέλικον—ἔγὼ τὸ πρᾶγμά εἰμι τοῦτο δεδραχώς (=δέδρακα). οὐκ ἢν πρεσβείᾳ τότε ἀπεσταλμένη (=ἀπέσταλτο).

6. Ὁ Μέλλων.

α'. Μέλλων ἀπλοῦς.

§ 244. Ὁ (ἀπλοῦς) μέλλων εἰς τὴν ὁριστικὴν σημαίνει δτε τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημαινόμενον θὰ γίνη κατόπιν (ἥτοι εἰς τὸ μέλλον)—ἥξω παρὰ σὲ αὔριον. ὑμῶν ἐκάστι φ στέφανον χρυσοῦν δώσω⁽¹⁾.

§ 245. Ἐνίστε ὁ μέλλων εἰς τὴν ὁριστικὴν λαμβάνεται ἀγτὶ δυνητικῆς εὐκτικῆς (§ 219) ἢ καὶ ἀγτὶ προστακτικῆς (κατὰ τὸ β' πρόσωπον) πρὸς μετριωτέραν ἐκφρασιν—πρὸς ταῦτα πράξεις οἷον ἂν θέλῃς (=πράξεις ἀν—ἥ—πρᾶξον).

Οὕτω λαμβάνεται ὁ μέλλων καὶ ἐρωτηματικῶς μετὰ τοῦ οὐ εἰς δήλωσιν ἐντόνου προσταγῆς, μετὰ δὲ τοῦ οὐ μὴ εἰς δήλωσιν ἐντόνου ἀπαγορεύσεως—οὐτος, οὐ μενεῖς; (=μεῖνε). οὐκ ἀπαλλάξεις; (=ἀπαλλάχθητι, ἀπελθε). οὐ μὴ λαλήσεις; (=μὴ λάλει).

§ 246. Ἡ σημασία τοῦ μέλλοντος ἐκφράζεται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ ρήματος μέλλω καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ οἰκείου ρήματος κανονικῶς χρόνου μέλλοντος ἢ ἐνεστώτος—μέλλω διάδειν. μέλλω διάδειν εἰς Φᾶσιν. Πάντοτε δημως εἰς τὰς τοιαύτας ἐκφράσεις διατηρεῖ τὸ δ. μέλλω καὶ τὴν κυρίαν αὐτοῦ σημασίαν (σκοπεύω, πρόκειται νά), πολλάκις δὲ πρέπει νὰ ἀποδίδεται τοῦτο εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν μόνον διὰ τοῦ «πρόκειται νά, ἐπλις διάρχει νά, πρέπει νά, ἔπομεν εἶναι νά»—ἥδον καὶ ἐχόρευον, ὅπότε οἱ πολέμιοι ὅψεσθαι

(1) Ἡ ἀρχαία γλῶσσα δὲν ἔχει ὅπως ἡ νέα δύο τύπους τοῦ μέλλοντος, οἷον **θὰ γράψω** (ἀπλῶς) καὶ **θὰ γράφω** (κατὰ διάρκειαν ἢ κατ' ἐπανάληψιν), ἐκ τῶν συμφροάζομένων δὲ μόνον νοεῖται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἀν μέλλων τις ἔχῃ τὴν πρώτην ἢ τὴν δευτέραν σημασίαν—ἥν μὲν ψηφίσωνται ἔπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε (=θὰ φανῆτε) αἴτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἴσεται (=θὰ γνωρίζῃ) Κῦρος καὶ ἀποδώσει (=θὰ ἀνταποδώσῃ). ἥν δὲ ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἀπιμεν (=θὰ ἐπιστρέψωμεν) μὲν ἀπαντες τούμπαλιν, ἥμιν δὲ ὡς πιστοτάτοις χρήσεται (=θὰ μᾶς χρησιμοποιῇ) καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας.

αὐτοὺς ἔμελλον (=ἐπρόκειτο νά). σύντειμέ μοι τὰς ἀποκρίσεις, εἰ μέλλω σοι ἔπεσθαι (=ἄν θέλης νά). τί δ' οὐ μέλλει γελοῖον εἶναι; (=πῶς δὲν εἶναι ἐπόμενον νά).

β'. Μέλλων τετελεσμένος.

§ 247. Ὁ τετελεσμένος μέλλων εἶναι τρόπον τινὰ ὁ παρακείμενος τοῦ μέλλοντος, ἢτοι ἔχει τὰς αὐτὰς μὲ τὸν παρακείμενον σημασίας, ἀλλ' ἀναφερόμενος εἰς τὸ μέλλον· οὕτω ἔστηξεν (=θὰ εἰμαι ὅρθιος, θὰ στέκωμαι). ἀγεώξεται ή θύρα (=θὰ εἶναι ἀγοικτὴ § 243, α'). ταῦτα ποιούντων ήμῶν εὐθὺς ἄν Ἀριατὸς ἀποστατήῃ ὥστε φίλος ήμιν εὑδεὶς λελείψεται (=θὰ ἔχῃ μείνει § 240, γ').

§ 248. Ὁ τετελ. μέλλων τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων ὁ παρακείμενος ἔχει σημασίαν ἐνεστῶτος, ισοδυναμεῖ μὲ τὸν ἀπλοῦν μέλλοντα, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ ή μέλλουσα πρᾶξις παρίσταται μετ' ἐμφάσεως ὡς βεβαίως γενησομένη—κεκτήσομαι (=ἔξω, θὰ ἔχω), κεκλήσομαι (=κλητήσομαι), μεμνήσομαι (=θὰ ἐνθυμοῦμαι).

Σημ. Ὁ τετελεσμένος μέλλων σημαίνει ἐνίστε, ὅτι τι θὰ γίνη ἀμέσως—φράζε καὶ πεπράξεται (=καὶ εὐθὺς πραγθήσεται).

§ 249. Ὅπως τοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ ὑπερσυντελίκου, οὕτω καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος ή σημασία ἐκφράζεται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ περιφραστικῶς διὰ τοῦ μέλλοντος (τοῦ ρ. εἰμί, ἢτοι τοῦ) ἔσσομαι καὶ τῆς μετοχῆς τοῦ παρακειμένου—ἄγ ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγγνωκότες καὶ λόγων ματαίων ἀπηγλαγμένοι (π.β. νῦν: θὰ εἰμαι σηκωμένος, θὰ εἰμαι γραμμένος κ.τ.τ.). Οὕτω κανονικῶς σχηματίζεται ὁ τετελ. μέλλων τῶν ῥημάτων τῆς ἐνεργ. φωνῆς, τῶν ὁποίων μονολεκτικοὶ μέλλοντες εὑρίσκονται μόνον δύο, ὁ ἔστηξεν καὶ ὁ τεθνήξω.

Ανασκόπησις.

"Εννοια τοῦ χρόνου τοῦ δήματος.

Διαίρεσις τοῦ χρόνου.

§ 250. Ἀνασκοποῦντες τὰ ἀνωτέρω βλέπομεν ὅτι διὰ τῶν χρόνων τοῦ δήματος εἰς τὴν ὄριστικὴν δηλοῦνται δύο τινά, ἢτοι

α') πότε συμβαίνοντας ἐμφανίζεται ὑπὸ τοῦ λέγοντος τὸ ὑπὸ τοῦ δρήματος σημαίνομενον—γράψω, ἐν τῷ παρόντι—ἔγραψα, ἐν τῷ παρελθόντι—θὰ γράψω, ἐν τῷ μέλλοντι (*χρονικὴ βαθμίς*).

β') πῶς συμβαίνοντας ἐμφανίζεται ὑπὸ τοῦ λέγοντος τὸ ὑπὸ τοῦ δρήματος σημαίνομενον—γράψω ἢ ἔγραψον ἢ θὰ γράψω ώς διαρκοῦν, ἔγραψα ἢ θὰ γράψω ώς συνεπτυγμένον, ἔχω γράψει ἢ είχον γράψει ἢ θὰ ἔχω γράψει ώς τετελεσμένον (*τρόπος τῆς ἐμφανίσεως τῆς πράξεως*). Κατὰ ταῦτα

§ 251. Ο χρόνος τοῦ δρήματος εἶναι τύπος, διὰ τοῦ ὅποιου δηλοῦται ἡ χρονικὴ βαθμίς (παρόν, παρελθόν, μέλλον) καὶ ὥμικός τρόπος τῆς ἐμφανίσεως τῆς πράξεως ὑπὸ τοῦ λέγοντος (*διαρκές, συνεπτυγμένον, τετελεσμένον*).

§ 252. Τὸ ἐπόμενον συνοπτικὸν διάγραμμα τῆς σημασίας τῶν χρόνων τοῦ δρήματος εἰς τὴν δριστικὴν παρέχει εἰκόνα τῆς διαιρέσεως αὐτῶν κατά τε τὴν χρονικὴν βαθμίδα καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῆς ἐμφανίσεως τῆς πράξεως ὑπὸ τοῦ λέγοντος.

Κατὰ τὴν χρονικὴν βαθμίδα

Χρόνοι	τοῦ παρόντος	τοῦ παρελθόντος	τοῦ μέλλοντος
τοῦ διαρκοῦς	1) ὁ ἐνεστώς· γράψω 2) ὁ παρακείμενος (ἐν μέρει) ἔστηκα=στέκομαι.	1) ὁ παρατατικός· ἔγραφον 2) ὁ ὑπερσυντελικος (ἐν μέρει) εἰστήκει	ὁ ἀπλοῦς μέλλων (ἐν μέρει). ἔξω=θὰ ἔχω.
τοῦ συγγένου	ὁ ἐνεστώς (ἐν μέρει). εἰμί, ἀστέχω (τὸν μισθόν).	ὁ ἀόριστος· ἔγραψα.	ὁ ἀπλοῦς μέλλων (ἐν μέρει). γράψω=θὰ γράψω.
τοῦ πιστοῦ	ὁ παρακείμενος (ἐν μέρει). λελειμμέθα μόναι.	ὁ ὑπερσυντελικος· κατεπεφεύγεσαν (εἰς Μίλητον).	ὁ τετελ. μέλλων. λελείψεται (ἢ μην οὐδεὶς φίλος).

**Β'—Οἱ χρόνοι εἰς τὰς ἄλλας (πλὴν τῆς ὁριστικῆς)
έγκλησεις.**

§ 253. Εἰς τὰς ἄλλας (πλὴν τῆς ὁριστικῆς) έγκλησεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν οἱ χρόνοι τοῦ ρήματος διατηροῦν πάντες ἀμετάβλητον μόνην τὴν δήλωσιν τοῦ τρόπου τῆς ἐμφανίσεως τῆς πράξεως (διαρκές, συνεπτυγμένον, τετελεσμένον), οὐχὶ δὲ καὶ τὴν δήλωσιν τῆς χρονικῆς βαθμίδος.

'Ως πρὸς ταύτην παρατηροῦμεν τὰ ἔξης'

α') εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις (τὴν ὑποτακτικήν, τὴν εὐκτικήν, τὴν τε καθαρὰν καὶ τὴν δυνητικήν, καὶ τὴν προστακτικήν) ἀναφέρονται πάντες οἱ χρόνοι ἐν γένει εἰς τὸ μέλλον πᾶ. ἵωμεν (ἐνεστ.) καὶ ἀκούσωμεν (ἀόρ.) τοῦ ἀνδρός. εὐτυχοῖης (ἐνεστ.). γένοιο (ἀόρ.) πατρὸς εὐτυχέστερος. χωροῖς ἂν εἰσω (ἐνεστ.). εἴποι τις ἂν (ἀόρ.). γράφετε, γράψατε, γεγραφότες ἔστε (=νὰ τὸ ἔχετε γεγραμμένον).

β') εἰς τὰς ἔξηρτημένας προτάσεις καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν οἱ χρόνοι τοῦ ρήματος δύνανται νὰ ἀναφέρωνται εἰς τὸ παρὸν ἢ τὸ παρελθόν ἢ τὸ μέλλον, μόνον δὲ ἐκ τοῦ χρόνου τοῦ ρήματος τῆς κυρίας προτάσεως καὶ ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐν γένει καθορίζεται ἡ χρονικὴ βαθμίς (παρόν, παρελθόν, μέλλον)—τὰ πλοιαὶ Ἀθροκέμας κατέκαυσεν, ἵνα μὴ δ Κύρος διαβῇ (τὸ διαβῇ εἰς τὸ παρελθόν). ἐὰν ἡμεῖς νικῶμεν, οὐχ ἔξουσιν ὅποι φύγωσι (καὶ τὸ νικῶμεν καὶ τὸ φύγωσι εἰς τὸ μέλλον). ἥκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποὶ δτὶ οὐχ ἐπετεῖ εἰεν, ἀλλ ὑποζύγια νέμοιτο (λέγοντες, εἰεν, νέμοιτο εἰς τὸ παρελθόν). πολὺν ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι (ἔχων, πορεύεσθαι εἰς τὸ μέλλον). Δερκυλίδας ἄρξων ἀφίκετο (ἄρξων εἰς τὸ παρελθόν).

§ 254. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε εἰρημένων συνάγεται δτὶ

α') ἀρκτικῶν μὲν χρόνων σημασίαν ἔχουν προσέτι 1) δ καλούμενος γνωμικὸς ἀόριστος (ώς ισοδύναμος πρὸς ἐνεστῶτα), 2) πάντες οἱ χρόνοι τῶν ἄλλων πλὴν τῆς ὁριστικῆς έγκλησεων εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις (ώς ἀναφερόμενοι ἐνταῦθα εἰς τὸ μέλλον) καὶ 3) οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς, τῆς εὐκτικῆς, τοῦ

ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς εἰς τὰς ἐξηρτημένας προτάσεις, ζταν ἐξαρτώνται ἐκ ρήματος χρόνου ἀρκτικοῦ.

β') ίστορικῶν δὲ χρόνων σημασίαν ἔχουν προσέτι 1) ὁ ίστορικὸς ἐνεστὼς (ώς ίσοδύναμος πρὸς ἀριστον) καὶ 2) πάντες οἱ χρόνοι τῆς ὑποτακτικῆς καὶ τῆς εὐκτικῆς, τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς, ζταν ἐξαρτώνται ἐκ ρήματος χρόνου ίστορικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

ΣΥΝΔΕΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

§ 255. Προτάσεις συναποτελοῦσαι συνεχῆ λόγον καὶ ἔχουσαι ἐσωτερικὴν σχέσιν πρὸς ἀλλήλας συνδέονται ἢ ἐσωτερικῶς (ἥτοι κατὰ παράταξιν) ἢ ἐσωτερικῶς (ἥτοι καθ' ὑπόταξιν πθ. § 7).

Σημ. Κατὰ παράταξιν συνδέονται κανονικῶς πρὸς ἀλλήλας ἐκτὸς τῶν προτάσεων καὶ περίοδοι ἢ κῶλα περιόδων. Ωσαύτως δὲ κατὰ παράταξιν συνδέονται πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀπλατὶ ἔννοιαι —Πέργαμον προσέλαθε καὶ Τευθρανίαν καὶ Ἀλισαρναν. κατέλιπε τῷ Ἀγησιλάῳ χιλίους μὲν ἵππεας, δισχιλίους δὲ πελταστάς.

Α' - Ἐξωτερικὴ σύνδεσις ἢ κατὰ παράταξιν.

§ 256. Ἡ κατὰ παράταξιν σύνδεσις προτάσεων (ἢ περιόδων ἢ κῶλων περιόδων) γίνεται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἐν γένει, ὅπως εἰς τὴν νέαν. ἥτοι

α') ἄγει συνδέσμου τινός—συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον (*σχῆμα ἀσύνδετον*)· οὕτω, ἄγει συνδέσμου τινός, συνδέεται πολλάκις περίοδος πρὸς τὴν προηγουμένην αὐτῆς περίοδον ἢ κῶλον περιόδου πρὸς τὸ προηγούμενον αὗτοῦ, ζταν ταῦτα ἔχωσιν ἐν ἀρχῇ δεικτικήν τινα λέξιν, διότι αὕτη διὰ τῆς πρὸς τὰ προηγούμενα ἀναφορᾶς της ἐκτελεῖ τρόπον τινὰ ἔργον συνδέσμου—Κύρος δὲ . . . ἐξελαύνει διὰ τῆς Λυδίας . . . ἐπὶ τὸν Μαιανδρὸν ποταμόν. Τούτου τὸ εῦρος δύο πλέθρα· γέφυρα δὲ ἐπῆν ἐπτὰ ἐζευγμένη πλοίοις. Τοῦτον διαβάς ἐξελαύνει . . . εἰς Κολοσσάς . . . Ἐνταῦθα ἔμεινεν ἡμέρας ἑπτά.

β') διὰ συνδέσμων σύνδεσμοι δὲ συνδέοντες κατὰ παράταξιν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν εἶναι

- 1) οἱ συμπλεκτικοὶ καὶ, τέ, οὕτε (μήτε), οὖδὲ (μηδέ).
- 2) οἱ διαζευκτικοὶ ἢ, ἢτοι, εἴτε, ἔντε (ἄντε, ἥντε).
- 3) οἱ ἀντιθετικοὶ μέν, δέ, ἀλλά, καίτοι, μέντοι, μήν.
- 4) οἱ αιτιολογικοὶ γάρ, ὡς, ἐπεὶ (ἀλλ' οἱ δύο τελευταῖς κανονικῶς συνδέουν καθ' ὑπόταξιν) καὶ
- 5) οἱ συμπερασματικοὶ ἄρα, οὖν, δή, τοίνυν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν καὶ ὁ ὥστε (ὅστις κανονικῶς συνδέει καθ' ὑπόταξιν).

I. Συμπλεκτικοὶ σύνδεσμοι.

1. Συμπλοκὴ προτάσεων καταφατικὴ (καὶ, τέ).

§ 257. **Καὶ.** Ποικίλη εἶναι ἡ χρῆσις τοῦ καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν, ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν. Συνδέων δὲ προτάσεις ὁ καὶ

α') τίθεται ἀπαξ μόνον ἐν μέσῳ τῶν συνδεομένων προτάσεων οὗτος εἶναι ὁ ἀπλούστατος τρόπος τῆς συνδέσεως προτάσεων, τῶν δόποιων ἡ ἐσωτερικὴ σχέσις δύναται νὰ εἶναι ποικίλη — δΦαλίνος ἐγέλασε καὶ εἶπε (=ἀφοῦ ἐγέλασε, εἶπε). Ιτε καὶ διδάσκετε αὐτὸν βουληθῆναι ἀπερ γῆμεῖς (=Ιτε, ίνα διδάσκητε...).

Σημ. Ἡ δευτέρα τῶν διὰ τοῦ καὶ συνδεομένων προτάσεων ἡ περιόδων πολλάκις ἔχει καὶ τὸν σύνδεσμον δέ, ὅταν τὸ δι' αὐτῆς προστιθέμενον εἶναι τι σπουδαιότερον ἡ γενικότερον τοῦ διὰ τῆς πρώτης προτάσεως δηλουμένου — Δαρεῖος Κύρου σατράπην ἐποίησε καὶ στρατηγὸν δὲ αὐτὸν ἀπέδειξε (=ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ ...). Κύρος γέδει ὅτι βασιλεὺς μέσον ἔχοι τοῦ στρατεύματος καὶ πάντες δὲ οἱ τῶν βαρβάρων ἄρχοντες μέσον ἔχοντες τὸ αὐτῶν ἡγοοῦνται (=καὶ πάντες δὲ ἐν γένει).

β') τίθεται συνηθέστατα κατόπιν τοῦ τὲ πρὸς στενωτέρων ἡ διὰ μόνου τοῦ καὶ σύνδεσιν δύο προτάσεων (ἢ ἐννοιῶν, μάλιστα δρμοειδῶν) — δΤισσαφέρνης μένειν τε αὐτὸν ἐκέλευσε καὶ σύνδεσιν ἐποιήσατο. αὐτόν τε συνέτρωσαν καὶ δύο ἀπέκτειναν.

Σημ. Ἡ πρώτη τῶν διὰ τοῦ καὶ συνδεομένων δύο προτάσεων εἰσάγεται πολλάκις διὰ τοῦ ἀμα ἡ ἀμα τε, τοῦ ἥδη δὲ ἡ ἥδη τε, τοῦ εὐθὺς ἡ εὐθὺς τε, τοῦ οὔπω ἡ οὔπω τε, τοῦ οὐκ

ἔφριην (μετὰ μετοχῆς), τοῦ σχεδὸν ἢ σχεδόν τε, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ τὸ σύγχρονον δύο πράξεων—ἄμα ταῦτα ἔλεγε καὶ ἐπεδείκνυε (=ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα, συγχρόνως . . .). Ηδη τε ἡν περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν καὶ ἔρχονται παρὰ βασιλέως κήρυκες.

γ') τίθεται ὁ καὶ δίς, ἐν ἀρχῇ ἀμφοτέρων τῶν συνδεομένων προτάσεων, ὅταν ἡ σύνδεσις αὐτῶν γίνεται μετ' ἐμφάσεως (ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν)—καὶ τάλλα φίλος ἦν καὶ τοὺς φόρους ἀπεδίδει (=οὐ μόνον φίλος ἦν, ἀλλὰ καὶ ἀπεδίδει . . .).

§ 258. Ἀρχικὴ σημασία τοῦ καὶ εἶναι ἡ ἐπιρρηματικὴ (=προσέτι, ἐπίσης)—θέωρε τὸν ἀγῶνα καὶ Κύρος (καὶ προσθετικός). Ἐκ τῆς ἀρχικῆς δὲ προσθετικῆς σημασίας προέκυψεν

α') ἡ ἐπιδοτικὴ σημασία τοῦ καὶ (=ἀκόμη καὶ)—ἀνάγκη καὶ θεοὶ πειθούνται. Θεοῦ θέλοντος καν ἐπὶ ρίπος πλέοις (=καὶ ἐπὶ ρίπος ἀν πλέοις) (ἡ ἐπίδοσις, ὡς δείκνυται ἐκ τῶν παραδειγμάτων, γίνεται ἡ ἐπὶ τὸ μετζὸν καὶ ἐπισημότερον ἡ ἐπὶ τὸ ἔλασσον καὶ ἀσημότερον).

β') ἡ ἐναντιωματικὴ σημασία τοῦ καὶ (μετὰ μετοχῆς)—Ἀθηναῖοι καὶ οὐ μεταλαβόντες τοῦ χρυσοῦ πρόθυμοι ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον (πθ. καὶ νῦν: ἀρρωστος εἶγαι καὶ ἐργάζεται).

γ') ἡ μεταβατικὴ σημασία τοῦ καὶ, ἥτοι ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ περιόδου ἢ κώλου περιόδου πρὸς μετάβασιν τοῦ λόγου εἰς τι ἔτερον καὶ πρὸς ἀπλῆν σύνδεσιν τῶν ἐπομένων πρὸς τὰ ἥγούμενα—ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρῳ παρῆσαν αἱ ἐκ Πελοποννήσου νῆες.

Διὰ δὲ τοῦ μεταβατικοῦ καὶ πολλάκις εἰσάγεται τι, τὸ ὅποιον εἶναι ἐπακολούθημα τῶν προηγουμένων (=ὅθεν, διὰ τοῦτο)—Τισσαφέρνης ἐνόμισεν Ἀγησίλαον εἰς Καρίαν ἐμβαλεῖν· καὶ τὸ τε πεζὸν εἰς Καρίαν διεβίβασε . . . (=καὶ διὰ τοῦτο). (¹)

(¹) Ἰδιόρρυθμος ἐμφανίζεται εἰς ἡμᾶς ἡ σύνταξις τοῦ καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ, α') δταν οὗτος ἀκολουθῇ μετὰ λέξιν δηλουσαν δημοιότητα ἢ ισότητα καὶ φαίνεται ἐπέχων θέσιν τοῦ οἷος ἢ τοῦ ὄσπερ—παραπλήσια ἐπεπόνθεσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Συρακούσαις καὶ ἔδρασαν ἐν Πύλῳ (=οἴτα...), διμοίως πεποιήκασι καὶ Ὁμηρος

§ 259. *Tέ.* Καὶ τοῦ συνδέσμου τούτου ποικίλη εἰναι ἡ χρῆσις εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλῶσσαν. Ἐχει σημασίαν παρομοίαν μὲ τὸν καὶ, ἐκφέρεται δὲ πάντοτε ὡς ἐγκλιτικόν.

‘Ως συμπλεκτικὸς σύνδεσμος ὁ τέ εἶναι συνηθέστατος εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς ἐν συνδέσει προτάσεων (ἢ ἀπλῶν ἐννοιῶν) διὰ τοῦ τέ-καὶ (§ 258, β').

§ 260. Εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς σπανίως μὲν συνδέονται δύο προτάσεις διὰ μόνου τοῦ τέ, οὐχὶ δὲ πολὺ συνήθως καὶ διὰ τοῦ τέ-τέ-Κύρος τὰ πατέτα εἰς τὰς χειρας ἔλαθε τοις τε ἀλλοῖς πᾶσι παρήγγειλεν ἔξοπλος εσθαι. ἐφιέμενοι τῶν κερδῶν οἱ τε ἥσσους ὑπέμενον τῶν κρεισσόνων δουλείαν οἱ τε δυνατώτεροι περιουσίας ἔχοντες προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσσους πόλεις.

Συνήθεις εἶναι αἱ τοιαῦται συντάξεις εἰς τοὺς ποιητὰς ἐν συμπλοκῇ οὐ μόνον προτάσεων, ἀλλὰ καὶ ἀπλῶν ἐννοιῶν—τὸν δ' ὁ γέρων, ἥγαστο φώνησέν τε. Ζεῦς πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Σημ. Συχνάκις δ τέ, δπως δ καὶ, εὑρίσκεται μὲ τὴν σημασίαν τοῦ «ὅθεν, οὕτως, ὅστε ἢ ἐν γένει»—ἐνθα δὴ πολὺς τάραχος ἐγένετο . . . Κύρος τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἀρματος τὸν θώρακα ἐνέδυ (=ὅθεν δ K.). Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ . . . τὸν στόλον ἀγείραι (=οὕτω δ 'A.).

2. Συμπλοκὴ προτάσεων ἀρνητικὴ (καὶ οὐ, καὶ μή, οὐδέ, μηδέ, οὔτε, μήτε).

§ 261. Διὰ τοῦ καὶ οὐ (καὶ μή) συνδέεται πρότασις (ἢ ἐννοια) ἀρνητικὴ μὲ προηγουμένην πρότασιν (ἢ ἐννοιαν) θετικήν—ἀπαν τὸ μέσον τῶν τειχῶν ἥσαν στάδιοι τρεῖς καὶ παρελθεῖν οὐκ ἦν βίᾳ. δοκεῖ μοι ἐπεσθαι καὶ ἥμας καὶ μή κακίους εἶναι τῶν πρόσθεν τούτῳ συγναναβάντων.

β') Διὰ τοῦ οὐδὲ (μηδὲ) συνδέεται πρότασις (ἢ ἐννοια) ἀρ-

(=ῶσπερ °O.) καὶ β') ὅταν εὑρίσκεται μετὰ ἐρωτηματικὴν λέξιν ἐν ἐρωτήσει δηλούσῃ θαυμασμὸν ἢ ἀπορίαν τοῦ ἐρωτῶντος (=ἀρά γε πβ. ποτέ § 178, i')—τί καὶ βούλεσθε, ὃ νεώτεροι; (πβ. τούτον τί ποτε καὶ καλέσαι χρή; Ξ. Ἐλλ. 2, 3, 47).

νητική μὲ προηγουμένην πρότασιν (ἢ ἔννοιαν) ώσαύτως ἀρνητικήν—τοὺς διαρεικοὺς ἐγὼ λαθῶν οὐκ εἰς τὸ ἵδιον κατεθέμην ἐμοὶ οὐδὲ καθηδυπάθησα. Σεξίας ἐνίοις παρὰ βασιλέως ἔφερον μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῳ ἐπιστρατείας μηδὲ ἄλλοι μηδενὸς τῶν παροιχομένων.

Σημ. Τὸ οὐδὲ (μηδὲ) λαμβάνεται καὶ ως μόριον ἐπιδοτικὸν εἰς προτάσεις ἀρνητικάς—οὐδὲ οἱ ἡμίσεις ἐξῆλθον. οὐδὲ ἐγὼ ἀντιλέγω. Οὗτω ἐκ τοῦ οὐδὲ εἰς, οὐδὲ μία, οὐδὲ ἐν προσήλθε τὰ οὐδεῖς, οὐδεμία, οὐδέν. (¹)

γ') Διὰ τοῦ οὔτε - οὔτε (μήτε - μήτε) συνδέονται δύο προτάσεις (ἢ ἔννοιαι) ἀρνητικαὶ — ήμετες cύτε συνήλθομεν ως βασιλεῖ πολεμήσοντες cύτε ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα. μήτε αὐτὸς οἶου δεῖν πρὸς ἐμὲ παίζειν, μήτ' αὖ τὰ παρ' ἐμοῦ ἀποδέχου ως παίζοντος.

δ') Διὰ τοῦ οὔτε - μήτε - οὔτε συνδέονται δύο ἀρνητικαὶ προτάσεις, ὅταν ἡ μὲν μία ἐξ αὐτῶν εἴναι πρότασις κρίσεως, ἡ δὲ ἑτέρα ἐπιθυμίας — ἐγὼ θρασὺς cύτ' εἰμι μήτε γενοβῆμην. ἡ μήτε γένοιτο cύτε λέγειν ἀξιον.

ε') Διὰ τοῦ οὔτε - τε ἡ μήτε - τε συνδέεται πρότασις ἀρνητικὴ μὲ καταφατικήν — ἐγὼ cύτε διενοήθην πώποτε ἀποστερῆσας διμάς τοῦ μισθοῦ, ἀποδώσω τε. Ὡμοσαν μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι.

3. Συμπλοκὴ προτάσεων ἐπιδοτικὴ

(οὐ μόνον ἡ οὐχ ὅτι—ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως—ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως ἡ μὴ ὅτι—ἀλλ' οὐδέ).

§ 262. Διὰ τοῦ οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅτι—ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως—ἀλλὰ καὶ, οὐχ ὅπως—ἀλλ' οὐδέ, μὴ ὅτι—ἀλλ' οὐδὲ συνδέονται δύο προτάσεις, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ἐπει-

(¹) Παρὰ τῷ ‘Ομήρῳ διὰ τοῦ οὐ δὲ συνάπτεται ἀρνητικὴ πρότασις καὶ πρὸς θετικήν — ὡς ἔφατ’, οὐ δ’ ἀπίθησε θεύ, γλαυκῶπις Ἀθήνη, (=οὐκ ἀπίθησε δέ). Τὸ οὐ δὲ τοῦτο δὲν εἴναι ἐπιδοτικὸν ως τὸ προηγούμενον (=καὶ + οὐ), δοῦθή δὲ γραφὴ αὐτοῦ εἴναι ἢ κεχωρισμένη οὐ δὲ καὶ οὐχὶ ἥνωμένη (οὐδέ).

θοσιες, ητοι δτι τὸ περιεχόμενον τῆς δευτέρας προτάσεως είναι τε μεγαλύτερον καὶ σπουδαιότερον τοῦ τῆς πρώτης· συνδέονται δὲ αἱ δύο προτάσεις (ἢ ἔννοιαι)

α') διὰ τοῦ οὐ μόνον (μὴ μόνον)—ἀλλὰ καὶ, οὐχ δτι—ἀλλὰ καὶ, ἵνα δηλωθῇ δτι ἀμφότεραι καταφάσκονται—οὐ μόνον ὡς ἔχθρῷ αὐτῷ προσήκει, ἀλλὰ καὶ ὡς προδότῃ ἡμῶν διδόναι τὴν δίκην. οὐχ δτι μόνος ὁ Κρίτων ἐν ἥσυχ!ᾳ ἦν, ἀλλὰ καὶ εἰ φίλοις αὐτοῦ (=οὐκ μόνος ὁ Κ. ἥσυχαζεν, ἀλλὰ καὶ εἰ φίλοις του).

β') διὰ τοῦ οὐχ δπως—ἀλλὰ καὶ, συνήθως ἵνα δηλωθῇ δτι ἢ μὲν πρώτη ἀποφάσκεται, ἢ δὲ δευτέρα καταφάσκεται—οὐχ δπως τῶν ἔαυτοῦ τι ἐπέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡμετέρων πολλὰ ὄφγρηται (=οὐ μόνον οὐκ ἐπέδωκεν) ἀλλ' ἐνίστε τὸ οὐχ δπως ἀλλὰ καὶ λαμβάνεται δπως τὸ οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ—οὐχ δπως τὰ σκεύη ἀπέδοσθε, ἀλλὰ καὶ αἱ θύραι ἀφηρπάσθησαν· ἐνίστε δὲ ἐκ τῆς δευτέρας λείπει ὁ καὶ—ἴματιον ἡμφίεσαι οὐ μόνον φαῦλον, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ θέρους καὶ χειμῶνος. οὐχ δπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτῶν πολιτεύει.

γ') διὰ τοῦ οὐχ δπως (μὴ δπως)—ἀλλ' οὐδὲ (ἀλλὰ μηδέ), μὴ δτι (σπανίως οὐχ δτι)—ἀλλ' οὐδὲ (ἀλλὰ μηδέ), ἵνα δηλωθῇ δτι ἀμφότεραι ἀποφάσκονται—οὐχ δπως τῆς κοινῆς ἐλευθερίας μετέχομεν, ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετρίας ἥξιώθημεν (=οὐ μόνον οὐ μετέχομεν, ἀλλ' οὐδέ). ἐγὼ μὴ δτι ὑπὲρ ἄλλου, ἀλλ' οὐδὲ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ πώποτε δίκην ἴὸιαν εἰρηκα.

Σημ. 'Τάρχουν καὶ συμπλοκαὶ προτάσεων (ἢ ἔννοιῶν), εἰς τὰς δποιας τὸ μὴ δτι ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ οὐδὲ ἢ μετὰ λέξιν περιέχουσαν ἀρνησιν' τότε δὲ τὸ μὴ δτι δύναται νὰ ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ «πολὺ δὲ περισσότερον ἢ πολὺ δὲ ὀλιγώτερον» κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν συμφραζομένων—διὰ τὸν χειμῶνα οὐδὲ πλεῖν, μὴ δτι ἀναιρεῖσθαι τοὺς ἄνδρας δυνατὸν ἦν. ἀχρηστοὶ καὶ γυναιξὶ, μὴ δτι ἀνδράσιν μὲ τοιαύτην σημασίαν εὑρίσκεται καὶ τὸ μὴ τι γε—οὐκ ἔνι αὐτὸν ἀργοῦντα μηδὲ φίλοις ἐπιτάττειν, μὴ τι γε δὴ τοις θεοῖς (=πολὺ ὀλιγώτερον βεβαίως . .).

II. Διαξευκτικοὶ σύνδεσμοι.

§ 263. Τῶν διαξευκτικῶν συνδέσμων ἡ καὶ εἴτε ἡ χρῆσις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν είναι σχεδὸν ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς νέας.

§ 264. Διὰ τοῦ ἢ συνδέονται δύο προτάσεις (ἢ ἔννοιαι), συνήθως ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὅτι αὐται ἀποκλείουσιν ἄλληλας. Ο ἢ τιθεται καὶ δἰς, ἐν ἀρχῇ ἔκατέρας τῶν συνδεομένων προτάσεων (ἢ ἔννοιῶν), πρὸς μεγαλυτέραν ἀνάδειξιν τῆς διαζεύξεως (ἢ—ἢ, ἢ τοι.—ἢ)—χρῶ τοῖς εἰρημένοις ἢ ζήτεις βελτίω τούτων. ἢ λέγε τι σιγῆς χρεῖττον ἢ σιγὴν ἔχε. Ήτοι ἔκεινόν γε δεῖ ἀπόλλυσθαι ἢ σέ.

Σημ. 1. Ο ἢ ὡς σύνδεσμος λαμβάνεται προσέτι
α') μὲ τὴν σημασίαν τοῦ εἰ δὲ μή, ἀλλως—ὅπως καὶ ὑμεῖς
ἔμετε ἐπαινέσητε, ἐμοὶ μελήσει· ἢ μηκέτι με Κῦρον νομίζετε.

β') μὲ τὴν σημασίαν τοῦ ἢ μᾶλλον, ἢ κάλλιον (ἐπανορθωτικὸς ἢ)—έροσι τὴν κυνηγὸν "Αρτεμιν" ἢ ἐγὼ φράσω.
γ') ἐν ἀρχῇ ἐρωτήσεως, μάλιστα μετ' ἄλλην ἀμέσως προηγμηθεῖσαν ἐρώτησιν, πρὸς ἔξηγησιν τοῦ λόγου, δι' ὃν ἐγένετο ἢ
ἐρώτησις ἐκείνη (διασαφητικὸς ἢ) — τι τηγικάδε ἀφτέαι, ὥς
Κρίτων; ἢ οὐ πρῷ ἔτι ἔστιν;

Σημ. 2. Περὶ τοῦ εἰτε ἵδε ὑποθετικὰς προτάσεις.

III. Ἀντιθετικοὶ σύνδεσμοι.

§ 265. Λίαν ποικιλὴ είναι εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν ἢ σύνδεσις προτάσεων (ἢ ἔννοιῶν) ἐπὶ ἀντιθέσεως. Οὕτω

§ 266. Συνηθέστατα συνδέονται προτάσεις (ἢ ἔννοιαι) ἀντίθετοι ἢ ἀπλῶς διάφοροι διὰ τοῦ μὲν—δέ—ἥμετε μέν ἐσμεν οἱ αὐτοὶ νῦν τε καὶ πέρυσιν ἀρχῶν δὲ ἄλλος μὲν νῦν, ἄλλος δὲ τὸ παρελθόν. οἱ μὲν ἔδαλλον, οἱ δὲ ἡκόντιζον.

Σημ. 1. "Οταν εἰς τὴν πρώτην πρότασιν ὑπάρχῃ τὸ πρῶτον μὲν, ἔπειται συνήθως εἰς τὴν δευτέραν τὸ εἴτα ἢ ἔπειτα ἀνευ τοῦ δέ, ἔνιστε ὅμως καὶ μετὰ τοῦ δέ—πρωτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον Κλέαρχος ἔστιώς, εἴτα δὲ ἔλεξε τοιάδε.

Σημ. 2. Εὑρίσκεται ἔνιστε τὸ μὲν ἀνανταπόδοτον, ητοι ἀνευ ἔπομένου δέ, ὅταν εὐκόλως δύναται νὰ νοηθῇ ἢ παραλειπομένη ἀντίθεσις—Εενίας καὶ Πασίων ἡπέπλευσαν, ὡς μὲν τοῖς πλείστοις ἐδόκουν, φιλοτιμηθέντες (ἐνν. ὡς δὲ τοῖς ὀλίγοις ἐδόκουν, οὐχὶ διὰ τοῦτο).

Τὸ δὲ μετὰ τὸ μὲν ἀκολουθοῦν δὲ συνοδεύεται πολλάκις καὶ ὑπὸ τοῦ αὖ πρὸς ἐπίτασιν τῆς ἀντίθέσεως—Κριτίας μὲν ἐν τῇ

δλιγαρχίᾳ πάντων βιαιότατος ἐγένετο, Ἀλκιβιάδης δ' αὐτῷ τῶν ἐν τῇ δημοκρατίᾳ πάντων ὑβριστότατος.

§ 267. Δύο προτάσεις (ἢ ἔννοιαι) ἀντίθετοι ἡ ἀπλῶς διάφοροι συνδέονται πρὸς ἀλλήλας καὶ διὰ μόνου τοῦ δέ—οὐκέπι κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα, καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχων ὅπλατας ἀνέδη τριακοσίους, ἄρχοντα δὲ αὐτῶν Ξενίαν.

Συνηθέστατα τίθεται οὕτω δὲ ἐν ἀρχῇ περιόδου ἡ κώλου περιόδου πρὸς ἀπλῆν σύνδεσιν αὐτῶν μὲτα τὰ προηγούμενα καὶ πρὸς μετάβασιν τοῦ λόγου εἰς τὸ ἔτερον (μεταβατικὸς δέ)—ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησε Δαρεῖος... Τισσαφέρνης διαβάλλει Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφόν... δὲ πείθεται καὶ συλλαμβάνει Κύρον... ἡ δὲ μήτηρ ἔξαιτη σαμένη αὐτὸν ἀποπέμπει καπτι.

§ 268. Πρὸς δήλωσιν ἵσχυροτέρας ἀντιθέσεως τίθεται μετὰ τὸ μὲν ἀντὶ τοῦ δέ τὸ μέντοι (=ὅμως) καὶ σπανιώτερον τὸ ἀλλὰ ἡ τὸ δόμως δέ ἡ δ' δόμως ἡ τὸ ἀλλ' δόμως ἡ τὸ μῆν ἡ τὸ οὐ μῆν ἀλλά—παρεσκευασάμην μὲν ἔγωγε μάχεσθαι· ἐπεὶ μέντοι ἐκεῖνος βούλεται εἰς λόγους ἀφικέσθαι, οὐδὲ ἐγὼ ἀντιλέγω. τοῖς στρατιώταις διαφίλα μὲν ἦν δτι ἄγοι ἐπὶ βασιλέα, ὅμως δὲ ἐδόκει ἔπεισθαι. δει μὲν οἱ θ' ἡμέτεροι πρόγονοι καὶ οἱ Δακεδαιμόνιοι πρὸς ἀλλήλους φιλοτίμως εἶχον, οὐ μῆν ἀλλὰ περὶ καλλίστων ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις (τοῖς Μηδικοῖς πολέμοις) ἐφιλονίκησαν.

Σημ. "Οπως δέ, οὕτω καὶ δόμέντοι τίθεται ἐπὶ ἀντιθέσεως καὶ ἀγενού προηγουμένου μέν, λαμβάνεται δὲ καὶ ὡς μεταβατικός—θυομένῳ τῷ Ἀγησιλάῳ ἀλοδαχ γίγνεται τὰ ἱερά τούτου μέντοι φανέντοις στρέψας ἐπορεύετο ἐπὶ θάλατταν.

Πρὸς δήλωσιν δὲ μεταβάσεως εἰς τὸ νέον καὶ δὴ σπουδαιότερον ἡ πρὸς εἰσαγωγὴν ἀντιρρήσεως λαμβάνεται καὶ τὸ ἀλλὰ μῆν ἡ καὶ μῆν—ἀλλὰ μῆν ἐποίει καὶ τάδε Σωκράτης πρὸς τοὺς συνόντας (=ἐκτὸς τούτων ὅμως). ἐνταῦθα Γαυλίτης εἶπε· καὶ μῆν, δὲ Κύρε, λέγουσι τινες δτι πολλὰ διπεισχνεῖ.

§ 269. Διὰ τοῦ ἀλλὰ συνήθως συνδέεται πρότασίς τις (ἢ ἔννοια) πρὸς ἀλλην προηγουμένην,

α') ὅταν αὕτῃ ἐκφράζῃ τὸ αὐτὸ μὲν νόημα μὲ τὴν προηγουμένην, ἀλλ' ἀντιστρόφως, ἢ ὅταν αἱρῃ τὸ νόημα τῆς προηγουμένης ἡ θέτῃ τι δλως διάφορον ἐκείνου (σχῆμα κατ' ἄρσιν καὶ

θέσιν) — οὐκ ἡμφεσθήτει, ἀλλ' ὑμολόγει. κελεύομένη σε αὕξειν μὴ τὴν βασιλέως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ ἀρχήν.

β') ὅταν περιορίζῃ πως τὸ νόημα τῆς προηγουμένης προτάσεως — τὰ καθ' ἥμας δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἀλλὰ τὰ πλάγια λυπεῖ (= ἐκτὸς μόνον ὅτι, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι . . .). ἐνταῦθα ἀνήκει καὶ τὸ ἀλλ' ἢ τιθέμενον κατόπιν ἀρνητικῆς προτάσεως — ἀργύριον οὐκ ἔχει ἀλλ' ἢ μικρὸν (= παρὰ . .).

Σημ. Λίαν συνήθης είναι ὁ ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ λόγου, συνάπτεται δὲ καὶ μὲ δῆμα προστακτικῆς ἐγχλίσεως ἐπέχων θέσιν παρακελευσματικοῦ μορίου — πῶς ἂν οὖν ὅν τοιοῦτος ἄλλους ἢ ἀσεβεῖς ἢ παρανόμους ἐποίησεν; ἀλλ' ἔπαυσε μὲν τούτων πολλοὺς ἀρετῆς ποιήσας ἐπιθυμεῖν (= τούγαντον . . .). ὁ δὲ Χειρίσοφος εἰπε' καὶ τι δεῖ σὲ λέναι καὶ λιπεῖν την τάξιν; ἀλλὰ ἄλλους πέμψον (= ἐμπρός, στετελε ἄλλους).

Τὸ δὲ οὐ μὴν ἀλλὰ (= ἀλλ' ὅμως), οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ οὐ γὰρ ἀλλὰ είναι ἐκφράσεις ἐλλειπτικαί, αἱ ὅποιαι συμπληροῦνται πολλάκις ἐκ τῶν συμφραζομένων — δὲ προς πίπτει εἰς τὰ γόνατα καὶ μικροῦ κάκετον ἐξετραχήλισεν* οὐ μὴν ἀλλ' ἐπέμπεινεν ὁ Κῦρος (= οὐ μὴν ἐξετραχήλισεν, ἀλλ' . . .).

§ 270. Περίοδος ἢ κῶλον περιόδου συνδέεται πρὸς τὰ προηγούμενα ἀντιθετικῶς καὶ διὰ τοῦ καίτοι (= καὶ ὅμως, ἐν φ.) — κελεύεις ἐμὲ γεώτερον ὄντα καθηγεῖσθαι* καίτοι τούτου γε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις τάναντία νομίζεται, τὸν πρεσβύτερον ἤγεισθαι. (¹)

(¹) Τὰ μόρια **μέν**, **μήν**, **μέντοι** (= μέν + τοί), **καίτοι** (καὶ + τοί) εἶχον ἀρχικῶς βεβαιωτικὴν σημασίαν (= βεβαίως, ἀληθῶς, τῷ ὅντι), τὴν δοπίαν διετήρησαν καὶ ἀφοῦ κατήντησαν ἀπλοῖ σύνδεσμοι (πβ. **μὲν** Ε. Ἐλλ. 4, 1, 35. **μήν** Ἡλ. Ψ, 410. **μέντοι** Ε. Κ. Π. 1, 4, 19 κλπ.).

“Ο δὲ σύνδεσμος ἀλλὰ είναι προκλιτικὸς τύπος τοῦ ἀλλα, εἴς οὐ προηλθεν, ἵδιξ κατόπιν ἀρνητικῶν προτάσεων* πβ. π. χ. δ οὐ δυνατόν ἔστιν. Ἀλλ' ἔγω φημι ταῦτα μὲν φλυαρίας είναι . . . (= “Αλλα ἔγω φημι, ταῦτα μὲν φλυαρίας είναι . . .). Ε. Ἀν. 1, 3, 17.

Τὸ δὲ **ὅμως** προῆλθεν ἐκ τοῦ **δμῶς**, τὸ δοπίον συγγενεύει μὲ τὸ **δμοῦ**, σημαίνει δὲ ἀρχῆθεν «ἔξ ίσου», «όμοιος» (πβ. Ἡλ. Α, 196 καὶ I, 320 πρὸς M, 392—393).

*Εμμ. Γ. Παντελάκη — *Μεθοδικὸν Συντακτικὸν* "Εκδ. Γ" 1924. 10

IV. Αιτιολογικοί σύνδεσμοι (γάρ, ώς, ἐπει).

§ 271. Ο λίαν εὐχρηστος εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν αἰτιολογικὸς σύνδεσμος γάρ (=διότι) συνδέει κανονικῶς κατὰ παράταξιν περίοδον μὲ τὴν προηγουμένην περίοδον καὶ συνηθέστερον κῶλον μὲ τὸ ἀμέσως προηγούμενον αὐτοῦ—ἐνταῦθα ἔμεινε Κορος καὶ ἡ στρατιὰ ἡμέρας εἰκοσιν· οἱ γάρ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν οὖν τοῦ πρόσωπον γάρ ηδη ἐπὶ βασιλέα οὖν.

Σημ. Ενίστε τὸ διὰ τοῦ γάρ εἰσαγόμενον κῶλον εἶναι κυρίως οὐχὶ αἰτιολογίᾳ τοῦ προηγουμένου, ἀλλ’ οἰονεὶ παρένθεσις τοῦ λόγου εἰδικῶς ἐξηγοῦσά τι (π. δὲ § 267)—οἱ δέ φασιν αὐτὸν ἐπισφάξασθαι σπασάμενον τὸν ἀκινάκην· εἰχε γάρ χρυσοῦν· καὶ στρεπτὸν δὲ ἐφόρει κλπ. Ενίστε δὲ ἡ τοιαύτη παρένθεσις εἶναι κάπως μακρὰ καὶ ήγειρέται τοῦ διακοπέντος λόγου ἀναλαμβάνεται διά τινος καταλλήλου συγδέσμου—οἱ δὲ Πρόξενος—ἔτυχε γάρ ὅστερος προσιών καὶ τάξις αὐτῷ ἐπομένη τῶν ὄπλιτῶν—εὐθὺς οὖν εἰς τὸ μέσον ἔθετο τὰ ὅπλα.

§ 272. Πολλάκις ἡ αἰτιολογίᾳ εἰσάγεται διὰ τοῦ καὶ γάρ. Είναι δὲ ὁ καὶ οὗτος, ὁ πρὸ τοῦ γάρ, συνήθως ἐπιδοτικός, καὶ ἀλλοτε μὲν ἀνήκει εἰς τὴν εὐθὺς μετὰ τὸ γάρ ἀκολουθοῦσαν λέξιν (ὅπότε τὸ καὶ γάρ=διότι καὶ), ἀλλοτε δὲ εἰς δλῆν τὴν διὰ τοῦ γάρ εἰσαγομένην πρότασιν (ὅπότε τὸ καὶ γάρ=διότι μάλιστα)—εὐθὺς ἔγγωσαν πάντες διτὶ ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· καὶ γάρ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ πρόσω (=διότι καὶ καπνὸς ἐφαίνετο, ἐκτὸς δηλ. τῶν ὑποζυγίων). καταλιπόντες τινὲς τὰ ὅπλα ἐν τῷ στρατοπέδῳ δρασκον· καὶ γάρ ην βαθὺς ὁ σῖτος ἐν τῷ Μαιάνδρου πεδίῳ (=διότι μάλιστα).

§ 273. Εὑρίσκεται δὲ γάρ (μάλιστα παρ') Ὁμήρῳ καὶ Ἡρόδοτῷ) συγδέων καὶ προτάσεις καθ' ὑπόταξιν, ἢτοι ίσοδύναμος πρὸς τὸ αἰτιολογικὸν ἐπεὶ ἡ ἐπειδή. Αἱ τοιαῦται προτάσεις παρεμβάλλονται μεταξὺ τῶν λέξεων τῆς αἰτιολογουμένης προτάσεως—ἀλλ’, οὐδὲν γάρ μέγα ἀπ’ αὐτοῦ ἀλλο ἔργον ἐγένετο, τούτον μὲν παρήσομεν (=ἀλλ’, ἐπειδή...). Σενοφῶν λαβὼν βοῦν ὅφ’ ἀμάξης, οὐ γάρ ην ἀλλα ιερεῖα, σφαγιασάμενος ἐδοήθει.

Σημ. Τὸ ἀλλ’ οὐ γάρ συνήθως ἀποτελεῖ ἐλλειπτικὴν φράσιν, ίσοδύναμεῖ δὲ πρὸς τὸ «ἀλλ’ ὅμως» — ἐκαλλυνόμην καὶ ἥθρυνό-

μην ἄν, εἰ ἡ πιστάμην ταῦτα ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι (=ἀλλ' οὐ καλλύνομαι οὐδὲ ἀδρύνομαι οὐ γὰρ ἐπίσταμαι).

§ 274. Ὁ γάρ λαμβάνεται καὶ ὡς διασαφητικὸς σύνδεσμος (=δηλαδή), συνηθέστατα κατόπιν δεικτικῆς ἀντωνυμίας ἢ δεικτικοῦ ἐπειργήματος—ὅτι βασιλεὺς ἔξεπλάγη τῇ ἐφόδῳ τῷδε δῆλον ἦν· τῇ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρᾳ πέμπων τὰ διπλα παραδιδόνται ἐκέλευε, τὰ Κύρου οὕτως ἔχει πρὸς ἡμᾶς, ὥσπερ τὰ ἡμέτερα πρὸς ἐκεῖνον· οὕτω γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶται . . . κεφάλαιον δὲ τοῦ καλώς ἀλλήλοις ἔμιλετν (ἔνν. ἐστὶ τοῦτο), αἱ μὲν γὰρ κτήσεις ἀσφαλεῖς ἦσαν, αἱ δὲ χρήσεις κοιναὶ (¹).

§ 275. Καὶ τὸ ὅς καὶ τὸ ἐπει τὸ διασαφητικὸν σύνδεσμον (=διότι) εὑρίσκονται πολλάκις συνδέοντες κατὰ παράταξιν περίοδον μὲ τὴν προηγουμένην περίοδον ἢ κῶλον περιόδου μὲ τὸ ἀμέσως προηγούμενον αὐτοῦ—ἥν νικῶμεν, φυλάξασθαι δεῖ τὸ ἐφ-

(¹) Ὁ γάρ (γέ+ἄρα) ἀρχῆμεν εἶχε σημασίαν βεβαιωτικὴν (=βεβαίως, τῷ δόντι, ἀληθῶς) καὶ μὲ τὴν σημασίαν ταύτην εὑρίσκεται ἴδια εἰς ἐρωτήσεις ἢ ἀποκρίσεις καὶ ἐν συνδυασμῷ μετ' ἄλλων μορίων (ἢ γάρ, τοιγάρ, ἀλλὰ γάρ)—ξυντομωτάτως ἀν τύχοιμι λέξις Οἰδίποιν δλωλότα. Ὄλωλε γάρ; (=ἀλήθεια, ἀπέθανε); τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταῦτον; Ταῦτὸν γάρ (=τὸ αὐτὸν βεβαίως). Ἐκ τῆς βεβαιωτικῆς δὲ προέκυψε κατόπιν ἡ αἰτιολογικὴ καὶ ἡ διασαφητικὴ σημασία τοῦ γάρ, διότι εὔκολον ἦτο ἡ δι· αὐτοῦ γινομένη βεβαίωσις γὰ ἐκλαμβάνεται ὅτε μὲν ὡς αἰτιολογία, ὅτε δὲ ὡς διασάφησις τῶν προηγουμένων· πβ. Ξεν. Ἀν. 1, 5, 16 Κλέαρχε καὶ Πρόδεινε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόγυτες Ἑλληνες, οὐκ ἵστε δι· τι ποιεῖτε· εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμέ τε κατακεκόψθαι καὶ ὑμᾶς οὐ πολλῷ ἐμοῦ ὕστερον (ἐνταῦθα τὸ γάρ δύναται κάλλιστα ν· ἀποδοθῇ καὶ μὲ τὸ «ἄληθῶς» καὶ μὲ τὸ «διότι» καὶ μὲ τὸ «δηλαδή»). Ὡς ἐν τῇσι συνθέσεώς του δὲ ὁ γάρ (=γέ, ἄρα) οὐδέποτε τίθεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς προτάσεως, εἰς τὴν διοίαν ἀνήκει, ἀλλὰ πάντοτε κατόπιν μιᾶς λέξεως ἢ καὶ δύο, καὶ διὰ τοῦτο κανονικῶς δὲν γίνεται σύνδεσμος εἰσαγωγικὸς ἐξηρτημένης αἰτιολογικῆς προτάσεως—οἱ δὲ ἡδέως ἐπείθοντο· ἐπίστευον γὰρ αὐτῷ. διόσοι τῶν ἀμφὶ βασιλέα ἀπέθνησκον Κτησίας λέγει· παρ' ἐκείνῳ γὰρ ἦν.

ἀρπαγὴν τραπέσθαι· ὡς ὁ τοῦτο ποιῶν σύκετ' ἀνήρ ἐστιν, ἀλλὰ σκευοφόρος (=ό γάρ τοῦτο ποιῶν). μέγα δὲ τὸ δμοῦ τραφῆναι· ἐπει καὶ τοῖς θηρίοις πόθος τις ἐγγίγνεται τῶν συντρόφων.

V. Συμπερασματικοὶ σύνδεσμοι.

§ 276. Διὰ τῶν συμπερασματικῶν συνδέσμων ἄρα, οὖν, δὴ κλπ. συνδέονται κατὰ παράταξιν πρὸς τὰ προηγούμενα περίοδοι ἢ κῶλα περιόδων.

§ 277. **Ἄρα.** Διὰ τοῦ ἄρα (=λοιπὸν) συνδέεται μὲ τὰ ἀμέσως προηγούμενα περίοδος περιέχουσα τὸ λογικὸν συμπέρασμα αὐτῶν—τί σὺν περὶ ψυχῆς λέγομεν; δρατὸν ἢ ἀδρατὸν εἰναι; Οὐχ δρατόν. Αὕδες ἄρα; Ναί.

Σημ. Διὰ τοῦ ἄρα μετὰ βήματος παρατατικοῦ ἐκφράζεται πολλάκις δρμολογία πλάνης τινὸς τοῦ λέγοντος—ἐμοὶ θυσμένῳ λέναι ἐπὶ βασιλέᾳ σὺν ἐγίγνετο τὰ ἱερά· καὶ εἰκότως ἄρα σὺν ἐγίγνετο (=εὐλόγως, καθὼς βλέπω τώρα).⁽¹⁾

§ 278. Οὖν, οὐκοῦν, οὕκουν.

A') Διὰ τοῦ οὖν (=λοιπὸν) συνδέεται μὲ τὰ ἀμέσως προηγούμενα περίοδος περιέχουσα συμπέρασμα πραγματικὸν (ἥτοι τὸ ἐκ τῆς ὑπαρχούσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων ἀπορρέον ἐπακολούθημα)—ἐν Ἐφέσῳ ἥδη ὅντος τοῦ Θίβρωνος Δερκυλίδας ἀρξῶν ἀφίκετο ἐπὶ τὸ στράτευμα· διὸ μὲν σὺν Θίβρων ἀπῆλθεν οἰκαδες⁽²⁾. Ποικίλη δὲ εἶναι καὶ τοῦ μορίου τούτου ἢ χρῆσις· οὕτω λαμβάνεται.

(1) Ἄρχηθεν τὸ ἄρα (ποιητ. καὶ ἄρ τι ὅτα) ἐδήλου τὴν ἀμεσον ἀκολουθίαν καὶ στενὴν σχέσιν δύο ἐννοιῶν (=κατόπιν, εὐθὺς κατόπιν, ἀκριβῶς), ὡς τοῦτο φαίνεται παρ' Ὁμήρῳ—ὅς εἰπὼν κατάροτος ἔζετο (=εὐθὺς κατόπιν ἐκάμισε). δῆμι πλεῖσται κλονέοντο φάλαγγες, τῇ δὲ ἐνόρουσε (=ἐκεῖ ἀκριβῶς εἰσώρμησε).

(2) Ἡ ἀρχικὴ σημασία καὶ τοῦ οὖν εἶναι βεβαιωτικὴ (=τῷ ὄντι, ἀληθῶς, πράγματι) καὶ μὲ τὴν σημασίαν ταύτην εὑρίσκεται καὶ καθ' ἓατὸ καὶ μετὰ τοῦ γέ τι τοῦ γάρ ἢ τοῦ μὲν ἢ τοῦ δε—εἰ δὲ ἔστι, δισπερο σύν ἔστι, θεός (=ὅπως ἀληθῶς ὑπάρχει). ἔστι ταῦτα; πάνυ μὲν σύν (=βεβαιώτατα).

α') ως σύνδεσμος συμπερασματικός—αλλαχρόν ἐμὲ τεθυκότα ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ, ἀλλὰ μὴ ξενίζειν σέ μένε σύν παρ' ἡμῖν.

β') εἰς ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προλεγθέντων ἢ ἀνάληψιν καὶ συνέχισιν τοῦ διακοπέντος διά τινος παρεμβολῆς λόγου—Κύρος μὲν σύν σῦτως ἔτελεύησεν· ὁ δὲ Πρόξενος—ἔτυχε γὰρ ὅστερος προσιών καὶ τάξις αὐτῷ ἐπομένη τῶν ὄπλιτῶν—εὐθὺς σύν εἰς τὸ μέσον ἀμφοτέρων ἄγων ἔθετο τὰ ὄπλα.

γ') τὸ μὲν οὖν πολλάκις ἐν ἀποκρίσει, ἵνα ἀντιταχθῇ τι διάφορον ἢ ὅλως ἀντίθετον τοῦ ὑπὸ ἀλλου λεχθέντος—ἀλλὰ μέντοι, ἔφην, χαρίεν γέ τι πρᾶγμά ἐστιν ἡ φιλοσοφία. ποτον, ἔφη, χαρίεν; σύδενδος μὲν σύ ἀξιον (=ἀπ' ἐναντίας σύδενδος ἀξιον).

δ') τὸ δ' οὖν, ἵνα ἐκφρασθῇ τι πραγματικὸν ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλα σύχι βέβαια, περὶ τῶν ὄποιων πρότερον ἔγινε λόγος (=τὸ βέβαιον εἶναι, ἐν πάσῃ περιπτώσει)—ἐνταῦθα ἀφικνεῖται Ἐπύαξα... καὶ ἐλέγετο δοῦναι Κύρῳ χρήματα πολλά· τῇ δ' σύν στρατιᾷ Κύρος τότε ἀπέδωκε μισθὸν τεττάρων μηνῶν Ε. Ἀν1, 2, 12.

ε') Τὸ γοῦν (=γέ+σύν) λαμβάνεται καὶ ὡς βεβαιωτικὸν καὶ ὡς εἰσαγωγικὸν παραδείγματος ἢ περιορισμοῦ γενικωτέρας τινὸς ἐκφράσεως—σύκοῦν ἀπλῶς ὑμῖν ἀποκρίνωμαι; πρέπει γοῦν σοι (=ἔτισι βέβαια ἀρμόζει εἰς σὲ) Ε. Ἐλλ. 4, 1, 37. τὴν γοῦν Ἀττικὴν ἀνθρώποις φίκουν οἱ αὐτοὶ ἀεὶ (=παραδείγματος χάριν) Θουκ. 1, 2, 5. σὺ δέ μι τι δοκεῖς τάγαντια τῆς φιλοσοφίας ἀπολελαυκέναι· ζῆς γοῦν οὗτως, ὡς οὓς δὲν εἰς δούλος ὑπὸ δεσπότη διαιτώμενος μείνειε (=τὸ βέβαιον τούλαχιστον εἶναι ὅτι ζῆς) Ε. Ἀπ. 1, 6, 2.

β') Τὸ οὐκοῦν καὶ τὸ οὐκοῦν προηγθον ἐκ συνεκφράξεων καὶ οὖν καὶ οὖν. Τίθεται δὲ τὸ μὲν οὐκοῦν, ὅταν τὸ συμπέρασμα εἶναι ἀπαφατικὸν (=λοιπὸν δέν), τὸ δὲ οὐκοῦν, ὅταν τὸ συμπέρασμα εἶναι καταφατικὸν (=λοιπὸν) καὶ προηγθεν ἔξ ἐρωτήσεων, εἰς τὰς ὄποιας ἢ καταφατικὴ ἀπάντησις προέκυπτεν ἀφ' ἔχυτῆς—τῇ μὲν βίᾳ πρόσεισιν ἔχθραι καὶ κίνδυνοι, διὰ δὲ τοῦ πειθεῖν ἀκινδύνως τε καὶ μετὰ φιλίας ταῦτα γίγνεται· σύκοῦν τῶν φρόνησιν ἀσκούντων τὸ βιάζεσθαι. Μανία δὲ τίνος ἦν; οἱ δὲ εἰπον ὅτι Φαρναβάζου. οὐκοῦν καὶ τὰ ἐκείνης, ἔφη, Φαρναβάζου;

§ 279. Διὰ τοῦ δὴ εἰσάγεται ἐν γένει συμπέρασμα φυσικὸν καὶ πραγματικόν, ὅπως διὰ τοῦ οὖν—οἱ Θαφακηγοὶ ἔλεγον ὅτι οὐ πώποθ' οὗτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο, εἰ μὴ τότε . . . ἐδόκετ

δὴ θετον εἶναι (=φυσικὰ λοιπόν). ἵτ', ἔφη, ὃ Ἡριππίδα, καὶ διδάσχετε αὐτόν. οἱ μὲν δὴ ἀναστάντες ἐδίδασκον (=λοιπόν).

Ἐν γένει δὲ ἡ χρῆσις τοῦ δὴ εἰς τὰ πλεῖστα εἶναι ὅμοια πρὸς τὴν τοῦ οὗν. Οὕτω τὸ δὴ λαμβάνεται

α') εἰς ἀνακεφαλαῖσιν τῶν προλεχθέντων ἢ εἰς ἀνάληψιν καὶ συνέχισιν τοῦ διακοπέντος διά τινος παρεμβολῆς λόγου ἢ εἰς μετάθεσιν τοῦ λόγου εἴς τι νέον — ἢ μὲν δὴ Ἀθήνησι στάσις οὕτως ἐτελεύτησεν. ὅρῶν τὸν πάππον δὲ Κύρος κεκοσμημένον καὶ διφθαλ- μῶν ὑπογραφῇ καὶ χρώματος ἐντρίψει καὶ κόμαις προσθέτοις ταῦτα γὰρ πάντα Μηδικά ἔστι... ὅρῶν δὴ τὸν κόσμον τοῦ πάππου ἔλεγε Ε. Κ. Π. 1, 3, 2. τοὺς μὲν δὴ ἵππεας ἐδέξαντο οἱ Πέρσαι· ἐπει δ' ἄμα πάντα τὰ δεινὰ παρῆν, ἐνέχιλιναν Ε. Ἐλλ. 3, 4, 24.

β') ὡς βεβαιωτικὸν μόριον μὲ τὴν σημασίαν τοῦ «προφανῶς», «προδῆλως», «φυσικά»—καὶ βασιλεὺς μὲν δή, ἐπει ἥκουσε Τισ- σαφέρηνος τὸν Κύρου στόλον, ἀντιπαρεσκευάζετο (=φυσικὰ ἥρχισε νὰ ἐτοιμάζεται καὶ αὐτός).

γ') ὡς χρονικὸν μόριον μὲ τὴν σημασίαν τοῦ «ἡδη» (=πλέον) —οἱ Δακεδαιμόνιοι οὐκ ἦσθανοντο προσιόντων τῶν πολεμίων· ἐπει δ' ἐπαιάνισαν, τότε δὴ ἔγνωσαν Ε. Ἐλλ. 4, 2, 19⁽¹⁾.

§ 280. Διὰ τοῦ τοίνυν εἰσάγεται συμπέρασμα ἀσθενέστερον ἢ διὰ τοῦ οὗν ἢ τοῦ δὴ—οὐκοῦν, ἔφη ὁ Φαρνάβαζος, ἀπλῶς ὅμιν ἀποκρίνωμαι; πρέπει γοῦν σοι. ἐγὼ τοίνυν, ἔφη... (=ἐγὼ λοι- πὸν) Ε. Ἐλλ. 4, 1, 37. Συχνάκις δ' ὁ τοίνυν λαμβάνεται ὡς μετα- βατικός, διπλας δὲ—ἥμιν δέ γε οἷματι πάντα ποιητέα... εῦ τοίνυν ἐπίστασθε έτι μέγιστον ἔχετε καιρὸν (=εὖ δέ) Ε. Ἄν. 3, 1, 36.⁽²⁾

(1) Ἡ βεβαιωτικὴ καὶ ἡ χρονικὴ σημασία τοῦ δὴ εἶναι ἡ ἀρ- χικὴ αὐτοῦ σημασία. Ἐκ τῆς χρονικῆς δὲ προηλθεν ἡ συμπερα- σματικὴ (πβ. τώρα=λοιπόν).

(2) Τὸ τοίνυν προηλθεν ἐκ συνεκφορᾶς τοῦ τοί+νυν. Καὶ τοῦ μὲν τοι ἀρχικὴ σημασία εἶναι ἡ βεβαιωτικὴ—ήδυ τοι ἀνδρεῖόν τι καὶ καλὸν νῦν εἰπόντα καὶ ποιήσαντα μνήμην οἵς τις ἔθέλει παρέχειν ἑαυτοῦ (=εὐχάριστον βέβαια εἶναι). Τὸ δὲ νῦν (ποιητ. καὶ νῦν) προηλθεν ἐκ τοῦ νῦν (=τώρα, τώρα λοιπόν)—ἴθι νῦν ἀφή- γησαι τούτῳ, τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Καγληδόνι πρῶτον (=ἔμπρος λοιπόν).

§ 281. Διὰ τοῦ τοιγάρτοι (ποιητ. τοιγάρ) καὶ τοῦ τοιγαροῦν εἰσάγεται συμπέρασμα δηλοῦν ἵσχυρὰν πεποιθησιν τοῦ λέγοντος (=δι' αὐτὸς λοιπόν, δι' αὐτὸς ἵσα ἵσα).—Κύρῳ ἐπίστευον μὲν αἱ πόλεις, ἐπίστευον δὲ οἱ ἄνδρες . . . τοιγαροῦν, ἐπει τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἔκοῦσαι Κύρον εἶλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνους Ε.'Αν. 1, 9, 9.

§ 282. Διὰ τοῦ ὥστε συνδέεται πολλάκις κατὰ παράταξιν περίεδος ἡ (συνηθέστερον) κῶλον περιόδου μὲ τὰ προηγουμένα, ἵνα δηλωθῇ τὸ ἐκ τούτων προκύπτον ἀποτέλεσμα ἡ ἐπακολούθημα—ὅτι ἀδικεῖσθαι νομίζει οὐφ' ἡμῶν Κύρος οἶδα· ὥστε καὶ μεταπεμπομένου αὐτοῦ οὐκ ἔθέλω ἐλθεῖν.

Σημ. "Οπως φαίνεται ἐν τοῖς προηγουμένοις, τὸ ἀριστερόν (οὗν), τὸ δὴ καὶ τὸ τοίνυν οὐδέποτε τίθενται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περὶ τῆς σημασίας καὶ τῆς χρήσεως ἄλλων τεγών μορέων ἐκ τῶν συνήθων.

§ 283. A') Τὸ εὐχρηστότατον εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ἐγκλιτικὸν μόριον γέ προσαρτάται εἰς οἰανδήποτε λέξιν καὶ χρησιμεύει, ἵνα ἔξαρῃ τὴν ἔννοιαν αὐτῆς, ὑποδηλοῦν ὅτι ἀποκλείεται ἄλλο τι ἐκτὸς τοῦ ὑπὸ τῆς λέξεως ταύτης δηλουμένου —ἔγωγε (=ἔγὼ καὶ ὅχι ἄλλος τις). ὁ Ζεὺς διὰ τοὺς χρηστούς γε τιμᾶται μόνους.

"Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προέκυψεν ἡ βεβαιωτικὴ σημασία τοῦ γέ (=βεβαιως) καὶ ἡ περιοριστικὴ (=τούλάχιστον)—οὐκέτι ἡμεῖς Κύρου στρατιώται, ἐπει γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ. ὅτι ἐπὶ βασιλέα Κύρος ἄγοι, οὐδὲ ἐνταῦθα ἥκουσεν οὐδεὶς ἐν γε τῷ φανερῷ.

B') Συνηθέστατον εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, ίδιᾳ δὲ εἰς τοὺς ποιητάς, εἶναι ὠσαύτως τὸ μόριον πέρι, ἐγκλιτικὸν καὶ αὐτὸς ὡς τὸ γέ. Ἐτυμολογικῶς τοῦτο ἔχει σχέσιν μὲ τὴν πρόθεσιν περὶ ἐν τῇ σημασίᾳ τοῦ «πολύ» (πθ. περιπίμπλημι, περίφοδος § 194), χρησιμεύει δέ, ὡς καὶ τὸ γέ, ἵνα τονίζῃ τὴν ἔννοιαν τῆς

λέξεως εἰς τὴν δόποιαν προσαρτᾶται—Αὐτομέδων μάχετ’ ἀχνύμενός περ ἐταίρου (=πολὺ λυπούμενος) ’Ιλ. Φ, 459. οὕτος Ὁδυσσεύς, ὃς τράφη ἐν δῆμῳ Ἱθάκης κραναῆς περ ἔσυσης (=ἥτις εἶναι πολὺ πετρώδης Γ, 201).

Ἐκ τῆς σημασίας ταύτης προκύπτει

α') ἡ σημασία τοῦ «βεβαίως» ἢ «τούλαχιστον»—ἀρίγνωτος δὲ θεοὶ περ Ἰλ. Ν, 72. τιμὴν πέρ μοι ὅφελεν ἐγγυαλίξαι Ζεὺς (=τιμὴν τούλαχιστον) Α, 353.

β') ἡ σημασία τοῦ «ἀκριβῶς»—ὅς ἔσεται περ, ἀληθείην καταλέξω Ὁδ. φ, 212 (πθ. παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς δισπερ, οἵσις περ, ὕσπερ κτλ.).

γ') ἡ ἐπιδοτική σημασία (=καὶ, ἀκόμη κα!)—καὶ ἀχνύμενος περ ἐπ’ αὐτῷ ἥδη γέλασαν Ἰλ. Β, 270 (πθ. καὶπερ καὶ § 253).

Γ') Τὸ δῆπον συνδυάζει ἀμφοτέρας τὰς σημασίας τῶν δύο μορίων, ἐκ τῶν ὁποίων σύγκειται (πθ. § 289 καὶ § 178), λαμβάνεται δέ, ἵνα δι’ αὐτοῦ ὑποδηλωθῇ ὅτι πιθανὸν ἄλλοι νὰ ἔχουν διάφορον γνώμην περὶ τοῦ προκειμένου, τὸ ὄποιον δὲ λέγων θεωρεῖ βέβαιον—ἄν δέ τι σοι μὴ ἀρέσκω, ἐπὶ σοι δῆπου ἔσται ἀφελομένῳ ἐμὲ ἄλλῳ δοῦναι τὴν ἀρχὴν (=εἰς τὴν ἔξουσίαν σου βέβαια, ἀν δὲν ἀπατῶματι, θὰ εἶναι). Ἔνεκα δὲ τῆς τοιαύτης σημασίας του τὸ δῆπον πολλάκις παρέχει εἰς τὸν λόγον εἰρωνικὴν χροιάν.

Δ') Παρεκτεταμένοι τύποι τοῦ δῆμην τὸ δῆτα καὶ τὸ δῆθεν. Καὶ διὰ μὲν τοῦ δῆτα, λίαν εὐχρήστου εἰς διαλόγους, ἐκφράζεται βεβαίωσις ἴσχυροτέρα τῆς διὰ τοῦ ἀπλοῦ δῆ—οὐδαμῶς ἄρα ἀδικεῖν δεῖ. Οὐ δῆτα. Τὸ δὲ δῆθεν λαμβάνεται ὅπως τὸ ἰδικόν μας «τάχα» ἢ «τάχατες» ἢ (πολλάκις τὸ) «δηλαδή» πρὸς δήλωσιν τοῦ δὲν δὲν πρέπει τι νὰ νοηθῇ ὡς πραγματικόν—γνώμης παραινέσει δῆθεν ἐπρεσβεύσαντο.

Ε') Τοῦ μορίου ἡ (λίαν συνήθους παρ' Ὄμηρο) ἀρχική σημασία εἶναι ἡ βεβαιωτική (=τῷ ὄντι, ἀληθῶς)—Ζεῦ πάτερ, ἡ μεγάλας ἀτας ἀνδρεσσι διδοῖσθα Ἰλ. Τ, 270. τίπτ' αὖτ', αἰγιόχοισ Διὸς τέκος, ειλήλουθας; ἡ ἵνα ἰδηγεῖται Ἀγαμέμνονος; Ἐκ τούτου προηλθε τὸ ἡ (§ 264, σημ. γ'). Εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς εὐχρηστον εἶναι τὸ ἡ τοῦτο ἐν συνδυασμῷ μετ' ἄλλων βεβαιωτικῶν ώσταύτως μορίων, οἷον ἡ μὴν (σύνηθες ἐπὶ δρκῶν), ἡ γάρ.

Σ') Ως βεβαιωτικὸν μόριον λαμβάνεται καὶ τὸ ἀμέλει (προστακτικὴ τοῦ δ. ἀμελῶ).—σὺ ἵσως διὰ τὸ πολυμαθῆς εἶναι περὶ τῶν αὐτῶν οὐδέποτε τὰ αὐτὰ λέγεις. ἀμέλει, ἔφη, πειρῶμαι κατένον τι λέγειν ἀεί (=βεβαιαῖς π.δ. καὶ νῦν : θὰ ἔλθῃ αὐτὸς χωρὶς ἄλλο, μὴ σὲ μέλη—ἢ—μή σὲ νοιάζῃ).

Ζ') Τὸ ἥδη (=ἢ+δή) συνήθως μὲν λαμβάνεται ἐπὶ παρελθούσης πράξεως, ἵνα πληρέστερον καὶ ἐναργέστερον παρασταθῇ ἡ ἔννοια τοῦ παρελθόντος (=πλέον)—ἔαρ ἥδη ὑπέφαινεν. Πολλάκις δημιουργίας λαμβάνεται καὶ προκειμένου περὶ πράξεως παρούσης ἢ μελλούσης (=τώρᾳ δά, τώρᾳ εὐθύς)—ἔγω, ὃ ἄνδρες, ἥδη ὑμᾶς ἐπαινῶ Ε. Ἀν. 1, 4, 16. τὴν πατέα πρὸ ἥρος οὐκ ἀν δυνατιμεθα πεζῇ ἀγαγεῖν· ἀλλὰ ναὶ μὰ Δι!, ἔφη δὲ "Οτις, κατὰ θάλατταν ἥδη ἀν πέμποιτο, εἰ σὺ βούλοιο Ε. Ἐλλ. 4, 1, 14.

Η') Τὸ τέως (=ἔως τότε, δεικτικὸν τοῦ ἀναφορικοῦ έως) λαμβάνεται μὲ τὴν σημασίαν 1) τοῦ «πρότερον», «μέχρι τοῦδε»—φίλος τέως, νῦν δὲ ἐχθρὸς (π.δ. δ τέως νομάρχης, δ τέως βουλευτὴς κ. τ. τ.). 2) τοῦ «μέχρι τινός», «ἐπὶ τινα χρόνον»—οἱ ἐκ τῆς Σαλαμινίας τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δὲ οὐδαμοῦ φανεροὶ ἦσαν, ὥχοντο ἀποπλέοντες Θουκ. 6, 61.

Θ') Τὸ αὖ λαμβάνεται ὅπως τὸ ἰδικόν μας «πάλιν» μὲ τὴν σημασίαν

α') τοῦ «ἐκ νέου», «δευτέραν φοράν», «πάλιν»—ταῦτα λέγων δὲ Δερκυλίδας γίγει πρὸς τὰς πύλας σὺν τῷ Μειδίᾳ... ἐπει δὲ εἰσῆλθεν, ἔχων αὖ τὸν Μειδίαν ἐπορεύετο πρὸς τὴν ἀκρόπολιν.

β') τοῦ «ἔξ ἄλλου», «ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος»—ἔγω δέ, ἔφη δὲ Κλέαρχος, ἀξω πάντας καὶ σοὶ αὖ δηλώσω, οὕτων ἔγω περὶ σοῦ ἀκούω.

γ') τοῦ «πρὸς τοῖς ἄλλοις», «προσέτι»—καὶ αὕτη αὖ ἄλλη πρόφασις γίγνεται αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν στράτευμα.

Ι') Τὸ πάλιν ἀρχῆθεν ἐσήμανεν «διπέσω» (ἐπὶ τόπου) — ὡς ξείνε, πάλιν χώρει, μηδὲ ἔσιθι ἐς τὸ ἱρὸν Ἡρόδ. 5, 72. Ἐκ φράσεων δέ, οἷα διδόναι πάλιν, εἰσιέναι πάλιν κ. τ. τ. ἔλαθε κατόπιν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ (αὖ, γίγει) «ἐκ νέου», «δευτέραν φοράν»—Φαλήρος πάλιν ἡγεμόνης σπονδᾶς ἢ πόλεμον ἀπαγγελῶ;

ΙΑ') Τὸ ἀμα ἐτυμολογικῶς ἔγει σχέσιν μὲ τὸ δμοῦ καὶ ἀρ-

χρήθεν ἐσήμαινε «συγχρόνως», «ταύτοχρόνως» — ἄμα δὲ καὶ Σῶσις παρὴν Ε. Ἀν. 1, 2, 9. Δερκυλίδας εἶλετο θάτέρφ μᾶλλον ἢ ἄμα ἀμφοτέροις πολεμεῖν. Τὸ δὲ ἄμα μὲν—ἄμα δὲ λαμβάνεται μὲ τὴν σημασίαν τοῦ «ἀφ' ἐνὸς μὲν—ἀφ' ἑτέρου δέ»—αἱ Ἰωνεῖς καὶ πόλεις, ἄμα μὲν ἐλεύθεραι βουλόμεναι εἰναι, ἄμα δὲ φόβούμεναι τὸν Τισσαφέρνην, εἰς Λακεδαιμονα ἔπειταν πρέσβεις. (¹)

IB') Τὸ ἄρα (=ἀφ' γε) προσήλθεν ἐκ τοῦ ἢ ἄρα (§ 283 καὶ § 277), εἰσάγονται δὲ κανονικῶς δι' αὐτοῦ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις—ἀρ' οὐκ ἀν ἐπὶ πᾶν βασιλεὺς ἔλθοι, ως πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι; (²)

II') Τὸ γνωστὸν ώς ὑποθετικὸς σύνδεσμος εἰ (ποιητικῶς καὶ αἱ) ἀρχῆθεν ἐσήμαινεν «ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις», «τότε», «ἔτσι» καὶ μὲ τὴν σημασίαν ταύτην εὑρίσκεται παρ' Ομήρῳ Ιδίᾳ πρὸ τῆς εὐκτικῆς — Ἀντίλοχε, οὕτις σετο νεώτερος ἀλλων Ἀχαιῶν... οὕτις ἀλκιμος ώς σὺ μάχεσθαι· εἰ τινά που Τρώων ἐξάλμενος βάλοισθα (=ἔτσι... ημπορεῖς νὰ κτυπήσῃς). Τὴν σημασίαν ταύτην ἀρχῆθεν εἴχε τὸ εἰ καὶ εἰς τὸ εἰ γάρ (ποιητ. αἱ γάρ), τὰ δποῖα κατόπιν κατήγνησαν ισοδύναμα πρὸς τὸ εἴθε (καὶ αἴθε), παρεκτεταμένους ώσαύτως τύπους τοῦ εἰ (§ 218).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

B'—'Εσωτερικὴ ἢ καθ' ὑπόταξιν σύνδεσις.

§ 284. Δευτερεύουσά τις πρότασις ἐν σχέσει πρὸς τὴν κυρίαν ἐπέχει ἐν γένει θέσιν προσδιορισμοῦ τινος ἢ ὁνοματικοῦ (πθ. ἡλθον Ἀριατος καὶ Ἀρτάοζος, οἱ ήσαν Κύρω πιστότατοι—καὶ—Ἀρταπάτης, ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν σκηπτούχων) ἢ ἐπιρρηματικοῦ (πθ. βασιλεύς, ἐπεὶ Κύρος ἀπέθανε, καταφρονήσας ἐπὶ τούτῳ πέμπων ἐκέλευε παραδιδόναι τὰ δπλα πθ. § 30 κ. ἐ.).

§ 285. Δευτερεύουσά τις πρότασις ἀνήκει ἢ εἰς τὰς προτάσεις

(¹) Εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν οὐδέποτε τὸ ἄμα λαμβάνεται ὅπως νῦν ὁ σύνδεσμος χρονικὸς ισοδύναμος μὲ τὸ δτε ἢ εύθυνς ὁς.

(²) Τὸ ἄρα οὖν ἀποδίδεται εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἀπλῶς διὰ τοῦ ἄρα γε ἢ διὰ τοῦ λοιπόν—ἀρ' οὖν δοκεῖ σοι ἀνθρώπῳ δυνατὸν εἶναι τὰ ὄντα πάντα ἐπίστασθαι;

χρίσεως ἢ εἰς τὰς προτάσεις ἐπιθυμίας ἢ εἰς τὰς ἔρωτηματικάς —οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κύρος τέθηκε. Κύρος φίλων φετο δεῖσθαι, ὡς συνεργοὺς ἔχοι. προσελθὼν ἀνθρωπός τις ἡρώτησε, ποῦ ἀν-
τίοι Πρόξενον.

‘Η δὲ σύνδεσις δευτερευούσης τινὸς προτάσεως πρὸς ἑτέραν γίνεται, ἐὰν μὲν αὕτη εἶναι πρότασις χρίσεως ἢ ἐπιθυμίας, διὰ συνδέσμου τινὸς εἰδικοῦ ἢ αἰτιολογικοῦ ἢ τελικοῦ ἢ ὑποθετικοῦ ἢ χρονικοῦ ἢ συμπερασματικοῦ ἢ δι’ ἀναφορικῆς τινος λέξεως, ἐὰν δὲ αὕτη εἶναι πρότασις ἔρωτήσεως, δι’ ἔρωτηματικῆς τινος λέξεως (τίς, δστις, ποιος, ποῦ, ὅπου κλπ. § 8, β’).

§ 286. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις ὡς ἐκ τῆς σχέσεως αὐ-
τῶν πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν καὶ ὡς ἐκ τοῦ συνδέσμου ἢ τῆς λέξεως ἐν γένει, διὰ τῶν ὅποιων εἰσάγονται, διακρίνονται εἰς α’) εἰδικάς, β’) αἰτιολογικάς, γ’) τελικάς, δ’) ὑποθετικάς, ε’) χρο-
νικάς, σ’) συμπερασματικάς καὶ ζ’) ἀναφορικάς.

Σημ. Αἱ εἰδικαὶ καὶ αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἀνήκουν εἰς τὰς προτάσεις χρίσεως (ἀρνησις οὐ), αἱ τελικαὶ καὶ αἱ ὑποθετικαὶ (αὕται κυρίως ἐν μέρει) εἰς τὰς προτάσεις ἐπιθυμίας (ἀρνησις μή), αἱ δὲ χρονικαὶ, αἱ συμπερασματικαὶ καὶ αἱ ἀναφορικαὶ δὲ μὲν εἰς τὰς προτάσεις χρίσεως, δὲ δὲ εἰς τὰς τῆς ἐπιθυμίας.

Καὶ αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις ἔρωτήσεως ἀντιστοιχοῦν δὲ μὲν πρὸς προτάσεις χρίσεως, δὲ δὲ πρὸς προτάσεις ἐπιθυμίας.

A' — Δευτερεύουσαι προτάσεις.

I. Προτάσεις κρίσεως (ἀρνησις οὐ).

1. Εἰδικαὶ προτάσεις.

§ 287. Αἱ εἰδικαὶ προτάσεις α’) εἰσάγονται διὰ τοῦ συνδέ-
σμου διε τῇ ὡς καὶ χρησιμεύουν ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας λεκτικῶν ἢ γνωστικῶν ἐν γένει δημάτων ἢ ὡς ἐπεξήγησις δεικτε-
κῆς ἀντιωνυμίας οὐδετέρου γένους—ἀπάγγελε, ὅτι καὶ ήμιτι-
ταῦτα δοκετ. ὅτι μέντοι Κύρος νομίζει ἀδικεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν,
οἴδα. οὐ τοῦτο γε ἔρω, ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε τοὺς προγόνους.
β') ἐκφέρονται δὲ κανονικῶς

1) Εταν μὲν τὸ δῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου

ἀρκτικοῦ, διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως (§ 223)—λέγουσί τινες, ὅτι πολλὰ ὑπεισχνεῖ. εὖ οὐτε, ὅτι τὴν ἔλευθερίαν ἐλοίμην ἀν ἀντὶ ὧν ἔχω πάντων. ἀπαγγέλλετε Ἀριαλφ, ὅτι ἡμεῖς νικῶμεν βασιλέα κιν (ὅτι), εἰ μὴ ὑμεῖς ἥλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα.

2) Εταν δὲ τὸ ρῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου ἴστορικοῦ, συνήθως μὲν δι' εὐκτικῆς τοῦ πλαγίου λόγου (§ 220), ἐνίστε δὲ διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως ἢ διὰ τοιαύτης τινὸς ἐγκλίσεως καὶ εὐκτικῆς τοῦ πλαγίου λόγου ἔμοι—ό Τισσαφέρηνης πέμψας πρὸς Δερκυλίδαν εἶπεν, ὅτι εἰς λόγους βούλοιτο αὐτῷ ἀφικέσθαι. Σιλανὸς δι μάντις θυόμενος εἶπεν, ὅτι βασιλεὺς οὐ μαχεῖται δέκα ἡμερῶν. Ἀγγησίλαος ἀπεκρίνατο, ὅτι οὐκ ἂν ποιήσεις ταῦτα ἀνευ τῶν οἰκοι τελῶν. οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κύρος μὲν τέθνηκε, Ἀριαλος. δὲ πεψυγώς ἐν τῷ σταθμῷ εἴμι.

Σημ. Τὸ εἰδικὸν ὡς συνήθως ὑποδηλοτὶ τι ὑποκειμενικὸν (ἥτοι ἀτομικὸν καὶ σύχι πάντως βέβαιον) καὶ διὰ τοῦτο κανονικῶς τίθεται μετὰ τὰ ρῆματα «διαβάλλειν», «πείθειν» ἢ τὸ ρῆμα «λέγειν», ἐταν πρόκειται νὰ ὑποδηλωθῇ ὅτι δὲν ἀποδέχεται τις τὸ λεγόμενον—ἀκούω τινὰ διαβάλλειν ἐμέ, ὡς ἄρα ἔξαπατήσας διμᾶς μέλλω ἀγειν εἰς Φᾶσιν. λέγει, ὡς ὑδριστής εἴμι. Τὸ δὲ διτίθεται ἐνίστε πλεοναστικῶς καὶ τὰ δι' αὐτοῦ εἰσαγόμενα ἔχουσιν ἀκριβῶς δπως ἔξεφράσθησαν εἰς εὐθὺν λόγον— Πρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτός εἴμι, ὃν ζητεῖς. (¹)

(¹) Αἱ φράσεις δῆλον δι (—προδήλως, βεβαίως), οἶδ' διτι (—τὸ ἡξεύρω, βέβαια) ἢ εὖ οἶδ' διτι (—τὸ ἡξεύρω καλά, βεβαιότατα), αἱ διποῖαι λαμβάνονται πολλάκις παρενθετικῶς ὡς βεβαιωτικὰ ἐπιρρήματα, προηῆθον ἐξ ἐλλειπτικῶν ἐκφράσεων, εἰς τὰς διποίας παρελείπετο τὸ ρῆμα τῆς εἰδικῆς προτάσεως νοούμενον ἐκ τῶν προηγουμένων—οὕτω σοι διαφέροντως ἡρεσκεν ἡ πόλις καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι, οὗτονος ἂν δέθησθε, οἵδια ὅτι ὡς φῦλου τεύξεσθε Κύρου. ἀκούετε, εὖ οἶδ' διτι καὶ ὑμεῖς Ἰάσονος δηνομα.

2. Αἰτιολογικαὶ προτάσεις.

§ 288. Αἱ αἰτιολογικαὶ προτάσεις εἰσάγονται μὲν διὰ τῶν αἰτιολογικῶν συνδέσμων διότι, δτι καὶ ὡς (=διότι ἢ ἐπειδή) καὶ τῶν κυρίως χρονικῶν ἐπειδή, ἐπεὶ (καὶ σπανιώτερον δτε, δπότε), ἔκφέρονται δὲ κανονικῶς διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως (§ 223), σπανίως δέ, δταν τὸ δῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου ἴστορικοῦ, καὶ δι' εὐκτικῆς τοῦ πλαγίου λόγου πρὸς δῆλωσιν αἰτίας ὑποκειμενικῆς (ἥτοι κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως) — δῷρον αὗται αἱ πόλεις ἥσαν παρὰ βασιλέως Γογγύλφ, δτι μόνος Ἐρετριέων μηδίσας ἔψυγεν. παρὰ τὴν γέφυραν πέμψας κελεύουσι φυλακήν, ὡς διανοεῖται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τῆς νυκτός, τέθημε σε δμολογοῦντα, ἐπειδή οὐκ ἀποκρίνει. θτε ταῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν. χαλεπὰ τὰ παρόντα, δπότε ἀνδρῶν στρατηγῶν τοιούτων στερόμεθα. Κύρος τῷ. Κλεάρχῳ ἕδίσα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, δτι ἔκει βασιλεὺς εἴη (=διότι, δπως αὐτὸς ἐνόμιζεν, ἔκει...).

Σημ. Μετὰ δῆμα δηλοῦν ψυχικὸν πάθος, ὡς χαίρω, ἥδομαι, λυποῦμαι, θαυμάζω, χαλεπαίνω, ἀγανακτῶ κ.τ.τ., καθὼς καὶ μετὰ τὰς φράσεις αἰσχρόν ἔστι, δεινόν ἔστι κλπ. ἀκολουθεῖ πολλάκις ἀντὶ τοῦ αἰτιολογικοῦ δτι τὸ εἰ (όπότε καὶ τὸ μὴ ὡς ἀργησις) — Δημιοσθένης οὐκ ἀγαπᾷ, εἰ μὴ δίκην ἔδωκεν, ἀλλ', εἰ μὴ καὶ χρυσῷ στεφάνῳ στεφανωθήσεται, ἀγανακτεῖ (=δὲν εὐχαριστεῖται δτι... ἀλλ' ἀγανακτεῖ ἐπὶ τῇ ίδεᾳ δτι...). οὐκ αἰσχρόν, εἰ διμετές δητες Ἀθηναῖοι βάρβαρον ἀγνθρωπον φοβήσεσθε; ἀτοπὸν ἂν εἴη, εἰ μηδὲν ἐμοῦ λέγοντος αὐτοὶ βοᾶτε. Πολλάκις δὲ συγχέονται αἰτιολογία καὶ χρόνος ἢ αἰτιολογία καὶ ὑπόθεσις, δπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν — τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν, ἐπεὶ παρῆλθον αἱ δέκα ἡμέραι (=ἀφοῦ — ἢ — ἐπειδή)). οἱ "Ἐλληνες, ὡς εἶδον Φαρνάβαζον προσελαύνοντα, συνέδραμον.

III. Προτάσεις ἐπειθυμέας (ἄρνησις μ.ν.).

1. Τελικαὶ προτάσεις.

§ 289. Αἱ τελικαὶ προτάσεις, ἥτοι αἱ δηλοῦσαι τὸν σκοπὸν πράξεώς τινας, α') εἰσάγονται διὰ τῶν συνδέσμων ἵνα, δπως,

ως (=διὰ νά), ἐπὶ δρνήσεως δὲ διὰ τούτων μετὰ τοῦ μὴ ἢ καὶ διὰ μόνου τοῦ μὴ (=διὰ νά μή).

β') ἔκφέρονται δὲ κανονικῶς

1) πρὸς δήλωσιν σχοποῦ νοούμενου ως δυναμένου νὰ ἔκπληγ-
ρωθῇ, οταν μὲν τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτάσεως εἶναι χρόνου
ἀρκτικοῦ, δι' ὑποτακτικῆς, οταν δὲ τὸ ῥῆμα τῆς κυρίας προτά-
σεως εἶναι χρόνου ἴστορικοῦ, δι' εὐκτικῆς τοῦ πλαγίου λόγου
—δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἀμάξας, ἵνα πορευώμεθα, ὅπῃ ἀν
συμφέρῃ. Κύρος τὰς ναῦς μετεπέμψατο, δπως δηλίτας ἀπεβι-
θάσειε. Ἀγησίλαος ἔγνω ἴππικὸν κατασκευαστέον εἶναι, ως
μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι. ἀπόστιχε, μή τι νοήσῃ Ἡρη
(=ἵνα μή).

Τίθεται δμως καὶ μετὰ ῥῆμα ἴστορικοῦ χρόνου ὑποτακτική,
ὅταν πρόκειται νὰ παρασταθῇ ὁ σχοπὸς ἀπλῶς, οὐχὶ δὲ ως ἀπὸ
μέρους τοῦ ὑποκειμένου τῆς κυρίας προτάσεως, ἢ ὅταν ἡ μὲν
διὰ τῆς κυρίας προτάσεως δηλουμένη πρᾶξις ἀνήκῃ εἰς τὸ
παρελθόν, ἀλλ' ὁ σχοπὸς αὐτῆς θεωρηταὶ ὑφιστάμενος καὶ κατὰ
τὸν χρόνον τοῦ λέγοντος—Ἀδροκόμας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν,
ἵνα μὴ Κύρος διαβῇ. ἔκκλησίαν τούτου ἔνεκα ξυνήγαγον, δπως
ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι, εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἐμοὶ χαλεπαίνετε.

2) πρὸς δήλωσιν σχοποῦ νοούμενου ως μὴ δυναμένου νὰ ἔκ-
πληρωθῇ (διότι καὶ τὸ διὰ τῆς κυρίας προτάσεως σηματινόμενον
πράγματι δὲν γίνεται ἢ δὲν ἔγινε) δι' ὄριστικῆς ἴστορικοῦ χρά-
νου (συνήθως μὲ τὸ ἵνα)—εἰ γάρ ὥφελον οἱοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ^{τὰ} μέγιστα κακὰ ἔξεργάζεσθαι, ἵνα οἱοί τε ἡσαν αὖ καὶ ἀγαθὰ
τὰ μέγιστα Πλ. Κρίτ. 44. ἔδει τὰ ἐνέχυρα τότε λαβεῖν, ως μὴ
ἔδύνατο ἔξαπατᾶν Ε. Ἀν. 7, 6, 23 (πδ. μακάρι νὰ εἰχα, γιὰ νὰ
σου ἔδιδα).

Σημ. 1. Ἐνίστε τίθεται εἰς τελικὴν πρότασιν εὐκτική καθ'
ἔλξιν καὶ ἀφομοίωσιν πρὸς προηγουμένην ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει
ὑπάρχουσαν εὐκτικήν—νῦν δ' ὥρη δόρποιο τάχιστά μοι ἔνδον
έταιροι εἰεν, ἵν' ἐν κλισῃ τετυκοίμεθα δόρπον Ὁδ. ξ, 497. ἀρ'
οὐκ ἀν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι βασιλεύεις, ως ἡμᾶς τὰ ἔσχατα αἰκισάμε-
νοις πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παράσχοι; Ε. Ἀν. 3, 1, 18.

Σημ. 2. Εἰς τὸ τελικὸν δπως καὶ ως προστίθεται πολλά-
κις καὶ ὁ (δυνητικὸς) ἀν καὶ οὕτω παρίσταται κάλλιον ὁ σχοπὸς

ώς ἐνδεχόμενος (§ 219, σημ. α')—τὰς ἀρετὰς ἐπιτηδεύομεν, οὐ πως ἂν μετὰ πλείστων ἀγαθῶν τὸν βίον διάγωμεν.

2. Ὑποθετικὰ προτάσεις (ὑποθετικὸι λόγοι).

§ 290. Αἱ ὑποθετικὰ προτάσεις εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλῶσσαν εἰσάγονται διὰ τοῦ συγδέσμου εἰ (ὅστις μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἀνήγνωθι καὶ ἐσχημάτισε τὸν ἔαν, εἴ οὐ κατόπιν προσῆλθον ὁ ἄν καὶ ὁ ηῆ) καὶ ἐπὶ ἀρνήσεως δέχονται κανονικῶς τὸ μῆ.

Ἡ πρότασις ἡ ἔχουσα τὸν ὑποθετικὸν σύγδεσμον καλεῖται υπόθεσις (καὶ ἀπλῶς πρότασις ἡ ἡγούμενον), ἡ δὲ ὑπὸ ταύτης προσδιορίζομένη κυρίᾳ πρότασις λέγεται ἀπόδοσις (ἡ ἐπόμενον). Ὑπόθεσις δὲ καὶ ἀπόδοσις δμοῦ λέγονται ὑποθετικὸς λόγος.

§ 291. Εἰς τὴν ἀρχαῖαν γλῶσσαν ὅχι μόνον κατὰ τὴν σημασίαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν ἔξωτερικὸν τύπον διακρίνονται τέσσαρα εἶδη ὑποθετικῶν λόγων, τὰ ἔξηρα:

1) Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ ὄριστικῆς παντὸς χρόνου, ἡ δὲ ἀπόδοσις καθ' οἰανδήποτε ἔγκλισιν.

Οὕτως ἐκφέρονται οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι, δταν ὁ λέγων λαμβάνη τὸ ἐν τῇ ὑπόθεσει λεγόμενον ὡς πραγματικὸν (ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀν δυτικες εἰγαι τοιούτον), θέλων ἀπλῶς νὰ συναγάγῃ εἴ αὐτοῦ ἔν συμπέρασμα περὶ τῆς σχέσεως δὲ τοῦ ὑποτιθεμένου πρὸς τὴν πραγματικότητα οὐδεμίαν ὁ λέγων αὐτὸς ἐκφέρει γνώμην (πρῶτον εἶδος ὑποθετικῶν λόγων—καθαρῶς ὑποθετικοὶ λόγοι—λογικὴ υπόθεσις)—εἰ εἰσι βωμοί, εἰσὶ καὶ θεοί (=ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι . . .), εἰ θεοῦ ἡν Ἀσκληπιός, οὐκ ἡν αἰσχροκερδής, εἰ ἔγῳ μὴ γιγνώσκω τὰ δίκαια, δμεῖς δὴ διδάξατε με.

2) Ἡ υπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ ὄριστικῆς ἴστορικοῦ χρόνου, ἡ δὲ ἀπόδοσις διὰ δυνητικῆς ὄριστικῆς, ἥτοι ὄριστικῆς ἴστορικοῦ ωσαύτως χρόνου μετὰ τοῦ ἀν.

Οὕτως ἐκφέρονται οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι, δταν τὸ ἐν τῇ ὑπόθεσει εἰναι τι, ὅπερ δὲν συμβαίνει ἡ δὲν συνέδη, ἥτοι ἀντιθετον τοῦ πραγματικοῦ, κατ' ἀκολουθίαν δὲ οὔχι πραγματικὸν εἰναι καὶ τὸ συμπέρασμα· τὸ δὲ πραγματικῶς συμβαίνον ἡ συμβάν

πολλάκις ἀκολουθεῖ διὰ τοῦ νῦν δέ^τ (τέταρτον εἶδος⁽¹⁾ ὑποθετικῶν λόγων—ὑπόσθεσις τοῦ ἀπραγματοποιήτου η̄ τοῦ δυνατοῦ ἐν τῷ παρελθόντι) — εἰ μὴ διεῖς ἥλθετε, ἐπορευόμεθα ἀντὶ πασιλέα. οὐχ οὕτως ἂν προθύμως ἐπὶ τὸν πόλεμον ὑπᾶς παρεκάλουν, εἰ μὴ τὴν εἰρήνην ἔώρων αἰσχρὰν ἐσομένην.

Σημ. Αἱ τοιαῦται ὑποθέσεις, ὅταν μὲν ἐκφέρωνται διὰ παρατατικοῦ, ἀναφέρονται συνήθως εἰς τὸ παρόν, ἡτοι παριστῶσι τὸ ἀντίθετον πρὸς τὸ πραγματικῶς ὑπάρχον, (φῶς εἰ μὴ εἴχομεν, διμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἢν ἴμεν), ὅταν δὲ ἐκφέρωνται δι᾽ ἀορίστου, ἀναφέρονται κανονικῶς εἰς^τ τὸ παρελθόν, ἡτοι παριστῶσι τὸ ἀντίθετον τοῦ πραγματικῶς γενομένου (εἰ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδὲν ἢν ὡν νυνὶ πεποίηκεν ἐπράξεν οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν).

3) Ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ ἐάν (ἢ ἢν η̄ η̄ν) καὶ ὑποτακτικῆς (ἡτοι κυρίως εἰπεῖν διὰ τοῦ εἰ καὶ ὑποτακτικῆς συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ δυνητικοῦ ἀν), η̄ δὲ ἀπόδοσις

α') διὰ τῆς ὁριστικῆς μέλλοντος η̄ διὰ τινος ἐκφράσεως ἀντιστοιχούσης πρὸς ὁριστικὴν τοῦ μέλλοντος.

Οὕτως ἐκφέρονται οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι, ὅταν τὸ ἐν τῇ ὑπόθεσι εἴγαλ τι τὸ προσδοκώμενον (δεύτερον εἶδος τῶν ὑποθετικῶν λόγων—πρώτη περίπτωσις—ὑπόσθεσις τοῦ προσδοκώμενου)—ἐάν βασιλεὺς ἄλλον στρατηγὸν πέμπῃ, βουλήσομαι διεῖν σύμμαχος εἶναι. η̄ν οἱ ἄλλοι ψηφίσωνται ἐπεσθαι, διεῖς δόξετε αἵτιοι εἶναι. ἐάν^τ ἀληθεύσῃς, ὑπισχνοῦμαι σοι δέκα τάλαντα (=δώσω σοι).

Σημ. Ἐν ζωηρῷ λόγῳ ἀντὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως τίθεται προστακτική, μετὰ τῆς ἀποίας συμπλέκεται ὁριστικὴ μέλλοντος διὰ τοῦ καὶ—σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα καὶ πάντα εἴσει, ἡ βούλομαι (π. πᾶρε αὐτὸ τὸ φάρμακον καὶ ἀμέσως θά γίνης καλά).

β') διὰ τῆς ὁριστικῆς ἐνεστώτος η̄ διὰ τινος ἐκφράσεως ἀντιστοιχούσης πρὸς ἐνεστώτα.

Οὕτως ἐκφέρονται οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι, ὅταν τὸ ἐν τῇ ὑπόθεσι εἴγαλ τι τὸ ἀορίστως ἐπαναλαμβανόμενον (δεύτερον

(1) Καλοῦμεν αὐτοὺς τέταρτον εἶδος ἀκολουθοῦντες τὴν καθιερωμένην διάκοισιν τῶν ὑποθετικῶν λόγων.

είδος τῶν ὑποθετικῶν λόγων—δευτέρα περίπτωσις—ὑπόθεσις τοῦ ἀριστερᾶς ἐπαναλαμβανομένου)—οἱ κύνες τοὺς παριόντας δάκνουσιν, ἢν δύνωνται. εὐλαβοῦς τὰς διαδολάς, καὶ ψευδεῖς ὡσιν (=συμβουλεύω σοι εὐλαβεῖσθαι). ἄνθρωποι, ἢν ἄρα του καὶ πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἀλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν (=συνήθως πληροῦσι) Θουκ. 1, 70).

“Οταν δὲ ὁ τοιοῦτος ὑποθετικὸς λόγος ἀναφέρεται ώρισμένως εἰς τὸ παρελθόν, ἀντὶ τοῦ ἔδη καὶ ὑποτακτικῆς τίθεται τὸ εἰ μετ’ εὔκτικῆς δηλούσῃς ἐπανάληψιν πράξεως ἐν τῷ παρελθόντι —ποτὸν πᾶν ἥδη ἢν τῷ Σωκράτει διὰ τὸ μὴ πίνειν, εἰ μὴ διψόφη (=ἄν δὲν ἐδίψα, παρὰ δσάκις ἐδίψα).

4) ἡ ὑπόθεσις ἐκφέρεται διὰ τοῦ εἰ καὶ εὔκτικῆς, ἡ δὲ ἀπόνοσις κανονικῶς διὰ δυνητικῆς εὔκτικῆς (§ 219), ἀλλὰ καὶ διόριστικῆς.

Οὕτως ἐκφέρονται οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι, διαν τὸ ἐν τῇ ὑπόθεσι παρίσταταις ὑπὸ τοῦ λέγοντος ως δυνατόν, χωρὶς ὅμως νὰ δηλοῦται ἂν ως τοιούτον εἶναι καὶ προσδοκώμενον (τρίτον εἴδος τῶν ὑποθετικῶν λόγων—ἀπλῆ σκέψις τοῦ λέγοντος)—πορευομέθα ἀν οἷκαδε, εἰ τις ἡμᾶς μὴ λυποίη. εἰσὶ τῶν ποταμῶν οὓς οὐδὲ ἂν παντάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῖς ὑμᾶς διαπορεύομεν (¹).

(¹) Εἴδομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις ὅτι αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν γενικῶς δέχονται ἐπὶ ἀρνήσεως τὸ μή, ἐν ᾧ αὗται μόνον ἐπὶ τοῦ β' καὶ γ' εἴδους τῶν ὑποθετικῶν λόγων (§ 291, 3 καὶ 4) εἶναι κυρίως εἰπεῖν προτάσεις ἐπιθυμίας.

Τοῦτο ἔξηγεται ἐκ τούτου, ὅτι αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἀρχῆθεν προηῆλθον ἐκ προτάσεων ἐπιθυμίας, ἡτοι ἔξ εὐχετικῶν προτάσεων κατ' εὔκτικὴν ἐκφερομένων (εἰς τὰς ὄποιας τὸ εἰ ἀρχῆθεν =εἴθε πρ. § 283 β'). Οὕτω λ.χ. ἐν τῇ φράσει «εἴ μοί τι πίθοι, τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη· νῦν παύσωμεν πόλεμον» (Ὀλ. Η, 28—29), κυρίως δηλοῦται «εἴθε νὰ μ. ἀκούσῃς· αὐτὸ θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμάτερον». Ἐν τῇ συναφείᾳ ὅμως τῶν δύο νοημάτων ἥδυνατο νὰ ἐκληφθῇ τὸ εἰ ὡς σημαῖνον ὅτι σημαίνει νῦν τὸ έάν· (έαν Ἐμι. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικὸν Ἐκδ. Γ' 1924. 11

•Ιδιαίτεραι παρατηρήσεις περὶ τῶν ὑποθετικῶν
λόγων.

§ 292. Εἰναι δυνατὸν δύο ὑποθέσεις, διαφόρως μάλιστα ἐκφερόμεναι, νὰ ἔχουν μίαν κοινὴν ἀπόδοσιν.

α') ὅταν ἡ μία ἐξ αὐτῶν εἰναι ἐπεξήγησις τῆς ἑτέρας—εἰ δρᾶς τοῦτο, ἔμοιγε τεκμήριον ἔσται τοῦτο ὅτι σωφρονεῖς, ἐάν ἐπάρδειν παρέχῃς Σωκράτει (ἢ β' ὑπόθ. ἐπεξήγησις τῆς α').

β') ὅταν ἡ μία εἰναι γενικωτέρα τῆς ἀλλης ἔχουσα αὐτὴν ὡς ἀπόδοσιν κυρίως τὸν δλον ὑποθετικὸν λόγον τὸν ἀποτελούμενον ἐκ τῆς ἑτέρας ὑποθέσεως καὶ τῆς κοινῆς ἀποδόσεως—εἰ ἀπόρως γιγνώσκετε ἔχοντα τὰ ἡμέτερα, εἰ καὶ ἡμῖν συμφέρει, ἀξιοῦμεν ποιήσασθαι μεθ' ἡμῶν εἰρήνην (γενικώτερον τὸ εἰ γιγνώσκετε),

γ') ὅταν ἀπόδοσις τῆς μιᾶς ἐκ τῶν δύο ὑποθέσεων εἰναι κυρίως ἡ ἑτέρα ὑπόθεσις—ἀξιοῦμεν, εἰ τινα δρᾶτε σωτηρίαν ἡμῖν, ἐὰν διακαρτερῶμεν πολεμοῦντες, διδάξαι καὶ ἡμᾶς (δρῶμεν σωτηρίαν τινὰ διμεν, ἐὰν διακαρτερήτε πολεμοῦντες),

Σημ. Μίαν κοινὴν ἀπόδοσιν δύνανται νὰ ἔχουν καὶ δύο ἡ περισσότεραι ὑποθέσεις συνδεόμεναι πρὸς ἀλλήλας διὰ τοῦ τὲ—τὲ (εἴτε—εἴτε, ἐάν τε—ἐάν τε, ἢντε—ἢντε), ὅτε ἀποτελεῖται διάζευξις καὶ δηλοῦται ἀδιαφορίᾳ ἡ ἀμφιβολία τοῦ λέγοντος ὡς πρὸς τὴν παραδοχὴν ἐκ δύο τινῶν ἡ περισσοτέρων—ἴσοις ὄντες μαχούμεθα, ἢντε ἐνθάδε ἐπιόντας τοὺς πολεμίους δεχχώμεθα, ἢντε ἐπ' ἐκείνους λόντες τὴν μάχην συνάπτωμεν. Τὸ εἴτε εὑρίσκεται καὶ ἀπαξ, λαμβάνομενον μὲ τὴν κυρίαν αὐτοῦ σημασίαν (=καὶ ἐάν)—ἔως τε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεῖ εἰναι, ὅπως ὡς ἀσφαλέστατα μενοῦμεν, εἴτε ἢδη δοκεῖ ἀπιέναι, ὅπως ὡς ἀσφαλέ-

μὲ ἥκουες, αὐτὸν θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμώτερον). Ἐκ τοιαύτης συναφείας τῶν προτάσεων ἐγεννήθη ἡ ὑποθετικὴ σημασία καὶ χρῆσις τοῦ εἰ, ἀνεπτύχθησαν δὲ σὺν τῷ χρόνῳ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ὑποθετικῶν λόγων καὶ παρήχθη ἴδιαζον εἶδος προτάσεων μεικτῶν, κρίσεως ἄμα καὶ ἐπιθυμίας, διετηρήθη δὲ ἡ ἀρνησις μὴ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐκεὶ ἐνθα ἥρμοζε τὸ οὐ. Εὑρίσκονται ἀλλὰ σπανιώτατα καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν ὑποθετικαὶ προτάσεις μὲ ἀρνησιν τὸ οὐ (π. χ. Ξ. Αν. 1, 7, 18 εἰ οὐ μαχεῖται).

ωτατα ἀπιμεν. Εύρισκεται δὲ καὶ δις καὶ πολλάκις ὡς διαζευκτικὸς σύνδεσμος συνδέων εἴτε προτάσεις εἴτε ἐννοίας ἀπλᾶς—εἴτε τοὺς θεοὺς ἵλεως εἰναὶ σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεούς, εἴτε ἄπο φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὑρεγετητέον, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εῦ ποιειν. εἴτε Λύσανδρος, εἴτε ἄλλος τις ἐμπειρότερος περὶ τὰ ναυτικὰ βούλεται εἰναι, οὐ κωλύω τὸ κατ' ἔμε.

§ 293. α') Συχνότατα εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν ἡ ὑπόθεσις ἐκφράζεται μονολεκτικῶς διὰ μετοχῆς, ἡ δοκια δύναται νὰ ἀναλύεται ἐκάστοτε εἰς τὴν κατάλληλον ὑποθετικὴν πρότασιν—βασιλεὺς πολὺν ἔχων στόλον οὐ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι (=ἐὰν ἔχῃ), καὶ ἐπόμενοι ἀν φίλοι Κύρῳ ἐποιμέθα καὶ ἀπιόντες ἀσφαλῶς ἀν ἀποιμεν (=καὶ εἰ ἐποιμέθα... καὶ εἰ ἀποιμεν).

β') Πολλάκις ἡ ὑπόθεσις ὅλως παραλείπεται, νοεῖται δὲ ἐκ τῶν συμφραζομένων ἡ καὶ διοδηλοῦται διά τινος λέξεως τῆς κυρίας προτάσεως—οὐκ ἀμφιέννυνται πλείω ἡ δύνανται φέρειν· ἀποπνιγεῖτεν γὰρ ἀν (ἐνν. εἰ ἀμφιενύοιτο πλείω κλπ.). ἐν μέσῳ ἥμιν καὶ βασιλέως δ Τίγρης ποταμός ἐστι ναυσίπορος, ὃν οὐκ ἀν δυναίμεθα ἀνευ πλοίων διαβῆναι (ἐνν. εἰ βουλοίμεθα ιέναι ἐπὶ βασιλέα). ἀνευ ἀρχόντων οὐδὲν ἀν οὕτε καλὸν οὕτε ἀγαθὸν γένοιτο (=εἰ μὴ ἀρχοντες εἰεν).

§ 294. Εἰναι δυνατὸν δύο ὑποθετικὸν λόγοι νὰ συνδέωνται πρὸς ἀλλήλους ἀντιθετικῶς διὰ τοῦ μὲν - δέ—ἥμετς οἱόμεθα, εἰ μὲν δέοι βασιλεῖ φίλους εἰναι, πλείονος ἀν ἀξιοῖς φίλοις εἰναι ἔχοντες τὰ ὅπλα, εἰ δὲ δέοι πολεμεῖν, ἀμεινον ἀν πολεμεῖν ἔχοντες τὰ ὅπλα. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει συχνάκις παραλείπεται τὸ ρῆμα τῆς δευτέρας ὑποθετικῆς προτάσεως καὶ ἐκφράζεται αὕτη ἀπλῶς (διὰ μόνου τοῦ εἰ δέ σπανίως ἡ συνηθέστατα) διὰ μόνου τοῦ εἰ δέ μή, τὸ δοποῖον σώζεται καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν—εἰ μὲν οὖν ἄλλο τις βέλτιον ὄρᾳ, ἄλλως ἔχέτω εἰ δέ, Χειρόσοφος ἥγοιτο (=εἰ δὲ μὴ ἄλλος τις βέλτιον ὄρᾳ). οὕτω χρή ποιεῖν ἐὰν μὲν ἥκωμεν, ὥσπερ λέγετε εἰ δὲ μή, πράττετε δοποῖον ἀν τι διηγείσθε συμφέρειν.

Οὕτω κατήντησε τὸ εἰ δέ μή ἀπλῇ ἐπιρρηματικὴ ἐκφραστις (=ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἄλλως) μή οὕτω λέγετε εἰ δὲ μή οὐ θαρροῦντά με ἔξεις.

§ 295. Τὸ ἐὰν μάκον μεθ' ὑποτακτικῆς ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ
ἰδικού μας «ἀρχεῖ μόνον νά»—ἐπαίνου τεύξεται, ἐὰν μόνον τὸ τα-
χθὲν εὗ τολμᾶ τελεῖν. Ἡ τοιαύτη δ' ἔννοια ἐκφράζεται καὶ διὰ
τοῦ μόνον μετὰ προστακτικῆς, ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλώσσαν
—παρήμι, ἀρχέτω μόνον ἀγαθόν τι ποιῶν ἡμᾶς φαινέσθω.

§ 296. Τὸ εἰ μὴ ἀκολουθοῦν μετὰ ἀρνητικῆν πρότασιν λαμ-
βάνει ἔννοιαν περιοριστικῆν (=ἐκτὸς ἐάν)—τῶν ἀγαθῶν τούτων
οὐδενὸς ἡμῖν μετῆν, εἰ μὴ πριαμεθα.

Οὕτω κατήντησε τὸ εἰ μὴ ἀπλῇ ἐπιρρηματικὴ ἐκφρασις τι-
θεμένη κατόπιν ἀρνήσεως ὡς ἴσοδύναμος πρὸς τὸ «πλήν»—στον
πρίασθαι οὐκ ἦν, εἰ μὴ ἐν τῇ Λυδίᾳ ἀγορᾷ.

Σημ. Τὸ εἰ μὴ ἄδα (μεθ' ὁρίστικῆς πάντοτε) ἐκφράζει ει-
ρωνεῖαν τοῦ λέγοντος—πῶς ἢν δ τοιοῦτος ἀνὴρ διαφθείρει τοὺς
νέους; εἰ μὴ ἄρα η τῆς ἀρετῆς ἐπιμέλεια διαφθορά ἐστιν (=εκ-
τὸς ἐάν ίσως).

§ 297. Ἐκ παραλείψεως τοῦ δήματος τῆς ὑποθετικῆς προ-
τάσεως, ὡς εὐκόλως νοούμενου ἐκ τῶν συμφραζομένων, κατήντη-
σαν ἡμοίως αἱ φράσεις εἰ τις ἄλλος, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, εἴπερ
ποτέ, εἴποτε καὶ ἄλλοτε κ.τ.τ. ἴσοδύναμοι πρὸς τὰς φράσεις
«περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην
φοράν» κ.τ.τ. ὅμιν—χάριν εἰσεται Κῦρος καὶ ἀπόδωσει ἐπίστα-
ται δ' εἰ τις καὶ ἄλλος. ἀνθρώπου ψυχή, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν
ἀνθρωπίνων, τοῦ θείου μετέχει. ηλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων
σοφῶν εἰναι ὡς ἐνταῦθα εἴπερ που ἐλέγχων τὸ μαντεῖον (=πε-
ρισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος).

§ 298. Πολλάκις η ἀπόδοσις ὑποθετικῶν λόγων τοῦ γ' η τοῦ
δ' εἶδους (§ 291) ἐκφράζεται δι' ἀπαρεμφάτου μετὰ τοῦ ἀν (ἰδίᾳ
ἐν πλαγίῳ λόγῳ) η διὰ μετοχῆς μετὰ τοῦ ἀν—ἔνιοι λέγουσιν, ὁ
Κῦρος, οὐδ' εἰ μεμνῆσθε καὶ βούλοισθε, δύνασθαι δὲ ἀπόδοσιν
ὅσα ὑπισχνεῖ (=ὅτι οὐ δύνατο ἄν). ηὕρισκον οὐδαμῶς δὲ ἄλλως
τὴν πόλιν ἡμῶν ἡσυχίαν ἀγουσαν, πλὴν εἰ δόξειε ταῖς πόλεσι
ταῖς μεγίσταις εἰς τὴν Ἀσίαν τὸν πόλεμον ἔξενεγκεῖν (=ὅτι
οὐδαλῶς δὲ ἄλλως ἀγοι).

Σημ. Ἐνίστετε ὑπόθεσις ἄμα καὶ ἀπόδοσις ἐκφράζονται συνε-
πτυγμένως πως, η μὲν ὑπόθεσις διὰ τοῦ οὔτεως, η δὲ ἀπόδοσις
διὰ μετοχῆς μετὰ τοῦ ἀν—Ἀριστεππος αἰτεῖ Κῦρον εἰς δισκιλίους

ξένους καὶ τριῶν μηνῶν μισθὸν ὡς οὕτως περιγενόμενος ἢν τῶν ἀγτιστασιωτῶν (=λέγων ὅτι, εἰ ταῦτα λάδοι, περιγένοιτο ἢν...).

§ 299. Εἰς ὑποθετικοὺς λόγους τοῦ γ' ἢ τοῦ δ' εἶδους, εἰσαγόμενοὺς διὰ τοῦ ὄσπερ (=ὅπως ἀκριβῶς) πρὸς ἔκφρασιν παρομοιώσεώς τενος, παραλείπεται συνήθως ὡς εὐχόλως νοούμενον ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ ρῆμα τῆς ἀποδόσεως, τὸ διότον ἔπειτε ν' ἀκολουθῇ μετὰ τὸ ὄσπερ ἢν—Κῦρος εὐθὺς ἡσπάζετο τὸν πάππον, ὥσπερ ἢν εἰ τις πάλαι φιλῶν αὐτὸν ἀσπάζοιτο (=ὑσπερ ἢν ἀσπάζοιτο, εἰ τις...). πρὸς μόνους τοὺς ἡμετέρους προγόνους οἱ βάρβαροι συμβολάντες ἀμοίως διεφθάρησαν, ὥσπερ ἢν εἰ πρὸς ἄπαντας ἀνθρώπους ἐπολέμησαν (=ὑσπερ ἢν διεφθάρησαν, εἰ...).
Ἐν τοῖς τοιούτοις παραλείπεται ἐνίστε οὐ μόνον τῆς ἀποδόσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑποθέσεως τὸ ρῆμα—οἱ Μύριοι ὑπὸ τοῦ Τισαφέρνους παρὰ πᾶσαν ἐπιθυμεύομενοι τὴν δόδον ἀμοίως διεπορεύθησαν ὥσπερ ἢν εἰ προπεμπόμενοι (=ὑσπερ ἢν διεπορεύθησαν, εἰ διεπορεύθησαν αὐτὴν προπεμπόμενοι).

Ἐκ τοιούτων ἔκφράσεων κατήντησε τὸ ὄσπερ ἢν εἰ ἀπλῆ ἐπιρρηματικὴ φράσις ἵσοδύναμος πρὸς τὸ ὄσπερ συντασσομένη ὅπως τοῦτο μὲν οἰανδήποτε λέξιν—φασεῖται ὥσπερανε παῖς (=ὑσπερ παῖς).

§ 300. Παρομοιώσεις δι' ὑποθετικῶν λόγων, τῶν ὅποιων παραλείπεται τὸ ρῆμα τῆς ἀποδόσεως, εἰσάγονται καὶ διὰ τοῦ ὄσπερ εἰ ἢ τοῦ ὡς εἰ (παρὰ ποιηταῖς κυρίως) καὶ διὰ τοῦ ὄσπερ ἢν ἢ τοῦ ὡς ἢν (σπανίως)—Θαυμάζω σε... λέγουσαν, ὥσπερ εἰ παρεστάτεις Αἰσχ. Ἀγ. 1201. λαοὶ ἔπονθ', ὡς εἰ τε μετὰ κτίλον ἔσπετο μῆλα Ιλ. N, 492, ἐποίησεν οὕτω ταῦτα συντόμως πράττεσθαι, ὥσπερ ἢν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προθύμως ζητοίη Ε. Ἐλλ. 4. 1, 15. Θάρυβον τοιοῦτον, ὡς ἢν ἐπαινοῦντες, ἐποιήσατε Δημ. 5, 19.

Εἰς δὲ τὰς διὰ τοῦ ὄσπερ ἢν καὶ τοῦ ὡς ἢν εἰσαγομένας τοιαύτας παρομοιώσεις φαίνεται παραλειπόμενογ τῆς μὲν ἀποδόσεως τὸ ρῆμα, τῆς δὲ ὑποθέσεως ὁ σύνδεσμος εἰ—ἴεντο ὥσπερ ἢν δράμοι τις περὶ νίκης (=ὑσπερ ἢν ιοίτο, εἰ δράμοι τις) Ε. Ἀν. 1, 5, 8. Θάρυβον τοιοῦτον ὡς ἢν ἐπαινοῦντες ἐποιήσατε (=ὡς ἢν ἐποιήσατε, εἰ ἐπαινοῦντες ἐποιήσατε).

Ὅπως δὲ τὸ ὄσπερανε, οὕτω καὶ τὸ ὄσπερει, ωσει, ωσὰν

κατήγησαν τέλος συνώνυμα μὲ τὸ ἀπλοῦν ὄσπερ ἡ δις, συντασόμενα μὲ οἰανδήποτε λέξιν—μόγις πως ἐμαυτὸν ὄσπερει συναγείρας εἰπον (=τρόπον τινά). ταῦτα ὄσπερει στοιχεῖά ἔστι. νέες ὠκεῖαι ὥσει πτερὸν γὲ νόημα, ταῦτα προσδέχοιτ' ἀνώς ἀνοίκετα.⁽¹⁾

§ 301. Προτασομένου τῶν διποθετικῶν συνδέσμων τοῦ ἐπιδοτικοῦ καὶ ἡ τοῦ οὐδὲ (καὶ εἰ, καὶ ἀνὴ καν, καὶ γη, οὐδὲ εἰ, οὐδὲ ἀν) ἡ διποθετικὴ πρότασις καθίσταται συνήθως ἐνδοτικὴ ἡ παραχωρητικὴ (=εστω καὶ ἀν ἀκόμη, κλπ.)—καὶ εἰ μυθώδης ὁ λόγος γέγονεν, δημως αὐτῷ καὶ νῦν ρήθηναι προσήκει. οἱ θεοὶ ἵκανοι εἰσὶ τοὺς μικρούς, κανὸν ἐν δεινοῖς ὥστι, σφέσιν εὔπετῶς. οὐδὲ ἀν δεκάκις ἀποθάνοι Φίλιππος, οὐδὲν μᾶλλον κινήσεσθε.

Σημ. Ὁ καὶ δύναται καὶ νὰ ἐπιτάσσεται τοῦ εἰ, ἐὰν κλπ.—οἱ Ἐλληνες, εἴ τις καὶ ἀθυμότερος ἢν πρὸς τὴν ἀνάβασιν, ἀκούοντες τὴν Κύρου ἀρετὴν προθυμότερον συνεπορεύοντο. τὰ δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τού γ' αἰσχύνονται μὴ πράττειν Δημ. 16, 24.

Δὲν εἶναι δὲ πάντοτε παραχωρητικὴ ἡ πρότασις ἡ εἰσαγομένη διὰ τοῦ εἰ καὶ, καὶ εἰ, καὶ ἀν κλπ. διότι δυνατὸν ὁ καὶ νὰ ἀνήκῃ εἰς μίαν μόνον λέξιν ἡ νὰ συνδέῃ ταύτην πρὸς προηγουμένην πρότασιν τῆς διποθετικῆς προτάσεως—οὐκ ἀν θαυμάζοιμε, εἰ οἱ πολέμιοι, ὕσπερ οἱ κύνες τοὺς παριόντας διώκοντες καὶ δάκνουσιν, εἰ καὶ αὐτοὶ ἡμῖν ἀπιοῦσιν ἐπακολουθοῦν. ἀν εἰδῶμεν δὲ τι ἔχθρὸς ἀνθρώπος καὶ τὰ ἡμέτερ' ἡμᾶς ἀποστερεῖ... κανὶ μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἔχει πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἵσως ἀναγκασθησόμεθ' αὐτὸ ποιεῖν, τὰ δέοντ' ἐσόμεθα ἐγνωκότες (=καὶ δέτι, ἀν μὴ νῦν . . .). Δημ. 4, 50.

III. Μεικταὶ προτάσεις (ἄρνησις δὲ μὲν οὖ, δὲ δὲ μ.η.).

1. Ἀποτελεσματικὴ ἡ ἀκολουθίας προτάσεις.

§ 302. Αἱ ἀποτελεσματικαὶ ἡ ἀκολουθίας προτάσεις, ἣτοι αἱ προτάσεις αἱ δηλοῦσαι τὸ ἀποτέλεσμα ἡ τὸ ἐπακολούθημα πράξεώς τινος, εἰσάγονται κανονικῶς διὰ τοῦ ὄστε (ὅπως καὶ εἰς τὴν νέαν γλωσσαν) ἡ διὰ τοῦ ὅστις καὶ διὰ τῶν ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν οἶος καὶ δσος, ἐκφέρονται δὲ

(1) Ἐκ τούτου δὲ προηῆθε τὸ ἴδιον μας ὁσάν· ἡ σάν· π. χ-
ώσαν φίλος, σὰν παιδὶ κ.τ.τ.

1) διὰ τοῦ ὥστε ἡ ὁς καὶ τινος τῶν ἐγκλίσεων τῶν ἀνεξαρτήτων προτάσεων τῆς κρίσεως, ἀναλόγως τῆς σημασίας, τὴν ὅποιαν θέλει νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀποτελεσματικήν πρότασιν δ λέγων—τοτούσοιτον πλήθει περιήν ρασιλεύει, ὥστε μέσον τῶν ἑαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εὐωνύμου ἔξω ἦν (= ὥστε ὄντως ἦτο). πλοῖα ἡμῖν πάρεστιν, ὥστε, ὅπῃ ἀν βούλησθε, ἔξαιφνης ἀν ἐπιπέσοιτε (= ὥστε δύνασθε νὰ . . .). τοιούτον τι ἐποίησεν, ὡς πᾶς ἀν ἔγνω ὅτι ἀσμένη ἥκουσε (= ὥστε πᾶς ἤδύνατο νὰ ἔγνοήσῃ . . .).

Σημ. Μετὰ τὸ ὥστε, ὅταν τοῦτο συνδέῃ μὲ τὰ προηγούμενα κατὰ παράταξιν περίοδόν τινα ἡ κώλον περιόδου (§ 282), δύναται νὰ διάρχῃ καὶ ἐγκλισις τῶν προτάσεων ἐπιθυμίας—Πρωταγόρας ἔνδον διατρίβει· ὥστε θάρρει. τοσαῦτα ἔχω λέγειν καλὸς ἔργα· ὥστε μὴ φοβώμεθα.

2) δι^ο ἀπαρεμφάτου, ὅταν τὸ διὰ τῆς ἀποτελεσματικῆς προτάσεως σημαινόμενον παρίσταται ἀπλῶς ὡς δυνατὸν ἐπακολούθημα τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει πράξεως, (ἐκ τῶν συμφραζομένων δὲ γινώσκεται, ἐὰν τὸ δυνατὸν τοῦτο εἶναι τι τὸ πραγματικὸν ἢ ἀπλῶς ἐνδεχόμενον ἀρνησις μή)—τοις θεοῖς χάρις, διτοῖ πολέμιοις σὺν ὀλίγοις ἥλθον, ὥστε βλάψαι μὲν μὴ μεγάλα, δηλῶσαι δὲ ὡν δεόμεθα Εεν. Ἀν. 3,3,14 (πραγματικὸν ἀποτέλεσμα· π. τ. αὐτόθι, ἐν § 7-10, λέγει δ συγγραφεύε). ἐνετύγχανον τάφροις ὅδατος πλήρεσιν, ὡς μὴ δύνασθαι διαβαίνειν ἀνευ γεφυρῶν Εεν. Ἀν. 2,3,10 (= ὥστε νὰ μὴ δύνανται, ὥστε δὲν ἤδύναντο· π. τ. κατωτέρω: ἀλλ' ἐποιοῦντο γεφύρας ἐκ τῶν φοινίκων κλπ.). Εενίας καὶ Πασίων οὐκ ἀποφεύγασιν ἔχω γάρ τριήρεις, ὥστε ἐλεῖν τὸ ἐκείνων πλοῖον 1, 4, 8 (= ὥστε νὰ ἤμπορῷ νὰ συλλάδω ἐνδεχόμενον ἀποτέλεσμα· π. τ. κατωτέρω: ἀλλ' οὐκ ἔγωγε αὐτοὺς διέώξω).

§ 303. Τὸ ὥστε ἡ ὁς μετ^ο ἀπαρεμφπτου λαμβάνεται καὶ πρὸς δίλωσιν α') σηκοποῦ ἐπιδιωκομένού ἡ ἐπιτευχθέντος—ἐπειδὰν σημήνη τῷ κέρατι ὡς ἀναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε (= ἵνα ἀναπαύησθε). διφθέρας ἐνεπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἰτα συγγόνον καὶ συγέσπων, ὡς μὴ ἀπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ δῶρο (= ἵνα μὴ ἀπτηται, καὶ οὕτω οὐχ ἥπτετο). β') δροῦ ἡ συμφωνίας—ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο ἐπὶ τοῖσδε, ὥστε μήτε Ἀμπρακιώτας στρατεύειν ἐπὶ Πελοποννησίους, μήτε Ἀκαρνανας ἐπ' Ἀθηναίους, βοηθεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων (= δηλαδὴ ἐπὶ τῷ δρῳ. . .). Θουκ.

3, 114. Ἀλλὰ πρὸς δῆλωσιν δρου ἡ συμφωνίας σύνηθες εἶναι καὶ τὸ ἐφ' ὃ ἡ ἐφ' ὃ τε συντάσσομενον μετ' ἀπαρεμφάτου κατ' ἀναλογίαν τοῦ ὥστε, ἐνῷ ἄλλως τοῦτο κανονικῶς συντάσσεται μεθ' ὄριστικῆς μέλλοντος—Μειδίας ἡρώτα ἐπὶ τίσιν ἀν σύμμαχος γένοιτο· ὁ δὲ Δευρκυλίδας ἀπεκρίνατο, ἐφ' ὃ τοὺς πολίτας ἐλευθέρους ἔσαν (=ἐπὶ τῷ δρῳ νὰ...). Εεν. Ἐλλ. 3, 1, 20.

Σήμ. Πολλάκις τὸ ὥστε ἐν τῇ συντάξει αὐτοῦ μετ' ἀπαρεμφάτου φαίνεται πλεονάζον καὶ δυνάμενον νὰ ἐλλείπῃ—ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους ὅτε ἔξαγαγεῖν ἐκ Ηύλου Μεσσηνίους (=ἔπεισαν ἔξαγαγεῖν) Θουκ. 5, 35. ἐγὼ αὐτὸν προσπολεμῶν ἐποίησα ὥστε δόξαι τούτῳ τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι Ε. Ἀν. 1, 6, 6 (πδ. 1, 7, 5 πολλοὺς δ' οἴμαι ποιήσειν τὰ παρ' ἐμοὶ ἐλέσθαι).

§ 304. Τὸ μετὰ τοῦ ὥστε ἀπαρέμφατον δύναται

α') νὰ συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ ἀν, ὅταν παρ' αὐτὸν ὑπάρχῃ ἡ ὑποδηλοῦται ὑπόθεσις τοῦ γ' ἡ τοῦ δ' εἰδους (§ 291, 4 καὶ 2)—ἡ ὁψιοιητικὴ προσποιεῖται τὰ βέλτιστα σιτία τῷ σώματι ἐπίστασθαι, ὅτε, εἰ δέοι ἐν παντὶ διαγωνίζεσθαι δροποιόν τε καὶ λατρόν, λιμῷ ἀν ἀποθανεῖν τὸν λατρὸν (=ὅτε λιμῷ ἀν ἀποθάνοι ὁ λατρὸς) Πλ. Γοργ. 464. οἱ θεοὶ μοι οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηγαν, ὅτε καὶ ἰδιώτην ἀν γνῶναι ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαι με δεῖ (=εἰ οὕτως ἐσήμηγαν καὶ ἰδιώτης ἀν ἔγνω) Εεν. Ἀν. 6, 1, 31).

β') νὰ ἔχῃ ἄρνησιν τὸ οὐ, ὅταν εὑρίσκεται ἐν πλαγίῳ λόγῳ καὶ προέρχεται ἐκ προτάσεως ἀκολουθίας τοῦ α' εἰδους (§ 302, 1)—ἔφασαν τοὺς στρατιώτας εἰς τοῦτο τρυφῆς ἐλθεῖν, ὅστ' οὐκ ἐθέλειν πίνειν, εἰ μὴ ἀνθοσμίας εἴη (=εἰς τοῦτο τρυφῆς ἡλθον, ὅστ' οὐκ ἦθελον πίνειν) Ε. Ἐλλ. 6, 2, 6.

§ 305. Αἱ ἀντωνυμίαι οἷος καὶ δσος εἰσάγουσαι ἀποτελεσμάτικὰς προτάσεις συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου, εὑρίσκονται δὲ ἡ κατόπιν τῶν συσχετικῶν των τοιοῦτος καὶ τοσοῦτος ἡ καθ' ἔαυτὰς (ὅπότε ἡ μὲν οἷος=τοιοῦτος ὅτε, ἡ δὲ δσος=τοσοῦτος ὅτε)—οὐκ ἡν ὥρα, οἴα τὸ πεδίον ἄρδειν (=τοιαύτη, ὅτε νὰ...). Σεύθης τοὺς ἄρτους καὶ τὰ κρέα ἐρρίπτει οἴς αὐτῷ ἐδόκει, δσον μόνον γεύσασθαι ἔαυτῷ καταλιπών (=τόσον μόνον, ὅτε νὰ...).

2. Χρονικαὶ προτάσεις.

§ 306. Τὸ διὰ τινος χρονικῆς προτάσεως εἰσαγόμενον ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσεως δηλούμενον εἶναι τι ἡ σύγχρονον (ἐνῷ ἦγὼ ἔγραφον, αὐτὸς ἔπαιζεν) ἢ προτερόχρονον (ἀφ' οὗ ἔλυσε τὸ πρόβλημα, ἔγραψε τὸ θέμα) ἢ ὑστερόχρονον (ἔμελέτησα, ἔως ὅτου ἐνύκτωσε).

§ 307. Εἰς τὴν ἀρχαὶ αἱ γλῶσσαν αἱ χρονικαὶ προτάσεις
 α') εἰσάγονται διὰ τῶν χρονικῶν συνδέσμων πρὸς δήλωσιν μὲν τοῦ συγχρόνου διὰ τοῦ ὅτε, δόπτε, ἥντικα, ἐνῷ ἡ καὶ διὰ τοῦ ἔως, μέχρι, ἔστε (=ἔφ' ὅσον χρόνον), πρὸς δήλωσιν δὲ τοῦ προτεροχρόνου διὰ τοῦ ἔπει (=ἀφ' οὗ), ἔπειδὴ (=ἀφ' οὐ πλέον), ἔξ οὖ, ἀφ' οῦ (=ἀφότου), ὡς (=ἄμα) ἡ καὶ διὰ τοῦ ὅτε, πρὸς δήλωσιν δὲ τοῦ ὑστεροχρόνου ἐνίστε μὲν διὰ τοῦ πρὸιν (=προτοῦ νά, ἔως ὅτου, εἰμή ἀφ' οὗ), συνήθως δὲ διὰ τοῦ ἔως, μέχρι, ἔστε (=ἔως ὅτου).

β') ἔκφέρονται δὲ ἡ δι' ὅριστικῆς ἢ δι' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀν ἡ δι' εὐχτικῆς, αἱ δὲ διὰ τοῦ πρὸιν καὶ δι' ἀπαρεμφάτου.

1) Δι' ὅριστικῆς ἔκφέρονται αἱ χρονικαὶ προτάσεις, ὅταν δι' αὐτῶν δηλοῦται ὡρισμένον τι γεγονός, διαρκοῦντος τοῦ ὅποιου ἡ πρὸ τοῦ ὅποιου ἡ μετὰ τὸ ὅποιον ἔγινεν ἡ γίνεται τι, ἐν τῇ κυρίᾳ προτάσει δηλούμενον (ἀρνησις οὐ)—Κύρος, δτ' ἔπαιδεύετο, πάντων πάντα κράτιστος ἐνομίζετο Ε. Ἀν. 1, 9, 2. ἥντικα δεῖλη ἐγίγνετο, ἐφάνη κονιορτὸς (=καθ' ἦν ὥραν) 1, 8, 8. οἱ στρατιῶται ἔως θέρος ἦν, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐστρέφοντο (=ἔφ' ὅσον) Ε. Ἐλλ. 2, 1, 1. ἐπει κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν (=ἀφ' οὗ) Ε. Ἀν. 1, 1, 2. ἔξ οὗ οἱ τοιοῦτοι πέφηγασι ῥήτορες, τοιαυτὶ συμβαίνει (=ἀφ' ὅτου) Δημ. 3, 32. ξύλα σχίζων τις, ὡς εἰδεις Κέαρχον διελαύνοντα, ἵησι τῇ ἀξένῃ (=ἄμα) 1, 5, 12. ἥλιον γεφέλη προκαλύψασα ἡγράνισε, μέχρι ἔξελιπον οἱ ἀνθρωποι Ε. Ἀν. 3, 4, 8. οὐ πρότερον ἐπαύσαντο Ἀθηναῖς ἐν ὄργῃ ἔχοντες Περικλέα, πρὶν ἔγημίσαν χρήμασιν (=παρὰ ἀφοῦ...) Θουκ. 2, 65.

2) Δι' ὑποτακτικῆς μετὰ τοῦ ἀν ἔκφέρονται αἱ χρονικαὶ προτάσεις, ὅταν τὸ δι' αὐτῶν σημαινόμενον παρίσταται ὡς προσδοκώμενον ἡ ἀοράστως ἐπαναλαμβανόμενον (ἀρνησις μή). Ο ἀν

μετὰ τοῦ δτε, δπότε, ἐπει, ἐπειδὴ ἔνοῦται εἰς μίαν λέξιν καὶ οὕτω παράγονται οἱ σύνδεσμοι δταν, δπόταν, ἐπάν (ἢ ἐπήν), ἐπειδάν—δπόταν βούλη εἰσέναι ώς ἐμέ, ἐπὶ σοὶ ἔσται, ὁ Κῦρος, ἔφη δ πάππος, καὶ δπόταν ἀπίγες, ἔχων ἄπει σὺς ἀν αὐτὸς ἐθέλης Ε. Κ. Π. 1, 3, 14. ἐν φ δ' ἀν τὸ δεῖπνον παρασκευάζηται, ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δέοντα ποιήσομεν 'Ελλ. 3, 1, 24. ἔως ἀν ἐπ' ὅλον ἔχωμεν στρατεύεσθαι, σοῦ ἀφεξόμεθα 4, 1, 38. Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἔκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς, ἐπήν εἰς Βασιλῶνα ἥκωσι 'Αν. 1, 4, 13. μὴ ἀπέλθητε, πρὶν ἀν ἀκούσητε 5, 7, 12. διατρίψω, ἔστ' ἀν δικνήσωσιν οἱ ἄγγελοι, μὴ ἀποδόξῃ ἡμῖν τὰς σπονδὰς ποιήσασθαι.

3) Δι' εὐκτικῆς ἐκφέρονται αἱ χρονικαὶ προτάσεις συνήθως, δταν δηλοῦται ἐπανάληψις πράξεως εἰς τὸ παρελθὸν (ἀρνησις μή)—δτε ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο, πολλοὶ τὸν Κλέαρχον ἀπέλειπον (=δσάκις κτλ. . .). Ε. 'Αν. 1, 6, 12. οἱ Ἕλληνες, ἐπει προτίθοιεν τὰ ἀρματα, διεσταντο 1, 8, 20. περιεμένομεν ἔκάστοτε, ἔως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον Πλ. Φαίδ. 59.

4) Δι' ἀπαρεμφάτου δύνανται νὰ ἐκφέρωνται ἐκ τῶν χρονικῶν προτάσεων αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ πρότιτην, κανονικῶς μέν, δταν ἡ κυρία πρότασις είναι καταφατική, πολλάκις δμως καὶ δταν αὕτη είναι ἀποφατική—ἐπείθοντο καὶ διέβησαν τὸν Εὐφράτην, πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι Ε. 'Αν. 1, 4, 16. πρὶν ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ δμῶν ὡφ' δμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται Δημ. 3, 12. πρὶν Κόνωνα τὴν ναυμαχίαν νικῆσαι, Ἀριστοφάνει γῇ οὐκ ἡν ἀλλ' ἡ χωρίδιον μικρὸν Ψαμνοῦντι Δυσ. 19, 28.

§ 308. Η πρὸς ὑποθετικὰς προτάσεις σχέσις χρονικῶν προτάσεων πολλάκις είναι λίαν καταφανής, ὥστε νὰ δύναται ὁ χρονικὸς σύνδεσμος ν' ἀντικατασταθῇ δι' ἀντιστοίχου ὑποθετικοῦ (ἀρνησις τότε πάντοτε μή)—δπότε μήδ' ὡφ' ἔνδες ἀπόλλυται κακοῦ ἡ ψυχή, δηλον δτι ἀνάγκη αὐτὸς ἀει δν είναι· εἰ δὲ ἀει ὅν, ἀθάνατον Πλ. Πολιτ. 611. δταν τις ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας ἵσχυσῃ, μικρὸν πταῖσμα ἀπαντά διέλυσε (=έάν τις) Δημ. 2, 9.

§ 309. Ἐνίστε εἰς χρονικὴν πρότασιν τιθεται ὄριστικὴ ἡ εὐκτικὴ (ἀπλὴ ἡ δυνητικὴ) ἀντὶ ὑποτακτικῆς (ἢ ἀντὶ ἀπαρεμφάτου ἐπὶ τοῦ πρότιτην) ἔνεκα Ἐλέξεως πρὸς ὑπάρχουσαν ἐν τῇ αὕτῃ περιόδῳ

ὅριστικήν ἡ εὐκτικήν—ἥδεώς ἂν Καλλικλεῖ τούτῳ ἔτι διελεγόμην,
ἔως αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφίονος ἀπέδωκα ρῆσιν ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου
(=ἔως ἂν ἀποδῶ) Πλ. Γοργ. 506. ἐχρῆγ καὶ τοὺς ἄλλους μὴ
πρότερον περὶ τῶν ὁμολογουμένων συμβουλεύειν, πρὶν περὶ τῶν
ἀμφισθητουμένων ἡμᾶς ἐδίδαξαν (=πρὶν διδάξαι) Ἰσοκ. 4, 19.
μὴ σταίη πολύκωπον ὄχημα ναὸς αὐτῷ, πρὶν τάνδε ποτὶ πόλιν
ἀνύσειε (=πρὶν ἂν ἀνύσῃ ἢ πρὶν ἀνύσαι) Σοφ. Τραχ. 658.

3. Ἀναφορικαὶ προτάσεις.

§ 310. Ἐν τῇ διὰ τῶν ἀναφορικῶν συνδέσει τῶν προτάσεων
παρατηροῦμεν τὰ ἔξῆς:

A'. Ἡ ἀναφορικὴ πρότασις χαλαρῶς πως συνδέεται πρὸς
τὴν κυρίαν πρότασιν, προσθέτουσα ἀπλῶς εἰς ταύτην νέον τι, πολ-
λάκις οὐχὶ οὖσιῶνες καὶ δυνάμενον νὰ παραλειφθῇ· ἐν τῇ τοιαύτῃ
δὲ συνδέσει δύναται τὸ ἀναφορικὸν ν' ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ
ἀντιτετοίχου δεικτικοῦ μετὰ καταλλήλου τινὸς παρατακτικοῦ συν-
δέσμου ἢ ἀνεὶ αὐτοῦ—ἀγωνιζέται οἱ θεοὶ εἰσιν, οἱ σὺν ἡμῖν, ὡς
τὸ εἰκός, ἔσονται (=καὶ οὗτοι σὺν ἡμῖν ἔσονται, οὕτω εἰκός
ἔστι) Ε. Ἀν. 3, 1, 21. Κλέαρχος εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας κατε-
σκήνωσεν, ἐξ ὧν διήρπαστο καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἔύλω
(=ἐκ τούτων δὲ) 2, 2, 16. εἰς καλὸν ἡμῖν Ἀνυτος ὅδε παρεκα-
θέζετο, φ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως (=καὶ τούτῳ) Πλ. Μέν. 89.

Αἱ τοιαῦται ἀναφορικαὶ προτάσεις καλοῦνται προσθετικαὶ
ἀναφορικαὶ προτάσεις καὶ ἑκφέρονται καθ' οἰανδήποτε τῶν
ἐγκλίσεων τῶν προτάσεων κρίσεως ἢ ἐπιθυμίας.

B'. Ἡ ἀναφορικὴ πρότασις στεγῶς συνδέεται μὲ τὴν κυρίαν
προσδιορίζουσά τινα τῶν κυρίων ἡ δευτερευόντων ὅρων αὐτῆς
ὑπάρχοντα ἢ νοούμενον· ἡ τοιαύτη ἀναφορικὴ πρότασις καλεῖ-
ται προσδιοριστικὴ καὶ δύναται ἐν τῷ συνόλῳ τῆς νὰ ἐπέχῃ
ἢ θέσιν ἐπέχει ὁ ὑπ' αὐτῆς προσδιοριζόμενος ὅρος τῆς κυρίας
προτάσεως, ἦτοι

α') διποκειμένου—ἔθεον ὁμόσε οἷς εἴρητο καὶ οἱ ἴππεῖς
(=ἐκεῖνοι, οἵτις . . ., οἱ διαταχθέντες) Ε. Ἀν. 3, 4, 4.

β') κατηγορουμένου—οὗτός ἔστιν, ὃς ἀπέκτεινε τοὺς στρα-
τηγοὺς (=ὁ ἀποκτείνας, ὁ φονεύς) Ε. Ἐλλ. 2, 3, 32).

γ') ἀντικειμένου—εἴρηκ' ἡ νομίζω συμφέρειν Δημ. 3, 36.

δ') παραθέσεως ἡ ἐπεξηγήσεως—ἡλθον Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάο-
ζος καὶ Μιθραδάτης, οἱ ἡσαν Κύρῳ πιστότατοι Ε. Ἀν. 2, 5, 35.
σὺ πρῶτος, δὲ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην, διὰ τοῦ σοῦ δοκεῖ 1, 6, 9.

ε') ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ—παρήγγειλαν νεανίσκοις, οἱ
ἔδοκουν αὐτοῖς θρασύτατοι εἰναι, παραγενέσθαι Ε. Ἐλλ. 2, 3, 23.

ζ') ἄλλου προσδιορισμοῦ οἰουδήποτε—τὰ βέλτιστα ὅν ἂν
ἀκούσητε αἴρεταίτε (=τῶν ἀκουσθησομένων) Δημ. 2, 31. βαδί-
ζει ὅποις βούλεται (πθ. βαδίζει οἶκαδε) 1, 12.

§ 311. Πολλάκις ἡ προσδιοριστικὴ ἀναφορικὴ πρότασις, λάμ-
βανομένης ὑπὸ ὅψιν τῆς ἐσωτερικῆς (ἥτοι τῆς λογικῆς) σχέσεως
αὐτῆς πρὸς τὴν κυρίαν, εὑρίσκεται ἵσοδυναμοῦσα πρὸς αἰτιολο-
γικὴν ἡ τελικὴν ἡ ἀποτελεσματικὴν ἡ ὑποθετικὴν πρότασιν (μὴ
καθαραὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις). Περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν τοιού-
των μὴ καθαρῶν ἀναφορικῶν προτάσεων παρατηροῦμεν τὰ ἔξης:

α') Αἱ ἀναφορικαὶ αἰτιολογικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ἀξ
ἄγκλισεις καὶ αἱ αἰτιολογικαὶ (§ 288 β')—ἄτοπα λέγεις, δὲ
Σώκρατες, διὰ γε κελεύεις ἐμὲ νεώτερον ὅντα καθηγεῖσθαι (=ὅτι
κελεύεις) Ε. Ἀπ. 2, 3, 15.

β') Αἱ ἀναφορικαὶ τελικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ὅρι-
στικὴν μέλλοντος χρόνου (ἥ μετὰ ἴστορικὸν χρόνον καὶ κατ'
εὔκτικὴν μέλλοντος)—φημὶ δεῖν πρὸς Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμ-
πειν, ἡ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ (=ἴνα δι-
δάξῃ... παροξύνῃ) Δημ. 2, 11. οἱ τριάκοντα ἡγέθησαν ἐφ' ὃ τε
συγγράψαι νόμους, καθ' οὕστινας πολιτεύσοιντο (=ἴνα κατ' αὐ-
τοὺς πολιτεύωνται) Ε. Ἐλλ. 2, 3, 11.

γ') Αἱ ἀναφορικαὶ ὑποθετικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται καθ' ἀξ
ἄγκλισεις καὶ αἱ ἀντίστοιχοι ὑποθετικαὶ (§ 291 κ. ἑ.)—ἢ μὴ
οἶδα οὖδὲ οἶσμαι εἰδέναι (=εἰ τινα μὴ οἶδα) Πλ. Ἀπολ. 21. οἱ
Πέρσαι, δὲ ἀν γνῶσι μὴ ἀποδιδόντα χάριν, κολάζουσιν ἴσχυρῶς
(=ἐάν τινα γνῶσι) Ε. Κ. Π. 1, 2, 7. ἐγὼ δικούην ἀν εἰς τὰ
πλοῖα ἐμβαλνειν, ἢ ήμιν δοίη Κύρος (=εἰ τινα ήμιν δοίη) Ε.
Ἀν 1, 3, 17. οὐκ ἀν ἐπεχειροῦμεν πράττειν ἢ μὴ ἡπιστάμεθα
(=εἰ τινα μὴ ἡπιστάμεθα) Πλ. Χαρμ.

δ') Αἱ ἀναφορικαὶ ἀποτελεσματικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται
καθ' ἀξάγκλισεις καὶ αἱ ἀποτελεσματικαὶ (§ 302)—τίς οὕτω
πόρρω τῶν πολιτικῶν ἦν πραγμάτων, διτις οὐκ ἐγγὺς ἡναγκάσθη

γενέσθαι τῶν συμφορῶν (= ὥστε οὐκ ἡναγκάσθη) Ἰσοχ. 4, 113. οὐκ ἦν ὄρα, οἷα τὸ πεδίον ἀρδειν (= ὥστε ἀρδειν) Ε. Ἀν. 2, 3, 13.

§ 312. Αἱ καθαραὶ προσδιοριστικαὶ ἀναφορικαὶ προτάσεις ἐκφέρονται κανονικῶς διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν προτάσεων τῆς κρίσεως, σπανίως δὲ καὶ διὰ τῶν ἐγκλίσεων τῶν προτάσεων ἐπιθυμίας—οὐκ ἔστι δίκαιον τὴν χάριν, ἢ πᾶσαν ἔδλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσι τοὺς νόμους τούτους διπάρχειν, τὴν δὲ ἀπέχθειαν, διὸ ἡς ἀν ἀπαντες ἀμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι Δημ. 3, 13. οὐκ ἔστιν ἡτις τοῦτον ἔτιλη Εὑρ. Μήδ. 1339. οἷμαι ἀν ἡμᾶς τοιαῦτα παθεῖν, οἷα τοὺς ἔχθρους αἱ θεοὶ ποιήσειαν Ε. Ἀν. 3, 2, 3.

Σημ. Ἐν πλαγίῳ λόγῳ δύναται μὲν νὰ μένῃ ἐν τῇ ἀναφορικῇ προτάσει ἡ ἐγκλίσις τοῦ εὐθέος λόγου, δύναται δὲ καὶ νὰ διπάρχῃ ἀντ' αὐτῆς ἡ εὐκτική τοῦ πλαγίου λόγου—Ἐνοφῶν ἐπήρετο τὸν Ἀπόλλω τίνι ἀν θεῶν θύμων κάλλιστα ἐλθοι τὴν ὁδόν, τὴν ἐπινοεῖ Ε. Ἀν. 3, 1, 6. εἰπεν δὲ Φυλλίδας τῷ εἰργμοφύλακι ὅτι. ἀνδραὶ ἄγοι, ὃν εἰρξαι δέοις (= ὃν ἔδει) Ε. Ἑλλ. 5, 4, 8.

Ἐγίστε δὲ καὶ εἰς τὰς ἀναφορικὰς προτάσεις ἡ ἐγκλίσις αὐτῶν εἶναι καθ' ἔλξιν (§ 309)—ἔρδοι τις, ἢν ἔκαστος εἰδείη τέχνην (ἀντὶ : ἢν ἀν εἰδῇ) Ἀριστοφ. Σφῆκ. 143. βοὸς ἀν τις ἔχων σῶμα, ἀνθρώπου δὲ γνώμην, οὐκ ἀν ἐδύνατο πράττειν, οὐδεούλετο (ἀντὶ : ἀ βούλεται) Ε. Ἀπομν. 1, 4, 14.

Ιδιαίτεραι παρατηρήσεις περὶ τῶν ἀναφορικῶν προτάσεων.

§ 313. Η ἀναφορική πρότασις ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς κανονικῶς πρέπει νὰ ἀκολουθῇ μετὰ τὴν πρότασιν τὴν περιέχουσαν τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρεται αὕτη—ἔδοξε τῷ δῆμῳ τριάκοντα ἀνδρας ἐλέσθαι, οἱ νόμους συγγράψουσι. Οὕτω κανονικῶς ἐπιτάσσεται ἡ ἀναφορική πρότασις, ὅταν εἴαις οἰονεὶ ἐπεξήγησες προηγουμένου δεικτικοῦ—χρὴ τὸν καθάπτειν, ὃς κε θάνησιν Ἰλ. T, 288. ταῦτα χρὴ ποιεῖν, ὅσα δὲ θεός ἐκέλευσε Ε. Ἀν. 3, 1, 7.

Πλειστάκις διμως ἡ ἀναφορική πρότασις προτάσσεται τῆς κυρίας, ἵδια ὅταν διάλογος ἐκφέρεται μετ' ἐμφάσεως· τότε δὲ πολλάκις ἐπαναλαμβάνεται ἡ ὑπὸ τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως δηλούμενη ἔννοια διά τενος δεικτικῆς λέξεως—ὅν οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἀποθηῆσκει νέος. ὃν στήσεις πόλις, τοῦτο χρὴ κλύειν Σοφ. Ἀντιγ. 666. ὅπότεροι ἀν σὺν τοῖς θεοῖς ταῖς ψυχαῖς ἐρρωμενέστεροι ἴωσιν ἐπε-

τούς πολεμίους, τούτους ως ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἀντίοι οὐ δέχονται.

Πλειστάκις δὲ πάλιν ἔνεκα στενωτάτης συνδέσεως ἡ ἀναφορικὴ παρεμβάλλεται μεταξὺ τῶν ὅρων τῆς κυρίας, ἐπιτασσομένη εὐθὺς μετὰ τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται—Κλέαρχος Τολμίδην, ὃν ἐτύγχανεν ἔχων παρ' ἑκυτῷ κήρυκα, ἀνειπεῖν ἐκέλευσε.

Ἐκ τούτου προέρχεται ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν κυρίᾳ καὶ ἀναφορικῇ πρότασις εὑρίσκονται πολλάκις συμπεφυρμέναι, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία μεταβάλλει πτῶσιν καὶ τίθεται καθ' ἥν πτῶσιν καὶ ἡ λέξις τῆς κυρίας προτάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται, ἢ τὰνάπαλιν (*ἐλέξις, ἀφομοιώσις*)—οὓς ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὕσης ἀπολωλέκαμεν (=τοὺς συμμάχους, οὓς...) Δημ. 3, 28. Ἡριππίδας ἐπορεύετο σὺν ἣ εἰχε δυνάμει (=σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἰχε) Ε. Ἐλλ. 4, 1, 23. εἰς ἣν ἀφίκοντο κώμην, μεγάλη ἥν (=ἢ κώμη, εἰς ἣν ἀφίκοντο) Ε. Ἀν. 4, 4, 2. νῆσος, ὃσαι πρῶται εὐρύσκονται ἄγχι θαλάσσης, ἔλκωμεν (=νῆσος, ὃσαι ...) Ἰλ. Ξ, 75.

Κανονικῶς τὸ ἀναφορικὸν λαμβάνει τὴν πτῶσιν τοῦ δεικτικοῦ, ὅταν τοῦτο παραλείπεται εἰς ἐμπροθέτους προσδιορισμούς—συμβουλευόμεθά σοι τί χρή ποιεῖν περὶ ὧν λέγεις (=περὶ τούτων, ἢ λέγεις) Ε. Ἀν. 2, 1, 16. λέγω πάντας εἰσφέρειν, ἀφ' ὃσων ἔκαστος ἔχει, τὸ ἵσον (=τὸ ἵσον ἀπὸ τούτων, ὃσα ἔκαστος ἔχει) Δημ. 2, 31).

Σημ. Μετὰ τοῦ δεικτικοῦ παραλείπεται καὶ ἡ πρόθεσις, ὅταν ἀκολουθῇ τὸ ἀναφορικὸν μὲ τὴν αὐτὴν πρόθεσιν—ἄν τις τὰ παρόντ' ἀναλώσῃ πρὸς ἢ μὴ δεῖ, οὐκ ἔστιν αὐτῷ τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἢ δεῖ (=πρὸς ταῦτα, πρὸς ἢ δεῖ) Δημ. 3, 19.

§ 314. Πολλάκις παραλείπεται τὸ ῥῆμα τῆς ἀναφορικῆς προτάσεως νοούμενον εὐκόλως ἐκ τῶν συμφραζομένων—λέξιον, Ὁ Ξενοφῶν, ἀπερ καὶ πρὸς ἡμᾶς (ἐνν. ἐλεξας) Ε. Ἀν. 4, 1, 34.

Συγηθεστάτη δὲ εἶναι ἡ παράλειψις τοῦ ῥήματος εἶναι ἐν ἀναφορικῇ προτάσει—συμβουλεύω σφύζεσθαι ὑμῖν δηγη δυνατὸν (ἐνν. ἔστι) Ε. Ἀν. 2, 1, 19. θόρυβος καὶ δοῦπος ἥν, οἷον εἰκὸς φόβου ἐμπεσόντος γίγνεσθαι 2, 2, 19 (π. § 32).

§ 315. Ἐκ συμφύρσεων ἀναφορικῆς καὶ κυρίας προτάσεως ἢ παραλείψεων τοῦ δεικτικοῦ ἢ τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας προτάσεως ἢ ἀφομοιώσεων τῆς πτώσεως τοῦ ἀναφορικοῦ πρὸς τὸ δει-

κτικὸν καὶ τὰνάπαλιν προηγθον ἰδιόρρυθμοί τινες συντάξεις ἢ σημασίαι τῶν ἀναφορικῶν, ἐλλειπτικαὶ ἐκφράσεις κ.τ.τ. Οὕτω

α') Τὸ ὄσπερ τις καὶ ἄλλος ἡ ὡς τις καὶ ἄλλος λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ «ὑπὲρ πάντα ἄλλον» ἢ «ὅσον οὐδεὶς ἄλλος» (πδ. § 297), τὸ δὲ ὅτι μὴ τὴν σημασίαν τοῦ «πλήν», «παρὰ μόνον»—καὶ ἀρχεσθαι ἐπίσταμαι ὡς τις καὶ ἄλλος Ε. Ἀν. 1, 3, 13. οὐκ ἦν κρήνη δ., τι μὴ μία ἐν τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύλου Θουκ. 4, 26.

β') Μετὰ τὸ ὄσπερ ἡ ὡς ἀκολουθεῖ πλαγία πτῶσις ἀντὶ δηγομαστικῆς—ἐπικύψαντα ἔδει ριφοῦντα πίνειν ὄσπερ βοῦν (=ὄσπερ πίνει βοῦς) Ε. Ἀν. 4, 5, 32. ἐφυλάττοντο ὄσπερ πολεμίους ἀλλήλους 2, 4, 10.

γ') Ἡ ἀναφορικὴ ἀντωνυμία οἶος

1) ἐκφέρεται μετὰ τοῦ ἀρθρου ὡς κοινόν τι ἐπίθετον πρὸ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν—ἔγνωμεν τοῖς οἴοις ἥμεν τε καὶ ὑμῖν χαλεπὴν πολιτείαν εἰναι δημοκρατίαν (=τοῖς οὖσι τοιούτοις, οἷοι ἐσιμεν ἥμεν τε καὶ ὑμεῖς) Ε. Ἑλλ. 2, 3, 35.

2) λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ «πρόθυμος» ἢ «ἄξιος»—Μειδυλίδης οἶος ἦν ἐπεξιέναι τῷ Δεωκράτει Δημ. 44, 19. ταῦτα ἤκουον ἀνδρός τινος οὐδαιμῶς οἶου ψεύδεσθαι 2, 17.

3) λαμβάνει τὴν σημασίαν τοῦ «καθὼς» ἢ τοῦ «πώς»—τοῦτο νομίζω προστάτου ἔργον εἰναι οἶου δεῖ (=προστάτου καθὼς πρέπει, ἔργον προστάτου τοιούτου, οἶον δεῖ εἰναι τὸν προστάτην) Ε. Ἑλλ. 2, 3, 51. ἀνὴρ οἶος ἔμπειρος πολέμου (=ἔμπειρός πως) Δημ. 2, 18.

δ') Λέγεται οὐδεὶς δστις οὐ, οὐδενὸς δτον οὐ, οὐδενὶ δτῳ οὐ, οὐδένα δντιν' οὐ κλπ. μὲ τὴν σημασίαν «πᾶς ἐν γένει», «παντὸς ἐν γένει» κλπ.—Γοργίας οὐδενὶ δτῳ οὐκ ἀπεκρίνατο (=οὐδεὶς ἐστιν δτῳ οὐκ...=εἰς πάντας ἐν γένει) Πλ. Θεατ. 178.

Σημ. Όμοία ἰδιόρρυθμία συντάξεως ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς φράσεις θαυμαστὸς δσος, θαυμαστοῦ δσου κλπ. οὐράνιον δσον, θαυμαστῶς ὡς, θαυμασίως ὡς, ὑπερφυῶς ὡς—μετὰ ἴδρωτος θαυμαστοῦ δσον (=θαυμαστῶς πολλοῦ) Πλ. Πολιτ. 350. ἥμάρτηκεν οὐράνιον δσον Ἀριστοφ. Βάτρ. 1136· Ἀρχέλαος θαυμασίως ὡς ἀθλιος γέγονε (=θαυμασίως πολὺ) Πλ. Γοργ. 471. ὑπερφυῶς ὡς χαίρω Πλ. Συμπ. 173.

ε') τὰ ἀριστολογικὰ ἀναφορικὰ (δστις, δποτος, δπως, κλπ.)

μὲ τὸ δῆ, δήποτε ἡ οὖν καθίστανται ισοδύναμα πρὸς ἀόριστα
ἡ ἀρνητικά—έξαπλνης ἀνέλαμψεν οἰκία ὅτου δὴ ἐνάψαντος (=τι-
νὸς) Ε. Ἀν. 5, 2, 23, οὕτε δὲ ἔχθραν οὐδεμίαν οὕτε διὰ φιλονι-
κίαν οὐδὲ δὴ τινοῦν τοῦτον τὸν ἀγῶνα προειλόμην (=οὐδεμίαν ἀπο-
λύτως) Δυκ. 6. πέπρακται νυνὶ τοῦθ' ὁ πωσδήποτε (=πώς, κα-
πως, ἔνισι καὶ ἔτσι) Δημ. 3, 7. τοὺς ἵατρούς σὺ ἀνδρείους καλεῖς;
οὐδὲ δὲ πωστιοῦν (=οὐδαμῶς, ἀπολύτως ὅχι) Πλ. Δαχ. 195.

IV. Δευτερεύουσαι προτάσεις ἐρωτήσεως. ἡ πλάγιαι ἐρωτήσεις.

§ 316. Αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις ἐρωτήσεως καλοῦνται
καὶ πλάγιαι ἐρωτήσεις (πθ. § 4, γ' καὶ 9, β'), τίθενται δὲ ὡς
συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας ὥρμάτων, τὰ δποτα ἔχουν τὴν σημα-
σίαν τοῦ ἐρωτᾶν, ἀπορεῖν, ἔξετάζειν, γινώσκειν, βουλεύεσθαι·
φροντίζειν κ. τ. τ. ἡ λέγειν, δεικνύειν κ. τ. τ.—Δερκυλίδας πέμ-
πει πρὸς Φαρνάδαζον καὶ ἐρωτᾷ πότερον βούλεται εἰρήνην ἢ
πόλεμον ἔχειν Ε. Ἐλλ. 3, 2, 1. ὅπως ἀμυνούμεθα οὐδεὶς ἐπιμε-
λεῖται (=πῶς) Ε. Ἀν. 3, 1, 14.

§ 317. Αἱ πλάγιαι ἐρωτήσεις α') εἰσάγονται

1) διὰ λέξεων, δὲ ὃν εἰσάγονται καὶ αἱ εὐθεῖαι ἐρωτήσεις
(τις, ποῖος, πόσος κλπ. ποῦ, πόθεν, πῶς κλπ. § 225, β').

2) διὰ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων, συνήθως
τῶν ἀοριστολογικῶν (ὅστις, δποτος, ὄπόσος κλπ. ὅπου, ὅπως
κλπ., ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ δέ, οἷος, δσος κλπ. οὗ, ὡς κλπ. § 109
κ. ἑ.). 3) διὰ τοῦ εἰ. 4) ἐπὶ διπλῆς, ἣτοι διαζευκτικῆς ἐρωτή-
σεως, διὰ τοῦ πάτερον—ἢ, εἰ—ἢ, εἴτε—εἴτε (§ 225, β').

β') ἐκφέρονται δὲ

1) μετ' ἀρκτικὸν μὲν χρόνον καθ' ἥν ἔγκλισιν θὰ ἐξεφέροντο
καὶ ὡς εὐθεῖαι ἐρωτήσεις (§ 227)—ἐρωτᾷ πότερον βούλεται εἰ-
ρήνην ἢ πόλεμον ἔχειν (εὐθ. ἐρ. πότερον βούλει...). δπόσοι ἀπέ-
θηγμον, Κτηγσίας λέγει (εὐθ. ἐρ. πόσοι ἀπέθηγμον);) σκεπτέον
μοι δοκεῖ εἰναι, ὅπως τὰ ἐπιτήδεια ἔξομεν (εὐθ. ἐρ. πῶς ἔξομεν);
οἱ γονεῖς προθυμοῦνται, ὅπως ἂν εὐδαιμονοίης (πθ. πῶς ἂν εὐ-
δαιμονοίη δι παις);) οὐκ ἔχω δι, τι δῶ (εὐθ. ἐρ. τι δῶ);.

2) μετὰ ιστορικὸν δὲ χρόνον συνήθως μὲν κατ' εὐκτικὴν τοῦ
πλαγίου λόγου, ἀλλὰ καὶ καθ' ἥν ἔγκλισιν θὰ ἐξεφέροντο ὡς

εύθεται ἐρωτήσεις (ἴδιᾳ δὲ διατηρεῖται ή δυνητική εὐχτική)—ἐπήρετο, πότερον βούλοιτο σπονδᾶς ἔχειν ή πὸλεμον; ἦρετο, εἰ τι παραγγέλλοι (εὐθ. ἐρ. παραγγέλλεις τι, ὃ Κῦρε;). ἥλαυνον, ὡς προΐδοιεν, τι τάμπροσθεν εἶη (εὐθ. ἐρ. τι ἔστι;). ὁ Ἐτεόνεκος ἀπόρως εἶχε, τι χρῆτο τῷ πράγματι (εὐθ. ἐρ. τι χρῶμαι; ὑποτ.). ἕθαυμασε τίς παραγγέλλει καὶ ἦρετο ὅτι εἶη τὸ σύνθημα. ἥρώτα Μειδίας ἐπὶ τίσιν ἀν σύμμαχος γένοιτο (εὐθ. ἐρ. ἐπὶ τίσιν ἀν σύμμαχος γενοίμην;).

Σημ. 1. Τὸ εἰλικρίνη πλαγίαν ἐρώτησιν συντάσσεται μὲν μὲ δριστικὴν η εὐχτικὴν, ἀλλὰ καὶ μὲ διποτακτικὴν—εἰ δίκαια ποιήσω οὐκ οἶδα (εὐθ. ἐρ. δίκαια ποιήσω;). τὸν θεὸν ἐπηρώτων, εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν (εὐθ. ἐρ. παραδῶμεν;) Θουκ. 1, 25. οὐκ οἶδα, εἰ Χρυσάντα δῶ τὰ ἐκπώματα (εὐθ. ἐρ. Χρυσάντα δῶ; =νὰ δώσω;) Ε. Κ. Π. 4, 16. Σπανίως δὲ τίθεται ἐν τούτοις ἔαν μεθ' διποτακτικῆς—σκέψαι, ἔαν τόδε σοι ἀρέσκῃ (εὐθ. ἐρ. ἀρέσκει σοι τόδε;) Ε. Ἀπ. 4, 4, 12 (πδ. Ε. Ἀν. 7, 3, 37 σκέψαι, εἰ ὁ Ἑλληνικὸς νόμος κάλλιον ἔχει).

Σημ. 2. Εἰς τὰς διὰ τοῦ δπως (=πῶς, κατὰ τίνα τρόπον) εἰσαγομένας πλαγίας ἐρωτήσεις, τὰς ἔξαρτωμένας ἐκ δρημάτων σημαινόντων «σκέπτεσθαι» η «φροντίζειν» η ἄρνησις κανονικῶς είναι μή, διότι αὗται κυρίως είναι προτάσεις ἐπιθυμίας, συγγενεύουσαι πρὸς τὰς τελεικὰς προτάσεις—Κῦρος βουλεύεται, δπως μή ποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ (=πῶς δὲν θὰ είναι...). Κύρος ἐπεμέλετο, δπως οἱ δουλεύοντες μή ἀσιτοι ἔσοιντο.

‘Ομοίως εἰς τὰς διὰ τοῦ εἰσαγομένας πλαγίας ἐρωτήσεις η ἄρνησις είναι κανονικῶς μή (πδ. § 291, 4, σγμ.)—Σωκράτης ἕθαυμαζεν, εἰ μή φανερόν ἔστιν ὅτι τὰ δαιμόνια οὐ δυνατόν ἔστιν ἀνθρώποις εὑρεῖν (εὐθ. ἐρ. οὐ φανερόν ἔστιν; ...) Ε. Ἀπ. 1, 1, 13.

Σημ. 3. Τὸ δπως μὲ δριστικὴν μέλλοντος χρόνου (η διποτακτικὴν ἀορίστου σπανίως) εἰσάγει ἀνεξάρτητον πρότασιν δηλοῦσαν ἔντονον προτροπὴν η παραίνεσιν—δπως ἔσεσθε ἀνδρες ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας ής κέκτησθε (=κοιτάξετε νὰ φανῆτε). δπως μή, ὃ ἔτατρε, δ σοφιστῆς ἔξαπατήση ήμᾶς Πλ. Πρωτ. 313.

§ 318. ‘Ως πλάγιαι ἐρωτήσεις λαμβάνονται καὶ αἱ διὰ τῶν Εμμ. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικὸν “Εκδ. Γ” 1924. 12

ὅποθετικῶν ἐν γένει συνδέσμων εἰσαγόμεναι προτάσεις αἱ ἀκολουθοῦσαι μετὰ προτάσεις ἔχούσας τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποπείρας. Ἐν τοῖς τοιούτοις δὲ ὅποθετικὸς σύνδεσμος ἐρμηνεύεται διὰ τοῦ «ἴσως», ἢ «μήπως» ἢ «μήπως θά» — Αἰνείας βῆ δὲ ἡμεν Πάνδαρον διεζήμενος, εἰ που ἐφεύροι Ἰλ. Ε. 168. ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνετ, εἰ πως δύναιτο παῦσαι τὰς ὅποψίας.

V. Ἐνδοιαστικαὶ προτάσεις.

(ἥτοι διὰ τοῦ μὴ εἰσαγόμεναι, ἀνεξάρτητοι ἢ ἐξηρτημέναι).

§ 319. *Προεισαγωγή*. Εἶδομεν (§ 224) ὅτι ἐκ τῶν δύο ἀποφατικῶν μορίων (*οὐ καὶ μὴ*) τὸ μὴ λαμβάνεται πρὸς δήλωσιν τοῦ ὅτι δὲ λέγων δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σημανόμενον. Διὸ λαμβάνεται γενικῶς εἰπεῖν πάντοτε, ὅταν πρόκειται νὰ ἐκφρασθῇ τι τὸ ἀνεπιθύμητον διὰ τὸν λέγοντα, ἥτοι ἐπὶ ἀπαγορεύσεως, ἀποτροπῆς, ἀπευχῆς κ. τ. τ. Ἐπομένως.

§ 320 α') καὶ προτάσεις φόδου καὶ ἐνδοιασμοῦ ἐν γένει δηλωτικαὶ, ὡς σημαίνουσαὶ τι τὸ μὴ ἐπιθυμητὸν διὰ τὸν λέγοντα, φυσικὸν εἰναι νὰ εἰσάγωνται διὰ τοῦ μὴ (=μή, μήπως, νὰ μή)— ὥμοι ἐγώ, μή τίς μοι ὄφαλνησι δόλον ἀθανάτων Ὁδ. ε, 356. μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν Πλ. Γοργ. 462.

β') ἐπειδὴ σημασίαιν ἐπιθυμίαις ἐνέχουν καὶ προτάσεις ἐρωτηματικαὶ (ἰδίᾳ ἀπορηματικαὶ), δύνανται καὶ τοιαῦται προτάσεις νὰ εἰσάγωνται διὰ τοῦ μή, ὅπως αἱ ἐνδοιαστικαὶ—πότερον βέλιν φῶμεν ταῦτα εἰναι ἢ μὴ φῶμεν; ὁ τοιοῦτος μὴ δῷ δίκην; (=νὰ μή . . .); μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διαφθείρουσι τοὺς νέους; ⁽¹⁾.

§ 321. Τῆς ἐνδοιαστικῆς προτάσεως συνήθως προτάσσεται δῆμά τι ἐκφράζον τὴν ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ λέγοντος (φοβοῦμαι, δέδοικα, ὑποπτεύω, φυλάττομαι, ὄρω κ. τ. τ.) καὶ τότε ἢ

(¹) Εἰς προτίσεις εἰσαγομένας διὰ τοῦ μή, οἷα ἢ τελευταία, ἀναιμένεται παρὰ τοῦ ἐρωτῶντος ἀπάντησις ἀρνητικὴ (*οὐ*), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν διὰ τοῦ οὐ εἰσαγομένην δομοίαν ἐρώτησιν — *οὐχ* οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διαφθείρουσι τοὺς νέους; (*Απ. Ναι*).

ἐνδοιαστικὴ πρότασις παρουσιάζεται ώς ἐξηρτημένη ἐκ τοῦ ῥήματος τούτου πρότασις—δεῖδω, μή τι πάθησιν Ὀδυσσεὺς Ἰλ. Δ. 470. Ἀριαῖος καὶ Ἀρτάοζος κελεύουσι φυλάττεσθαι, μὴ διμῆν ἐπιθῶνται τῆς νυκτὸς οἱ βάρβαροι Ε. Ἀν 2, 4, 16. δρα, ὡς μακάριε, μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κινδυνεύῃς Πλ. Πρωτ. 314. φοβούμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἡμαρτήκαμεν Θουκ. 3, 53.

§ 322. Αἱ ἐνδοιαστικαὶ προτάσεις, ὅταν εἰναι ἀνεξάρτητοι ἢ ἐξαρτῶνται ἐκ προτάσεως ἔχούσης ῥῆμα χρόνου ἀρκτικοῦ, ἐκφέρονται

α') καθ' ὅριστικήν, ὅταν τὸ πρόκαλοῦν τὸν φόβον λαμβάνῃ ὁ λέγων ὡς τι πραγματικὸν (μήπως ἔγινεν ἢ γίνεται ἢ θὰ γίνη τι) —μὴ τοῦτο οὐ καλῶς ὡμολογήσαμεν; Πλ. Μέν. 89. μὴ τι νεώτερον ἀγγέλλεις; Πλ. Πρωτ. 31. δρα, μὴ πολλῶν ἐκάστῳ ἡμῶν χειρῶν δεήσει καὶ ὀφθαλμῶν (=μήπως θὰ...) Ε. Κ. Π. 4, 1, 18.

β') καθ' ὑποτακτικήν, ὅταν τὸ πρόκαλοῦν τὸν φόβον λαμβάνῃ ὁ λέγων ὡς τι προσδοκώμενον—μὴ ἀγροικότερον ἢ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν. δέδοικα, μὴ οἱ ἀπειλὰς ἐκτελέσωσι θεοί Ἰλ. 1, 244. δκνῶ, μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται Δημ. 1, 17.

§ 323. "Οταν εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ὑπάρχῃ χρόνος [στορικός, ἢ ἐξηρτημένη ἐνδοιαστικὴ πρότασις ἐκφέρεται κατ' εὐκτικήν, (σπανίως δὲ καθ' ὑποτακτικήν)]—τὴν ὑπερβολὴν τῶν δρέων ἐδεδοίκεσαν, μὴ προκαταληφθείη. Κλέαρχος οὐχ ἀπέκλινε φυλαττόμενος, μὴ δοκοίη φεύγειν. τὸ ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐπιχειρῆσαι σφαλερὸν ἐδόκει εἰναι, μὴ εἰς τὰ ὅπλα ὀρμήσωσιν οἱ στρατιῶται καὶ ἀπολέσωσι πάντα τὰ πράγματα, τό τ' αὖ ἀπολλύναι συμμάχους δεινὸν ἐφαίνετο εἰναι, μὴ τινα διαδολὴν σχοτεν Ε. Ἐλλ. 2, 1, 2.

§ 324. Ἐνδοιαστικὴ τις πρότασις δύναται νὰ εἰσάγεται καὶ διὰ τοῦ μὴ οὐ, ὅταν πρόκειται νὰ δηλωθῇ ὅτι ὁ λέγων φοβεῖται σχι μήπως γίνη, ἀλλὰ μήπως δὲν γίνη τι—δέδοικα μὴ οὐκ ἔχω ἴκανούς, οἰς δῷρα δῶ. Ξενοφῶν ἐφοβεῖτο μὴ οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν τὴν βασιλέως.

Σημ. Πολλάκις τὸ οὐ τοῦτο ἀνήκει σχι εἰς ὅλην τὴν ἐνδοιαστικὴν πρότασιν, ἀλλ' εἰς τινα μόνον λέξιν αὐτῆς—μὴ οὐ τοῦτ' ἢ χαλεπόν, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρῶν (=οὐχὶ τοῦτο) Πλ. Ἀπολ. 39.

§ 325. Ὑπάρχουν καὶ προτάσεις εἰσαγόμεναι ἀντιθέτως διὰ τοῦ οὐ μὴ καὶ διποτακτικῆς (ἢ σπανιώτερον δι' ὅριστικῆς μέλλοντος) — ἀν τὴν πρὸς τοὺς τυράννους ἀπιστίαν σφίζητε, οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε Δημ. 6, 24. οὐ τοι μὴ ποτέ σ' ἐκ τῶνδ' ἔδρανων, ω̄ γέρον, ἀκοντά τις ἀξεῖ Σοφ. Οἰδ. Κ. 175. (¹)

Σημ. Ἐνδοιαστική τις πρότασις δύναται νὰ εἰσάγεται καὶ διὰ τοῦ δπως μή—δέδοιχ' ὅπως μὴ λιαν φανῆς σοφὴ Εὐρ. Ἰππολ. 518. ὄρατε ὅπως μὴ αἴσχιον πράξομεν Θουκ. 1, 82.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

ΟΙ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

A' — Τὸ ἀπαρέμφατον.

§ 326. Τὸ ἀπαρέμφατον ἀρχῆθεν ἦτο ρήματικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν οὐδετέρου γένους (πλαγίας πτώσεως, συνήθως δοτικῆς καθαρᾶς ἢ τοπικῆς). Ἐλαμβάνετο δὲ κυρίως μετὰ ρήματα σημαίνοντα «κινεῖσθαι» ἢ «πέμπειν» ἢ «δίδειν» ἢ μετὰ φράσιν ἔχουσαν τοιαύτην τινὰ σημασίαν πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἐννοίας αὐτῶν καὶ ἐδήλου σκοπὸν ἢ ἀποτέλεσμα. Οὕτω εὑρίσκεται συχνάκις ίδιᾳ παρ' Ὁμήρῳ — ἥδηθεν Ἰδαῖος ίτω κολλας ἐπὶ νῆας εἰπέμεν Ἀγαμέμνονι μυθον Ἀλεξάνδροι (= ἵνα εἴπῃ) Ἰλ. Η. 372. τοῦτον ὁ ἔμδες πατήρ ἔδωκεν οὐρήκον εἰναι ἐμοι. Ἐκ τῆς

(¹) Αἱ τοιαῦται προτάσεις ἔξηγοῦνται συνήθως ὡς προελθοῦσαι ἐξ ἐλείψεως τοῦ φοβοῦσμα ἢ δέδοικα ἢ τῆς φράσεως δέος ἐστὶ μετὰ τοῦ οὐ (οὐ δέος ἐστὶ μὴ πάθητε κ.τ.τ.)* κυρίως ὅμως οὐδὲν ἄλλο εἶναι. αὗται εἰ μὴ ἀρνητικαὶ ἐνδοιαστικαὶ προτάσεις, ἡτοι ἐνδοιαστικαὶ προτάσεις, τῶν διποτίων τὸ περιεχόμενον αἱρεται προτασσομένου τοῦ οὐ (π.β. μὴ τις ἀξεῖ με; — οὐ μὴ τις ἀξεῖ σε. μὴ τι δεινὸν πάθωμεν — οὐδὲν μὴ δεινὸν πάθητε).

Ομοίως προηῆθον καὶ συντάξεις τοῦ οὐ μὴ μετὰ μέλλοντος δριστικῆς (μετὰ ἐρωτήσεως ἢ ἀνευ ἐρωτήσεως) πρὸς δήλωσιν ἐντόνου ἀπαγορεύσεως — οὐ μὴ ληρήσεις (= μὴ λήρει) Ἀριστοφ. Νεφ. 367. οὐ μὴ λαλήσεις, ἄλλο ἀκολουθήσεις ἐμοί; (= δὲν θὰ παύσῃς φρυναρίας καὶ νὰ . . .) 504.

ἀρχικῆς δὲ ταύτης σημασίας καὶ χρήσεως προέρχονται ἀμέσως ἡ ἔμμεσως πᾶσαι αἱ συνήθεις σημασίαι καὶ χρήσεις τοῦ ἀπαρεμφάτου.

§ 327. Τὸ ἀπαρέμφατον, ἐὰν μὲν ἀνιισταῖχῇ πρὸς πρότασιν κρίσεως, λέγεται ἀπαρέμφατον κρίσεως (ἢ εἰδικὸν) καὶ ἀποδίδεται εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν κανονικῶς διὰ τοῦ ὅτι καὶ ὅριστικῆς, ἐὰν δὲ ἀντιστοιχῇ πρὸς πρότασιν ἐπιθυμίας, λέγεται ἀπαρέμφατον ἐπιθυμίας (ἢ τελικὸν) καὶ ἀποδίδεται εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν κανονικῶς διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτακτικῆς—'Αλκιβιάδης οὐκ ἐν καλῷ ἔφη αὐτοὺς ὅρμετν, ἀλλὰ μεθορμίσαι εἰς Σηστὸν παρήγει (πθ. οὐκ ἐν καλῷ ὅρμετε, μεθορμίσατε. . .).

1. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔξεταξόμενον ὡς ὄνομα μᾶλλον.

§ 328. Ἐκ τῆς ὄνοματικῆς φύσεως τοῦ ἀπαρεμφάτου προέρχεται ὅτι τοῦτο

α') δύναται γὰρ ἐκφέρεται μὲ τὸ ἀρθρον τὸ πρὸ αὐτοῦ—τὸ πράττειν τοῦ λέγειν βαστερόν ἔστι τῇ τάξει Δημ. 3, 15.

β') δύναται γὰρ ἐπέχῃ θέσιν οἰουδήποτε ὅρου τῆς προτάσεως, ως πᾶν οὔσιαστικόν, ἢτοι ὑποκειμένου, κατηγορουμένου, ἀντικειμένου, ἐπεξηγήσεως, προσδιορισμοῦ κατὰ πλαγίαν πτῶσιν ἢ μετὰ προθέσεως—ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν Δημ. 2, 20. τὸ λακωνίζειν ἔστι φιλοσοφεῖν. δμολογεῖς περὶ ἐμὲ ἀδικος γεγενῆσθαι; εἰς οἰωνὸς ἀριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης. Κλέαρχος δρᾶν στυγνὸς ἦν (=τῇ ὄψει). ὥρμησαν εἰς τὸ διώκειν.

α') "Ἀναρθρον ἀπαρέμφατον ὑποκείμενον.

(Ἡ λεγομένη ἀπρόσωπος σύνταξις).

§ 329. Τὰ κανονικῶς δειχόμενα ἀναρθρον ἀπαρέμφατον ὡς ὑποκείμενον εἰναι τὰ (λεγόμενα) ἀπρόσωπα ἢ τριτοπρόσωπα ὁρματα καὶ αἱ (λεγόμεναι) ἀπρόσωποι ἢ τριτοπρόσωποι ἐκφράσεις*

α') τὸ πρόπετι, προσήκει, χρή, δεῖ, δοκεῖ (=φαίνεται καλὸν) εἴμαρται, μέλλει (=πρόκειται) κ.τ.τ. ἔστι (=εἰναι δυνατόν), ἔνεστι, ἔξεστι (=ἐπιτρέπεται), ἔνδεχεται, συμβαίνει κ.τ.τ. καλῶς ἔχει, ἀνάγκην ἔχει κ.τ.τ. τί χρή ποιεῖν; τὰς ὠτίδας ἔστι λαμβάνειν Ε. Ἀν. 1, 5, 3 (ἀπαρ. ἐπιθυμίας).

β') τὸ λέγεται, ἄδεται, ἀγγέλλεται, δμολογεῖται, δοκεῖ

(=φαίνεται, νομίζεται), εἰκάζεται, νομίζεται κ.τ.τ.* ὅμολογεται τὴν πόλιν ἡμῶν ἀρχαὶστάτην εἶναι· Ισοχ. 4, 23. ἐδόκει εἰς τὴν ἐπιεῦσαν ἔω γῆςειν βασιλέα Ε. Ἀν. 1, 7, 1 (ἀπαρ. κρίσεως).

γ') τὸ ὄρα (ἐστί), καιρός (ἐστι), ἀνάγκη (ἐστι) κ.τ.τ. καλόν (ἐστι), ἀξιόν (ἐστι), δράδιόν (ἐστι), χαλεπόν (ἐστι), εἰκός (ἐστι) κ.τ.τ.—οὐχ ὥρα καθεύδειν. ῥάδιον ἀποκρίνασθαι (ἀπαρ. ἐπιθυμίας).

§ 330. Τὸ συνηθέστατον τριτοπρόσωπον ρήμα δοκεῖ ἔχειν ὑποκείμενον ἀπαρέμφατον ἐπιθυμίας μὲν, ὅταν σημαίνῃ «φαίνεται καλόν», «ἀποφασίζεται» (ἔδοξε τῷ Κλεάρχῳ συγγενέσθαι Τισσαφέρνει), κρίσεως δέ, ὅταν σημαίνῃ «φαίνεται», «νομίζεται», ὅτε τὸ ἀπαρέμφατον δύναται νὰ εἶναι καὶ μέλλοντας χρόνου, ή δὲ σύνταξις τοῦ δοκεῖ δύναται νὰ εἶναι καὶ προσωπική — ἐδόκει εἰς τὴν ἐπιεῦσαν ἔω γῆςειν βασιλέα— ἔδοξεν αὐτῷ σκηπτὸς πεσεῖν.

§ 331. Οὐχὶ σπανίως ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως ἐπὶ τῶν πλείστων ἐκ τῶν ἀνωτέρω ρήμάτων καὶ ἔχφράσεων γίνεται χρῆσις συντάξεως προσωπικῆς—τινος ἀν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαιμών εἶναι; Ε. Ἐλλ. 4, 1, 36. λέγεται Μίδας τὸν Σάτυρον θηρεύσατ. Ὁ Πρόδικε, δικαιος εἰ βιοθεῖν τῷ ἀνδρὶ Πλ. Πρωτ. 329.

Διὰ τῆς τοιαύτης δὲ προσωπικῆς συντάξεως ἔξαρεται μᾶλλον ή ἔννοια τοῦ προσώπου τοῦ ἐνεργοῦντος ή πάσχοντος τὸ ὑπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου σημαίνομενον, ἐνῷ διὰ τῆς ἀπροσώπου ἔξαρεται μᾶλλον ή ἔννοια τοῦ σημαίνομένου ὑπὸ τοῦ ἀπαρεμφάτου.

β') "Αναρρόφον ἀπαρέμφατον ἀντικείμενον.

§ 332. Πολλὰ εἶναι τὰ ρήματα τῆς ἀρχαὶς γλώσσης τὰ δεχόμενα ἀπαρέμφατον (ώς συμπλήρωμα τῆς ἔννοίας αὐτῶν, ητοι ώς) ἀντικείμενον. Διακρίνονται δὲ ταῦτα εἰς δύο ὅμάδας, καθ' ὅσον τὸ ἐξ αὐτῶν ἔξαρτώμενον ἀπαρέμφατον εἶναι κρίσεως ή ἐπιθυμίας. Οὕτω

α') Μὲ ἀπαρέμφατον κρίσεως συντάσσονται τὰ λεπτικὰ καὶ τὰ δοξαστικὰ ἐν γένει ρήματα, οἷον λέγω, φημί, ὑπισχνοῦμαι, ὅμνυμι, ἀρνοῦμαι, δημολογῶ, αἰτιώμαι, κατηγορῶ, πείθω, πυνθάνομαι κ.τ.τ.—δοκῶ, νομίζω, οἴμαι, ἥγοῦμαι, ὑπολαμβάνω, εἰκάζω, ὑποπτεύω, ἐλπίζω, προσδοκῶ, γιγνώσκω (=φρονῶ), προσ-

ποιούμαται κ.τ.τ. (τὸ ἀπαρέμφατον δύναται νὰ εἰναι παντὸς χρόνου, δπως ἀπαιτεῖ ἡ ἔννοια τοῦ λόγου)—ταύτη τῇ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους προσθέσθαι (=ὅτι προσέθεντο). Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε ἀργυρίου μνᾶς (=ὅτι δώσει). ἦτιῶντο οἱ Πέρσαι προδεδόσθαι ὑπὸ Τισσαφέρνους (=ὅτι προεδέδοντο). ἔδόκουν σχολαίως ποιεῖν (=ὅτι ἔποιουν). νομίζω ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ φίλους καὶ συμμάχους (=ὅτι ἔστε). προσεποιεῖτο σπεύδειν (=ὅτι ἔσπευδε).

Σημ. Τὰ λεκτικά, πλὴν τοῦ φημί, συντάσσονται συνηθέστερον μετὰ εἰδικῆς προτάσεως (§ 287, α'), τὰ δὲ κυρίως δοξαστικά (δοκῶ, νομίζω, οἴμαι κλπ.) καὶ τὸ φημί σπανιώτατα εὑρίσκονται μετὰ εἰδικῆς προτάσεως.

β') Μὲ ἀπαρέμφατον ἐπιθυμίας συντάσσονται τὰ ἔφετικὰ καὶ τὰ δυνητικὰ καὶ τὰ ἔχοντα ἐν γένει ἀμοιλαν σημασίαν ῥήματα ἢ ἐπίθετα ἡ φράσεις, οἷον ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ, ἐθέλω, βούλομαι, δέομαι (=παρακαλῶ ἡ ἔχω ἀνάγκην), δέω (=χρειάζομαι), εὔχομαι, κελεύω, προτρέπω, ἀξιῶ, συμβουλεύω, πειθω, ψηφίζομαι, κωλύω, ἔω κλπ.—δύναμαι, ἐπίσταμαι, οἶδα (=γνωρίζω ἡ ἔχω τὴν ἴκανότητα), πέφυκα, ἔχω (=ἔχω ἡ δύναμαι) κλπ. πρόθυμος, ἴκανός, ἀξιόχρεως κλπ. αἰσχύνη ἔστι κλπ. (τίθεται δ' ἐπὶ τούτων τὸ ἀπαρέμφατον συνήθως μὲν κατ' ἐνεστῶτα ἡ ἀόριστον καὶ σπανίως κατὰ παρακείμενον, οὐδέποτε δὲ κατὰ μέλλοντα)—οὐκ ἐθέλω ἐλθεῖν. οὐκ ἡδύναντο καθεύδειν. ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι. ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τῷ αὐτῷ συμφέρον σκοπεῖσθαι Πλ. Πολ. 347. ἐπ' ἄλλον ἔχομεν στρατεύεσθαι Ε. Ἐλλ. 4, 1, 37. οὐδεὶς ἀξιόχρεως περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι Δημ. 3, 27. πᾶσιν αἰσχύνη ἦν μὴ οὐ συσπουδάζειν.

Σημ. Πολλὰ ῥήματα ἐκ τῶν δεχομένων ἀπαρέμφατον ώς συμπλήρωμα τῆς ἔννοίας αὐτῶν, ἐπειδὴ δὲ μὲν λαμβάνονται μὲ ἔννοιαν λεκτικὴν ἡ δοξαστικὴν, δὲ μὲν ἔννοιαν ἔφετικὴν, συντάσσονται δὲ μὲν μετ' ἀπαρεμφάτου κρίσεως, δὲ μὲν μετ' ἀπαρεμφάτου ἐπιθυμίας. Συνήθη ἐκ τούτων εἶναι τὸ λέγω (=λέγω ἡ κελεύω), πειθω (=πειρῶμαι πειθεῖν ἡ ποιῶ νομίζειν), γιγνώσκω (=σχηματίζω γνώμην ἡ ἀποφασίζω), ὑπισχνοῦμαι (=ἰσχυρίζομαι ἡ ἀναλαμβάνω) κ.τ.τ.—οὕτω Πέρσαι λέγουσι γενέσθαι ταῦτα Ἡρ. 1, 5—εἰς εἴπε στρατηγοὺς ἄλλους ἐλέσθαι Ε. Ἀν.

1, 3, 14. πείθομαι ἔχεινην εἶναι καλλίστην Ἡρόδ. 1, 8—ἔπει-
θεν δόσος λαβεῖν ἡγεμόνα Ε. Ἀν. 1, 3, 4. τοῦ Νείλου τὰς πη-
γὰς Αἰγυπτίων οὐδεὶς ὑπέσχετο εἰδέναι Ἡρόδ. 2, 28—ὑπισχνεῖ
ποιεῖν ἄνδρας ἀγαθοὺς πολίτας Πλ. Πρωτ. 319.

Τὸ δὲ ὑπισχνοῦμαι, ἐπαγγέλλομαι, ὅμνυμι, ἐλπίζω καὶ
προσδοκῶ, ἐπειδὴ κυρίως ἀναφέρονται εἰς τὸ μέλλον, κανονικῶς
συντάσσονται μετ' ἀπαρεμφάτου μέλλοντος (ἢ σπανίως δορίστου
μετὰ τοῦ ἄν). Καὶ εἶναι μὲν ἀρχῆθεν τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο
ἀπαρέμφατον κρίσεως (=ὅτι θά...), ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐν τῇ ὑποσχέ-
σει, τῷ ὅρκῳ, τῇ ἐλπίδι, τῇ προσδοκίᾳ ἐνυπάρχει καὶ ἡ ἔννοια
βουλήσεως, τὸ ἐκ τῶν ρήματων τούτων ἔξαρτώμενον ἀπαρέμφα-
τον λαμβάνει χροιὰν ἀπαρεμφάτου ἐπιθυμίας καὶ δὴ κανονικὴ
μετ' αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀρνησίς μήδη ὥμοσαν μὴ προδώσειν ἀλλή-
λους (=ὅτι δὲν θὰ προδώσουν, νὰ μὴ προδώσουν).

2. Τὸ ἀπαρέμφατον ἔξεταξόμενον ὡς ὅρμα μᾶλλον.

§ 333. Τὸ ἀπαρέμφατον εὑρίσκεται πολλάκις ἐν χαλαρωτέρᾳ
παχείᾳ συνδέσει πρὸς τὴν πρότασιν, ἐν τῇ δοιάριᾳ ὑπάρχει, ἐπέχον
θέσιν δευτερευούσης προτάσεως, ἢ ἐκφέρεται ἀνεξαρτήτως. Οὕτω

α') Τὸ ἀπαρέμφατον ἐπέχει οἷονει τέλειης ἢ ἀποτελε-
σματικῆς προτάσεως, ὅταν τίθεται εἰς δήλωσιν σκοποῦ ἢ ἀποτε-
λέσματος κατόπιν ρήματων ἔχοντων τὴν ἔννοιαν τοῦ «κινεῖ-
σθαι», «πέμπειν», «δίδειν» ἢ κατόπιν φράσεων ἔχουσῶν δμοίον
νόημα (ἀρχικὴ χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου, συνήθης δὲ παρ' Ο-
μήρῳ ίδε § 326)—τὸ γῆμασι τοῦ στρατεύματος κατέλιπε φυ-
λάττειν τὸ στρατόπεδον. (¹)

β') Τὸ ἀπαρέμφατον ἐπέχει θέσιν ἐγκλίσεώς τινος τῶν προ-
τάσεων ἐπιθυμίας (χρῆσις δμοίως συνήθης μᾶλλον παρὰ ποιη-
ταῖς). Οὕτω τὸ ἀπαρέμφατον τίθεται 1) ἀντὶ προστακτικῆς, μεθ'
ἥς καὶ ἐκφέρεται πολλάκις ἐκ παραλλήλου (συνηθέστερον ἐπὶ

(¹) Εἰς τὸν πεζὸν συγγραφεῖς πρὸς δήλωσιν σκοποῦ τίθεται
ἐνίοτε τὸ ἀπαρέμφατον μετὰ τοῦ ἀρθροῦ κατὰ γενικήν — Μίνως τὸ
λησικὸν καθῆγει τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον λέναι αὐτῷ Θουκ.
1, 4 (πβ. Εὐαγγέλιον Ματθ. 13, 3 ἔξηλθεν δ σπείρων τοῦ σπεί-
ρειν).

β' προσώπου)—θαρσῶν, Διόμηδες, μάχεσθαι (=μάχου) Ἰλ. Ε. 124. τεύχεα φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆσος, σῶμα δὲ δόμεναι πάλιν (=δότω) Η. 79. 2) ἀντὶ εὐκτικῆς (ἐπὶ δεήσεων)—Ζεῦ ἄνα, Τηλέμαχόν μοι· ἐν ἀνδράσιν ὅλοιον εἶναι (=Τηλέμαχός μοι...εἰη) Ὁδ. ρ, 354. Ὡς Ζεῦ, ἐκγενέσθαι μοι Ἀθηναῖος τείσασθαι (=ἐκγένοιτο μοι) Ἡρ. 5, 105.

γ') Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνεται ἀπολύτως εἰς τινας στερεότυπους ἐκφράσεις, αἱ διοῖται ἀναφέρονται εἰς τὸ περιεχόμενον ὀλοκλήρου προτάσεως καὶ χρησιμεύουν, ἵνα περιορίζωσί πως καὶ τροποποιῶσι τὸ διεῖ αὐτῆς ἐκφερόμενον νόημα (π. 211 σημ.). τοιαῦται δὲ ἐκφράσεις εἶναι τὸ (ώς) ἐμοὶ δοκεῖν, δίλιγον ἡ μικροῦ δεῖν, ὡς εἰησαι, ἐκῶν εἶναι, τὸ νῦν εἶναι, τὸ τῆμερον εἶναι, τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι, τὸ δρυθὸν εἰπεῖν, συλλαβόντα ἡ συλλήβδην εἰπεῖν, (ώς). συνελόντι εἰπεῖν καλπ.—οἱ Καύνιοι αὐτόχθονες, δοκεῖν ἐμοὶ, εἰσὶ (=ώς ἐγὼ νομίζω, κατὰ τὴν γνώμην μου) Ἡρόδ. σ, 172. ἐκῶν εἶναι οὐδὲν φεύσομαι (=οὔσον ἔξαρταται ἐκ τῆς θελήσεώς μου, μὲ τὴν θέλησίν μου) (Πλ. Συμπ. 214. ἀνευ ἀρχόντων οὐδὲν ἀν οὕτε καλὸν οὕτε ἀγαθὸν γένοιτο, ώς συνελόντι εἰπεῖν, οὐδαμοῦ (=ἵνα συντόμως ἐκφρασθώ).

Σημ. Τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον δὲν διαφέρει κατ' οὐσίαν ἀπαρεμφάτου, τὸ διόποιον τιθεται ώς προσδιορισμὸς τοῦ κατά τι μετὰ οὐσιαστικῶν ἡ ἐπιθέτων θαυμα ιδέσθαι Ἰλ. Ε. 725. ἦν ἀξιος θαυμάσαι Θουκ. 1, 138.

δ') Τὸ ἀπαρέμφατον λαμβάνεται εἰς ἀναφωνήσεις ἐπιφωνηματικῶς* ἐμὲ παθεῖν τάδε (=ἐγὼ νὰ πάθω αὐτὰ) Αἰσχ. Εύμ. 855. Οὕτω καὶ μὲ τὸ ἀρθρὸν τό—της τύχης, τὸ ἐμὲ νῦν κληθέντα δεῦρο τυχεῖν Ε. Κ. Π. 2, 2, 3.

§ 334. Τὸ ἀπαρέμφατον (κρίσεως) δύναται νὰ ἔχῃ καὶ τὸν δυνητικὸν ἀν καὶ τότε ἀντιστοιχεῖ πρὸς δυνητικὴν εὐκτικὴν ἡ δριστικήν—σὺν δικαιοσύνῃ οἷμα εἶναι τίμιος, δικαιοσύνη ὥς (=ὅτι εἴην ἀν) Ε. Ἀν. 1, 3, 6. Κῦρος εἰ ἔδιω, ἀριστος ἀν δοκεῖ ἀρχῶν γενέσθαι (=ὅτι ἐγένετο ἀν).

§ 335. "Οπως πᾶς τύπος τοῦ ρήματος, οὕτω καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἔχει (εἴτε ἐκπεφρασμένον εἴτε νοούμενον ἐκ τῶν συμφραζομένων) διποκείμενόν τι—θεοὶ πολιταῖ, μή με δουλείας τυχεῖν, εἰπε σιρατηγοὺς ἄλλους ἐλέσθαι (ἐνν. τοὺς "Ελληνας).

Καὶ μὲ κατηγορούμενον δὲ καὶ μὲ ἀντικείμενον καὶ μὲ πάντας ἄλλους προσδιορισμὸν συντάσσεται τὸ ἀπαρέμφατον—νομίζω ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι φίλους. ἐδεῖτο Κλεάρχου μὴ ποιεῖν ταῦτα. οὐδεὶς ἀξιόχρεως περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι.

§ 336. Τὸ διποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐν σχέσει μὲ τὸ διποκείμενον τοῦ ὅρματος, ἐξ οὗ ἔξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον.

α') δύναται γὰ εἶναι τὸ αὐτὸν (*ταῦτοπροσωπεῖα*) — Ἰδαῖος ἔτω εἰπέμεν ^{τοῦ} Ἀγαμέμνονος. διμολογεῖς περὶ ἐμὲ ἄδικος γεγενῆσθαι;

β') δύναται γὰ εἶναι (*ἔτερον, ἥτοι*) διάφορον (*ἔτεροπροσωπεῖα*) — νομίζω ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι φίλους. πειθομαι ἐκείνην εἶναι καλλίστην.

§ 337. Τὸ διποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου.

α') ἐπὶ μὲν ταυτοπροσωπίας, ώς εὔκόλως ἐννοούμενον, δὲν ἐπαναλαμβάνεται, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἔμφασις ἢ ἀντιδιαστολή—εὕχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν δφ' ὅμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι Ε. Ἀν. 7, 1, 30. εἰ δ' οἴεσθε Χαλκιδέας τὴν Ἑλλάδα σώσειν ἢ Μεγαρέας, ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε Δημ. 4, 74.

β') ἐπὶ δὲ ἔτεροπροσωπίας τίθεται, καὶ δὴ κανονικῶς κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν (*ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις*) — νομίζω ὑμᾶς ἐμοὶ εἶναι φίλους.

Αλλὰ καὶ ἐπὶ ἔτεροπροσωπίας δὲν τίθεται τὸ διποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου, δταν διπωσδήποτε εὔκόλως νοήται ἐκ τῆς σειρᾶς τοῦ λόγου, ^{τοῦ} ἰδίᾳ δὲ δταν εἶναι συγχρόνως ἀντικείμενον ἢ προσδιορισμὸς τοῦ ὅρματος, μὲ τὸ διποτὸν συντάσσεται τὸ ἀπαρέμφατον—οἱ ἔφοροι Σαμίῳ ἐπέστειλαν διηγρετεῖν Κύρῳ (ἐνν. τὸν Σάμιον). Κατηγορούμενον δὲ καὶ ἄλλοι δινοματικοὶ προσδιορισμοὶ τοῦ διποκειμένου τοῦ ἀπαρεμφάτου τίθενται τότε εἴτε κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἀντικειμένου ἢ τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ κυρίου ὅρματος εἴτε κατὰ πτῶσιν αἰτιατικήν—οἱ πρέσβεις Κύρου ἐδέοντο ως προθυμοτάτου πρὸς τὸν πόλεμον γενέσθαι Ε. Ἐλλ. 1, 5, 2. Εενίᾳ ἥκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄλλους Ε. Ἐλλ. 1, 2, 1.⁽¹⁾

(1) Ἀρχῆθεν καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου, δπως παντὸς ὅρματος, τὸ διποκείμενον καὶ οἱ προσδιορισμοὶ ἐν γένει αὐτοῦ ἐτίθεντο κατ' ονομαστικὴν (σὺ δέ, Κλεαρίδα, ἀνοίξας τὸς πύλας ἐπεκθεῖν—νὼ μὲν

§ 338. Τὸ ἀπαρέμφατον παραλείπεται ἐνίστε, ὅταν εὐχόλως νοήται ἐκ τῶν συμφραζομένων, ίδιᾳ εἰς δευτερευούσας προτάσεις ἔκφερομένας κατ' ἀπρόσωπον σύνταξιν (§ 329)—αἱρήσομαις ὑμᾶς καὶ σὺν ὑμῖν, διτι ἀν δέη, πεισομαι (=διτι ἀν δέη πάσχειν).

B'—[‘]H' μετοχὴ.

§ 339. Ἡ μετοχὴ (συνηθεστάτη εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν) εἶναι κυρίως ρήματικὸν ἐπίθετον.

§ 340. Ἡ ἐπίθετικὴ φύσις τῆς μετοχῆς καταφαίνεται πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκ τούτου, διτι αὕτη λαμβάνεται συντακτικῶς ὡς πᾶν ἄλλο ἐπίθετον (πθ. § 17 κ. ἔ.), γῆτοι α') ὡς ἐπίθετικὸς προσδιορισμός—τὰ γυμνασία μεστὰ ἦν ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων. ἐνέτυχέ τινι διφθαλμιῶντι ἀνθρώπῳ β') ὡς κατηγορούμενον ἢ ὡς κατηγορηματικὸς προσδιορισμὸς (§ 51)—οἱ πολέμιοι πλειστον ἐψευσμένοι ἔσονται. εἰχον τὰς ἀσπίδας ἐκκεκαλυμμένας.

§ 341. Ἡ ρήματικὴ φύσις τῆς μετοχῆς καταφαίνεται πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκ τοῦ διτι αὕτη

α') κανονικῶς μὲν ἔχει, διπος καὶ πᾶν ῥῆμα, ὑποκείμενον, δύναται δὲ νὰ συντάσσεται καὶ μὲ κατηγορούμενον, ἀντικείμενον καὶ διαφόρους ἐπιρρηματικούς προσδιορισμούς, ἀναλόγως τῆς σημασίας τοῦ ῥήματος, εἰς τὸ ὅποιον γραμματικῶς ἀνήκει—οὗτος Ἐλλην ὧν τοιεῦτός ἔστιν. Ηδομαι ἀκούων σου φρονίμους λόγους. ἐπολέμει ἐκ Χερρονήσου δρμώμενος.

δρμώμεθον, ὑμεῖς δ', ὅταν καλῶμεν, δρμᾶσθαι ταχεῖς—θαρσῶν, Διόμηδες, μάχεσθαι). Ἡ δὲ ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις προοῆλθε καὶ ἐπεξετάθη κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ πολλὰ παραδείγματα, εἰς τὰ δηοῖα συμβαίνει ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρεμφάτου νὰ εἶναι τὸ κατ' αἰτιατικὴν ἔκφερόμενον ἀντικείμενον τοῦ ὅγματος, ἐκ τοῦ δηοίου ἔξαρτᾶται τὸ ἀπαρέμφατον. Μεταβληθείσης δηλ. ἐν τούτοις τῆς συντακτικῆς συνεκφορᾶς τὸ κατ' αἰτιατικὴν ἀντικείμενον τοῦ ὅγματος συνήφθη στενῶς μὲ τὸ ἐπόμενον ἀπαρέμφατον καὶ ἐνομίσθη διτι εἶναι κυρίως τούτου ὑποκείμενον, καὶ λοιπὸν κατὰ τὸ κελεύει με ἀπίεναι—οἵλεται αὐτὸν σοφὸν εἶναι κ.τ.τ. Ηρχισε νὰ λέγεται κατόπιν καὶ εὐχομαι μυρίας ἐμὲ κατὰ γῆς ὁργυιὰς γενέσθαι—κίνδυνός ἔστι πολλοὺς ἀπόλλυσθαι κ.τ.τ.

β') δύναται νὰ ἔχῃ μεθ' ἑαυτῆς τὸν δυνητικὸν ἀν καὶ ν' ἀντεστοιχῇ πρὸς δυνητικὴν ἔγκλισιν (§ 214) — εὑρίσκω ὅδε ἂν γινόμενα ταῦτα (=ὅτι ὅδε ἂν γίνοιτο) Ἡρόδ. 7, 15. εὖ ἵστε μηδὲν ἂν με ἐπιχειρήσαντα (=ὅτι οὐδὲν ἂν ἐπεχειρησα) Ἰσοκ. 5, 13.

γ') συνηθέστατα λαμβάνεται ως ίσοδύναμος πρὸς δευτερεύουσαν πρότασιν, εἰδικήν, αἰτιολογικήν, τελικὴν κλπ.—Κλέαρχος γὰρ τοὺς στρατιώτας δσίτους ὄντας (=ὅτι ἡσαν). Κῦρος ἵππεύειν μανθάνων ὑπερέχαιρε (=ὅτι ἐμάνθανε).

1. Ἐπιθετικὴ ἢ ἀναφορικὴ μετοχὴ.

§ 342. Ἡ μετοχὴ ἡ ἐπέχουσα θέσιν ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ καλεῖται ἐπιθετικὴ ἢ καὶ ἀναφορικὴ (ώς ἀντιστοιχεῖσσα πρὸς ἀναφορικὴν πρότασιν, εἰς ἣν καὶ δύναται ν' ἀναλύεται), δύναται δὲ νὰ εἰναι σύναρθρος ἢ ἀναρθρος καὶ τίθεται κατὰ πάντα χρόνον—Παρύσατις ἐφίλει Κῦρον μᾶλλον ἢ τὸν βασιλεύοντα Ἀρταξέρξην (=ὅς ἐδασίλευεν). μυρίους δψονται ἀνθ' ἐνὸς Κλεάρχους τοὺς οὐδενὶ ἐπιτρέψοντας κακῷ εἰναι (=οἱ οὐδενὶ ἐπιτρέψουσι) Ε. Ἀν. 3, 2, 31.

§ 343. Ὅπως πᾶν ἐπίθετον, οὗτοι καὶ ἡ μετοχὴ διὰ τοῦ ἀρθροῦ λαμβάνει δύναμιν οὐσιαστικοῦ καὶ οὗτοι δύναται νὰ ἐπέχῃ θέσιν παντὸς ὅρου τῆς προτάσεως ἐκφερομένου δι' οὐσιαστικοῦ—ήχον οἱ ἀρχοντες. τὸν στρατιώτην δεῖ μᾶλλον φοβεῖσθαι τὸν ἀρχοντα ἢ τοὺς πολεμίους . . . , οἱ παριάντες, τούτων ἀφέσταμεν. οὐ τῶν νικώντων ἐστὶ τὰ δπλα παραδιδόνται. ἐγίους ἔθαψαν ἐκ τῶν μπαρχόντων, ως ἐδύναντο κάλλιστα.

Σύναθροι δὲ μετοχαὶ συνηθέστατα λαμβανόμεναι ως οὐσιαστικὰ εἰναι: αἱ ἔξης· δ ἀρχων, οἱ ἀρχοντες, δ λέγων, οἱ λέγοντες (=οἱ δίγτορες), οἱ πολιτευόμενοι, δ νικῶν, οἱ νικῶντες, δ διώκων (=δ κατήγορος), δ φεύγων (=δ κατηγορούμενος ἢ δ φυγάς) —ἢ είμαρμένη (=ἡ ματρα), ἡ ἐπισισα (=ἡ δστεραία) —τὸ παρόν, τὸ παρελθόν, τὸ μέλλον, τὸ δέον, τὸ προσῆκον κλπ. Σύνηθες δὲ εἰναι παρὰ Θουκυδίδη τὸ σύναρθρον οὐδετέρου μετοχῆς ἀντὶ ἀφηρημένου οὐσιαστικοῦ, οἷον τὸ θαρσοῦν, τὸ δεδιδς (=τὸ θάρρος, τὸ δέος), τὸ ἀνειμένον (=ἡ ἀνεσις, ἡ χαλαρότης), τὸ βουλόμενον (=ἡ βούλησις) κλπ.

Σημ. Ή μετοχή δρεχων κατήντησε τέλειον ούσιαστικόν, δε διαμβάνεται καὶ ἀνάρθρως ὡς ούσιαστικόν—αἵρετος ἄρχονταις.

2. Κατηγορηματικὴ μετοχὴ.

§ 344. Ή μετοχὴ ἡ ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου ἢ κατηγορηματικοῦ προσδιορισμοῦ καλεῖται κατηγορηματικὴ, ἐκφέρεται δὲ ἀνάρθρως καὶ δύναται νὰ εἰναι παντὸς χρόνου. Συνάτασσονται δὲ συνήθως μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς

α') ἔκτὸς τοῦ εἶναι καὶ ἄλλα τινὰ δίγματα ἔχοντα σημασίαν παρομοίαν πρὸς τὰ δίγματα τὰ λαμβανόμενα ὡς συνδετικὰ (§ 19), οἷον τὸ τυγχάνω, λανθάνω, διαγίγνομαι, διατελῶ καὶ διάγω· ἐν τῇ τοιαύτῃ δὲ συντάξει τὸ κύριον νόημα ἐκφράζει η μετοχὴ καὶ ὅχι τὸ δίγμα, τὸ ὅποιον δύναται ν' ἀποδίδεται εἰς τὴν νέαν γλώσσαν καὶ δι' ἐπιρρήματος—ην αὕτη η στρατηγία οὐδὲν ἄλλα δυναμένη. Οὕτω τὸ ἐν Θετταλίᾳ ἐλάνθανεν αὐτῷ τρεφόμενον στράτευμα (=κρυψίως συνετηρετο). Ξλαθον ἐγγὺς προσελθόντες (=ἐπλησίασαν ἀπαρατήρητοι). Κλέαρχος πολεμῶν διεγένετο, μέχρι Κύρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος (=συνεχῶς ἐπολέμει). Οἱ τῶν Περσῶν παῖδες διάγουσι μαγθάνοντες δικαιοσύνην (=διαρκῶς διδάσκονται).

β') δίγματα κινήσεως σημαντικά—Νικαρχος ἦκε τετρωμένος εἰς τὴν γαστέρα. ἐξηλθον φυλαττόμενοι οἱ στρατηγοί. ὁ Γλοῦς φχετο ἀπελαύγων (=ἀπηλθεν ἐπὶ τοῦ ἵππου του). οἱ Ἑλληνες φθάνουσιν ἐπὶ τῷ ἀκρῷ γενόμενοι τοὺς πολεμίους (=προέλαθον καὶ ἥθον πρὸ τῶν ἐχθρῶν).

γ') δίγματα ἔχοντα σημασίαν παρομοίαν πρὸς τὰ συντασσάμενα μετὰ δύο αἰτιατικῶν, τῶν ὅποιων ἡ μία εἰναι κατηγορούμενον τῆς ἑτέρας (§ 148 ε'), οἷον τὸ καταλαμβάνω (=εἰρίσκω), ποιῶ (=παριστῶ), ἔχω κ. τ. τ.—εἰσιόντες κατελαμβάνοντες τὸν Σωκράτη ἀρτὶ λελυμένον Πλ. Φαίδ. 60. βασιλέας καὶ δυνάστας Ὅμηρος πεποίηκε τοὺς ἐν "Αἰδου τὸν ἀεὶ χρόνον τε μωρουμένους Πλ. Γοργ. 525. Κλέαρχος τοὺς στρατιώτας φιλίᾳ ἐπομένους οὐδέποτε εἰχε, σφόδρα δὲ πειθομένοις ἐχρήτο αὐτοῖς.

δ') δίγματα ἀνοχῆς καὶ καρτερίας ἡ ψυχικοῦ πάθους σημαντικά—Αἴας ταῦθ' ὅρῶν ἤνειχετο Σοφ. Φιλ. 411. καρτερεῖ ἀνα-

λίσκων (=ἐπιμένει νὰ ἔξιδεύῃ) Πλ. Δάχ. 192. ἥδομαι, ὁ Κλέ-
αρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους.

ε') ρήματα ἐνάρξεως καὶ λήξεως σημαντικά—ἐάν τις ήμας
εὐ ποιῶν ὑπάρχῃ, τούτου οὐχ ἡττησόμεθα εὐ ποιοῦντες (=ἐάν
τις ἀρχίσῃ νὰ . . .). ἡ ψυχὴ μοι ἄρχεται ἀπολείπουσα (=νὰ μὲ
ἀφήνῃ) Κ. Π. 8, 7, 26. ἐσθίοντες οὐ παύονται Ἡρόδ. 1, 133.
ταῦτα τὰ ἔθνη παύσομεν ἐνοχλοῦντα ὑμῖν.

σ') ρήματα αἰσθήσεως, γνώσεως, δεῖξεως κ. τ. τ. σημαντικὰ
καὶ φράσεις μὲ παρομοίαν σημασίαν (εἰδικὴ μετοχὴ πᾶ. § 287)
—οἱ Δακεδαιμόνιοι ἥσθοντο τὰ χρήματα ἐληλυθότα εἰς τὴν
Ἐλλάδα (=ὅτι ἐληλύθει). ὁ Τισσαφέρνη, φυλαττόμενόν σε ὁρῶ
(=ὅτι φυλάττῃ). ὁ Ἀγησίλαος ἔγνω τὸν Ὁτον σπεύδοντα
(=ὅτι ἔσπευδε). οἱ Ἐλληνες οὐκ ἥδεσαν Κύρον τεθνηκότα (=ὅτι
ἔτεθνήκει). Ἀβροκόμας ἥκουσε Κύρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα. βασι-
λεῖ Κύρον ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἥγγειλα. εὑρίσκεται δίκαιος
ῶν. ὅσοι ἔμενον ἐν τῇ τάξει δῆλοι ἦσαν οὐ μενοῦντες.

Σημ. Μετὰ τὴν φράσιν σύνοιδα ἐμαυτῷ (=γνωρίζω καλῶς,
ἔχω συναίσθησιν) ἀκολουθεῖ κατηγορηματικὴ μετοχὴ ἡ κατ'
δονιμαστικὴν (συμφωνοῦσα δηλαδὴ μὲ τὸ ὑποκείμενον τοῦ σύν-
οιδα) ἡ κατ' αἰτιατικὴν (συμφωνοῦσα μὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦ
σύνοιδα, ἣ τοι τὴν αὐτοπαθὴ ἀντωνυμίαν) — σύνοιδα ἐμαυτῷ πάντα
ἔψευσμένος Κύρον (=ὅτι εἰς ὅλα τὸν ἔχω ἀπατήσει). ἐμαυτῷ
ἔυνήδη οὐδὲν ἐπισταμένῳ (=ὅτι οὐδὲν ἐπίσταμαι) Πλ. Ἀπολ. 22.

§ 345. 'Ρήματα τῆς ἀνωτέρω τάξεως (σ') οὐχὶ σπανίως συν-
τάσσονται καὶ μετὰ εἰδικῆς προτάσεως, ἀνευ δὲ διαφορᾶς τινος
σημασίας ως πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς μετοχῆς σημαντόμενον (πᾶ. § 287).
Διαφορὰ σημασίας κανονικῶς ὑπάρχει, ὅταν ἀντὶ μετοχῆς ἡ εἰ-
δικῆς προτάσεως ἀκολουθῇ ως συμπλήρωμα τῆς ἐννοίας τῶν δη-
μάτων τούτων ἀπαρέμφατον (κρίσεως)· τὸ μὲν διὰ τῆς μετοχῆς
ἡ τῆς εἰδικῆς προτάσεως ἐκφραζόμενον παρουσιάζεται ως βέ-
βαιον καὶ πραγματικόν, ἐνῷ τὸ αὐτὸ διὰ τοῦ ἀντιστοίχου ἀπα-
ρεμφάτου ἐκφραζόμενον παρουσιάζεται ως τι οὐχὶ πάντως
πραγματικόν, ἀλλ' ως ἀμφίβολον, ἀδέδαιον, πιθανόν, ως φήμη
κ.τ.τ., σπανίως δὲ συμβαίνει νὰ συμπίπτουν αἱ δύο συντάξεις.
Οὕτω ως πρὸς τὰ ρήματα ἀκούω, πυνθάνομαι καὶ αἰσθάνο-
μαι πᾶ. Ἀβροκόμας ἥκουσε Κύρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα (ὅπου πράγ-

ματι τῆτο) Ε. Ἀν. 1, 4, 5—ἀλλά: Κῦρος ἤκουεν Ἀδροκόμαν ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ εἶναι (ώς φήμη) 1, 3, 20. Σωκράτης ἦσθετό ποτε Λαμπροκλέα πρὸς τὴν μητέρα χαλεπαίνοντα (τὸν εἶδε νὰ φέρεται κακῶς) Ε. Ἀπ. 2, 2, 1—ἀλλὰ δὲ Ἰππίας ἦσθάνετο Ἰπποκλον μέγα παρὰ Δαρείῳ δύνασθαι (=ὅτι ἵσχεν, δηναὶ δὲ Ἰππίας ἐνόμιζεν). Ως πρὸς τὸ γιγνώσκω πᾶ. δὲ Ἀγγοῖλαος ἔγγω Ὅτυν σπεύδοντα (=ὅτι δηναὶ ἔσπευδε) Ε. Ἐλλ. 4, 1, 15—ἀλλά: Φεραύλας τὰ ζῷα ἀχαριστότερα ἀνθρώπων ἐγίγνωσκεν εἶναι (=ἔκρινεν, ἔφρόνει ὅτι εἶναι) Ε. Κ. Π. 8, 3, 49. Ως πρὸς τὸ φαίνομαι πᾶ. Ηέρσαι φανέσονται λέγοντες οὐδὲν (=θὰ ἀποδειχθοῦν ὅτι δὲν λέγουν τίποτε) Ἡρόδ. 3, 35—ἀλλά: ἐμοὶ σὺ μέγα πλουτέειν φαίνεαι (=μοῦ κάμνεις τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ...) 1, 32· ἐν ἄλλοις λόγοις τὸ φαίνομαι συντασσόμενον μὲν μετὰ μετοχῆς ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ «φανερὸς ἡ δηλός εἰμι», συντασσόμενον δὲ μετ' ἀπαρεμφάτου πρὸς τὸ «δοκῶ» (=παρέχω τὴν ἐντύπωσιν).

Σημ. Καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου ἐπιθυμίας συντάσσονται ἥγματα τῶν ἀνωτέρω συντάξεων, ὅταν λαμβάνωνται μὲν σημασίαν βουλητικὴν ἡ δυνητικήν—ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς Κορινθίους δύναμιν προσλαβεῖν περιόψεσθε (=ἐπιτρέψετε) Θουκ. 1, 35—ἀλλά: Ἐπιδάμνιοι ἐδέοντο Κερκυραίων μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους (=νὰ μὴ ἀδιαφορήσουν καὶ ἀφήσουν νὰ φθείρωνται) 1, 24. Φαρνάδαξος ἤσχύνθη ἐντρυφήσαι (=ἔξ αἰσχύνης οὐκ ἥθελησεν) Ε. Ἐλλ. 4, 1, 10=ἀλλά: τοῦτο μὲν οὐκ αἰσχύνομαι λέγων (=ὅτι τὸ λέγω) Κ. Π. 5, 1, 21.

3. Ἐπιρρηματικὴ μετοχή.

§ 346. Η μετοχὴ ἡ ἐπέχουσα θέσιν δευτερευούσης προτάσεως αἰτιολογικῆς, δυοθετικῆς, ἐνδοτικῆς ἡ ἐναντιωματικῆς καὶ χρονικῆς, καθὼς καὶ ἡ ἀντιστοιχοῦσα πρὸς τροπικὸν ἐπίρργμα καὶ ἐν γένει πρὸς προσδιορισμὸν σημαίνοντα τρόπον, καλεῖται ἐπιρρηματικὴ μετοχή. Καὶ ἡ ἐπιρρηματικὴ μετοχὴ ἐκφέρεται ἀνευ ἄρθρου, εἶναι δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω

α') **Αἰτιολογική**, ἢτις δύναται νὰ εἶναι παντὸς χρόνου—Παρύσατις διῆρχε τῷ Κύρῳ φιλοῦσσα αὐτὸν μᾶλλον ἡ Ἀρταξέρξη. οὐ μεταμέλει μοι οὕτως ἀπολογησαμένῳ Θουκ. 2, 73.

‘Η αἰτιολογική μετοχή, ὅταν μὲν δι’ αὐτῆς δηλοῦται πραγματική αἰτία, ἔχει πολλάκις πρὸ αὐτῆς τὸ ἄτε, ὅταν δὲ δι’ αὐτῆς δηλοῦται ὑποκειμενική αἰτία, κανονικῶς ἔχει πρὸ αὐτῆς τὸ ὅς—Κριτίας προπετής γῆν ἐπὶ τὸ πολλοὺς ἀποκτείνειν ἄτε καὶ φυγὴν ὑπὸ τοῦ δῆμου. Κριτίας ἀποκαλεῖ με κόθορνον ὡς ἀμφοτέροις πειρώμενον ἀξιόττειν (=διότι, ὡς λέγει, πειρῶμαι).

β') *Τελική*, γῆτις κανονικῶς ἐκφέρεται κατὰ χρόνον μέλλοντα, τίθεται δὲ κυρίως κατόπιν ῥημάτων κινήσεως σημαντικῶν ἢ καὶ κατόπιν ἄλλων ῥημάτων, ἀλλὰ τότε κανονικῶς προτάσσεται αὐτῆς τὸ ὅς—οἱ “Οτις γῆλθε πρὸς τὸν Ἀγησίλαον ἀσπασόμενος (=ἴνα ἀσπάσαιτο αὐτόν). Κλέαρχος ἔπειμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτε συγγενέσθαι Τισσαφέρνει χρήζει. Ἀρταξέρξης συλλαμβάνει Κύρον ὡς ἀποκτενῶν (=μὲ σκοπὸν νά...).

γ') *Υποθετική*, γῆτις τίθεται κατὰ πάντα χρόνον πλὴν τοῦ μέλλοντος—χάριν σωθέντες ὑπὸ σοῦ σοὶ ἀν ἔχοιμεν δικαίως (=εἰ σωθείημεν) (π. 294).

δ') *Ἐνδοτική* ἢ ἐναντιωματική, γῆτις τίθεται κατὰ πάντα χρόνον πλὴν τοῦ μέλλοντος—πολλοὶ ὄντες εὑγενεῖς εἰσὶ κακοί.

Τῆς μετοχῆς ταῦτης προτάσσεται πολλάκις δὲ ἐπιδοτικὸς καὶ ἢ τὸ καίπερ ἢ τὸ καὶ ταῦτα καὶ εὕτω καθίσταται ἢ σημασίᾳ αὐτῆς καταφανεστέρα—ἀποθανεῖν εἰ τλήμονες οὐ δύνανται καὶ μάλ’ ἐρῶντες τούτου (=εἰ καὶ ἐρῶσι), προσεκύνησαν Ὁρόνταν καίπερ εἰδότες ὅτι ἐπὶ θάνατον ἀγοίτο. Μένωνα οὐκ ἔχετε καὶ ταῦτα παρ’ Ἀριαλοῦ ὥν τοῦ Μένωνος ξένου (=ἐνῷ μάλιστα ἦρχετο ἐκ μέρους...).

ε') *Χρονική*, γῆτις τίθεται κατὰ πάντα χρόνον πλὴν μέλλοντος καὶ ἐκφράζει τι σύγχρονον ἢ προτερόχρονον ἐν σχέσει πρὸς τὸ δηλούμενον ὑπὸ τῆς κυρίας προτάσσεως (§ 306)—ταῦτα λέγων Κύρος θορύβου γηκουσε διὰ τῶν τάξεων ιόντος (=ὅτε ἔλεγε). Κλέαρχος συναγαγὼν τοὺς στρατιώτας ἔλεξε (=ἔπει συνήγαγε). δειπνήσαντας παρήγγειλε παρεῖναι πρόσθεν τοῦ στρατοπέδου (=ἔπειδὴ δειπνήσειαν) Ε. Ἐλλ. 4, 1, 12).

Σημ. Πρὸς σαφεστέραν δήλωσιν τοῦ συγχρόνου παρατίθεται πολλάκις παρὰ τὴν χρονικὴν μετοχὴν τὸ ἄμα ἢ τὸ μεταξύ—οἱ βάζοροι ἵππεῖς καὶ φεύγοντες ἄμα ἐτέρωσκον. ληκύθιον ἀπώλεσα μεταξὺ θύων (=έκει ποσῷ ἔθυσίαζα) Ἀριστ. Βάτρ. 1242c.

* Επὶ δὲ τοῦ προτεροχρόνου πρὸς δήλωσιν μὲν ἀμέσου ἀκολουθίας δύο πράξεων παρατίθεται παρὰ τὴν μετοχὴν τὸ ἄμα ἢ τὸ εὐθύνης, πρὸς δήλωσιν δὲ ἀπλῆς ἀκολουθίας δύο πράξεων ἀκολουθεῖ κατόπιν τῆς μετοχῆς τὸ μετὰ ταῦτα, ἐκ τούτου, εἰτα, ἔπειτα, τότε, οὕτω κ. τ. τ.—Χειρόσοφος ἄμα ταῦτ' εἰπὼν ἀνέστη (=εὐθὺνς ὡς εἰπε). ἀρετὴν ἀσκήσαντες τότε ἥδη ἐπιθησόμεθα τοῖς πολιτικοῖς (=ἀφ' οὐ προγγομένως ἀσκήσωμεν) Πλ. Γοργ. 527.

ε') *Τροπική*, γίτις τίθεται συνηθέστερον κατ' ἐνεστῶτα καὶ ἀποδίδεται εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν διὰ μετοχῆς πάλιν ἢ διὰ τροπικοῦ ἐπιρρήματος ἢ δι' ἐμπροσθέτου προσδιορισμοῦ δηλοῦντος τὸν τρόπον ἢ τὸ ὅργανον—οἱ στρατιῶται ἀπό τε τῆς ὥρας ἐτρέφοντο καὶ ἐργαζόμενοι μισθοῦ. τὴν Ἑλληνικὴν δύναμιν Κῦρος ἔθροιζεν ἐπικρυπτόμενος (=κρυφίως), τοῖς ἴππεῦσιν εἰρητοθαρροῦσι διώκειν (=μετὰ θάρρους, θαρραλέως).

4. *Μετοχὴ ἀπόλυτος*.

§ 347. Συνηθέστατα ἡ ἐπιρρηματικὴ μετοχὴ ἔχει διποκείμενον αὐτῆς λέξιν, γίτις δὲν είναι δρος τῆς προτάσεως, τὴν δύοταν προσδιορίζει ἡ μετοχὴ—ηρέστο λόγου δ' Ἀγησίλαος παρόντων τῶν τριάκοντα Ξ. Ἐλλ. 4, 1, 5.

'Η τοιαύτη μετοχὴ λέγεται ἀπόλυτος καὶ ἐκφέρεται κανονικῶς (ἐπὶ τῶν προσωπικῶν ῥημάτων) κατὰ γενικὴν πτῶσιν, διὸ καὶ γενικὴ ἀπόλυτος καλεῖται—τοῖς ἴππεῦσιν εἰρητοθαρροῦσι διώκειν ὡς ἐφεψιμένης ἵκανῆς δυνάμεως (=διότι ἔμελλε νὰ...).

§ 348. 'Επὶ τῶν ἀπροσώπων ῥημάτων ἡ ἀπόλυτος μετοχὴ συνήθως καὶ κανονικῶς τίθεται κατ' αἵτιατικὴν (οὐδετέρου γένους), σπανίως δὲ κατὰ γενικήν—ἔξὸν ράθυμεῖν βούλεται πονεῖν (=ἐν φῷ δύναται νὰ...). δόξαν γῆμεν ταῦτα ἐπορευόμεθα (=ἐπειδόξε). Καὶ μετὰ τοῦ ὀσπερὸς ἡ ὥστε—κατακείμεθα ὄσπερ ἔξὸν ἡσυχίαν ἀγειν. οἱ Κερκυραῖοι ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἑπιδάμνῳ οἰκήτορας ἀπάγειν ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμνου (=διότι, ὡς ἔλεγον, οὐ μετῆν αὐτοῖς) Θουκ. 1, 28.

Σημ. 'Ενιστε τίθεται ἡ μετοχὴ ὡς ἀπόλυτος κατὰ γενικήν, ἐν φῷ διποκείμενον αὐτῆς ἐκπεφρασμένον ἢ νοούμενον είναι λέξις 'Εμμ. Γ. Παντελάκη—*Μεθοδικὸν Συντακτικὸν* 'Εκδ. Γ'. 1924. 13

χρησιμεύουσα ώς ορος τῆς προτάσεως, ἢν προσδιορίζει ἡ μετοχή. Οὕτω δὲ οἰονεὶ ἀποχωριζόμενον ἔξαρεται ἔτι μᾶλλον τὸ δύπλο τῆς μετοχῆς σηματινόμενον—οἱ ἔφοροι, ἥδη ἔξω δύντος αὐτοῦ, ἀποστρέψειν αὐτὸν ἐπειρῶντο ἐξ Ἰσθμοῦ (ἀντὶ : ἥδη ἔξω δύντα αὐτόν). ἔξηγγελλόν τινες ώς διαβαίνοντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι οἱ βάρβαροι (ἀντὶ : διαβαίνουσιν αὐτοῖς μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι). (¹)

(¹) Ὡς σύνταξις τῆς μετοχῆς κατὰ γενικὴν ώς ἀπολύτου (ὅπως καὶ ἡ ἀπαρεμφατικὴ σύνταξις § 337) δὲν ὑπῆρχεν ἀρχῆθεν εἰς τὴν Ἑλλ. γλῶσσαν, παρήκμη δὲ καὶ ἐπέδωκε κατόπιν κατ' ἀναλογίαν πρὸς πρότυπα συντάξεως, εἰς τὰ δποῖα ἡ μετοχὴ ἥτο προσδιορισμὸς ὅρου τινὸς τῆς προτάσεως δικαλῶς κατὰ γενικὴν ἐκφερομένου· οὕτω π. χ. εἰς τό : τοῦ δ' ιθὺς μεμαῶτος ἀκόντισε Τυδέος υἱὸς (Ἰλ. Θ, 118) ἡ γενικὴ τοῦ (==τούτου) εἶναι κυρίως ἀντικείμενον τοῦ ἀκόντισε (πβ. § 135, ε'). εἰς τό : Σαρπήδοντι ἄχος γένετο Γλαύκου ἀπιόντος δηλοὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἄχος γένετο (πβ. § 56, ε')· εἰς τό : ἐτειχίσθη Ἀταλάντῃ τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος (Θουκ. 2, 32) ἡ γενικὴ τοῦ θέρους τούτου εἶναι προσδιορισμὸς χρονικὸς τοῦ ἐτειχίσθη (πβ. § 172, α'). Ἀλλ' εὔκολον ἥτο νὰ ἐκλαμβάνωνται αἱ ἀνωτέρῳ γενικαὶ μετὰ τῆς μετοχῆς διμοῦ ώς ἐκφερόμεναι ἀπολύτως, ἥτοι ἀνεξαρτήτως τῶν ἄλλων ὅρων τῆς προτάσεως (τούτου μεμαῶτος=ἐν φοῖς οὗτος ὥρημα, Γλαύκου ἀπιόντος=διότι ὁ Γλαύκος ἀπήρχετο, τοῦ θέρους τελευτῶντος=ὅτε τὸ θέρος ἐληγε) καὶ κατ' αὐτὸς ἐπειτα ἐλέχθη π. χ. καὶ τοῦτο λέγοντος Ξενοφῶντος πτάργυνται τις—προθυμούμενον τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος συμπροσθυμεῖτο μεῖναι Ξενοφῶντα — ταῦτα χαλεπὰ νύκτωρ καὶ θορύβου δύντος (Ξ. Ἀν, 3, 4, 35) κλπ.

Καὶ ἡ αἰτιατικὴ ἀπόλυτος ἀνεπτύχθη κατὰ πρότυπα συντάξεως, εἰς τὰ δποῖα ὑπῆρχεν ὀνομαστικὴ ἡ αἰτιατικὴ οὐδετέρου μετοχῆς ἡ ἐπιθέτου ἡ οὖσαστικοῦ ὀνόματος εἴτε ώς παράθεσις ἀναφερομένη εἰς διλόκληρον πρότασιν εἴτε ώς προσδιορισμὸς τῆς ἀναφορᾶς—ἀδελφοκτόνος, οὐδὲν δέον, γέγονα Ἡρόδ. 3, 65, πείθει Ὁρέστην μητιέρα κτεῖναι, πρὸς οὐχ ἄπαντας εὔκλειαν φέρον Εὐρ.

Γενικαὶ παρατηρήσεις περὶ τῆς μετοχῆς.

§ 349. Ἡ μετοχὴ συμφωνεῖ πρὸς τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρεται (ἥτοι πρὸς τὸ ὑποκείμενόν της), κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτῶσιν—οὗτος Ἐλλην ὃν τοιοῦτός ἐστιν. ἔδοξεν αὐτοῖς ἔξοπλισαμένοις προσέναι.

Ἄλλ' ἐνίστεται εὑρίσκεται μετοχὴ κατὰ πτῶσιν ὀνομαστικὴν α') ἀντὶ γενικῆς ἀπολύτου—ἐπιπεσῶν Ἡριππίδας τῇ Φαρναβάζου στρατοπεδείᾳ τῆς μὲν προφυλακῆς αὐτοῦ πολλοὶ ἔπεσον, τὸ δὲ στρατόπεδον ἀλίσκεται Ε. Ἐλλ. 4, 1, 24. β') ἀντὶ οἰασδήποτε τῶν πλαγίων πτῶσεων, εἰς τὴν εὑρίσκεται καὶ ἡ λέξις, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρεται ἡ μετοχὴ—ἀποβλέψας πρὸς τοὺς τὸν στόλον ἔδοξε μοι πάγκαλος εἶναι Πλ. Νόμ. 368. (*Oρομαστικὴ ἀπόλυτος*, ἀνακόλουθον σχῆμα, σύνταξις κατὰ τὸ νοούμενον).

Ἐνίστεται δὲ πάλιν ἡ κατὰ γένος καὶ ἀριθμὸν συμφωνία τῆς μετοχῆς πρὸς τὸ ὑποκείμενόν της γίνεται κατὰ τὸ νοούμενον (§ 22)—εἰσιόντας αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς φοβούμενοι μὴ ἀπρακτοὶ γίγοτεν (=ἄνθρωποι φοβούμενοι) Ε. Ἐλλ. 2, 2, 21. ταῦτ' ἔλεγεν ἡ μιαρὰ καὶ ἀναιδῆς αὕτη κεφαλὴ ἔξεληλυθώς παρ' Ἀριστάρχου (=δι μιαρὸς οὗτος ἄνθρωπος ἔξεληλυθώς) Δημ. 21, 117. Ἡ δὲ μετοχὴ ὃν πολλάκις συμφωνεῖ καθ' ἔλειν πρὸς τὸ κατηγορούμενον καὶ σύχι πρὸς τὸ ὑποκείμενον—καταλαμβάνουσι Βρεκιννίας, ὃν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ= (σύσας ἔρυμα) Θουκ. 5, 4. τὸ γῆτων εἶναι ἔσυτοῦ εὐρέθη ἀμαθία οὔσα (=όν) Πλ. Πρωτ. 359.

§ 350. Ἡ συμφωνία τῆς μετοχῆς πρὸς πολλὰ ὑποκείμενα γίνεται ὅπως καὶ ἡ τοῦ κατηγορουμένου πρὸς πολλὰ ὑποκείμενα ἡ τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ πρὸς πολλὰ οὔσιαστικὰ (§ 27) — Εγίας καὶ Πασίων ἐμβάντες εἰς πλοιον ἀπέπλευσαν. σώμα-

Ὀρ. 40. Ἄχαιῶν τις ὁίψει χειρὸς ἔλῶν ἀπὸ πύργου, λυγρὸν ὅλεθρον Ἰλ. Ω, 735 κλπ. κατὰ ταῦτα δὲ κατόπιν ἐλέχθη π. γ. καὶ : οὐδὲ γῆν ἐφύτευον, ἀδηλον ὃν διόπτε τις ἐπελθὼν ἄλλος ἀφοιρήσεται Θουκ. 1, 2. δῆλον ὅτι οἰσθα, μέλον γέ σοι Πλ. Ἀπολ. 24.

τος κάλλος καὶ ισχύς, δειλῷ καὶ κακῷ συνοικοῦντα, οὐ πρέποντα φαίνεται Πλ. Μενέξ. 296.

§ 351. Δύο ἡ περισσότεραι μετοχαὶ, συγυπάρχουσαι ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει ἡ περιόδῳ, ἡ ἐκφέρονται ἀσυνδέτως ἡ συνδέονται ποικιλοτρόπως κατὰ παράταξιν.

Α') Ἐκφέρονται ἀσυνδέτως αἱ μετοχαὶ,

α') ὅταν ἐκφράζουν διάφορον σχέσιν ἡ ἡ μία προσδιορίζῃ τὴν ἄλλην εἰτε τὴν ἐκ ταύτης καὶ τοῦ ῥήματος τῆς προτάσεως συγαποτελουμένην ἔννοιαν—Ἄλινειας ἵδιον τινα θέοντα ώς ῥήψοντα ἕαυτὸν στολὴν καλὴν ἔχοντα ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ. Κύρος ὑπολαβὼν τοὺς φεύγοντας συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μεληγτον (=ὑπολαβὼν συνέλεξε καὶ συλλέξας ἐπολιόρκει), πάντα τὰ δειγότατα παθόντες ὑδριζόμενοι ἀποθανούμεθα (ἡ μετοχὴ παθόντες προσδιορίζει τὴν ἐκ τῶν δύο ἐπομένων λέξεων ἀποτελουμένην ἔννοιαν).

β') ἐνίστε, καίτοι εἰναι τῆς αὐτῆς σχέσεως, ὅταν ὁ λόγος ἐκφέρεται μετὰ ζωηρότητος—οὐ νῦν ἔκεινοι παιόμενοι, κεντούμενοι, ὑδριζόμενοι οὐδὲ ἀποθανεῖν οἱ τλήμονες δύνανται;

Β') Συνδέονται ποικιλοτρόπως κατὰ παράταξιν αἱ μετοχαὶ, ὅταν ἐκφράζουν τὴν αὐτὴν σχέσιν—ὁ Κύρος ἀπῆλθε κινδυνεύσας καὶ ἀτιμασθεῖς, οὕτε ζῶντα Ὁρόνταν οὕτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἰδε. Αἱ δὲ συνδέομεναι τῆς αὐτῆς σχέσεως μετοχαὶ δύνανται νὰ εἰναι καὶ διαφόρου πτώσεως—εὔδηλον ἡνὶς ὅτι νικῶντες μὲν οὐδένα ἀν κατακάνοιεν, ήττωμένων δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἀν λειφθείη.

§ 352. Ἡ λέξις, εἰς τὴν ἀποίαν ἀναφέρεται ἡ μετοχὴ (ἥτοι τὸ διποκείμενον αὐτῆς, ίδιᾳ δὲ τῆς γενικῆς ἀπολύτου), δύναται νὰ παραλείπηται, ὅταν νοῆται εὐκόλως ἐκ τῶν συμφράζομένων, ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ ῥήματος ἐν γένει (π.θ. § 29)—ἡ δὲ γνώμη ἡν ώς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόφοντα (ἐνν. τὰ δρεπανηφόρα ἄρματα). νικῶντες μὲν τινα ἀν ἀποκτείναιμεν; ήττωμένων δὲ οὐδένα οἴόν τε σωθῆναι (ἐνν. ἡμῶν).

§ 353. Ὅπως τὸ ῥῆμα, οὗτω καὶ ἡ μετοχὴ ἐνίστε παραλείπεται, ὅταν εὐκόλως νοῆται ἐκ τῶν συμφράζομένων, ίδιᾳ ἐπὶ τῶν ῥημάτων τῶν μετὰ κατηγορηματικῆς μετοχῆς συντασσομένων—οἱ Δακεδαιμόνιοι ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ καὶ ἔκεινους εἶδον (ἐνν. ἀναγωρήσαν-

τας). ἀνεπαύοντα ὅπου ἐτύγχανεν ἔκαστος (ἐνν. ἀναπαυόμενος).

Οὕτω δὲ ρήματα, οἷα τὸ τυγχάνειν, διατελεῖν κ. τ. τ. κα· τήντησαν ἀπλᾶ συνδετικὰ ἵσοδύναμα πρὸς τὸ εἶναι (πρ. νῦν τυγχάνει ἀρρωστος, διετέλεσε βουλευτὴς κλπ.).

I'.—Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος δηματικά.

§ 354. Τὰ εἰς -τος δηματικὰ ἐπίθετα ἔχουν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν σημασίαν, διοίαν ἐν γένει καὶ εἰς τὴν νέαν, ἦτοι ταῦτα σημαίνουν

α') δ', τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου—γρα· πτὸς (=γεγραμμένος), κρυπτὸς (=κεχρυψμένος), ποιητὸς (π. χ. υἱὸς=πεποιημένος, ἦτοι υἱοθετημένος).

β') τὸν δυνάμενον ἢ ἀξιον ἢ πάθη τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος ση· ματινόμενον—διαβατὸς (=ὅστις δύναται γὰρ διαβαθῆ), ἀδιαβατὸς, δύσβατος, τρωτὸς (=ὅστις δύναται γὰρ τρωθῆ), θαυμαστὸς (=ἀξιος γὰρ θαυμάζεται), ἐπαινετός. ('Η β' σημασία αὗτη προ· κύπτει ἐκ τῆς α', διότι ὅστις ἔχει πάθει τι, οὗτος ὡς τὰ πολλὰ καὶ δύγαται ἢ ἀξιεῖ γὰρ πάθη αὐτό).

γ') δ', τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστῶτος ἢ τοῦ ἀσφίστου ἐνεργη· τικοῦ ἢ μέσου, ἰδίᾳ δταν είναι σύνθετα μὲ τὸ ἢ τὸ στερητικόν—ρυτὸς (=ρέων), θηντὸς (=δ θνήσκων, ὑποκείμενος εἰς θάνα· τον), ἀπρακτὸς (=οὐδὲν πράξας), ἀστράτευτος (=οὐ στρατευσά· μενος), ἀνόητος (=οὐ νοῶν) (πρ. καὶ νῦν : γελαστός, πετα· χτὸς κ. τ. τ.).

Σημ. Τὸ αὐτὸ δηματικὸν εἰς -τος ἐπίθετον (ἰδίᾳ ἐκ τῶν συνθέτων μὲ τὸ ἢ τὸ στερητικόν) δύναται γὰρ ἔχη ἄλλοτε ἄλλην τῶν ἀνωτέρω σημασιῶν—ἀπρακτὸς=δ μὴ πράξας ἢ δ μὴ πρα· χθείς, ἀνόητος=δ μὴ νοῶν ἢ δ μὴ νοούμενος.

§ 355. Τὰ εἰς -τέος δηματικὰ ἐπίθετα (ἀπαντῶντα εἰς τὴν ἀρ· χαίαν γλώσσαν μόνον εἰς τὴν δυναματικὴν καὶ εἰς τὴν αἰτιατικὴν) σημαίνουσι συνήθως τὸν διφείλοντα γὰρ πάθη τὸ ὑπὸ τοῦ ρήματος σηματινόμενον—τιμητός (πρέπει γὰρ τιμηθῆ ἢ γὰρ τιμάται), δια· βατέος (=πρέπει γὰρ διαβῆ) (πρ. προπληρωτέος κ. τ. τ.).

§ 356. Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος δηματικὰ ἐπίθετα λαμβάνονται γὰρ τῇ συντάξει

α') ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ἐπίθετα, ἦτοι ὡς κατηγορούμενα ἢ

ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ—πάντες οἱ ποταμοὶ πρὸς τὰς πηγὰς διαβατοὶ γίγνονται, ποταμὸς καὶ ἄλλος ἐστὶν ἡμῖν διαβατέος. ἐνην καὶ ὅξος ἐφητὸν ἀπὸ τῶν φοινίκων. γιγνώσκει τὸ ποιητέον (ἐνν. πρᾶγμα) Θουκ. 4, 99.

β') κατ' οὐδέτερον γένος (ένικοῦ ἢ πληθυντικοῦ) μετὰ τοῦ ἔστι, διάρχοντος ἢ νοσουμένου, πρὸς σχηματισμὸν ἀπροσώπων ἐκφράσεων (§ 329). ἢ τοιαύτη δ' ἀπρόσωπος ἐκφρασις

1) ἐπὶ μὲν τῶν εἰς -τος ἵσοδυναμεῖ πρὸς τὸ δυνατὸν ἢ ἀξιον καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ οἰκείου ῥήματος—οὐδὲ τοῖς πολεμίοις ἐπιεῦσι προσβατὸν ἦν κατὰ τοῦτο (=δυνατὸν ἦν προσβαίνειν). ἀλλὰ βιωτόν ἐστιν ἡμῖν μετὰ διεφθαρμένου σώματος; (=ἀξιόν ἐστιν ζῆν). ἑάν περ ἀπαξ λάθιμέν τι τοῦ ὅρους, βατὰ καὶ τοῖς διποζυγίοις ἔσται (=δυνατὸν ἔσται καὶ τοῖς διποζυγίοις βαίνειν).

2) ἐπὶ δὲ τῶν εἰς -τέος (μετὰ τοῦ ἔστιν ἅμοι) ἢ ἀπρόσωπος ἐκφρασις ἵσοδυναμεῖ πρὸς τὸ δεῖ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦ οἰκείου ῥήματος—οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν (=δεῖ περὶ πλείστου ποιεῖσθαι), οἰστέον τὴν τύχην (=δεῖ φέρειν).

§ 357. Τὰ εἰς -τος ῥηματικὰ ἐπίθετα ἐπὶ τῆς ἀπροσώπου συντάξεως, τὰ δὲ εἰς -τέος ἐν γένει συνοδεύει κανονικῶς δοτικὴ δηλοῦσσα τὸ πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ὀφείλει νὰ γίγη τὸ δηλοῦσσα τὸ πρόσωπον ἐπιθέτου σημαντικόν (πθ. § 152, β' καὶ 169)—οὐ βιωτόν μοι ἔστιν. βατὰ καὶ τοῖς διποζυγίοις ἔσται. ὀφελητέασσοι ἢ πόλις ἔστι (=δεῖ ὀφελεῖσθαι διπόσιον τὴν πόλιν ἢ δεῖ σε ὀφελεῖν τὴν πόλιν), οὐκ ἀθυμητέον ἡμῖν (=οὐ δεῖ ἡμᾶς ἀθυμεῖν).

§ 358. Ἐπειδὴ τὰ ῥηματικὰ εἰς -τέος ἐπίθετα ἵσοδυναμοσσιν ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τὸ δεῖ μετ' ἀπαρεμφάτου καὶ αἰτιατικῆς διποζυγείμένου αὐτοῦ, συμβαίνει πολλάκις ὥστε

α') συνοδεύει τὸ εἰς -τέον ῥηματικὸν ἐπίθετον ἀντὶ δοτικῆς προσωπικῆς αἰτιατικῆς διποζυγείμενον τοῦ διποζυγείμενου ἐν αὐτῷ ἀπαρεμφάτου—τὸν βουλόμενον εὑδαίμονα εἶγαι σωρροσύνην ἀσκητέον (=τὸν βουλόμενον... δεῖ ἀσκεῖν) Πλ. Γοργ. 507.

β') γίνεται μετάβασις ἀπὸ τοῦ εἰς -τέον ῥηματικοῦ ἐπιθέτου εἰς ἀπαρέμφατον, τὸ διποίον εἶγαι διποζυγείμενον τοῦ διποζυγείμενου ἐν τῷ ῥηματικῷ ἐπιθέτῳ δεῖ—ποιητέον ἢ ἀν κελεύῃ ἢ πόλις ἢ πειθεῖν (ἀντὶ ἢ πειστέον· ἀλλὰ ποιητέον ἢ πειθεῖν=δεῖ ποιεῖν ἢ πειθεῖν) Πλ. Κρίτ. 51.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παρατηρήσεις εἰς τὸν πλάγιον λόγον.

§ 359. Τὰ λεχθέντα διό τινος ἀποδίδονται δπ' ἄλλου (λ. χ. διότι στορικοῦ συγγραφέως) πρὸς τοὺς μὴ ἀκούσαντας

Α') ἐν ἀνεξαρτήτῳ λόγῳ, καὶ δὴ

α') διλως ἀμετάβλητα, αὐτοτολεξεῖ, προτασσομένου ἀπλῶς τοῦ λέγει, ἔλεγε, εἶπε κ. τ. τ. ἦ ἔρωτᾶ, ἡρώτα, ἥρετο κ. τ. τ. (πβ. § 9)—Κλέαρχος πρὸς ταῦτα εἰπεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε τάδε, ὅτι... ὁ δὲ πάλιν ἥρωτησε· σπονδᾶς ἦ πόλεμον ἀπαγγελῶ;

β') (σπανιώτερον) μεταβεβλημένα κυρίως μόνον κατὰ τὸ πρόσωπον, κατὰ δὲ τὰ ἄλλα ὅπως εἰχον καὶ ἐν τῷ εὑθεῖ λόγῳ π. χ. ἐν Ἰλ. Β. 11 ὁ μὲν Ζεὺς λέγει πρὸς τὸν Ὀνειρὸν «Θωρῆξαί ἐ (δηλαδὴ τὸν Ἀγαμέμνονα) κέλευε κάρη κομόωντας Ἀχαιούς πανσυδῆῃ» νῦν γάρ κεν ἔλοι πόλιν εὑρυάγυιαν Τρώων, ὁ δὲ Ὀνειρος μεταδίδει ταῦτα εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἔξης «Θωρῆξαί σε κέλευσε (Ζεὺς) κάρη κομόωντας Ἀχαιούς» νῦν γάρ κεν ἔλοις κλπ.» (ἀτελῆς πλάγιος λόγος).

Β') ἐν ἔξηρτημένῳ λόγῳ (ἴδιᾳ δι' εἰδικῆς προτάσεως ἢ διὰ πλαγίας ἐρωτήσεως), μεταβεβλημένα δὲ καὶ κατὰ τὸ πρόσωπον, ἐὰν τοῦτο είναι ἀναγκαῖον, καὶ κατὰ τὴν ἔγκλισιν πολλάκις—Τισσαφέρνης ἔλεγεν ὅτι διαπεπραγμένος ἦκοι παρὰ βασιλέως δοθῆναι αὐτῷ σφύζειν τοὺς Ἐλληνας (εὐθ. λ. ἦκω διαπεπραγμένος δοθῆναι ἐμοὶ σφύζειν διμῆς). ἔρωτᾶ Κρίτων πῶς με θάπτη (εὐθ. λ. ὁ Σώκρατες, πῶς θάπτωμέν σε;) (τέλειος πλάγιος λόγος),

§ 360. Πολλάκις γίνεται ἀνάμειξις πλαγίου καὶ εὐθέος λόγου, ἢτοι μετάβασις ἀπὸ τοῦ πλαγίου εἰς τὸν εὐθύν λόγον—εἰπεν ὅτι ἀναγκαῖον εἴη βοηθεῖν τῇ πατρίδι· «ἐὰν μέντοι ἔκεινα καλῶς γένηται, εὖ ἐπίστασθε, ἔφη, ὅτι οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι διμῶν».

§ 361. Τὰ καθ' ἔκαστον μέρη τοῦ πλαγίου λόγου δύνανται νὰ προέρχωνται ἀπὸ προτάσεως οὐ μόνον κυρίας, ἀλλὰ καὶ δευτερευούσης—εἰπον ὅτι ἢ ὁ ἀρχῶν ποιοίη οὐκ ἀρέσκοι σφίσιν (εὐθ. λ. ἢ ὁ ἀρχῶν ποιεῖ, οὐκ ἀρέσκει ἡμῖν). Κύρος τῷ Κλεάρχῳ

ἐδόξα ἄγειν τὸ στράτευμα κατὰ μέσον τὸ τῶν πολεμίων, ὅτι ἐκεῖ βασιλεὺς εἶη (εὐθ. λ. ἄγε τὸ στράτευμα... ὅτι ἐκεῖ βασιλεύς ἔστι).

§ 362. Πρότασίς τις πλαγίου λόγου δύναται νὰ ἐκφέρεται δι’ ἐγκλίσεως, ὅπως καὶ ὅτε δὲ λόγος ἦτο εὐθύς, δύναται δημώς νὰ ἐκφέρεται καὶ δι’ ἀπαρεμφάτου ἢ μετοχῆς συμφώνως πρὸς τὴν κανονικὴν καὶ συνήθη σύνταξιν τοῦ ρήματος, ἐκ τοῦ δποίου ἐξαρτᾶται δὲ πλάγιος οὗτος λόγος—οὗτοι ἔλεγον ὅτι Κύρος μὲν τέθηκε, Ἀριατὸς δὲ πεφευγὼς εἶη (εὐθύς λ. Κύρος μὲν τέθηκε, Ἀριατὸς δὲ πεφευγὼς ἔστι). τὸ βασίλειον σημεῖον δρᾶν ἔφασαν (εὐθύς λ. τὸ βασίλειον σημεῖον δρῶμεν). Ἀδροκόμιας ἤκουε Κύρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα (εὐθύς λ. Κύρος ἐν Κιλικίᾳ ἔστι).

§ 363. α') Δι’ ἀπαρεμφάτου (ἐπιθυμίας) ἐκφέρεται κανονικῶς δὲ πλάγιος λόγος, ὅταν προέρχεται ἀπὸ προτάσεως εὐθέος λόγου περιεχούσης ἐπιθυμίαν—Κλέαρχος πέμπων Κύρῳ ἀγγελον ἔλεγε θαρρεῖν (εὐθ. λ. Θάρρει, ὡς Κύρε). οἱ στρατιώταις ηὔχοντο Κύρον εὐτυχήσαις (εὐθ. λ. εὐτυχήσειε Κύρος).

β') Δι’ ἀπαρεμφάτου δημώς ἐκφέρεται πολλάκις (καθ’ ἔλξιν) μέρος πλαγίου λόγου ἐξαρτωμένου ἐκ λεκτικοῦ ρήματος, τὸ δποῖον ἐν τῷ εὐθεῖ λόγῳ ἀπετέλει πρότασιν συνδεομένην πρὸς ἑτέραν κατὰ παράταξιν (διὰ τοῦ γάρ, οὖν, δέ), ἢ καθ’ ὑπόταξιν (δι’ ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας, τοῦ χρονικοῦ δτε ἢ ὁς, τοῦ αἰτιολογικοῦ ἐπει)—Θεόκριτος τὰ δνόματα αὐτῶν οὐκ ἔφη ἐρεῖν· ὅρκους γάρ δημωμοκέναι (εὐθ. λ. τὰ δνόματα αὐτῶν οὐκ ἔρω· ὅρκους γάρ δημώμοκα) Δισ. 13, 21. ἔφη Ἀριατὸς πολλοὺς εἰναὶ Πέρσας ἔαυτοῦ βελτίους, οὓς οὐκ ἀν ἀνασχέσθαι αὐτοῦ βασιλεύοντος (εὐθ. λ. πολλοὶ εἰσι... οἱ οὐκ ἀν ἀνάσχοιντο). οἱ ἀνθρωποί φασιν ὅπὸ τῶν ἥδονῶν ἡττᾶσθαι καὶ οὐ πράττειν τὰ βέλτιστα, ἐπει γιγνώσκειν γε αὐτὰ (=ἐπει γιγνώσκουσι γε αὐτὰ) Πλ. Πρωτ. 353.

Σημ. Ἔνιοτε δηρχούν ἐν τῷ πλαγίῳ λόγῳ ἐν συνεχείᾳ εἰδικὴ πρότασις καὶ ἀπαρέμφατον ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ αὐτοῦ ρήματος—οἱ Δακεδαιμόνιοι εἰπον ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ἔυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἐπαγγαγεῖν (=βούλοιντο δὲ) Θουκ. 1, 87.

§ 364. Εἰς τὰς διὰ παρεμφατικῆς ἐγκλίσεως ἐκφερομένας

προτάσεις του πλαγίου λόγου α') μετ' ἀρκτικὸν χρόνον τίθεται
ἡ ἔγκλισις ἡ προϋπάρχουσα εἰς τὸν εὐθὺν λόγον—ἔρει οὐδεὶς
ώς ἐγώ τὴν τῶν βαρβάρων φιλίαν εἰλόμην (εὐθ. λ. Κλέαρχος εἶ-
λετο τὴν...). Κρίτων ἐρωτᾷ πῶς με θάπτῃ (εὐθ. λ. πῶς σε θά-
πτωμεν;); β') μετὰ ἴστορικὸν χρόνον συνήθως μὲν τίθεται ἡ
εὐκτικὴ τοῦ πλαγίου λόγου, ἐνίστε δ' διμως καὶ ἡ ἔγκλισις ἡ
προϋπάρχουσα εἰς τὸν εὐθύν λόγον—εἰπεν δτι εἰς λόγους βού-
λοιτο ἀφικέσθαι (εὐθ. λ. βούλομαι εἰς...). εἰπεν δτι, ἐπειδὴν
ἡ στρατεία λῆξη, εὐθὺς ἀποπέμψει αὐτὸν (εὐθ. λ. ἐπειδὴν ...
λῆξη, ἀποπέμψω σε).

Σημ. Ἡ δυνητικὴ ἔγκλισις διατηρεῖται καὶ ἐν τῷ πλαγίῳ
λόγῳ εἴτε ἐξ ἀρκτικοῦ εἴτε ἐξ ἴστορικοῦ χρόνου ἐξαρτᾶται οὐ-
τος—Μειδίας εἰπεν δτι ἔλθοι ἀν εἰς λόγους, εἰ ὅμηρος λάδοι
(εὐθ. λ. ἔλθοιμι ἀν εἰς λόγους, εἰ ὅμηρος λάδοιμι). ἀπαγγέλ-
λετε Ἀριατῷ δτι, εἰ μὴ διμεῖς ἥλθετε, ἐπορευόμεθα ἀν ἐπὶ βα-
σιλέα (εὐθ. λ. ὦ Ἀριατε, εἰ μὴ διμεῖς ἥλθομεν ... ἐπορεύοντα
ἀν ἐπὶ β.).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

**Ιδιαίτεραι παρατηρήσεις εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ἀρνήσεως
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ.**

§ 365. Ως εἰδομεν (§ 211 κ. ἑ.), τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια τῆς
ἀρχαίας γλώσσης οὐ καὶ μὴ εἶναι διάφορα κατὰ τὴν σημασίαν
καὶ δὲν λαμβάνονται ἀδιαφόρως εἴτε εἰς κυρίας εἴτε εἰς δευτε-
ρευούσας προτάσεις, ἀλλὰ κανονικῶς τὸ μὲν οὐ (οὐδέ, οὐδεὶς,
οὐδαμῶς κλπ.) τίθεται ἔνθα ἐν γένει ἐχφράζεται κρίσις τις, τὸ
δὲ μὴ (μηδέ, μηδεὶς, μηδαμῶς κλπ.) ἔνθα ἐν γένει ὑπάρχει ἐπι-
θυμία τις (ἀρνητική)—ταῦτα οὐκ ἀληθῆ ἔστι. μὴ λέγε ταῦτα.
Κλέαρχος ἔγνω δτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι. Ἀθροκόμας τὰ
πλοια κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κύρος διαβῆ.

Αἱ ἔξαιρέσεις τοῦ γενικοῦ τούτου κανόνος, καθ' ἃς φαίνεται
τὸ οὐ λαμβανόμενον ἀντὶ τοῦ μὴ (σπανιώτερον) καὶ τὸ μὴ ἀντὶ
τοῦ οὐ (συνηθέστερον), ἐν γένει προέρχονται ἐκ συντάξεων γινο-
μένων κατά τινα ἀναλογίαν πρὸς ἄλλας σχετικὰς συντάξεις.

§ 366. Τὸ οὐ ὅχι μόνον μετ' ἐπιθέτων (ἰδίᾳ δημιατικῶν) καὶ

μετ' ἐπιρρημάτων, ἀλλὰ καὶ μετὰ οὐσιαστικῶν καὶ ρήματων (ἰδίᾳ τοῦ φημί, ἔθέλω, βούλομαι, ἐώ κ. τ. τ.), συνδέεται τόσον στενῶς, ὥστε λαμβάνεται πολλάχις ἵσοδύναμον πρὸς τὸ στερητικὸν ἀ—οὐχ δυτικός (=ἀνόσιος), οὐχ ὄσιως (=ἀνοσίως), οὐ διαδατός (=ἀδιάδατος), οὐ βιωτὸς (=ἀβίωτος), ὑπώπτευον ἀλλήλους "Αθηγαῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν τῶν χωρίων ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν (=διὰ τὴν μὴ ἀπόδοσιν, διότι δὲν εἶχον ἀποδώσει) Θουκ. 5, 35. οὐκ ἐδέξαντο διὰ τῆς Δευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν (=διὰ τὸ ἀπεριτείχιστον) 1, 147. οἱ στρατιῶται οὐκ ἔφασαν λέναι τοῦ πρόσω (=ἡροῦντο). καὶ μεταπεμπομένου Κύρου οὐκ ἔθέλω ἐλθεῖν (=ἀποφεύγω). ἀπὸ τῆς οὐκ οὕσης ἔτι πόλεως δρυμώμενοι ἔμενεσώσαμεν ὑμᾶς τε καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς (=ἀπὸ τῆς ἀνυπάρκτου) Θουκ. 1, 74.

"Ἐκ τῆς τοιαύτης στενῆς συνδέσεως τοῦ οὐ μετὰ τοῦ ἐπομένου ρήματος ἐξηγοῦνται συντάξεις, εἰς τὰς δόποιας παρουσιάζεται οὐδ, ἐνῷ κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ μήπαντας δῆπου οὕτως ἔχει, ἔάν τε σὺ καὶ ὁ "Ανυτος οὐ φῆτε ἔτι τε φῆτε (=ἔάν τε ἀρνήσθε, ἔάν τε . . .) Πλ. Ἀπολ. 25.

§ 367. Μετὰ ἐπιθέτων, μετοχῶν, ἔτι δὲ καὶ μετὰ οὐσιαστικῶν συνάπτεται ὡς ἵσοδύναμον πρὸς τὸ στερητικὸν ἀ καὶ τὸ μόριον μή, ὅταν ἡ πρότασις, ἐν τῇ δόποιᾳ εὑρίσκονται ταῦτα, περιέχῃ ἐπιθυμίαν, καὶ μάλιστα ὅταν εἰς τὴν ἔκφρασιν προσδίδεται χροιά τις ὑποθετική—μή χαῖρε κέρδεσι τοῖς μὴ καλοῖς Σοφ. Αἰ. 1349. δψίπολις ἄπολις ὅτῳ τὸ μὴ καλὸν ξύνεστι (=εἴ τινι μὴ ξύνεστι) Σοφ. Ἀντ. 370. δ μὴ ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου (=εἴ τις μὴ ἀδικεῖ). οὐκ οἰδα· δειγὸν δ' ἔστιν ἡ μὴ ἡ μηπειρία (=ἡ μὴ ἡμπειρία, ἡ ἄγνοια, εἴ τις μὴ οἶδε) Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 115.

Οὕτως ἐπέδωκε σὺν τῷ χρόνῳ ἡ χρῆσις τοῦ μὴ καὶ συνάπτεται τοῦτο καὶ μετὰ μετοχῆς αἰτιολογικῆς, κατηγορηματικῆς (εἰδικῆς), τροπικῆς κλπ.—δίδασκέ με ὡς μὴ εἰδότα μηδὲν ὃν σὺ πυνθάνει (=διότι οὐκ οἶδα, ἔχων δπ' ὅψεις σου δτι...) Σοφ. Οἰδ. Κ. 1135. ἔξοιδα φύσει σε μὴ πεφυκότα τοιαῦτα φωνεῖν (=διτι οὐ πέφυκας) Σοφ. Φιλ. 79. ψιφίσασθε τὸν πόλεμον μὴ φεθηθέντες τὸ αὐτίκα δειγὸν (=χωρὶς νὰ . . .) Θουκ. 1, 124.

"Ἐνιστε δὲ εὑρίσκονται ἐκ παραλλήλου οὐ καὶ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ προτάσει—ὅθεν αὐτὸ (τὴν ἀρετὴν) ἡγοῦμαι οὐ διδαχτὸν εἶναι

μηδ' ὥπ' ἀνθρώπων παρασκευαστὸν ἀνθρώποις, δίκαιός εἴμι εἰπεῖν Πλ. Πρωτ. 319.

§ 368. Κανονικῶς μετὰ μὲν ἀπαρεμφάτου κρίσεως τίθεται ἄρνησις οὐ, μετὰ δὲ ἀπαρεμφάτου ἐπιθυμίας μὴ (§ 327 κ. ἔ) — οὐ μεινήσεσθαι σέ φασιν (οὐ μεινήσει). οὐδὲν μέντοι οὐδὲ τοῦτον παθεῖν ἔφασαν. δεῖται μὴ βοηθείας πολεμεῖν (μὴ πολεμεῖτε).

Ἄρνησις μὴ τίθεται κανονικῶς καὶ μετὰ τοῦ συνάρθρου ἀπαρεμφάτου (§ 328) — πέπεισματι τὰ πλειόν τῶν πραγμάτων ἡμᾶς ἐκπεφυγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν η̄ τῷ μὴ συνιέναι (= διότι οὐ βούλόμεθα . . . η̄ διότι οὐ συνιέμεν) Δημ. 3, 3.

Σημ. Καὶ μετ' ἀπαρεμφάτου κρίσεως τίθεται ἄρνησις μὴ, έταν τοῦτο εὑρίσκεται εἰς πρότασιν ἐπιθυμίας, κανονικῶς δέ, έταν τοῦτο ἔξαρταται ἐκ τινος τῶν ῥημάτων ἐπαγγέλλεσθαι, ὑπισχνεῖσθαι, δμηνύναι κ. τ. τ. — νόμιζε μηδὲν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον (= διτι οὐδένεν ἔστι βέβαιον). ὅμοσαν μὴ προσδώσειν ἀλλήλους.

§ 369. Καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις η̄ ἄρνησις χάριν ἐμφάσεως — οὐ σμικρός, οὔχ, ἀγών ὄδε Σωφ. Οἰδ. Κ. 587. μὴ, μή, μή μ' ἀνέρη τίς εἴμι Σωφ. Οἰδ. Κ. 210. Ἐνίστε δέ, χάριν ἐμφάσεως ἐπισης, η̄ ἄρνησις τίθεται κατόπιν τῆς λέξεως, εἰς η̄ν ἀνήκει — βούλονται μέν, δύνανται δ' οὐ Θουκ. 6, 38. δένδρα παχέα μὲν οὕ, πυκνὰ δὲ Ε. Ἀν. 4, 8, 2. τοῦτον δὲ φράζε μὴ ποτ' ἀνθρώπων τινὶ Σωφ. Κ. 1522.

§ 370. Ἡ ἄρνησις οὐ προτασσομένη ζεύγους προτάσεων, αἱ ὅποιαι συνδέονται πρὸς ἀλλήλας ἀντιθετικῶς διὰ τοῦ μὲν — δὲ καὶ τῶν ὁποίων η̄ δευτέρα εἶναι ἀρνητική, ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς τὴν πρώτην μόνον ἐκ τῶν προτάσεων τούτων, ἀλλ' εἰς τὸ ἔξ αμφοτέρων αὐτῶν ἀποτελούμενον νόημα (= οὐχὶ ἐνῷ — δὲν ὅμως). Τὸ οὐ τοῦτο δύναται ν' ἀποδίδεται εἰς τὴν γέαν γλώσσαν διὰ τῆς φράσεως «δὲν εἶναι ἀληθὲς δτι», «δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις δτι», «δὲν συμβαίνει ώστε γά» κ. τ. τ. — οὐκ εἴπον μὲν ταῦτα οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδὲ ἔγραψα μὲν οὐκ ἐπρέσσευσα δὲ (= οὐχὶ ἐνῷ εἴπον ταῦτα, δὲν τὰ ἔγραψα ὅμως — η̄ — δὲν εἶναι ἀληθὲς δτι εἴπον μὲν ταῦτα, ἀλλὰ δὲν . . .) Λέριοι κακοί, οὐχ ὁ μέν, θεὸς δ' οὕ Φωκυλ. 1.

Σημ. Τὸ μόνον οὐ η̄ μόνον οὐχὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ νῦν «μόνον ποὺ δὲν» η̄ πρὸς τὸ «σχεδόν» — ταῦτ' εἰπόντες ἔξηπατήκασι καὶ μόνον οὐ τὴν Ἀττικὴν ὑμῶν περιήγηνται. ὁ παρὼν

καιρὸς μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεῖς ὅτι τῶν πραγμάτων ὅμιν
ἀντιληπτέον ἔστιν.

Καὶ τὸ δόσον οὐ πολλάκις ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ «σχεδόν»—δι-
μέλλων καὶ δσον οὐ παρὸν πόλεμος Θουκ. 1, 36.

§ 371. Κανονικῶς εἰς τὴν ἀρχαίαν γλώσσαν δὲν τίθενται εἰς
πρότασιν ἀρνητικὴν αἱ ἀόριστοι ἀντωνυμίαι (τὶς, τὶ) οὐδὲ τὰ
ἀόριστα ἐπιρρήματα (πού, πώς, ποθὲν κλπ.), ἀλλ' αἱ ἀντίστοιχοι
τούτων ἀρνητικαὶ λέξεις (οὐδεὶς, οὐδαμοῦ, οὐδαμῶς κλπ.), ἢτοι
εἰς τὰς ἀρνητικὰς προτάσεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης διατυποῦται
ἀρνητικῶς, ὅπου δυνατόν, πᾶσα λέξις, οὕτω δὲ παρουσιάζεται
πλεονασμὸς ἀρνητικής, διὰ τοῦ δποίου ἐνισχύεται ἡ ἀρνητικὴ
πρότασις καὶ προσλαμβάνει ἔμφασιν—ἐν τοῖς κακοῖς οὐκ ἔστιν
οὐδὲν κρείσσον οἰκεῖον φίλου (οὐχὶ : οὐκ ἔστι τι κλπ.) Εὔρ.
Ἀνδρ. 986. καθεύδων οὐδεὶς οὐδενὸς ἀξιός οὐδὲν μᾶλλον τοῦ μὴ
ζῶντος (οὐχὶ : καθεύδων τις οὐκ ἀξιός τινος μᾶλλόν τι τοῦ μὴ
ζῶντος) Πλ. Νομ. 808. μὴ θῆσθε νόμον μηδένα (οὐχὶ : μὴ θῆσθε
νόμον τινὰ) Δημ. 3, 10. μηδέποτε μηδὲν αἰσχρὸν ποιήσας ἔλπιζε
λήγειν (οὐχὶ : αἰσχρόν τι) Ἰσοχ. 1, 16.

Οὕτω κανονικῶς συνεχίζεται ἀρνητικὴ τις πρότασις κατόπιν
μὲν τοῦ οὐ διὰ τοῦ οὐδέν, κατόπιν δὲ τοῦ μὴ διὰ τοῦ μηδὲ καὶ
ὅχι διὰ τοῦ καὶ ἡ τοῦ ἥ—οὐ δυνάμεναι εύρετιν τὸ ἄλλο στρά-
τευμα οὐδὲ τὰς δόσους πλανώμενοι ἀπώλοντο (οὐχὶ: καὶ τὰς δόσους).
Οὐχ ὥρα καθεύδειν οὐδὲ ἀμελεῖν (οὐχὶ : καὶ ἀμελεῖν, ἥ ἀμελεῖν)
μὴ λανθανέτω σε μηδὲ τοῦτο (οὐχὶ : καὶ τοῦτο).

§ 372. Δύο ἀλλεπάλληλοι ἀρνήσεις αἱ αὐταὶ (οὐ—οὐ, μὴ—μὴ)
ἥ τῶν ὁποίων ἥ μὲν πρώτη εἶναι σύνθετος (οὐδεὶς, οὐδέ—μηδεὶς,
μηδὲ κλπ.), ἥ δὲ δευτέρα ἀπλῇ (οὐ, μὴ), κανονικῶς ἀναιροῦσιν
ἄλληλας—ἔγὼ οὐκ οἴμαι οὐ δεῖν ἵματις ἀμύνεσθαι (=οἴμαι δεῖν)
Δισ. 13, 52. οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει (=
πᾶς ἀνθρώπος ἀποτίσει) Ἡρόδ. 5, 56.

Συνηθεστάτη εἶναι ἥ φράσις οὐδεὶς (ἔστιν) δστις οὐ ἥ οὐκ
ἔστιν δστις οὐ (=πάντες ἀνεξαιρέτως, πᾶς ἐν γένει)—Ἄρισταγό-
ρης οὐδὲν δ, τι οὐκ ὑπίσχετο Ἡρόδ. 5, 97. ὅστε ταῦτα λυθῆναι,
οὐκ ἔσθι ὅ, τι οὐκ ἐδίδοσαν (=τὰ πάντα ἐδίδοσαν) Δημ. 18, 104.

§ 373. *Πλεονάξουσα ἀρνησις.* 1) Μετὰ λεκτικὰ ῥήματα ἀρ-
νητικῆς σημασίας (ἀρνοῦμαι=οὐ φημι, ἀμφισβητῶ=οὐχ ὄμο-

λογῷ, ἀντιλέγω=οὐ λέγω κ. τ. τ.) δύναται νὰ ἀκολουθῇ εἰδεικὴ πρότασις ἔχουσα τὸ οὐ η̄ ἀπαρέμφατον (χρίσεως) ἔχον τὸ μῆ, ἐν φὶ καθ' ἡμᾶς η̄ ἀρνησὶς ἐνταῦθα φαίνεται πλεονάζουσα καὶ περιττεύουσα—ἀμφισβήτετ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν (=ὅτι ἀληθῆ λέγομεν). πολλοὶ ἀντέλεγον ὡς οὐκ ἀξιον εἴη βασιλεῖς ἀφεῖναι τοὺς ἐφ' ἔκατὸν στρατευομένους (=ῶς ἀξιον εἴη, ὅτι γριμοζεγ). φῆς η̄ καταρνεῖ μὴ δεδρακέναι τάδε; (=δεδρακέναι) Σοφ. Ἀντ. 442 (¹).

2) Ὁμοίως μετὰ δήματα σημαίνοντα κώλυσιν, ἐναντίωσιν κ.τ.τ. (εἰργω, κωλύω, ἀπαγορεύω κλπ.) καθὼς καὶ μετὰ τὰ ἀγωτέρω δήματα (ἀρνεῖσθαι, ἀντιλέγει κλπ.) λαμβανόμενα ὡς ἐφετικὲς ἀκολουθεῖ ἀπαρέμφατον ἐπιθυμίας μετὰ τοῦ μῆ, τὸ ὅποιον ὥσαύτως εἰς ἡμᾶς φαίνεται πλεονάζον καὶ περιττεύον—εἰργει τόνδε μὴ θανεῖν νόμος (=θανεῖν) Εὔρ. Ἡρακλ. 963. Κορίνθιοι ἀντέλεγον μὴ σπένδεσθαι Ἀθηναῖοις (=σπένδεσθαι). Καὶ ἐνταῦθα τὸ μὴ προέρχεται κυρίως ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ εὐθέος λόγου (μὴ, θανέτω, μὴ σπένδεσθε).

Σημ. Τὸ μετὰ τῶν δημάτων τούτων συναπτόμενον ἀπαρέμφατον δύναται νὰ είναι καὶ σύναρθρον—τοὺς φιλοὺς εἰργον τὸ μὴ τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν (=ἡμπόδιζον ἀπὸ τοῦ νὰ βλάπτουν) Θουκ. 3, 1. οὐδεὶς τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπετράπετο (=τοῦ πλεονεκτεῖν) 1, 79. Ὡσαύτως δύναται νὰ προηγήται αὐτοῖς τὸ ὄστε—εἰ μέλλομεν τοὺς πολεμίους εἰργειν ὥστε μὴ δύνασθαις βλάπτειν ἡμᾶς, σφενδονητῶν δεῖ. Συντάσσονται δὲ τὰ ἀνωτέρω δήματα καὶ μετὰ ἀπλοῦ ἀπαρεμφάτου, ἀγεν τοῦ μῆ, ὅταν ἐπικρατῇ η̄ ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχουσα ἀρνητικὴ σημασία—εἰρξω πελάζειν (=οὐκ ἔάσω πελάζειν). δρᾶσαι οὐκ ἀρνούμεθα (=δρᾶσαι ὁμολογοῦμεν).

3) Ὁμοίως μετὰ τὰ ἀνωτέρω δήματα, ὅταν ταῦτα εὑρίσκωνται εἰς πρότασιν ἀρνητικὴν η̄ ἐρωτηματικὴν ἵσοδυναμούσαν πρὸς ἀρ-

(¹) Τοῦτο προέρχεται πρῶτον μὲν ἐκ τούτου, ὅτι ἐπικρατεῖ πολλάκις εἰς τὰ περὶ ὃν ὁ λόγος δήματα η̄ ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχουσα καταφατικὴ ἔννοια, η̄τοι η̄ τοῦ ἀπλοῦ **λέγειν** (ἀμφισβήτεις ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγομεν — λέγει ὡς οὐκ . . .). δεύτερον δὲ ἐξ ἐπιδράσεως τῆς ἀρνητικῆς μορφῆς τοῦ ἀντιστοίχου εὐθέος λόγου (ἀρνοῦμαι· οὐδέδρακα τάδε. ἀμφισβήτω· οὐκ ἀληθῆ λέγετε).

νητικήν, καὶ ἐν γένει μετὰ φράσεις ἀρνητικὰς ἢ ίσοδυναμούσας πρὸς ἀρνητικάς, σημαίνουσας δὲ «τὸ ἀδύνατον» «τὸ ἀπρεπές» κ.τ.τ. δύναται νὰ ἀκολουθῇ ἀπαρέμφατον (χρίσεως ἢ ἐπιθυμίας) ἔχον πρὸ αὐτοῦ τὸ μὴ οὖ. Καὶ ἄλλοτε μὲν εἰς ἡμᾶς φαίνεται πλεονάζειν τὸ ἔτερον τῶν δύο ἀρνητικῶν μορίων, ἄλλοτε δὲ καὶ ἀμφότερα, π. χ.

α') οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάνυ ἵκανως τοῦτο ἀποδεδεῖχθαι (=μὴ ἢ οὐχὶ ἀποδεδεῖχθαι) Πλ. Φαίδ. 87. Ἀστυάγης οὐδὲν ἔδυνατο ἀντέχειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι ταῦτα Κύρῳ (=μὴ χαρίζεσθαι). πᾶσιν αἰσχύνη ἢν μὴ οὐ συσπουδάζειν (=μὴ συσπουδάζειν).

β') εἰ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τι ἐμποδὼν μὴ οὐχὶ πάντα τὰ δεινότατα παθόντας ἀποθανεῖν (=τι ἐμποδὼν ἔσται ἀποθανεῖν;). τίνος ἂν δέοις μὴ οὐχὶ πάμπαν εὐδαίμων εἶναι; (=οὐδενὸς ἂν δέοις πάμπαν εὐδαίμων εἶναι).

Αἱ τοιαῦται συντάξεις τοῦ μὴ οὖ μετ' ἀπαρεμφάτου προέρχονται κυρίως ἐξ ἐπιθράσεως ἀντιστοίχων συντάξεων τοῦ μὴ οὖ εἰς ἐνδοιαστικὰς προτάσεις (§ 324 μὴ οὐχὶ πάνυ ἵκανως τοῦτο ἀποδέδεικται; μὴ οὐ πάμπαν εὐδαίμων ἔσει;).

Σημ. Καὶ τοῦτο τὸ ἀπαρέμφατον τὸ ἔχον πρὸ αὐτοῦ τὸ μὴ οὖ δύναται νὰ εἶναι σύγαρθρον· δύναται δὲ τὸ μὴ οὖ νὰ εἶναι καὶ μετὰ μετοχῆς συνημμένον — αἰσχρόν ἔστιν ἀντιλέγειν τὸ μὴ οὐχὶ τὸν πλειστὸν ὥφελοισντα τὸ κοινὸν τοῦτον καὶ μεγίστων ἀξιοῦσθαι (=μὴ ἀξιοῦσθαι) Κ. Π. 2, 2, 20. τοιαύτης τιμῆς τυχεῖν οὐχ οἶόν τε μὴ οὐ πολὺ τῶν ἄλλων διαφέροντα (=μὴ διαφέροντα, εἰ μὴ διέφερεν) Ἰσοκρ. 10, 47.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΔΟΓΟΥ

§ 374. Συχνάκις ἐν τῷ λόγῳ παρουσιάζεται τι ὡς ἀσύνηθες καὶ ἰδιότροπον εἴτε ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῶν λέξεων (π.δ. ἀργυροῦ γάμοι, ἀδαμάντινος χαρακτὴρ) εἴτε ὡς πρὸς τὴν συντακτικήν συμφωνίαν (π.δ. διάσμος τόχουν τούμπανο) εἴτε ὡς πρὸς τὰ ἄλλα. Τότε λέγομεν ὅτι ὑπάρχει σχῆμα λόγου, ἢτοι παρηλλαγμένη τοῦ συνήθους μορφὴ τοῦ λόγου, ἵδιατερος λεχτικὸς τρόπος.

Ποικίλα είναι τὰ σχήματα (λόγου) τὰ παρατηρούμενα εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἀρχαίων, οὐ μόνον τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ἥτορων, ἀλλὰ καὶ ἄλλων πεζολόγων. Πάντα δὲ ταῦτα ἔχουσι βεβαίως τὴν ἀρχήν των εἰς τὸν καθ' ἡμέραν λόγον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ πολλάκις είναι οὕτως εἰπεῖν φυσικά. 'Αλλ' οἱ συγγραφεῖς (ἴδιᾳ οἱ ἥτορες) χρησιμοποιοῦν συνήθως ὠρισμένα σχήματα λόγου δι' ὠρισμένους ἑκάστοτε σκοπούς (π. χ. ἵνα προκαλέσουν τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν, ἵνα προλάβουν ἀποδοκιμασίας, ἵνα ἀπλῶς καλλωπίσουν τὸν λόγον κλπ.). Οὕτως ἔχομεν τὰ τεχνικὰ σχήματα λόγου, τὰ ἄλλως λεγόμενα καὶ ἥτορεικά, ἐπειδὴ οἱ ἥτορες ίδιᾳ κάμνουν χρῆσιν αὐτῶν.

Σχῆμα δὲ λόγου παράγεται.

α') ἐκ τῆς διαφόρου γραμματικῆς συμφωνίας τῶν ὅρων προτάσεώς τενος ἢ συνεχομένων προτάσεων μιᾶς περιόδου*

β') ἐκ τῆς διαφόρου θέσεως τῶν ὅρων ἐν τῇ προτάσει, ἢ τῶν προτάσεων ἐν τῇ περιόδῳ.

γ') ἐκ τῆς κατὰ διάφορον βαθμὸν πληρότητος ἢ μὴ τοῦ λόγου ἐν σχέσει πρὸς τὸ ὅπ' αὐτοῦ ἐκφραζόμενον νόημα.

δ') ἐκ τῆς διαφόρου ἐννοίας ἢ σημασίας, μὲ τὴν ὁποίαν λαμβάνεται λέξις τις ἢ φράσις.

1. Σχήματα σχετικὰ μὲ τὴν γραμματικὴν συμφωνίαν.

§ 375. Τοιαῦτα σχήματα είναι τὰ ἀκόλουθα:

Α') Τὸ σχῆμα συμφύρσεως, ἦτοι ἀναιμεῖξεως δύο συντάξεων. "Ἐν δηλαδὴ καὶ τὸ αὐτὸ διανόημα δύναται πολλάκις νὰ ἐκφράζεται κατὰ διαφόρους τρόπους (π. χ. Ἐλκιβάδης καὶ Μαντίθεος ἀπέδρασαν—Ἐλκιβιάδης μετὰ Μαντιθέου ἀπέδρασεν)" ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει νὰ ἔρχωνται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λέγοντος συγχρόνως οἱ διάφοροι οὕτως τρόποι τῆς ἐκφράσεως τοῦ διανοήματος, προκύπτει ἐκφρασίς αὐτοῦ (συμπεφυρμένη, ἦτοι) μεικτή, μετέχουσα δύο διαφόρων συντάξεων (Ἐλκιβιάδης μετὰ Μαντιθέου ἀπέδρασαν).

Κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου βασίζονται ἐν πολλοῖς καὶ τὰ ἐπόμενα καὶ πολλὰ ἐν γένει ίδιαζοντα γλωσσικὰ φαινόμενα, ἐξηγοῦνται πολλαὶ συντακτικαὶ ίδιορρυθμίαι καὶ ἀνωμαλίαι—π. χ. τῆς γῆς ἢ ἀριστη (τῆς γῆς τὸ ἀριστον—γῆ ἀριστη). Θαγών ἂν εἴη μάλλον εὐτυχέστερος (εἴη ἂν εὐτυχέστερος—εἴη ἂν

μᾶλλον εύτυχης) Εύρ. Ἐκ. 377. εἰθ' ὥφελες τότε εὐθέως λιπεῖν βίον (εἰθ' ἔλιπες τότε—ὥφελες τότε λιπεῖν) Εύρ. Ἐλ. 388.

Β') Τὸ διακονόλουσθον σχῆμα ἡ ἡ (συντακτική) διακονολουσθία¹ κατὰ τοῦτο τὰ ἔν τινι σειρᾷ λόγου ἐπόμενα δὲν εύρισκονται (ἀκόλουθα, ἦτοι) συντακτικῶς σύμφωνα πρὸς τὰ προηγούμενα, ἦτοι ἀλλως διάλογος ἀρχίζει κατά τινα τρόπον συντάξεως καὶ τελειώνει κατ' ἄλλον μὴ συμφωνοῦντα πρὸς τὰ προηγούμενα.

Τὸ σχῆμα τοῦτο συνήθως ἐμφανίζεται, ὅπου ὑπάρχουν μετοχικαὶ συντάξεις, ίδιᾳ δὲ ὅταν ἡ περίοδος εἴναι μακρά πως καὶ παρεμβάλλωνται μεταξὺ τῆς μετοχῆς καὶ τῆς προτάσεως, εἰς ḥγια αὕτη διαφέρεται, ὅπωσδήποτε πολλά. Οὕτω

1) διάλογος ἀρχίζει ἐκφερόμενος διὰ μετοχῆς κατ' ὄνομαστικὴν πτῶσιν, ἀκολουθεῖ δὲ ἐκφρασις, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποῖαν ἐπρεπε κανονικῶς νὰ προηγήται οὐχὶ ὄνομαστική, ἀλλὰ γενικὴ (ἀπόλυτος) ἡ ἀλλη πλαγία πτῶσις ἀλήγει—γενομένη πᾶσα ἡ Ἑλλὰς χειρὶ μεγάλῃ συνάγεται (ἀντὶ: ἀλέος γενομένης...) Ἡρόδ. 7, 150. ἐκεῖνοι εἰσελθόντες σύν τοῖς ὑπηρέταις εἶπεν διὰ Κριτίας (ἀντὶ: ἐκεῖνων εἰσελθόντων) (ὄνομαστικὴ ἀπόλυτος, § 349, σημ. 1).

2) διάλογος ἀρχίζει μὲν πλαγίαν τινὰ πτῶσιν, ἀκολουθεῖ δὲ μετοχὴ κατ' ὄνομαστικήν, ἐνῷ κανονικῶς ἐπρεπε νὰ τεθῇ ἡ μετοχὴ αὕτη ἐν συμφωνίᾳ πρὸς τὴν προηγούμενην πλαγίαν πτῶσιν, εἰς τὴν ὁποῖαν διαφέρεται, ἡ κατὰ γενικὴν (ἀπόλυτον)—ἢν εὐτῷ ἡ διάνοια κρατούναμενος τὴν Ἀντανδρον... τὴν Δέσδον κακώσειν (ἀντὶ: κρατούναμένων) Θουκ. 4, 52. τοῖς Συρακοσίοις κατάπληξις ἐγένετο... ὁρῶντες στρατὸν ἐπεληλυθότα (ἀντὶ: ὁρῶσι).

Γ') Τὸ σχῆμα κατὰ τὸ νοούμενον ἡ κατὰ σύνεσιν² κατὰ τοῦτο ἡ συμφωνία δρου τινὸς τῆς προτάσεως πρὸς τὴν λέξιν, εἰς τὴν ὁποῖαν διαφέρεται οὗτος, γίνεται οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γραμματικοῦ τύπου τῆς λέξεως ταύτης, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διάτηξης νοούμενου—τὸ στράτευμα ἐπορίζετο στον κόπτοντες τοὺς βοῦς καὶ σκούρας. οὗτός γ' Ἀτρετῆς, διατὴρ αὐτὸς ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος (=ἐμοῦ τῆς κυνώπιδος). Ἰλ. Γ. 180.

Δ') Τὸ Πινδαρικὸν ἡ *Βοιώτιον σχῆμα*³ κατὰ τοῦτο (σύνηθες παρὰ τῷ Πινδάρῳ) ἀρσενικοῦ ἡ θηλυκοῦ γένους ὑποκείμενον γ' προσώπου πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ συντάσσεται μὲν ῥῆμα ἐνικοῦ-

ἀριθμοῦ μελιγάρυες ὅμνοι ὑστέρων ἀρχαὶ λόγων τέλλεται (ἀντὶ : τέλλονται) Ὁλ. 10, 4.

Ε') Τὸ Ἀιτικὸν (ἰδὲ § 22).

Ζ') Τὸ σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος· κατὰ τοῦτο ὄρος τις τῆς προτάσεως, δοτις δηλοῖ ὅλον τι, ἀντὶ νὰ τεθῇ κατὰ γενικήν, τίθεται κατὰ τὴν πτῶσιν ἄλλου τῆς αὐτῆς προτάσεως ὄρου δηλοῦντος μέρος ἐκείνου· οὕτως ὁ ὄρος δηλῶν τὸ μέρος τίθεται ὡς κατὰ παράθεσιν προσδιορισμὸς τοῦ ὄρου τοῦ δηλοῦντος τὸ ὅλον —οὗτοι, δὲ Κλέαρχε, ἄλλος ἄλλα λέγει (ἀντὶ : τούτων ἄλλος).

Ζ') Τὸ σχῆμα ἔλξεως· κατὰ τοῦτο ὄρος τις προτάσεως ὑφίσταται συντακτικὴν ἐπίδρασιν ὑπὸ ἑτέρου σχετικοῦ πρὸς αὐτὸν ὄρου τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης προτάσεως καὶ ἐκφέρεται ἐν συμφωνίᾳ πρὸς ἐκείνον καὶ οὐχὶ ὥπως ἀπαιτεῖ ἢ κανονικὴ συντακτικὴ σειρὰ καὶ τὸ νόημα τοῦ λόγου. Οὕτως ἐπέρχεται ἀφομοίωσις

1) τῆς πτῶσεως ἢ τοῦ γένους ἢ τινος τούτων καὶ ὅμα τοῦ ἀριθμοῦ ἀντωνυμίας τινὸς (ἰδίᾳ τῆς ἀναφορικῆς) πρὸς τὴν πτῶσιν, τὸ γένος καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς λέξεως, εἰς τὴν ὅποιαν ἀναφέρεται αὕτη. ἢ ἀντιστρόφως—ὅπως ἔσεσθε ἀξιοὶ τῆς ἐλευθερίας, ἢ εἰς κέκτησθε (==ἢν). τὴν οὐσίαν, ἢν κατέλιπε τῷ υἱεῖ, ἀξία ἐστὶ δέκα ταλάντων (==ἢ οὐσία, Ḣν) Δυσ. 17, 49. ἢ Οἰνόη ἐτετείχιστο καὶ αὐτῷ φρουρίῳ Ἀθηγατοῖς ἐχρῶντο (==καὶ αὐτῇ) Θουκ. 2, 18.

2) τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ συνδετικοῦ πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ κατηγορούμένου—οἱ σοφισταὶ φανερά ἐστι λώβη τῶν συγγιγνομένων (==εἰσι) Πλ. Μέν. 91.

3) τῆς ἐγκλίσεως τοῦ ῥήματος δευτερευόσης προτάσεως πρὸς τὴν ἔγκλισιν τοῦ ῥήματος τῆς κυρίας—ἔρδοι τις ἢ ἔκαστος εἰδείη τέχνην (==ἢν οἶδε ἢ Ḣν ἀν εἰδῇ) Ἀριστοφ. 1431.

Η') Τὸ σχῆμα ὑπαλλαγῆς· κατὰ τοῦτο ἐπιθετικός τις προσδιορισμὸς (ἰδίᾳ τὸ κτητικὸν ἐπίθετον) συμφωνεῖ συντακτικῶς οὐχὶ μὲ τὴν γενικὴν οὐσιαστικοῦ, εἰς τὴν ὅποιαν συμφώνως πρὸς τὸ νόημα ἀναφέρεται, ἀλλὰ μὲ τὴν πτῶσιν ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ἀπὸ τοῦ ὅποιου ἐξαρτᾶται ἢ γενική—τούμὸν αἷμα πατρὸς ἐπίετε (==τοῦ ἐμοῦ πατρὸς) Σοφ. Οἰδ. Τ. 1400. ξυνέθη τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὄρθὸν φαίνεσθαι (==ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῆς ὑμετέρας γνώμης) Θουκ. 2, 61.

Σημ. Πρόσδηλον δτὶ τὸ σχῆμα τοῦτο ὑπάγεται ὑπὸ τὸ προγραμμένον τῆς ἔλξεως.

*Εμμ. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικὸν Ἐκδ. Γ' 1924. 14

2. Σχήματα σχετικά μὲ τὴν θέσιν τῶν λέξεων ἐν τῷ λόγῳ.

§ 376. **Προσεισαγωγή.** ‘Ως πρὸς τὴν θέσιν τῶν λέξεων ἐν τῷ συντεταγμένῳ λόγῳ δύναται νὰ ὑπάρχῃ κατ’ ἀρχὴν ἐλευθερίᾳ τις (π.δ. ὁ Πέτρος ἡλθε—καὶ—ἡλθεν ὁ Πέτρος), δύναται δημως νὰ ὑπάρχουν καὶ περιορισμοὶ, (ώς π.χ. δὲν γράφω—δχεὶ—γράψω δέν).

A'—1) Ἀναγινώσκων τις σίενδήποτε ἀρχαίον κείμενον οὐ μόνον ποιητῶν, (τοὺς δποίους, ὡς γνωστόν, ἀναγκάζει πολλάκις τὸ μέτρον νὰ δίδουν διάφορον θέσιν εἰς τὰς λέξεις), ἀλλὰ καὶ πεζῶν συγγραφέων, ἀποκομίζει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι, ἔξαιρέσει τῶν ἐγκλιτικῶν, τῶν προκλιτικῶν καὶ τῶν συνδέσμων, ὡς πρὸς τὸ ρῆμα καὶ τὰς ἄλλας λέξεις, λαμβανομένας εἰτε ὡς κυρίους εἰτε ὡς δευτερεύοντας δρους τῆς προτάσεως, ὑπάρχει πλήρης οὕτως εἰπεῖν ἐλευθερίᾳ τοποθετήσεως αὐτῶν ὁπουδήποτε τῆς προτάσεως, εἰς τὴν ἀρχὴν δηλαδὴ αὐτῆς, τὸ μέσον ἢ τὸ τέλος π.δ. Κλέαρχος ἔλεξε (α' ὑποκ., β' ρῆμα). ἀπεκρίνατο Κλέαρχος (α' ρῆμα, β' ὑποκ.). δημως δὲ Κλέαρχος τοσοῦτον εἰπεν (α' ὑποκ., β' ἀντικ., γ' ρῆμα). είχον δὲ πάντες κράνη χαλκᾶ (α' ρῆμα, β' ὑποκ., γ' ἀντικ.). ταῦτα μὲν εἰπον οἱ βασιλέως κήρυκες (α' ἀντικ., β' ρῆμα, γ' ὑποκ.). ἦκε Κλέαρχος ἔχων ὁπλίτας χιλίους. ἦκε Μένων ὁπλίτας ἔχων χιλίους.

2) Ομοίαν ἐντύπωσιν ἀποκομίζει τις καὶ ὡς πρὸς τὴν πρὸς ἀλλήλας θέσιν κυρίων καὶ δευτερευουσῶν προτάσεων ἐν τινὶ περιόδῳ π.δ. οὗτοι ἔλεγον, ὅτι Κύρος τέθηκε (α' κυρία, β' δευτ.). ὅτι δὲ ἐπὶ βασιλέα ἄγοι, οὐδεὶς ἤκουσεν (α' δευτερ., β' κυρία).

B') Ἐξ ἀκριβοῦς ἔξετάσεως τοῦ ζητήματος τῆς θέσεως τῶν λέξεων ἐν τῷ ἀρχαίῳ λόγῳ προέκυψαν τὰ ἔξῆς πορίσματα.

1) Φαίνεται ὅτι ὅντως ἀρχῇθεν ὑπῆρχε πλήρης οὕτως εἰπεῖν ἐλευθερίᾳ ὡς πρὸς τὴν τοποθέτησιν τῶν λέξεων ἐν τῷ λόγῳ, ὅτι δὲ σὺν τῷ χρόνῳ ἡ θέσις τῶν λέξεων ἥρχεται νὰ κανονίζεται κατὰ τὴν ἐκ παραδόσεως προκύψασαν συνήθειαν (π.δ. τὸν “Ομηρον, τοῦ δποίου ἡ γλώσσα, ἀνεξαρτήτως τοῦ μέτρου, προέρχεται βεβαίως ἐκ τῆς ἀρχαιοτάτης φάσεως τῆς γλώσσης”).

2) Ὅπως ἐν τῇ νέᾳ γλώσσῃ ἐν γένει, καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἡ τοποθέτησις τῶν λέξεων ἐν ἀρχῇ, ἐν μέσῳ ἢ ἐν τέλει τῆς προτάσεως ἔχει σχέσιν πρῶτον μὲν τὸ εἶδος τῶν προτάσεων (κύριαι ἢ δευτερεύουσαι, κρίσεως ἢ ἐπιθυμίας ἢ ἐρωτηματικαὶ), δεύτερον δὲ μὲ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται ὁ λέ-

γων, καὶ μὲ τὸν τόνον, μετὰ τοῦ ἐποίου ἔκφέρεται ὁ λόγος (λόγος ἥρεμος καὶ ἀπαθής—λόγος ἔντονος καὶ ἐμφαντικός).

‘Ομοίως δὲ ἔχει τὸ πρᾶγμα καὶ ὡς πρὸς τὴν θέσιν κυρίων καὶ δευτερευουσῶν προτάσεων πρὸς ἄλλήλας.

3) Θέσις προέχουσα, ἦτοι παρέχουσα ἔξαρσιν εἰς τι μέλος τοῦ λόγου, εἶναι κυρίως ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ἀλλ' αἱ δύο αὗται θέσεις δὲν προσδίδουν πάντοτε εἰς πᾶν μέλος τοῦ λόγου ἔξαρσιν· πολὺ σημαίνει καὶ ὁ τόνος, μεθ' αὐτῷ ἔκφέρεται ἐκάστη γένεις.

Γ") Ἐν τῷ ἀπαθῶς καὶ ἀνευ ἐμφάσεως ἔκφερομένῳ λόγῳ ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν ὅρων κυρίας προτάσεως κρίσεως παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς·

1) τοῦ παρεμφατικοῦ ρήματος ἐν γένει τῇ συνήθῃς θέσις εἶναι ἐντὸς τῆς προτάσεως, οὐχὶ ἐν ἀρχῇ (π. ἀναθηματικὰς ἐπιγραφάς: Δημήτριος ἐποίησεν. Πυθέω εἰμί. Πύρρος ἐποίησεν Ἀθηναῖος). Ἡ ἐντὸς δὲ τῆς προτάσεως θέσις τοῦ ρήματος εἶναι τῇ ἐπικρατοῦσα, ὅταν τοῦτο ἔχῃ ἀντικείμενα καὶ προσδιορισμοὺς. (Δυσίας ἀνέθηκεν Ἀθηναῖα ἀπαρχήν. Ἐρανισταὶ Διὶ φιλιψ ἀνέθηκαν ἐφ Ἕγησίου ἀρχοντος) καὶ ἵδια ὅταν τῇ πρότασις εἰσάγεται διά τινος ἀντωνυμίας τῇ διά τινος ἐμφαντικῷ ἔκφερομένου ἀντικειμένου τῇ ἐπιρρηματικοῦ προσδιορισμοῦ (ταῦτα εἴπον οἱ βασιλέως κήρυκες. καὶ Πελοπόννησον περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι Τολμίδου στρατηγοῦντος. ἐν Σαλαμῖνι αὐτοῦ συνεναυμάχησαν Πλαταιέες Ἀθηναῖοις).

Σημ. Κανονικῶς ἔχουσι θέσιν ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως τὰ ρήματα τὰ ἔχοντα τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀποφασίζειν καὶ τὸ εἶναι τὸ ὑπαρκτικόν—ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δῆμῳ. δοκεῖ μὲν κάμοι ταῦτα. ἢν δὲ τις ἐν τῇ στρατιᾷ Εενοφῶν Ἀθηναῖος.

Γενικῶς δ' εἰπεῖν διὰ τῆς προτάξεως τοῦ ρήματος ἔξαρτεται τῇ πρᾶξις, ὡς τοῦτο συμβαίνει ἵδια, ὅταν συνεχίζεται τῇ διήγησις πράξεώς τινος, ὅταν τις ἀναφέρεται εἰς προμνημονευθεῖσαν πρᾶξιν καὶ ὅταν πρόκειται περὶ ἀνακοινώσεώς τινος—ἡλθε τοῖς Ἀθηναῖοις ἀγγελίᾳ τῶν πόλεων, διτι ἀφεστᾶσι Θουκ. 2, 61. προετπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις... προετπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἔνεκα τὰς σπονδὰς 2, 45. ἔρρει τὰ κἄλα. πεινῶντις τῶνδρες. ἀπορίομες τῇ χρὴ δρᾶν Ε. Ἐλλ. 1, 1, 23.

2) τοῦ ἀντικειμένου καὶ τῶν ἐπιρρηματικῶν ἐν γένει προσδιορισμῶν τῇ θέσις ἐν τῇ προτάσει κανονίζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεί-

στον ώπό της ἐν αὐτῇ θέσεως τοῦ βῆματος. Συνήθεις σειραὶ εἰναι
αἱ ἔξης δύο, γῆτοι 1) α' δποκ., β' βῆμα, γ' ἀντικ., δ' ἐπιρρημ.
προσδιορισμὸς καὶ 2) α' ἐπιρρ. προσδιορισμός, β' βῆμα, γ' δποκ.,
δ' ἀντικ.—Τισσαφέρνης διαβάλλει Κύρον πρὸς τὸν ἀδελφὸν—ἐν
τούτῳ ἐπήει Κύρος καὶ ἐπύθετο τὸ πρᾶγμα.

3) ἐν σειρᾷ προτάσεων συνδεομένων πρὸς ἀλλήλας μέλος τε
αὐτῶν προτάσσεται μὲν ἐν γένει, καθ' ὅσον σχετίζεται μὲ τὰ
προηγούμενα, ἐπιτάσσεται δέ, καθ' ὅσον ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπό-
μενα—ἀλλὰ ταῦτα μὲν δὴ σὺ λέγεις, παρ' ἡμῶν δὲ ἀπάγγελλε
τάδε, δτι ἡμεῖς οἱόμεθα κλπ. Φυσικὸν δὲ δτι προτάσσονται ἰδίᾳ
οἱ σύνδεσμοι καὶ αἱ ἀναφορικαὶ ἐν γένει λέξεις—ἔγῳ ὀκνοίην ἀν
εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἢ ἡμῖν δοίη, μὴ ἡμᾶς ταῖς τριήρεσι
καταδύσῃ.

4) τοῦ δνοματικοῦ προσδιορισμοῦ (διμοιοπτώτου ἢ ἑτεροπτώ-
του) ἢ συνήθης θέσις εἰναι μετὰ τὸ δπ' αὐτοῦ προσδιοριζόμενον
οὐσιαστικόν—Θουκυδῆς Ἀθηναῖος, Γλοῦς δ Ταμῶ, οἰωνὸς
ἀριστος, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ τοῦ ἐπιθέτου, μάλι-
στα τοῦ συνάρθρου, συνήθης θέσις εἰναι ἢ πρὸ τοῦ οὐσιαστικοῦ
—σοφὸς ἀνήρ, ὁ σοφὸς ἀνήρ, τὸ ἀρχαῖον ἀγαλμα.

5) ἐγκλιτικοὶ τύποι ἀντωνυμιῶν καὶ μόρια ἀναφερόμενα εἰς
ὅλης τινὸς προτάσεως τὸ νόημα λαμβάνουσι θέσιν ὅσον τὸ δυνα-
τὸν πρὸς τὴν ἀρχήν—καὶ μοι τούτους κάλει. ἢν δέ τις ἐν τῇ
στρατιῷ Εενοφῶν Ἀθηναῖος. βραχὺ ἀν τι προσκτώμενοι τῇ ἀρχῇ
περὶ αὐτῆς ἀν ταῦτας μᾶλλον κινδυνεύοιμεν Θουκ. 6, 18 (οὕτω
προγλύθον τὸ δταν, ἐὰν κλπ. ἐκ τοῦ δτε ἄν, εἰ ἀν κλπ.).

Δ'-1) Ἡ πρὸς τὴν κυρίαν πρότασιν θέσις δευτερευούσης
προτάσεως ἐν τινὶ περιόδῳ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ μέ-
λους τῆς κυρίας προτάσεως, τὸ δποτὸν ἀναπληροῖ αὐτῇ. "Οθεν αἱ
εἰδικαὶ καὶ αἱ πλάγιαι ἐρωτηματικαὶ προτάσεις, ὡς ἐπέχουσαὶ
θέσιν ἀντικειμένου, κανονικῶς ἀκολουθοῦν τὸ βῆμα, ἐκ τοῦ δποτοῦ
ἐξαρτῶνται, αἱ δὲ ἀναφορικαὶ μετὰ τὴν λέξιν, εἰς τὴν δποταν
ἀναφέρονται—οὗτοι ἔλεγον δτι Κύρος τέθνηκε. ἦρετο, εἰ τι πα-
ραγγέλλοι. ἔγῳ ὀκνοίην ἀν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαίνειν, ἢ ἡμῖν δοίη.
Ομοίως ἔπονται μὲν κανονικῶς αἱ τελικαὶ καὶ ἀποτελεσματικαὶ
προτάσεις, προηγοῦνται δ' ἀντιθέτως αἱ δποθετικαὶ—Ἀβροκό-
μας τὰ πλοῖα κατέκαυσεν, οἰα μὴ Κύρος διαβῆ. πολλὴν κραυγὴν
ἐποίουν, ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν. εἰ εἰσι βωμοί, εἰσι

καὶ θεοί. Τῶν δὲ χρονικῶν προτάσεων κανονικῶς προηγοῦνται μὲν αἱ δηλοῦσαι τὸ προτερόχρονον, ἔπονται δὲ αἱ δηλοῦσαι τὸ διατερόχρονον, προηγοῦνται δὲ ἡ ἔπονται αἱ δηλοῦσαι τὸ σύγχρονον—ἐπεὶ κατέστη εἰς τὴν βασιλείαν Ἀρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει Κύρον. τὸν ἥγιον νεφέλην προκαλύψασα ἡφάντισε, μέχρι ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι. ἐνῷ ὠπλίζοντο, ἦκον οἱ προπεμφθέντες σκοποί. μακρόμεθα, ὅπόταν ὀργιζώμεθα.

Μεταβολὴ τῆς ἀνωτέρω κανονικῆς σειρᾶς γίνεται, ὅταν πρόκειται νὰ ἐξαρθῇ τὸ ὑπὸ τῆς δευτερευούσης προτάσεως σημανόμενον—ὅτι μὲν δὴ μέγας ἔκ μικροῦ Φίλιππος γένηται, παραλείψω. ἵνα δὲ σαφέστερον δηλωθῇ ἡ Περσῶν πολιτεῖα, μικρὸν ἐπάνειμι.

2) *Τὸ ἔῆμα δευτερευούσης προτάσεως δύναται νὰ τίθεται καὶ πολὺ ἀπωτέρῳ τῆς εἰσαγούσης αὐτὴν λέξεως καὶ σύχι πάντοτε εὐθὺς μετ' αὐτήν—ἔμειναν, ἔως ἀφίκοντο οἱ ἀντ' ἔκεινων στρατηγοί—ἄλλα : ἔως μὲν θέρος ἦν, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐτρέφοντο. Μένων πρὶν δῆλον εἶναι, τί ποιήσουσιν οἱ ἄλλοι στρατιώται, συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στράτευμα.—ἄλλα : ἐγώ φημι ὑμᾶς χρῆναι διαβῆναι... πρὶν δῆλον εἶναι ὅτι οἱ ἄλλοι Ἐλληνες ἀποκρινοῦνται.*

3) *Μέλος τι δευτερευούσης προτάσεως δύναται νὰ ἐξαίρεται ίσχυρῶς προτασσόμενον τῆς λέξεως, γῆτις εἰσάγει τὴν δευτερεύουσαν πρότασιν—τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας μὲν ὅτι ἔάσομεν ἀγορᾶ καὶ λιμέσι χρῆσθαι... τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν (=ὅτι Μεγαρέας μὲν ἔάσομεν, ὅτι δὲ τὰς πόλεις ἀφήσομεν) Θουκ. 1, 144. (¹)*

§ 377. Σχήματα σχετικὰ μὲ τὴν θέσιν τῶν λέξεων εἶναι:

Α') Τὸ ὑπερβατόν, καθ' ὃ λέξις τις, ἵνα ἐξαρθῇ καὶ τονισθῇ, ἀποχωρίζεται ἀπὸ τῆς λέξεως, μετὰ τῆς διποίας λογικῶς καὶ συν-

(¹) Ἐκ τοιούτου λόγου προέρχονται συμφύδσεις κυρίων καὶ δευτερευούσῶν προτάσεων διὰ τῆς παρεμβολῆς τῆς μιᾶς μεταξὺ τῶν δρων τῆς ἄλλης — ἀκούετε μὲν οὖν εὖ οἴδ' ὅτι καὶ ὑμεῖς Ἱάσονος ὄνομα (=εὖ μὲν οἴδ' ὅτι ἀκούετε). ἐπόρεύετο σὺν ἥ εἶχε δυνάμει (=σὺν τῇ δυνάμει, ἦν εἶχε). Οὕτω δὲ κατήντησαν φράσεις, οἵαὶ ἡ εὖ οἴδ' ὅτι, οἴδ' ὅτι, δῆλον ὅτι, ἐσθ' ὅτε κ.τ.τ. ἰσοδύναμοι πρὸς ἐπιφρήματα (=βεβαίως, προφανῶς, ἐνίστε) κ.τ.τ.

τακτικῶς συνδέεται, διὰ τῆς παρεμβολῆς ἐν τῷ μεταξὺ ἄλλης ἢ ἄλλων λέξεων—μὴ λέγετε ώς ὅφ' ἐνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ἑλλὰς ἀνθρώπου Δημ. 18, 198. εὖ πρᾶγμα συντεθὲν ὅψεσθε. 18, 144. οἷμαι τὸν ἐφεστηκότα κινδυνον τῇ πόλει διαλύσειν 18, 176.

Τοῦ ὑπερβοτοῦ χρῆσις γίνεται καὶ διὰ λόγους εὐφωνίας—τὴν τοῦ ἀγαθοῦ εἰκόνα ἔθους Πλ. Πολ. 401. Ὑπερβατοῦ δὲ εἰδος είναι καὶ ἡ τμῆσις (§ 180)—κατὰ βροῦς ὑπερβοτοῦ Ἡελίοιο ἥσθιον (=κατήσθιον) Ὀδ. α, 8, καθὼς καὶ ἡ παρένθεσις ὀλοκλήρου προτάσεως—δύ' ἡ τρεῖς τῶν στρατηγῶν τῶν ἡμετέρων, οὐ γὰρ ἀποκρύψομαι τάληθές, ἐξήμαρτον Ἰσοκ. 12, 100.

Β') Τὸ χιαστόν, κατὰ τὸ ὅποιον δύο παρακείμεναι λέξεις ἢ προτάσεις ἀναφερόμεναι εἰς δύο ἄλλας προηγουμένας λέξεις ἢ προτάσεις τάσσονται ἀντιστρόφως ἢ ἐκείναι—οἷμωγή τε καὶ εὐχωλή πέλεν ἀνδρῶν δλλύντων τε καὶ δλλυμένων Ἰλ. Δ. 450. τὰς ἐργασίας αὐτοῖς καθίστη κερδαλέας, τὰς δὲ πραγματείας ἐπιζημίους, ἵνα τὰς μὲν φεύγωσι, πρὸς δὲ τὰς προθυμότερον ἔχωσιν Ἰσοκ. 2, 18. Τὰ δύο δηλαδὴ ζεύγη τῶν ἀντιστοίχων ἐννοιῶν τάσσονται οὕτως, ὥστε ἡ ἀντιστοιχία αὐτῶν δύναται νὰ παρασταθῇ χιαστὶ οὕτως

οἷμωγή		εὐχωλή
δλλύντων		δλλυμένων

Γ') Τὸ πρωθύστερον (ἢ ὕστερον πρότερον), κατὰ τὸ ὅποιον προηγεῖται ἐν τῷ λόγῳ τι, καίτοι τοῦτο είναι φυσικῶς ὕστερον ἄλλου, ἐπομένου δ' αὐτοῦ—τῷ δύο γενεαὶ ἀνθρώπων ἐφθίαθ', οἱ πρόσθεν τράφεν τῆς ἐγένοντο (=ἐτράφησαν καὶ ἐγεννήθησαν) Ἰλ. Α. 250. πε. Ε. Ἀπ. 3, 5, 18 λέγω τὴν Ἐρεχθέως τροφὴν καὶ γένεσιν). Ἀγάμεμνον, ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέω δ' ἀρξομαι Ἰλ. Ι. 97.

§ 378. Μὲ τὴν θέσιν τῶν λέξεων σχετικὰ είναι καὶ τὰ ἐξῆς ρητορικὰ σχῆματα, ἦτοι

α') ὁ κύκλος κατὰ τοῦτο λόγος τις καταλήγει εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν, διὰ τῆς ὅποιας ἥρχισε—σοὶ τὴν κλέπτης ὁ πατέροι, εἴπερ τὴν δύοις σοὶ Δημ. 10, 73.

β') τὸ δμοιοτέλευτον, ἦτοι δμοιοκατάληκτον κατὰ τοῦτο εἰς τὸ τέλος ἐπαλλήλων προτάσεων τίθενται λέξεις δμοιοκατάληκτοσσαι—τοὺς πλέοντας ώς ὑμᾶς ἐπωλεῖτε, τοῖς ἐναντίοις ἐθεοθεῖτε, τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε Δημ. 12, 5.

γ') ἡ παρονομασία (ἢ τὸ ἐτυμολογικὸν σχῆμα) κατὰ τοῦτο

παρατίθενται λέξεις ἔμοντοι, συνήθως τῆς αὐτῆς ρήσης—Παυσανίου δὲ παυσαμένου Πλ. Συμπ. 185. κενὰς χαρίζει χάριτας τουτοισι συκοφαντῶν ἐμὲ Δημ. 18, 239.

3. Σχήματα σχετικὰ μὲ τὸν βαθμὸν τῆς πληρότητος τοῦ λόγου.

§ 379. Γενικῶς εἰπεῖν πλήρης εἶναι λόγος τις, ὅταν περιέχῃ τοσαῦτα γλωσσικὰ στοιχεῖα (ἥτοι λέξεις καὶ φράσεις), ὅσα χρειάζονται, ἵνα ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ἀκούοντος σχηματισθοῦν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα νοήματα, δια καὶ διόποια καὶ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ λέγοντος. Συνήθως ὅμως παραλείπονται ἐν τῷ λόγῳ στοιχεῖά τινα, δυνάμενα νὰ νοῶνται ἐκ τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως ἢ ἐν τῷν συμφραζομένων (λόγος ἑλλιπῆς § 28, σχῆμα ἑλλείψεως). Πολλάκις δὲ πάλιν, ἀπ' ἐναντίας, διανόημά τι ἐκφράζεται διὰ περισσοτέρων τοῦ δέοντος γλωσσικῶν στοιχείων, ἵνα οὕτω καταστῆ τοῦτο σαφέστερον καὶ ἐναργέστερον, ἵνα παραχθῇ ἴσχυροτέρᾳ ἐντύπωσις εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀκούοντος ἢ δι' ἄλλους διαφόρους λόγους (λόγος πλεονάζων, σχῆμα πλεονασμοῦ).

§ 380. Σχῆμα λόγου ὑπαγόμενον εἰς τὴν ἑλλείψιν εἶναι τὸ τῆς βραχυλογέας, κατὰ τὸ διόποιον διανόημά τι ἐκφράζεται συνεπτυγμένων πως (π.δ. § 75, 2, α', σημ. § 110 κ, ἀ.). Βραχυλογίας εἶδη εἶναι

α') τὸ σχῆμα ἀπὸ κοινοῦ, τοῦ διόποιου ἀπλουστάτη μορφὴ εἶναι ἐκείνη, καθ' ἥν παραλείπεται λέξεις τις, νοούμενη ὅπως ἀκριβῶς ἔχει ἐν τοῖς προηγουμένοις ἢ ἐν τοῖς ἐπομένοις—ἐγώ μὲν ἐπιμελής εἰμι, σὺ δὲ οὐκ εἰ (ἐνν. ἐπιμελής).

β') τὸ σχῆμα ἐξ ἀναλόγου ἢ κατ' ἀναλογίαν, καθ' ὃ λέξεις παραλειπομένη νοεῖται ἐκ τῷν προηγουμένων ἢ ἐκ τῷν ἐπομένων οὐχὶ ὅπως εὑρίσκεται ἐν αὐτοῖς, ἀλλὰ μεταβεβλημένη ώς πρός τι ἢ ώς πρός τινα τῶν παρεπομένων αὐτῆς—οὗτος μὲν ὅδωρ, ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω (=οὗτος μὲν ὅδωρ πίνει). Ἐτεροὶ μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες, ἔτεροι δ' ὑμεῖς οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι (ἐνν. ἐστέ).

§ 381. Κατὰ τὰ δύο ἀνωτέρω σχήματα συμβαίνει, ὥστε ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου

1) ἐκ τινος ἐνεργητικοῦ δήματος νοεῖται τὸ παθητικὸν ἢ τὰνάπαλιν—ξυμμαχίαν ἐποιήσασθε τοῖς Ἀθηναῖσις βοηθεῖν, ἔταν διπ' ἄλλων καὶ μὴ αὐτοῖς, ὥσπερ νῦν, τοὺς πέλας ἀδικῶσι (=ἔταν διπ' ἄλλων ἀδικῶντας) Θουκ. 6, 79.

2) ἐκ τινος προηγουμένης ἀρνητικῆς ἐκφράσεως νοεῖται ἡ ἀντίστοιχος καταφατική, ἵδιᾳ ἐπὶ ἀντιθέσεων—καταδύειν οὐδὲν εἴα στρογγύλον πλοῖον· εἰ δέ που τριήρη ἵδοιεν ὅρμοισαν, ταύτην πειρᾶσθαι ἀπλουν ποιεῖν (=ἐκέλευε πειρᾶσθαι), Ε.'Ελλ. 5, 1, 4.

Οὕτω πολλάκις ἐκ προηγουμένου οὖδεις ἢ μηδεὶς νοεῖται τὸ πᾶς τις ἢ πάντες ἢ ἔκαστος—οἶδε μὲν οὐδεὶς τὸν Θάνατον, δεδίασι· δὲ ὡς εὐ εἰδότες δτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι (=δεδίασι δὲ πάντες) Πλ. Ἀπολ. 29. μηδεὶς φθόνῳ τῷ μέλλον ἀκούσῃ, ἀλλ' ἂν ἀληθὲς ἢ σκοπεῖτω (=ἄλλα πᾶς τις σκοπεῖτω) Δημ. 20, 74.

3) ἐκ τινος προηγουμένης συνθέτου λέξεως νοεῖται κατ' ἀναλογίαν ἀπλῇ λέξις ἐνυπάρχουσα ἐν τῇ συνθέτῳ ἢ πρὸς τῷ συνθέτῳ νοεῖται καὶ τὸ ἀπλοῦν—Κορινθίοις ἦν διαγαρχία καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον τὴν πόλιν (=καὶ οὗτοι οἱ διλίγοι) Ἡρόδ. 5, 92. παρὰ Κλέαρχον ἀπῆλθον ὡς ἀπιόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα πάλιν καὶ οὐ πρὸς βασιλέα (=καὶ οὐκ ιόντες πρὸς βασιλέα) Ε.'Αν. 1, 4, 7. Ἀθηναῖοι μετέγνωσαν Κερκυραῖος ξυμμαχίαν μὴ ποιήσασθαι (=μετέγνωσαν καὶ ἔγνωσαν, ἢ μεταγνόντες ἔγνωσαν) Θουκ. 1, 44.

4) ἐκ τινος προηγουμένου ἢ ἐπομένου ῥήματικοῦ τύπου νοεῖται ἀπαρέμφατον ἢ μετοχή (ἵδιᾳ κατηγορηματική) τοῦ αὐτοῦ ῥήματος—Ἀστύοχος ἀφεὶς τὸ εἰς Χίον ἐπλει εἰς τὴν Καῦνον (=ἀφεὶς τὸ εἰς Χίον πλεῖν) Θουκ. 8, 41. Ἀθηναῖοι ἀρχεῖν τε τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν πέλας δηροῦν μᾶλλον ἢ τὴν αὐτῶν δρᾶν (ἔνν. δηρουμένην) 2, 11.

5) συντάσσονται μὲν ἐν ῥήμα δύο ἄμοιας φύσεως προσδιορισμοὶ (δύο ἀντικείμενα ἢ δύο ἐμπρόθετα), ἐν ᾧ τὸ ῥήμα τοῦτο ἀρμόζει εἰς τὸν ἔνα ἐξ αὐτῶν μόνον, διὸ δὲ τὸν ἔτερον πρέπει νὰ νοηθῇ ἀλλο ῥῆμα, σύμφωνον πρὸς τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, ἢ τὸ αὐτὸ δὲ ἀλλὰ μὲ ἄλλην σημασίαν (σχῆμα ζεῦγμα)—ἡμέτεροι βασιλῆες ἔδουσι πίονα μῆλον οἰνόν τε μελιηδέα (=ἔδουσι μῆλα, πίνουσιν οἰνον) Πλ. Μ. 319. Θέτις μὲν εἰς ἀλλαζότο, Ζεὺς δὲ ἐδὼν πρὸς δῶμα (ἔνν. ἔδη) Α. 532. ἔλεν Οἰνομάου βίαν παρθένον τε σύνευνον (ἔλεν Οἰνόμαον, ἤτοι ἐνίκησε τὸν Οἰνόμαον, ἔλε παρθένον, ἤτοι ἔλαβε τὴν παρθένον) Ηινδ. Ολ. 1, 78.

6) πολλάκις νοεῖται ἔξωθεν πρὸ εἰδικῆς μὲν προτάσεως ἢ πρὸ πλαγίας ἐρωτηματικῆς εἰσαγομένης διὰ τοῦ εἰ ἡ φράσις ἵνα

εἰδῆς, ἵνα εἰδῆτε κ. τ. τ., πρὸ δὲ αἰτιολογικῆς εἰσαγομένης διὰ τοῦ γὰρ ἡ φράσις λέγω δὲ τοῦτο, Ισχυρίζομαι δὲ ταῦτα κ.τ.τ.—ὅτι δ' ἀληθὴ λέγω, τοὺς νόμους αὐτοὺς ἀναγνώσεται (=ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἀληθὴ λέγω) Αἰσχ. 3, 403. εἰ εἰκότα λογίζομαι, σκόπει καὶ τάδε (=ἵνα εἰδῆς, εἰ. . .). Ε. Ἐλλ. 6, 1, 11.

§ 382. Σχῆμα πλεονασμοῦ τοῦ λόγου ἐν γένει εἶναι, διὰ προστίθεται εἰς αὐτὸν λέξις τις ἡ φράσις χωρὶς νὰ προστίθεται διὰ τούτων καὶ νόημά τι ἐπὶ πλέον—τὰς αἰτίας προύγραψα πρῶτον Θουκ. 1, 23. ἐσαγαγόντες με ἐς τὸ μέγαρον ἔσω ἐδείκνυσαν κολοσσοὺς ἔυλινους Ἡρόδ. 2, 143. Αἴας ἀρτίως νεοσφαγῆς κετταὶ Σοφ. Αἰ. 898. Ὁρέστης ἔκτανε πατροφονήα Αἴγισθον, ὁ οἱ πατέρα κλυτὸν ἔκτα Ὅδ. α, 300.

§ 383. Εἰδη πλεονασμοῦ εἶναι

α') τὸ σχῆμα ἐκ παραλλήλου, κατὰ τὸ δόποτον ἔννοιά τις ἐκφράζεται ἀρνητικῶς ἀμα καὶ καταφατικῶς—ψεύδεται καὶ οὐκ ἀληθὴ λέγει Δυσ. 3, 14.

β') τὸ σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν, καθ' ὃ παρατίθενται συνδεόμενα κατὰ παράταξιν δύο οὖσιαστικὰ δηλοῦντα ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἐνῷ κανονικῶς ἐπρεπεν ἀντὶ τοῦ ἑτέρου ἐξ αὐτῶν νὰ τεθῇ τὸ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενον ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς τοῦ ἄλλου οὖσιαστικοῦ—τὴν παῖδα ὁ Ἀμασις ἐκόσμησε ἐσθῆτι τε καὶ χρυσῷ (=ἐσθῆτι χρυσῷ) Ἡρόδ. 3, 1. Οὕτω τὸ πρᾶγμα παρίσταται μεγαλοπρεπέστερον ὡς παρουσιαζόμενον ὑπὸ δύο αὐτοῦ ἀπόψεις (ἐκόσμησεν ἐσθῆτι—ἐκόσμησε χρυσῷ).

γ') ἡ περιφράσις, καθ' ἥν ἔννοιά τις δυναμένη νὰ ἐκφρα- σθῇ διὰ μιᾶς λέξεως ἐκφράζεται διὰ δύο ἐπὶ τὸ γραφικώτερον καὶ ἐναργέστερον—ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ τῶν νυκτῶν χρῆμα ἀπέ- ραντον ὅσον (=αἱ νύκτες) Ἀριστοφ. Νεφ. 1. Ἰτε παῖδες Ἐλλη- νῶν (=Ἐλληνες) Αἰσχ. Πέρσ. 354.

§ 384. Ἐνταῦθα δύνανται νὰ καταταχθῶσι καὶ τὰ ὥρτορικὰ σχήματα, καθ' ἡ σκοπίμως κατασκευάζεται ὁ λόγος ἐλλιπῆς ἡ πλεονάζων, ἦτοι :

Α'—1) Ἡ ἀποιώπησις κατὰ τοῦτο αἰφνιδίως διακόπε- ται ἡ συνέχεια τοῦ λόγου, ἵνα μὴ λεχθῇ τι λιαν δυσάρεστον ἡ ἀπρεπὲς κ. τ. τ.—οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γάρ ἔστιν ἴσων νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὅμῳν εὔνοίας διαμαρτεῖν καὶ τούτῳ μὴ

έλειν τὴν γραφήν, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν—οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν ἀρχόμενος τοῦ λόγου Δημ. 18, 3. εἰτ' ὃ—τί ἀνεπών σέ τις ὀρθῶς προσείποι; 18, 22.

2) 'Η παρασιώπησις (ἢ ὑποσιώπησις)' κατὰ τοῦτο νόημά τι δὲν ἔκφράζεται σαφῶς, ὑποβῆλοισται δὲ μόνον—οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν τρόπον ἔχειν πρὸς τὰ πράγματα (δηλ. λίαν ὀλιγώρως) Δημ. 1, 2 (πδ. 1, 10).

B'—1) 'Η ἀναδίπλωσις (ἢ παλιλλογία)' κατὰ τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται ἀμέσως ἐκ δευτέρου λέξις τις ἡ φράσις, οὕτω δὲ ὁ λόγος ἔκφράζεται μετὰ πάθους—ἴππον, ἵππον οὐκ ἐτόλμησεν ὁ λαμπρὸς καὶ πλούσιος οὗτος πρίασθαι Δημ. 21, 174. οὐ γάρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ἀδεικνύντα δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι 2, 10.

2) 'Η ἀναστροφὴ (ἢ ἐπαναστροφή)' κατὰ τοῦτο παρεκτενεται ὁ λόγος διὰ προσθέτου προτάσεως, ἡ δόποια ἀρχίζει ἀπὸ τῆς αὐτῆς λέξεως, εἰς ἣν καταλήγει ἡ προηγουμένη πρότασις—χρήματα λαμβάνουσι· λαμβάνουσι δὲ οἱ μὲν ἔχοντες μίαν ἡ δύο ναῦς ἐλάττονα, οἱ δὲ μείζω δύναμιν πλείονα Δημ. 8, 25.

3) 'Η ἀναφορά (ἢ ἐπαναφορά ἢ ἐπάνοδος), καθ' ἣν ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ λέξις ἡ φράσις ἐν τῇ ἀρχῇ ἐπαλλήλων προτάσεων—τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκευάσας αὐτῷ; τίς ὁ τὰς προτάσεις ταύτας ἔνδούς; τίς δὲ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιστ' αἴτιος; Δημ. 18, 158.

4) 'Η ἀντιστροφὴ (ἢ ἐπιστροφὴ ἢ ἐπιφορά), καθ' ἣν ἐπαναλαμβάνεται ἡ αὐτὴ λέξις ἡ φράσις εἰς τὸ τέλος ἐπαλλήλων προτάσεων—δοστις δὲ ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τὴν ψῆφον αἴτετ, δρκον αἴτετ, νόμον αἴτετ, δημοκρατίαν αἴτετ Αἰσχ. 3, 198.

5) 'Η συμπλοκή' κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο (τὸ ὅποιον συνδυάζει τὰ δύο προηγουμένα σχήματα) ἐπάλληλοι προτάσεις ἔχουν τὴν αὐτὴν λέξιν ἡ φράσιν ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ ὅμα τὴν αὐτὴν λέξιν ἡ φράσιν εἰς τὸ τέλος αὐτῶν—ἐπὶ σαυτὸν καλεῖται, ἐπὶ τὴν πολιτείαν καλεῖται, ἐπὶ τὴν δημοκρατίαν καλεῖται.

6) 'Η κλίμαξ (ἢ ἐπιπλοκή), καθ' ἣν παρατίθενται ζεύγη προτάσεων ἀντιθεικῶς συνδεομένων, ἡ δὲ μετάβασις ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ζεύγους εἰς τὸ ἐπόμενον γίνεται δι' ἐπαναλήψεως τῆς ἀμέσως προηγουμένης προτάσεως—οὐκ εἰπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ, οὐδὲ ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσσευσα δέ, οὐδὲ ἐπρέσσευσα μέν,

οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους (=καὶ εἴπον καὶ ἔγραψα καὶ ἐπρέσθευσα π. 6. § 370) Δημ. 18, 179.

7) Ἡ ἀναφώνησις (ἢ ἐπιφώνησις), καθ' ἥν προστίθενται καὶ παρεμβάλλονται εἰς τὸν λόγον ἀναφωνήσεις πρὸς θεούς, γῆρακς κ.τ.τ. ἵνα ἐναργέστερον ἐκδηλωθῇ τὸ κατέχον τὴν ψυχὴν τοῦ λέγοντος πάθος—ὅστις μηδετέροις ἀρέσκει, τοῦτον δὲ πρὸς τῶν θεῶν τί ποτε καὶ καλέσαι χρή; Εἰ. Ἑλλ. 2, 3, 47. ἐγὼ μὲν οὖν, διὰ γῆς καὶ γῆλιε καὶ ἀρετῆς καὶ σύνεστις καὶ παιδεία, βεβοήθηκα καὶ εἰρηκα Αἰσχ. 3, 260.

8) Ἡ ἐρωτησις (ἢ δητορική)· κατὰ τοῦτο ὁ λέγων ἀπευθύνει ἐρωτήσεις, οὐχὶ διότι ζητεῖ ἀπάντησιν εἰς ταύτας, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ἴδιος πολλάκις ἐπιφέρει τὴν ἀπάντησιν, ἀλλ' ἵνα προκαλέσῃ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον καὶ προσοχὴν πρὸς τὰ ὑπὸ αὐτοῦ λεγόμενα καὶ ἐν γένει καταστήσῃ τὸν λόγον του ἐντονώτερον—τίνος οὖν ἔνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, διὰ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε... Δημ. 4, 3. οὐκ ἔχθρὸς ὁ Φίλιππος; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ἀν εἴποι τις; 3, 16.

9) Ἡ μποφορὰ καὶ ἀνθυποφορά· κατὰ τοῦτο (συγγενὲς πολλάκις πρὸς τὸ προηγούμενον σχῆμα) ὁ λέγων ὑποβάλλει ὑποτιθεμένην ἀπορίαν ἢ ἐνδεχομένην ἔνστασιν ἐρωτηματικῶς ἢ ἀποφαντικῶς καὶ οὕτω προκαλέσας τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν προβάλλειν κατόπιν εἰς τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας ἢ τὴν ἀναρεσιν τῆς ἔνστάσεως—τί οὖν, ἀν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτ', διὰ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθ' ἀμφότερα Δημ. 1, 14. τί καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ' ἀν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἀπασιν· ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἔδουλεύεσθε 18, 24.

10) Ἡ προδιόρθωσις (ἢ προθεραπεία)· κατὰ τοῦτο ὁ λέγων, μέλλων νὰ εἴπῃ τι ἀπροσδόκητον καὶ δὴ δυσάρεστον, προτάσσει τούτου κατάλληλόν τινα φράσιν, ἵνα προδιαμέσῃ τοὺς ἀκροατὰς καὶ μετριάσας οὕτω τὴν ἐκ τοῦ δυσαρέστου ἐντύπωσιν προλάβῃ ἐνδεχομένας ἀποδοκιμασίας—μή τοίνυν θαυμάσητε, ἀν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς νομοθέτας καθίσατε Δημ. 3, 10. ἀν ἔχετενα Φίλιππος λάθη, τις αὐτὸν κωλύσει δεῦρο βαδίζοντα; Θηβαῖοι· μή λίαν πικρὸν εἰπεῖν; καὶ συνεισβαλοῦστιν 1, 26.

11) Ἡ ἐπιδιόρθωσις· κατὰ τοῦτο, ἀφοῦ λεχθῇ λέξις τις ἢ

φράσις, ἐπακολουθεῖ ἔτέρα λέξις ἡ φράσις (συνήθως μὲ τὸ μᾶλλον δὲ πρὸ αὐτῆς), διὰ τῆς ὁποίας ἐπαναρθίσται τὸ λεχθέν, εὑρισκόμενον ὡς οὐχὶ ὅλως ἀκριβές, ὡς ἐκφράζον εὑρύτερον ἡ στενώτερον τὸ προσηκόν νόημα—ταύτης τῆς οὕτω αἰσχρας καὶ περισσοτέρου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δὲ προδοσίας, ἡ πόλις ἀνατίνος γέγονεν Δημ. 18, 207. ὁψέ ποτε—ὁψὲ λέγω; —χθὲς μὲν οὖν καὶ πρότην ἄμ' Ἀθηναῖος καὶ βῆτωρ γέγονεν 18, 130.

4. Σχήματα σχετικὰ μὲ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων ἡ φράσεων διλοι.

§ 385. *Προσεισαγωγὴ*. Πᾶσα σχεδὸν λέξις λαμβάνεται μὲ ἄλλην ἄλλοτε σημασίαν, ἡ δπως κοινῶς λέγομεν, πᾶσα λέξις ἔχει συνήθως περισσοτέρας τῆς μιᾶς σημασίας (π.τ. τῆς νέας γλώσσης; φύλλον δένδρου, φύλλον χάρτου, φύλλον διπλωμένου διάσματος, φύλλον συνθέτου θύρας κλπ. καὶ τῆς ἀρχαίας: ἡγοῦμαι=προπορεύομαι, ἡγοῦμαι=ἄρχω, ἡγοῦμαι=νομίζω). Τις δὲ ἡ ἐν τῷ λόγῳ ἀριθμός τουσα ἑκάστοτε σημασία λέξεως πολυσήμου, κατανοεῖται ἐκ τῆς κοινῆς τῶν διαλεγομένων ἀντιλήψεως ἡ πείρας ἡ ἐκ τῶν συμφράζομένων (π.τ. τὴν φράσιν «κόψε αὐτὸ τὸ φύλλον» λεγομένην ἐντὸς δάσους ἡ πρὸ δένδρου τινός, καὶ τὴν φράσιν «κόψε εἰς δύο αὐτὸ τὸ φύλλον» λεγομένην ἐντὸς τυπογραφείου. βασιλεὺς γίγεται τοῦ στρατεύματος. βασιλεὺς νικᾶν γίγεται).

Ἡ σημασία λοιπὸν τῶν λέξεων ὑφίσταται μεταβολὰς (μεταπτώσεις) καὶ οὕτως ἔχομεν περιττηνὴ κυριλλαν σημασίαν λέξεώς τινος καὶ σημασίας αὐτῆς δευτερευούσας ἡ μεταφορικάς.

Καὶ ἄλλοτε μὲν ἡ σημασία λέξεώς τινος εὐδύνεται, ἢτοι ἡ λέξις ἀποδίδεται εἰς ἐννοίας καὶ ἄλλων πραγμάτων ἐκτὸς ἐκείνων, εἰς τὰ δποτα ἀπεδίδετο ἐξ ἀρχῆς (π.τ. λ. χ. κέρας ζώου—κέρας στρατοῦ. ἀλιεὺς ἀρχῆθεν δὲν τῇ ἀλιεῖτοι ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀγρεύων ζήθει, ἔπειτα καὶ δὲν ποταμῷ ἡ ἐν λίμνῃ. κυνέη ἀρχῆθεν ἡ ἐν δορᾶς κυνὸς περικεφαλαῖα, ἔπειτα πᾶσα ἐν γένει περικεφαλαῖα, θήνει καὶ κυνέη ταυρείη=ἡ ἐν δορᾶς ταύρου. κάμνω ἀρχῆθεν =κουράζομαι, νῦν δὲ=ποιῶ, ἐργάζομαι κλπ.). Ἀλλοτε δὲ ἡ σημασία τῆς λέξεως στενοῦται, ἢτοι ἡ χρῆσις αὐτῆς περιορίζεται πρὸς ἐκφρασιν τῆς ἐννοίας ἐνὸς ἡ τινων μόνον ἐκ τῶν πολλῶν ὄντων, τὰ δποτα αὕτη ἐδίλκου ἐξ ἀρχῆς (π.τ. λ. χ. τὰ ἀρχαῖα δστυ

=αἱ Ἀθῆναι, Χερρόνησος=ἡ Θρακικὴ χερσόνησος, Ἰσθμὸς =δὲ Ισθμὸς τῆς Κορίνθου, καὶ νῦν πόλις=ἡ Κωνσταντινούπολις, ἄλογον=δὲ ἵππος· τὸ λεγόμενον σχῆμα κατ' ἔξοχήν). Ἀλλοτε δὲ πάλιν ἡ σημασία λέξεώς τινος παρουσιάζεται φθειρομένη, ἦτοι ἐκπίπτουσα πρός τι εὐτελέστερον (πθ. λ. χ. εὐήθης ἀρχῆθεν=δὲ ἔχων καλὸν ηθος, ὁ ἀγαθός, ὁ ἀπλοῦς, ὁ ἄδολος ἀνθρώπος, κατόπιν ὅμως=δὲ ἀπλοῦς; τὸν νοῦν, ὁ βλάχος, ὁ κουτός).

Συνήθως πάσχουν μετάπτωσιν τῆς σημασίας των ἐπὶ τὸ εὔρυτερον τὰ ῥήματα καὶ λέξεις ἐν γένει σύνθετοι λησμονούμενης σὺν τῷ χρόνῳ τῆς σημασίας τοῦ ἑτέρου συνθετικοῦ αὐτῶν (πθ. λ. χ. ἐκατόμβη ἀρχῆθεν ἡ θυσία ἐκατὸν βιών, ἐπειτα πᾶσα θυσία, ὅθεν ταύρων τε καὶ ἀρνειῶν ἐκατόμβῃ δμοῖως ἀρχῆθεν βουκόλος=δὲ βοῦς βόσκων, ἀλλ' ἐν Ἰλ. Γ. 221 τρισχίλιοι ἵπποι ἔλος κάτα βουκολέοντο· πθ. νῦν νοικοκύρις τοῦ σπιτιοῦ καὶ νοικοκύρις τοῦ χωραφίοῦ, τοῦ ἀμπελίου).

§ 386. Ἡ μετάπτωσις τῆς κυρίας σημασίας λέξεώς τινος πολλάκις ἔχει λόγον (ψυχολογικὸν μόνον, ἦτοι) τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ δύο πραγμάτων ἐξωτερικὴν ὄμοιότητα (φύλλον δένδρου καὶ τεμάχιον χάρτου ὡς παρουσιάζοντα ἀμφότερα ἔκτασιν καὶ σχετικὴν λεπτότητα. **νερόπατα** ἡ οὖσα ἀντιμετώπου καὶ τὰ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ μέσου μέρη ἐπερχομένου ἐχθρικοῦ στρατεύματος. τὸ δίκαιον, τὸ ἴσον, τὸ εὐθύ).

1) Ἡ τοιαύτη μεταβολὴ τῆς σημασίας τῶν λέξεων, ἡ ἐπὶ τινος δμοιότητος τῶν πραγμάτων βασιζομένη, καλεῖται μεταφορὰ (διότι ἡ λέξις οἰονεὶ μεταφέρεται ἀπὸ τούτου εἰς ἕτερον), εἰναὶ δὲ ἡ συνήθεστάτη καὶ γίνεται ἀμέσως, ἦτοι εὐθὺς ὡς δοθῆ ἀφορμὴ ἐν τῷ λόγῳ νὰ δνομασθῇ ἡ χαρακτηρισθῇ τι ἔχον ὄμοιότητα πρὸς ἄλλο τι ἐκφραζόμενον διά τινος λέξεως γνωστῆς ἥδη (πθ. Ἰλ. Α. 284 Ἀχιλλεύς, ἔρχος Ἀχαιῶν. Z. 187 δόλον ὅφαινεν κλπ.).

Ἡ τοιαύτη μεταφορικὴ χρῆσις λέξεώς τινος δύναται νὰ δρμάται καὶ ἔκ τινος ἐλαχίστης καὶ σχεδὸν ἀσημάντου ὄμοιότητος δύο πραγμάτων, ὥστε νὰ παρουσιάζεται ὡς κατάχρησις τῆς διπαρχούσης σημασίας (πθ. λ. χ. στόμα ποταμοῦ=ἐκβολαὶ ποταμοῦ, στόμα οἰκίας ἢ φρέατος=εἰσοδος οἰκίας ἢ φρέατος. πρεσβύται πρίνινος Ἀριστοφ. Ἀχ., 180 καὶ νῦν: μάτι φυτοῦ, δόντι μηχανῆς κλπ.).

2) Ἡ μεταβολὴ τῆς σημασίας λέξεως ἡ ἀγουσα εἰς περιορισμὸν

τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πρότερον διὰ ταύτης σημαίνομένων ὄντων (π.β. ἀστυ, Πόλις) ἢ εἰς φύορὰν τῆς ἀρχικῆς καλῆς σημασίας τῆς λέξεως (π.β. εὐήθης—ἀγαθός), προέρχεται κυρίως ἐκ λόγων ἴστορικῶν ἢ κοινωνικῶν κ.τ.τ. δὲν εἶναι δὲ ἔργον τῆς στιγμῆς, ἵτοι δὲν γίνεται ἀμέσως (ὅπως ἡ μεταφορά), ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ. Οὕτω π.χ. ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῶν χωρίων τῆς Ἀττικῆς εἶχον συνήθεις τὰς φράσεις *ἴέναι εἰς δστν*, *ἴέναι ἐξ δστεως*, *εἰς δὲ τὰς φράσεις ταύτας δστν* (=πόλις) φυσικὰ ἥσαν αἱ Ἀθῆναι, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως αὐτῶν πρὸς ἑκάστην κώμην, ἐν τῇ ὅποιᾳ διέτριδον οἱ χωρικοί, κατήγνησε σὺν τῷ χρόνῳ νὰ λαμβάνεται οὐ μόνον παρὰ τῶν χωρικῶν τῆς Ἀττικῆς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν γειτόνων αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐν γένει ἡ λέξις δστν ἀντὶ τῆς λέξεως Ἀθῆναι. Όμοιως εἴτε διότι σὺν τῷ χρόνῳ παρετηρήθη διτὶ οἱ καλοὶ κατὰ τὸ ἥθος, οἱ ἀγαθοὶ ἀνθρωποι εἶναι συνήθως ἀπονήρευτοι, εἴτε διότι οἱ ἀνθρωποι συνήθως θέλουν γὰ διαβλέπουν δπισθεν ἀρετῆς τινος καὶ ἐν ἐλάττωμα («ἀπονήρευτος, ἄρα μωρός»), κατήγνησεν ὅστε διὰ τῆς λ. εὐήθης ἐν τῇ ἀρχαὶ γλώσσῃ, καθὼς διὰ τῆς λ. ἀγαθὸς ἐν τῇ νέᾳ νὰ χαρακτηρίζεται δ βλάξ.

§ 387. Καὶ φράσις τις ἡ αὐτὴ δύναται νὰ ἔχῃ ἄλλην ἄλλοτε σημασίαν, σύμφωνον ἑκάστοτε πρὸς τὰ συμφραζόμενα καὶ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν τῶν διαλεγομένων (π.β. τὴν φράσιν «εἶναι πτωχὸς ὁ καημένος καὶ φορεῖ παλαιὰ ἐνδύματα» λεγομένην ἢ περὶ ὄντως πτωχοῦ ἢ περὶ πλουσίου, ῥακενδύτου δὲ ἐκ φιλαργυρίας).

§ 388. Ἡ μεταβολὴ τῆς σημασίας τῶν λέξεων ἢ φράσεων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν γίνεται ἀσκόπως καὶ ἀσυνειδήτως (π.β. μεταφορὰς ἐν § 386), ἐνίστε δμως καὶ σκοπίμως, ὅταν ὁ λέγων λαμβάνῃ λέξιν τινὰ ἢ φράσιν μὲ ὠρισμένην σημασίαν ἐπιδιώκων ὠρισμένον τινὰ σκοπὸν (π.β. Ἀριστ. Βάτρ. 22 ἐγὼ Διόνυσος, υἱὸς Σταμγίου=υἱὸς τῆς κρασοκανάτας' ὁ Διόνυσος ἦτο υἱὸς τοῦ Διός, ἀλλὰ καὶ θεὸς τοῦ οἴνου, δστις συνήθως ἐτίθετο ἐντὸς σταμνίων).

‘Οπωσδήποτε δὲ ἐκ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης χρήσεως τῆς σημασίας τῶν λέξεων καὶ φράσεων παράγονται τὰ σχετικὰ μὲ τὴν σημασίαν αὐτῶν σχήματα, οἱ κυρίως λεγόμενοι τρόποι, ἵτοι

Α') Τὸ σχῆμα κατὰ συνεκδοχὴν ἢ ἡ συνεκδοχὴ κατὰ τοῦτο λαμβάνεται

α') τὸ δηλοῦν μέρος τινὸς ἀντὶ τοῦ δηλοῦντος τὸ θλον καὶ τὰνάπαλιν—ἴθι στέγης εἰσω (=οἰκίας) Σοφ. Οἰδ. Τ. 1515. Φοινισσα κώπη (=ναυξ) Εὑρ. Ἐλ. 1272. κολεὸς νεοπρίστου ἐλέφαντος (=ἐλεφαντόδοντος) Ὁδ. θ. 404.

β') τὸ δηλοῦν ἐν ἀντὶ τοῦ δηλοῦντος πολλὰ (πθ. § 38).

γ') τὸ δηλοῦν τὸ παράγον τι ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τούτου παραγομένου—πλήσιον κρατῆρα μελίσσης (=μέλιτος) Σοφ. Οἰδ. Κ. 481.

δ') τὸ δηλοῦν ὅλην τινὰ ἀντὶ τινὸς ἐκ τῆς ὅλης ταύτης κατεσκευασμένου—ἔρρει τὰ καλα (=τὰ ξύλα, δηλαδὴ αἱ τριήρεις) Ε. Ἐλλ. 1, 1, 23. χαλκὸς ἐλεψεν φύλλα τε καὶ φλοιὸν (=μάχαιρα) Ιλ. Α. 236.

ε') τὸ ὄνομα ἀρετῆς ἢ ικαΐας τινὸς ἀντὶ τοῦ ἐκ ταύτης προερχομένου ἐπαίνου ἢ φόγου—τὴν δυσσεδειαν εὐσεβοῦς' ἐκτησάμην (=τὸν φόγον ἐπὶ δυσσεδείᾳ) Σοφ. Ἀντ. 924.

Β') Ἡ μετωνυμία ἡ ὑπαλλαγή κατὰ τοῦτο λαμβάνεται

α') τὸ ὄνομα τοῦ ἐφευρόντος ἢ ἔξουσιάζοντος πρᾶγμά τι ἀντὶ τοῦ δνόματος αὐτοῦ τοῦ πράγματος—σπλάγχνα ὑπείρεχον Ἡφαίστοι (=τοῦ πυρός) δ Ἡφαίστος θεὸς τοῦ πυρὸς) Ἰλ. Β. 426.

β') τὸ ὄνομα τοῦ ποιήσαντός τι ἀντὶ τοῦ δνόματος τοῦ ἔργου αὐτοῦ — ὁ Ὄμηρος=τὰ ἔπη τοῦ Ὄμήρου, δ Θουκυδίδης=ἡ ἴστορία τοῦ Θουκυδίδου.

γ') τὸ ὄνομα τοῦ περιέχοντος ἀντὶ τοῦ δνόματος τοῦ περιεχομένου καὶ τὰνάπαλιν—ἐς δάκρυα ἔπεσε τὸ θέητρον (=οἱ ἐν τῷ θεάτρῳ εὑρεθέντες θεαταί) Ἡροδ. 6, 21. ἀκριβέστατα ἔφασάν με πυθέσθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐλθόντα εἰς τὸν χλωρὸν τυρὸν (=τὸ μέρος τῆς ἀγορᾶς, ἐνθα ἐπωλεῖτο ὁ χλωρὸς τυρὸς) Δυσ. 23, 6.

δ') ἀφηρημένον τι οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἀντιστοίχου συγκεκριμένου οὐσιαστικοῦ ἢ ἀντιστοίχου ἐπιθέτου καὶ τὰνάπαλιν—ἔλιπον διμηλικήν (=τὰς γυναικας τὰς ὄμηλικάς μου) Ἰλ. Γ. 175. νεότης πολλὴ ἦν ἐν Πελοποννήσῳ (=νέοι ἄνδρες) Θουκ. 2, 8. δοκεῖ μοι πρεσβείαν πέμπειν (=πρέσβεις) Δημ. 1, 2.

Γ') Ἡ ἀντονομασία· κατὰ τὸ σχῆμα τοῦτο ἀντὶ τοῦ κυρίου δνόματος προσώπου τινὸς λαμβάνεται λέξις ἢ φράσις συνώνυμος ἢ ισοδύναμος, οἷον

α') τὸ πατρωνυμικὸν (σύνηθες παρὰ ποιηταῖς)—Πηλεῖδης = ὁ Ἀχιλλεὺς. Ἀτρεῖδαι=ὁ Ἀγαμέμνων καὶ ὁ Μενέλαος.

β') περίφρασις δηλούσσα τὴν καταγωγὴν ἢ μίαν, τὴν σπουδαιοτάτην καὶ γνωστοτάτην πρᾶξιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου—ῷ πατὶ Ἰππονίκῳ (=ῷ Καλλίᾳ), ὁ πορθητής τῆς Τροίας (=ὁ Οδυσσεύς).

Δ') 'Η ἀντέφρασις' κατὰ τοῦτο ἐκφράζεται τι οὐχὶ διὰ τῆς κυρίας λέξεως, ἀλλὰ δι᾽ ἄλλης δηλούσσης τὸ ἐναντίον ἢ τὸ παρακείμενον· εἰδη τῆς ἀντιφράσεως εἶναι

α') ὁ εὐφημισμός, καθ' ὃν (ἄνευ ἥθους τινός, ἢτοι ἄνευ προσποιήσεως) ἔκ τινος φόρου χρησιμοποιεῖ τις λέξεις ἔχουσσας καλὴν καὶ εὐσῶνον ἢ ἄχρουν σημασίαν ἀντὶ τῶν ἐναντίων—Εὔμενίδες (=αἱ Ἐρινύες). Εὔξεινος πόντος. Συνηθέστατα λαμβάνεται οὕτως ἢ ἔχουσσα γενικὴν σημασίαν φράσις πάσχειν τι ἀντὶ ῥημάτων δηλούντων ὡρισμένον τι κακὸν πάθημα—Μαρδονίου, ἢν τι πάθη, λόγος οὐδεὶς γίνεται (=ἢν ητηθῇ) Ἡροδ. 8, 102. μή τι ναυς πάθη (=ναυαγήσῃ) Εύρ. Ιφ. Τ. 755.

β') ἡ εἰρωνεία, καθ' ἥν (μετ' ἥθους τινός, ἢτοι μετὰ προσποιήσεως) πρὸς σκῶψιν καὶ χλευασμὸν χρησιμοποιεῖ τις λέξεις τινὰς ἀντὶ τῶν ἐναντίων—ώς ἥδυς εἰ (=πόσον νόστιμος είσαι, ἀντὶ: ὅλως ἀηδῆς) Πλ. Γοργ. 491. νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τούτων τὰ πράγματα ἔχει (ἀντὶ: ὑπὸ τῶν κακῶν τούτων προστατῶν τῆς πόλεως) Δημ. 3, 27.

γ') ἡ λιτότης, καθ' ἥν ἐκφράζεται τι διὰ τοῦ ἐναντίου ἀρνητικῶς καὶ εὕτω λέγεται μέν τι τὸ ὀλιγώτερον, ὑποδηλοῦται ὅμως τὸ μεῖζον—Φίλιππος οὐκ ἀγνοεῖ ταῦτ' οὐ δικαια λέγων (=γινώσκει καλῶς διὰ ὅλως ἀδικα λέγει) Δημ. 7, 5.

Ε') 'Η ἀλληγορέα' κατὰ τοῦτο χρησιμοποιῶν τις μεγάλας καὶ τολμηρὰς μεταφορὰς τῆς σημασίας τῶν λέξεων, ἀλλὰ μὲν λέγει, ἀλλὰ δὲ νοεῖ—μὴ γενέσθαι μελανούρων (=μὴ δημιλεῖν κακοῖς ἀνθρώποις). πῦρ μαχαίρα μὴ σκαλεύειν (=ὑργισμένον ἄνδρα λόγοις ἐναντίοις μὴ ἐρεθίζειν) (Πυθαγόρου λόγοι).

Ϛ') 'Η ὑπερβολή' κατὰ τοῦτο πρὸς ζωηροτέραν καὶ ἐναργεστέραν παράστασιν νοήματός τινος λέγεται μετά τινος χάριτος κατὶ τις ὑπερβατῶν τὸ ἀληθές καὶ πραγματικόν—πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς χρόνος οὐχ ἵκανὸς λόγον ἵσον παρασκευάσας τοῖς τούτων ἔργοις Διασ. 3, 1. τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδὴν Ἰλ. Α. 249.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Εξδη προτάσεων.

Ι—Α'. Ο Ξενοφῶν ἡτο Ἀθηναῖος. Ο Ξενοφῶν συνηκολούθησε τὸν Κύρον εἰς τὴν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐκστρατείαν ὃς ἔθελοντής καὶ διηγεῖται τὰ ἔξῆς. Ἀφ' οὗ ἔγινεν ἡ μάχη παρὰ τὰ Κούναξα, συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡπόρουν, ὅτι Κύρος οὕτε ὁ Ἰδιος (¹) ἐφαίνετο οὕτε ἄλλον ἔστελλεν, ἵνα μηνύσῃ εἰς αὐτούς, τι πρέπει νὰ πράξουν. Απεφάσισαν λοιπὸν οἱ Ἑλληνες νὰ προχωρήσουν ἐμπρός, ἔως ὅτου συναντήσουν τὸν Κύρον, διότι ἐνόμιζον, ὅτι οὗτος ἔξη ἀκόμη. Ὅτε λοιπὸν ἐξεκίνουν, ἥλθεν ὁ Προκλῆς ὁ ἄρχων τῆς Τευθρανίας καὶ ὁ Γλοῦς ὁ αὐτὸς τοῦ Ταμῶ. Τούτους ἡρώτα ὁ Κλέαρχος, ἀν ἐγνώριζον (²) τίποτε περὶ τοῦ Κύρου. Οὗτοι δὲ ἔλεγον εἰς τοὺς "Ἑλληνας, ὅτι ὁ μὲν Κύρος ἔχει φονευθῆ, ὁ δὲ Ἀριαῖος ὅτι ἐσκόπευε (³) ν' ἀναχωρήσῃ τὴν ἐπαύριον διὰ τὰ μέρη (⁴) τῆς Ἰωνίας, ἀπὸ τὰ δυοῖς ἥλθεν.

Β'. "Οτε ἤκουσαν ταῦτα οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐστενοχωροῦντο (¹) πολύ, ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε τὰ ἔξῆς εἰθε νὰ ἔξη δ Κύρος" ἀφ' οὗ ὅμως ἔκεινος ἔχει ἀποθάνει, ἀναγγείλατε εἰς τὸν Ἀριαῖον, ὅτι ἡμεῖς ἐνικήσαμεν τὸν βασιλέα καὶ οὐδεὶς πλέον μάχεται ἐναντίον μας καὶ τώρα πορευόμεθα κατὰ τοῦ βασιλέως· εἰς τὸν Ἀριαῖον δὲ ὑποσχόμεθα (²), ὅτι θὰ καθίσωμεν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον, ἐάν ἔλθῃ ἐδῶ· διότι εἰς τοὺς νικητὰς ἀνήκει ἡ ἀρχή.

Γ'. Ταῦτα εἶπε καὶ ἐστειλεν ὀπίσω (¹) τοὺς ἀποσταλμένους καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς τὸν Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα καὶ τὸν Μένωνα τὸν Θεσπαλόν, ὅστις ἡτο φίλος τοῦ Ἀριαίου. Καὶ οὗτοι μὲν ἀνεχώρησαν (²), ἀφ' οὗ ἤκουσαν ταῦτα παρὰ τοῦ Κλεάρχου, ὁ δὲ Κλέαρχος περιέμενεν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐπρομηθεύοντο τροφὰς ὡς ἔξῆς· ἔσφαζον ὄνους καὶ βοῦς καὶ ἄλλα ὑποζύγια, ὡς ξύλα δὲ ἔχρησιμοποιουν (³) τὰ βέλη καὶ τὰς ἀσπίδας τῶν αἰχμαλώτων· πολλαῖς δὲ ἦσαν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης ἀσπίδες καὶ πέλται καὶ ἄμαξαι.

*Εμμ. Γ. Παντελάκη—Μεθοδικὸν Συντακτικὸν *Εκδ. Γ'. 1924. 15

2. Κύριοι καὶ δευτερεύοντες δροι τῆς προτάσεως. — Ὁ Ἀλκιδιάδης ἔξελέχθη⁽¹⁾ στρατηγὸς ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. Ὁ Κλεομένης στρατηγὸς ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ὠρίσθη⁽²⁾. Νὰ εἰσαιεις τὴν ὄργὴν σχι ταχύς, ἀλλὰ βραδύς. Ἡ εἰρήνη τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων κατέστησεν⁽³⁾ ἴσχυρόν. Αἱ Θῆραι δέν σε ἐπαίδευσαν ώστε νὰ γίνῃς κακός. Ὁ Νικόστρατος διὰ κλήρου ἔξελέχθη⁽⁴⁾ ἵερεύς. Κανεὶς δὲν ἀμαρτάνει θεληματικῶς. Ὁ Ἄγις τὴν ἑδδομηνή γμέραν, ἀφ' ὅτου ἡρρώστησεν⁽⁵⁾, ἀπέθανεν. Ἀφοῦ τὴν ἑσπέραν⁽⁶⁾ ἤκουσε ταῦτα, κατὰ τὸν ὄρθρον ἥλθεν δὲ Κίμων. Διεῖ ἔργων⁽⁷⁾ ἐδείχθην χρηστὸς καὶ οὐχὶ διὰ λόγων μόνον.

3. Συμφωνία τῶν δρων τῆς προτάσεως. — Ἀφ' οὐ ἤκουσε ταῦτα ἡ πόλις, ἔξέλεξε⁽¹⁾ τὸν Ἀγγσίλαον βασιλέα. Πολλὰ γένη ἀνθρώπων τὰ μὲν ἐκ τῆς γῆς φυόμενα δὲν χρησιμοποιοῦν, μὲ γάλα δὲ καὶ τυρὸν καὶ κρέατα τρεφόμενοι ζοῦν. Ὁ λαὸς⁽²⁾ τῶν Ἀθηναίων νομίζει, ὅτι δὲ Ἰππαρχος ὑπὸ τοῦ Ἀρμοδίου ἐφονεύθη⁽³⁾. Μετὰ⁽⁴⁾ τὴν ἀναγώρησιν τῶν βαρβάρων τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηναίων ἡτοιμάζετο νὰ ἀνοικοδομήσῃ τὴν πόλιν. Μετὰ τῆς πόλεως σφύζονται καὶ καταστρέφονται⁽⁵⁾ τὰ οἰκεῖα ἑκάστου. Ἐρχονται μὲν εἰς τὴν οἰκίαν τὰ χρήματα διὰ τῶν πράξεων τοῦ ἀνδρός, σφύζονται δὲ τὰ πλεῖστα διὰ τῶν ταμιευμάτων τῆς γυναικός. Οὐδέποτε ἡ ἀδεικία εἶναι πρᾶγμα ἐπωφελέστερον⁽⁶⁾ τῆς δικαιοσύνης. Ἡ μέθη εἶναι πρᾶγμα ἀπρεπέστατον εἰς τοὺς φύλακας.

4. Παράθεσις καὶ ἐπεξήγησις. — Οἱ στρατιῶται ἐκ τῶν κωμῶν τῆς Θράκης ἐλάμβανον τὰ τρόφιμα⁽¹⁾, δηλαδὴ κριθάρια καὶ σιτάρια⁽²⁾. Ἐκ λόγων, οἱ ὅποιοι εἶναι πρᾶγμα ἐλαφρόν⁽³⁾, μίση πολλάκις καὶ ἔχθραι προέρχονται⁽⁴⁾. Ὁ Τισσαφέρνης διὰ δόλου συνέλαβεν ἀρίστους ἀνδρας, ἐννοῶ τοὺς στρατηγοὺς τῶν Ἑλλήνων. Ὅπως λέγει ἡ παροιμία⁽⁵⁾, ὁ ἔμοιος τὸν ἔμοιον πάντοτε πλησιάζει. Τοῦτο μόνον αἰτία διαφορᾶς εἰς τὸν Χειρίσοφον καὶ τὸν Εενοφῶντα ἔγινε κατὰ τὴν πορείαν, ἡ κακοποίησις⁽⁶⁾ τοῦ δόηγοῦ⁽⁷⁾. Ταύτην τὴν γμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν οἱ Ἑλληνες, δηλαδὴ ἀλλοτε μὲν μαχόμενοι, ἀλλοτε δὲ ἀναπαυόμενοι. Τοῦτο πρῶτον πρέπει νὰ ἔξετάσωμεν⁽⁸⁾, δηλαδὴ πῶς⁽⁹⁾ θὰ πορευθῶμεν ἀσφαλέστατα καὶ πῶς θὰ ἔχωμεν τὰ τρόφιμα.

Προσδιορισμοί.

5. Ἐπιθετικοὶ προσδιορισμοὶ. — Οἱ Ἀγησίλαος ἐσέβετο καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων ἵερά, διότι ἐνόμιζεν, ⁽¹⁾ διὰ τοῦ θεοῦ οὐχ ἡττον ἐν τῇ ἔχθρικῇ χώρᾳ ἢ ἐν τῇ φιλικῇ ἔπρεπε ⁽²⁾ νὰ εἰναι σύμμαχοι. Καὶ τὴν ἐπομένην ἡμέραν ⁽³⁾ ὁ Εενοφῶν ἐθυσίαζεν. Οἱ Κύρος εἰς τὴν πρὸς τὴν Βασιλῶνα ⁽⁴⁾ ὅδὸν προχωρῶν ⁽⁵⁾ τοὺς Φρύγας ὑπέταξε ⁽⁶⁾. Τρία τάλαντα καὶ χιλίας (δραχμὰς) ἔχει λάθει. Ἐν τῇ Δευκίμηῃ ἥτο διεῖδες στρατὸς τῶν Κερκυραίων. Οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου τὸ εἰκοστὸν μόνον μέρος ⁽⁷⁾ εἰσέπραττον ἐκ τῶν προϊόντων. Βάδιζε τὸν εὐθὺν δρόμον, ἐὰν θέλῃς νὰ εἰσαι δίκαιοις. Ὁ πολιά θρὶξ δὲν εἶναι πάντοτε σημεῖον ⁽⁸⁾ φρονήσεως. Τὰ πράγματα τῆς πόλεως δύναται τις ⁽⁹⁾ νὰ ἰδῃ καλῶς διοικούμενα. Η ὀλκονομία εἶναι ὅνομα γνώσεώς ⁽¹⁰⁾ τινος, ὅπως ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη καὶ ἡ χαλκευτικὴ τέχνη ;

6. Κατηγορηματικοὶ προσδιορισμοὶ. — Διὰ μέσου τῆς πόλεως Ταρσοῦ ῥέει ὁ ποταμὸς Κύδνος. Οἱ Κύρος ἔστησε τὰ ἄρμα του πρὸ τοῦ μέσου τῆς φάλαγγος. Δὲν κρίνεται μόνον διὸ Ἐργοτέλης. Οἱ πέπλοις ἐσχίσθη ⁽¹⁾ εἰς τὸ μέσον. Κατὰ τὸ μέσον τοῦ σταθμοῦ διπήρχε τάφρος δρυκτή. Αετὸς ἐκάθητο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δόρατος. Τὸ ἄκρον τοῦ χειλούς προσήρμοζεν εἰς τὴν κύλικα. Πολλὰ ὑπάρχουν μεταξὺ τῆς κύλικος καὶ τοῦ ἄκρου τοῦ χειλούς. Μὲ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τὸν ἐκτύπησεν ⁽²⁾. Αἱ γυναῖκες τῶν Περσῶν πέριξ τῶν ἄκρων τῶν χειρῶν χειρῶν χειρίδας δασείας καὶ δακτυλήθρας εἶχον ⁽³⁾.

7. Γενικὴ μετὰ οὖσιαστικῶν ἡ ἐπιθέτων. — Εἰς τοὺς νικητὰς τῶν ἀγώνων ἐδίδετο στέφανος ἀπὸ ρόδα ἢ σέλινα ἢ κλάδους ἀγριελαίας ⁽¹⁾. Οἱ Σινωπεῖς ἔστειλαν εἰς τοὺς Ἑλληνας τρεῖς χιλιάδας μεδίμνους ἀλευρα καὶ τριακόσια κεράμια οἰνον. Πέριξ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ναοῦ ⁽²⁾ ἐψυτεύθη ἀλσος ἀπὸ ἥμερα δένδρα. Τῆς Πελοποννήσου ἔγινε κύριος ὁ Πέλοψ ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου. Πλησίον τοῦ λιμένος διπήρχε κρήνη μὲ γλυκὺ βιδωρ. Αἱ βάλανοι τῶν φοινίκων ἤσαν θαυμάσιαι καὶ διὰ τὸ κάλλος καὶ διὰ τὸ μέγεθος. Οἱ στρατιώται τοῦ Χειρισόφου ἐφόρουν στεφάνους ἀπὸ ξηρὸν χόρτον ⁽³⁾. Οσοι δὲν ἀντευεργετοῦν τοὺς εὐεργετοῦντας ⁽⁴⁾ αὐτοὺς μένουν ἔργημοι ἀπὸ καλοὺς φίλους. Προτιμότε-

ρον⁽⁵⁾ είναι νὰ ἔχῃς ἀγέλην ἀπὸ φίλους παρὰ ἀπὸ βοῦς. Εἰσατε νῦν εὐθυνος διὰ τὴν ἄγνοιαν αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Τολμῶστε τινες νὰ λέγουν δτι οὐδεὶς είναι ἔνοχος διὲ λιποταξίαν καὶ δειλίαν. Τὸ πῦρ είναι ἐπικούρημα καὶ κατὰ τοῦ ψύχους καὶ κατὰ τοῦ σκότους. Ἐν τῇ πόλει μας θὰ ἅρξωστε οἱ τῷ ὅντι πλούσιοι δχει εἰς χρυσόν, ἀλλ' εἰς ζωὴν⁽⁶⁾ ἀγαθὴν καὶ σώφρονα. Ὁ στρατηγὸς πρέπει νὰ είναι ἵκανὸς νὰ παρασκευάζῃ⁽⁷⁾ τὰ εἰς τὸν πόλεμον καὶ ἵκανὸς νὰ προμηθεύῃ τὰ τρόφιμα εἰς τοὺς στρατιώτας.

8. Παραθετικά.—Οἱ Ιερώνυμοι ήτο διαδεδομένος ἐκ τῶν λοχαγῶν τοῦ Προξένου. Πολὺ περισσοτέρους ἀπὸ δύμας αὐτοὺς ἔνικατε μὲ τὴν βοήθειαν⁽¹⁾ τῶν θεῶν. Οἱ Κρῆτες τοξόται ἔρριπτον τὰ τόξα καλύτερα ἀπὸ τοὺς Πέρσας καὶ εἰς ταῦτα τὰ μέρη⁽²⁾ ἐφάνησαν⁽³⁾ παρὰ πολὺ χρήσιμοι. Ἀπὸ πολλὰ χρήματα προτιμότερος είναι δὲ ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ⁽⁴⁾ ἔπαινος. Ὁπλα περισσότερα ἀναλόγως πρὸς τὸ πλῆθος⁽⁵⁾ τῶν νεκρῶν ἐλήφθησαν. Πυραμίδα καὶ οὕτος ὁ βασιλεὺς κατέλιπε πολὺ μικροτέραν ἀπὸ τὸν πατέρα του. Φίλος ἀγαθὸς γῆμπορεῖ νὰ⁽⁶⁾ είναι τὸ κάλλιστον ἀπὸ ὅλα τὰ κτήματα. Εἰς δὲ τὸ Σωκράτης ήτο αὐτὸς καπως ἀπειρος, πρὸς τοὺς ἐπισταμένους (τοῦτο) ὥδηγει⁽⁷⁾ τοὺς φίλους. Ἡ Ἐλένη ἐτύγχανε νὰ είναι παρὰ πολὺ ώραιοτέρα ἀπὸ τὰς ἀλλας γυναικας. Τὸ νὰ νικᾶς τις τὸν ἑαυτόν του είναι ἀπὸ ὅλας τὰς νίκας ἡ πρώτη καὶ ἀριστη. Οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους περισσότερον σῖτον ξένον⁽⁸⁾ χρησιμοποιοῦν.

9. Γενικὴ μετὰ ἐπιρρημάτων.—Εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς εὑρισκόμεθα; Οἱ πολέμιοι εἰσέβαλον⁽¹⁾ εἰς καποιο μέρος τῆς χώρας μας. Ἡτο προχωρημένη ἡ ἡμέρα⁽²⁾, ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον. Ταῦτα είναι ἀρκετά⁽³⁾. Πολλὰς φορὰς τὴν ἡμέραν ἐγυμνάζοντο. Κρυφὰ ἀπὸ τὸν Κύρον ἀνεχώρησαν δὲ Εενίας καὶ δι Πασίων. Εἰς τοῦτο τὸ μέρος τοῦ λόγου δὲ Κλέαρχος φθάσας⁽⁴⁾ ἐστάθη σιωπῶν. Ἀπὸ τὰ τοιαῦτα λόγια εἰμεθα χορτασμένοι⁽⁵⁾.

10. Δοτικὴ μετὰ οὐσιαστικῶν, ἐπιυδέτων καὶ ἐπιρρημάτων.—Ωφέλιμος είναι ἡ πρὸς ἀλλήλους κοινωνία. Ὡς αἰτίαν εὗρισκον⁽¹⁾ τὴν μὴ ἀπόδοσιν τῶν πόλεων πρὸς ἀλλήλους. Τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα εἰς τοὺς θεοὺς δὲν είναι ἀνάγκη⁽²⁾ νὰ είναι πολυτελή. Οἱ πονηροὶ είναι πρὸς ἀλλήλους ἔχθροι μᾶλλον παρὰ φίλοι. Όλα ἀνεξαιρέτως⁽³⁾ πλὴν τῆς ἀρετῆς είναι ὑπήκοα εἰς

τὸν πλοῦτον. Ἐντελῶς σύμφωνα⁽⁴⁾ μὲ τὰ ἔργα τὰ βουλεύματα ἐπεδείκνυον. Οἱ Ἀρκάδες ἡσαν σύμμαχοι τῶν Ἀργείων. Ὅστις πράτιει σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, δὲν φασθεῖται κανένα ποτέ. Οἱ στρατιῶται ἔτρεχον εἰς τὸ τεῖχος μαζὶ μὲ⁽⁵⁾ τὸν στρατηγόν. Οἱ Ὁδρύσαι μαζὶ μὲ τοὺς Ἑλληνας ἔκαιον τὴν Βιθυνίδα. Εὐθὺς ώς ἐξημέρωσεν⁽⁶⁾ δὲ Ξενοφῶν συνεκάλεσε τοὺς λοχαγούς.

11. Αἰτιατικὴ μετὰ οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων καὶ ἐπιρρημάτων.—Διὰ τῶν τειχῶν ῥέει ποταμὸς ὀνόματι Κάρσος, πλάτους ἐνὸς πέλθρου. Ὁ Κινάδων ἦτο εὔρωστος κατὰ τὴν ψυχήν. Ὁ Μενέλαος ἦτο ἔκανθος εἰς τὰ μαλλιά⁽¹⁾. Ὁ Φίλιππος ἦτο τυφλὸς κατὰ τὸν ἔνα⁽²⁾ ὀφθαλμόν. Ὁ Ἀριστείδης ἐθεωρεῖτο⁽³⁾ ὅτι ἦτο ἵκανὸς εἰς τὰ πολιτικά, δὲ Θεμιστοκλῆς εἰς τὰ πολεμικά. Ἡ γυμναστικὴ κάμνει τοὺς γυμναζομένους ὠραίους καὶ λισχυρούς κατὰ τὸ σῶμα. Ἐπορεύοντο δισχίλιοι κατὰ τὸ πλήθος. Ὁ Κύρος ἄριστος πάντων εἰς πάντα ἐνομίζετο. Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἀλωέως ἡσαν ἐννέων πήγεων κατὰ τὸ πλάτος καὶ ἐννέα δργυιῶν κατὰ τὸ μῆκος. Μὰ τοὺς θεοὺς ἐγὼ κανένα ποτὲ δὲν ἤδικησα.

Αντωνυμέα.

12. Προσωπικαὶ, δριστικὴ, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθῆς καὶ κτητικαὶ.—Μὲ τὸν Κλέαρχον δὲ Κύρος ἔγινε φίλος καὶ εἰς αὐτὸν, ὅτι ἐξόριστος⁽¹⁾ ἐκ τῆς πατρίδος του, καὶ ἄλλας τιμὰς ἔκαμε καὶ τοῦ ἔδωκε μυρίους δαρεικούς. Ὁ Κύρος ἐπιθυμεῖ καὶ σὺ νὰ γευθῆς ἀπὸ αὐτὰ τὰ φαγητά, ἀπὸ τὰ δόποια καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι φίλοι του ἐγεύθημεν. Οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἔλεγον, ὅτι ἦτο αἰσχρὸν αὐτοὶ μὲν νὰ ἔχουν τοὺς κόπους, τὰ δὲ κέρδη ἄλλοι. Ὁ Ἀρχέδημος νομίσας ὅτι ὁ οἶκος τοῦ Κρήτωνος ἦτο δὲ⁽²⁾ αὐτὸν καταφύγιον, πολὺ ἐπεριποιεῖτο⁽²⁾ αὐτόν. Οἱ πονηροὶ σύτε πρὸς τοὺς ἔκατούς των σύτε ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον συμφωνοῦν. Ἐν Μίλήτῳ αὐτὰ τὰ ἴδια ἐσκέπτοντο⁽³⁾. Οἱ μὲν ἔχθροι καλῶς τὰ ἴδια των παρεσκεύασαν, ἡμεῖς δὲ μας παρημελήσαμεν. Ὁ Κλέαρχος ἦθελεν δλόκληρον τὸ στρατευμα νὰ ἔχῃ τὴν γνώμην πρὸς τὸν ἔκατόν του. Οἱ ἐξόριστοι παρεκάλουν⁽⁴⁾ τοὺς Κορινθίους νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν

πατρίδα⁽⁵⁾). Ὁ Ἀγησίλαος καὶ ὁ Φαρνάβαζος ἔχαιρέτισαν⁽⁶⁾ δεῖς τὸν ἄλλον. Οἱ στρατιῶται εὐχαριστότατα ἔρριπτον τοὺς ἑαυτούς των εἰς τὸ ψυχρὸν βῦθον τοῦ ποταμοῦ. Δύνασαι νὰ ξῆς τὰ ιδικά σου (κτήματα) καρπούμενος. Νὰ νομίζῃς δὲ τὰ ιδικά μου εἶναι ιδικά σου. Καὶ τοὺς παῖδας τοὺς ιδικούς μου ἐντρόπιασε⁽⁷⁾ καὶ ἐμὲ τὸν ιδιον ὅρισε.

13. Δειπνικαί, ἐρωτηματικαί, ἀδριστοι, ἀναφορικαί. — Ἐπαινῷ μὲν τὸν νόμον ἐκεῖνον, ἐπαινῷ δμως καὶ τὸν ἑξῆς. Ἡμεῖς, ἀν καὶ ἡμεθα τόσοι, ἐνικῶμεν τὸν βασιλέα. Ἐν φέχεις τέτοιαν ἡλικίαν, δὲν ἐνθυμεῖσαι⁽¹⁾ αὐτά; Αὐτὴ ἐδῶ η ἡμέρα θὰ γίνη ἀρχὴ μεγάλων κακῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας. Ἐ σὺ αὐτοῦ, πῶς ἡλθες ἐδῶ; Ὁ ἀνήρ τέτοιαν ἡλικίαν είχε καὶ τόσον μεγάλα καὶ τέτοια διενοεῖτο, δτε ὑπὸ νεανίσκων ἐπτὰ κατεσφάγη. Βάλε εἰς τὸν νοῦν σου⁽²⁾ μὲ πόσον μέρος τῶν πολεμίων ὅλοι ἡμεῖς πολεμήσαντες ἐνικήσαμεν αὐτούς. Εἰς πόσας ἡμέρας⁽³⁾ θὰ ἡμιπορέσῃ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν χώραν ταύτην; Τὴν τρίτην ἡμέραν θὰ ἡμιπορῇ νὰ φθάσῃ. Ἀπὸ ποίαν χώραν εἶναι ὁ Πρωταγόρας; Ποιον ἄνδρα λέγεις; τοῦτον ἐδῶ; Ποιο⁽⁴⁾ νὰ φύγῃ κανεὶς; Ποιος ἀπὸ τοὺς δύο ὀνομάζεται Πυλάδης; Καιρὸς εἶναι νὰ λέγῃ πᾶν δὲ τι ἔκαστος γνωρίζει δὲ εἶναι ἄριστον. Μερικὰς ἀσθενεῖς πόλεις διὰ τῆς βίας κατελάμβανεν ὁ Θίδρων ἐν Ἀσίᾳ. Οἱ στρατιῶται ἔλεγον δὲν δὲν θὰ προχωρήσωσιν, ἀν δὲν δώσῃ κανεὶς εἰς αὐτοὺς χρήματα. Ἐν Κελαιναῖς ὑπῆρχε κῆπος γεμάτος ἀπὸ θηρία, τὰ δποτα ἐθήρευεν ὁ Κύρος. Διστάζω⁽⁵⁾ νὰ ἐμβαίνω εἰς τὰ πλοῖα, τὰ δποτα θὰ μᾶς ἔδιδεν ὁ Κύρος. Ἐγὼ πάντοτε είματοιούτος, ὥστε εἰς κανένα ἄλλον νὰ μὴ πειθωμαι παρὰ εἰς τὸν λόγον.

14. Ἀρθρον.— Οἱ Ἑλληνες καὶ οἱ Πέρσαι ἀπειμακρύγθησαν ἀπ' ἄλλήλων, ἐκεῖνοι μὴ καταδιώκοντες τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν, οὗτοι δὲ ἀρπάζοντες. Ἐγὼ είμαι γνώστης πάσης τῆς σατραπείας τοῦ Φαρναβάζου, ἀφ' ἐνὸς μὲν⁽¹⁾ διὰ τὸ δὲ τι κατάγομαι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μέρη⁽²⁾, ἀφ' ἐτέρου δὲ διὰ τὸ δὲ τι συνεξεστράτευσα ἐν αὐτῇ μετὰ τοῦ Κλεάρχου. Αἱ πόλεις τῶν Μοσσονοίκων ἀπείχον ἀπ' ἄλλήλων ἔως ὅγδοήκοντα στάδια, ἄλλαι μὲν περισσότερον, ἄλλαι δὲ ὀλιγώτερον. Ὑπόσχομαι εἰς δμᾶς, δὲ θὰ παρέχω ἔνα Κυζικηγὸν καθ' ἔκαστον μῆνα εἰς ἔκαστον στρα-

τιώτην. Αὐτὸς ἀπῆτει⁽³⁾, ἐν τῷ ήτο νεώτερος, νὰ ἔχῃ περισσότερα καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ ἀπὸ τὴν μητέρα του. Οἱ ἔφοροι ἐκπέμπουσι τὸν Ἀγησίλαον κατὰ τῶν Ἀκαργάνων μὲ⁽⁴⁾ δύο μόρας καὶ παρὰ τῶν συμμάχων ἀνάλογον μέρος. Ὁ Ξενοφῶν παρήγγειλεν εἰς τοὺς λογαρχοὺς κατ' ἐνωμοτίας ἔκαστος τὸν ἑαυτοῦ λόχον τὰ τάξη⁽⁵⁾ καὶ νὰ ὁδηγῇ ἀριστερὰ τὴν ἐνωμοτίαν εἰς μέτωπον⁽⁶⁾, διαν δὲ ὁ σαλπιγκτὴς σαλπίσῃ, στρέψαντες δεξιὰ γὰρ προηγῶνται μὲν οἱ οὐραγοί, νὰ τρέχωσι δὲ πάντες καὶ νὰ διαβαίνωσι τὸν ποταμόν. Αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις ἤσαν τοῦ Τισσαφέργους δεδομέναι εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Ὁ Κύρος τοῦ Ξενίου καὶ τοῦ Πασίωνος τὰ τέκνα καὶ τὰς γυνατ-κας είχεν ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα. Οἱ στρατιῶται γῆπελουν τὸν Σιλανὸν διτι, ἐὰν τὸν συλλάδουν δραπετεύοντα⁽⁷⁾, θὰ τοῦ ἐπιδάλλουν τὴν πρέπουσαν τιμωρίαν⁽⁸⁾.

•Ρῆμα.

15. 'Ρῆματα μὲ αἰτιατικήν.— Ὁ περὶ τῆς πολιτείας φροντίζων ἔχει τὴν αὐτὴν χαρὰν⁽¹⁾ καὶ τὴν αὐτὴν λύπην μὲ τοὺς πολλούς. Ὁ τῷ ὅντι τύραννος εἰναι τῷ ὅντι δουλος ὡς πρὸς τὰς μεγίστας δουλείας. Ὁ Ἀγάθων ἐφίλευε⁽²⁾ τοὺς φίλους του, διότι προσέφερε θυσίαν ἐπὶ νίκη. Ὁφείλομεν⁽³⁾ πάντοτε πάντες νὰ παρέχωμεν τὰς δικαίας βοηθείας εἰς τοὺς φίλους μας. Μὲ τοῦτο τὸ ὄνομα μὲ ὀνομάζουσιν δι πατήρ καὶ ἡ μήτηρ μου. Ἐμὲ δὲ διοις δι πατήρ μ' ἐξεπαίδευσεν εἰς ταύτην τὴν παιδείαν. Ὁ Κύρος τὸ στράτευμα διεμοίρασεν⁽⁴⁾ εἰς δώδεκα μέρη. Καὶ εἰς τριηραρχίας διπηρέτησα καὶ λειτουργίας ἔξετέλεσα καὶ δημως κανένα στέφανον δὲν ἔλαβον. Ὅστις ἐνίκα εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας μεγάλων τιμῶν ἀπέλαυνε καὶ ἐκ μέρους⁽⁵⁾ τῆς πατρίδος του καὶ ἐκ μέρους τῶν ἔνων. Ὅστις μεγάλας ἀδικίας κάμνει εἰς τινα πρέπει νὰ γνωρίζῃ, διτι καὶ μεγάλην τιμωρίαν θὰ διοστῇ⁽⁶⁾. Οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων ἔδιδον⁽⁷⁾ εἰς αὐτοὺς φόρον.

16. 'Ρῆματα μὲ γενικήν.— Φοβοῦμαι μὴ λησμονήσωμεν⁽¹⁾ τὴν εἰς τὴν πατρίδα δόδον. Ὁ Χειρίσοφος καὶ δι Ξενοφῶν πολὺ ἐφρόντιζον δι εἰς περὶ τοῦ ἄλλου. Ὁ Παυσανίας, ἀφοῦ ἤλευθερωσε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοὺς Μήδους, κατόπιν ἥθελησε νὰ τὴν

νόποδουλώσῃ εἰς αὐτούς. Ὁ Ἀγησίλαος, ὅπου ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ὠφελήσῃ τὴν πατρίδα, σὺντε κινδύνους ἀπέφευγεν⁽²⁾ σύτε χρήματα ἐλυπεῖτο⁽³⁾. Οἱ ἵπποι, ὅταν ὁσφραίνωνται τὰς καμήλους, γυρίζουν ὀπίσω⁽⁴⁾. Παρὰ τούτων πληροφοροῦμαι ὅτι τὸ ὄρος εἶναι ἄδατον. Ὁ βασιλεὺς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν Τισσαφέρνην ὅτι οἱ Ἑλληνες ἐνίκαν. Δὲν νομίζω ὅτι θὰ ἐπιτύχουν ἔπαινον ἐν τῇ Ἑλλάδι δοσὶ δὲν φροντίζουν⁽⁵⁾ περὶ αὐτῆς. Ὁ Σωκράτης ἀπέχων ἀπὸ χρήματα ἐνόμιζεν ὅτι φροντίζει περὶ τῆς ἐλευθερίας του. Ὁ Ἀριστόδημος κατεγέλα ἔκεινους, δοσὶ ἔκαμνον χρῆσιν μαντικῆς. Ἡ Ἀλκηστίς ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός της Ἀδμήτου ἀπέθανεν. Ὁ Ἀδραστος ἀκοντίσας τὸν ἀγριόχοιρον τοῦτον μὲν δὲν ἐπέτυχεν, ἐπέτυχε δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Κροίσου. Δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ γίνετε κύριοι⁽⁶⁾ τοῦ ὄρους, ἐὰν δὲν νικήσετε τοὺς ἐπὶ τῆς πεδιάδος ἱππεῖς. Σηκωθέντες ἀπαντες ἔπιασαν⁽⁷⁾ ἀπὸ τὴν ζώνην τὸν Ὁρόνταν. Ὁ Ἀβροχόμας ἦλθεν ὕστερον⁽⁸⁾ ἀπὸ τὴν μάχην πέντε ἡμέρας. Ἐὰν κανεὶς κάμη ἀρχὴν⁽⁹⁾ νὰ εὐεργετῇ ἡμᾶς, δὲν θὰ φανῶμεν κατώτεροι⁽¹⁰⁾ ἀπὸ αὐτὸν εὐεργετοῦντες.

17. *Ρήματα μὲ δοτικήν.*— Ὁ Ἐπικυδίδας εἶπεν εἰς τὸν Ἀγησίλαον, ὅτι ἡ πόλις παραγγέλλει εἰς αὐτὸν νὰ σπεύσῃ ὡς τάχιστα εἰς βοήθειαν τῆς πατρίδος. Ὁ Καλλικρατίδας ὥρκίσθη εἰς τοὺς θεοὺς ὅτι θὰ συμφιλιώσῃ⁽¹⁾ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Δακεδαιμονίους, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ⁽²⁾ καὶ οἱ δύο πολεμήσωσι τοὺς βαρδάρους. Οἱ σοφισταὶ δὲν ἦθελον νὰ διαλέγωνται μὲ ἔκεινους, οἱ δόποιαὶ δὲν είχον χρήματα νὰ δίδουν εἰς αὐτούς. Ὁ Θηραμένης δὲν ἤτο σύμφωνος μὲ τοὺς παρανομοῦντας καὶ διὰ τοῦτο ἔγινεν εἰς αὐτοὺς μισητός⁽³⁾. Ὁ Κριτίκας φυγὼν εἰς τὴν Θεσσαλίαν συνανεστρέφετο ἔκει μὲ ἀνθρώπους, οἱ δόποιοι εἰς τὴν ἀνοιμίαν μᾶλλον πάρὰ εἰς τὴν δικαιοσύνην κατέφευγον⁽⁴⁾. Ὁ Δερκυλίδας, ἀφοῦ προσέφερε θυσίαν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Σκηψίων καὶ παρέδωκε τὴν πόλιν εἰς τοὺς πολιτας, ἐξελθὼν ἐβάδιζε κατὰ⁽⁵⁾ τῆς Γέργυιθος, πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Σκηψίων συνώδευον⁽⁶⁾ αὐτὸν εὐχαριστούμενοι διὰ τὰ πεπραγμένα ὑπ’ αὐτοῦ. Ὁ Ἀγησίλαος, ἂν ἦθελε κάμει συνθήκας⁽⁷⁾ μὲ κανένα, ἔμενε σταθερὸς⁽⁸⁾ εἰς τὰς συνθήκας. Οἱ μὲν νέοι εἰς τοὺς ἐπαίνους τῶν πρεσβυτέρων χαίρουσιν, οἱ δὲ πρεσβύτεροι εἰς τὰς τιμὰς τῶν νέων

ἀγάλλονται. Ὁ Κλέαρχος γὰρ οὐκανάς νὰ ἐμβάλλῃ τὴν ἰδέαν (⁹) εἰς τοὺς παρόντας, ὅτι ἔπρεπε νὰ πείθωνται εἰς αὐτόν.

18. Δίπτωτα ρήματα.—Α'. Εἰς τὸν Κλέαρχον, ἔξοριστον ὅντα ἐκ τῆς πατρίδος, ὁ Κύρος καὶ ἄλλας τιμὰς ἀπένειμε (¹) καὶ μυρίους ἔδωκε δαρεικούς. Ἐὰν εἰσπράττετε τὰ χρήματα παρὰ τοῦ Σεύθου, εἰναι φανερὸν ὅτι ὁ Σεύθης θὰ ἀπαιτήσῃ παρ’ ἔμοι, ἀν τι ἔχω παρ’ αὐτοῦ. Οἱ Ἕλληνες ἔζητον πλοῖα παρὰ τοῦ Κύρου, ἵνα ἀποπλεύσωσιν. Οἱ Ἕλληνες ἀφήρεσαν τὴν λογαργίαν ἀπὸ τὸν Ἀπολλωνίδην. Ἀθεράπευτα (²) κακὰ πολλάκις ἐπροξένησαν ἄνθρωποι εἰς ἀνθρώπους ἐκ διαβολῆς. Ὁ Σωκράτης παρ’ οὐδενὸς εἰσέπραξε χρήματα διὰ τὴν διδασκαλίαν του (³).

Β'. Τίς διαμφισθῆτε (⁴) τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Ἀρταξέρξην; Ὁ Ἀπόλλων ἐχρησιμοδότησεν (⁵) εἰς τὸν Σενοφῶντα τοὺς θεούς, εἰς τοὺς ὄποιους ἔπρεπε νὰ προσφέρῃ θυσίαν. Οὐδεὶς ἔμελλε νὰ παράσῃ ἀγορὰν (τροφίμων) εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὄποιοι ἀπετέχον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα πλέον ἢ μύρια στάδια. Οἱ περὶ τὸν Ἀριατὸν δὲν ἔδιδον πλέον προσασχὴν (⁶) εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ὁ Πρόξενος καὶ ὁ Μένων θὰ προσπαθήσουν νὰ δώσουν τὰς ἀρίστας συμβουλὰς καὶ εἰς σᾶς καὶ εἰς ἡμᾶς. Ὁ Ἀρίστιππος εἶχε τὴν ἀξίωσιν οἱ θεράποντες εἰς αὐτὸν μὲν ἀφθονα ἐπιτήδεια νὰ παρασκευάζωσιν, αὐτοὶ δὲ εἰς κανὲν ἐκ τούτων νὰ μὴ ἐγγίζωσιν.

Γ'. Οἱ Δακεδαιμόνιοι κατηγόρουν (⁷) τὸν Θεμιστοκλέα ἐπὶ μηδισμῷ (⁸). Μερικοὶ ἐκ τῶν Περσῶν ἔλεγον, ὅτι δὲν θὰ μνηστικήσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν (⁹) μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατείαν των. Ἐγὼ εὐχαριστοῦμαι ν’ ἀκούω ἀπὸ σὲ φρόνιμα λόγια. Παρεχωρήσατε τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Φιλιππον. Ὁ Σόλων εἰς τοὺς θητικὸν τέλος καταβάλλοντας (¹⁰) ἔδωκε δικαίωμα (¹¹) μόνον ἐκκλησίας καὶ δικαστηρίων. Παντού συνήθεια ὑπάρχει (¹²) νὰ ὑποχωρῇ (¹³) καθ’ ὅδὸν ὁ νεώτερος εἰς τὸν πρεσβύτερον. Οἱ πολιτεικοὶ ἀνδρες τῶν Ἀθηνῶν ἐγέμισαν τὴν πόλιν ἀπὸ λιμένας καὶ νεώρια καὶ τείχη. Εὑδαιμονίζω τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν (¹⁴) σοφίαν των. Ὁ Σωκράτης τοὺς φίλους του ἀπὸ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας ἀπῆγλαττεν (¹⁵). Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς δέκα στρατηγοὺς τῆς ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίας κατεδίκασαν (¹⁶) εἰς θάνατον. Ἡ προδοτάτινα (¹⁷) εἰπεν εἰς τὸν ποιμένα εἰς ἐμὲ μέν, ἢ ὅποια καὶ μαλλιὰ καὶ ἀρνάκια καὶ τυρὸν σοῦ

παρέχω, τίποτε δὲν δίδεις, εἰς δὲ τὸν σκύλλον, δστις οὐδὲν τοιοῦτον σοῦ παρέχει, δίδεις μέρος⁽¹⁾ ἀπὸ τὴν τροφῆν σου.

19. Παθητικὰ δήματα. — Οὐχὶ μικρὸν πρᾶγμα εἶναι, ὃ Σεύθη, νὰ ἐπαινῆσαι ἀπὸ ἔξακισχιλίους ἄνδρας. Γηράσκων ἐπιθυμῶ νὰ διδάσκωμαι ἀπὸ χρηστοὺς μόνον. 'Ο Κλέαρχος ἔξωρίσθη⁽²⁾ ἐκ τῆς Σπάρτης ἀπὸ τοὺς ἑφόρους. Πολλοὶ διὰ τὴν κακεξίαν τῶν σωμάτων φονεύονται⁽³⁾ ἐν πολέμῳ ἢ συλλαμβάνονται⁽³⁾ ζῶντες. 'Ἐν τῇ ἀκροπόλει ἡτο ἀνατεθειμένη εἰκὼν τοῦ Διψίλου. 'Οσοι ἔκαυσαν τὰς οἰκίας, δτε ἀπήρχοντο ἐξ αὐτῶν, ἐτιμωροῦντο⁽⁴⁾ ἐπειτα σκηνοῦντες κακῶς. 'Ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἔμενον ὁπίσω⁽⁵⁾ καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι είχον κατεστραμμένους τοὺς ὀφθαλμούς⁽⁶⁾ ἀπὸ τὴν χιόνα καὶ ἐκεῖνοι, τῶν ὅποιων είχαν σαπίσει⁽⁷⁾ οἱ δάκτυλει τῶν ποδῶν ἀπὸ τὸ ψυχος. 'Ἐὰν τὸ μέσον τοῦ στρατεύματος νικῶμεν, τὰ πάντα ἔχουν κατορθωθῆ ἀπὸ γῆμας. 'Ηλθον εἰς τὴν Λακεδαιμονα δσοι ἐκ τῶν Περσῶν είχον ἔξαρισθη⁽⁸⁾ ἀπὸ τοὺς δημοκρατικούς. 'Ο δίκαιος καὶ θὰ μαστιγωθῇ καὶ θὰ στρεβλωθῇ καὶ θὰ ριψθῇ εἰς τὸ δεσμωτήριον⁽⁹⁾ καὶ θὰ τυφλωθῇ⁽¹⁰⁾. Τὸ νὰ ἔξουσιάζεται⁽¹¹⁾ τις ἀπὸ φαγητὰ καὶ ποτὰ εἶναι θηριώδες.

20. Μέσα δήματα. — Οἱ Ἑλληνες, ἀφοῦ ἐμάζευσαν τὰ σκεύη των⁽¹⁾ καὶ ἔξωπλασθησαν, ἐπορεύοντο πρὸς τὰ ἐμπρός. Οἱ στρατιῶται ἐπρομήθευον εἰς ἔκυτοὺς τροφάς⁽²⁾ σφάζοντες βοῦς. 'Ο βασιλεὺς θέλει νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τὴς Αἰγύπτου καὶ θὰ τὸν βοηθήσωμεν νὰ τὴν διποτάξῃ⁽³⁾. Ζητοῦμεν τὴν συμβουλήν σου⁽⁴⁾, ὁ Φαλίνε, τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Σᾶς συμβουλεύω νὰ σώζετε τοὺς ἔκυτούς σας δπως γῆμπορεῖτε. 'Ο Κλέαρχος, ἀφοῦ διέταξε ν' ἀπομακρύνουν⁽⁵⁾ τοὺς πρέσβεις τῶν Περσῶν, ἐσκέπτετο. Σᾶς συμβουλεύω νὰ ἀποκριθῆτε μετριοπαθῶς, ἵνα δυνηθῶ νὰ ἐπιτύχω⁽⁶⁾ κατι τι καλὸν διὰ σᾶς παρὰ τοῦ βασιλέως. Πρὸς ταῦτα οἱ Ἑλληνες ἀπομακρύνθεντες ἐσκέπτοντο καὶ κατόπιν ἀπεκρίθησαν· τὸν ἀδικοῦντα γῆμας θὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀποκρούσωμεν⁽⁷⁾. 'Ἐκλέγετε ἄρχοντας δσοι ἔχετε ἀνάγκην ἄρχοντων, καὶ ἀφοῦ τοὺς ἐκλέξητε, ἔλθετε. Συναθροισθέντες οἱ Ἑλληνες ἀπεφάσισαν νὰ συσκεψθῶσι πῶς⁽⁸⁾ θὰ ἀγωνισθοῦν κάλλιστα. 'Ο Πεισίστρατος, ἀφοῦ ἐμάζευσε χρήματα⁽⁹⁾ καὶ προσέλαβεν ὡς μισθοφόρους⁽¹⁰⁾ στρατιώτας, προσεπάθει διὰ τῆς βίᾳς

ν' ἀνακτήσῃ τὴν ἀρχήν. Οἱ Σωκράτης προτιμότερον ἔθεώρησε⁽¹²⁾ νὰ φυλάττῃ τὸν δρκὸν του παρὰ⁽¹³⁾ νὰ χαρισθῇ εἰς τὸν δῆμον καὶ νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ ἑκείνους, οἵτινες τὸν ἡπείλουν.

21. Ἀπρόσωπα.—Οἱ στρατηγοὶ ἐσκέπτοντο τὶ ἔπρεπε νὰ κάμουν. Δὲν μοῦ εἶναι ἐπιτετραμμένον⁽¹⁾ νὰ εἰσέλθω εἰς τὸν ναόν. Κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν εἶναι πεπρωμένον εἰς ἡμᾶς ν' ἀποθάνωμεν καὶ οἱ δύο. Δὲν εἶναι δυνατόν⁽²⁾, ὅταν τις δὲῖος εἶναι ἀργός, νὰ διατάτῃ⁽³⁾ τοὺς ἄλλους νὰ ἐργάζωνται. Τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ πράττωμεν καὶ ὅχι νὰ λέγωμεν. Εὔκολότερον εἶναι νὰ διορθώνῃ⁽⁴⁾ τις τοὺς ἄλλους παρὰ τὸν ἑαυτόν του. Δὲν εἶναι καιρὸς πλέον νὰ καθήμεθα. Δὲν εἶναι πρέπον εἰς ἐμέν· δοτις εἴμαι νεώτερος, νὰ συμβουλεύω πρεσβυτέρους. Οἱ εὐτυχοῦντες⁽⁵⁾ πρέπει νὰ ἐπιθυμοῦν τὴν εἰρήνην. Ἰδιον τοῦ μὲν κακούργου εἶναι νὰ ἀποθάνῃ κριθεῖς, τοῦ δὲ στρατηγοῦ μαχόμενος κατὰ τῶν πολεμίων. Εὐχάριστον πρᾶγμα εἶναι, ἀφοῦ σωθῇ τις, νὰ ἐνθυμῆται ἔπειτα τοὺς κόπους του. Ὡ Πρόδικε, συμπολίτης σου⁽⁶⁾, εἶναι ὁ Σιμωνίδης· δίκαιον λοιπὸν εἶναι νὰ βοηθῇς τὸν ἄνδρα. Ἐδῶ ἔχει ἔλθει ἢ ἀγγελία δτι καὶ ἢ μάχη πολὺ λαχυρὰ ἔχει γίνει καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν στρατιωτῶν ἔχουν φονευθῆ. Ἐλέγετο δτι καὶ ὁ Συέννεσις ἦτο ἐπὶ τῆς κορυφῆς⁽⁷⁾ τοῦ ὅρους.

22. Ἔπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ διὰ πλαγίων πτώσεων.—Α'. Ὁστις πονεῖ εἰς τοὺς πόδας δὲν δύναται νὰ βαδίζῃ στερρῶς. Οἱ δειλοὶ φοβοῦνται νὰ φρουροῦν κατὰ τὴν γύντα. Ο Σωκράτης παρεδέχετο⁽¹⁾, δτι οὐδεὶς εἶναι κακὸς ἐκ φύσεως. Υπῆρχεν ἔκειται λίμνη σταδίων τριάκοντα κατὰ τὴν περίμετρον⁽²⁾. Μοῦ φαίνεται δτι πάντες μακαρίζουν τοὺς ἀνθρώπους διτὸς ἀγαθά, τῶν δποίων δ θεδὲς εἶναι αἰτιος. Τὸν Σωκράτην δ Μέλητος διτὸς ἀσέδειαν κατήγγειλε⁽³⁾. Κατὰ ποῖον μῆνα καὶ ἐν ποῖᾳ ἐκκλησίᾳ δ Δημοσθένης ἔξελέγη⁽⁴⁾ πρεσβευτής; Ἐντὸς δλίγου χρόνου θὰ προσπαθήσω νὰ σοῦ ἀποδώσω τὰ χρήματα. Ἡ Μαγνησία προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα εἰς τὸν Θεμιστοκλέα κατ' ἔτος.

Β'. Μὲ τοὺς κόπους μᾶς πωλοῦν οἱ θεοὶ ὅλα τὰ ἀγαθά. Δὲν δπάρχουν ἐμπορεύματα ὠφελιμώτερα ἢ δσα οἱ ἀνθρωπαὶ ἀγοράζουν μὲ ἀγῶνας⁽¹⁾. Αἱ πρὸς νότον βλέπουσαι οἰκίαι κατὰ μὲν τὸ θέρος εἶναι δροσεραί⁽²⁾, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα θερμαί⁽³⁾.

Κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ταύτην νύκτα, ὅτε ἀκόμη ἦτο ὅρθρος βαθύς, ὁ Ἰπποκράτης τὴν θύραν μὲ τὴν βακτηρίαν πολὺ δυνατὰ ἔκρουε. Οἱ ἐν Μαραθώνι κινδυνεύσαντες καὶ οἱ ἐν Πλαταιαῖς παραταχθέντες καὶ οἱ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντες ἔσωσαν τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀριστόδημος καὶ ἐν τῷ Ἰσθμῷ καὶ ἐν τῇ Νεμέᾳ ἐνίκησεν. Οἱ Πελοποννήσιοι διενοοῦντο νὰ σηκώσουν⁽⁴⁾ ἀπὸ τὰ ἐν Ὁλυμπίᾳ καὶ Δελφοῖς χρήματα. Τὸ Ἱερὸν ὅρος κατέλαβεν δὲ Φιλιππος κατὰ τὴν ἔκτην ἡμέραν λήγοντος⁽⁵⁾ τοῦ Ἐλαφη-βοιώνος.

Γ'. Ὁ Δημοσθένης ἐστεφανώθη μὲ χρυσοῦν στέφανον κατὰ τὰ Διονύσια τὰ μεγάλα ἐν τῷ θεάτρῳ. Μὲ θυμὸν καὶ βώμην μᾶλλον ἐναυμάχουν παρὰ⁽¹⁾ μὲ ναυτικὴν ἐμπειρίαν. Ἐπορεύοντο ἐναντίον τῶν ἔχθρῶν μὲ τρισχιλίους δρπλίτας καὶ μὲ ἑξακοσίους ἵππεis. Οἱ μὲν βάρβαροι μὲ κραυγὴν, οἱ δὲ Ἑλληνες μὲ σιωπὴν ἐφώρμησαν. Μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ στρατεύματος ἔσκαπτε⁽²⁾ τάφρον. Σοφοὶ γίνονται βασιλεῖς τινες διὰ τὴν συναναστροφὴν⁽³⁾ τῶν σοφῶν. Οἱ στρατιώται τοῦ Κύρου μὲ πολλὴν σπουδὴν ἐτοποθετοῦντο⁽⁴⁾ ἔκαστος εἰς τὴν τάξιν του.

23. Δοτικὴ καθαρά.— Εἰς τοὺς πλουσίους ὑπάρχουν πολλαὶ παρηγορίαι⁽¹⁾. Ἐν Δασκυλείῳ ἦσαν ἀνάκτορα τοῦ Φαρναδάζου καὶ πινγὰ ἄφθονα διὰ τοὺς δυναμένους νὰ κυνηγοῦν⁽²⁾. Τέκοινὸν εἰς σκύλλον καὶ εἰς λουτρόν⁽³⁾; Ἐκαστος ἡμῶν ἔχει γεννηθῆ ὅχι μόνον διὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πατρίδα. Χρυσοῦς κρατήρα ἔκειτο πρὸς τὰ δεξιὰ ὡς πρὸς τὸν εἰσερχόμενον εἰς τὸν ναόν. Λέγεται ὅτι δὲ οἱ Κύρος ὑπέταξεν⁽⁴⁾ ὅλα τὰ ἔθνη, τὰ δποια κατοικοῦν ἀριστερὰ ὡς πρὸς τὸν ἔξερχόμενον ἀπὸ τῆς Συρίας μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἄς ἐπανέλθωμεν, ἀν εἰναι μὲ τὴν εὐχαρίστησιν σας⁽⁵⁾. Ὁ λόγος οὗτος κατὰ τὴν κρίσιν μου δστις, ἐν φ εἰναι ἐκ φύσεως ἀδικος, εἰναι σοφὸς εἰς τὸ λέγειν, πρέπει νὰ τιμωρήται μὲ μεγίστην τιμωρίαν⁽⁶⁾. Ἡτο ἡμέρα πέμπτη ὅπου οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλεον ἐναντίον τῆς Πελοποννήσου.

24. Ἰδιως ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ.— Οἱ Πέρσαι νομίζουν ὅτι ἡ Ἀσία πᾶσα εἰναι ἔσυτῶν καὶ τοῦ ἐκάστοτε βασιλεύοντος. Ἀπλῶς ἔτσι ὅλα αὐτὰ ἐλέγοντο. Ἀπιστον (πρᾶγμα)

είναι εἰς τὰς δημοκρατίας οἱ τύραννοι καὶ μάλιστα ἀν ἔχωσι γειτονικὴν (¹) χώραν. Τίς πλέον ἀμφισβητεῖ (²) εἰς τὸν βασιλέα τὴν ἀρχήν; Μου φαίνεται, εἰπεν δὲ Κέδης, διτὶ σὺ θὰ ἀνακαλύψῃς (³) καὶ τοῦτο τούλαχιστον τοῦτον τὸν λόγον τὸν περὶ τῆς ἀρμονίας θαυμαστῶς μοῦ εἶπες. Τι ἄρα γε ποιῶν δὲ Τελευτίας τοιουτορόπως διέθετε τοὺς ἀρχομένους; Ἀν εἰσαι ἀνδρεῖος, δὲ θεός, πιστεύω, τοῦτο τὸ δῶρον σοῦ ἔδωκεν. Ἀν ἀπερισκέπτως (⁴) ἀκολουθῶμεν τοὺς Θηραίους καὶ δὲν ἀπαιτῶμεν (⁵) κατὰ μέρος νὰ ἡγώμεθα καὶ ἡμεῖς, ίσως ίσως τούτους ἄλλους Λακεδαιμονίους θὰ ἐύρωμεν. Θὰ προσπαθήσωμεν, ἔσσο βέναιος (⁶), νὰ παρευρεθῶμεν, εὐθὺς δταν κατορθώσωμεν (⁶) δσα καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἡμᾶς νομίζομεν δτι θὰ είναι ἀγαθά. Πρέπει νὰ πορευώμεθα δσον τὸ δυνατὸν ἀσφαλέστατα καὶ νὰ μαχώμεθα δσον τὸ δυνατὸν ἄριστα.

Προθέσεις.

25.—Α'. Ἀμφί, ἀνά, ἀντί, ἀπό, διά. — Οἱ περὶ τὸν Ἀριαῖον, οἱ πρότερον σύμμαχοι ὅντες, μᾶς ἔχουν ἐγκαταλίπει. Οὲ μὲν ἀνδρεῖς εἰς (¹) τὰ ὅπλα τὰ καλὰ καὶ εἰς καλοὺς ἵππους δαπανοῦν, αἱ δὲ γυναῖκες εἰς πολυτελῆ φορέματα καὶ χρυσᾶ κοσμήματα τέρπονται. Ἡσαν εἰς τὸ στράτευμα τοῦ Κύρου πελτασταὶ περίπου δισχίλιοι. Τώρα θὰ διηγηθῶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν διαιταν τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν. Πολλὴ ἀνομία καθ' δλην τὴν Μηδικὴν ἦτο. Πληροφορηθέντες (²) τὸ γιγάμενον οἱ Φρύγες ἔφευγον καὶ αὐτοὶ μὲ δλην των τὴν δύναμιν. Ἐστάθησαν κατὰ ἑκατόν. Οἱ Κροῖσος ἵδων τοὺς Σύρους ἡττημένους ἀντὶ τοῦ νὰ βοηθήσῃ (³) ἐτράπη εἰς φυγήν. Αφοῦ ἔδωκε δῶρα εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν εὑεργεσιῶν, ἃς ἔλαθε παρ' αὐτοῦ, ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁπίσω (⁴) εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὸν Σενοφῶντα ἐφαίνετο δτι τὸ ὄνειρον ἦτο ἀπὸ τὸν Δία. Μὲ (¹) τὸ ἴδιον σημεῖον συγχρόνως καὶ οἱ ἐντὸς συνελαμβάνοντο καὶ οἱ ἔξω κατεκόπησαν (¹). Αὐτομάτως ἔτρεξαν οἱ στρατιῶται εἰς τὰς σκηνάς. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους εἶχον τὴν βασιλείαν ἐν Σπάρτῃ. Ἐξ αἰτίας τούτου δὲ ποταμὸς καλεῖται Μαρσύας. Αἱ δεκαρχίαι κατηγράθησαν χάρις εἰς (²) τοὺς ἐφόρους. Τὰ ἄρματα ἐφέροντο ἄλλα μὲν διὰ μέσου τῶν πολε-

μίων, ἂλλα δὲ διὰ μέσου τῶν Ἑλλήνων. Συνθήκας εἶχον καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα. Τὴν Μεσσήνην μετὰ πάροδον τετρακοσίων ἑτῶν ἐσκόπουν ⁽³⁾ νὰ κατοικήσωσιν.

26—Β'. εἰς, ἐν, ἐκ. — Ἐλέγετο δὲ ή ἐκστρατεία τοῦ Κύρου ἡτο κατὰ ⁽¹⁾ τῆς χώρας τῶν Πισιδῶν. Οἱ Τραπεζούντιοι ὥδη-γουν τοὺς Ἑλληνας κατὰ τῆς χώρας τῶν Δριλῶν. Μέχρι τῆς ἐπομένης ἡμέρας δὲν εἶχεν ἔλθει ὁ Τισσαφέρνης, κατὰ τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν ἦλθεν. Εἶναι ἀξιοζήλευτος ὅστις ηὗτον ἡγεμονίαν ἔπειτας πρὸς τὰ τέχνα. Αἱ πόλεις συνεισφερον χρύματα εἰς τὸν Κύρον διὰ τὴν διατροφὴν τῶν στρατιώτων. Τοὺς δαρεικοὺς τοῦ Κύρου ὁ Κλέαρχος διὰ τοὺς στρατιώτας του ἐδαπάνα. Ἡ ἀγορὰ ἡτο ἐντὸς τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος. Ὁ Ὀρόντας ὡς πρὸς τὰ πολεμικὰ ἔθεωρετο ἐκ τῶν ἀρίστων τῶν Περσῶν. Ὁ Ἀγησίλαος εἰς ταῦτα κατεγίνετο ⁽²⁾. Ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς κατὰ ταῦτας δὲ ὁ Κύρος ἐφόνευσε τὸν Μεγαφέρνην. Οἱ μὲν στρατιώται μάχονται μὲ ⁽³⁾ ὅπλα, οἱ δὲ ῥήτορες μὲ λόγους. Ἀπὸ σὲ τώρᾳ ἔξαρταται νὰ σώσῃς η νὰ καταστρέψῃς τὴν Ἑλλάδα. Οὐχὶ εἰς κατάλληλον περίστασιν μ' ἐσήκωσες (ἀπὸ τὸ κρεβάτι). Ὁ Κύρος ἦθελε νὰ διεώξῃ ⁽¹⁾ ὅλως διόλου τοὺς Πισιδας ἀπὸ τὴν χώραν των. Οἱ Ἑλληνες εἶδον ἀπὸ τὸ ἀπέναντι μέρος σκοπούς. Τὶ ἐσήμαινε τὸ ὄνειρον τοῦτο, δύναται τις νὰ σκεφθῇ ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ δποτα συνέδησαν μετ' αὐτό. Μερικοὺς ἐκ τῶν φονευθέντων στρατιώτων ἔθαψαν μὲ τὰ διπάρχοντα μέσα ⁽²⁾ δπως ἡδύναντο κάλλιστα. Εἰς τὸν Δημάρατον αὔτη ἡ χώρα δῶρον ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως ἐδόθη.

27—Γ'. ἐπί, κατά, μετά. — Ὁ Κύρος ἀνέδη ἐπάνω εἰς τὸ ὅρος. Μερικοὶ ἐκ τῶν πολεμίων ἔτρεξαν εἰς τὸν ποταμόν. Ἄς διπάγη κάνεις διὰ νερόν. Οἱ στρατιώται μὲ ⁽¹⁾ ἡσυχίαν ἐπήγαναν πρὸς προμήθειαν τροφίμων. Μετὰ τὴν μάχην οἱ στρατιώται ἀνεχώρουν χωρὶς νὰ στρέψουν τὰ νῶτα. Ὁ Κλέαρχος κατέλιπεν ἐπάνω εἰς τὸν λόφον τοὺς λοχαγούς. Ὁ Ἀγησίλαος ἀντὶ νὰ βαδίσῃ ⁽²⁾ πρὸς τὴν Καρίαν ἐπορεύετο διὰ τὴν Φρυγίαν. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κέκροπος ἡ Ἀττικὴ κατὰ κώμας κατψκείτο. Ὁ Χειρίσσοφος ἡτο ἀρχηγὸς ⁽³⁾ τοῦ ναυτικοῦ. Ἐνας ἔνας κατέβαινεν ἐκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν. Οἱ βάρβαροι ἀλωπεκᾶς ἐπάνω εἰς τὰς κεφαλὰς ἐφόρουν. Κατόπιν ⁽³⁾ αὖτε ἐσηκώθη ἐ Φεραύ-

λας. Πλησίον τῆς κρήνης ταύτης ὁ Μίδας ἐθήρευσε τὸν Σάτυρον. Διὰ τοὺς προγόνους των μέγα φρονοῦσιν. Ὡδῆγει τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως διὰ (³) γάμου. Οἱ στρατιῶται ἡσαν διεσκορπισμένοι ἀνὰ τὴν πεδιάδα. Διὰ θαλάσσης τοῦ λοιποῦ ἐπορεύοντο οἱ Ἑλληνες. Οἱ βάρβαροι ἐνίκων τοὺς ἀπέναντι (¹) των πελταστάς. Ὡρκίσθητε νὰ δικάσητε σύμφωνα μὲ τοὺς νόμους. Ὁ Σόλων ἀπέπλευσεν εἰς Αἴγυπτον δι' ἐμπόριον (²). Πολλὰς πόλεις ἐκυρίευσεν ὁ Ἀγγησίλαος διὰ τῆς βίας (³). Ἐτρεξαν ἀμέσως πρὸς τὰ κάτω τοῦ ὄρους. Τὰ ίδια δυνάμεθα νὰ λέγωμεν σχετικῶς πρὸς πάντας τοὺς Πέρσας. Κατόπιν τῆς θυσίας ἥρχισεν ἡ μάχη ἱσχυρά. Ὅστερα ἀπὸ τὸ δεῖπνον οὐδεὶς πλέον ἔμενεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀγάθωνος ἔκτὸς τοῦ Σωκράτους.

28—Δ'. παρά, περί, πρό.—Ἐμειναν μόνον οἱ πλησίον τῆς θαλάσσης οἰκοῦντες. Εἰσῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν πλησίον τοῦ Κύρου οἱ στρατηγοί. Τοῦτο πάντες ζητοῦμεν, νὰ χαίρωμεν περισσότερον καὶ νὰ λυπώμεθα ὀλιγώτερον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου. Ἐναντίον τῶν νόμων οἱ δικασταὶ ἐψήφισαν. Ἄς νομίζῃ ἔκαστος πολίτης διὰ ἐξ αἰτίας (¹) τῆς ἀμελείας του θὰ βλάψῃ τὴν πόλιν. Πρέπει νὰ μὴ θεωρῷ τις μικρὸν πρᾶγμα τὸ νὰ ἔχῃ καλὴν διπλῆψιν (²) ἀπὸ πάντας. Ὁ Φαλίνος πεμφθεὶς ἀπὸ μέρους τοῦ βασιλέως διέταξε τοὺς Ἑλληνας νὰ παραδώσουν τὰ ἔπλα. Ἐλαθε δῶρα δσα θεωροῦνται ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως τίμια. Ἀν κάμωσι δίκαια ὡς πρὸς (³) τοὺς συμμάχους, θὰ ἐπαινέσωσιν αὐτούς. Οἱ στρατιῶται ἀγωνίζονται διὰ τὴν πατρίδα. Ὁ Σωκράτης προτιμότερον ἐθεώρησε νὰ τηρήσῃ τὸν ὄρκον του (⁴) παρὰ νὰ χαρισθῇ εἰς τὸν δῆμον. Δὲν προσεχώρησαν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὸν Μῆδον φοβηθέντες διὰ (²) τῆς χώραν των. Προτιμότερον θὰ ἥτο ν' ἀποθάνῃς εὐκλεῶς μαχόμενος πρὸς σωτηρίαν τῆς πατρίδος. Οἱ Δακεδαιμόνιοι ἀπέναντι (⁵) τῆς διαλύσεως τῶν συνθηκῶν ἐπροτίμησαν (⁷) νὰ γίνωσι φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν Ἀργείων.

29—Ε'. πρός, σύν, ὑπέρ, ὑπό.—Ο σοφώτερος τῶν ἀνθρώπων ἀπέναντι (¹) τοῦ θεοῦ θὰ φανῇ πιθηκός καὶ κατὰ τὴν σοφίαν καὶ κατὰ τὸ κάλλος. Ἐχομεν πολλὰ μέσα διὰ (²) πολεμῶμεν ἐναντίον σας. Τὸν παλαιὸν δεσπότην των διὰ τῆς βίας προσπαθοῦν νὰ κάμουν ὑποχείριον. Ἐκαστος ἀγθρωπος σύμφωνα

μὲν (³) τὴν δύναμιν του εὑεργετεῖ. Οὗτος ὁ τρόπος ἀπέναντι μὲν τῶν θεῶν εἶναι ἀσεβῆς, ἀπέναντι δὲ τῶν ἀνθρώπων αἰσχρός. Μοῦ φαίνεται ὅτι ὁ Καλλίας εἶναι σύμφωνος (⁴) μὲ τὸν Πρωταγόραν. Ὅτε ὁ Κλέαρχος ἦτο πλησίον τῶν ἀπεσταλμένων (⁵), ἤρωτα τὸ ἥθελον. Τριήρεις ἐκτὸς τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ πολλὰς ἄλλας ἔναυπηγήσαμεν. Ὁ Ξενοφῶν ἐλυπεῖτο μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας. Μὲ τὴν ἰδεικήν σου βοήθειαν πᾶς ποταμὸς εἶγαι διαβατός. Μὲ γέλοια ἥλθον οἱ στρατιῶται εἰς τὰς σκηνάς. Ὁ Πρόξενος ἥθελε νὰ ἐπιτυγχάνῃ τὰ πάντα μὲ τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλόν. Ὁ Κλέαρχος ἐπολέμει κατὰ τῶν πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου Θρακῶν. Τοῦτο δὲν ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις ἀνθρώπου. Πᾶς ἀνθρωπὸς πρέπει νὰ θέλῃ νὰ ἀποθνήσκῃ πρὸς χάριν τῆς πατρίδος. Οἱ νεώτεροι ἐστρατοπέδευον εἰς τὰς κώμας τὰς κειμένας παρὰ τοὺς πρόποδας (¹) τοῦ ὅρους. Πολλαὶ πόλεις τῆς Σικελίας περιηλθούν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν τῶν Καρχηδονίων. Ὁ Κύρος νομίζει ὅτι ἀδικεῖται ἀπὸ ἡμᾶς. Ἔνεκα (²) φόδου ἐτράπη εἰς φυγὴν τὸ στράτευμα. Κατὰ τὰ πάτρια θὰ πίωμεν ἐν συνοδείᾳ σάλπιγγος. Τεκρατεῖς (³) ἐν τῇ ἀριστερᾷ κάτω ἀπὸ τὸ φόρεμα;

Ἐγκλέσεις.

30—Α'. Ὁριστικὴ, δυνητικαί.
 Σχεδὸν ἐλησμόνησα τοὺς παλαιοὺς λόγους σου. Ὁλιγον ἔλειψε νὰ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν. Παρ' ὅλιγον νὰ κυριεύσουν (¹) τὴν πόλιν οἱ πολέμιοι. Εὐχαριστότατα ἡμπορῷ νὰ ἀκούσω (²) τὸ ὅνομα τοῦ διαβάλλοντος ἡμᾶς. Εὔκόλως ἡμποροῦσες νὰ ἔξαπατηθῆσες ἀκούων τοὺς λόγους τοῦ γόντος τούτου. Ὅστις ἔβλεπε τὸ δρᾶμα ἔκεινο θὰ (³) ηγέτε νὰ εἶγαι πολεμικός. Δὲν ὑπῆρχε τίποτε, τὸ δποτὸν θὰ ἡρύνασθε νὰ κάμετε. Ἡμπορεῖς νὰ ἀπέλθησες ὅπου θέλεις. Θὰ ἥθελα πάντες οἱ ἀνθρώποι νὰ εἶναι φίλοι τῆς ἀρετῆς. Εὔκολα, ὅταν θέλῃ ὁ θεός, ἡμπορεῖ νὰ σώσῃ πάντα ἀνθρωπὸν. Δὲν ἡμπορῷ (⁴) ἐγὼ νὰ φέξω τοὺς νόμους τῶν θεῶν. Ἔγὼ ὁ Ἱδιος θὰ σὲ ἀκολουθήσω καὶ δὲν θὰ μείνω ὀπίσω. Σὺ μὲν ἡμπορεῖς νὰ μᾶς ὀφελήσῃς (⁵), ἡμεῖς δὲ ἡμποροῦμεν νὰ σε κάμωμεν μέγαν. Ἡμπορεῖς νὰ λέγῃς τὴν παράκλησίν σου.

31—Β' Ὑποτακτικὴ, εὐκτικὴ, προστακτικὴ.—"Ἄς ὑπά-

γωμεν εἰς τὴν Σαλαμίνα. Νὰ μὴ ἀναμένωμεν ἄλλους, ἀλλ' ἡμεῖς ν' ἀρχίσωμεν νὰ παρακινῶμεν⁽¹⁾ τοὺς ἄλλους εἰς τὰ κάλλιστα ἔργα. [¶] Ας μὴ ἀργοπορῶμεν⁽²⁾, ἀλλ' ἂς ἐκλέξωμεν ἄρχοντας. Κανένα νὰ μὴ ὁνειδίσῃς διὰ τὴν συμφοράν του· διότι ἡ τύχη εἰναι κοινή καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον. Νὰ μὴ ἀπορήσῃς, ἀν πολλὰ τῶν λεγομένων καὶ σὺ γνωρίζῃς. Κανεὶς νὰ μὴ ἀθιψώσῃ⁽³⁾ μηδὲ νὰ καταδικάσῃ⁽⁴⁾ τινά, πρὸ τοῦ νὰ ἀκούσῃ.

[¶] Εἴθε ἡ ἔρις νὰ χαθῇ καὶ ἀπὸ τοὺς θεοὺς⁽¹⁾ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. [¶] Ετσι νὰ χαρήτε⁽²⁾ τὰ ἀγαθά σας, νὰ μή με ἀφήσετε⁽⁵⁾ νὰ χαθῶ. Εἴθε νὰ μή μου γίνουν δσα θέλω, ἀλλ' δσα συμφέρουν. [¶] Αμποτε νά σ' εὑρίσκωμεν⁽⁴⁾, [¶] Αδμητε, μὴ λυπούμενον.

“Οστις ἐπιθυμεῖ νὰ ζῆ, ἃς προσπαθῇ νὰ νικᾷ. Καὶ ὁ ἀπλοῦς στρατιώτης⁽¹⁾ ἃς τολμᾷ νὰ μᾶς ἀναπτύσσῃ τὴν γνώμην του⁽²⁾. “Οστις ἔγκρινει⁽³⁾ ταῦτα, ἃς ὑψώσῃ τὴν χεῖρα. [¶] Εμπρός, [¶] Αριατε καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι Πέρσαι, εἰπατέ μας ποιαν γνώμην ἔχετε περὶ τῆς πορείας. [¶] Εκ τῶν κοινῶν ὑπηρεσιῶν⁽⁴⁾ νὰ ἀπαλλάττεσαι δχι πλουσιώτερος, ἀλλ' ἐνδεξότερος. Νὰ μὴ ζηλεύῃς ποτὲ κανένα ἔξικείνων, οἱ δποτοι κερδαίνουν ἔξικείας. Νὰ μὴ ἀποκτᾶς φίλους πάντας τοὺς θέλοντας, ἀλλὰ τοὺς ἀξίους τῶν φυσικῶν σου καρισμάτων⁽⁵⁾.

32. *Εὐθεῖαι ἔρωτήσεις*.—Ποῖον ἀπὸ τὰ δύο, ὡς νικηταὶ οἱ Πέρσαι ζητοῦν τὰ δπλα ἢ ὡς δῶρα ἔνεκα φιλίας; [¶] Απὸ ποσ θά⁽¹⁾ ἐπρομηθεύεσθε τροφάς, ἀν⁽²⁾ ἡμεῖς δὲν σᾶς παρείχομεν ἀγοράν; [¶] Ημπορεῖ⁽³⁾ πλέον κανεὶς νὰ πιστεύῃ εἰς τὰς δποσχέσεις σου; Ποσ ἡμπορεῖ νὰ καταφύγῃ τις; Νὰ εἰπωμεν ἡ νὰ σιωπῶμεν; Νὰ ἐπιτεθῶμεν κατὰ τῶν πολεμίων ἡ νὰ περιμένωμεν τοὺς συμμάχους; Τι νὰ κάμωμεν; νὰ παραδεχθῶμεν⁽³⁾ καὶ τούτους εἰς τὴν πόλιν;

33. *Οι χρόνοι τοῦ δρήματος ἐν τῇ δριστικῇ*. — Ταύτην τὴν γνώμην προσπαθοῦν νὰ μᾶς πείσουν νὰ ἀποδάλωμεν. [¶] Ή ἀρετή, καὶ ἀν ἀποθάνῃ τις, συνήθως⁽¹⁾ δὲν χάνεται. Συνηθίζετε νὰ δίδετε⁽²⁾ μεγίστας δωρεάς εἰς τοὺς νικῶντας εἰς γυμναστικούς ἀγῶνας. [¶] Ο Φιλιππος ἥθελε νὰ δώσῃ τὴν ‘Αλόννησον εἰς τοὺς Αθηναίους. [¶] Ο Σωκράτης δὲν συνήθιζε νὰ εἰσπράττῃ⁽³⁾ χρήματα ἀπὸ τοὺς μαθητάς του. Κανεὶς δὲν πλουτεῖ ταχέως [¶] Εμμ. Γ. Παντελάκη—*Μεθοδικὸν Συντακτικὸν* ‘Εκδ. Γ’ 1924. 16

δίκαιος ὄν. Ὁ τύραννος συνηθίζει⁽¹⁾ καὶ νὰ χαιρετᾷ δλους καὶ νὰ διπόσχεται πολλὰ καὶ πολλάκις ἀπαλλάσσει ἀπὸ χρέη καὶ διανέμει ἀγροὺς καὶ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ εἰς τοὺς περὶ ἑαυτὸν καὶ εἰς δλους προσποιεῖται ὅτι εἶναι φαιδρὸς καὶ πρᾶος. Τὸ μὲν κάλλος συνήθως ἡ χρόνος τὸ καταφθείρει⁽²⁾ ἡ νόσος τὸ μαρανεῖ, ἡ δὲ ρώμη μετὰ μὲν φρονήσεως ὠφελεῖ, ἀνευ δὲ ταύτης περισσότερον τοὺς ἔχοντας (αὐτὴν) βλάπτει.

Ἄν καὶ πάλιν συλληφθῇ κλέπτων, εἶναι χαμένος. Ἄμα συνελήφθησαν ἐκπλέοντες οἱ πολιορκούμενοι, αἱ σπονδαὶ ἡσαν λελυμέναι. Καταθέσαντες τὰ ὅπλα μὲ τὸν χιτῶνα μόνον ἀνέδησαν εἰς τὸ χωρίον καὶ ἄλλος ἄλλον ἔσυρε⁽¹⁾ καὶ ἄλλος εἶχεν ἀναδῆ καὶ εἶχε κυριεύθη τὸ χωρίον. Εὐθὺς καὶ τὰ πράγματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνήθροιζον καὶ αἱ πύλαι ἡσαν κεκλεισμέναι καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν δπλῖται ἐφαίγοντο. Ἐὰν παρουσιασθῇ τις καὶ μᾶς ἀναπτύξῃ⁽²⁾ τις παρασκευὴ θὰ ἡτο χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα, ἀμέσως θὰ λυθῇ ὁ παρὼν φόδος. Εἰπὲ τὸ πρᾶγμα καὶ ἀμέσως ἔγινε⁽³⁾.

Δευτερεύουσας προτάσεις.

34—Α'. *Εἰδικαί, αἰτιολογικαί, τελικαί.*—Ἡξεύρετε καλῶς πάντες, ὅτι πλεῖστον διαφέρει φύμη καὶ συκοφαντία. Ἰσως γίμπορετ⁽¹⁾ τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἐπρεπεν δ Σωκράτης νὰ μὴ διδάσκῃ τοὺς μαθητάς του πολιτικά. Ἔννοεῖτε⁽²⁾, ὅτι δλιγάτερον δύναται νὰ γίνῃ στάσις ἐνὸς ἀρχοντος παρὰ πολλῶν. Ὁ Θεμιστοκλῆς φανερὰ εἰπεν, ὅτι ἡ πόλις εἶχε τειχισθῆ. Ὁ Περικλῆς ἀγορεύων ἔλεγεν⁽³⁾ εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι δ 'Αρχιδαμος ἡτο μὲν φίλος του, ὅτι δὲν ἔγινεν ἐπὶ κακῷ τῆς πόλεως. Πάντες ἐνόησαν, ὅτι δ φόδος ἡτο μάταιος. Ὁ Κύρος ἐγνώριζεν, ὅτι δ βασιλεὺς κατεῖχε τὸ μέσον του Περσικοῦ στρατεύματος.

Ἐπειδὴ τοιαῦτα πολλὰ ἔχουν γίνει, πρέπει νὰ δυσπιστήτε⁽¹⁾ εἰς τοὺς λόγους τῶν κατηγόρων. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐκάκιζον τὸν Περικλέα, διότι στρατηγὸς ὃν δὲν ἐπεξήρχετο κατὰ⁽²⁾ τῶν Πελοποννησίων. Ὁ Δερκυλίδης ηύχαριστεῖτο, διότι⁽³⁾ οἱ περὶ τὸν Ἀρακον ἐπρόκειτο⁽⁴⁾ νὰ ἴδουν τὰς πόλεις ἐν εἰρήνῃ διαγούσας. Ὁ Κλέαρχος ἐδυσφόρει⁽⁵⁾, διότι δ Πρόξενος πράως διηγεῖτο τὸ πάθημά του. Οἱ Πέρσαι, ἐπειδὴ εἶδον τὴν βοήθειαν,

συνηθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάχθησαν. Ἐπειδὴ τὴν νύκτα ἡγρύ-
πνησαν, ἔκοιμῶντο⁽⁶⁾ δὲ ληγήν τὴν ἥμέραν.

Ο Τισσαφέρνης διενοεῖτο νὰ λύσῃ τὴν γέφυραν, διὰ νὰ μὴ
διαβῶσιν οἱ Ἑλληνες, ἀλλ’ ἀποκλεισθῶσιν⁽¹⁾ ἐν μέσῳ τοῦ πο-
ταμοῦ καὶ τῆς διώρυγος. Πρὸς τοὺς θεοὺς εἴμεθα εὔσεβεῖς⁽²⁾
καὶ τὴν δικαιοσύνην ἀσκοῦμεν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διάγωμεν τὸν
βίον μετὰ πλείστων ἀγαθῶν. Ο Μένων ἐπεθύμει μὲν νὰ τιμᾶται,
διὰ νὰ κερδαίνῃ περισσότερα, φίλος δὲ ἡθελε νὰ εἰναι τῶν μεγά-
λων πολιτικῶν, διὰ νὰ μὴ τιμωρήται⁽³⁾ ἀδικῶν. Ἡξιζε⁽⁴⁾ νὰ
εἰσαι παρὸν διὰ νὰ ἥκουες τοὺς σοφωτάτους τῶν σημερινῶν
ἀνδρῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἐπρεπε καὶ τοῦτο προσέτι νὰ γράψῃς ἐν
τῷ νόμῳ, διὰ νὰ ὑπῆρχον εἰς τεῦτον τὰ ἐκ τοῦ νόμου δίκαια.

35—B'. *Ὑποθετικαὶ, ἀποτελεσματικαὶ*. — "Αν οἱ θεοὶ⁽⁵⁾
κάμνουν⁽¹⁾ τι αἰσχρόν, δὲν εἰναι θεοί. "Αν ἐγὼ τὸν Φαῖδρον
ἀγνοῶ, καὶ τὸν ἑαυτόν μου ἔχω λησμονήσει. "Αν δὲν φονεύσῃς
τὸν Ἕκτορα, Ἀχιλλεῦ, σὺ δὲ ἵδιος θὰ φονεύθῃς⁽²⁾. "Αν προε-
βλέπομεν φοβερόν τι, θὰ σοῦ τὸ προελέγομεν. Δὲν θὰ ἐγίνετο
κύριος⁽³⁾ τῶν νήσων δὲ Ἀγαμέμνων, ἀν δὲν εἶχε καὶ ναυτικόν
τι. "Αν ἡσαν γενναῖοι⁽⁴⁾ ἄνδρες, δὲν θὰ ἔπασχον ταῦτα. "Αν
θέλῃ δὲ θεός, θὰ ἔλθω εἰς σὲ αὔριον. "Αν δὲν θέλωμεν τώρᾳ νὰ
πολεμῶμεν ἔχετ, ἔδω ἵσως⁽⁵⁾ ἀναγκασθῶμεν νὰ κάμωμεν τοῦτο.
Νὰ φοβήσαι τὰς διαβολάς, καὶ φευδεῖς ἀν εἰναι. "Αν τις τοὺς
ἄρχοντας τοῦ λαοῦ⁽⁵⁾ ἡθελε προτρέψει ἐπ’ ἀρετήν, καὶ τοὺς
δύο ἡθελεν ὥφελήσει. "Εὰν περιέλθωμεν δπὸ τὴν ἔξουσίαν⁽⁶⁾ τοῦ
βασιλέως, τι νομίζομεν ὅτι ἡθέλομεν⁽⁷⁾ πάθει; Εὕρισκον ὅτι ἡ
πόλις μας μὲ κανένα ἄλλον τρόπον δὲν ἡθελεν⁽⁸⁾ ἡσυχάσει πλὴν
ἀν ἡθελον⁽⁹⁾ ἀποφασίσει αἱ μέγισται τῶν πόλεων νὰ φέρουν
ἔξω τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἀσίαν.

Οἱ Δακεδαιμόνιοι εἰς τόσην ἀπληστίαν ἔφθασαν, ὥστε καὶ
τὴν κατὰ θάλασσαν ἀρχὴν ἐπιθυμοῦν νὰ λάδουν. Τόσους ἵππους
ἔχουν⁽¹⁾ οἱ πολέμιοι, ὥστε ἥμετς καὶ νικῶντες οὐδένα θὰ ἐφο-
νεύομεν. Ο Βρασίδας ἔμενεν ἐπὶ οὐφῆλού τόπου⁽²⁾, ὥστε δὲν θὰ
ἐλάνθανεν αὐτὸν δὲ Κλέων ἐπιπίτων μετὰ τοῦ στρατοῦ. Τόσον
ἐλαφρὶ ἡσαν οἱ βάρδαροι, ὥστε καὶ ἀπὸ πλησίον φεύγοντες νὰ
γλυτώνουν⁽³⁾. Οὐδεὶς ποτε ἔφθασεν εἰς τοσαύτην ἀναίδειαν,
ἥστε νὰ τολμήσῃ νὰ κάμῃ τοισεῖόν τι. Οἱ βάρδαροι εἶπον ὅτι

θὰ ἀποδώσουν εἰς τοὺς Ἑλληνας τοὺς νεκροὺς μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ μὴ καίουν τὰ χωρία. Ἐγὼ πάντοτε τοιωῦτος εἰμαι, ὅστε εἰς κανένα ἄλλον νὰ μὴ πείθωμαι παρὰ εἰς τὸν λόγον.

36—Γ'. *Χρονικαὶ, ἀναφορικαὶ.* — Ήτό ποτε χρόνος, κατὰ τὸν ὁποῖον θεοὶ μὲν ὑπῆρχον, θνητὰ δὲ γένη δὲν ὑπῆρχον. Οἱ διδάσκαλοι μοῦ ἐπεν δτι, ὁσάκις (¹) παρουσιάζετο ἀνάγκη νὰ κρίνω τίνος ἐκ τῶν δύο ήτο ὁ χιτών, ἔπρεπε νὰ σκέπτωμαι τὶς εἰναι δίκαιον γὰρ ἔχη τὸν χιτώνα. Ἐγὼ συνηθίζω νὰ σηκώνωμαι ἀπὸ τὴν κλίνην (²), καθ' ἥν ὥραν (³) θὰ εἰναι δυνατὸν νὰ εὕρω τινὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ του (⁴), ἐὰν τυχαίην γὰρ ἔχω ἀνάγκην (⁵) νὰ ἴδω κάποιον. Εὐθὺς ἔως εἶδον τοὺς πολεμίους ἐν Μαντινείᾳ οἱ Ἀθηναῖοι, ὥρμησαν καὶ ἀυτῶν ἐπιθυμούντες σφοδρῶς (⁶) νὰ ἀνασώσωσι τὴν προγονικὴν δόξαν. Ἐκειμαν συνθήκας εἰρήνης δὲ Δερκυλίδας καὶ Ἱό Φαργάδαζος, ἔως δτου (⁷) ἥθελον ἀναγγελθῆ τὰ λεχθέντα ὑπὲρ αὐτῶν εἰς τὴν Δακεδαίμονα. Ἡμεῖς τὴν Μεσσήνην ἐκυριεύσαμεν, προτοῦ νὰ οἰκισθῶσι τινες τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. Δὲν πρέπει ἀπ' ἑδῶ νὰ ἀπέλθῃ, προτοῦ τιμωρηθῇ (⁸). Ἐγὼ δὲν λέγω ποτὲ κανένα εὑδαίμονα, προτοῦ (⁹) μάζω ὅτι ἐτελείωσε καλῶς τὸν βίον του. Προσελθόντες πρὸς τὸν Εενοφῶντα παρεκάλουν νὰ μὴ ἀπέλθῃ, προτοῦ παραδῷσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Θίβρωνα.

Οἱ βασιλεὺς καὶ ὁ Τισσαφέρνης ὅσους ἡμπόρεσαν ἀπὸ ἡμᾶς ἔχουν συλλάβει. Οἱ Ἀριατος, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἡθέλομεν νὰ καταστήσωμεν βασιλέα, τώρα προσπαθεῖ νὰ μᾶς κάμη κακόν. Οσοι πρὸς τὰς συμφορὰς ἥκιστα μὲν λυποῦνται, μάλιστα δὲ ἀγτέχουν, οὗτοι εἰναι ἀριστοι. Παράδοξον (¹) πρᾶγμα κάμνεις, ποσ δὲν μᾶς δίδεις τίποτε. Οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκεύαζον ναυτικόν, τὸ ὁποῖον νὰ πέμψουν (²) εἰς τὴν Λέσβον. Τὶς ἐξ ἡμῶν εἰναι τόσον μωρός (³), ὥστε νὰ ἀγνοῇ ὅτι ἐκεῖ πόλεμος θὰ ἔλθῃ ἑδῶ; Κενοτάφιον ἐποίησαν διὰ τοὺς (⁴) νεκροὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους δὲν εὕρισκον. Εἰς τὸν ἄνδρα, τὸν ὁποῖον θὰ (⁵) ἐκλέξετε, θὰ πείθωμαι.

37—Δ'. *Πλάγιαι ἔρωτήσεις.* — Τώρα θὰ ἀκούσωμεν διὰ ποτὸν λόγον καὶ πῶς ἐπράχθησαν ταῦτα. Τὶς δὲν γνωρίζει ἐκ ποίων (¹) συμφορῶν εἰς πόσην εὐδαιμονίαν κατέστησαν; Ἀπορεῖς ἂν εἰναι διδακτὸν ἡ ἀρετή; "Ἄς σκεψθῶμεν, ἀρά γε τὸ τι-

μωρεῖσθαι εἰναι μέγιστον τῶν κακῶν; Σᾶς ἐπιτρέπω νὰ σκεφθῆτε μετὰ τῶν ἄλλων, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο θέλετε, νὰ πολεμήτε ἐναντίον μας ἢ νὰ εἰσθε φίλοι μας. "Αν ἔχωμεν ἀνάγκην⁽²⁾ καὶ ἄλλων ἀνδρῶν ἢ σχι, ἄλλοτε θὰ σκεφθῶμεν. "Αν εἰναι ἀληθὲς ἢ σχι ἔκεινο, τὸ ὅποιον λέγεις, θὰ προσπαθήσω νὰ μάθω.

"Ο νομοθέτης διαρρήδην ἀπέδειξε ποῖοι πρέπει νὰ δημηγορῶσι καὶ ποῖοι δὲν πρέπει. Σᾶς παρακαλῶ νὰ ἔξετάσετε⁽¹⁾ ἀγ λέγω δίκαια ἢ σχι. Δὲν γνωρίζω ἂν τις θὰ εἰργάζετο τόσον ὀλίγον, ὅστε νὰ μὴ λαμβάνῃ τὰ ἀρκοῦντα εἰς τὸν Σωκράτη. Δὲν γνωρίζω πῶς θὰ⁽²⁾ ἐπραττε περισσότερον σύμφωνα μὲ τὸν νόμον ὁ Θρασύλοχος. Σκέπτομαι πῶς⁽³⁾ θὰ δραπετεύσω ἀπὸ σέ. Εἰς τὸν Ξέρξην ἀποροῦντα πῶς νὰ ἔξικονομήσῃ τὴν παροῦσαν περίστασιν⁽⁴⁾ προσῆλθεν ὁ Ἐφιάλτης.

38 - Ε'. Ἐνδοιαστικαί.—Μήπως κρίνεις ἀξιον ὁ ἀδικος νὰ πλεονεκτῇ τοῦ δικαίου; 'Ο Κύρος ἐφοδεῖτο μήπως ὁ βασιλεὺς κατακόψῃ τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα ἐλθών⁽¹⁾ ὥπισθεν (αὐτοῦ). Φοδοῦμαι μήπως λησμονήσωμεν⁽²⁾ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. Μήπως δὲν εἰναι τοῦτο θεμιτόν; Ἐφοδήθησαν εἰς Κερασούντιοι μήπως λύσσα τις ὥσπερ εἰς κύνας ἐμπέσῃ εἰς ήματα. "Αν εἰς ἑκ τῶν λόχων δυνηθῇ νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὅρους, δὲν (ὑπάρχει φόρος δτι) θὰ μείνῃ πλέον κανεὶς ἐκ τῶν πολεμίων. Θὰ στεργήθω τοιούτου φίλου, ὅποιον ἐγὼ (ὑπάρχει φόρος δτι) κανένα ποτὲ δὲν θὰ εὕρω. Οὐδεὶς κλινδυνος ἐφαίνετο δτι ἡτο μήπως τις ἐπακολουθήσῃ⁽³⁾, δτε αὐτοὶ θὰ ἐπορεύοντο ἄνω.

39. Ἀπαρέμφατον. — A'. Τὸ νὰ εὐτυχοῦν⁽¹⁾ παρ^ο ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ νὰ φρονοῦν κακῶς εἰς τοὺς ἀνοήτους γίνεται. Τὰ ἄλλα ζῷα μανθάνουν τὸ νὰ πείθωνται ἐκ τῶν ἔξης δύο, ἐκ τοῦ δτι τιμωροῦνται ἀπειθοῦντα καὶ ἐκ τοῦ δτι τυγχάνουν περιποιήσεως⁽²⁾ προθύμως διηγετοῦντα. Δύο νὰ θεωρῆς καταλλήλους περιστάσεις⁽³⁾ τοῦ νὰ λέγης, ἢ περὶ ὃν γνωρίζεις σαφῶς ἢ περὶ ὃν εἰναι ἀνάγκη νὰ εἰπης διότι κατὰ ταύτας μόνον τὰς περιστάσεις ὁ λόγος εἰναι προτιμότερος⁽⁴⁾ τῆς σιωπῆς, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας καλύτερον εἰναι νὰ σιωπᾶς ἢ νὰ διμιλῇς. Ποῖος ἀπὸ τοὺς δύο ήμπορεῖ νὰ⁽⁵⁾ ἐκπολιτορκηθῇ ταχύτερον, ὁ ἔχων ἀνάγκην πραγμάτων, τὰ ὅποια εἰναι δυσκολώτατον νὰ εὕρῃ, ἢ ὁ ἀρκεύντως χρησιμοποιῶν ἔκεινα, τὰ ὅποια εἰναι εύκολώτατον νὰ ἐπι-

τύχη⁽⁶⁾; Μηδέποτε αλισχρόν τι ποιήσας ἐλπιζε ὅτι θὰ διαλάθῃς· Νόμιζε ὅτι ἀρμόζει⁽⁷⁾ νὰ ἀπιστῆς εἰς τοὺς πονηρούς, ὅπως ἀκριβῶς (ἀρμόζει) νὰ ἔχῃς ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς χρηστούς. 'Ο Τιρίβαζος εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ διαλεχθῇ μὲ τοὺς ἀρχοντας· οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεφάσισαν⁽⁸⁾ νὰ τὸν ἀκούσουν· καὶ προσελθόντες ἡρώτων τὸ θέλει· ἔκεινος δὲ εἶπεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνάψῃ συνθήκας ἐπὶ τῷ δρῳ⁽⁹⁾ μήτε αὐτὸς τοὺς "Ἐλληνας νὰ ἀδικῇ μήτε ἔκεινοι νὰ καίωσι τὰς οἰκίας.

B'. Σκοπεύω⁽¹⁾ νὰ σὲ συμβουλεύω ποῖα πρέπει νὰ ὀρέγωνται οἱ νεώτεροι καὶ ἀπὸ ποῖα νὰ ἀπέχουν καὶ μὲ πολους ἀνθρώπους νὰ συναναστρέψωνται⁽²⁾. 'Εγὼ φρονῶ ὅτι εὐχαριστότερον ἥθελον⁽³⁾ καταχωθῆ⁽⁴⁾ εἰς τὴν γῆν δεκάκις παρὰ νὰ φανῶ⁽⁵⁾ τόσον ταπεινός. 'Εὰν ναύκληρός τις ἥθελεν ἐπιτρέψει εἰς σὲ τὸ πλοῖον νὰ κυθερῷῃ, δστις δὲν γνωρίζεις, ἔχεις ἐλπίδα τινὰ ὅτι δὲν θὰ κατέστρεψες⁽⁶⁾ καὶ τὸν ἔκατόν σου καὶ τὸ πλοῖον; Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐνόμιζον ἡ ὅτι ἥθελον ἀποστῆσει πρὸς ἔκατονς τὸν Τιρίβαζον ἡ ὅτι τούλαχιστον⁽⁷⁾ ἥθελον παύσει αὐτὸν νὰ τρέψῃ⁽⁸⁾ τὸ ναυτικὸν τοῦ Κόνωνος. "Αν με λάθῃς ἥπατημένον εἰς τὴν μαντικήν, νὰ διακηρύττῃς⁽⁹⁾ ὅτι ἐγὼ εἰμαι μάντις φευδής. Πολλοὶ λόγοι γίνονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ σχεδὸν⁽¹⁰⁾ καθ' ἑκάστην ἡμέραν περὶ τῶν ἀδίκιῶν, τὰς ὁποῖας διαπράττει ὁ Φιλιππος. Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Σόλωνος κατέλαβε τὸν Κροῖσον νέμεσις μεγάλη ἐκ θεοῦ, ὡς ἡδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ, διότι ἐνόμιζεν ὅτι ἡτο δὲν τούτουχέστατος πάντων τῶν ἀνθρώπων. Περὶ τούτων ἐπὶ τοῦ παρόντος⁽¹¹⁾ νομίζω ὅτι ἵκανὰ εἶναι τὰ εἰρημένα. "Οσον ἀφορᾷ εἰς ἔκεινους εἰσθε χαμένοι, ὁ δὲ δῆμος σᾶς ἔσωσεν. 'Ο Αγηστλαος χρησιμοποιῶν τὸ Κύρειον στράτευμα δλίγον ἔλειψε νὰ γίνῃ κύριος τῆς ἐντὸς τοῦ "Αλυος χώρας. 'Ο τῶν Βισαλτῶν βασιλεὺς εἶπεν ὅτι ἔκουσιώς⁽¹²⁾ δὲν θὰ γίνῃ δοῦλος τοῦ Ξέρξου.

40. *Μετοχή*.—A'. "Οταν τις πολεμῇ κατ' ἀνθρώπων, οἱ δποῖοι συλλέγονται ἐκ πολλῶν τόπων, πρέπει νὰ ἐπιτίθεται κατ' αὐτῶν, ἐνῷ ἀκόμη εἶναι διεσπαρμένοι. 'Ο Κόνων, δστις διὰ πλειστας ἀρετὰς ἐπρώτευσε τῶν Ἐλλήνων, δτε ἐδυστύχησε, πρὸς τὸν Εὐαγόραν κατέψυγεν. Εἴχον πεισθῆ ὅτι μέγας ἡτο δ κινδυνος, δστις εἰχε καταλάβει τὴν πόλιν. 'Εὰν ὁ βήτωρ χρησιμοποιῇ⁽¹⁾ τὴν ῥητορικὴν ἀδίκως, πρέπει νὰ μὴ κατηγορῶμεν ἔκεινον⁽²⁾,

ὅστις ἐδίδαξεν, ἀλλ' ἔκεινον, ὅστις ἀδικεῖ καὶ σύχι ὁρθῶς χρησιμοποιεῖ τὴν διηγήσιν. Νοῦς εἶναι ὅστις διακοσμεῖ τὰ πάντα καὶ εἶναι αἴτιος πάντων. Χωρὶς νὰ τὸ καταλαμβάνῃ⁽³⁾ ἔτρεφε φονέα τοῦ παιδός του ὁ Κροῖσος. Μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει νὰ εἶναι τὸ ἀδικεῖν. Ἀπὸ ποσὶ ἡμιποροῦμεν νὰ ἀρχίσωμεν νὰ ἐπαινῶμεν τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας; Ἐπτὰ ἡμέρας ἀδικεῖται⁽⁴⁾ ἐμάχοντο. Δὲν θὰ παύσω νὰ λέγω τοιούτους λόγους. Ἡ ψυχὴ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀθάνατος. Οἱ δικασταὶ ἐγνώριζον καλῶς ὅτι ὁ μὲν Μέλητος ἐψεύδετο, ὁ δὲ Σωκράτης ἔλεγε τὴν ἀλήθειαν. Ἐβλέπομεν ὅτι ὅλοι οἱ φίλοι σου ἔκουσιώς συνηκολούθουν. Δὲν θ' ἀνεχθῶμεν νὰ σὲ βλέπωμεν νὰ πορθῆς⁽⁵⁾ τὴν χώραν μας. Ἐχω κουρασθῆ πλέον νὰ βαδίζω καὶ νὰ τρέχω. Χαίρω νὰ συνομιλῶ μὲ τοὺς πολὺ γέροντας. Δυσηρεστοῦντο⁽⁶⁾ διότι ἡλέγχοντο διὰ τὰ ἀμαρτήματά των. Ὅσους ἔκ τῶν δούλων καταλαμβάνω⁽⁷⁾ ὅτι, κατοι εὐεργετοῦνται ὑπὲρ ἐμοῦ, προσπαθοῦν νὰ μὲ ἀδικοῦν, τούτους μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι ἀθεράπευτοι⁽⁸⁾ πλεονέκται ἐκδιώκω εὐθύς.

B'. Ὁ Κύρος ἀπήγτει⁽¹⁾ νὰ δοθοῦν εἰς αὐτὸν αἱ Ἰωνικαὶ πόλεις, ἐπειδὴ ἦτο ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως. Ἐσκέφθησαν⁽²⁾ νὰ πέμψουν πρέσβεις εἰς τὴν Δακεδαίμονα διὰ νὰ ζητήσουν ναύαρχον τὸν Δύσανδρον. Φρονεῖς⁽³⁾ σὺ ὅτι ἡ Ἀλκηστίς ἥθελεν⁽⁴⁾ ἀποθάνει ὑπὲρ τοῦ Ἀδμήτου ἢ ὁ Ἄχιλλεὺς ἥθελε μετὰ τὸν Πάτροκλον ἀποθάνει⁽⁵⁾, ἀν δὲν ἐνόμιζον ὅτι θὰ εἶναι ἀθάνατος μνήμη περὶ τῆς ἀρετῆς των; Δὲν δονηθῆσε νὰ εὐδαιμονῇς, ἐὰν δὲν κοπιάσῃς. Ἀν καὶ δλίγα δυνάμεθα νὰ προσβλέπωμεν περὶ τοῦ μέλλοντος, πολλὰ ἐπιχειροῦμεν νὰ πράττωμεν. Ὁ Κύρος, ἐπειδὴ ἦτο παῖς φιλότιμος, ηὔχαριστεῖτο ἀπὸ⁽⁶⁾ τὴν στολήν. Οἱ περὶ τὸν Φυλλίδαν ἐκήρυξαν νὰ ἐξέλθουν πάντες οἱ Θηβαῖοι, διότι τάχα⁽⁷⁾ εἶχον φονεύσει τοὺς τυράννους. Ήτι Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο μὲ τὸν σκοπὸν νὰ πολεμήσουν.

41. Ἀπόλυτος γενικὴ καὶ αἰτιατική.— A'. Ὁποῖα ἀκριβῶς λέγετε, ὅταν ἐγὼ εἴμαι παρών, τοιαῦτα περὶ ἐμοῦ νὰ φρονῆτε, ὅταν εἴμαι ἀπών. Ἐπειδὴ τῷ δοντὶ⁽¹⁾ ἀσυνήθιστος εἶχεν ὑπάρξει εἰς τοὺς Δακωνικὸν στράτευμα. Ὅταν δύο ἄνθρωποι συζητοῦν⁽²⁾, ἐὰν ὁ εἷς θυμώνη, σοφώτερος εἶναι δικὴ ἀντιτεῖνων εἰς τοὺς λόγους του. Ἐρώτα δὲ τι θέλεις μὲ τὴν ἰδέαν⁽³⁾ ὅτι ἐγὼ θὰ

εἰπω τὴν ἀλήθειαν. Ἐγὼ τούτους τοὺς λόγους ἔχω εἴπει οὐχὶ διότι ἔχω τὴν γνώμην ὅτι πρέπει⁽⁴⁾ σεῖς νὰ πράττετε ἥδη ταῦτα οὐδὲ διότι οὐδεμίᾳ ἄλλῃ ἐνυπάρχει ἐν τοῖς πράγμασι σωτηρίᾳ, ἀλλὰ διότι θέλω νὰ σᾶς κάμω νὰ⁽⁵⁾ πεισθῆτε ὅτι καὶ ταῦτας τὰς συμφορὰς καὶ πολὺ φοβερωτέρας τούτων πρέπει νὰ ὑπομένετε, πρὶν κάμετε περὶ τῆς Μεσσήνης συνθήκας (τοιαύτας), ὅποιας σᾶς διατάσσουν.

Β'. Εἰς τοὺς συμμάχους ἡτο ἀδύνατον νὰ ἐπιχειρῶσι τὸν πόλεμον, διότι ἡσαν ἀπαράσκευοι, ἂν καὶ ἡτο ἀποφασισμένον⁽¹⁾ ὅπ' αὐτῶν νὰ πολεμῶσιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐλθόντες πρὸς τοὺς Θηθαίους παρεπονοῦντο⁽²⁾ ὅτι, ἐνῷ ἡτο γεγραμμένον ἐν ταῖς συνθήκαις ἔκαστοι διὰ τῆς ἑαυτῶν χώρας νὰ μὴ ἀφήνωσι⁽³⁾ πολεμίους νὰ διέρχωνται, αὐτοὶ ἀφῆκαν τοὺς Λακεδαιμονίους κατὰ θάλασσαν νὰ παραπλεύσωσιν. Ὁ Ἄγις, ἐπειδὴ ἄλλο τι ἀπεφάσισεν⁽⁴⁾ ἔξαρφης, κατὰ τάχος τὸ στράτευμα ὡδήγηει ὁπίσω⁽⁵⁾. Ὁ Κύρος δὲν συνεφώνει⁽⁶⁾ μὲ τὸν Χρυσάνταν, διότι κατὰ τὴν γνώμην του⁽⁷⁾ ἡτο αἰσχρὸν νὰ μὴ ἀξιοῦται τῶν μεγίστων τιμῶν ὁ πλεῖστα κοπιάζων καὶ ὠφελῶν τὸ κοινόν. Σὺ πρῶτος μὲ τὴν ἰδέαν⁽⁷⁾ ὅτι τὸ κλέπτειν δὲν εἶναι ἀναγκαῖον κατηγορεῖς τὸν κλέπτοντα καὶ ἀρπάζοντα καὶ δὲν τὸν συγχωρεῖς⁽⁸⁾, ἀλλὰ τὸν τιμωρεῖς.

42. Τὰ εἰς -τος καὶ -τέος δηματικά.— Βλέπων τὰ δυνάμενα νὰ βλέπωνται καὶ ἀκούων τὰ δυνάμενα ν' ἀκούωνται γινώσκεις αὐτά. Πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν τὴν τύχην. Ὅσα⁽¹⁾ μὲν ἐργασθῆ ὁ νοῦς, ταῦτα εἶναι τὰ ἐπαίνου ἄξια, ὅσα δὲ μή, τὰ φόγου ἄξια. Πρέπει νὰ εὑεργετῶνται ἐκεῖνοι, τῶν ὅποιων ἐπιδιώκεται ἡ συμμαχία. Ὅσα ὅπό τῶν ἐλευθέρων ἐνόμιζον ὅτι ἐπρεπε νὰ πράττωνται, ταῦτα εἰς τοὺς δυύλους ἀπηγόρευσαν νὰ πράττωσιν. Ὁ ἀδικῶν πρέπει νὰ τιμωρήται⁽²⁾. Ὑπάρχουν μερικοὶ ἀγῶνες, τοὺς ὅποιους πρέπει νὰ ἀγωνίζεται τις ὅχι πρὸς ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς αὐτὰ τὰ πράγματα, τῶν ὅποιων δὲν εἶναι εὔχολον νὰ ἐπικρατήσῃ τις⁽³⁾. Τοῦτο νομίζω δτὶ πρέπει πρῶτον νὰ σκεπτώμεθα, πῶς⁽⁴⁾ θὰ ἀγωνισθῶμεν κάλλιστα. Ὅστις ἐκ τῶν οἰκετῶν ἀσθενεῖ, περὶ αὐτοῦ πρέπει σὺ γὰρ φροντίζῃς, ὅπως⁽⁵⁾ θεραπεύηται. Σὺ πρέπει νὰ προνοῇς καὶ νὰ φροντίζῃς, ὅπως μὴ ἡ διὰ τὸ ἔτος ὥρισμένη⁽⁶⁾ δαπάνη εἰς τὸν μῆνα δαπανᾶται⁽⁷⁾.

43. Πλάγιος λόγος.— Ὁ Χειρίσοφος ἔλεγεν, ὅτι ὁ Ἀριατὸς

λειχυρίζετο⁽¹⁾, δτι ὑπῆρχον πολλοὶ Πέρσαι καλύτεροί του, οἱ ὅποιοι δὲν θὰ γίνειχοντο αὐτὸς νὰ γίνη βασιλεὺς. Οἱ στρατηγοὶ διηγοῦντο, δτι αὐτοὶ μὲν κατὰ τῶν πολεμίων ἔπλεον, τὴν δὲ περισυλλογὴν⁽²⁾ τῶν ναυαγῶν προσέταξαν εἰς ἄνδρας ἐκ τῶν τριηράρχων ἵκανούς. Ἡκουσεν⁽³⁾ δ Δερκυλίδας, δτι οἱ βάρβαροι εἶχον περάσει πάλιν τὸν Μαίανδρον. Ὁ Κύρος εἶπεν, δτι, εὐθὺς ὡς⁽⁴⁾ λήξῃ νὰ ἐκστρατεία, αὐτὸς θὰ ἀποστείλῃ τὸν Εενοφῶντα. Ἀπεκρίθη δ Κλεόνωρ, δτι πρότερον θὰ ἐφονεύοντο παρὰ νὰ παραδώσουν τὰ δπλα. Ὁ Μειδίας ἡρώτα ὑπὸ ποίους δρους⁽⁵⁾ δύναται νὰ γίνη σύμμαχος. Ὁ Σωκράτης προσεπάθει νὰ δεικνύῃ εἰς κάποιον, δτι ἐνόμιζε μὲν δτι ἥτο σοφός, δὲν ἥτο ὅμως. Ὁ Ὁρόντας ἀπεκρίθη δτι, καὶ ἀν ἥθελε γίνει πιστὸς εἰς τὸν Κύρον, δὲν ἥτο δυνατόν⁽⁶⁾ ποτε νὰ φανῇ εἰς αὐτὸν τοιοῦτος.

44. Τὰ ἀρνητικὰ μόρια.—Τὸ νὰ ἀξιοῦνται τῶν ὁμοίων οἱ μὴ ὅμοιοι δὲν εἶναι δίκαιοι. Εἰς πυγμάχος ἐναντίον δύο ὅχι πυγμάχων εὔκόλως δύναται νὰ⁽¹⁾ ἀντιπαραταχθῇ. Μοῦ φαίνεται δτι εἶναι φοβερόν, ἀν δ εἰπὼν περὶ δύων ὅχι τὰ ἄριστα πάθη τὰ ἔδια μὲ ἐκεῖνον, δ ὅποιος δὲν εἶπε τίποτε. Ὁποιος δὲν εἶναι λατρὸς βεβαίως⁽²⁾ εἶναι ἀγεπιεστήμων ἐκεῖνων, τῶν δποίων ὁ λατρὸς εἶναι ἐπιστήμων. Καὶ ἀν δὲν εἴμαι ἐγὼ παρών, γνωρίζω⁽³⁾ δτι τὸ δόνομά μου θὰ σε φυλάξῃ. Εἰπαν δτι οὗτος δὲν ἔπαθε κακόν τι. Συνεδρύλευον τὸν Κύρον νὰ μὴ μάχεται. Ἐχω πεισθῆ δτι τὰ πλεῖστα ἔχομεν πάθει διὰ τὸ δτι δὲν⁽⁴⁾ θέλομεν νὰ πράττωμεν τὰ πρέποντα παρὰ διὰ τὸ δτι δὲν τὰ ἐννοοῦμεν⁽⁵⁾. Δὲν εἶναι ἀληθὲς δτι ἐγὼ μὲν εἰπον ταῦτα, εἰς σᾶς δὲ δὲν ἐφαινόμην⁽⁶⁾ δτι ἔλεγον δρθῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς σᾶς ἥρεσκον ταῦτα. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον, δτι οἱ πολέμιοι ἡσαν σχεδὸν⁽⁷⁾ εἰς τὸν Πειραιᾶ παρόντες. Ὅταν συναθροίσῃ τὸ στράτευμα ὁ βασιλεὺς, ἐξάπαντος⁽⁸⁾ θὰ ἐπιτεθῇ καθ' ἡμῶν. Ποτὲ νὰ μὴ ἐλπίζῃς δτι θὰ διαλάθῃς πράξας αἰσχρόν τι⁽⁹⁾. Πόθεν ἐγὼ νομίζω, δτι ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι τι διδακτὸν οὐδὲ παρασκευαστὸν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, θὰ σᾶς εἴπω. Οἱ τριάκοντα καλέσαντες τὸν Σωκράτην ἀπηγόρευσαν εἰς αὐτὸν νὰ διαλέγεται μὲ τοὺς νέους. Ὁ Σωκράτης μόνος ἐκ τῶν προτάγεων γίναντιώθη νὰ πράξῃ τι⁽¹⁰⁾ παρὰ τοὺς νόμους.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 **Α'** 1 αὐτός. 2 οἰδα. 3 μέλλω. 4 ἐπί.—**Β'** 1 βαρέως φέρω.
2 ἐπαγγέλλομαι.—**Γ'** 1 ἀποπέμπω. 2 οἴχομαι. 3 χρῶμαι.
- 2 **Β'**—1 αἱροῦμαι. 2 καθίσταμαι. 3 αἱρω. 4 λαγχάνω. 5 κάμνω.
6 γεν. 7 δοτ.
- 3 **Ξ'**—1 αἱροῦμαι. 2 τὸ πλῆθος. 3 ἀποθνήσκω. 4 ἐπειδή... 5
ἀπόλλυμαι. 6 λυσιτελής.
- 4 **Λ'**—1 τὰ ἐπιτήδεια. 2 πυροί. 3 κοῦφος. 4 γίγνομαι. 5 τὸ
τῆς... 6 κάκωσις. 7 ἡγεμών. 8 σκοπῶ. 9 δπως.
- 5 **Ξ'**—1 ἡγοῦμαι μὲ ἀπφρ. 2 χρή. 3 δοτ. 3 ἐπὶ+γεν. 5 προτέ-
ναι. 6 καταστρέφομαι. 7 ἡ εἰκοστή. 8 μήνυσις. 9 ἔστι.
10 ἐπιστήμη.
- 6 **Φ'**—1 φήγνυμαι. 2 πατάσσω. 3 φέρω.
- 7 **Τ'**—1 κότινος. 2 ἱερόν. 3 χιλός. 4 εὖ ποιῶ. 5 κρείττον. 6
βίος. 7 παρασκευαστικός.
- 8 **Θ'**—1 σὺν+δοτ. 2 χωρίον. 3 γίγνομαι. 4 πλῆθος. 5 ἡ κατὰ+
αἰτ. 6 εὔκτ.+ἄν. 7 ἄγω. 8 ἐπεισακτος.
- 9 **Ψ'**—1 ἐμβάλλω. 2 ὁψὲ τῆς... 3 ἄλις. 4 γίγνομαι. 5 ἀδην ἔχω.
- 10 **Ι'**—1 αἰτιῶμαι. 2 χρή. 3 ἀπαξ. 4 ἀδελφός. 5 δμοσ. 6 ἄμα τῇ...
11 **ΙΙ'**—1 κόμη. 2 ἔτερος. 3 νομίζομαι.
- 12 **ΙΙΙ'**—1 φεύγω. 2 θεραπεύω. 3 βουλεύομαι. 4 δέομαι. 5 κατάγω.
6 χαίρειν προσαγορεύω. 7 αἰσχύνω.
- 13 **ΙΙΙΙ'**—1 μέμνημαι. 2 κατανοῶ. 3 ποσταῖος. 4 ποτ. 5 δκνω.
- 14 **ΙΙΙΙΙ'**—1 τὸ μέν. 2 ἐκεῖθέν εἰμι. 3 ἀξιῶ. 4 ἔχων. 5 ποιοῦμαι. 6
παράγειν ἐπὶ φάλαγγος. 7 ἀποδιδράσκω. 8 δίκην ἐπιτίθημι.
- 15 **ΙΙΙΙΙΙ'**—1 χαίρω τὰ αὐτά. 2 ἔστιω. 3 χρή βοηθεῖν. 4 διαιρῶ. 5
παρά. 6 ζημιοῦμαι. 7 φέρω.
- 16 **ΙΙΙΙΙΙΙ'**—1 ἐπιλανθάνομαι. 2 ἀφίσταμαι. 3 φείδομαι. 4 ἀναχωρῶ.
5 δλιγωρῶ. 6 κρατῶ. 7 λαμβάνω. 8 διτερῶ. 9 δπάρχω.
10 ἡττώμαι.
- 17 **ΙΙΙΙΙΙΙΙ'**—1 διαλλάττω. 2 κοινῇ 3 ἀπεχθάνομαι. 4 χρῶμαι. 5 ἡγοῦμαι
ἐπί. 6 συμπροπέμπω. 7 σπένδομαι. 8 ἐμμένω. 9 ἐμποιῶ.
- 18 **ΙΙΙΙΙΙΙΙΙ'**—**Α'** 1 τιμῶ. 2 ἀνήκεστος. 3 ἀπλὴ γεν.—**Β'** 1 ἀντιποιοῦ-
μαι. 2 ἀναιρῶ. 3 προσέχω τὸν νοῦν.—**Γ'** 1 αἰτιῶμαι. 2

ἀπλῆ γεν. 3 τελῶ. 4 μεταδῖδωμι. 5 νομίζεται. 6 εἶκω. 7 παύω. 8 καταγιγνώσκω. 9 ή οἶς.

19—2 φεύγω. 2 ἀποθνήσκω. 3 ἀλίσκομαι. 4 δίκην δίδωμι. 5 διπολείπομαι. 6 διαφθείρομαι τοὺς διφθαλμούς. 7 ἀποσή-
πομαι. 8 ἐκπίπτω. 9 δοῦμαι. 10 ἐκκάομαι τοὺς διφθαλ-
μούς. 11 ἡττῶμαι.

20—1 συσκευάζομαι. 2 σῖτος. 3 συγκαταστρέφομαι τί τινε. 4 συμβουλεύομαι. 5 μεθίσταμαι τινα. 6 διαπράττομαι. 7 ἀμύνομαι. 8 ὅπως. 9 χρηματίζομαι. 10 μισθοῦμαι. 11 ἀνασφέζομαι. 12 ἥγοῦμαι. 13 η̄.

21—1 ἔξεστι. 2 οὐκ ἔστι. 3 ἐπιτάττω. 4 ἐπανορθῶ. 5 εὖ
πράττω. 6 σὸς πολίτης. 7 τὸ ἄκρον.

22—Α' 1 ἥγοῦμαι. 2 περίοδος. 3 γράφομαι τινα. 4 χειρο-
νοῦμαι.—Β' 1 ἀθλος. 2 ψυχεινός. 3 ἀλεεινός. 4 κινῶ. 5
φθίνω.—Γ' 1 η̄. 2 δρύττω. 3 ὅμιλα. 4 καθίσταμαι.

23—1 παραμύθιον. 2 δρνιθεύω. 3 βαλανεῖον. 4 καταστρέφο-
μαι. 5 ἔστι μοι ἀσμένῳ. 6 διφλισκάνω ζημίαν.

24—1 ἐμορος. 2 ἀντιποιοῦμαι τινί τινος. 3 ἔξευρίσκω. 4 εἰκῆ.
5 ἀξιῶ. 6 εὖ ισθι ὅτι. 7 διαπράττομαι.

25—Α' 1 ἀμφί. 2 πυγθάνομαι. 3 ἀρήγω. 4 ἀποπέμπω.—Β' 1
ἀπό. 2 διὰ+αἵτ. 3 βουλεύομαι.

26—Α' 1 εἰς (παραλειπτέα δὲ ή λ. τῆς χώρας). 2 εἰναι. 3
ἐν.—Β' 1 ἐκβάλλω. 2 ἐκ τῶν ἐνόντων.

27—Α' 1 κατὰ+αἵτ. 2 εἰμι. 3 περὶ+δοτ.—Β' 1 κατὰ+αἵτ.
2 ἐμπορία. 3 κράτος.

28—1 παρὰ+αἵτ. 2 εὐδοκιμῶ. 3 περὶ+αἵτ. 4 εὐρκῶ. 5 περὶ
+δοτ. 6 πρό. 7 αἱροῦμαι.

29—Α' 1 πρὸς+αἵτ. 2 πρὸς τό. 3 σύν. 4 πρὸς+γεν. 5 ἄγ-
γελος.—Β' 1 ὑπὸ+αἵτ. 2 ὑπὸ+γεν. 3 ἔχω.

30—1 αἱρῶ. 2 ἀν+εύκτ. 3 ἀν+δριστ. 4 οὐκ ἀν+εύκτ. 5 ὁνίνημε.

31—Α' 1 παρακαλῶ. 2 μέλλω. 3 ἀποψηφίζομαι. 4 καταψηφίζο-
μαι.—Β' 1 ἐκ. 2 δινέναμαι τινος; 3 περιορῶ. 4 ἐντυγχάνω.
—Γ' 1 ιδιώτης. 2 διδάσκω. 3 δοκεῖ. 4 ἐπιμέλεια. 5 φύσις.

32—1 ἀν+εύκτ. 2 εἰ+εύκτ. 3 δέχομαι.

33—Α' 1 παραλειπτέον. 2 ἐνεστώς. 3 παρατατ. 4 παραλει-
πτέον, τὰ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενα εἰς ὄριστ. ἐνεστ. καὶ

- ἀόρ. 5 ἀναλῶ.—Β' 1 ἔλκω. 2 διδάσκω. 3 τετελ. μέλλων.
- 34**—Α' 1 ἀν+εύκτ. 2 γιγνώσκω. 3 προαγορεύω.—Β' 1 ἀπι-
στῶ. 2 ἐπεξάγω ἐπὶ+αἰτιατ. 3 ἔτι. 4 μέλλω. 5 χαλε-
παίνω. 6 καθεύδω.—Γ' 1 ἀπολαμβάνομαι. 2 εὔσεβῶ πρός
τινα. 3 δίκην δίδωμι. 4 ἔχρην.
- 35**—Α' 1 δρῶ. 2 ἀποθνήσκω. 3 κρατῶ. 4 ἀγαθός. 5 τὸ πλῆ-
θος. 6 γιγνομαι ἐπὶ τινι. 7 ἀν+ἀπρφ. 8 ἀν+μτχ. 9
εἰ+εύκτ.—Β' 1 ἔστι τινί τι. 2 χωρίον. 3 ἀποφεύγω.
- 36**—1 ὀπότε+εύκτ. 2 ἀνίσταμαι ἐξ εὐνῆς. 3 ἡγίκα. 4 ἐνδον
καταλαμβάνω. 5 δέομαι. 6 ἐρῶ. 7 ἔως+εύκτ. 8 δίκην
δίδωμι. 6 πρὶν ἀν+δποτ.—Β' 1 θαυμαστός. 2 μέλλων.
3 εὐήθης. 4 ἀπλῆ δοτ. 5 ἀν+δποτ.
- 37**—Α' 1 οἰος. 2 δέομαι.—Β' 1 σκοποῦμαι. 2 ἀν+δριστ. ἀόρ.
3 ὅπως+δριστ. μέλλ. 4 χρῶμαι τῷ παρόντι πράγματι.
- 38**—1 γιγνομαι. 2 ἐπιλαγθάνομαι τινος. 3 ἐφέπομαι.
- 39**—Α' 1 εὗ πράττω. 2 θεραπεία. 3 καιρός. 4 κρείττων. 5
ἀν+εύκτ. 6 τυγχάνω. 7 προσήκει. 8 δοκεῖ. 9 ἐφ' φῇ ἐφ'
φτε.—Β' 1 μέλλω. 2 διτιῶ, σύνειμι. 3 ἀν+ἀπρφ. 4 κα-
ταδύομαι. 5 γιγνομαι. 6 ἀπρφ. ἀόρ.+ἀν. 7 γέ. 8 μτχ. 9
φημί. 10 ώς ἔπος εἰπεῖν. 11 τὸ νῦν είναι. 12 ἑκών είναι.
- 40**—Α' 1 χρῶμαι. 2 ἐγκαλῶ τινι. 3 λανθάνω ἐμαυτόν. 4 δια-
τελῶ. 5 δηῶ. 6 χαλεπαίνω ἢ ἄχθομαι. 7 αἰσθάνομαι. 8
ἀνήκεστος.—Β' 1 ἀξιῶ. 2 βουλεύομαι. 3 οἴομαι. 4 ἀν+
ἀπρφ. 5 ἐπαποθνήσκω τινί. 6 ἐπὶ+δοτ. ἢ ἀπλῆ δοτ. 7
ώς+μετοχ.
- 41**—Α' 1 ἀτε. 2 λέγω. 3 ώς+μτχ. 4 ώς δέον. 5 προτρέπομαι
τὰς γνώμας τινός.—Β' 1 δοκεῖ. 2 ἐγκαλῶ. 3 διίημι τινα.
4 δοκεῖ. 5 ἀπάγω. 6 συγχωρῶ. 7 ώς+μτχ. 8 συγγι-
γνώσκω.
- 42**—1 ἢ ἀν+δποτ. 2 κολάζω. 3 περιγίγνομαι. 4 ὅπως+μέλ-
λων. 5 ὅπως ἀν+δποτ. 6 τάσσομαι. 7 ἀναλίσκω.
- 43**—1 φημί. 2 ἀναίρεσις. 3 πυνθάνομαι. 4 ἐπειδὴν τάχιστα.
5 ἐπὶ τίσι. 6 οὐκ ἀν+εύκτ.
- 44**—1 ἀν+εύκτ. 2 γέ. 3 οἰδα. 4 διὰ τὸ μὴ+ἀπρφ. 5 συνήημι.
6 δοκῶ. 7 μόνον οὐχί. 8 οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ. 9 μηδείς.

ΠΙΝΑΞ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΕΞΕΩΝ

(οἱ ἀριθμοὶ δηλοῦσθι τὴν σελίδα)

Ἀλτιατικὴ 26. 37. ἀντικείμενον 61. ἐπιρρηματικῶς 85.

Ἀναστροφὴ (προθέσεως) 95. 116. 117.

Ἀντικείμενον 60 κ. ἐ.

Ἀντωνυμίαι 38 κ. ἐ.

Ἀπαρέμφατον 181 κ. ἐ.

Ἀπόλυτος μετοχὴ 194.

Ἀπρόσωπος σύνταξις 84. 182.

Ἄρθρον 48 κ. ἐ.

Ἀρνησις 124. 178. 202.

Ἀφαιρετικὴ (γενικὴ) 26.

Γενικὴ 25. ἀντικείμενον 64. ἀπολύτως 35. 194. ἐπιρρηματικῶς 87. κατηγορηματικὴ 12. μετ' ἐπιθέτων 28. μετ' ἐπιρρημάτων 35. μετ' ἐπιφωνημάτων 35. μετ' οὐσιαστικῶν 27.

Γένος (ἐπικρατέστερον) 16.

Δοτικὴ (καθαρά, τοπική, δργανική) 26. 90. ἀντικείμενον 66. ἐπιρρηματικῶς 88. μετ' ἐπιθέτων 36. μετ' ἐπιρρημάτων 37. μετ' οὐσιαστικῶν 36.

Ἐγκλίσεις 118 κ. ἐ.

Ἐι 154. 159.

Ἐμπρόθετον ώς ἀντικείμενον 68.

Ἐνικὸς ἀντὶ πληθ. 17.

Ἐπεξήγησις 18.

Ἐπίθετα ἄκρος, μέσος, ἔσχατος, πᾶς, ὅλος, μόνος 23. οὐσιαστικοὶ ιηθέντα 23. ῥηματικὰ εἰς τος καὶ -τέος 197.

Ἐπιθετικὸς προσδιορισμὸς 20 κ. ἐ.

Ἐπιρρήματα 85. 91 κ. ἐ.

⁷ Επιφωνήματα 118.

⁷ Ερωτήσεις εύθεται 125. πλάγιαι 176.

Εύθυς λόγος⁷ ίδε λόγος εύθυς

Κατηγόρημα 5.

Κατηγορηματικός προσδιορισμός 23.

Κατηγορούμενον 6. 7.

Λεκτικοί τρόποι 223.

Λέξεων θέσις 210. μεταβολή σημασίας 221.

Δόγος εύθυς ή πλάγιος 5. 123. 125. 176. 199.

Μετοχή 188 κ. ἐ.

Μὴ 124. 155 κ. ἐ. 178. μὴ οὐ 180. 206. .

Μόρια βεβαιωτικά, ἐπιδοτικά κλπ. 151 κ. ἐ.

⁷ Ονομαστική 26. ἀπόλυτος 195. 208.

⁷ Οργανική (δοτική) 26.

⁷ Οροι προτάσεως 5 κ. ἐ.

Οὐ 124. 202. οὐ μὴ 180.

Παράθεσις 18 κ. ἐ.

Παραθετικά 31 κ. ἐ.

Περίφρασις ἀντὶ ἀπλοῦ ρήματος 63. πρὸς σχηματισμὸν παθητικοῦ ρήματος 78.

Πλάγιος λόγος 5. 123. 126. 177. 199.

Πληθυντικός ἀντὶ ἔνικος 16.

Ποιητικὸν αἴτιον 75.

Προθέσεις (καταχρηστικαὶ) 114. (κύριαι) 96 κ. ἐ.

Προσδιορισμός 6. 17 κ. ἐ. 85.

Πρόσωπον (ἐπιχρατέστερον) 12. β' ἀντὶ γ' 15.

Πρότασις (εἰδῆ) 3 κ. ἐ. ἐλλιπής 14 κ. ἐ.

Προτάσεις αἰτιολογικαὶ 157. ἀναφορικαὶ 171. ἀποτελεσματικαὶ 167. εἰδικαὶ 155. ἐνδοιαστικαὶ 178. τελικαὶ 157. διποθετικαὶ 159. χρονικαὶ 169.

Πτώσεις (πόσαι ἀρχικῶς καὶ σημασίᾳ αὐτῶν) 24 κ. ἐ.

Πτῶσις πλαγία ἐπιρρηματικῶς 85 κ. ἐ.

**Ρήματα* (διαθέσεις αὐτῶν) 59. ἀμετάβατα 69. ἀποθετικὰ 80.
ἀπρόσωπα 84 καὶ 182. διπτωτα 71 κ. ἐ. ἐνεργητικὰ 59
καὶ 68. μέσα 79 κ. ἐ. μονόπτωτα 61 κ. ἐ. παθητικὰ 75
κ. ἐ. 77. συνδετικὰ 8 καὶ 197. κατηγορηματικὰ 6.

Συμφωνία ὅρων προτάσεως 9 κ. ἐ.

Σύνδεσις προτάσεων 4. 137 κ. ἐ. 154 κ. ἐ.

Σύνδεσμοι· αἰτιολογικοὶ 146. ἀντιθετικοὶ 143. διαζευκτικοὶ 142.
συμπερασματικοὶ 148. συμπλεκτικοὶ (καὶ, τέ) 138. (καὶ οὐ,
καὶ μὴ κλπ.) 140. (οὐ μόνον—ἀλλὰ καὶ κλπ.) 141.

Συνδετικὰ ῥήματα 8. 197.

Σύνταξις ἀττικὴ 10. κατὰ τὸ νοούμενον 10 καὶ 196.

Σχήματα λόγου 207 κ. ἐ. φυσικὰ 207. ῥητορικὰ 207. 218.
ἀλληγορία 225. ἀναδιπλωσίς 219. ἀνακόλουθον 195. 208.
ἀναστροφή, ἀναφορά, ἀναφώνησις 219. ἀνθυποφορά 220.
ἀντιστροφή 219. ἀντίφρασις 225. ἀντονομασία 224. ἀπὸ^{τοῦ} κοινοῦ 216. ἀποσιώπησις 218. Ἀττικὸν 10. ἀφομοίωσις
209.—Βοιώτιον 209. βραχυλογία 216—Εἰρωνεία 225. ἐκ^{τοῦ}
παραλλήλου 218. ἔλξις 158. 171. 173. 209. ἐν διὰ δυοῖν
218. ἐπιδιόρθωσις, ἐρώτησις (ῥητορικὴ) 220. εὐφημισμὸς
225—Ζεῦγμα 217—Καθ' ὅλον καὶ μέρος 209. κατὰ τὸ
νοούμενον 0. 1209. κατάχρησις 222. κατ' ἔξοχὴν 222. κλι-
μαξ 219. κύκλος 215—Διτότης 225—Μεταφορά 222. με-
τωνυμία 224—Ομοιοτέλευτον 215—Παρασιώπησις 218.
παρονομασία 215. περίφρασις 218. Πιενδαρικὸν 209. πλεο-
νασμὸς 25. 218. προδιόρθωσις 220. πρωθύστερον 215—
Συμπλοκὴ 219. σύμφυρσις 208. συνεκδοχὴ 223—Τπαλ-
λαγὴ 210 καὶ 224. ὑπερβοτὸν 214. ὑπερβολὴ 225. ὑπο-
φορά 220—Χιαστὸν 215.

Τμῆσις 95.

Τοπικὴ (δοτικὴ) 26.

Τρόποι (λεκτικοὶ) 223.

**Υποκείμενον* 9 καὶ 7. ἀπορεμφάτου 186. μετοχῆς 194 κ. ἐ.

Χρόνοι τοῦ βίου (εἰς τὴν ὥριστικήν) 127 κ. ἐ. (εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις) 136 κ. ἐ.

**Ως* 34, 93, 115, 146, 157, 167, 169, 175.

**Ωστε* 33, 151, 167.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἐν σελ.	9	στίχ.	29	ἀντὶ	ἄνδρες	γράφε	ἄνδρες
»	52	»	10	»	πρὸ δύο	»	περὶ δύο
»	68	»	1	»	διαινούμεθα	»	διαινούμεθα
»	69	»	14	»	αὐτός εἰμι	»	δ αὐτός εἰμι
»	74	»	30	»	ἄξιωσεως	»	ἔξιώσεως
»	79	»	27	»	σκέψις	»	σκέψις
»	92	»	12	»	φθάσις	»	φράσις
»	92	»	35	»	ἔτι ἔστι	»	ἔτη ἔστι
»	99	»	17	»	εἴ τι	»	εἴ τις
»	109	»	38	»	Μετὰ τὴν	»	Μὲ τὴν
»	134	»	7	»	ἀναφερόμενος	»	ἀναφερομένας
»	135	»	25	»	εἰμί	»	εἰμι
»	149	»	26	»	οὖν καὶ οὕν	»	οὖ καὶ οὕν
»	181	»	32	»	ἀνάγκην	»	ἀναγκαῖως
»	197	»	32	»	διαβῆ	»	διαβαθῆ
»	207	<	35	»	γῆ ἀρίστη	»	γῆ ἡ ἀρίστη

